I 11043

ALMANAHUL SATELOR 1981 ● editat de gazeta AGRICULTURA SOCIALISTĂ

1981

almanahul SATELOR

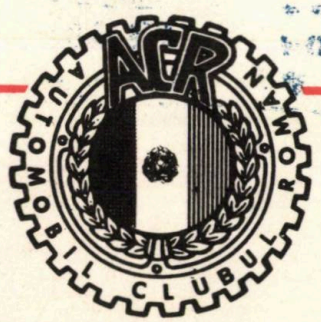

AUTOMOBIL CLUBUL ROMÂN

ACASĂ LA DUMNEAVOASTRĂ

Automobiliştii din mediul rural, membri ai A.C.R., beneficiază de valoroase servicii acordate de staţiile de asistenţă tehnică ale Automobil Clubului Român în contul cotizaţiei, după cum urmează :

- verificarea tehnică anuală, la autoturisme şi motociclete — verificare efectuată de personalul calificat al A.C.R. deplasat în acest scop în comune şi sate;
- Trei depanări a 1/2 oră ;
- O remorcare de pînă la 30 km (dus-întors) ;
- O analiză a conţinutului de oxid de carbon din gazele de eşapare;
- O verificare şi o reglare a farurilor;
- Două testări ale motorului;
- O revizie generală a autoturismului sau motocicletei membrilor A.C.R. care pleacă în călătorii turistice în străinătate;
- Servicii turistice (asigurări cazare etc.).

UN CARNET DE MEMBRU A.C.R. O ELEMENTARĂ COTIZAŢIE ANUALĂ ŞI UN CERC AUTOMOBILISTIC ACTIV – iată condiţiile simple ale unei întrajutorări complexe!

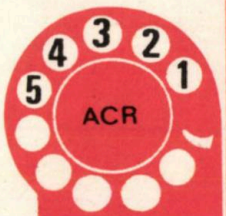

Ne găsiţi la acest număr unic de apel în toată ţara

12345

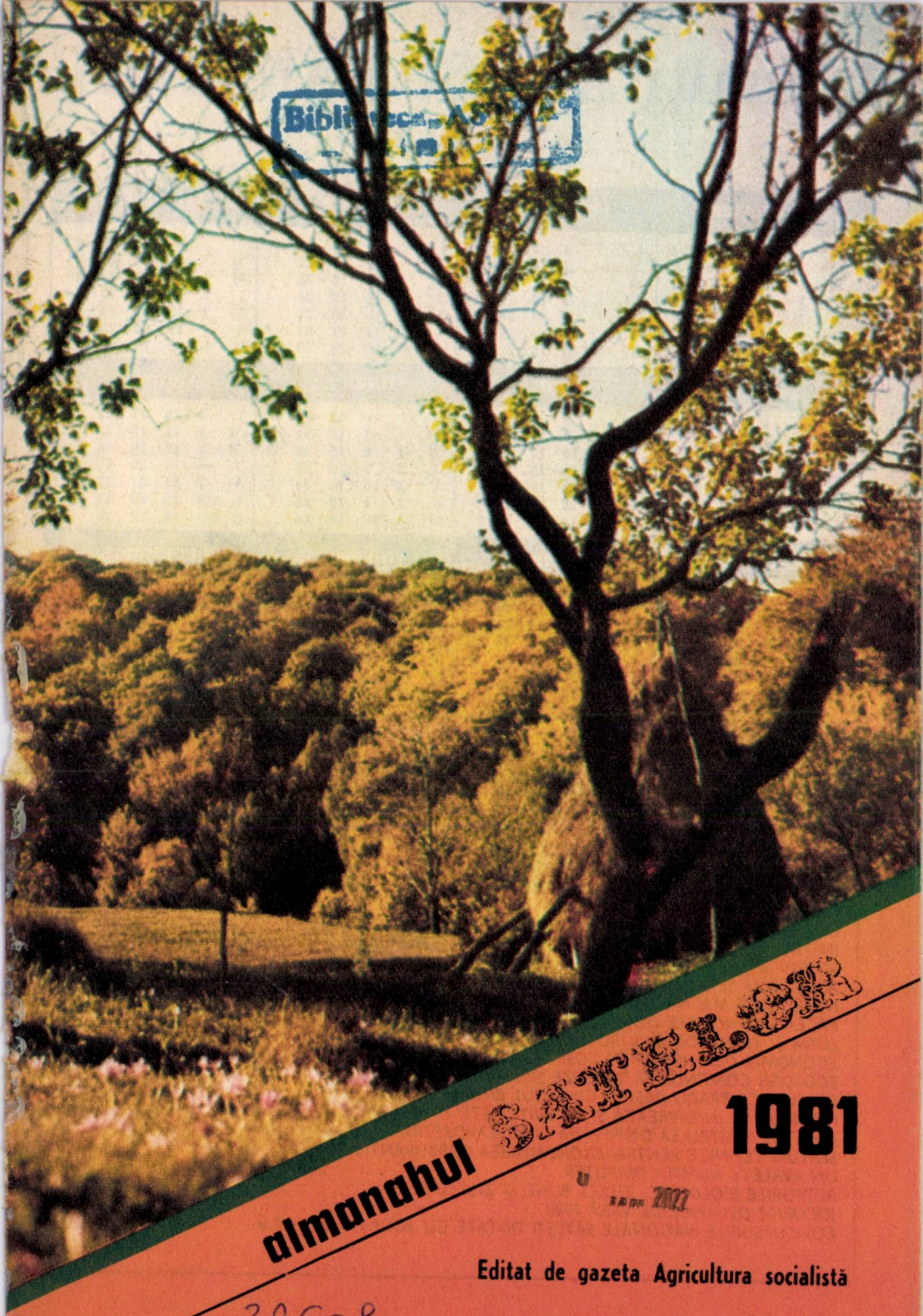

almanahul SATELOR 1981

Editat de gazeta Agricultura socialistă

32608

la mulți ANI, CU SĂNĂTATE

1981

IANUARIE						FEBRUARIE						MARTIE						APRILIE					
L		5	12	19	26	L		2	9	16	23	L	2	9	16	23	30	L		6	13	20	27
M		6	13	20	27	M		3	10	17	24	M	3	10	17	24	31	M		7	14	21	28
M		7	14	21	28	M		4	11	18	25	M	4	11	18	25		M	1	8	15	22	29
J	1	8	15	22	29	J		5	12	19	26	J	5	12	19	26		J	2	9	16	23	30
V	2	9	16	23	30	V		6	13	20	27	V	6	13	20	27		V	3	10	17	24	
S	3	10	17	24	31	S		7	14	21	28	S	7	14	21	28		S	4	11	18	25	
D	4	11	18	25		D	1	8	15	22		D	1/8	15	22	29		D	5	12	19	26	

MAI						IUNIE						IULIE						AUGUST					
L		4	11	18	25	L	1	8	15	22	29	L		6	13	20	27	L	3	10	17	24	31
M		5	12	19	26	M	2	9	16	23	30	M		7	14	21	28	M	4	11	18	25	
M		6	13	20	27	M	3	10	17	24		M	1	8	15	22	29	M	5	12	19	26	
J		7	14	21	28	J	4	11	18	25		J	2	9	16	23	30	J	6	13	20	27	
V	1	8	15	22	29	V	5	12	19	26		V	3	10	17	24	31	V	7	14	21	28	
S	2	9	16	23	30	S	6	13	20	27		S	4	11	18	25		S	1/8	15	22	29	
D	3	10	17	24	31	D	7	14	21	28		D	5	12	19	26		D	2/9	16	23	30	

SEPTEMBRIE						OCTOMBRIE						NOIEMBRIE						DECEMBRIE					
L		7	14	21	28	L		5	12	19	26	L	2	9	16	23	30	L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29	M		6	13	20	27	M	3	10	17	24		M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30	M		7	14	21	28	M	4	11	18	25		M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24		J	1	8	15	22	29	J	5	12	19	26		J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25		V	2	9	16	23	30	V	6	13	20	27		V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26		S	3	10	17	24	31	S	7	14	21	28		S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27		D	4	11	18	25		D	1/8	15	22	29		D	6	13	20	27	

DIN SUMAR

	Pag.
CRONICĂ 1980	4—18
1921—1981: O GLORIOASĂ ANIVERSARE	19
CINCINALUL UNEI PROFUNDE REVOLUȚII ÎN AGRICULTURĂ	21
CURSA ÎNARMĂRILOR ȘI AGROFAGIA	30
GRĂDINA DE LÎNGĂ CASĂ	36
INSTALAȚII ȘI CONSTRUCȚII UTILE PENTRU O GOSPODĂRIE ȚĂRĂNEASCĂ MODERNĂ	50
SCLAVII «MORȚII ALBE»	65
ACEST RĂU AL SECOLULUI — SECTELE RELIGIOASE	76
NIMIC NU E MAI MINUNAT CA UN RĂSĂRIT DE SOARE	85
PACEA SAU NUMELE DEMNITĂȚII UMANE	98
LUNA ȘI TERRA, DOUĂ SURORI ÎN COSMOS	102
ECONOMIA DE ENERGIE ÎN GOSPODĂRIA PERSONALĂ	107
ECOLOGII CONTINUĂ SĂ LANSEZE SEMNALE	113
CU FLORICA BRADU DESPRE CÎNTECUL BIHOREAN	115
MEDICUL VĂ INFORMEAZĂ ȘI VĂ SFĂTUIEȘTE	118
JURISTUL NOSTRU LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ	129
SFATURI TEHNICE PENTRU ECONOMISIREA CARBURANȚILOR	139
UN «VALET» NUMIT COMPUTER	143
RITMURILE BIOLOGICE, ZILELE BUNE ȘI ZILELE RELE	190
JOCURILE OLIMPICE DE VARĂ 1980	199
CONCURSURILE NAȚIONALE SĂTEȘTI DOTATE CU «CUPA U.N.C.A.P.»	203

Biblioteca „ASTRA"
SIBIU

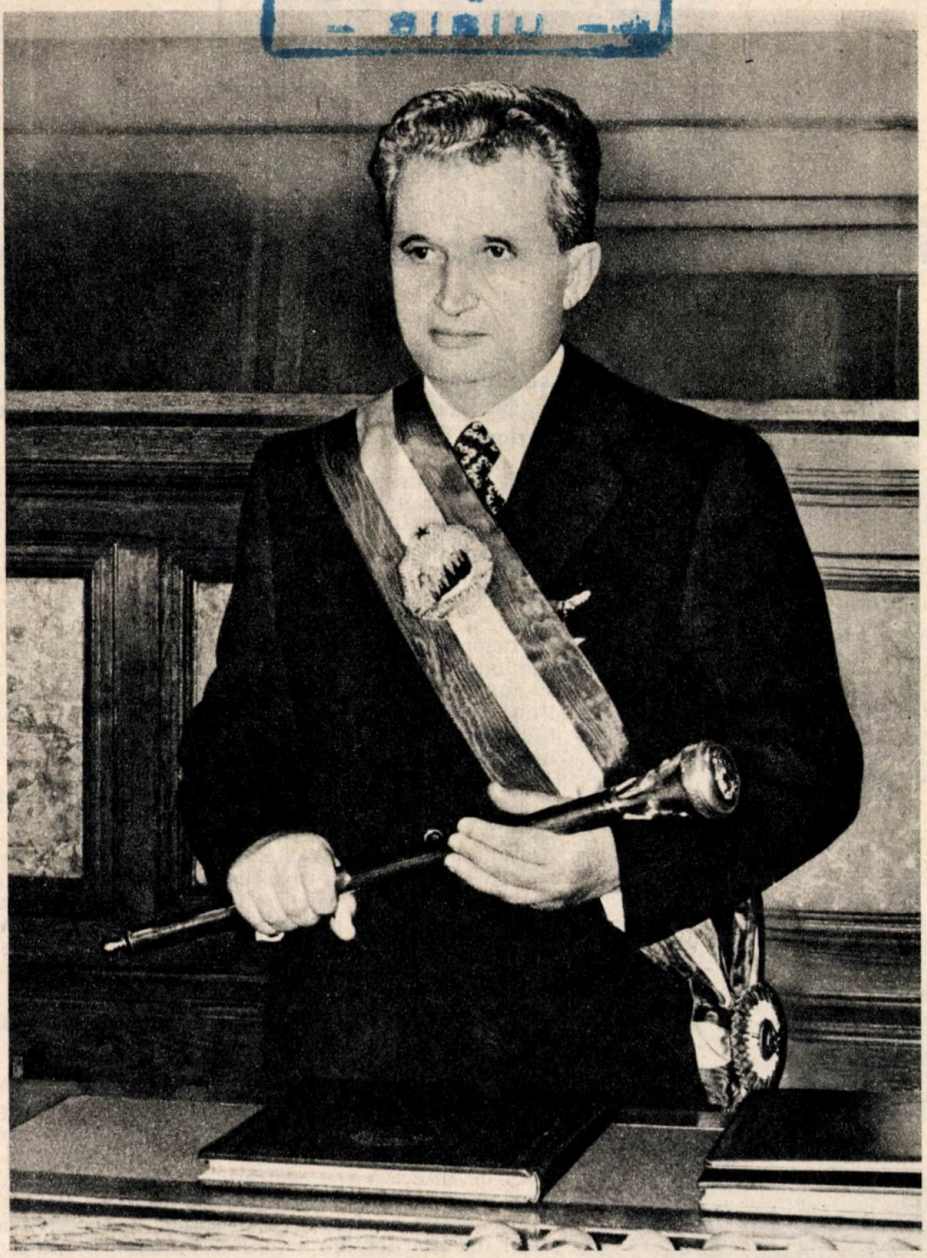

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

„Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!"

CRONICĂ 1980

Elocventă expresie a unității de nezdruncinat dintre partid și popor

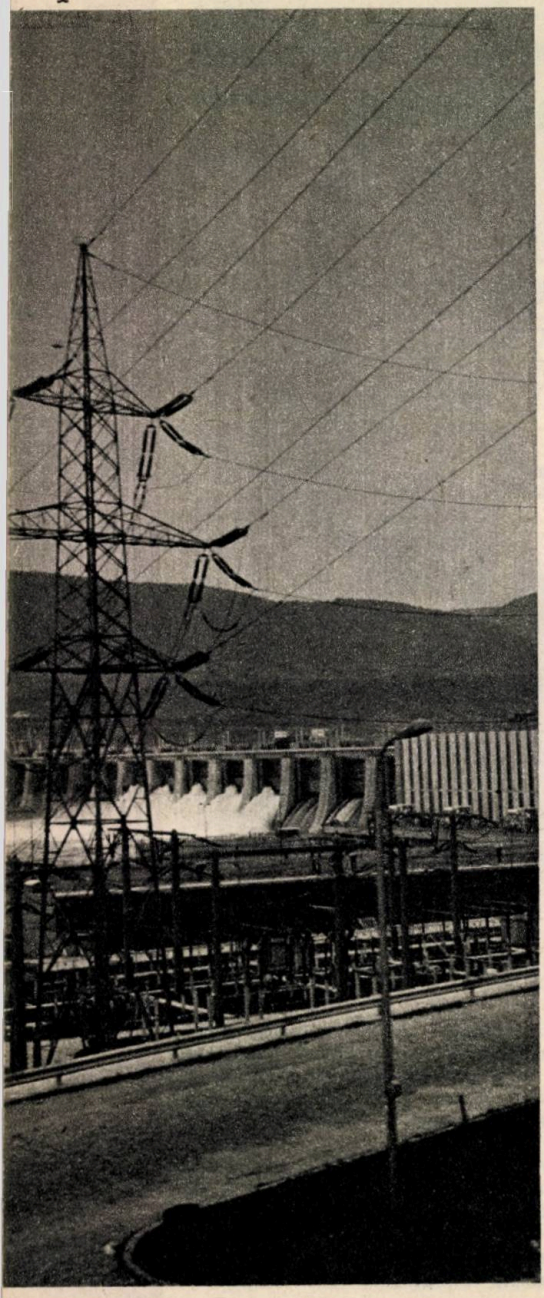

● O nouă etapă a adîncirii democrației socialiste

● Fermă angajare de a înfăptui exemplar istoricele hotăriri ale marelui forum al comuniștilor

Un prim moment de majore semnificații în cronica politică a anului 1980 l-a constituit Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Desfășurîndu-și lucrările la puțin timp după cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste și-a axat în mod firesc dezbaterile asupra documentelor programatice și istoricelor hotăriri adoptate de marele forum al comuniștilor, dînd expresie voinței de neclintit a întregului popor de a înfăptui exemplar înțeleapta politică internă și externă a partidului, de a asigura făurirea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului pe pămîntul străbun al patriei.

Forumul național al democrației și unității socialiste a dat o înaltă apreciere magistralei expuneri a tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, model de analiză profund științifică și realistă a transformărilor sociale, politico-economice și spirituale petrecute în perioada ce s-a scurs de la congresul precedent, prețios îndrumar al acțiunilor de perfecționare continuă a organizării și conducerii societății noastre în perioada pe care o parcurgem, de ridicare pe o treaptă superioară a democrației socialiste.

Așa cum se subliniază în această expunere, sporirea rolului politic al Frontului Democrației și Unității Socialiste, îmbunătățirea activității, organizării și conducerii consiliilor sale la toate nivelurile, constituirea organizațiilor proprii în întreprinderi, instituții, cartiere și sate reprezintă o necesitate obiectivă în actuala etapă de dezvoltare a țării, întruchipează unitatea de interese și aspirații a întregului popor în jurul partidului — forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste și deschide perspectiva apropierii tot mai depline a tuturor claselor și categoriilor de oameni ai muncii, omogenizării continue a societății.

Relevînd contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, dînd glas celor mai calde sentimente de dragoste și recunoștință pe care i le poartă întreaga națiune, Congresul a reales pe secretarul general al partidului, președintele Republicii, ca președinte al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Prezența sa în fruntea celui mai larg și mai reprezentativ organism politic al țării constituie garanția deplină a unirii tot mai strînse a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Votul de la 9 martie — unanimă opţiune pentru viitorul luminos al patriei

Congresul Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, adoptînd măsuri de o deosebită însemnătate pentru manifestarea şi mai activă a democratismului orînduirii noastre socialiste, a marcat şi începutul campaniei electorale pentru alegerile de deputaţi în Marea Adunare Naţională şi în consiliile populare.

Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste s-a prezentat la alegerile de la 9 martie ca cea mai largă organizaţie politică, care cuprinde într-o deplină coeziune, sub conducerea avangărzii clasei muncitoare, organizaţiile democraţiei şi unităţii socialiste, sindicatele, organizaţiile de tineret şi femei, uniunile cooperatiste, de creaţie şi profesionale, consiliile oamenilor muncii ale naţionalităţilor conlocuitoare, practic, toate forţele sociale şi politice ale ţării.

Pe baza criteriilor şi normelor stabilite, s-a asigurat o reprezentare mai echitabilă în consiliile populare şi în Marea Adunare Naţională a tuturor categoriilor de cetăţeni ; într-un număr mare de circumscripţii electorale s-au depus două sau chiar trei candidaturi pentru un loc de deputat ; de menţionat, de asemenea, că pentru prima oară au candidat membri ai organizaţiilor proprii ale F.D.U.S.

Constituind o uriaşă „Tribună a democraţiei", campania electorală a îmbogăţit experienţa politică a maselor prin numeroasele întîlniri dintre alegători şi candidaţi, prin dezbaterea aprofundată a problemelor majore de ordin economic, social-cultural şi edilitar-gospodăresc, prin convertirea propunerilor judicioase în programe concrete de acţiune pentru fiecare circumscripţie.

Cetăţenii patriei, exercitîndu-şi la un înalt nivel de responsabilitate civică dreptul constituţional de a alege în organele puterii de stat pe cei mai buni dintre ei, au votat masiv pentru candidaţii Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste. Prezintă o deosebită semnificaţie faptul că **în circumscripţia electorală nr. 1 „23 August" din Capitală toţi alegătorii înscrişi pe listele electorale s-au prezentat în faţa urnelor, dîndu-şi în unanimitate votul secretarului general al partidului, preşedintele României socialiste, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.**

Strălucita victorie de la 9 martie a constituit încă o expresie elocventă a adeziunii depline a întregului popor la politica internă şi externă a partidului şi statului, la hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R., care au constituit programul cu care F.D.U.S. s-a prezentat în alegeri.

Mandatul politic acordat deputaţilor aleşi în Marea Adunare Naţională şi în consiliile populare a reprezentat în fapt simbolul voinţei unanime a naţiunii noastre de a încheia cu succes actualul cincinal şi de a pune baze temeinice celui viitor, de a dezvolta în ritm şi mai susţinut economia naţională, de a afirma cu putere revoluţia tehnico-ştiinţifică, de a trece la o nouă calitate în toate domeniile de activitate.

Votul de la 9 martie a fost totodată un vot dat politicii externe a partidului şi statului nostru de dezvoltare a colaborării şi prieteniei frăţeşti cu toate ţările socialiste, de adîncire şi diversificare a relaţiilor cu ţările în curs de dezvoltare, de lărgire a legăturilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de făurire a unei noi ordini economice, de promovare a cauzei destinderii şi păcii.

Cel mai iubit fiu al poporului a fost reales preşedinte al României socialiste

În noua componenţă rezultată în urma alegerilor de la 9 martie, Marea Adunare Naţională — întrunită în prima sesiune a celei de a VIII-a legislaturi — **a reales în unanimitate pe tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al P.C.R., în suprema funcţie de preşedinte al Republicii Socialiste România.**

Investind pentru a treia oară la cîrma ţării pe cel ce simbolizează în cel mai înalt grad minunatele virtuţi ale poporului nostru, forul legislativ suprem a împlinit voinţa unanimă a tuturor fiilor patriei de a încredinţa în continuare această funcţie de înaltă răspundere eminentului om politic, militantului revoluţionar şi gînditorului cutezător, care şi-a consacrat întreaga viaţă binelui şi propăşirii naţiunii sale, făuririi unei lumi mai bune şi mai drepte, fără asuprire şi fără războaie.

Acest act politic solemn conferă deplina garanţie că istoricele hotărîri adoptate de Congresul al XII-lea al P.C.R., care prevăd ridicarea patriei

pe noi culmi de progres și civilizație, vor fi realizate exemplar, că marilor succese care dau astăzi măsura înfloririi și demnității României socialiste li se vor adăuga altele, și mai bogate.

Certitudinea că România va înainta și mai viguros pe calea trasată de marele forum al comuniștilor își are izvorul în **perioada cea mai bogată în realizări din întreaga istorie a patriei — perioada celor 15 ani de cînd la cîrma destinelor partidului și statului se află cu strălucire tovarășul Nicolae Ceaușescu.**

Nemărginita încredere a poporului în Partidul Comunist Român, în marele și înțeleptul său conducător se întemeiază astfel pe realitatea incontestabilă a faptelor : o dezvoltare fără precedent a forțelor de producție ; creșterea impetuoasă a nivelului de trai material și spiritual ; perfecționarea relațiilor de producție ; adîncirea democrației socialiste.

În discursul solemn de învestitură, rostit de la înalta tribună a Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a expus într-o strălucită sinteză obiectivele și principiile politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a jalonat cu impresionantă limpezime direcțiile de acțiune în grandioasa operă de construcție în care se află angajat întregul nostru popor și a lansat tuturor oamenilor muncii vibranta chemare de a nu precupeți nici un efort pentru a înfăptui neabătut hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R.

Îndemn înflăcărat, generat din nobilul său angajament de devotiune și muncă exemplară, atît de strălucit acoperit de puterea edificatoare a faptelor : **„...doresc să asigur Marea Adunare Națională, partidul, întregul nostru popor că nu voi precupeți nimic pentru îndeplinirea cu succes a hotărîrilor Congresului al XII-lea, pentru triumful socialismului și comunismului în România, pentru întărirea independenței și suveranității patriei, pentru politica de colaborare și prietenie cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Vă asigur pe dumneavoastră, partidul și întregul popor că nu există nimic mai de preț pentru mine decît interesele poporului, cauza socialismului și comunismului, a prieteniei și păcii între popoarele lumii. Și îmi voi consacra toate forțele, viața — dacă va fi necesar — acestor idealuri, libertății, socialismului, păcii !".**

Un bilanț strălucit — 15 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

Prin spiritul înnoitor promovat de acest forum al comuniștilor români, amplificat apoi mereu de Congresele al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, de conferințele naționale, Partidul Comunist Român s-a afirmat tot mai puternic ca centru vital al națiunii noastre socialiste, iar dezvoltarea economico-socială a țării a cunoscut un dinamism fără precedent.

Toate mărețele împliniri din acești 15 ani — perioada cea

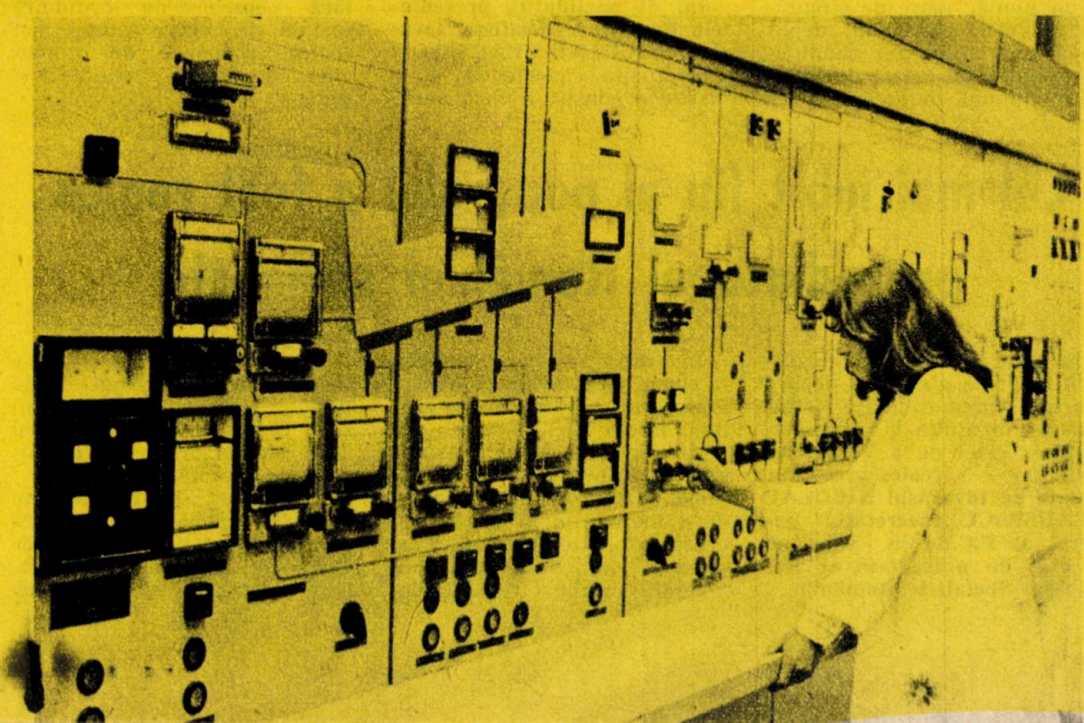

mai fertilă din întreaga epocă a construcției socialiste — poartă amprenta profundei, cutezătoarei și originalei gîndiri a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Contribuția sa hotărîtoare la elaborarea și aplicarea politicii partidului, a Programului făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate a unit într-un uriaș șuvoi energiile întregii națiuni.

Gîndirea în perspectivă și acțiunea sa revoluționară și-au găsit deplina expresie în politica neabătută a partidului de dezvoltare a forțelor de producție, de făurire a unei baze tehnico-materiale puternice. Avîntul economiei naționale în concordanță cu cuceririle revoluției tehnico-științifice, orientarea spre laturile calitative, de eficiență, spre ramurile de vîrf ale progresului tehnic contemporan au propulsat România în rîndul țărilor cu cel mai ridicat ritm de dezvoltare.

Oamenii muncii de pe ogoarele patriei poartă tovarășului Nicolae Ceaușescu o dragoste și o recunoștință nemărginită pentru clarviziunea și spiritul novator cu care a fundamentat politica agrară a partidului, pentru grija sa permanentă pentru modernizarea și intensificarea producției agricole, pentru măsurile stabilite în vederea perfecționării conducerii și organizării agriculturii, care îi asigură un cadru nou, superior de dezvoltare, înfăptuirea unei profunde revoluții agrare.

Datorită marilor succese obținute în dezvoltarea economiei naționale, în fiecare localitate a țării, în fiecare cămin s-a făcut nemijlocit simțită preocuparea partidului, personal a secretarului său general, pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc la orașe și sate, sporirea veniturilor populației, dezvoltarea construcției de locuințe, ridicarea generală a gradului de bunăstare și civilizație a poporului.

Cu o deosebită consecvență a acționat și acționează secretarul general al partidului pentru perfecționarea continuă a organizării și conducerii societății, a întregii vieți sociale, pentru adîncirea democrației socialiste și atragerea largă a maselor la conducerea treburilor obștești, pentru promovarea principiilor eticii și echității socialiste.

Un merit inestimabil în toți acești ani revine tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea politicii externe a partidului și statului, consacrată afirmării României în viața internațională, dezvoltării și întăririi relațiilor sale cu toate țările socialiste, cu celelalte state ale lumii, soluționării numai pe cale politică a problemelor complexe ale epocii contemporane, întăririi unității mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor progresiste, triumfului cauzei păcii și socialismului.

La această aniversare scumpă întregii națiuni, toți oamenii muncii de la orașe și sate și-au adus din nou prinosul lor de fierbinte dragoste și profundă recunoștință față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru tot ce a făcut și face spre slava și măreția scumpei noastre patrii, urîndu-i din adîncul inimilor multă sănătate și putere de muncă, pentru a ne conduce pe minunatul drum către comunism.

Grupaj de
Gh. OPROIU

Forumul tineretului — eveniment important în viaţa social-politică a ţării

Forumul tinerei generaţii şi-a desfăşurat lucrările în zilele de 5—7 mai. Delegaţi şi invitaţi de pe întreg cuprinsul patriei — muncitori, ţărani, elevi, studenţi, intelectuali şi militari — români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, au dezbătut într-o atmosferă de puternică responsabilitate şi angajare revoluţionară problemele complexe ale vieţii şi muncii tineretului, şi-au reafirmat cu entuziasm hotărîrea de a se forma în spiritul înaltelor principii comuniste, de a se manifesta plenar în uriaşa operă constructivă care se desfăşoară în România socialistă, în deplină concordanţă cu aspiraţiile tinerei generaţii, cu cerinţele actuale şi de perspectivă ale ţării.

Reunind trei mari manifestări — Congresul al XI-lea al Uniunii Tineretului Comunist, Conferinţa a XII-a a Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România şi a IV-a Conferinţă naţională a Organizaţiei pionierilor — forumul tineretului a ascultat în prima zi a lucrărilor sale, într-o atmosferă vibrantă, de înalt patriotism, ampla Cuvîntare rostită de tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, adevărat program de muncă avîntată pentru milioanele de tineri, părtaşi de nădejde la împlinirile noastre socialiste.

În Cuvîntare a fost făcut un bilanţ însufleţitor al minunatelor realizări obţinute în dezvoltarea economico-socială a României, în ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a întregului nostru popor, bilanţ ce demonstrează cu putere justeţea politicii Partidului Comunist Român care aplică în mod consecvent legităţile generale la condiţiile concrete ale României, călăuzindu-se ferm în întreaga sa activitate de concepţia revoluţionară, ştiinţifică, a materialismului dialectic şi istoric.

Au fost reamintite hotărîrile istorice luate de cel de al XII-lea Congres al partidului, privind obiectivele fundamentale pentru noua etapă de dezvoltare a ţării în perioada 1981—1985, în vederea înfăptuirii Programului partidului şi s-au subliniat marile răspunderi ce revin tinerei generaţii în vasta şi multilaterala activitate constructivă

Ea este chemată să-şi manifeste cu putere elanul şi spiritul revoluţionar ce o caracterizează, să fie prezentă pe toate şantierele socialismului, în învăţământ, în cercetare ca şi în toate acţiunile cultural-educative.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a îndemnat Uniunea Tineretului Comunist, întregul tineret să pună în centrul activităţii însuşirea temeinică a celor mai înaintate cuceriri ale ştiinţei, tehnicii, ale cunoaşterii umane, să facă totul pentru ridicarea pregătirii profesionale şi pentru lărgirea orizontului politic şi cultural, deoarece numai astfel îşi va putea îndeplini în orice condiţii sarcinile şi misiunile încredinţate. Cu înaltul său umanism, binecunoscut tinerilor, întregului popor, secretarul general al partidului s-a referit pe larg la ceea ce reprezintă o latură foarte importantă a educării, a formării tinerei generaţii şi anume organizarea timpului liber, a odihnei, distracţiei, jocului. Combătîndu-se cu neslăbită intransigenţă mentalităţile retrograde, cum ar fi egoismul, individualismul, tendinţele de parazitism şi parvenitism, misticismul, trebuie dezvoltate în continuare în rîndurile tineretului trăsăturile morale cele mai înalte ale poporului nostru, obiceiurile cele mai nobile ce l-au caracterizat şi îl caracterizează, pentru a face să triumfe idealurile egalităţii, fraternităţii, prieteniei, ale păcii şi colaborării între toate popoarele. **„Iubind, jucînd, dansînd, petrecînd în toate formele care contribuie la o viaţă plăcută** — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu **— tineretul trebuie să pornească de la concepţia revoluţionară care contribuie la formarea unei morale noi, înaintate, a unui tînăr sănătos, viguros, cu o minte înaripată".**

În cuvinte calde, pătrunse de un puternic patos revoluţionar, a fost subliniată datoria ce ne revine tuturor, îndeosebi tineretului, de a ne dovedi urmaşi demni ai generaţiilor care s-au jertfit pentru interesele patriei şi poporului, pentru idealurile socialismului şi comunismului.

Dînd expresie gîndurilor pline de recunoştinţă ale tuturor tinerilor patriei faţă de partid, faţă de secretarul său general, pentru grija ce le-o poartă, pentru atenţia caldă, părintească cu care veghează asupra creşterii şi formării lor în spirit comunist, pentru posibilităţile create de a se afirma multilateral, participanţii la forumul tineretului s-au angajat într-o entuziastă unanimitate să muncească şi să înveţe cu exemplar devotament comunist şi abnegaţie revoluţionară, să răspundă prin fapte de muncă şi viaţă încrederii şi grijii de care se bucură din partea partidului, a întregului popor.

Principiile nobile ale politicii externe româneşti — apreciate în întreaga lume

În deplin acord cu hotărîrile celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, cu obiectivele şi liniile directoare ale politicii viitoare a României pe plan mondial, cuprinse în Raportul prezentat Congresului de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a desfăşurat în acest an activitatea internaţională a partidului şi statului nostru.

Expresie elocventă a politicii active, consecvente de dezvoltare a relaţiilor de prietenie şi colaborare cu ţările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare şi nealiniate, de intensificare a conlucrării cu toate ţările lumii, fără deosebire de orînduire socială, **România socialistă întreţine în prezent raporturi economice cu 143 de ţări de pe toate continentele, faţă de 98 de state în 1965, an de cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu se află în fruntea partidului. De asemenea, faţă de 68 de ţări în 1965, în prezent ţara noastră întreţine relaţii diplomatice cu 137 de state.**

Relaţiile externe ale României socialiste se întemeiază pe principiile nobile ale **deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa** — principii care se bucură de o largă recunoaştere pe plan mondial, ca singurele pe baza cărora se pot dezvolta o colaborare între state, un climat de pace şi securitate internaţională.

În acelaşi deplin acord cu hotărîrile celui de al XII-lea Congres al partidului nostru au continuat să se dezvolte puternic relaţiile cu alte partide. Astfel, în prezent, **P.C.R. întreţine şi dezvoltă relaţii de prietenie, colaborare şi solidaritate cu 90 de partide comuniste şi muncitoreşti, cu 23 de partide socialiste şi social-democrate, cu 74 de partide de guvernămînt şi alte organizaţii politice progresiste din ţările în curs de dezvoltare, precum şi cu mişcări de eliberare, cu alte formaţii politice din numeroase ţări ale lumii.** Partidul nostru militează pentru aşezarea relaţiilor dintre partide pe **principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectării dreptului fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător linia politică, strategia şi tactica revoluţionară, în conformitate cu condiţiile concrete social-politice în care îşi desfăşoară activitatea, pentru realizarea, pe această bază, a unei unităţi noi, trainice.**

În toată această amplă activitate internaţională, participarea tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** este esenţială. Vizitele în alte ţări, efectuate în 1980 de conducătorul partidului şi statului nostru, ca şi vizitele la cel mai înalt nivel în ţara noastră se înscriu în amplul efort spre colaborare, pace şi prietenie promovate de România socialistă, reprezintă

o contribuție de mare preț a țării noastre la promovarea ideilor nobile ale înțelegerii între popoare, pentru rezolvarea problemelor litigioase pe calea tratativelor, pentru lichidarea, pe această cale, a tuturor conflictelor și stărilor de conflicte care mai există în diferite regiuni ale lumii.

În cele ce urmează, prezentăm foarte succint aceste vizite, în ordinea în care s-au desfășurat, vizite ale căror semnificații sînt cu totul elocvente.

● În perioada 13—14 februarie, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa **Elena Ceaușescu**, a efectuat, la invitația tovarășului **Todor Jivkov**, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, o vizită de prietenie în Bulgaria. Cu acest prilej a fost reafirmată, printre altele, hotărîrea Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria de a milita neabătut și în viitor, împreună cu celelalte țări socialiste frățești, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste, iubitoare de pace, pentru împiedicarea agravării situației internaționale și continuarea cursului destinderii, pentru asigurarea păcii și securității în Europa și în lume, pentru dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării dintre popoare. Întîlnirea celor doi conducători de partid și de stat, desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere tovărășească, convorbirile purtate și înțelegerile la care s-a ajuns vor contribui la extinderea și aprofundarea în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două partide și țări, ceea ce corespunde pe deplin intereselor popoarelor român și bulgar, cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

● După o săptămînă de la această vizită, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, **Nicolae Ceaușescu**, regele **Hussein Ibn Talal** al Regatului Hașemit al Iordaniei, a făcut o vizită oficială în țara noastră. În timpul vizitei, care a avut loc între 20—23 februarie și al convorbirilor desfășurate într-o atmosferă cordială, de prietenie și deplină înțelegere reciprocă, părțile s-au informat asupra activității și preocupărilor actuale ale celor două țări și popoare, au acordat o atenție deosebită dezvoltării și extinderii relațiilor prietenești dintre România și Iordania, în toate domeniile de interes comun și au făcut un schimb de păreri cuprinzător asupra principalelor aspecte ale situației internaționale. Cei doi șefi de state au semnat Declarația comună româno-iordaniană.

SEMNIFICATIVE RECUNOAȘTERI ALE APORTULUI ROMÂNIEI LA

La 27 februarie, tovarășului Nicolae Ceaușescu *i-au fost înmînate Medalia de aur cu eșarfă și plachetă, precum și placheta cu efigie, iar tovarășei* Elena Ceaușescu *Medalia de aur cu plachetă, conferite de Institutul pentru problemele unei noi ordini economice internaționale*

CAUZA PĂCII ȘI COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

● Luna martie a înscris vizita oficială în România, la invitația tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a generalului de corp de armată **Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu Waza Banga**, președinte fondator al Mișcării Populare a Revoluției, președintele Republicii Zair. În timpul vizitei, 17—20 martie, au avut loc convorbiri oficiale care s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie, înțelegere și respect reciproc. Cei doi președinți burile comerciale, corespunzător potențialului economic al țărilor lor și s-a exprimat hotărîrea de a se acționa în continuare pentru realizarea, pe baze reciproc avantajoase, de noi acțiuni de cooperare în domeniile minier, agricol, industrial, forestier și transporturi.

Exprimînd preocuparea lor față de deteriorarea, în ultima vreme, a relațiilor internaționale, cei doi șefi de stat au subliniat necesitatea de a se acționa ferm pentru a se împiedica agravarea acestei evoluții, a se pune capăt vechii

Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, a efectuat o vizită în Republica Socialistă România. Convorbirile care s-au desfășurat cu acest prilej într-o atmosferă de stimă și înțelegere reciprocă, au evidențiat identitatea de vederi asupra tuturor problemelor discutate. Părțile au exprimat voința lor fermă de a intensifica schimburile și contactele pe linie de partid și de stat, de a extinde relațiile economice și comerciale, de a

La 11 aprilie, o delegație a orașului italian Bari a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu *Diploma de cetățean de onoare al orașului Bari, împreună cu „Caravela de argint" — simbolul orașului — și Medalia de aur „Aldo Moro"*

s-au informat asupra preocupărilor țărilor lor în domeniul construcției economice și sociale, au analizat stadiul actual al relațiilor bilaterale și perspectivele lor de dezvoltare și au avut un rodnic și cuprinzător schimb de vederi asupra problemelor majore ale situației internaționale actuale. Au fost reliefate posibilitățile existente menite să adîncească cooperarea și schimb-

politici imperialiste de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor popoare, care conține grave primejdii la adresa păcii mondiale.

Cei doi președinți au semnat Tratatul de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Republica Zair.

● La invitația tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, în perioada 9—12 mai, tovarășul **Kim**

întări legăturile dintre organizațiile obștești și colaborarea în domeniile științei și tehnicii, învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și în alte domenii de interes reciproc.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat sprijinul deplin și solidaritatea Partidului Comunist Român și ale Republicii Socialiste România față de politica Partidului Muncii din

Coreea și Republicii Populare Democrate Coreene privind unificarea independentă și pașnică a țării, retragerea tuturor trupelor străine din Coreea de Sud, s-a pronunțat cu fermitate împotriva oricărei acțiuni de creare a „două Coree" și a exprimat convingerea că înfăptuirea unificării Coreei va contribui la pacea și securitatea lumii.

Vizita și convorbirile se înscriu ca un nou eveniment, de mare însemnătate, în istoria relațiilor de prietenie și colaborare frățească, de solidaritate militantă dintre partidele, guvernele și popoarele celor două țări, ca o contribuție majoră la întărirea unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, la cauza luptei pentru pace și securitate internațională.

● La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, o delegație de partid și de stat a Republicii Populare Bulgaria, în frunte cu tovarășul **Todor Jivkov**, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră în perioada 3—7 iunie. În timpul vizitei și al convorbirilor care s-au desfășurat într-o atmosferă cordială, de încredere, înțelegere, prietenie și stimă reciprocă, cele două părți s-au informat reciproc despre construcția socialistă în Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, au analizat relațiile bilaterale româno-bulgare și au trasat căile de dezvoltare și aprofundare continuă a acestora. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov au semnat „Declarația comună" și „Acordul-program privind direcțiile de bază ale dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria pînă în anul 1990".

În procesul de pregătire și în timpul vizitei au mai fost semnate 14 documente privind adîncirea colaborării dintre cele două țări pe multiple planuri.

● Spre sfîrșitul lunii iunie, în perioada 25—27, a sosit în țara noastră, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, într-o vizită oficială de prietenie, o delegație de partid și de stat a Republicii Democrate Germane, condusă de tovarășul **Erich Honecker**, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane.

Cu acest prilej, tovarășul Erich Honecker a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu Ordinul „Karl Marx", care i-a fost conferit cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei sale de naștere, ca o recunoaștere a meritelor deosebite în lupta pentru pace și socialism, pentru înțelegere între popoare și pentru dezvoltarea unor relații frățești între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.

Au avut loc convorbiri oficiale, desfășurate într-o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă, convorbiri în cadrul cărora cei doi conducători de partid și de stat au examinat pe larg stadiul actual al relațiilor bilaterale și au stabilit direcții pentru întărirea și adîncirea în continuare a colaborării dintre cele două partide, state și popoare. S-a efectuat, de asemenea, un larg schimb de vederi în legătură cu problemele actuale ale situației internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker au semnat o Declarație comună. Au fost, de asemenea, semnate mai multe protocoale privind colaborarea economică, tehnico-științifică și culturală, precum și o serie de înțelegeri pe termen lung de specializare și cooperare în producție și de livrări reciproce care se referă la utilaje metalurgice, transformatoare de putere, întrerupători electrici și alte produse ale industriei construcțiilor de mașini.

● Almanahul nostru se afla la tipar cînd, în perioada 23—26 iulie, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa **Elena Ceaușescu**, a efectuat, la invitația președintelui Republicii Franceze, **Valéry Giscard d'Estaing**, și a doamnei **Anne-Aymone Giscard d'Estaing**, o vizită oficială în Franța.

În timpul vizitei, înalții oaspeți români s-au bucurat pretutindeni de o primire caldă și prietenească din partea populației și a oficialităților franceze.

Președintele Republicii Socialiste România și președintele Republicii Franceze, procedînd la o examinare aprofundată a relațiilor dintre cele două țări, au hotărît lărgirea cooperării într-o serie de sectoare cum sînt industria grea, constructoare de mașini, electronica, telecomunicațiile, energia, chimia, informatica, agricultura și creșterea animalelor, dezvoltarea schimburilor și cooperării în domeniile culturii, învățămîntului, artei, sportului și turismului.

Examinînd situația internațională, cei doi președinți au reafirmat cu vigoare necesitatea respectării de către toate statele a principiilor independenței și suveranității, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, neamestecului în treburile interne ale statelor, reglementării tuturor conflictelor pe cale politică, precum și dreptului fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării sale, care stau la baza politicii de destindere.

Vizitele pe care le-am consemnat aici, desfășurate în primele 7 luni ale anului, sînt o continuare firească a întîlnirilor la cel mai înalt nivel care au avut loc din 1965 încoace, după istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român. Cele peste 140 de vizite peste hotare efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și cele aproape 120 de vizite la nivel înalt efectuate în țara noastră de conducători de partid și de stat din țări socialiste, de șefi de state din țări în curs de dezvoltare și din țări capitaliste, demonstrează în modul cel mai convingător deschiderea spre lume a României socialiste, marele său prestigiu pe arena internațională, valoarea principiilor de pace, prietenie, colaborare pe care le promovează neabătut Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Teoharie OPREA

Grandios spectacol — vibrant omagiu înaintaşilor

Adevărată apoteoză a amplelor manifestări prilejuite de împlinirea a 2050 de ani de la constituirea primului stat dac centralizat şi independent, care au avut loc în cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României", la 5 iulie s-a desfăşurat pe stadionul Republicii din Capitală, în prezenţa tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** şi a tovarăşei **Elena Ceauşescu,** a celorlalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului, un grandios spectacol festiv. Frescă semnificativă a întregii evoluţii a poporului nostru, începînd cu două milenii şi cinci decenii în urmă, cînd a fost creată prima formaţiune statală centralizată prin unirea de către Burebista a tuturor dacilor din spaţiul carpato-dunărean-pontic, spectacolul a evocat cu adîncă vibraţie pagini glorioase din trecutul neamului nostru, din lupta necurmată pentru apărarea şi păstrarea gliei strămoşeşti, a unităţii, libertăţii şi independenţei sale. Emoţionanta manifestare cultural-artistică a subliniat cu puterea incontestabilă a adevărului istoric, rolul determinant al maselor populare în făurirea istoriei şi civilizaţiei, în transformarea revoluţionară a societăţii. Iar prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a celorlalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului la marele spectacol a pus puternic în lumină cinstirea pe care partidul nostru, secretarul său general o acordă glorioşilor înaintaşi, luptători neînfricaţi pentru cauza celor mulţi, pentru libertatea şi independenţa neamului.

Prin imagini plastice de o mare forţă de sugestie, prin muzică, dans şi vers, prin semnificative tablouri alegorice, spectacolul s-a constituit într-o adevărată cronică cuprinzînd momente cruciale din istoria poporului. Unor aşezări dacice de acum două milenii li se adaugă imaginea marelui conducător Burebista, buciumele cheamă oastea la luptă, sub flamurile vitejilor daci, pentru a înfrunta legiunile romane. Dramaticei încleştări, încheiată cu moartea lui Decebal, îi urmează scenele de muncă paşnică, identice cu cele de pe friza Columnei lui Traian, sugerînd momentul istoric al formării poporului român, păstrător prin vreme al vechilor tradiţii şi al idealurilor de libertate şi independenţă ale strămoşilor.

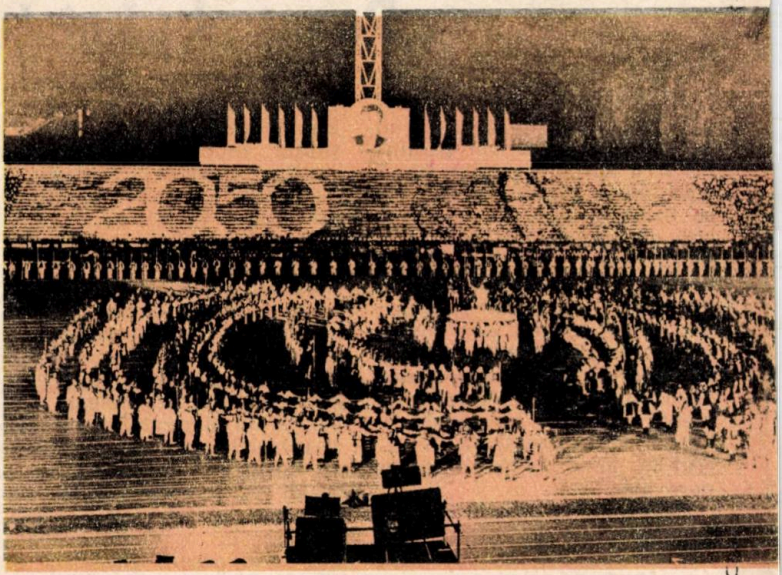

Într-o firească succesiune sînt prezentate în continuare noi pagini din glorioasa noastră istorie. Apar figurile marilor bărbaţi ai neamului — Mircea cel Bătrîn, Ştefan cel Mare, Ioan de Hunedoara, Vlad Ţepeş, Mihai Viteazul, întregitorul, apărători prin secole ai pămîntului strămoşesc, pentru libertate şi neatîrnare. Gheorghe Doja, înconjurat de cete de iobagi, înarmaţi cu furci şi topoare, Horia, Cloşca şi Crişan, însoţiţi de ţăranii răsculaţi împotriva împilării şi a nedreptăţilor, figura luminoasă a lui Tudor Vladimirescu, neînfricatul revoluţionar Nicolae Bălcescu, domnul Unirii Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, militant de frunte pentru războiul de independenţă, apoi Alba Iulia, cadrul desfăşurării momentului istoric al Marii Uniri de la 1 decembrie 1918 — se constituie într-o extraordinară frescă a unor evenimente cruciale din istoria poporului.

O amplă manifestaţie se desfăşoară pe gazonul stadionului marcînd evenimentul memorabil al creării, la 8 mai 1921, a Partidului Comunist Român, în vreme ce pe fundal apar portretele tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu. Este momentul emoţionant cînd versul avîntat, pătruns de adînci semnificaţii, este întregit de glasurile reunite într-un impresionant cor al manifestanţilor evocînd declanşarea revoluţiei de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă : **„Trăiască Partidul Comunist Român !", „Moarte fascismului !", „Trăiască România liberă şi independentă !".**

Compoziţiile alegorice sugerînd efortul maselor populare, sub conducerea Partidului Comunist Român, în vasta operă de reconstrucţie a ţării, marile împliniri din anii socialismului, sînt continuate, într-o impresionantă suită de elemente coregrafice, de imagini ale puternicei dezvoltări a României socialiste în perioada ce a urmat istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist

Român. Sînt elogiate munca plină de abnegație a întregului popor în acești ani de avînt fără precedent al industriei, agriculturii, științei, învățămîntului, al întregii vieți economico-sociale a țării. Prin versuri emoționante, de adîncă vibrație patriotică, este elogiată personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ce și-a pus amprenta pe întreaga aceasta epocă de adînci prefaceri revoluționare.

Grandiosul spectacol festiv se încheie cu un vibrant angajament al zecilor de mii de manifestanți :

Așa cum scrie marea Carte
A strălucitului Congres
Vom duce țara mai departe
Spre libertate și progres !
Jurăm că vom urma porunca
Iubitului conducător
Urcînd din pisc în pisc al muncii
Spre comunism, biruitori .

Și în timp ce întregul stadion intonează imnul **„Chemarea partidului"**, pe cer izbucnesc jerbele artificiilor multicolore. Toți cei prezenți scandează într-un glas numele partidului și al tovarășului Nicolae Ceaușescu, ovaționează și aplaudă îndelung.

T. CERNEANU

„Popor al pămîntului"

A existat o adîncă înrădăcinare a poporului geto-dac în rosturile benefice ale pămîntului, o apropiere din ființă spre lumea vegetală și spre tot ce însemna legătură nemijlocită cu natura. De fapt, strămoșii noștri, așa cum atestă toate mărturiile timpurilor, au fost strîns legați de „davele" lor, cetăți așezate pe munți sau în preajma acestora. Ca lucrători ai pămîntului, geto-dacii au creat o civilizație de esență rurală, transpusă în îndeletniciri proprii — în lucrul în lemn, în ceramică, în port etc.

Dragostea de pămînt a geto-dacilor, cultul pămîntului și al naturii erau atît de puternice la ei încît imnele și bucuria lor față de omul și profetul Zamolxe se exprimau pe înălțimile munților, acolo unde cerul părea că se contopește cu pămîntul. **„Daci montibus inhaerent"** (Dacii stau nedezlipiți de munți), spune Florus. Oameni de munte, dar locuind deopotrivă șesul și văile, dacii se apropiau astfel mai mult de cunoașterea universului, urmărind țesătura fenomenelor naturii, vegetația și creșterea plantelor, mersul stelelor pe cer și, în dependență de ele, a lucrurilor pe pămînt. Nu-i de mirare că astfel de situații au stat în atenția diferiților cronicari ai timpului.

În secolul al VI e.n., Iordanes scria despre geto-daci că **„îi vedem pe aceștia cercetînd poziția cerului ; pe altul însușirile ierburilor și ale fructelor ; pe altul studiind creșterea și scăderea lunii ; pe celălalt eclipsele cerului"**. Mai recent, descoperirile de la micul și marele sanctuar al cetății dacice Sarmizegetusa atestă preocupările geto-dacilor pentru cunoașterea timpului, ei fiind considerați între cei care au elaborat cele mai exacte calendare ale antichității. Maurice Chatelain, al doilea secretar al N.A.S.A. consideră că aceste calendare se numără printre cele mai exacte ale epocii antice.

Cupă getică cu decor în relief, descoperită la Fundeni — București

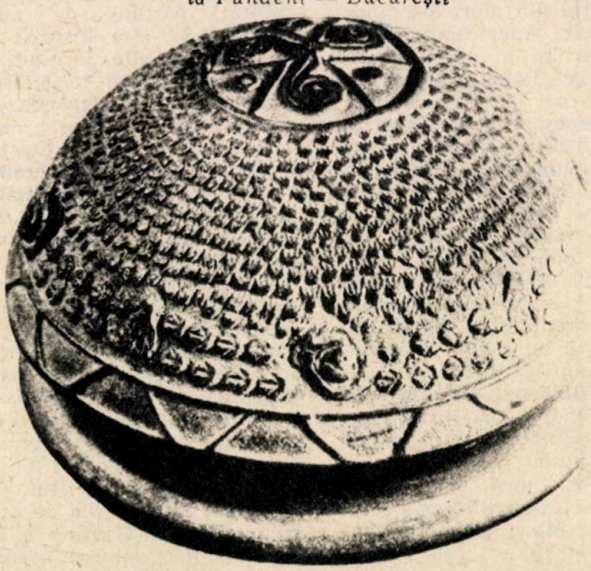

Desigur, toate cele de mai sus ne dau dreptul să spunem că geto-dacii au fost puternic legați de pămîntul lor și de tot ce ființa aici din vremuri imemoriale. Ei n-au fost dintre migratori, n-au venit de nicăieri aici, n-au rătăcit de pe un continent pe altul, ci deodată cu vorba și copacii acestui pămînt, se știau. Și numai un popor sedentar, adînc și statornic pe locurile moștenite din tată în fiu, numai un asemenea popor poate înțelege rosturile unui pămînt.

Legat de locul și de pămîntul moștenit, omul și-a îndreptat privirea spre boltele de sus. A urmărit ciclurile naturii și a înțeles mai bine cum și cînd trebuie să înceapă lucrul pămîntului. Etnobotanica populară românească a păstrat un florilegiu de gînduri, de experiență și îndrumări precise despre fiecare plantă și despre importanța ei, ba chiar și poziția pe care o are în raport cu soarele. Să ne amintim că numai la noi, la români, există denumirea : „Floarea soarelui"

și nu întîmplător, după cum se știe. Pînă și cerul a fost numit după rosturile pămîntului, după uneltele și îndeletnicirile omului pămîntului : „Carul mare“, „Carul mic“, „Cloșca cu pui“, „Rariștele“, „Steaua ciobanului“, „Balaurul“ etc., etc.

Mai există și un aspect spiritual al problemei de mai sus. Anume, acela al legăturii cu pămîntul. Vitejia în războaie a geto-dacilor, care au ținut piept celui mai mare, pe atunci, imperiu al lumii, cel roman, a izvorît dintr-o puternică dragoste de pămînt.

Marea lecție geto-dacă pentru urmași este aceasta : legătura nestrămutată a urmașilor cu pămîntul, ideea dacică a înrădăcinării în glie, idee pe care George Coșbuc o exprima în versul : „Pămîntul nostru-i drag și sfînt. Căci el ni-i leagăn și mormînt“.

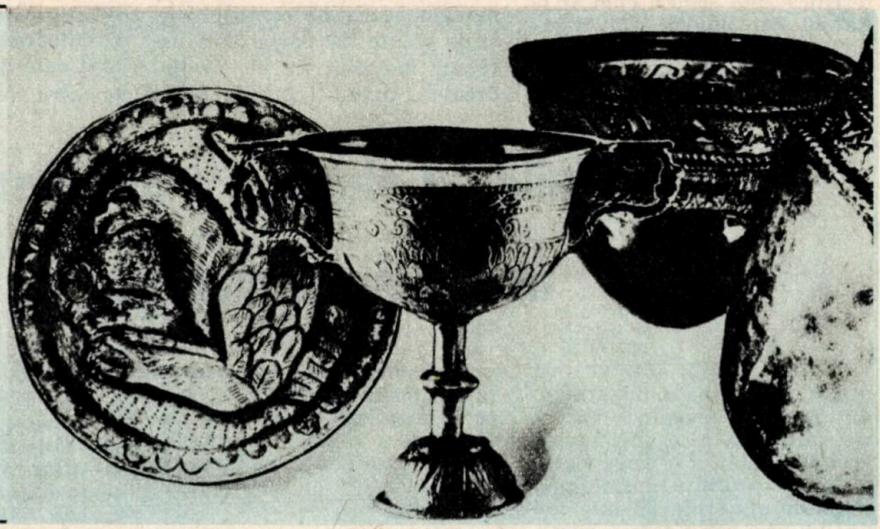

Piese de argint din tezaurul geto-dacic de la Sincrăieni, județul Harghita

Nume dacice dăinue peste milenii

O încercare de a găsi nume de oameni, de sate și de plante, așa cum s-au păstrat pînă în zilele noastre, poate părea unora temerară. Se pornește, desigur, de la realitatea limbii noastre, o limbă pe care o avem de la romani, în majoritatea cuvintelor ei. Și, totuși, așa cum sublinia undeva Al. Tzigara-Samurcaș, un bun cunoscător al culturii românești, limba poate fi, într-adevăr, preluată, dar există ceva mai presus de ea, anume obiectele create de mîna omului, cu denumirea lor originară. In aceste creații umane se întrepătrund însușiri sufletești fundamentale care nu țin, neapărat, de limbă, întrucît „făurirea obiectului precede cu mult denumirea lui“. E greu de descifrat întîia lui denumire, cu atît mai mult cu cît numai inscripțiile pot să ne ofere ceva. Dar există și un grai al lucrurilor, căci un stîlp înflorat, cu crestăturile lui deosebite, o poartă de lemn încărcată cu simboluri despre om și viață, au puterea de a ne „comunica“ în tăcerea lor ceva.

Desigur, după ocuparea Daciei de către romani, numele dacice s-au rărit, la cerința oficialităților, dar ele nu au dispărut. Cu timpul, mai ales cu venirea altor popoare peste aceste locuri, numele de oameni fiind romane au îndeplinit și un rol de conservare a unei etnii. Dacă țara noastră a fost numită România, de la etnonimul Roma, nu-i mai puțin adevărat că nume ca : **Traian, Caius, Coriolan, Sabina, Pompei** și atîtea altele, îi apăra pe români, îndeosebi pe ardeleni, de orice schimbare și maghiarizare a numelui, mai ales după 1867, cînd odată cu dualismul au existat legi speciale în direcția de mai sus.

Ce s-a întîmplat cu numele dacice de oameni? Ele au rămas, totuși, dar în proporție redusă față de cele romane. La moți găsim și azi aceste nume. Chiar **moțanii**, numiți de stăpînitorii străini „mocani“, neputînd admite acel „ț“, sînt o mărturie că ei duc înainte numele originare dacice. Într-o lucrare „MOCANII“, aparținînd cercetătorului culturii românești, prof. dr. Ion Ghelase, lucrare elogiată de marele Iorga, se arată că populația rurală, ca cea mai statornică, a imprimat un mod de referință în aria spiritualității românești de la numiri de oameni, la sate și preocupări specifice.

Nume dacice de oameni s-au păstrat pînă în zilele noastre, ca **Decebal, Coza, Corila** (de la Scorilo), **Dionisiu, Doina, Codruța, Taisa** etc. Unele au o frecvență mai mică, ceea ce explică pledoaria unui mare tracolog contemporan, prof. dr. Iosif Constantin Drăgan, pentru a da copiilor noștri nume de origine dacică.

În ceea ce privește satele cu denumiri dacice, cetăți sau localități, avem în vedere „cetatea eternă“ — **Sarmizegetusa** — și o serie de localități și de cetăți ce continuă astfel de nume. În Sălaj, de pildă, există satul **Tusa**, poate un diminutiv al vechii localități. Acolo găsim și o cetate și, în apropiere, o așezare numită **Subcetate**. Tot aici întîlnim **Sărmășag**, o veche preluare de la **Sarmis**.

metamorfozată în decursul timpurilor. Nu trebuie să trecem pe lîngă satele expresiv numite **Bătrîni**, alîtele **Sat bătrîn**, care atestă o legătură în timp cu dăinuirea strămoşilor în aceste locuri. Ar fi multe exemple de adus, îndeosebi o toponimie cu o evidentă caracteristică geto-dacică, cum ar fi **Părăul Zgleamului** (la Mălădia), **Zalnoc** (înrudire cu rădăcina Zal, de la Zalmoxe sau Zamolxe) etc.

Au fost puse în evidenţă nume dacice de plante datorită mai ales lui Dioscorides Pedamus (sec. I e.n.) definind peste 35 de denumiri de plante dacice. Acesta era medic, bun cunoscător al plantelor folosite de către daci.

Oricum, se poate spune că numele dacice de oameni, sate şi de plante fac parte dintr-un tezaur moştenit, că ele ne îndreaptă gîndul către o lume străveche în care a pulsat de milenii fiinţa neamului. Ar fi atît de firesc ca în zilele noastre oamenii locurilor, dascălii satelor, căutătorii de valori autohtone să caute aceste numiri aşa cum au făcut neobositul om de cultură bihorean Dumitru Colţea şi Maria Guţ, doinitoarea noastră, şi atîţia alţii care deschid o cale de înţelegere către noi înşine.

Imaginile „Columnei" din Roma în satele româneşti

E surprinzător faptul că această Columnă a lui Traian, din Roma, a devenit o mărturie, nu neapărat a unei învingeri în luptă, ci a unei victorii în cultură. Columna vorbeşte statornic de mii de ani tuturor celor care o admiră. În ea se întrevăd momentele de seamă ale unui act din istoria noastră, poate cel mai măreţ care ţine de dîrzenia unui popor.

Pe Columnă sînt gravate scenele mari din războiul care a avut loc între daci şi romani. Scenele dramatice şi pline de învăţături prin veacuri. Cum ? În primul rînd prin faptul că ne întîlnim aici cu un ethos al lumii geto-dace. Există o scenă pe Columnă în care conducătorul dacilor se îndreaptă şi bea cupa cu otravă. Îl urmează ceilalţi din jur. Scena e de o mare putere de sugestie, subliniind trăsăturile unui neam, care îşi păstrează o moştenire : **demnitatea**. Pînă azi în satele noastre, oamenii ţin cu preţul vieţii lor la ceea ce e moştenit, mai exact, la ceea ce e o lege nescrisă a satului. Demnitatea a rămas o constantă în cultura satului românesc.

Mai presus de orice, Columna păstrează acel minunat port al strămunilor. Sînt renumite hainele şi căciulile pe care le poartă, identice cu cele pe care le mai întîlnim şi azi. Cănile de lut, de băut apă, sînt aceleaşi şi azi. Căucele transilvane apar în scena otrăvirii de pe Columnă. Aceleaşi sînt chimirele şi brîiele late care încing mijlocul oamenilor. Aceleaşi sînt brăţările şi ornamentaţiile pe care le vedem, ca şi spirala suitoare, un ornament transpus în ritmurile doinei sau ale horei.

S-ar putea scrie un tratat voluminos despre Columnă, despre imaginile pe care ni le transmite în timp. Ele au constituit dovezi de neînlăturat într-o perioadă critică pentru cei din spaţiul geto-dac.

S-a spus, pe drept cuvînt, că **„în văile de-a lungul păraielor şi prin văgăunile munţilor, unde băştinaşii s-au retras de groaza năvălitorilor, descendenţii vechilor traci şi-au depănat mai departe, vreme lungă, viaţa lor ancestrală, cîntînd în ritmul vechi doinele lor, jucînd aceeaşi horă tradiţională, olarul a continuat să orneze cu spirale neolitice vasele sale, iar ţăranca n-a încetat să ţese, să urzească şi să boiască mai departe după izvoarele mamelor şi bunicelor, mîndri păstrînd tradiţia lor moştenită"**.

Acesta e graiul tăcut al Columnei din Roma, grai care poate fi „auzit" în ţesăturile minunate ale femeilor de la sat, în obiceiurile minunate ale sărbătorilor şi în ritmurile necontenite ale muncii, ale vieţii însăşi.

Geto-dacii în civilizaţia lumii

S-a insistat prea puţin asupra rolului pe care l-au avut geto-dacii în civilizaţia lumii. S-ar putea spune că izvoarele şi sursele străine sînt mai generoase în această direcţie. Între cei dintîi, „părintele istoriei", cum a fost numit Herodot (484—425 î.e.n.), în cele nouă cărţi ale sale, intitulate **Istoriile**, consemnează prezenţa tracilor, respectiv a geţilor în ţinuturile dunărene, pe care le-a străbătut. El descrie şi expediţia lui Darius, fiul lui Hystaspe, împotriva celor ce locuiau pe coasta de apus a Pontului Euxin, adică a geţilor. El scrie : **„Înainte de a ajunge la Istru, birui mai intîi pe geţi care se cred nemuritori şi care sînt cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci"**.

Orice dată istorică sau numire exactă a unui popor poate fi discutată. Herodot însă vorbeşte de geţi care se cred „nemuritori". Ideea „nemuririi" la geţi are o profundă semnificaţie umană şi ea a intrat în

civilizația lumii. Sensul ei real este acela al „nemuririi" faptei și acțiunii umane creatoare. Platon, filozoful recunoscut al lumii grecești, va arăta sensurile adînci ale ideii, care se deosebește de așa-numita „nemurire" a sufletului, a lui Pytagora, ca o transmigrație în diferitele ipostaze ale existenței.

Zamolxe a intrat și el, ca om și profet, ulterior zeificat, în civilizația lumii, deoarece el spusese neamului său tracogeto-dac că înainte de a **„vindeca trupul, trebuie să vindece sufletul"**, adică structurile psihicului uman, actul de voință și de afirmare creatoare a individualității. Să reținem faptul că terapeutica modernă accentuează asupra acelorași determinante de ordin volițional, într-o perspectivă a proiectului uman.

Geto-dacii n-au încercat să impună ideile lor altor popoare. Erau mulțumiți că ele au rădăcini în felul de viață al semenilor lor. Pe de altă parte, erau conștienți că un fel de a fi nu poate fi generat decît de niște realități bio-psiho-sociale de necontestat, care țin de un anume spațiu și timp.

Chiar și contestatarii noștri, Rösler sau Tomaschek au recunoscut prezența geto-dacilor în civilizația lumii. Ultimul dintre cei doi avea convingerea că în spiritualitatea geto-dacă rămîne un epos de o străveche și îndepărtată vîrstă. In fine, să amintim și **Chronicom pictum Vindobonense** (Cronica pictată de la Viena), scrisă prin anul 1358 de un necunoscut, și care ne dă mărturii despre români, ca și Anonymus, arătînd că aceștia purtau căciuli țuguiate, plete și opinci la fel cu cele de azi, ca o mărturie a unei linii de continuitate într-o civilizație. Mai înainte, Ptolomeu (90—168 e.n.) în **Geographia** sa indică cele 44 nume de localități din Dacia, ca Ruconium, apoi Dacidava (pe Măgura Șimleului), Porolissum (Moigrad, azi), Patridava, Ulpianum, Sarmizegetusa Regia, Tibiscum și toate celelalte, întrate în cercetările de seamă ale marilor istorici și oameni de cultură.

Grupaj de
dr. VASILE VETIȘANU

FESTIVALUL NAȚIONAL CÎNTAREA ROMÂNIEI CONSTITUIE CEL MAI LARG CADRU DE INTENSIFICARE A ACTIVITĂȚII CULTURAL-EDUCATIVE, A PARTICIPĂRII MASELOR POPULARE LA DEZVOLTAREA VALORILOR SPIRITUALE NOI ALE PATRIEI — O FORMĂ NOUĂ DE AFIRMARE A TALENTULUI, SENSIBILITĂȚII ȘI GENIULUI CREATOR AL POPORULUI NOSTRU.

NICOLAE CEAUȘESCU

Spre cele mai înalte cote

Act național al muncii și creației libere, Festivalul ni se înfățișează azi într-o mai strînsă ca oricînd legătură cu viața, mai plin, ca atare, de frumuseți și de înălțătoare adevăruri. El așază pe noi trepte, virtuțile alese ale acestui neam muncitor, inteligent și mîndru dîndu-le expresie artistică pe măsura strălucirii lor.

Nicolae Cernat n-are egal și este de fapt laureat al tuturor concursurilor. El este primul care a avut vernisaj la „Dalles" în București. Furca lui de tors, baladă în lemn, a călătorit pe glob. Mărturisea că, el își făurește mai întîi scula de lucru. „Lemnul — zice — mi-l dă pădurea, dar unealta, mi-o fac eu". Și ia o bucată de sîrmă de oțel care, după

Poeta țărancă Emilia Iercoșan și... tînăra generație

Primul gînd să ni se îndrepte din nou, așa cum se și cuvine — spre creatorul popular.

...L-am pomenit cu părul alb și așa a rămas, aplecat asupra lucrului și scoțînd din el tot ce se poate scoate mai frumos. E greu să spui unde e desăvîrșirea în artă, dar se poate ști cît de aproape ești de ea. În încrustarea în lemn, modelări, pare a urma întortocheliile circumvoluției în care i-a stat pînă atunci cuibărită ideea artistică. Bătrînul simplu din Șugag-ul Albei ne-a reamintit că înaintea „Capriciilor" lui Paganini a existat vioara lui Stradivarius sau Guarneri.

Lîngă artistul popular îl regăsim (și ce bine le șade împreună) pe cel profesionist

care respiră prin arta lui. Să mulțumim Festivalului Național că acum, pe un teren imens din Japonia, o sculptură imensă apropie pămîntul de Cosmos. Se cheamă „Oglinda Soarelui" și a ieșit din mîna lui George Apostu. „Ermitajul" leningrădean a așezat nu de mult între uriașele sale valori o pictură a lui Corneliu Baba.

„Dimitrie Cantemir", reprezentat în piatră de Ion Irimescu va îmbogăți peisajul sculptural al celui de al doilea mare oraș al Italiei — Milano.

Există un limbaj al Festivalului Național care utilizează zeci și zeci de forme pentru redarea talentului creator. E inutil să le dăm numărul fiindcă el poate fi depășit în clipa următoare. Dar nu putem să nu amintim de acele generice sub care se desfășoară, în diverse zone ale țării, activitatea a sute de mii de participanți : **„Comorile Albei"**, **„Pontica"** (Dobrogea), **„Luna culturii tulcene"**, **„Argessis"**, **„Cibinium"** etc., care consacră arta revoluționară, ideea nobilă a educării oamenilor muncii în spiritul responsabilității comuniste, în toate domeniile vieții economice și sociale.

Se conturează puternic în prezent curentul gîndirii și realizării tehnico-științifice. La Bacău funcționează un cerc de ecotehnică, la Iași **„Școala de inventică"**, la Sibiu Clubul **„Univers XX"**, la Cluj laboratorul de informatică....

Casele tehnicii și cercurile tehnico-aplicative s-au înmulțit. Se desfășoară simpozioane cu influență directă în sfera producției, ia amploare mișcarea de invenții și inovații. Festivalul Național catalizează tot mai mult resursele de inventivitate și pricepere ale oamenilor, pentru introducerea pe scară largă a noutăților tehnico-științifice. În etapa de masă, din rîndul a peste 2 000 000 de muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători din industrie, agricultură, institute de cercetări etc., au fost selecționate 12 000 de invenții și inovații care oferă cele mai bune soluții tehnice proceselor de producție.

Ne vom ridica pălăria în fața lor la viitoarea expoziție republicană a inventivității românești.

În satul străvechi de cio-bani, Nicolae Rugea, meșterul de fluiere din lemn de prun, împodobite cu foițe de alamă, își pregătește urmașii recrutați din cea mai tînără generație. E profesor la clasa de instrumente muzicale a școlii populare de artă din Vaideeni-Vîlcea. Din satul cu un nume care a sunat întotdeauna a negură și a tristețe pornesc acum cele mai curate doine din fluier.

Încheiem — (dacă se poate spune așa) — gîndurile despre momentul actual al Festivalului Național „Cîntarea României", care adună ca un fluviu, pe măsură ce se apropie de delta sa, alte și alte șuvoaie ale frumuseții spirituale a acestui neam, cu memorabilul spectacol din iulie, consacrat împlinirii a 2050 de ani de la constituirea primului stat dac centralizat și independent. A fost o carte vie a iubirii de patrie, o sărbătoare a istoriei cum i s-a spus, la care mii de artiști au realizat cu plasticitate și o forță de sugestie fără seamăn pînă acum în istoria spectacolelor de masă, un grandios arc peste timp.

V. TOȘO

1921-1981: O GLORIOASĂ ANIVERSARE

Sărbătorim la 8 mai 1981, un eveniment de însemnătate epocală în viața poporului nostru: **împlinirea a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român**. Este o sărbătoare deosebit de scumpă tuturor fiilor României socialiste, României socialiste de astăzi, înfloritoare și prosperă, angajată într-un uriaș efort constructiv, așa cum au visat-o mințile cele mai luminate de-a lungul frămîntatei noastre istorii, pentru care comuniștii au înfruntat teroarea sălbatică a burghezo-moșierimii, închisorile, nu puțini dîndu-și chiar viața în această aspră luptă.

CONTINUATOR AL TRADIȚIILOR PROGRESISTE ALE ÎNTREGULUI POPOR

Istoria partidului comuniștilor este istoria luptelor sociale și naționale ale clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, este istoria nașterii și dezvoltării mișcării muncitorești și revoluționare din România. Comuniștii, continuatori ai tradițiilor progresiste ale întregului popor, au ținut întotdeauna sus steagul luptei sociale și naționale, acționînd ca organizatori și conducători încercați ai clasei muncitoare, ai întregului popor muncitor. Continuator firesc al primului partid al proletariatului român, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, constituit în 1893, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă nouă lupta maselor populare împotriva asupririi și exploatării, pentru dreptate, libertate și neatîrnare, pentru socialism.

Au pătruns adînc în conștiința poporului numeroasele acțiuni revoluționare, marile bătălii de clasă conduse cu abnegație de comuniști în apărarea intereselor maselor largi populare, pentru făurirea unei orînduiri sociale noi, fără asupriți și asupritori, orînduirea oamenilor muncii — orînduirea socialistă. Greva minerilor de la Lupeni din 1929, marile mișcări greviste din anii 1931—1933, manifestațiile antifasciste din anii 1936—1938, mișcarea țăranilor din 1934 de la Ghimeș-Palanca, mișcările greviste din 1938—1939, avînd un puternic caracter politic și fiind îndreptate împotriva fascizării țării și a dictaturii regale, iar ca o încununare a luptelor de clasă din acea perioadă uriașa manifestare populară de la 1 Mai 1939 — sînt doar cîteva din momentele glorioaselor lupte conduse de partidul comunist în interesul poporului, pentru asigurarea libertății, independenței și integrității patriei.

Este, de asemenea, binecunoscut rolul hotărîtor al partidului nostru în inițierea și organizarea puternicelor mișcări de masă împotriva războiului antisovietic, pentru sabotarea mașinii de război fasciste, pentru unirea clasei muncitoare, a tuturor forțelor democratice și patriotice în vederea ieșirii României din acest război și alăturării ei coaliției antihitleriste.

Actul istoric de la 23 August 1944, victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, în înfăptuirea căreia partidul comunist a fost organizatorul, sufletul tuturor ac-

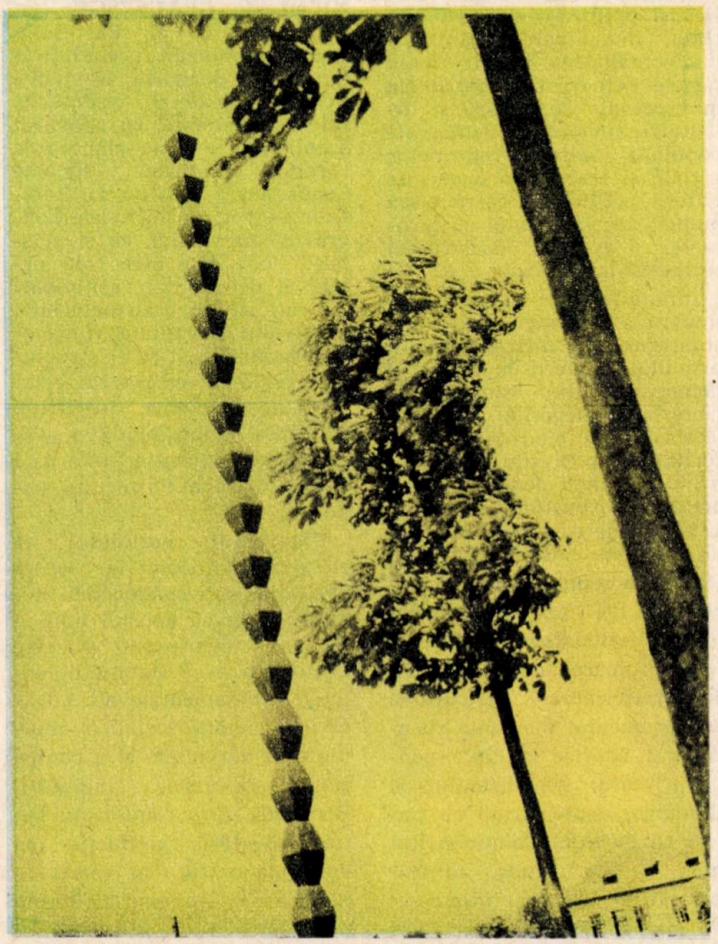

țiunilor poporului și armatei, a însemnat încununarea luptei pline de sacrificii pentru libertate. În aceste zile fierbinți de august, forțele patriotice și armata au eliberat rapid Capitala și alte centre ale țării, au capturat importante grupări militare hitleriste. Armata română s-a angajat, cu toate resursele de care dispunea, alături de Armata Roșie, în grele lupte pentru eliberarea definitivă a patriei, a luat parte la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea completă a Germaniei hitleriste.

Punînd pe primul plan mobilizarea eforturilor poporului pentru susținerea frontului, Partidul Comunist Român și-a asumat, în același timp, rolul istoric de a conduce masele la lichidarea vechii orînduiri sociale, la democratizarea țării. În acest scop, el a desfășurat o vastă activitate organizatorică și politică, a organizat clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, a unit toate forțele democratice, patriotice în procesul dezvoltării și înfăptuirii revoluției democrat-populare, realizării reformelor sociale și trecerii la cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și apoi la construcția socialistă în România.

Înfăptuirea pe cale revoluționară a reformei agrare, instaurarea la 6 martie 1945 a primului guvern cu adevărat democratic din istoria țării, victoria în alegerile din noiembrie 1946, cînd marea majoritate a poporului și-a exprimat în mod democratic încrederea în partidul comunist și în forțele care colaborau cu el, abolirea monarhiei și instaurarea republicii, la 30 Decembrie 1947, actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, cooperativizarea agriculturii au reprezentat momente cu adevărat istorice în lupta pentru triumful socialismului în România, demonstrînd cu putere că Partidul Comunist Român — în ciuda tuturor greutăților pe care le-a avut de învins, a unor lipsuri, a greșelilor comise de unii din activiștii săi — a știut să aplice în mod just, creator adevărurile universale, general valabile ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră.

CEA MAI FERTILĂ PERIOADĂ DIN ISTORIA ȚĂRII

În 1980, întreaga țară a aniversat împlinirea a 15 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, moment de însemnătate crucială în viața social-politică a țării, inaugurînd o perioadă de dinamism fără precedent în dezvoltarea societății socialiste românești, de uriaș avînt creator al maselor populare. Perioada de după 1965, înscrisă drept epoca cea mai fertilă și mai rodnică în împliniri din întreaga istorie a patriei, poartă pecetea gîndirii și acțiunii revoluționare a tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Prin hotărîrile și orientările sale cutezătoare, cu adevărat științifice — la elaborarea cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut un rol hotărîtor — cel de-al IX-lea Congres al partidului, ca și celelalte congrese care l-au urmat, a determinat schimbări radicale atît în baza materială, în nivelul și calitatea forțelor de producție, cît și în structura socială, în caracterul relațiilor de producție, asigurînd ridicarea substanțială a gradului de civilizație materială și spirituală al întregului popor.

Programul partidului — elaborat și adoptat în această perioadă, sub conducerea nemijlocită și cu aportul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu — a stabilit obiectivele fundamentale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a conturat orizonturile înaintării României spre comunism. Între 1965—1980, producția industrială a țării a sporit de peste 5 ori, ajungînd să dețină peste 60 la sută din venitul național. Progresul impetuos al industriei a determinat creșterea puternică a numărului clasei muncitoare și ridicarea nivelului ei științific, tehnic și profesional, afirmarea ei tot mai viguroasă drept clasă conducătoare a societății noastre socialiste. Congresul al IX-lea a marcat, de asemenea, o cotitură în politica agrară a partidului și statului. În agricultură a fost creată o puternică bază tehnico-materială, s-a înfăptuit o profundă reorganizare a ei, s-a extins aplicarea în producție a cunoștințelor agrozootehnice moderne.

Exprimînd esența noii orînduiri pe care o edificăm și anume asigurarea unei vieți mai bune și fericite pentru toți cei ce muncesc, în această perioadă veniturile reale ale populației au crescut de circa două ori, au sporit substanțial cheltuielile sociale.

Preocupîndu-se neabătut de rezolvarea problemelor complexe ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, partidul nostru a acordat și acordă o deosebită atenție vieții internaționale, desfășoară o intensă activitate externă. După Congresul al IX-lea a fost realizată o puternică dezvoltare a colaborării Partidului Comunist Român cu partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu alte forțe democratice și progresiste.

La apropierea aniversării a 60 de ani a existenței sale, este mai limpede ca oricînd că Partidul Comunist Român, prin uriașa muncă politică și organizatorică desfășurată pentru construirea socialismului s-a afirmat drept forța politică conducătoare a societății, recunoscut ca atare de întregul popor, reprezintă cu adevărat centrul vital și forța dinamică a întregii noastre societăți, îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică în conducerea destinelor patriei, în unirea eforturilor poporului spre realizarea idealurilor celor mai înalte de civilizație și progres, de bunăstare și pace.

Teoharie OPREA

1981-1985: CINCINALUL UNEI PROFUNDE REVOLUŢII ÎN AGRICULTURĂ

Pornind de la considerentul că agricultura este o ramură de bază a economiei naţionale, conducerea de partid şi de stat acordă o deosebită atenţie realizării unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, care să se bazeze pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii. Aceasta constituie una dintre priorităţile cincinalului 1981—1985. Dezvoltarea va avea loc, aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, preşedintele republicii, sub semnul înfăptuirii unei profunde revoluţii în agricultură. Se au în vedere amplificarea procesului de modernizare a forţelor de producţie, perfecţionarea în continuare a activităţii în domeniul organizării producţiei şi a muncii, al conducerii agriculturii, creşterea puternică a producţiilor.

În cincinalul următor vor fi alocate pentru dezvoltarea şi modernizarea agriculturii 155 de miliarde lei. Efortul investiţional va permite sporirea suprafeţei amenajate pentru irigaţii cu alte 700—1000 mii hectare, executarea de lucrări de desecare pe încă 800—850 mii hectare şi de combatere a eroziunii pe 950—1 000 mii hectare. În 1985, agricultura va deţine 140—145 mii tractoare de puteri sporite, 40—42 mii combine autopropulsate, precum şi o gamă diversificată de maşini cu un grad ridicat de universalitate. Pentru fertilizarea ogoarelor, în 1985 agricultura va utiliza 3,8—4 milioane tone îngrăşăminte, substanţă activă, revenind circa 255 kg pe un hectar de teren agricol.

Practic, în 1985 urmează să se realizeze:

- **o creştere a producţiei agricole globale cu 24,5—27,5 la sută faţă de 1980, într-un ritm mediu anual de 4,5—5,0 la sută;**
- **o recoltă de 27—28 milioane tone de cereale, 1 200 000—1 290 000 tone floarea soarelui, 10 000 000—10 400 000 tone sfeclă de zahăr, 920 000—950 000 tone soia, 400 000—420 000 tone in pentru fibră, 260 000—280 000 tone cînepă pentru fibră etc;**
- **producţia de cartofi de toamnă va ajunge la 6 000—6 375 mii tone, de legume din cîmp la 5 400—5 650 mii tone, de fructe la 3 000—3 200 mii tone, iar de struguri la 2 360—2 500 mii tone;**
- **se va obţine o producţie de 4 000—4 100 mii tone de carne în viu, 85 000—88 700 mii hl de lapte de vacă, 58 000—61 100 tone lînă, 8 000—8 200 milioane ouă.**

În acelaşi timp, vor spori productivitatea muncii şi eficienţa economică în agricultură.

La realizarea acestor obiective, cooperativele agricole de producţie vor avea o importantă contribuţie. Noul mecanism economico-financiar — despre care va fi vorba în continuare — creează premise pentru ca şi în acest sector, să se realizeze un salt calitativ în toate domeniile.

Cooperativele agricole şi noul mecanism economico-financiar

Aplicarea fermă a principiilor fundamentale ale noului mecanism economico-financiar cuprinse în ansamblul măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare vizează ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activităţi economice, la temelia acestui salt aflîndu-se autoconducerea muncitorească şi autogestiunea, cointeresarea fiecărui colectiv de muncă, a fiecărui participant la realizarea producţiei, în gospodărirea judicioasă a mijloacelor fixe şi circulante, a rezervelor existente, în dezvoltarea pe baze lărgite a reproducţiei, în sporirea eficienţei economice.

Ca în toate unităţile economice, şi în cooperativele agricole esenţială este, în noul mecanism economic, realizarea triadei PRODUCŢIE FIZICĂ — PRODUCŢIE NETĂ — BENEFICIU. Aprecierea întregii activităţi în funcţie de aceşti indicatori este menită să determine întărirea răspunderii fiecărui colectiv de muncă, a tuturor cooperatorilor în realizarea producţiilor vegetale şi animale planificate, în consolidarea economică neîncetată a unităţilor, astfel încît ele să poată fi în măsură să desfăşoare o activitate cît

mai bună, bizuindu-se pe forțele proprii, pe autofinanțare.

De ce producție fizică? Pentru că în condițiile unei economii planificate nu este posibilă acoperirea cerințelor pe plan național decît numai dacă fiecare unitate furnizează produsele vegetale și animale prevăzute. De ce producție netă? Fiindcă numai creînd valoare nouă se poate asigura întărirea puterii economice a unităților,

renuri, pe fondul de retribuire și pe veniturile din activități industriale; primele de asigurare; fondul de ajutor; cheltuielile cu pregătirea cadrelor și practica în producție; contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștesc, potrivit Legii nr. 20/1971, republicată în 1973; **eventualele pierderi neimputabile, neacoperite din anii precedenți; alte cheltuieli prevăzute de lege; beneficiul.**

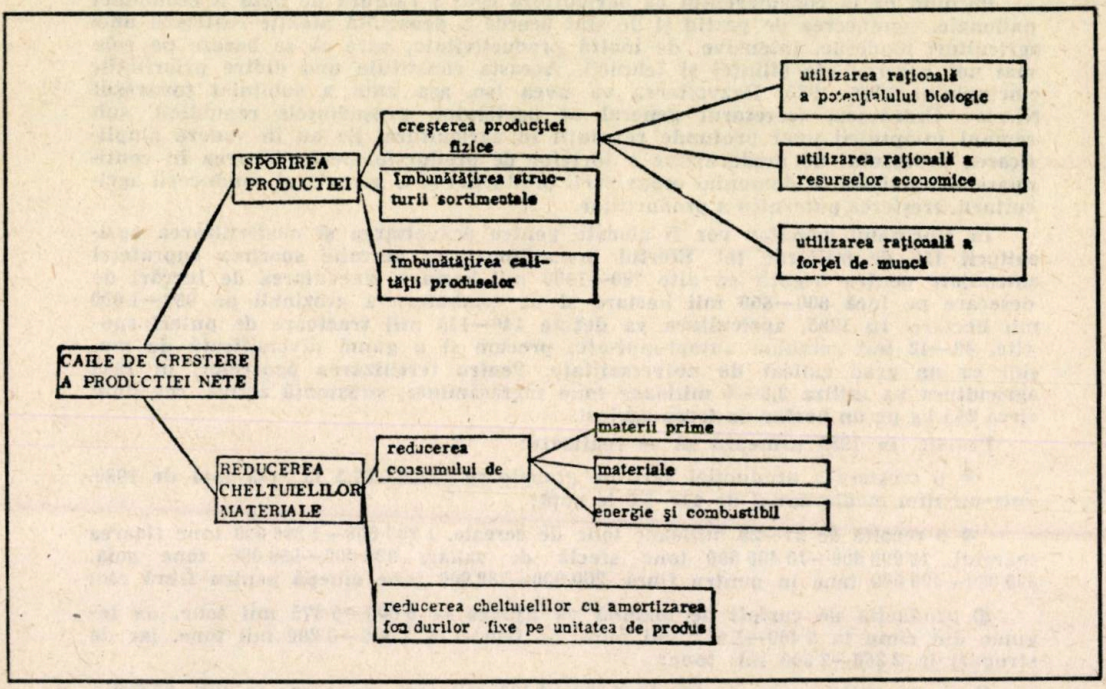

sporirea cîștigurilor cooperatorilor și participarea mai substanțială a agriculturii cooperatiste la creșterea venitului național. De ce beneficiu ? Pentru că numai încheind un bilanț excedentar, fiecare unitate are posibilitatea de a dezvolta producția, de a constitui fondurile necesare cu destinație economică sau socială.

În documentele adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 ca și în Legea nr. 29/1978 privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiului s-a precizat că **producția netă reprezintă valoarea nou creată în activitatea productivă într-un an calendaristic.** Ea se determină scăzînd din valoarea producției globale cheltuielile materiale. Producția netă reflectă atît creșterea producției fizice, a cărei valoare este cuprinsă în producția globală, cît și folosirea eficientă a mijloacelor fixe și a resurselor materiale. Cu cît cantitățile de produse fizice vor fi mai mari, cu cît economisirea materiilor prime și a materialelor va fi mai substanțială, cu atît producția netă va fi mai ridicată.

În componența producției nete intră: **retribuirea muncii; contribuțiile la fondul de pensii și asigurări sociale; impozitul pe te-**

Producția netă trebuie realizată în fiecare sector de activitate și pe ansamblul unității. În acest scop, bugetele de venituri și cheltuieli trebuie considerate ca instrumente deosebit de prețioase, cu ajutorul cărora se cere analizată sistematic situația economică și se iau măsuri pentru asigurarea echilibrului financiar.

Autoconducerea și autogestiunea permit, în toate cooperativele agricole, să se acționeze cu perseverență pentru creșterea susținută a producțiilor medii pe hectar și animal furajat și pentru reducerea cheltuielilor materiale, prin gospodărirea judicioasă a semințelor și materialului de plantat, a îngrășămintelor chimice, naturale și a amendamentelor, a pesticidelor, a furajelor, carburanților, energiei și apei, a altor materii prime și materiale etc.

Posibilitățile de creștere a producției nete sînt numeroase și mari. Iată-le în **schema nr. 1,** redate sintetic. Acționînd asupra tuturor acestor pîrghii, fiecare unitate poate obține o sporire accentuată a valorii nou create. Este în interesul direct al fiecărui cooperator ca producția netă să fie cît mai mare. Numai pe această bază pot spori valoarea normei de categoria I, cîștigurile celor care au angajat producția în acord global.

Aceasta necesită, însă, ca pretutindeni să se întroneze, pe toată durata ciclului de lucrări agricole, o înaltă disciplină tehnologică, un desăvîrșit spirit gospodăresc la fiecare loc de muncă.

Începînd din 1980 și în cooperativele agricole se determină beneficiul, indicator care reflectă sintetic rezultatele economice. El caracterizează eficiența muncii. Beneficiul este parte a valorii nou create. Cu cît acesta este mai mare, cu atît cresc posibilitățile unităților de constituire a fondurilor (așa cum se poate vedea din **schema nr. 2).**

Potrivit metodologiei stabilite pe baza orientărilor date de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cotele de repartizare a beneficiului sînt următoarele: cel puțin 70% pentru fondul de dezvoltare economică; pînă la 10% pentru fondul mijloacelor circulante; pînă la 1% pentru fondul social-cultural și sportiv; pînă la 2% la fondul de rezervă pentru producție și retribuirea muncii; pînă la 2% pentru fondul intercooperatist de întrajutorare și consolidare și pînă la 15 la sută pentru fondul de participare la beneficii a cooperatorilor și a celorlalți oameni ai muncii din unitățile agricole cooperatiste.

Noul mecanism economico-financiar cere ca în fiecare cooperativă agricolă de producție să se desfășoare o activitate eficientă, să se obțină un beneficiu cît mai substanțial, care să permită să se repartizeze, în fiecare an, sume corespunzătoare, îndeosebi la fondul de dezvoltare economică. Consiliile de conducere, toți cooperatorii, cu deosebire cei din unitățile cu programe de redresare, trebuie să acționeze perseverent pentru folosirea în întregime a fondului funciar, a mijloacelor fixe, a celorlalte mijloace de producție, materiale și financiare. **Experiența unităților fruntașe arată că beneficiul crește atunci cînd se asigură sporirea substanțială a producțiilor medii vegetale și animale, cînd produsele sînt de cea mai bună calitate și sînt livrate în perioadele în care se pot obține prețuri mai bune, cînd se dezvoltă activitățile industriale și prestările de servicii.** Fiecare cooperator este direct interesat în creșterea beneficiului. Cîștigurile oamenilor cresc atît pe seama sporirii producțiilor (în cadrul acordului global) și a participării la beneficii, cît și pe seama drepturilor ce se cuvin din beneficiu, ca urmare a depunerilor în bani la partea socială (6 la sută, calculat la suma totală depusă, respectiv pînă la 8 la sută, în cazul depășirii beneficiului planificat pe unitate).

Noul mecanism economico-financiar a creat premisele necesare pentru stimularea și mobilizarea tuturor colectivelor de muncă la desfășurarea unei activități cît mai rodnice. Cerințele sale trebuie însă riguros îndeplinite. **„Noul mecanism economico-financiar — arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — presupune autoconducere muncitorească și autogestiune, presupune, înainte de toate, realizarea producției, creșterea producției nete, a rentabilității și a beneficiilor — și asigurarea, pe această bază, de fonduri suplimentare pentru participarea la beneficii".** Numai procedînd în acest mod, fiecare unitate va încheia anul de plan cu rezultate pozitive, în interesul propășirii ei și ridicării continue a bunăstării cooperatorilor, sporirii participării la progresul general al țării.

V. STANCU

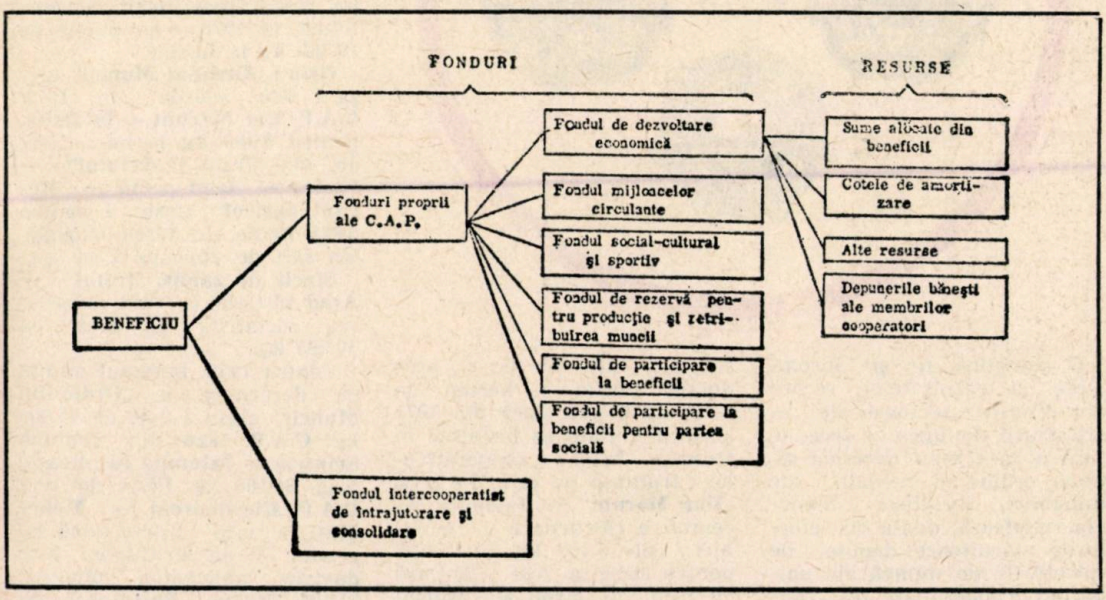

AVEM ÎNTREPRINDERI AGRICOLE DE STAT CARE DAU PESTE UN VAGON DE PORUMB LA HECTAR ÎN CONDIȚII DE NEIRIGARE; AVEM ȘI COOPERATIVE AGRICOLE CARE DAU PESTE UN VAGON DE PORUMB. SĂ-I TRIMITEM PE SPECIALIȘTI SĂ LUCREZE ACOLO, SĂ ÎNVEȚE CUM SE FACE AGRICULTURĂ.

NICOLAE CEAUȘESCU

CAD RECORDURILE UNUL DUPĂ ALTUL

demonstrînd marile posibilități ale agriculturii noastre

O statistică, fie și incompletă a rezultatelor record din diferite sectoare ale agriculturii, în ultimul deceniu, pentru care s-au decernat titluri, ordine și medalii ale Republicii Socialiste România reliefează, odată cu eforturile stăruitoare depuse de colectivele de muncă ale unităților cooperatiste (în condițiile mereu îmbunătățite pe plan organizatoric, al dotării tehnice etc.), și creșterea exigențelor pe care partidul nostru le pune în fața agriculturii.

Să exemplificăm.

Porumb boabe: În 1972, **C.A.P. „Someșul"** Satu Mare stîrnește senzație cu o producție medie la hectar de 8 715 kg boabe. Încă din 1971 această unitate se instalase în fruntea listei cooperativelor fruntașe pe țară. În 1974, **„Dor Mărunt"** — Ialomița încearcă o răsturnare a ierarhiei : cele 8 466 kg ale sale, pentru care a fost distinsă cu titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"** erau însă prea puțin. „Someșul" prindea al patrulea an consecutiv de recolte bune. De data aceasta, dovada confirmării prestigiului depășea toate așteptările : 12 376 kg boabe.

Se părea că este maximul posibilităților. Iată însă că în 1975 tot aici se stabilește recordul absolut : 13 586 kg ! Nu mai este nimic de făcut ? **Topolovățul Mare — Timiș** nu se împacă cu această situație și realizează (este adevărat, pe o solă de 200 ha) nu mai puțin de 16 tone ștuleți, iar pe cooperativă 12 350 kg boabe, în medie la hectar.

Demonstrația posibilităților existente în acest domeniu a fost făcută strălucit. Premisele pentru o competiție, în care sînt angrenate tot mai multe unități, sînt favorabile doborîrii recordurilor de pînă acum : cooperatorii din **Scornicești — Olt**, deși nu posedă un teren prea fertil, reușesc, totuși, în 1978, o producție de 10 360 kg la hectar.

Griu : „Ordinul Muncii" clasa I este acordat, în 1972, **C.A.P. Dor Mărunt — Ialomița**, pentru 5 399 kg la ha. Cinci ani mai tîrziu, **„Avîntul" — Pecica — Arad** primește **„Meritul agricol"** clasa I pentru 6 878 kg/ha, în teren neirigat. Un salt de aproape 1 500 kg !

Sfeclă de zahăr. „Iratos" — Arad cîștigă, în 1969, întrecerea socialistă pe țară, cu 40 285 kg.

Pentru 1972, baremul minim de decernare a **„Ordinului Muncii"** clasa I este de 45.000 kg! **C.A.P. Iazu**, din comuna **Scînteia — Ialomița** recoltează, însă, 64 166 kg. Peste doi ani, **C.A.P. Cioroboreni — Mehedinți**, situată într-o zonă cu gradul IV de fertilitate, face dovada abnegației umane : 51 103 kg/ha. Rezultatul de 66 155 kg, de la **Mădăraș — Bihor**, zona I de fertilitate și tot în condiții de neirigare, pălește astfel...

Floarea-soarelui. Este de semnalat asaltul grupat al cooperativelor agricole constănțene : **Cobadin „Movila Verde" — Independența, Căs-**

cioarele, **Comana**, în disputa strînsă cu cele ialomițene : **Traianu, Iazu și Slobozia Nouă**, în timp ce **Segarcea Vale și Uda — Clocociov din Teleorman, Viziru — Brăila și Girla Mare — Mehedinți** le urmează îndeaproape, cu producții de peste 2 500 kg/ha. În 1978, însă, **Grindu — Ialomița trece în** frunte : 3 250 kg/ha.

Cartofi : Se părea, la un moment dat, că unitățile sucevene sînt imbatabile, ele ocupînd, într-o perioadă de 5 ani consecutiv, nu mai puțin de 10 locuri fruntașe. „Ostilitățile" le deschisese, în 1969, **Tușnad-Sat — Harghita**, cu 20 418 kg la hectar. În 1972, însă, cînd baremul minim pentru **„Ordinul Muncii"** clasa I a fost ridicat la 25 000 kg, **Ghimbav — Brașov** obține 37 167 kg, dezvăluind public modalitățile folosite. O „imprudență" de care profită copios, un an mai tîrziu, Sînzieni — Covasna, care realizează 41 012 kg; **Hemeiuș-Bacău :** 39 031 kg și **Reuseni-Suceava :** 38 756 kg. Este anul în care 6 unități primesc titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"** și medalia de aur **„Secera și Ciocanul"** pentru rezultate ce depășesc 36 000 kg/ha.

Cultura legumelor : Pentru **„Ordinul Muncii"** clasa I erau necesare minim, la hectar : în 1972 : 25 000 kg ; în 1973 : 35 263 kg ; în 1974 : 37 800 kg! În toată această perioadă, **C.A.P. Tomnatic-Timiș** realizează succesiv : 35 000 kg, 45 100 kg și 52 660 kg; **Bucov-Prahova** cu ...numai 44 962 kg se situează pe locul II.

Struguri. Cîntecul victorios al lui Bachus răsună, mai întîi, la **Timbolești-Vrancea**, în urmă cu un deceniu : 13 289 kg la hectar. Dar în 1979, cooperatorii din **Călărași-Dolj** revendică întîietatea cu cele 16 tone în medie la hectar. Ei nu pot însă uita că, în 1973, cei de la **Pietroasele-Buzău**, cu 18 800 kg, sînt, de fapt, și cei care au descoperit tezaurul „Cloșca și puii de aur".

Fructe : Beneficiind de sprijinul stațiunii de cercetări științifice **Voinești**, ferma pomicolă de la **C.A.P. Mănești** primește, în 1977, titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"**, și medalia de aur **„Secera și Ciocanul"**, pentru 14 830 kg fructe în medie la hectar pe întreaga suprafață, și 29 250 kg în cultură intensivă.

Lapte : 1969 — **Stoicănești-Olt**, locul I pe țară : se obțin în medie de la fiecare vacă furajată 3 152 l.

1972 : **Bucecea-Botoșani**, **„Ordinul Muncii"** clasa I, pentru 3 646 l.

1973: aceeași unitate, aceeași distincție, dar altă producție : 3 820 l.

1978 : **Finta-Dîmbovița**, cu 5 058 l primește tot **„Ordinul Muncii"** clasa I.

Lînă : S-a pornit de la 7 kg pe ovină : **Limanu-Constanța**, în 1969. S-a continuat cu 8,1 kg merinos, la **Salonta-Bihor.** Pînă ce, cooperatorii din **Cotnari-Iași** au deschis porțile marilor performanțe, în 1977, cu 11,5 kg. Porți pe care au pătruns chiar în anul următor întreprinderile agricole de stat **Tășnad-Satu Mare**, cu 11,7 kg și... vecinul de lîngă casă: **I.A.S. Cotnari**, cu 11,6 kg.

Ouă : Cîtă minte are o găină ? Greu de spus. Ea nu-și pune problema-dilemă de felul : cine a fost mai întîi, oul sau găina ? Ea face ouă. Cîte ? În 1969, cei de la **Salonta** au răspuns : 165 pe an. În 1972, s-au rectificat : 240. Puțin, au zis, în 1973, cei de la **Drăgănești-Vlașca**: 261 este cifra exactă. Oare? Bihorenii relansează cursa: 265 ouă în 1974. Printre cei doi competitori cooperatorii din **Smirna-Ialomița** se strecoară în frunte : 267 ouă. Cooperativa **Drăgănești-Vlașca** plătește : nu avea decît 266 d. ouă (evident, este vorba de producția medie anuală, la întregul efectiv).

Ce semnifică toate aceste cifre ? Un adevăr simplu : se traduce în viață, cu succes, unul din obiectivele strategice prevăzute în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism : **„realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate, care să constituie un factor determinant pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru creșterea venitului național și a bunăstării întregii societăți".**

Altfel spus, este vorba de ceea ce cincinalul 1981—1985 definește ca obiectiv esențial : înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, care cuprinde atît baza tehnico-materială, cît și organizarea producției, pe căi de înaltă eficiență economică, elaborate în mod științific : utilizarea rațională a întregului fond funciar ; mecanizarea complexă și completă a lucrărilor ; chimizarea producției ; asigurarea cu semințe și material biologic cu valoare superioară ; perfecționarea metodelor de conducere și organizare a unităților ; perfecționarea pregătirii cadrelor și ridicarea calificării forței de muncă etc.

Și, să nu uităm nici un moment : **în întrecerea pentru obținerea de performanțe în producție sînt fructificate, în primul rînd, calități umane : capacitatea creatoare, spiritul de ordine și disciplină, inițiativa și dăruirea, răspunderea și maturitatea politică de producători, proprietari și beneficiari ai mijloacelor de producție.**

PAUL URDEA

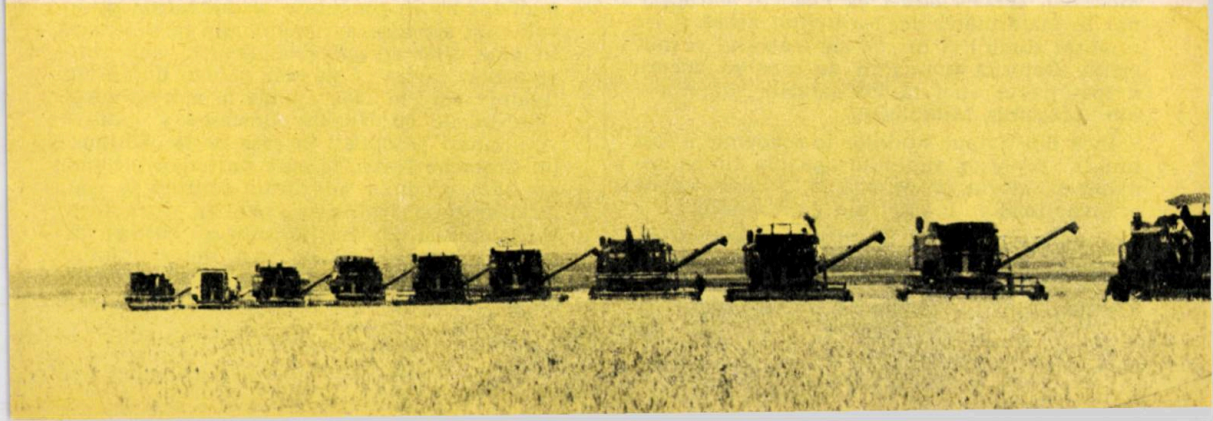

Exemplu mereu viu și demn de urmat

ION IONESCU DE LA BRAD

Bustul lui Ion Ionescu de la Brad din fața Institutului agronomic „Profesor Ion Ionescu de la Brad" din Iași, inaugurat în anul 1968.

Ion Ionescu de la Brad este una dintre personalitățile proeminente ale neamului românesc, care se înscriu cu litere de aur în istoria științei agricole și luptei noastre pentru emancipare economico-socială și independență națională, din secolul al XIX-lea.

Agronom-savant, patriot înflăcărat, gînditor progresist, pedagog social, economist, statistician, teoretician și practician, Ion Ionescu de la Brad este expresia fidelă a luptătorului neobosit care, prin mijloace diverse, a acționat în permanență pentru binele patriei sale, pentru îmbunătățirea calității vieții țăranului român, pe care l-a iubit cu neasemuită pasiune.

Reprezentant al spiritului înnoitor, dominant la generația marilor revoluționari din epoca 1848, Ion Ionescu de la Brad este cel mai autentic, primul și cel mai strălucit înaintaș al agronomiei științifice, al învățămîntului agricol și al concepției moderne despre multiplele implicații ale activității specialistului agricol din țara noastră.

S-a născut dintr-o familie modestă : Ion și Safta Isăcescu, în orașul Roman, la 24 iunie 1818. A început să învețe carte, în limbile română și greacă, pe lîngă Episcopia din Roman. Studiile gimnaziale le-a continuat la școala de la Trei-Ierarhi (1832—1835) unde Gheorghe Asachi, referendarul școlilor din Moldova, remarcîndu-l ca element excepțional la toate materiile, l-a invitat acasă și i-a orientat studiul și în „de-ale teatrului și muzicii". Datorită aprecierii de care se bucura a fost trecut apoi la învățăturile superioare din Academia Mihăileană.

Încă din timpul studiilor la academie a fost numit profesor suplinitor pentru limba română și istoria universală la „treapta a doua a învățăturilor înalte" ale gimnaziului.

Domnitorul Mihail Sturdza l-a ales pe Ion Ionescu, cel mai bun absolvent al academiei, și l-a trimis în martie 1838, ca bursier, în Franța, pentru a studia agricultura, care reprezenta, în acea epocă, ramura principală a economiei Moldovei.

După studii, făcute cu nestăpînită pasiune la Roville, Nancy, Fórêt de Senart, Auxerres și Paris, timp de trei ani — după însemnările proprii, patru ani — Ion Ionescu revine în 1841 în țară ; Mihail Sturdza îl trimite să administreze crescătoriile de vite de la moșia Cioara (azi Fîntînele — Iași).

Ca profesor la Academia Mihăileană, între 1842 și 1848, Ion Ionescu ține un curs de agronomie, curs ce constituie prima formă de învățămînt superior agronomic din țara noastră. În anul 1845 el tipărește, pentru uzul cultivatorilor, cartea „Calendar pentru bunul cultivator" care în 1861 ajunge la a treia ediție.

Întîlnirile cu Nicolae Bălcescu și alți revoluționari pașoptiști în casa de la Mînjina a lui Costache Negri, la care participă începînd din 1845, produc o adevărată cotitură în viața înflăcăratului militant pentru învățămînt agronomic și pentru înlocuirea rutinei din munca țăranului cu știința, determinîndu-l să se îndepărteze de Mihail Sturdza, cu ale cărui idei nu se împăca, devenind unul

dintre militanții cei mai consecvenți ai generației de la 1848. La propunerea lui Nicolae Bălcescu, Ion Ionescu de la Brad, care venise în București la chemarea revoluționarilor din Țara Românească, este numit în 1848 vicepreședinte al comisiei pentru împroprietărirea țăranilor, formată de guvernul provizoriu. După înăbușirea revoluției muntene fuge în Transilvania, dar este extrădat și trimis la Constantinopol, unde Ion Ghica îl salvează de a fi trimis la Brusa, ajutîndu-l să devină colaborator la „Journal de Constantinopole" și să-și viziteze compatrioții exilați.

În iunie 1857 se întoarce la Iași. După Unirea de la 1859, Alexandru Ioan Cuza și Mihail Kogălniceanu, vechi tovarăși de luptă revoluționară, îl numesc pe Ion Ionescu de la Brad director al statisticii statului. În calitate de consultant neoficial al domnitorului și primului ministru, Ion Ionescu de la Brad contribuie la elaborarea legii de împroprietărire a țăranilor, iar în noua calitate de inspector general (1865) — post unic pe întreaga țară — supraveghează și asigură aplicarea legii de expropriere și împroprietărire. Datorită faptului că a susținut dreptul țăranilor de a primi pămînt bun pentru cultură și a regretat detronarea lui Cuza i s-a suprimat în 1869 postul de inspector general. În această perioadă, Ion Ionescu de la Brad a publicat cele 3 mari monografii ale județelor Dorohoi, Mehedinți și Putna și a ținut „Lecțiuni elementarii de agricultură" (1870) la Institutul pedagogic de învățători din București (1867—1868).

Din 1870 și pînă la moarte (16 decembrie 1891, deci cu 90 de ani în urmă), Ion Ionescu de la Brad a trăit pe plaiurile natale unde, la 10 iunie 1869, împreună cu fratele său Nicolae — fost profesor și rector al Universității Al. I. Cuza din Iași — a cumpărat, la licitație, o moșie de peste 100 ha. Pe această moșie, Ion Ionescu a organizat o fermă model mică, o fermă model mare și o Școală de agricultură. Rodul activității științifice și practice desfășurate aici este cuprins în lucrarea „Agricultura română de la Brad" — apărută în anul 1886. În 1871, Ion Ionescu de la Brad a fost numit membru corespondent al Societății Academice Române, iar în 1884 a devenit membru onorar. Datorită muncii și luptei duse de-a lungul anilor, în direcția apărării drepturilor și intereselor generale ale țărănimii, aceștia l-au ales deputat de Roman în parlamentul României, în două legislaturi. Pentru vehemența cu care a demascat nedreptățile și umilințele la care era supus țăranul român, în acea epocă, și pentru modul în care el vedea rezolvată această stare de lucruri, pe baza unui program considerat de autorități subversiv, a fost închis 3 luni la Mănăstirea Neamț și i s-a interzis să mai candideze în alegeri.

Opera acestui mare savant, deschizătoare de drumuri și perspective încurajatoare pentru agricultura țării noastre și a altor țări europene, este concretizată în numeroase publicații și manuscrise de aproape 14 000 de pagini din care 5 500 pagini — cărți și broșuri tipărite în timpul vieții, 2 000 pagini — articole publicate în țară și străinătate și circa 6 000 pagini — cărți și broșuri traduse din alte limbi. Pornind de la faptul că țara noastră **„...a rămas îndărăt de înaintările făcute în agricultura altor țări"**, Ion Ionescu de la Brad a acționat, pe diverse căi, pentru introducerea științei în agricultură, ușurarea și ridicarea pe această bază a rodniciei muncii țăranului.

Pentru îmbunătățirea agriculturii, Ion Ionescu de la Brad insistă asupra necesității efectuării cercetărilor științifice, creării de cadre, promovării în producție a cuceririlor cercetării științifice, lucrării diferențiate a solului, folosirii raționale a acestuia, a îngrășămintelor și irigațiilor, introducerii și utilizării mașinilor, dezvoltării cercetărilor în zootehnie, pomicultură și viticultură, importante ramuri aducătoare de venituri etc. Prin aplicarea în practică a mijloacelor științifice corespunzătoare timpului — rentabilitatea economică și evidența contabilă, Ion Ionescu de la Brad a reușit să amortizeze în 3 ani costul moșiei cumpărate la Brad. În concepția sa, învățămîntul, strîns legat de practică, trebuia să-i învețe pe elevi cum să îmbine practica cu știința, cum să obțină profitul cel mai mare cu cheltuiala cea mai mică.

Preocupările acestui ilustru savant de a face din știința agronomică un mijloc care să slujească ridicării nivelului de viață și cultură al omului, sînt amplificate și așezate pe noi culmi, în condițiile societății noastre socialiste. Ion Ionescu de la Brad constituie, pentru toți cei care contribuie la dezvoltarea revoluționară a agriculturii românești, un exemplu mereu viu și demn de urmat.

Profesor doctor docent
ALEXANDRU LAZĂR

ÎN SATUL LUI BRÂNCUȘI, AZI

Chipul lui Brâncuși, așa cum domină zarea de azi a Hobiței

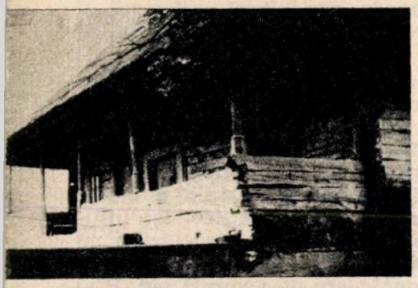

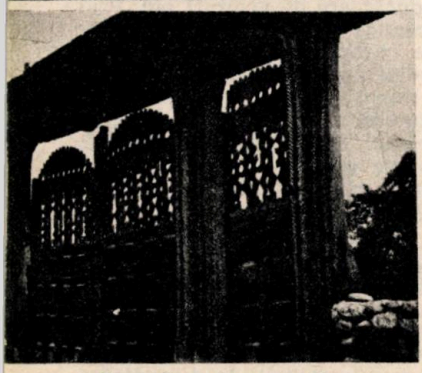

Casa în care s-a născut artistul și vechea poartă, cu dantelărie lucrată de daltă

Într-un atelier al cooperativei agricole locale, cîțiva meșteri fac și azi lemnul să înflorească

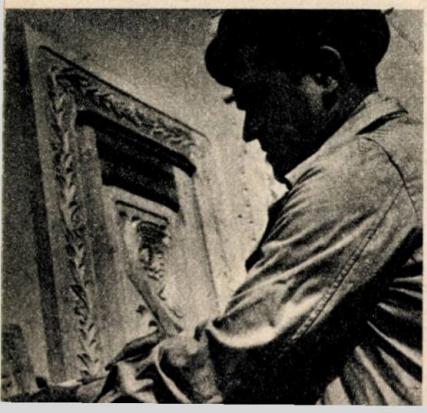

Comuna Peștișani ține sub acolada sa încă cinci sate — Boroșteni, Brădiceni, Frînceşti, Seuca și Hobița. Acesta din urmă, deși nu mai răsărit decît celelalte, și-a croit glorie pe tot globul : zici Hobița, zici Brâncuși. Aici a văzut, pentru prima oară, cu uimire, lumea, marele vrăjitor al lemnului, pietrei și metalului, de aici a pornit el, în 1904, cu raniță în cîrcă și sprijinindu-se într-un băț crestat cu briceagul, pe jos, țărăneşte, spre orașul-lumină, cum i se spunea și atunci, cum i se spune și acum, Parisului. Călăuzit de un vis : *„Vreau ca piatra să cînte pentru omenire"*.

Satul nu e mare. O uliță dreaptă, cu case avînd lemn traforat la fațadă și temelii meșterite din bolovani de rîu. Pomi fructiferi și flori escaladează gardul grădinilor, pînă în muchea drumului, acum asfaltat. Și la un capăt, în tihna umbrei de duzi, căsuța din bîrne, cu poarta și stîlpii prispei sculptați, în preajma căreia, două blocuri de marmură zmeurie amintesc că de aici, din această simplă bătătură gorjenească, a început drumul spre faimă, al artistului.

La cîțiva pași de acest loc, devenit istoric, fac cunoștință cu un om care, obosit de coasă, își îngăduie răgazul unei țigări. Se numește Codiță N. Ion, are 73 de ani și se simte încă în plină putere de muncă. „Pe cînd mai era în viață, soacra mea îmi povestea că-l ținea minte pe Brâncuși băiat, păscînd vitele pe izlaz și sculptînd cu o custură cîte un colț de salcă sau de plută".

Vorbește fără grabă și face pronosticuri despre recoltă, ajutîndu-mă să pricep că pămîntul Hobiței, din care Brâncuși a luat un pumn și l-a vîrît într-o punguță, ca să-l întovărășească pe drumurile lui lungi și incerte, este azi mai darnic decît altădată și că oamenii îl cinstesc cu o mai mare tragere de inimă, cînd îl fac brazdă. Cooperativa agricolă de producție cuprinde țărani din toate satele, grîul și cartoful sînt baza, dar obștea mai deține și luciu de apă, cu pește, pe lîngă animalele obișnuite mai cresc și nutrii, iar meșteșugul vechi al bărbaților — încrustatul lemnului — este continuat în ateliere ale cooperativei.

Înaintea primului bloc, cu șase apartamente, în construcție încă, îl cunosc, stînd de vorbă cu zidarii, pe Ion Popescu, vicepreședinte al consiliului popular local, care are multe de zis despre istoria cea nouă a așezării. Îmi spune că porțile de lemn sculptat, ale bazarului din stațiunea Neptun, de cooperatorii localnici au fost făcute și mă conduce în atelierul, mirosind a talaj proaspăt, în care cinci bărbați, mînuind dălțile fac — cu adevărat — lemnul să cînte. Dau mîna cu ei. Își spun numele, ca la armată. Întîi cu șeful : Fuiorea Gheorghe. Apoi cu ceilalți — Fuiorea Vasile, Popeangă Gheorghe, Ceaureanu Gheorghe, Predoșanu Ilie. Întreb, dacă primii doi, sînt frați. Nu, — mi se răspunde. Nici măcar rude. Aici, alde Fuiorea sînt mulți. Ca și alde Brâncuși.

Fotoreportaj de
Adrian DUMITRAȘCU

Casa memorială EMIL RACOVIȚĂ

Pe la jumătatea şoselei ce leagă oraşul Vaslui de municipiul Iaşi, în dreptul „Movilei lui Burcel", se face un drum la stînga, care trece mai întîi prin comuna Codăeşti, iar apoi prin satul Şurăneşti. Aici au trăit părinţii lui Emil Racoviţă care, la rîndu-i, a copilărit şi apoi a petrecut zile de odihnă împreună cu familia sa. În semn de omagiu, această localitate poartă astăzi numele marelui savant şi patriot român, iar locuinţa părintească a devenit casă memorială.

Am vizitat în mai multe rînduri acest muzeu şi de fiecare dată am avut sentimentul trăirii unor adevărate capitole de istorie, de geografie şi de biologie. Şi mereu mi-am pus întrebarea : de unde a avut Emil Racoviţă atîta cutezanţă pentru tot ce-a făcut în viaţă — să se avînte în lumea oceanelor pînă la Polul Sud, să coboare în adîncul misterios al peşterilor ?

Documentele atestă că Emil Racoviţă a fost de mic copil o fire iscoditoare, studioasă. A avut parte să-l aibă ca dascăl, în şcoala primară, pe marele nostru povestitor Ion Creangă, iar ca profesor, în liceu, pe marele geolog Grigore Cobîlcescu. De la Iaşi îşi continuă studiile la Paris, unde îşi ia mai întîi licenţa în drept. Fiind animat de idei progresiste, în anul 1889, pe cînd avea doar 21 de ani, a semnat actul prin care s-a statornicit ziua de 1 Mai, ca zi internaţională a muncii. Tot la Paris obţine apoi licenţa în ştiinţe naturale şi doctoratul în zoologie. La vîrsta de numai 25 de ani este ales membru al Societăţii de zoologie din Franţa şi apoi preşedinte de onoare al acestei societăţi. Iată răspunsul la întrebarea de mai sus şi, totodată, explicaţia pentru care, la 29 de ani, el este recomandat ca naturalist al expediţiei antarctice de pe vasul „Belgica".

În casa memorială sînt prezentate numeroase imagini şi obiecte din această temerară expediţie — care a durat doi ani — fiind prima care şi-a petrecut iarna în Antarctica. Aici, Racoviţă a colectat un imens material biologic, descriind sute de forme de plante şi animale încă necunoscute. El a făcut observaţii interesante asupra vieţii pinguinilor, focilor şi balenelor.

După explorarea Polului Sud, Racoviţă s-a îndreptat spre alt domeniu de cercetare — peşterile, punînd bazele unei ştiinţe noi : biospeologia. Din fotografii şi schiţe, vizitatorii află lucruri interesante despre viaţa peşterilor din Munţii Apuseni şi din alte ţări.

Alte documente îl prezintă pe Emil Racoviţă profesor la Universitatea din Cluj, unde înfiinţează şi Institutul de speologie — prima instituţie de acest fel din lume.

În încheierea acestor însemnări notăm şi opinia prof. Ion Chiriţă, muzeograf : „Casa memorială Emil Racoviţă este puţin cunoscută, chiar şi în judeţul Vaslui. Ne vizitează, sporadic, grupuri de pionieri şi cîte un turist. Cred că factorii de resort ar putea face mai mult pentru popularizarea acestui instructiv lăcaş de cultură".

V. NISTOR

CURSA ÎNARMĂRILOR ŞI AGROFAGIA

Termenul pe care-l propunem, *agrofagia*, este nou, dar el poate să descrie un fenomen mai vechi, care a căpătat, totuşi, proporţii uluitoare odată cu desfăşurarea neînfrînată a cursei înarmărilor. Experţii Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură (F.A.O.) s-au ocupat cu pasiune şi competenţă de marile dificultăţi create de natură în cultura ogoarelor, de structurile şi dimensiunile acelor zone şi soluri nesupuse la lucrarea pămîntului. N-ar fi, oare, instructiv de urmărit şi calculat, deopotrivă, acele imense greutăţi produse artificial, fără justificare, în calea agriculturii mondiale ? N-ar fi, oare, timpul să fie mai atent studiată această agrofagie de proporţii, pe care cursa înarmărilor o încurajează, direct sau indirect?

Nu sîntem în măsură să ne propunem decît un obiectiv modest, deci nu o investigaţie cuprinzătoare asupra consumului devorator de suprafeţe arabile şi alimente, ci doar semnalarea, cu motivaţia de rigoare, a fenomenului pe care l-am denumit *agrofagie*.

Privaţiunile omenirii sau aritmetica unei spolieri absurde...

1 TANC (500 000 dolari) =

DOTĂRILE NECESARE PENTRU 520 SĂLI DE CLASĂ (cu 30 de elevi fiecare)

1 AVION DE VÎNĂTOARE SUPERSONIC (20 milioane dolari) =

40 000 FARMACII

1 DISTRUGĂTOR (100 milioane de dolari) =

ELECTRIFICAREA DE ORAŞE ŞI PERIMETRE RURALE CU O POPULAŢIE DE CIRCA 9 MILIOANE DE LOCUITORI.

(Sursa : publicaţia „Courrier de l'UNESCO")

CÎTE CALOTE SUPORTĂ PĂMÎNTUL ?

Citeşti înfrigurat că marea calotă de gheaţă a planetei răpeşte agriculturii o suprafaţă considerabilă, că numai glaciaţiile alpine, din afara zonelor polare, consumă cu sălbăticie aproape 32 de milioane de hectare. Aflăm, însă, din Raportul pe anul 1980 al Programului Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător că instalaţiile militare de diferite tipuri sufocă sub arnături de gudron şi „beton înarmat" cîmpuri fără margini, smulse, astfel, culturii agricole, prima expresie de cultură omenească şi abecedarul vieţii pe pămînt. Potrivit unor calcule, bazele militare, aerodromurile, poligoanele, silozurile nucleare, alte instalaţii şi depozite, structurile arsenalelor militare mondiale au „înghiţit" 100 milioane de hectare, deci de trei ori mai mult decît gheţurile montane. Cursa înarmărilor a transferat, altfel spus, în subterane uriaşe terenuri arabile, fertile şi necesare. Aşadar, aproximativ şapte la sută din terenurile cultivabile în prezent sînt aruncate sub calota de gudron a globului, o calotă artificială şi intolerabilă.

Mai este pe cale de a se extinde o altă calotă a planetei, tot artificială şi tot ţinînd de cursa înarmărilor. Autorii studiului amintit apreciază că diferitele războaie aşa-zise locale, peste 130 în perioada postbelică şi care au antrenat 80 de ţări, au provocat imense daune, greu reparabile, şi agriculturii. Milioane de oameni dispăruţi sau refugiaţi ; milioane de hectare părăsite, rămase în paragină ; alte milioane de hectare, de astă dată de pădure, au fost otrăvite sau distruse. La ravagiile conflictelor se adaugă efectele risipei sau ale inconştienţei. Toate la un loc au făcut ca planeta să piardă în ultimul sfert de veac 150 milioane hectare de pădure, cu urmări dintre cele mai dezastruoase pentru ogoare. Eroziunile au distrus un sfert din suprafaţa agricolă a planetei. Iată, aşadar, apariţia şi dezvoltarea altei calote, am numi-o pleşuvia forţată a Terrei, de natură nu numai să mutileze faţa planetei, dar să o sărăcească într-un mod grav.

Mari pagube aduc climatului, mediului ambiant, în general, deci şi culturii ogoarelor, exploziile nucleare experimentale, interminabilele manevre militare şi alte demonstraţii de forţă, militarizarea crescîndă a atmosferei şi apelor. Stolurile de bombardiere, cîrdurile de submarine, cirezile de rachete nucleare, silozurile de armamente — atomice, biologice, chimice — contribuie la degradarea mediului chiar în starea lor latentă, în repaus. Devenite operaţionale, ele ar putea pulveriza planeta de douăsprezece ori !

CÎND TANCURILE MACINĂ OGOARELE...

Agrofagia de cele mai mari proporții se manifestă, însă, insidios, într-o manieră necruțătoare. Studiile O.N.U. avertizează că în lume există peste un miliard de subnutriți, dintre care 30 de milioane mor, anual, de foame, iar trei miliarde de oameni nu beneficiază de apă potabilă. Peste o sută de țări depind de importul de cereale, iar deficitul alimentar mondial se menține cronic, cu riscul de a ajunge, în 1985, la 100 milioane tone. Resursele normale ale planetei ar fi, însă, mai mult decît suficiente pentru o populație de 10—12 ori mai numeroasă decît cea actuală. Condiția fundamentală a securității alimentare a lumii constă în investirea fondurilor necesare pentru dezvoltarea unei agriculturi moderne, de înalt randament. Aici apar, însă, agrofagii, de toate calibrele.

Calculele F.A.O. au stabilit că, pentru combaterea foametei în zonele cele mai afectate ale lumii a treia, ar fi nevoie de trei miliarde dolari pe an, adică cheltuielile militare mondiale pe mai puțin de trei zile. Proiectul de asigurare de apă potabilă la scară mondială reclamă, de asemenea, trei miliarde dolari, fonduri care nu au putut fi găsite încă, dar care nu întrec costurile a două submarine nucleare.

Un tanc costă cît aproape 700 de tractoare și, dacă agrofagii ar fi renunțat doar la un sfert din efectivele de tancuri, agricultorii ar fi avut 21 de milioane de tractoare în plus. Numai a zecea parte din tancurile existente pe glob consumă fonduri echivalente cu aproape 64 milioane tone de grîu.

Un proiect al F.A.O. dezvăluie că ar fi necesari 30 miliarde dolari pentru a se reda agriculturii din lumea a treia 150 de milioane de hectare, fapt care ar contribui în mod substanțial la eradicarea foametei. Dar țările în curs de dezvoltare au fost nevoite, sub presiunea evenimentelor, să aloce apărării sume tot mai mari, ponderea lor ajungînd la 15 procente din cheltuielile militare mondiale, respectiv — peste 70 miliarde dolari pe an. Agravant este faptul că ritmul de creștere a bugetelor militare în țările sărace depășește de aproape trei ori ritmul de sporire a produsului național brut. Iar Sudanul, potrivit datelor O.N.U., ar putea acoperi singur necesarul de alimente al întregului continent african, dacă agricultura sa ar beneficia de investiții de aproximativ 4 miliarde dolari.

Cheltuielile militare, acest imens butoi al Danaidelor, au ajuns la aproape 500 miliarde dolari pe 365 de zile ; cu numai o zecime din aceste fonduri ar putea fi realizate proiectele de stimulare a agriculturii pe termen scurt, pentru ca ogoarele să asigure măcar strictul necesar de hrană pentru toți locuitorii planetei.

Pornind de la asemenea date și realități, țara noastră susține și argumentează relația nemijlocită dintre descurajarea înarmărilor și încurajarea securității alimentare a lumii. Valorificarea pămîntului este deplin posibilă, prin sudoarea propriei frunți, coroborată cu o asistență demnă de acest nume și o cooperare internațională activă, în cadrul unei noi ordini economice mondiale, operă care include — și trebuie să includă — domeniul vital al agriculturii.

Dezvoltarea agriculturii constituie, desigur, o misiune de mare complexitate, care implică o strategie cuprinzătoare și de largă perspectivă. Dar în orice calcul, pe termen scurt, mediu sau lung, eliminarea agrofagiei apare ca obligatorie și salutară.

Ion CÂRJE

DOCTRINE VECHI ÎN HAINĂ NOUĂ

În Expunerea la ședința activului central de partid și de stat din august 1978, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că în prezent există o intensă confruntare ideologică între forțele revoluționare și progresiste, pe de o parte, și clasele exploatatoare și cercurile reacționare, pe de altă parte, în legătură cu o serie de probleme fundamentale ale dezvoltării sociale, ale organizării societății, ale drepturilor și libertăților maselor, ale condiției umane, ale gîndirii filozofice și creației spirituale. Din nou sînt scoase la lumina zilei, sub formă modificată vechile teorii înfrînte și compromise la timpul lor, cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor pături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze și de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluția societății.

Ne-am propus ca în cadrul acestui grupaj să prezentăm cîteva din doctrinele care, lipsite de orice suport în realitate, sînt invalidate de viață întrucît pledează împotriva omului, îndemnîndu-l la pasivitate, la împăcarea cu stările de lucruri existente și, în acest fel, la renunțarea la luptă împotriva celor ce-l vitregesc de dreptul la libertate și demnitate, la afirmarea potențelor sale creatoare.

DEPOLITIZAREA

În suita încercărilor pentru a masca contradicțiile ce macină orînduirea capitalistă și a înfățișa așa-zisa armonie în rîndul tuturor claselor și categoriilor sociale, pentru a demonstra că tezele marxismului nu sînt aplicabile în noile condiții ale capitalismului și a dezorienta, în acest fel, pe cei ce caută un drum nou în evoluția societății, se înscrie și **doctrina depolitizării.** Propovăduitorii acesteia emit tot felul de judecăți, raționamente, care, ignorînd realitatea, vor să arate că membrii societății, beneficiind de transformările survenite în orînduirea capitalistă, ca urmare a revoluției științifice și tehnice, ar manifesta un puternic apolitism. Pe ei nu i-ar mai interesa participarea la viața politică, n-ar mai fi preocupați de revendicări sociale și ar manifesta lipsă de afecțiune pentru partidele politice, dispreț pentru orice ideologie. Motivul acestei apatii politice, invocat de autorii doctrinei, ar fi acela că nimeni nu ar mai avea de ce să conteste, în zilele noastre, principiile fundamentale economice și politice ale capitalismului contemporan, deoarece „statul bunăstării generale" le-ar oferi posibilități de trai mai bune. Adepții acestei doctrine mai susțin că instituțiile și organizațiile sociale, care nu mai au un caracter de clasă, ar fi atenuat conflictele și ar fi statornicit armonia, iar evoluția „societăților industriale", ca o nouă formă de organizare a societății, indiferent de caracterul proprietății, de sistemul relațiilor de producție și de natura puterii politice, ar fi dus la estomparea deosebirilor esențiale între socialism și capitalism.

Invocînd dispariția sursei politizării maselor, toți acești apologeți ai capitalismului vorbesc de depolitizarea opiniei publice, a statului, a instituțiilor (uneori și a organizațiilor) politice. Politologul american S. M. Lipset susține că „mulți intelectuali au părăsit preocuparea pentru sistemele politice și economice, criticînd alte sectoare care... nu au de-a face cu politica"; sociologul francez Maurice Duverger acreditează ideea că doctrina depolitizării întregește teza marxistă privind dispariția statului în comunism prin aceea că, datorită influenței revoluției științifice și tehnice, ar dispare fenomenul politic în țările capitaliste dezvoltate și în cele socialiste și s-ar realiza o societate depolitizată și dezideologizată, în care se instaurează pacea socială, ca rezultat al atenuării conflictelor și diminuării antagonismelor; Alain Touraine, un alt sociolog francez, formulează teza potrivit căreia în societatea postindustrială contradicția majoră n-ar mai fi antagonismul dintre proletariat și burghezie, ci dintre cei care iau deciziile și cei care le execută.

Trei sînt argumentele socotite tipice, care ar caracteriza doctrina depolitizării și pe care le vehiculează, dîndu-le diferite interpretări, diverși politologi burghezi puși în slujba falsificării realității. De exemplu, absenteismul electoral pe care ei îl prezintă, în diferite lucrări, ca pe un fenomen în creștere, datorită apolitismului manifestat de mase. Acest „argument" este însă infirmat de viață, deoarece se constată că, în multe părți, procentajul participanților la vot este mult mai ridicat decît al neparticipanților, iar absența presupune, în anumite situații, neacceptarea mecanismelor și practicilor politice ale regimului respectiv. La fel stau lucrurile și cu încercările unor politologi de a demonstra că descreșterea efectivelor partidelor politice în perioada postbelică ar fi un efect al depolitizării maselor. Chiar dacă fenomenul a existat într-o țară sau alta, el a fost produs de cu totul alte împrejurări: în Franța, Italia, Spania și alte țări menționate de politologii respectivi a crescut nu numai numărul membrilor partidelor comuniste și socialiste, dar a sporit, în același timp, și rolul politic al acestora și al altor organizații muncitorești. După cum și argumentul invocat că există astăzi un dezinteres al maselor pentru problemele politice — întrucît „societatea abundenței", instituțiile și organizațiile politice ale acesteia ar exprima și satisface interesele cetățenilor, le-ar solicita participarea reală la luarea deciziilor și, în acest fel, ar determina să nu mai fie preocupați de politică — este contrazis de însăși evenimentele ce se petrec chiar în țări care își arogă dreptul de a se intitula societăți ale bunăstării, democrației și libertății. În S.U.A., de exemplu, încă din deceniul al șaselea s-au activizat mișcarea pentru drepturile civile, acțiunile antisegregaționiste, mișcările contestatare studențești, au luat amploare acțiunile antirăzboinice. În Franța, unde se vorbea de depolitizarea sindicatelor și a altor organizații, de apatia politică a tineretului, s-au înregistrat, numai în 1979, 330 de zile de grevă la 1 000 de muncitori, ca expresie a nemulțumirii față de politica economică a patronatului și a statului. Într-un șir de țări capitaliste ca Anglia, Italia, Franța, s-au manifestat forme noi, ascuțite ale luptei de clasă, precum refuzul de a admite încetarea producției, ocuparea îndelungată și gestionarea de către muncitori a unor întreprinderi, continuarea activității productive sub conducerea și controlul muncitoresc.

Este confirmat adevărul exprimat chiar de unii ideologi burghezi, că nu există apolitism pentru că totdeauna refuzul unei politici presupune adoptarea unei alte politici. În realitate, nu este vorba de nici o depolitizare a maselor, ci de o politizare intensă, de o considerabilă activizare politică a societății în țările capitaliste dezvoltate, unde, sub conducerea partidelor comuniste și muncitorești, oameni de cele mai diverse categorii participă, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, la „soluționarea justă a problemelor sociale, apărarea democrației, a drepturilor și libertăților cetățenești".

DEZIDEOLOGIZAREA

Apologeții capitalismului se străduie în a ridica noi redute în fața ideilor comunismului, care exercită în prezent o înrîurire tot mai puternică în lume. Pornind de la false premize, aceștia emit tot felul de teorii pentru a-i conferi capitalismului, sfîșiat de cele mai puternice contradicții, aflat într-o stare de instabilitate politică continuă, noi valori. Se străduie, astfel să-l înfrumusețeze, să-i dea o față nouă, să-l prezinte ca pe o societate unde s-au instaurat bunăstarea și fericirea, pacea socială între clase.

După cum se menționează în Dicționarul politic, teoriile dezideologizării apărute între 1955 și 1960, odată cu teza „sfîrșitului erei ideologiei" lansată de Raymond Aron, afirmă că... societatea a evoluat astfel încît, astăzi, atît clasele, cît și statul sau instituțiile social-politice și-au pierdut caracterul ideologic de odinioară, vechea lor esență social-politică ne mai găsindu-și justificarea științifică obiectivă, ele fiind supuse unui proces de tehnostructurare". Ca argument suprem este adus impactul real și profund intervenit între revoluția științifico-tehnică și procesele de conducere și organizare social-politică, îndeosebi în ce privește raționalizarea actului decizional. Diverși sociologi și politologi susțin că „adevăratele probleme ale conducerii nu sînt de ordin politic, ci tehnic" și din aceste motive nu ar mai trebui privite nici relațiile sociale de pe poziții ideologice, de clasă, ci numai din punct de vedere al interesului practic, deoarece ideologia a devenit inutilă în orientarea acțiunilor sociale. Politologul vest-german H. Schelski afirma că „voința politică a poporului este înlocuită de exigențele obiective puse în fața omului de către știință și muncă", iar Jacques Ellul, că decizia politică trebuie luată „nu în funcție de un principiu filozofic sau politic și nici plecînd de la o doctrină sau ideologie, ci pornind de la rapoartele tehnicienilor, descriind ceea ce este util, mai posibil, mai eficace".

Ba, mai mult, sociologul francez Alain Touraine consideră că, în condițiile societății moderne, clasa muncitoare nu ar mai fi purtătoarea unei conștiințe revoluționare, a unei ideologii, a unui proiect social, deoarece nu mai îndeplinește un rol istoric pentru că, fiind „integrată" în societatea post-capitalistă, ar fi evoluat către o lume mai pragmatică, renunțînd chiar și la concepția sa despre lume și încetînd de a mai fi groparul capitalismului.

Încercările de prezentare ale „dezideologizării" s-au manifestat sub diverse forme, dar argumentele invocate de autorii doctrinei s-au întîlnit întotdeauna pe aceleași poziții. Fie că susțin că marxismul ar fi o utopie, că ideologiile, revoluționare sau reacționare, ar impune o violentă înstrăinare față de societate, fie că afirmă că s-ar manifesta tot mai pregnant o convergență între capitalism și socialism, că s-ar fi realizat consensul ideologic al întregii societăți — toți au în vedere escamotarea contradicțiilor existente în lumea capitalistă, apărarea proprietății private și ignorarea rolului politic și istoric ce-l au în societate masele, clasa muncitoare.

Relațiile existente astăzi în lume demonstrează că nu se poate vorbi în nici un caz de o scădere a rolului și forței de înrîurire a ideologiilor în general, de o dezideologizare a societății. Dimpotrivă, se poate constata că dacă ideologiile retrograde, reacționare, sînt infirmate tot mai mult de viață, rolul ideologiilor progresiste, revoluționare — care inspiră convingeri, declanșează în rîndul maselor atitudini și mișcări politice înaintate — crește considerabil, ceea ce îi și determină pe apologeții capitalismului să întreprindă atacuri furibunde împotriva acestora. Ei încearcă, astfel, prin răstălmăcirea unor teze, prin invocarea limitelor altor teze sau specularea deformărilor petrecute, într-o anumită perioadă, în procesul construirii socialismului, să nege natura istorică și caracterul științific al marxismului, să-i conteste originalitatea și să-i proclame dispariția. Cel mai recent atac denigrator al ideologiei burgheze împotriva marxismului s-a înregistrat în Franța, în 1977; autorii lui — reprezentanții „Noii filozofii". În cartea „Marx a murit" J. M. Benoist recurge la demonstrații aberante, afirmînd că gîndirea marxistă ar fi metafizică, s-ar interfera cu pozitivismul și deci ar avea un caracter antiștiințific. El respinge ideea de revoluție și se situează pe pozițiile iraționalismului filozofic și ale nihilismului. A. Glucksmann, în cartea „Maeștrii gînditori", susține că Marx, Hegel și Nietzsche ar avea o viziune aproape identică asupra revoluției, ceea ce e fals, deoarece Hegel a fost un adversar al revoluției, iar Nietzsche, cu viziunea sa anistorică, pe de o parte, și cea etică, pe de altă parte, era străin de ideea revoluției și avea o adîncă repulsie față de această idee. După cum Bernard Henry Lévy, în cartea „Barbaria cu chip uman", referindu-se la problema puterii, susține ideea dominației asupra altora.

Concepțiile aberante, iraționale cu privire la problema păcii, pe care 15 personalități din Statele Unite încearcă să le fundamenteze în lucrarea „Pacea indezirabilă? Raport asupra utilității războaielor", sînt, de asemenea, îndreptate împotriva umanismului promovat de socialism, considerînd pacea „o aventură" care ar comporta „riscuri de neasemuit" și războaiele o necesitate vitală, care ar avea un rol determinant în... promovarea științei, culturii și artei.

După cum se vede, nu există nici un fel de declin al ideologiilor, — ne referim aici la cele reacționare — ci o activizare tot mai puternică a lor, ca o reacție la forța de atracție ce o exercită socialismul pe plan mondial, ideologie de înalt umanism, care pune cu toată forța problema lichidării dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și trecerea de la o societate bazată pe exploatare și asuprire, la o societate nouă, socialistă, în care omul să fie liber și stăpîn pe destinele sale.

Gh. DIACONU

MITURILE ŞI CONDIŢIA UMANĂ

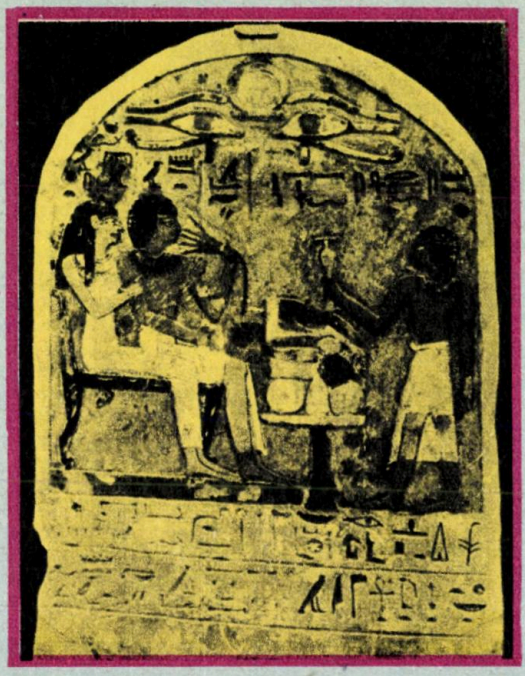

Nefertum, zeul parfumurilor (Egiptul antic)

Rea sau bună de-a lungul întregii istorii a existenţei omului pe această planetă, condiţia umană este de fapt inventatoarea mitologiei universale. Miturile care au clasificat existenţa şi realităţile naturii în bune şi rele, grupîndu-se în cele două categorii care au constituit apoi baza teologico-morală a principalelor religii, curente religioase şi secte : *binele* şi *răul* — au de fapt rădăcini mai vechi, în credinţele animiste ale societăţilor primitive. Ulterior, religiile politeiste au grupat, după modelele moştenite din animism (unde figurau duhuri benefice şi duhuri malefice), existenţa universului în jurul unui dualism esenţial, binele şi răul fiind simbolurile de bază care diferenţiau zeii, pe unii de alţii. Bineînţeles, închipuirea mitică admitea un război perpetuu sau foarte îndelungat între forţele binelui şi forţele răului, aceste forţe implicînd în ultimă analiză existenţa umană. Cel mai bine se văd lucrurile în religia zoroastrismului (din Iranul antic), religie prin excelenţă dualistă, unde binele emană de la zeul suprem Ahura Mazda (sau Ormuzd), iar răul de la fratele său malefic şi sortit în ultimă instanţă pieirii Angra Mainyu (sau Ahriman).

BINE — RĂU SAU GREU — UŞOR

Dar noţiunile *bine — rău* sînt fluctuante în istoria concepţiilor morale (religioase sau laice) ale omenirii, în funcţie de loc geografic, specific etnic şi temperamental, de tradiţiile locale şi de spiritul epocii. Deci, cînd privim miturile din unghiul condiţiei umane, este mai convenabil să numim aceste două noţiuni altminteri, adică să vorbim de o condiţie umană grea şi de o condiţie umană uşoară. Numai că nici un mit nu reflectă cu adevărat vreo condiţie umană uşoară afară de unele basme mitologice (şi ele privind însă lucrurile în raportul critic dintre subiect şi obiect) ; aici e o realitate psihologică elementară : uşoară nu e decît condiţia altuia, nu a ta proprie, adică a subiectului narator sau erou epic. Subiectul mitologic propriu-zis are totdeauna o condiţie umană grea (uneori, ca în mitul biblic, socotită o pedeapsă, alteori nemărturisită direct).

Asemenea afirmaţie poate mira, de vreme ce ştim că subiecţii mitologici sînt în general zei, cel mult semizei şi foarte rar strămoşi, arhetipuri umane (ca Adam şi Eva). Eroii mitologiei greceşti (Achille, Heracles, Oedip ş.a.) e drept, nu sînt zei deşi Heracles e în cele din urmă zeificat), dar sînt mai mult decît nişte simpli oameni, sînt de fapt modele supraumane, modele exemplare.

Să nu uităm în ce împrejurări se cristalizează condiţia umană. Omul, de la începutul existenţei sale de specie privilegiată prin inteligenţă, s-a aflat în raport direct proporţional şi cu influenţă bipolară cu cele două medii înconjurătoare : un mediu, cel primordial, este natura cu fenomenele ei, celălalt mediu — unul artificial, construit de om însuşi, este societatea omenească, de asemenea cu fenomenele ei, supuse, ca şi fenomenele naturii, unor legi specifice care nu au caracter juridic, nefiind elaborate şi dirijate direct de oameni, ci sînt legi obiective. Totuşi, caracterul obiectiv al unor legi şi al celorlalte nu exclude cîtuşi de puţin posibilitatea în anume împrejurări ca oamenii să le poată ei înşişi influenţa şi modifica, aşa cum tot ei se modifică şi sînt sub influenţa aceloraşi legi obiective. Aici este o intercondiţionare reciprocă.

Aşadar, condiţia umană este dependentă de mediul natural şi de mediul social ; dar, la rîndul lor, amîndouă aceste medii depind implicit de evoluţia condiţiei umane (adică de exerciţiul inteligenţei omului care determină progresul propriei lui condiţii).

Privind în jurul său, în cadrul unor lupte grele de adaptare la asprimile naturii, de descifrare a secretelor fenomenologice ale acesteia, omul timpuriu s-a izbit de un spectacol care pentru el a

devenit unul tragic. Considerînd de la început viața un miracol și un bun de mare preț, omul a observat că acest miracol este pieritor, că nimic din formele ambientale (oamenii, animalele, plantele, obiectele) nu rezistă timpului, că totul moare în cele din urmă. Întreruperea vieții era la început un fenomen nejustificat, omului timpuriu i s-a părut din capul locului o jignire adresată vieții întreruperea sau degradarea existenței acesteia.

De aceea tocmai omul timpuriu, al societăților primitive de la începutul evoluției lor, fiind inventatorul primelor forme religioase, a căutat să găsească anume în ele o explicație a condiției umane, o justificare a mirării, tristeței și indignării sale față de agresarea miracolului vieții dar concomitent și o justificare a forțelor naturale (pe care noi le numim forțe oarbe sau forțe obiective, iar el începea să le numească zei), fie că acestea acționau în cuprinsul cosmic al existenței generale, fie că erau constatate mai aproape, în cadrul existenței sociale.

Cum oamenii au nevoie de explicarea oricărui fenomen ce are raport cu existența umană, ei caută de obicei explicații în afara naturii și societății, chiar și pentru fenomenele care emană evident din natura imediată (de exemplu fenomenele atmosferice, ploaia, fulgerul, vîntul) sau din societatea imediată (inechitatea, conflictele militare etc.). Aici așadar se petrece un proces intelectual empiric: calea de discernămînt nu urmărește, pentru o observație cantitativă, datele statistice globale din care să rezulte măcar așazisa medie statistică (amăgitoare adesea și ea), ci caută observații acumulative asupra repetiției fenomenelor și evenimentelor din cele două medii ambiante, așa cum pentru observația calitativă reține nu adevărurile certificate prin experiment sau prin gîndirea dialectică, ci adesea dimpotrivă, niște adevăruri aparente, a căror cauzalitate e stabilită într-un cadru mitic.

INFORMAȚIA ȘTIINȚIFICĂ OBIECTIVĂ ȘI MISTICA FĂRĂ ZEI

Am făcut aceste precizări pentru a vedea mai desluși cum anume condiția umană l-a determinat pe omul timpuriu să-și codifice miturile existenței într-o formă sau alta de credință religioasă. Mai mult, oricît s-ar părea de straniu, același proces are loc și în vremea modernă, chiar sub ochii noștri, în orice mediu social unde religia și-a pierdut importanța și prestigiul, unde ea poate chiar a dispărut cu totul din conștiința respectivului grup social, antrenat în informația științifică obiectivă, dar unde nu toți oamenii digeră dialectic aceste date informaționale și, în cele din urmă, repetă procedeele tradiționale, întrucît vorbind de exemplu de atentatul la echilibrul ecologic, privind elementele crizei ambientale sau meditînd la perspectivele sumbre ale poluării și chiar la unele primejdii ale exploziei informaționale, unii oameni nu suportă un duel deschis, rațional, dialectic, cu ideile dificile ale științei zilelor noastre, ci recurg din nou la mistică, e drept fără zei, însă tot o mistică.

Ar rezulta de aici că din noua confruntare a condiției umane cu omul trebuie să se nască o altă mitologie?

Speranța omenească în plan religios a fost hrănită de o nevoie organică a omului subordonat miturilor sale, de a nu-și extinde resemnarea asupra timpului total; atunci se năștea religiile mesianice și condiția umană se confrunta cu ideea mistică a unei salvări viitoare fie și după moarte. Formele apocaliptice propovăduite de multe religii erau legate tocmai de această idee mistică a mîntuirii. Azi, omul alimentat de viziunea științelor moderne nu mai acceptă formula mesianică așa cum o acceptaseră strămoșii. Adesea el nu o mai acceptă deloc. Și totuși anumite medii, pe care violența unor mari descoperiri științifice le depășește și le stresează, își caută un refugiu aproape tot mistic, unde nu ne așteptăm: tot în datele științifice, rău înțelese. Una din consecințe este de pildă abandonarea cercetării obiective a fenomenului enigmatic numit „obiecte zburătoare neidentificate", pentru transformarea acestei cercetări într-o acumulare de credințe în mesianismul imaginar al extratereștilor care ar veni (dar de unde și de ce?) să salveze omenirea din impasul să zicem al crizei ecologice. În felul ei, aceasta e o nouă mitologie.

Dacă riscăm un sondaj în trecutul îndepărtat, prealfabetic, adică în epoca în care s-au născut marile mituri inițiale ale omenirii, putem presupune cu destul temei că o anumită pătură inteligentă, rațională, a epocilor arhaice nu credea ca atare în mituri, așa cum crezuse omul comun; exista întotdeauna un decalaj de înțelegere între categoriile umane. Azi, la fel, dar decalajul e mult mai mare.

Pentru categoriile, foarte ample în timpul arhaic, foarte reduse în timpul modern, care-și găsesc soluțiile în mitologizarea fenomenelor ambientale, nu e vorba decît de efortul de înlocuire a gîndirii libere, lucide, logice, cu niște soluții de-a gata, înclinînd mai mult ori mai puțin spre misticism.

Lectura istoriei ne arată, cît poate și ea, adaptabilitatea omului la condiția umană, dar și adaptarea condiției umane la rațiunea și la voința realistă a omului care-și reprezintă epoca în ceea ce are mai bun raționalismul acesteia. Iar aici, bineînțeles, nu mai există mituri.

Victor KERNBACH

GRĂDÎNA DE LÎNGĂ CASĂ

Publicăm acest grupaj la cererea a foarte numeroşi corespondenţi, nu numai de la sate, dornici să gospodărească cu maximum de foloase pămîntul — din curţi, din preajma blocurilor, fiecare metru pătrat din această preţioasă, inestimabilă, sursă de produse pentru nevoile alimentare şi de frumos ale omului. Cea mai mare parte din recomandările şi sfaturile cuprinse în grupaj se referă la cultivarea legumelor şi a pomilor fructiferi, cîteva la vie şi la flori. Desigur, aceste recomandări şi sfaturi nu epuizează — nici n-ar fi fost posibil — toate aspectele privind valorificarea pămîntului pe care îl avem la îndemînă pentru ceea ce am putea numi microproducţie agricolă. Oricum, plecăm de la ideea că amatorii de cunoştinţe în chestiunile pe care le abordăm nu sînt întrutotul neavizaţi, că au o practică relativ suficientă pentru a acţiona. Iar dacă mai au, totuşi, nevoie de cunoştinţe suplimentare, vom fi bucuroşi să le răspundem dorinţelor în ediţia viitoare a almanahului, ori, mai repede, în coloanele gazetei editoare.

TRATAREA SEMINŢELOR DE LEGUME ÎNAINTE DE ÎNSĂMÎNŢARE

Este bine ca procurarea seminţelor să se facă de la magazinele care vînd seminţe de legume şi flori în pachetele speciale. Aceste seminţe sînt produse de unităţi agricole specializate în producerea de sămînţă.

În cazul cînd, totuşi, se folosesc seminţe procurate pe altă cale este necesară tratarea (dezinfectarea) înainte de folosire. Iată cîteva amănunte în această privinţă:

— seminţele de roşii şi vinete se introduc în apă caldă (50° C) timp de 20 minute. După uscare, seminţele se prăfuiesc cu Captan (3 g la 1 kg sămînţă);

— seminţele de ardei se tratează prin prăfuire cu Captan (3 g la 1 kg sămînţă);

— seminţele de castraveţi şi pepeni se tratează prăfuindu-se cu Captan (5 g la 1 kg sămînţă);

— seminţele de varză, conopidă, gulie se tratează prin introducere în apă caldă (50° C) timp de 20 minute sau într-o soluţie de sulfat de cupru 0,5% timp de 15 minute;

— seminţele de fasole se tratează prin expunerea la soare timp de 7 — 10 zile, 4—5 ore pe zi, cînd insolaţia este puternică sau prin prăfuire cu Captan (4 g la 1 kg. sămînţă). În acest ultim caz, seminţele se umezesc uşor, în prealabil;

— bulbişorii de arpagic se tratează prin prăfuire cu Lindatox 3 (30 — 50 g la 1 kg. bulbişori).

GRĂBIREA ÎNCOLŢIRII SEMINŢELOR DE LEGUME

Cînd se urmăreşte grăbirea încolţirii seminţelor (mai ales în cazul seminţelor care germinează greu sau care se seamănă pentru completarea golurilor) se face umectarea lor înainte de însămînţare. Dacă este o cantitate mică de seminţe, se pune într-un săculeţ de tifon, umplîndu-se pe jumătate, apoi se ţine alternativ 1 — 3 ore într-un vas cu apă la temperatura camerii şi 1—3 ore la aer, schimbîndu-se mereu apa. Durata de umectare este de 2—4 ore pentru salată, ridichi; 12—20 ore, pentru varză, conopidă, gulii, castraveţi, dovlecei, pepeni, fasole, mazăre; 25—40 ore pentru roşii, ardei, vinete, sfeclă roşie; 40—60 ore pentru spanac, morcov, mărar, ţelină, ceapă, praz, sparanghel.

După acest tratament, seminţele se zvîntă şi se seamănă imediat, numai în teren reavăn. Dacă nu se pot respecta aceste condiţii este preferabil să se renunţe la umectare.

RĂSADURI DE CASTRAVEȚI, DOVLECEI, PEPENI

Dacă vrem să obținem producții timpurii de castraveți, dovlecei sau pepeni, putem face răsaduri și la aceste plante. Deoarece ele suportă greu transplantarea, răsadurile se produc pe brazde de țelină sau în ghivece, așa încît să se poată planta împreună cu pămîntul din ghivece și, deci, rădăcinile să nu sufere.

În acest scop se pot folosi brazde tăiate dintr-un loc înțelenit, cu dimensiunile 15 cm/15 cm/10 cm, ghivece mici de pămînt ars, cu diametrul de 6—8 cm sau păhărele de plastic (dintre cele folosite pentru înghețată) găurite la fund.

De asemenea, se pot face ghivece din hîrtie groasă sau polietilenă uzată. Se procedează astfel: hîrtia se înfășoară în jurul unei cutii de conserve sau al unui pahar mare, se împăturește la un cap, apoi se scoate cutia sau paharul și rămîne ghiveciul. Cînd se folosește polietilenă, la încheierea ghivecelor se pot utiliza ace simple.

Ghivecele se umplu cu pămînt, ceva mai mult de jumătate. Apoi se seamănă cîte două semințe care se introduc în pămînt prin apăsare cu degetul.

Pe măsură ce plantele vor crește, se mai adaugă cîte puțin pămînt în ghiveci, pînă ce se umple.

MĂSURI CARE ASIGURĂ

OBȚINEREA CARTOFILOR EXTRATIMPURII

— Să se folosească numai soiuri cu capacitate timpurie de formare a tuberculilor (Ostara, Sirtema);

— amplasarea culturii să se facă pe soluri cu textură ușoară (nisipoase) care se încălzesc timpuriu;

— plantarea tuberculilor încolțiți și înrădăcinați să se facă cît mai devreme (în luna martie);

— cultura se protejează, fie prin acoperirea cu paie a terenului plantat, fie prin acoperirea rîndurilor cu adăposturi din polietilenă (tip tunel).

CÎT DE ADÎNC SE PLANTEAZĂ RĂSADURILE DE LEGUME

Dacă răsadurile se plantează prea la suprafață, ele se pot usca, iar dacă sînt plantate prea adînc, creșterea lor este stingherită din cauza lipsei de aer.

Răsadurile de varză, roșii, castraveți se plantează mai adînc, pînă la primele frunze, deoarece porțiunea de tulpină care este îngropată în pămînt emite rădăcini.

Răsadurile de ardei și vinete se plantează numai puțin mai adînc decît au stat în răsadniță, deoarece nu au însușirea de a emite rădăcini din porțiunea îngropată. Dacă răsadurile de roșii sînt prea lungi se va proceda la plantarea culcată (înghenuncheată). În acest caz, în cuibul făcut cu sapa, răsadul se așază culcat, rămînînd afară numai 4—5 frunze (circa 20—25 cm). Frunzele existente pe porțiunea care urmează să fie îngropată se înlătură.

CUM SE FACE COPILITUL LA ROȘII

Copilitul constă în ruperea lăstarilor (copililor) crescuți la subsuoara frunzelor tomatelor și contribuie la obținerea de fructe mai mari și mai timpurii. La tomatele timpurii se înlătură toți copilii, iar la tomatele de vară, lucrarea se face astfel: se rup copilii care apar, lăsîndu-se însă 1—2 copili din cei care apar în preajma primului ciorchine de fructe. Acești copili vor crește repede, vor face flori și fructe, contribuind astfel la sporirea producției plantei respective.

COMBATEREA COROPIŞNIŢELOR

Coropîşniţa roade rădăcinile plantelor, pe care le întîlneşte atunci cînd sapă galerii în pămînt. Pagubele cele mai mari le produce în grădina de legume, mai ales în terenuri umede şi bogate în substanţe nutritive.

Combaterea se face fie împrăştiind printre plante grămăjoare mici de momeli toxice, fie încorporînd în sol, din loc în loc, la adîncimea de 2—3 cm astfel de momeli. Pentru suprafaţa de 1 m.p. se socotesc 15 g de momeală. Iată un exemplu de preparare a unei momeli: 1 kg boabe de grîu, fierte în prealabil 15 minute, se amestecă cu 50 g insecticid (de exemplu Lindatox) şi 10 g untdelemn.

COMBATEREA MELCILOR FĂRĂ COCHILIE

Melcii fără cochilie pot produce pagube mari în grădina de legume. Ei rod frunzele plantelor de varză, morcovi, ardei, vinete, castraveţi, mazăre, fasole, salată etc.

Pentru combatere se prăfuieşte terenul respectiv cu una din următoarele substanţe: superfosfat, piatră vînătă pisată, praf de var nestins (cîte 15 g/m.p.).

Există şi un produs special pentru combaterea melcilor denumit Escartox, care se poate procura numai de la un centru de protecţia plantelor. Se foloseşte în doze de 3 g/m. p.

CUM SE PREGĂTEŞTE PĂMÎNTUL DE ŢELINĂ

Pămintul de ţelină este un component important al amestecurilor de pămînturi folosite pentru producerea răsadurilor de legume şi pentru plantele ornamentale de apartament.

Este bine ca acest pămînt să se prepare încă din timpul verii, în felul următor: dintr-un loc înţelenit (înierbat) se taie brazde groase de 10—12 cm şi lungi de 20—30 cm. Aceste brazde se aşază în grămezi înalte, unele peste altele, cu iarba pe iarbă. Grămezile se fac într-un loc umbrit, udîndu-se din timp în timp pentru a putrezi mai uşor. După putrezirea brazdelor, rezultă pămîntul de ţelină care se amestecă în anumite proporţii cu mraniţă şi nisip. În lipsa unui loc înţelenit se pot tăia brazde dintr-o lucernieră sau trifoişte.

Pămîntul de ţelină poate fi înlocuit cu pămîntul provenit din muşuroaie de cîrtiţă.

CUM SE FAC TĂIERILE LA POMII TINERI (NEINTRAŢI PE ROD)

În perioada de tinereţe, pînă la intrarea pe rod, pomilor li se execută tăieri prin care se urmăreşte formarea unui anumit tip de coroană (tăieri de formare). În legătură cu tăierile de formare trebuie reţinut un lucru foarte important şi anume: pomii tineri prezintă o mare putere de creştere. Această energie nu trebuie risipită prin tăieri, ci trebuie folosită în scopul grăbirii formării coroanei şi a intrării pomilor pe rod. În concluzie: cît mai puţine tăieri de ramuri la pomii tineri. În felul acesta se împiedică risipa de ramuri şi deci de frunze. Frunzişul bogat va contribui la sporirea cantităţilor de hrană în pomi, grăbindu-se astfel intrarea pe rod; se asigură, totodată şi o fructificare regulată şi abundentă.

ÎNMULŢIREA UNOR POMI PRIN BUTAŞI

Unele specii pomicole (coacăz, tipuri M şi MM de măr, gutuiul etc.) se înmulţesc uşor prin butaşi. Butaşii sînt porţiuni de ramuri anuale, lungi de 20—30 cm şi groase de 7—10 mm. Tăierea unui butaş se face la 5—6 mm deasupra mugurului din vîrf şi la 2—3 mm sub mugurele bazal. Recoltarea butaşilor se face toamna sau în zilele călduroase din iarnă. Pînă la plantare, butaşii se stratifică în nisip sau pămînt, în locuri umede, dar fără exces de apă.

CUM SE FAC TĂIERILE LA POMII BĂTRÎNI, ÎN VEDEREA PRELUNGIRII RODIRII LOR

La acești pomi se fac scurtări puternice ale ramurilor de schelet (șarpante, subșarpante), adică o treime sau jumătate din lungimea lor se taie.

Rezultate bune se obțin mai ales la măr și păr. La executarea tăierilor de regenerare trebuie respectate două reguli:

— punctul în care se face scurtarea ramurilor trebuie astfel ales încît să asigure creșterea ramurii respective și deci refacerea coroanei. Acest punct trebuie să se afle deasupra unei ramuri lacome sau a unei ramuri laterale;

— în locul unde se face tăierea, ramura nu trebuie să fie mai groasă de 8—10 cm.

O lucrare care dă rezultate bune la pomii bătrîni cărora li s-au aplicat tăieri de regenerare este și întinerirea rădăcinilor. Această lucrare se execută fie în toamna premergătoare regenerării, fie primăvara, înainte de intrarea pomilor în vegetație și constă în săparea unui șanț circular, în dreptul proiecției coroanei pe sol (e vorba de coroana înainte de tăiere), adînc de 60—80 cm și lat de 60 cm. Toate rădăcinile întîlnite se taie cu fierăstrăul de pomi și se scot afară. Apoi, șanțul se astupă, folosindu-se pămînt amestecat cu îngrășăminte. Pentru un pom se socotesc 150—200 kg gunoi putrezit, 3 kg superfosfat și 1 kg sare potasică. Șanțul se umple pe trei sferturi, apoi se toarnă 10—15 căldări de urină de grajd subțiată cu apă (o parte urină și 3—4 părți apă). După udat, șanțul se umple definitiv cu pămînt.

CURĂȚIREA SCOARȚEI POMILOR

Coaja de pe trunchiul pomilor bătrîni este acoperită de un strat mort, cu multe crăpături, unde se instalează numeroși dăunători sau este invadată de mușchi și licheni.

La astfel de pomi este necesar să se facă în fiecare an curățirea scoarței. Operațiunea aceasta se face în timpul iernii sau primăvara foarte devreme, în zile cu ceață sau după o ploaie, cînd coaja pomilor este jilavă.

Cu o perie de sîrmă sau raz se freacă trunchiul și baza ramurilor groase, cu grijă, ca să nu se producă rănirea porțiunii vii a cojii (să nu se ajungă la culoarea verde a acesteia).

Resturile rezultate se adună pe o pînză de sac, pînză care se așază de jur împrejurul trunchiului, apoi se ard.

TRATAREA RĂNILOR LA POMI

Pentru cicatrizarea rănilor în timp scurt se procedează astfel: se curăță rana cu un cosor pînă la țesutul viu, cît timp este proaspătă. Cu această ocazie se înlătură porțiunile rupte, zdrelite sau mortificate. La urmă, locul respectiv se unge cu mastic (ceară de altoit).

În lipsa masticului se poate folosi o pastă preparată din ulei de in și ocru sau o pastă preparat ă din 16 părți balegă de vită, 8 părți var stins, vechi, 8 părți cenușă de lemn și o parte nisip de rîu.

CUM SE ÎNFIINȚEAZĂ O PLANTAȚIE DE CĂPȘUNI

Locul ales se sapă cu hîrletul la o adîncime de 30—35 cm mărunțindu-se „grădinărește". Cu această ocazie se face și o îngrășare a terenului (2—3 kg gunoi la 1 m^2). Pentru prevenirea atacului larvelor de cărăbuș (viermi albi) este bine ca înainte de săpatul terenului să se împrăștie pe sol un insecticid (8—10 g Heclotox la 1 m^2).

Înmulțirea se face prin stoloni, adică plăntuțe mici care se formează în jurul unei tufe de căpșun dintr-o plantație mai veche.

Un stolon bun trebuie să aibă 4—5 frunze, un mugure central sănătos, precum și rădăcini lungi și albicioase. Plantarea se face între 15 august și 15 septembrie (în toamnele lungi chiar pînă la 15 octombrie) sau primăvara devreme.

Pe suprafețe mici, distanțele de plantare sînt 50/30 cm, iar cînd plantația se va îngriji mecanizat, distanțele sînt 60—80 cm între rînduri și 25—30 cm pe rînd.

CÎTEVA REGULI DE PROTECȚIA MUNCII

CÎND EXECUTĂM STROPIRI LA PLANTE

Majoritatea pesticidelor folosite pentru tratarea plantelor sînt toxice pentru om. De aceea, la efectuarea tratamentelor, trebuie respectate cîteva măsuri de protecție:

— în timpul lucrului nu se bea, nu se fumează și nu se mănîncă, deoarece pe această cale se pot introduce substanțe toxice în organism;

— înainte de masă și după terminarea lucrului, cei care au participat la stropiri se vor spăla bine cu apă și săpun;

— nu sînt admiși la executarea stropirilor tinerii sub vîrsta de 16 ani;

— aparatura folosită la presiune mai mare de 3 atmosfere trebuie să fie prevăzută cu manometre care să indice presiunea din aparat, pentru a nu se depăși cea prevăzută în instrucțiuni;

— aparatele de stropit sau prăfuit, care sînt purtate pe spate, vor fi prevăzute cu curele late de 5 cm.

După gradul de toxicitate, ambalajele cu produse pesticide sînt inscripționate în diferite culori, astfel:

ROȘU — produs puternic toxic;

VERDE — produs toxic;

ALBASTRU — produs moderat toxic;

NEGRU — produs netoxic.

— La executarea stropirilor, lucrarea se va face în așa fel încît cei care stropesc să aibă vîntul din spate și deci să nu vină soluția peste ei;

— în zilele cu vînt puternic (peste 3 m/sec) nu se vor face stropiri;

— la sfîrșitul lucrului, vasele precum și aparatura folosită se vor spăla și așeza la locul de păstrare;

— toate acțiunile de combatere a bolilor și dăunătorilor cu pesticide toxice vor fi anunțate populației din timp. De asemenea, vor fi anunțați și apicultorii;

— terenurile tratate se marchează cu plăcarde vizibile pe care se va scrie **„Teren otrăvit"**, iar în plantațiile pomicole **„Livadă stropită, pericol de intoxicare"**.

TRATAREA SCORBURILOR LA POMI

Se curăță scorbura scoțîndu-se afară tot putregaiul, se curăță și marginile acesteia cu briceagul pînă la țesutul viu, după care interiorul scorburei se dezinfectează cu o soluție de piatră vînătă 1%. Golul scorburii va fi umplut cu pietriș, cărămidă spartă sau zgură, peste care se unge cu o pastă preparată din o parte ciment, 6 părți nisip și apă.

ESTE BINE SĂ ȘTIȚI CĂ

unele legume care sînt rezistente la frig (morcov, pătrunjel, mazăre, ceapă, salată, spanac) se pot semăna chiar în „ferestrele iernii";

răsadurile de varză și conopidă sînt bune de plantat cînd au 5—7 frunze și înălțimea de 15—18 cm, iar cele de ceapă de apă, praz și țelină cînd au grosimea de 5—6 mm și înălțimea de 15—20 cm;

unele răsaduri de legume (cele de salată, varză, conopidă, ceapă de apă, praz, țelină) trebuie fasonate în vederea plantării. Această operațiune constă în înlăturarea frunzelor uscate sau rupte, scurtarea rădăcinilor și suprimarea unei părți din fiecare frunză (o treime la varză, salată, țelină și o jumătate la ceapă);

principalele ciuperci care pot fi cultivate și de amatori sînt: ciuperca albă (Psalliota hortensis), păstrăvul de fag (Pleurotus ostreatus) și ciuperca cu văl denumită și ciuperca de paie (Stropharia rugosa). Micliul de diferite tulpini din aceste specii se poate procura de la Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, jud. Ilfov (ferma Mogoșoaia) sau de la Laboratorul de miceliu C.A.P. Stoicănești, jud. Olt;

nu trebuie cultivate legume doi ani la rînd pe același loc, deoarece producțiile în anul al doilea vor fi mai mici. Regula este că pe aceeași parcelă o legumă urmează numai după 2—4 ani, în care timp locul respectiv este ocupat cu alte culturi;

un bun îngrășămînt pentru cultura legumelor este gunoiul de păsări. Modul cel mai indicat de folosire a acestui îngrășămînt este sub formă de soluție, aplicată în timpul perioadei de vegetație a plantelor. Prepararea soluției se face astfel: cu cîteva zile înainte de întrebuințare, gunoiul mărunțit se amestecă cu apă (o parte gunoi și două părți apă). În ziua cînd se face îngrășarea plantelor, în amestecul res-

pectiv se adaugă iarăşi apă în proporţie de 1 : 10 cînd se îngraşă tomate, dovlecei, gulii, ceapă şi de 1 : 20 cînd se îngraşă castraveţi, morcov, praz. La o plantă se dă 0,3—0,5 l soluţie ;

unele legume pot fi folosite pentru îngrijirea tenului (infuzia de pătrunjel verde, ceaiul de mărar, sucul de roşii şi sucul de morcovi).

altoirea pomilor cu ramură detaşată (în copulaţie, în despicătură, în triangulaţie) se face primăvara, înainte de începerea vegetaţiei (cînd începe să înflorească cornul) ;

altoirea pomilor cu ramură detaşată (sub coajă) se face primăvara, după începerea vegetaţiei, cînd coaja se dezlipeşte uşor ;

un pom este bine plantat cînd la 3—4 săptămîni după plantare, coletul său este la nivelul solului (coletul este porţiunea dintre rădăcină şi tulpină) ;

patru sînt greşelile frecvente care pot constitui cauzele neprinderii pomilor la plantare :

— plantarea prea adîncă ;
— acoperirea rădăcinilor cu pămînt bulgăros, uscat ;
— neaplicarea tasării (călcării) pămîntului la plantare ;
— folosirea la plantare a unor pomi deshidrataţi (cu coaja zbîrcită).

stropirile de iarnă la pomi, care sînt considerate tratamente de bază, trebuie aplicate numai pe vreme calmă, fără ploaie, zăpadă sau chiciură, cînd temperatura este peste 0 grade ;

înainte de efectuarea stropirilor de iarnă la pomi trebuie făcute următoarele lucrări : culegerea şi arderea cuiburilor de omizi, a fructelor mumificate, răzuirea trunchiului şi a bazei ramurilor groase ;

printre soiurile de mere de iarnă care se pretează la păstrare îndelungată se numără : Ionathan, Ionared, Delicios auriu, Red delicios, Starkrimsoov, Wagner premiat, Pătul, Renet de Champagne ;

temperatura care asigură o bună păstrare a merelor şi perelor de iarnă este cuprinsă între 1 şi 4 grade ;

pentru combaterea păduchilor verzi (afide) la pomi, se foloseşte cu bune rezultate insecticidul Sinoratox în concentraţie de 0,1—0,15% ;

un bun îngrăşămînt potasic la pomi este cenuşa de lemne. La un pom aflat în primii ani după plantare se administrează 0,4—1 kg cenuşă, iar la un pom aflat în plină perioadă de rodire, 4—6 kg cenuşă.

scurtarea corzilor, cu ocazia tăierilor în vie se face imediat deasupra unui nod. Procedîndu-se astfel se împiedică putrezirea măduvii şi se micşorează pierderile de apă şi sevă în timpul „plînsului" ;

cu ocazia cercuitului vici, fiecare coardă se leagă separat în două locuri. Prima legătură se face la întretăierea coardei cu sîrma spalierului sau aracul, iar a doua legătură se face spre vîrf, după arcuirea ei ;

dezgropatul viţelor nobile trebuie făcut primăvara cît mai devreme, imediat ce pămîntul s-a zvîntat şi nu mai există pericolul temperaturilor scăzute, sub minus 8° ;

la viţele nobile, coardele de rod sînt numai coardele de un an crescute pe lemn de 2 ani ;

numărul cepilor de înlocuire care se lasă cu ocazia tăierii la un butuc de vie trebuie să fie egal cu numărul coardelor pe rod reţinute. În cel mai rău caz, numărul cepilor poate fi jumătate din numărul coardelor ;

după o grindină, via trebuie stropită imediat cu zeamă bordeleză în concentraţie de 1% sau cu produse acuprice în concentraţie de 0,25% pentru prevenirea atacului de mană ;

primăvara, plantele de apartament trebuie să se transplanteze, adică se mută într-un vas nou şi într-un amestec proaspăt de pămînt ;

pentru altoirea trandafirilor se folosesc metodele de altoire în ochi crescînd (mai — iulie) şi în ochi dormind (august — septembrie) ;

hortensiilor cu flori roz li se poate schimba culoarea în albastru dacă se face udatul repetat, de două ori pe săptămînă, cu o soluţie de alaun (piatră acră) folosind 2—3 g la un l apă ;

muşcata (Pelargonium) înfloreşte frumos şi abundent toată vara dacă este ţinută la lumină şi în încăperi răcoroase (12—14°C) ;

după contactul cu frunze de Primula, mîinile trebuie să fie bine spălate sau şterse cu puţin spirt, deoarece aceste plante conţin substanţe care pot produce iritaţii şi eczeme ;

pentru ca frunzele ficusului să fie curate şi strălucitoare, acestea se şterg periodic (de două ori pe lună) cu un burete îmbibat în bere ;

florile crinului se pot păstra mai mult timp în glastră dacă, după deschiderea petalelor, se îndepărtează anterele (vîrful galben al staminelor). În felul acesta nu se mai face polenizare şi deci floarea îşi păstrează prospeţimea mai mult timp. De asemenea, petalele albe rămîn curate, nemai îngălbenindu-se din cauza polenului.

Grupaj realizat de
ing. Ştefan BĂLĂNESCU

filatelia și pictura

Printre filateliștii din lumea întreagă, una dintre cele mai îndrăgite tematici, în stare să transforme albumul cu mărci poștale într-o veritabilă enciclopedie multicoloră de artă, este cea a reproducerilor după picturi celebre. În asemenea colecții, un loc însemnat îl găsesc și mărcile emise de poșta română, în vizibil progres grafic de la an la an.

Printre cele aproximativ 4 000 de timbre poștale românești, tipărite din 1858 și pînă în prezent, cele reproducînd opere ale maeștrilor penelului, români și străini, alcătuiesc un număr destul de important. Prima apariție de acest gen a avut loc în 1938, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Nicolae Grigorescu. O serie de 5 valori (cu un tiraj de 50 000 serii dantelate și 200 serii nedantelate) reproduce tablourile Izvorul, Transportul prizonierilor, Întoarcerea de la tîrg, Rodica și Autoportret. De altfel, reproducerile după pînzele lui Grigorescu sînt cele mai multe în tematica mărcilor noastre avînd ca subiect pictura, întîlnindu-le printre aparițiile anilor 1957, 1966, 1968, 1973, 1977. Alți pictori români, ale căror lucrări sînt reprezentate pe mărcile noastre poștale sînt C. Lecca, C. D. Rosenthal, Gh. Tattarescu, Th. Aman, O. Băncilă, Șt. Luchian, I. Andreescu. În 1979, a apărut, de asemenea, o frumoasă serie de mărci, reprezentînd picturi ale copiilor.

Dintre pînzele maeștrilor universali, reproduse pe o seamă de emisiuni poștale românești, se impun lucrări de Rembrandt, Rubens, El Greco, Van Eyck, Tizian și mulți alții.

a. d.

„DACĂ REALIZAM ÎN ZOOTEHNIE UN INDICE DE NATALITATE DE CIRCA 80—82 LA SUTĂ, NU DE 85 LA SUTĂ CÎT S-A PREVĂZUT ÎN ACEST CINCINAL, PUTEAM AVEA PESTE DOUĂ MILIOANE DE BOVINE ÎN PLUS ; PUTEAM TĂIA MAI MULT DE UN MILION, REALIZÎND ÎN ÎNTREGIME ȘI EFECTIVELE."

NICOLAE CEAUȘESCU

O NECUNOSCUTĂ PENTRU CALCULATORUL ELECTRONIC: EFECTUL CEAIURILOR MEDICINALE LA VIȚEI

- **Indice mediu de natalitate — aproape 95 la sută !**
- **Maria V. Munteanu — singura îngrijitoare din țară care, în ultimii patru ani, îngrijind peste 1 000 de viței în vîrstă de 0—6 luni, n-a înregistrat nici o mortalitate.**
- **Competență profesională dublată de pasiune și dragoste de animale.**

„Ești prostuț, îi zice, cu o privire încărcată de afecțiune, cu aceeași dragoste dintotdeauna a mamelor, protectoare și gingașă și niței amuzată ; abia ai venit pe lume și vrei mîncare. De ce ești așa lacom ? Ce, crezi că se termină laptele ? Ia uite cum te repezi... Nici nu s-a uscat părul pe tine și te-ai și ridicat în picioare...".

Maria V. Munteanu lucrează la maternitatea fermei de vaci a I.A.S. Girov, județul Neamț. În încăpere este cald, miroase a flori de cîmp. Pe policioare — biberoane și... ceaiuri. Curățenia — desăvîrșită. Ca într-o farmacie. Fiecare viței are țarcul său. Ca un pătuț, într-o maternitate pentru copii. Maria așa se și poartă cu viței, așa le și vorbește, așa îi răsfață : de parcă ar fi copii. Este o femeie încîntătoare, de o modestie și simplitate care te cuceresc. N-o neliniștește nici chiar vîlva care s-a creat în jurul numelui său — ce are ea cu ce zice lumea ? În cei 4 ani, de cînd lucrează la fermă, a îngrijit peste o mie de viței și **n-a murit nici unul.** Îi ia în primire de cum sînt fătați și îi duce pînă la vîrsta de 6 luni, exact perioada critică în viața oricărui animal.

„La început, așa cum pomenisem acasă, unde am crescut vite, le dădeam colostru, în găletică. Știam cît să le dau, dar unii nu se săturau, mă împungeau cu fruntea și gemeau, mai voiau. Mi se înmuia inima. Dar, peste o zi-două, nesăbuiții făceau diaree. Mă uitam la ei și știam dinainte cînd au să apară durerile : se alintau la lapte, tresăreau în somn, neliniștiți, erau abătuți, unii se băteau cu picioarele peste burtă, aveau botul uscat... Simțeam primejdia, dar ce puteam face. Umilința asta, să fii convinsă că trebuie să dai o mînă de ajutor și să nu poți face mare lucru ! Căci, diarea se instala și viței se topeau pe picioare. Medicamentele le primeau greu ; nici nu aveau un efect prea grozav, ca să nu mai vorbesc de faptul că pot fi și toxice. Șeful fermei, tovarășul dr. Vasile Pachițanu, mi-a zis : „Gata, Marie, trecem pe ceaiuri". În primul an, am golit Plafarul. Apoi, am început să strîngem plante medicinale de pe cîmp și să le uscăm, pentru iarnă. Aveam și cîteva rețete proprii, le-am drămuit noi să iasă bine. Tratamentul nu se potrivește de la viței la viței. Îi hrănesc cu biberonul. Regimul dietetic este obligatoriu. Totul este să iei măsuri din vreme, la primele semne ale bolii. Uneori, le aduc de acasă orez fiert, cu morcovi. Pentru noapte le pregătesc ceaiurile, le las cu notă îngrijitorului, să nu le încurce. Colostru ? Sigur că le mai dau și colostru, dar tot cu biberonul, în cantități mici și dese, să nu le încarce stomacul".

Dr. Pachițanu are doar 33 de ani, dar este unul dintre cei mai buni specialiști ai întreprinderii, înalta sa competență profesională fiind dublată de pasiune. Întregul proces de reproducție a animalelor este urmărit pe calculator care programează, la întregul efectiv, controlul repetării căldurilor, monta, verificarea gestației, data înțărcării, a fătărilor. Tot cu ajutorul calculatorului au fost elaborate fișe individuale ce

cuprind toate elementele semnificative care trebuie cunoscute operativ și de-a lungul timpului, astfel încît să se asigure, pe baza unui tratament și îngrijire individualizate, natalitatea și producția de lapte planificate.

O asemenea deschidere la nou, de promovare a celor mai moderne metode de programare și urmărire a producției, nu l-a împiedicat pe șeful fermei să apeleze la mijloacele tradiționale (mai ales pe aceste meleaguri) de prevenire și combatere a enteritelor la viței, cu ajutorul plantelor medicinale.

Multe delegații de specialiști vizitează ferma Girov, atrași în primul rînd de rezultate (în medie, anual : natalitate — aproape 95 la sută ; spor zilnic în greutate, la cele 150 vițele de reproducție 880 g., față de 700 g. plan, pînă la vîrsta de 6 luni ; mortalitate din cauza bolilor digestive — zero).

Este clar că asemenea succese nu pot fi obținute decît prin eforturile conjugate ale întregului colectiv. Am cunoscut aici, printre alții, pe operatorul Vasile Olteanu, specialistul neîntrecut în însămînțări artificiale, pe Elena Chioncu, care aspiră cu îndreptățire să-i ia locul Mariei Munteanu. Tot aici lucrează Maricica Alioaie, cea care, în urmă cu cîtva timp, a declarat public că nu se căsătorește decît cu unul mai harnic decît ea. Pe lîngă alte calități, ea îi pretindea viitorului soț, în primul rînd, pricepere profesională. Adică, să fie un adevărat bărbat. Dar cine putea s-o întreacă, dacă ea obține lunar, în medie de la un lot de 24 vaci, cîte 12 000—13 000 de 1 lapte și natalitate de sută la sută ? Cînt ar fi putut să bată recordul ei de 6 200 litri de lapte anual, de la o vacă ?

Și, totuși, acest om s-a găsit. Este Vasile Vornicu, și el mulgător și îngrijitor. E drept, el nu realizează **decît** 11 500 litri de lapte în medie lunar de la 22 de vaci, dar Maricica a zis că poate închide ochii, că dragostea nu se măsoară cu cîntarul, că oricum Vasile este un bărbat care promite, că avînd **ceva** calități și fiind mai bine îndrumat, va putea, în viitor să... Așa că, ce mai la deal la vale, s-a căsătorit cu el.

Maria Munteanu rămîne, însă, în continuare, în centrul atenției, oaspeții fermei fiind uimiți de talentul și competența. Îmi povestește o întîmplare. Într-o zi, a strigat-o la poartă poștașul.

— Aștepți ceva bani de la cineva ?

— Nu.

— N-ai împrumutat pe nimeni ?

— Nu.

Poștașul era neîncrezător.

— Chiar nu știi cine îți trimite o mie de lei ?

„N-aveam de unde să știu. Așa că am semnat mandatul poștal. Cînd am mers la slujbă, tovarășii mei au rîs : chiar nu-ți amintești ?

Ei, da, prin iarnă veniseră cîțiva de la București, șefi mari, care m-au tot descusut : cum fac eu de nu moare nici un vițel ! Cum să fac ? Și le-am arătat, le-am explicat. Unul dintre oaspeți, mai înalt decît ceilalți, își tot nota ceva într-un carnețel din ăla pe care îl poți pierde în buzunarul pentru ceas. Mi s-a spus că e ministrul agriculturii. M-am bucurat că a venit chiar ministrul să vadă cum lucrăm noi. După cum, m-am bucurat și de premiul pe care mi l-a trimis prin poștă".

Conducerea I.A.S.-ului și trustului județean a organizat aici instruirea tuturor îngrijitorilor de viței, din asociațiile economice intercooperatiste. Li s-au dat rețete de plante medicinale. Au văzut cu ochii lor cum lucrează Maria Munteanu.

Dar, pînă acum, după cîte știm, nici una n-a reușit s-o întreacă. De ce ? „Poate, zice șeful fermei, pentru că n-au dragostea Mariei pentru animale. Asta nu se învață la nici un curs. Cu asta te naști".

Paul URDEA

N.R. : Pentru cei interesați, publicăm lista plantelor medicinale folosite în diverse combinații (5—6 rețete) la ferma Girov : frunze de afin ; chimen (semințe) ; cicoare (plantă întreagă) ; lumînărică, la înflorire (plantă întreagă) ; urzică (rădăcini și frunze) ; măceșe (fructe) ; ștevie (plantă întreagă) ; mentă ; frunze de nuc ; scoarță de stejar ; ceaiuri anticolitice și antidiareice (din comerț, pentru copii).

ECONOMIA DE ENERGIE ȘI... VOCABULARUL

Iată un bob de grîu. Cîtă energie se consumă pentru a fi înmulțit atît încît să însemne pîine? Sîntem ușor tentați să ne gîndim numai la gestul semănătorului și cel al secerătorului. Este o imagine valabilă doar ca simbol, cu rădăcini în agricultura patriarhală. Într-o agricultură intensivă însă, în stare să multiplice, la nivele, poate, încă nebănuite, puterea de rodire a unui bob, sînt declanșate și puse în joc, pentru acest țel, energii acumulate în multiple forme de activitatea umană. Tractorul, semănătoarea și combina, îngrășămintele chimice și pesticidele, apa adusă pe canalele de irigație se află și ele în pîinea de pe masa noastră. Și, prin ele, munca celor ce le-au făurit. Regîndit astfel, bobul de grîu, hrana, în general, ne apar ca rezultatul unor imense consumuri de energie. Cîte cu folos, cîte prin risipă? Cum putem să le cunoaștem, să le stăpînim și să le dirijăm spre randamente cît mai mari? Iată întrebări pe care sîntem obligați să ni le punem și cărora trebuie să le aflăm răspuns dacă vrem să nu secăm izvorul resurselor.

Comandamentele etapei sînt înscrise într-unul din principalele documente ale Congresului al XII-lea al P.C.R. — **Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000.** Să desfășurăm o amplă bătălie pentru gospodărirea

cu maximă eficiență și răspundere a fiecărui gram de combustibil, a fiecărui kilowat-oră de energie. Să introducem un regim sever de economisire a tuturor acestor importante resurse în toate sectoarele vieții noastre sociale! — sînt comandamente importante și pentru cei ce făuresc piinea țării.

În acest efort necesar, de gîndire și acțiune economică, operăm cu noțiuni și termeni specifici. Buna lor stăpînire ne ajută să înțelegem fenomenele, să stabilim un limbaj comun cu cercetătorii, cu specialiștii pentru fertile schimburi de idei și de experiență. Venind în întîmpinarea celor ce ne-au cerut să lămurim o serie de asemenea noțiuni legate de **energie și de economisirea ei** în agricultură, prezentăm un mic dicționar de specialitate, alcătuit cu sprijinul cercetătorilor de la Institutul de economie agrară — dr. ing. Fl. Ciocoiu și ing. V. Baghinschi.

Energia brută. Se mai folosește și termenul de energie potențială și reprezintă energia calorică pe care o dezvoltă un produs agricol, prin ardere. Se exprimă în megajoule (MJ) sau în kilocalorii. Iată valorile energiei brute la cîteva produse agricole (calculate pe kilogram de produs brut): grîu — 3 775 kilocalorii (kcal); porumb — 3 922 kcal; soia — 4 971 kcal.

Cunoscîndu-se energia brută a diferitelor produse agricole, ele pot fi apreciate și comparate din punct de vedere al randamentului pe care îl dau cînd sînt utilizate ca hrană — în alimentația omului sau în zootehnie.

Energia digestibilă (coeficient de digestibilitate). Servește la aprecierea valorii furajelor. Valoric, se deduce din energia brută din care se scade energia eliminată (prin fecale). Energia digestibilă a unui furaj nu este condiționată numai de conținutul lui, ci și de modul de preparare, precum și de specia de animale căreia îi este destinat furajul respectiv. De exemplu, coeficientul de digestibilitate al paielor este de 65 la sută. El poate crește la 70% ajungîndu-se la 245 unități nutritive pe tonă — prin tocare și înmuiere; la 75% (262 u.n./ tonă) — prin saramurare ; la 80% (280 u.n./tonă) — prin amestec cu melasă sau borhot.

Energie metabolizabilă, se deduce din valoarea energiei digestibile din care se scade energia eliminată prin urină și gaze.

Energie netă. Este o noțiune mai nouă, utilizată acum de economiști pe plan mondial. Valoric, ea se deduce din energia metabolizabilă din care se scade energia consumată pentru menținerea căldurii corporale. În zootehnie numai o parte din energia netă se regăsește în producția obținută, cealaltă reprezentînd energia necesară pentru întreținerea vieții.

Energie activă directă. Apare în orice formă de activitate, reprezentînd energia consumată pentru a obține forță, căldură sau lumină. Poate fi deci, biologică (umană sau animală), de tracțiune, fosilă (energia dezvoltată de combustibili), electrică, termică, eoliană, solară, hidraulică etc.

Energie activă indirectă. Noțiunea este mai complexă și prin ea se înțelege energia cheltuită fie pentru creșterea producției fie pentru a evita pierderile de producție. În acest context, reprezintă forme ale energiei active indirecte și semințele (servesc la obținerea producției), și îngrășămintele sau furajele (servesc la creșterea producțiilor) și pesticidele sau medicamentele (servesc la reducerea pierderilor).

Energie pasivă. Este energia cheltuită pentru fabricarea și construirea mijloacelor fixe și a materialelor inerte (mijloace de muncă, mașini agricole etc.). Deoarece energia conținută în mijloace fixe se transmite pe toată durata lor de servire, regăsindu-se în produs, sub formă de uzură (cota parte), se înțelege că valoarea energiei pasive a unui produs poate fi modificată prin intervenția omului.

Cunoașterea acestei valori este deosebit de utilă. În acest scop, la **Institutul de economie agrară s-au stabilit consumurile de energie pasivă pe kilogram tractor, mașină agricolă și pe alte mijloace fixe folosite în procesul de producție agricolă.**

Coeficient de conversie, adică coeficient de transformare a unei forme de energie în altă formă de energie. De exemplu, prin protejarea și folosirea rațională a solului, acesta își reînnoiește rezervele energetice, creîndu-se condiții pentru a se obține o producție vegetală cît mai ridicată, deci un coeficient mai mare al conversiei energiei solare în energie biochimică.

Consum energetic specific, consumul de energie necesar pentru producerea unei unități de produs, sub formă naturală. Se au în vedere toate formele de energie cheltuită (brută, netă, activă directă, activă indirectă etc.). Se exprimă în kilocalorii/kilogram.

Deoarece consumul energetic specific se reflectă în cheltuielile de producție, pentru reducerea acestora trebuie făcute eforturi de reducere a consumurilor energetice, atît ca valoare absolută cît și ca randament.

La Institutul de economie agrară a fost stabilit consumul energetic specific la principalele culturi agricole. La grîu, de pildă, consumul energetic specific la 1 kg este de 1 090 (neirigat)—1 135 (irigat) kilocalorii. La porumb, consumul energetic specific este de 692 (irigat)—756 (neirigat) kilocalorii.

Randament energetic, raportul între energia obținută (exprimată în energia brută conținută în produsul principal și produsul secundar) și energia consumată (toate sursele de energie). Se exprimă în megajoule (MJ), kilocalorii (kcal) sau kilowați-oră (kW/h).

Unul din factorii care influențează randamentul energetic al unei culturi este fotosinteza. Se urmărește de aceea să se obțină și să se utilizeze soiuri cu capacitate de fotosinteză mare pentru a se obține și randamente energetice mari.

În cazul produselor de origine animală, lipsind fotosinteza, randamentele energetice sînt negative. Pentru a se obține o calorie de origine animală sub formă de carne, sînt necesare 7 calorii de origine vegetală (considerîndu-se numai energia produsă de furaje). Pentru o calorie sub formă de lapte sau ouă, sînt consumate 5 calorii de origine vegetală.

(continuare în pag. 47)

CĂRȚI DE REFERINȚĂ DESPRE SAT ȘI ȚĂRANI

Sîntem un popor cu o mare tradiție. O tradiție multimilenară în care pulsează rosturi binecuvîntate, legate de munca pămîntului, de datini fără egal, de obiceiuri ce alcătuiesc o adevărată filozofie a vieții. Cei care vor să le cunoască pe toate acestea trebuie să se apropie de cea mai străveche alcătuire socială autohtonă — de satul românesc — și de cei care l-au înălțat în timp — de țăranii români. Dezvoltarea noastră rurală n-a fost un neajuns sau o neîmplinire, așa cum ar fi tentați să creadă unii teoreticieni necunoscători ai satului, ci, dimpotrivă, ea a corespuns unor situații istorice reale și necesare. Cele dintîi îndeletniciri ale omului pe pămînt sînt vînătoarea și pescuitul, apoi lucrul pămîntului, la noi, îndeosebi. Și în timp ce alte popoare au dezvoltat o creație specifică, adaptată cerințelor și locului, la noi s-a dezvoltat o civilizație și o cultură rurală, de structură țărănească, de o impresionantă originalitate, pînă în zilele noastre.

Era firesc ca acest epos să inspire mințile luminate și, deci, să intre în paginile scrise despre sat și țărani, în acele cărți, dacă se poate spune, fundamentale despre lumea satului și despre tot ce ființează aici.

Literatura, prin roman, reușește să se apropie de lumea, adîncă prin înțelesuri, a satului, așa cum a reușit Liviu Rebreanu în romanul său ION. Dar avem înainte o carte de literatură, nu de analiză riguroasă și sistematică a organizării vieții țărănești. Muzica, în felul ei, a despicat și ea o față a acestei vieți țărănești, prin acel dialog în ritm cu eternitatea care e CIULEANDRA. A „vorbit" și lemnul despre viața țărănească, stăpînit de mîna genială a lui Brâncuși care ne-a dat omenia PORȚILOR țărănești, deschise lumii întregi, așa cum le găsim și azi în Maramureș și în Gorj sau Bihor.

Dar cărțile de căpătîi despre sat și țărani s-au închegat mai greu, după un exercițiu îndelungat al autorilor pe teritoriile spiritualității sătești. Ar fi să ne îndreptăm atenția spre cronicari, dar satul și țăranul sînt doar implicați în scrierile lor. Aveau să treacă încă secole pînă să apară cartea în care originile culturii noastre erau desprinse din lumea satului, cu încărcătura de motive specifice. Cartea se numea: **Cuvente den bătrîni**, apărînd între anii 1878—1881, în 3 volume și aparținea marelui Hașdeu, un erudit fără seamăn în ceea ce privește cultura populară. De fapt, tot el lansase ideea că trebuie să facem o deosebire între poporan și popular, primul termen indicînd ceea ce aparține poporului, iar al doilea, ceea ce este iubit de popor, devine, adică al tuturor. Și tot Bogdan Petriceicu Hașdeu scria: **„Naiva muză a stinei mi se pare a fi unica sorginte de inspirație, față de cocheta muză din saloane".** În cartea amintită, autorul structurează marile motive de substrat ale culturii populare, de proveniență țărănească, de la graiul vorbit de poporul satelor, pînă la cărțile poporane, de largă circulație în lumea mare, cunoscute și transmise din generație în generație.

După Hașdeu, în veacul nostru, a ostenit pe același drum al căutării „o viață de om", neîntrecutul istoric al neamului: Iorga. Cu gîndul la țărănime și la satul românesc, a condus revista „Sămănătorul" în care a dezvoltat idei perene despre tradițiile culturii țărănești, cu toată coloratura lor romantică. Iorga publică: **Sate și preoți din Ardeal** (1902), **Sate și mănăstiri din România** (1905) etc.; în culegerea sa despre arta populară întîlnim cunoașterea de profunzime despre sat și creația țărănească, ridicate de el la dimensiuni filozofice. Pretutindeni, în creația țărănească i se dezvăluie o lume aparte, „de la

cămășile brodate, ștergare, țesături, la construcția caselor și cioplirea porților, a ușilor, a coloanelor de la prispă, a țarcurilor, a scaunelor, a lingurilor, a polițelor pentru veselă, a furcilor, a bîtelor", încununînd o adevărată civilizație materială și spirituală, de mare valoare sufletească, pe care n-o întîlnim pe aiurea, la alte popoare.

Întrebîndu-se ce este vechea noastră artă, Iorga răspundea că ea **„pornește de la anume obiceiuri milenare în materie de frumos"** moștenite de poporul satelor de la înaintașii lui, tracii. Nimic nu s-a pierdut. Nimic n-a fost de prisos, iar satul românesc a constituit adăpostul sigur — și singurul — al tezaurului de simțire străbună, în vremuri de încercare. O spune de atîtea ori, în cuvinte alese, același Iorga: **„Dacă aristocrația românească nu putuse păstra nimic din legăturile ei cu neamul care o produsese; dacă deși aducînd unele servicii cauzei comune, cei cîțiva funcționari de același sînge n-aveau decît o acțiune fatal restrînsă; dacă apoi clerul mirean nu se deosebea nici prin luminile sale; dacă, în sfîrșit, mănăstirile românești vechi, centre ale civilizației tradiționale, fuseseră cu violență desafectate și evacuate, întreaga rezistență se strînse în clasa rurală, numeroasă și vitează".**

Cu un gînd similar, străbătut de puterea sintezei filozofice, avea să scrie despre sat Lucian Blaga, discursul său de primire, în cel mai înalt for de cultură al țării, Academia Română, avînd titlul: **Elogiul satului românesc** (1937). Blaga s-a considerat un individ în care **„satul trăiește ca experiență vie"**. Cultul pentru sat n-are la el nimic desuet sau paseist. El observă, pătrunzător, că satul e **„creatorul și păstrătorul culturii populare. purtătorul matricei noastre stilistice"**. Astfel înțeles, satul nu înseamnă un ideal în stagnare, la care trebuie să ne reîntoarcem, ci temelie, pe care se înalță o cultură majoră. Nu e de mirare că tot un ardelean, Liviu Rebreanu, aducea sub cupola Academiei un elogiu țăranului român.

Desigur, avem cărți reprezentative de sinteză despre sat și despre țăranul român. Ele sînt cunoscute. Să amintim doar cercetările și sintezele Școlii monografice a lui Dimitrie Gusti, dintre cele două războaie mondiale sau lucrările unui Simion Mehedinți ori Constantin Rădulescu-Motru și ale altora.

Să amintim și lucrări mai puțin cunoscute, ca de pildă, **Bibliografia satului românesc** (1942), scrisă de alesul om de cultură Eugen D. Neculau, fondatorul Universității populare de la Ungureni (Botoșani), lucrările lui Apostol D. Culea din Sudiții Ialomiței, despre sat și viața sătenilor, ori căutările adînci ale regretatului Gheorghe I. Ciorogaru, din Novacii Gorjului, înmănunchiate în cartea **Păcatul istoriei** (1945), care e o scurtă privire asupra soartei țăranului de-a lungul veacurilor.

Cărțile despre sat și despre țărani ar merita o carte anume, care să fie un îndreptar în cunoașterea clasei țărănești, față de care marele Eminescu avea cea mai mare admirație.

V. MOCANU

(urmare din pag. 45)

La Institutul de economie agrară sînt în curs de calculare randamentele energetice în producția animală pe produse, specii și direcții de creștere. Iată doar un exemplu: în creșterea vacilor de lapte, pentru o unitate energetică produsă sînt necesare 10—12 unități energetice consumate (sub toate formele de energie).

Bilanț energetic, diferența între energia produsă și energia cheltuită (activă directă, activă indirectă și pasivă).

Cheltuieli de energie, cheltuieli totale de energie, activă directă și indirectă, pasivă. Cunoașterea lor este foarte importantă și în agricultură pentru a se putea aplica acele procese tehnologice în stare să ducă la economisirea și valorificarea rațională a energiei utilizate sub diferite forme.

La Institutul de economie agrară s-a elaborat metodologia de calcul a cheltuielilor de energie în producția vegetală. Preluată de tehnologi și aplicată la diverse culturi, ea a scos în evidență aportul considerabil al organizării și tehnicii în realizarea unui randament energetic, a unui bilanț energetic cît mai favorabil, deci a unei eficiențe economice ridicate și din acest punct de vedere.

Iată un exemplu: într-o cultură de porumb care a asigurat, cu o tehnologie simplă, o producție medie de 4 000 kg/ha, consumul total de energie a fost de 6 153 kW/h, la hectar, iar energia produsă — de 33 330 kW/h, la hectar. Perfecționînd tehnologia, prin aplicarea fertilizării, erbicidării etc., s-au realizat 8 100 kg/ha, cu un consum de 10 763 kW/h, la hectar, obținîndu-se 58 286 kW/h, la hectar. Se deduce de aici că la randamente energetice egale (1:5,4), bilanțul energetic a fost net favorabil atunci cînd s-a practicat o tehnologie superioară: 20 843 kW/h energie produsă, în plus, pe fiecare hectar.

În anul următor, economiștii vor pune la dispoziție metodologia de calcul a cheltuielilor de energie și în producția zootehnică.

x

Încheiem acest micro-dicționar cu o informație, credem, de interes larg: în 1981, în Editura Ceres va apărea, într-o nouă ediție, Dicționarul de economie agrară, rod al muncii specialiștilor institutului de profil, dicționar adus „la zi" cu toate elementele noi din domeniul de specialitate.

S. DIRADURIAN

„CARTEA DE VIZITĂ" A I.A.S. Bucium

Colinele ce înconjoară municipiul Iaşi sînt acoperite îndeosebi de vii şi livezi. Cele din partea de sud aparţin *Întreprinderii agricole de stat Bucium* — unitate care a înregistrat, în ultimii ani, un urcuş continuu. Anul de referinţă, atît pentru cei 30 de ani de existenţă ai întreprinderii cît, mai ales, pentru activitatea viitoare, va rămîne 1979. „Pentru rezultatele deosebite obţinute anul trecut în îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan la principalii indicatori şi a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă — arăta *ing. Mihai Tiron, directorul întreprinderii* — unitatea noastră a primit *„Ordinul Muncii"* clasa a III-a. Această înaltă distincţie reprezintă un imbold în activitatea colectivului pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului".

Aşadar, I.A.S. Bucium se numără, în prezent, printre unităţile fruntaşe din agricultura de stat, a cărei experienţă merită a fi cunoscută. Care este „cartea de vizită" a acestei întreprinderi ? Din relatările interlocutorilor noştri — *Virgil Arseni, inginer şef şi Ion Băsescu, contabil şef* — aflăm că întreprinderea cuprinde şase ferme viticole, două pomicole şi o staţie de vinificaţie. În 1979, de pe cele 1 000 ha cu vie pe rod s-au cules, în medie, peste 10 000 kg de struguri la ha., depăşindu-se planul cu 43 la sută. Este un salt spectaculos, de ordin calitativ, ca urmare a acumulărilor cantitative din ultimii ani. Menţionăm că, datorită eforturilor depuse, aici a fost încheiată acţiunea de modernizare a tuturor plantaţiilor, ceea ce a permis efectuarea mecanizată a lucrărilor de întreţinere, combaterea la timp a bolilor şi dăunătorilor, aplicarea celor mai noi tehnologii. Şi planul la producţia de fructe a fost depăşit, datorită îndeosebi acţiunii de îndesire a livezilor şi aplicării diferenţiate a tăierilor.

Saltul calitativ se remarcă şi în ceea ce priveşte situaţia economico-financiară. Pentru că producţia de struguri şi fructe a fost bună sub toate aspectele şi, mai ales, a fost valorificată în mod superior. Rezultatul : veniturile planificate au fost depăşite cu 45 la sută. Dacă mai adăugăm şi faptul că fermele de producţie s-au preocupat permanent de reducerea cheltuielilor materiale, înţelegem şi „secretul" beneficiilor realizate pe întreprindere, care se ridică la peste 21 milioane lei.

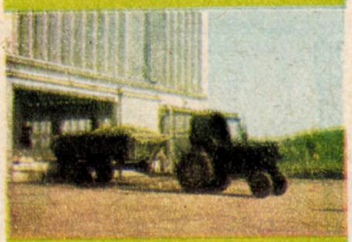

Dr. ing. Gheorghe Anghel, şeful staţiei de vinificaţie, ne informează că în cadrul combinatului de aici se prelucrează întreaga producţie de struguri a întreprinderii, plus o parte din producţia de la I.A.S. Copou. Soiurile predominante sînt Aligote, Fetească albă şi Muscat Ottonel. Din acesta din urmă se produce şi noua şampanie aromată, premiată la „Tibco"-79 şi la un concurs internaţional care s-a desfăşurat recent la Sofia.

Dacă 1979 este an de referinţă pentru I.A.S. Bucium, 1980 înseamnă anul consolidării şi confirmării realizărilor obţinute. Aceasta cu atît mai mult cu cît planul producţiei totale de struguri este mai mare cu 12 la sută, din care 1 200 tone struguri de masă. La fructe s-a prevăzut o producţie de peste 3 500 tone. Discutînd despre aceste sarcini mobilizatoare, directorul întreprinderii s-a arătat optimist, bazîndu-se pe măsurile luate în 1979 şi acţiunile întreprinse în cursul anului 1980. Astfel, terenul a fost fertilizat conform programului care prevede, printre altele, aplicarea de îngrăşăminte naturale şi verzi, o dată la patru ani, pe întreaga suprafaţă cu plantaţii viti-pomicole. Tăierile în uscat, plus corecţiile necesare, s-au făcut „la meserie" — aceasta avînd un rol hotărîtor asupra producţiei nu numai din 1980, dar şi din anii următori. În cadrul întreprinderii s-a asigurat materialul săditor pentru completarea golurilor, atît în vii, cît şi în livezi. În ceea ce priveşte stropirile împotriva bolilor şi dăunătorilor, acestea au devenit fapte de rutină în activitatea lucrătorilor întreprinderii, oameni hotărîţi să ridice pe noi trepte prestigiul întreprinderii.

V. TANASE

ȘTIINȚA DE A FACE MILIOANE

Petreşti de Găeşti, o frumoasă comună dimboviţeană, situată între rîurile Argeş şi Neajlov, în Cîmpia Titului, păşeşte cu paşi viguroşi pe calea afirmării economice şi sociale. Podzolurile de prin partea locului nu au fost niciodată prea generoase. Dar, după ce au fost „îmblînzite" cu multă migală, după ce au fost înnobilate de oameni, prin stăruinţă şi pricepere agrotehnică, au început să întoarcă răsplată aleasă, la unele culturi atingîndu-se producţii record, recunoscute — bunăoară în 1978 — cu un preţios **„Meritul Agricol"** clasa II-a, conferit cooperativei agricole ca urmare a clasării pe locul doi în întrecerea socialistă pe ţară.

La numai un an după această performanţă, petreştenii aveau să trăiască o altă mare bucurie : prin decret prezidenţial, cooperativei de consum din comună i s-a decernat **„Ordinul Muncii"** clasa I, diploma şi steagul de unitate fruntaşă pe ramură pentru ocuparea primului loc pe ţară în întrecerea socialistă din 1979.

— Colectivul nostru — relatează **Ilie Vasile,** preşedintele unităţii — a lucrat întotdeauna cu simţ de răspundere, obţinînd rezultate bune. Totuşi, de cînd C.A.P.-ul s-a impus în atenţia întregii ţări, ne străduim să facem şi mai mult pentru concetăţeni.

În ce sens ? Lesne de înţeles : ridicînd „ştacheta" activităţii comerciale şi prestatoare de servicii la un nivel mai înalt, pe măsura meritelor şi pretenţiilor marii majorităţi a sătenilor.

— Hotărîtoare — îşi continuă preşedintele relatarea — s-a dovedit crearea unei baze materiale adecvate, care ne permite desfăşurarea unei activităţi sporite atît ca volum cît şi din punct de vedere al calităţii. Astfel, odată cu inaugurarea complexului comercial din centrul comunei, în care sînt concentrate un magazin alimentar cu autoservire, magazinul de mărfuri industriale, expoziţia cu vînzare a mobilei, cofetăria şi unitatea de alimentaţie publică, volumul desfacerii de mărfuri a crescut cu circa 80 la sută.

— Această cifră, dar nu numai ea — adaugă **Dumitru Rizea,** contabilul şef al unităţii — reflectă atît aprovizionarea cu mărfuri mai multe, într-o gamă substanţial diversificată, cît şi efectul promovării celor mai moderne forme de comerţ, despre care nu se putea vorbi înainte, cînd nu aveam spaţiile corespunzătoare. De altfel, pe aceeaşi linie am mers şi în unităţile comerciale din satele aparţinătoare, Greci şi Ioneşti, unde am introdus autoservirea şi alte metode moderne de comerţ. Nu întîmplător, odată cu aceste modernizări, desfacerea mărfurilor cu amănuntul a crescut cu 12 la sută faţă de anul precedent, ceea ce a făcut ca planul pe 1979 să fie realizat în proporţie de 103 la sută.

Aflăm că în sfera aceloraşi preocupări — privind continua îmbunătăţire a vieţii celor peste 6.000 de locuitori ai comunei — se înscrie şi activitatea de producţie şi prestări de servicii. La acest capitol, sarcinile din 1979, chiar dacă nu au fost tocmai mici, s-au realizat în proporţie de.... 266,3 la sută, petreştenii dovedindu-se foarte pricepuţi în ştiinţa de a face milioane. Într-adevăr, numai anul trecut, ţinînd pasul cu procesul de sistematizare şi urbanizare a comunei, cooperativa de consum din Petreşti a înfiinţat alte 4 secţii prestatoare de servicii, numărul lor ridicîndu-se la 16 (cu tot atîtea profile). Cel mai mare accent a fost pus pe satisfacerea serviciilor cu un grad mai mare de tehnicitate : reparaţii de aparate electrice şi de uz gospodăresc, reparaţii auto, reparaţii şi construcţii de locuinţe etc.

— În plus — subliniază preşedintele — multă atenţie am acordat şi unor activităţi direct productive, care ne permit să completăm gama articolelor ce se desfac prin reţeaua noastră comercială. Spre exemplu, valorificînd materiale refolosibile, procurate de la diferite întreprinderi din ţară, confecţionăm obiecte de marochinărie în valoare de peste 4 milioane de lei pe an. Cifre apropiate se pot da în legătură şi cu alte secţii (mase plastice, textile etc.) pe care avem de gînd să le dezvoltăm.

— Important este — completează contabilul şef — că, prelucrînd materiale refolosibile, asigurăm importante venituri pentru unitate, cît şi retribuţii bune pentru lucrătoarele ce îşi desfăşoară munca la domiciliu, mai cu seamă în perioada sezonului rece, cînd nu este de lucru la cooperativa agricolă.

Adăugînd că, în 1979, beneficiul cooperativei a fost cu peste 464 000 lei mai mare decît prevedea planul, înţelegem că la Petreşti priceperea de a face milioane are puternic temei în hărnicia şi destoinicia oamenilor.

I. AUREL

VA TREBUI SĂ SE TREACĂ MAI RAPID LA UTILIZAREA ENERGIEI VÎNTULUI, BIOMASEI, BIOGAZULUI ŞI A ALTOR SURSE DE ENERGIE.

NICOLAE CEAUŞESCU

INSTALAŢII ŞI CONSTRUCŢII UTILE PENTRU O GOSPODĂRIE ŢĂRĂNEASCĂ MODERNĂ

În cadrul obiectivului stabilit de Congresul al XII-lea al partidului, ca ţara noastră să devină independentă în următorul deceniu, din punct de vedere al consumului de energie electrică şi combustibil, gospodăriile populaţiei de la sate pot şi trebuie în număr tot mai mare, ca prin instalaţii simple, ieftine şi lesne de construit, care folosesc surse neconvenţionale de energie (biogaz, solară, eoliană etc.), să degreveze reţeaua energetică naţională, spre folosul propriu şi al întregii economii. Pentru a veni în sprijinul celor interesaţi, în paginile care urmează vom furniza datele tehnice, constructive şi funcţionale, însoţite de schemele respective, pentru ca pe baza lor, aceştia să-şi poată construi singuri una sau mai multe din instalaţiile prezentate. Totodată, cunoscînd importanţa transformării fiecărei curţi, a fiecărui lot în folosinţă, într-o grădină de legume sau într-o minipodgorie, punem la dispoziţie şi date şi scheme constructive pentru amenajarea de solarii şi pergole.

Faţă de marele interes stîrnit în lumea satelor, vom începe prezentările noastre cu instalaţia de biogaz.

INSTALAŢIA DE BIOGAZ PENTRU GOSPODĂRIA INDIVIDUALĂ

Instalaţia de biogaz pentru gospodăria individuală a fost creată de profesorul **Constantin Baron** din **Gălăteni-Teleorman.** Această instalaţie se umple o dată la două, trei luni, cu 3 m.c. dejecţii şi resturi vegetale. Prin fermentare anaerobă, ea produce zilnic 2,5 m.c. biogaz. Această cantitate, echivalentă cu cea necesară arderii timp de 5 ore a unui aragaz cu două ochiuri, este mai mult decît suficientă unei familii de 5—6 persoane pentru prepararea celor trei mese şi încălzirea apei în gospodărie. Ce rămîne în cuvă după încheierea procesului de fermentare anaerobă este un excelent fertilizant agricol.

Construcţia instalaţiei este cît se poate de simplă, mai ales pentru acei săteni familiarizaţi cu amenajarea unui tub mai mare de fîntînă. Se sapă o groapă cu diametrul de 2 m şi adîncimea de 1,25 m. Pe fundul gropii se pune un strat de 10 cm. balast, bine bătătorit. Peste acesta, se toarnă un strat tot de 10 cm. de beton cu armătură metalică. După ce s-a întărit betonul, pe o grosime de 10 cm., groapa se căptuşeşte cu cărămidă sau cu beton armat. Obţinem astfel un cilindru de beton armat ori de cărămidă pe care-l înălţăm deasupra gropii, pînă la 1,20 m. Partea cilindrului ridicată deasupra solului este

dublată la o distanță de 10—12 cm. în afară, de un al doilea cilindru realizat din același material. Cei doi cilindri sînt uniți la nivelul solului care-i servește de bază, formînd împreună un U. Cilindrii pot fi confecționați nu numai din beton, ci și din tablă groasă de 2—3 mm. În acest caz, tabla trebuie protejată anticorosiv. Din tablă de aceeași grosime, se confecționează gazometrul sau clopotul, cum i se mai zice, și în care se colectează biogazul de-a lungul procesului de fermentație anaerobă. Volumul gazometrului este cel puțin jumătate în raport cu cel al cilindrului. Gazometrul se introduce cu gura în jos, între cei doi pereți cilindrici ai cuvei. În acest fel, se obține o etanșare perfectă a bazinului de fermentare anaerobă a materiilor. Pînă la gura primului cilindru — cel interior — se montează conducta de ieșire a biogazului, cu diametrul de 3—4 cm. Această țeavă metalică trebuie să fie bine protejată împotriva ruginii. Ea are ieșirea în exterior, pe sub garnitura de apă, mergînd pînă la arzătorul care trebuie să aibă o deschidere mai mare decît a celui utilizat la aragaz. Aceasta, deoarece biogazul are o presiune mai mică decît aragazul. Cei doi cilindri trebuie să fie bine tencuiți și finisați cu ciment spre a nu prezenta nici un fel de por prin care ar putea ieși biogazul. În timpul funcționării instalației, gazometrul, sub presiunea gazelor, este împins în sus. Pentru ca această înălțare a lui să se facă perfect pe verticală, fără înclinații, este bine să fie direcționat cu niște bare de ghidaj confecționate din fier în formă de U.

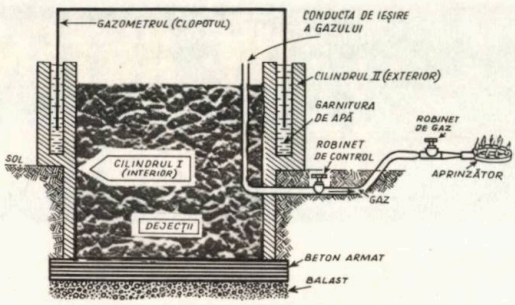

Înainte de a fi introduse în cilindru, dejecțiile și deșeurile vegetale trebuie să stea în aer liber 15 zile. Pentru declanșarea fermentării anaerobe, în cuvă se introduce o plămadă, inițial bălegar amestecat cu trei-patru găleți de apă, iar la umplerile ulterioare se lasă puțin compost rămas în urma fermentării. Cuva — cilindrul interior — se umple cu materiile de fermentare pînă la circa 85 la sută din volumul său, după care cuva este acoperită cu gazometrul introdus în garnitura de apă. După 3—4 zile, se formează biogazul care se degajă pe conductă pînă la arzător.

Locuitorii din zona necooperativizată, deținători ai unui număr mai mare de animale, ceea ce înseamnă și o cantitate mai mare de dejecții, pot să-și construiască instalații cu capacitate de producție sporită, mărind de 5—6 ori dimensiunile indicate în schemă.

INSTALAȚIE SOLARĂ MOBILĂ DE ÎNCĂLZIT APA

Sînt multe tipuri de instalații solare ce s-ar putea construi într-o gospodărie țărănească. Noi ne-am oprit la cea de încălzit apa, din mai multe motive : ea răspunde unei necesități reale — încălzitul apei (400 litri la 45—50° C, într-o zi însorită, din care 100 litri pot fi stocați într-un bazin, cu condiția ca acesta să fie bine izolat) ; prețul construcției este sub 2 000 lei ; materialele de construcție se găsesc în magazinele de specialitate ; operațiile de sudură necesare la bazinul de stocaj se pot executa în orice atelier mecanic ; fiind mobilă, instalația poate fi ușor deplasată și montată într-un loc sau altul. (Mobilitatea instalației rezidă în faptul că ea formează un singur corp, bazinul de stocaj fiind fixat la captatorul solar).

Captatorul solar este elementul principal al instalației. Se confecționează dintr-un registru de șapte țevi, sudate la capete, care comunică cu alte două țevi de un țol, prevăzute cu o deschidere spre exterior. Prin acest orificiu intră și iese apa în timpul exploatării. Registrul de țevi se fixează prin puncte de sudură, pe o tablă de 2—3 mm cu rol de

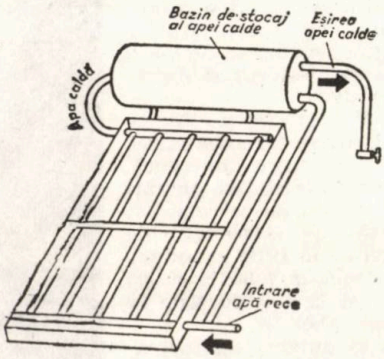

suport termic. Totul se introduce apoi într-o cutie de lemn bine încheiată, cu interiorul dat cu vopsea negru mat. Pe fundul cutiei și în părțile ei laterale, se pune un material izolator — vată de sticlă sau minerală, polisteren ori rumeguș de lemn, bine uscat. Stratul materialului izolant are o grosime de 100 mm. În partea de sus a cutiei, se fixează

(Continuare în pag. 54)

UN AUTENTIC MODEL DE INDUSTRIE ZOOTEHNICĂ

Așa cum arăta tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din februarie 1980 **„...activitatea din zootehnie ca, de altfel, și din alte ramuri ale agriculturii, trebuie să capete un caracter industrial".** Apreciind că în multe dintre marile complexe avem rezultate foarte bune, care pot fi comparate cu cele obținute pe plan mondial, secretarul general al partidului a precizat : **„Să luăm specialiști și să-i ducem la Timișoara, unde avem un complex de porci foarte bun, să învețe acolo cum să îngrașe porcii".**

Într-adevăr, la Timișoara își desfășoară activitatea **Combinatul pentru producerea și industrializarea cărnii de porc — COMTIM**, o unitate despre care putem să afirmăm — fără teama de a greși — că reprezintă un autentic unicat mondial, atît sub aspectul volumului producției, al organizării, concentrării, specializării și integrării acesteia, cît și ca generalizare la scară largă a tehnologiilor moderne, de mare eficiență în creșterea și îngrășarea porcilor.

Să apelăm la cîteva cifre ce ne dau dimensiunile unei întreprinderi de mare anvergură, care subordonează 108 unități de producție și de cercetare și care, față de 55 900 tone de carne livrată în 1979, va ajunge la 75 000 tone în 1980, la 80 000 în 1981 și la 100 000 tone în 1982 (vezi tabelul).

— Ca să putem realiza această producție, ne-a spus ing. **Florentin Cîrpan**, Erou al Muncii Socialiste, directorul combinatului, la noi, într-o singură zi „se mișcă" 3 000 tone de cereale, se fabrică 1 500 tone furaje combinate, se produc peste 3 500 de purcei și se livrează zilnic peste 3 000 de porci grași. În faza în care vom crește 1 milion de porci, adică în **al doilea an al cincinalului 1981—1985**, vom livra peste 100 000 tone de carne, vom lucra cu 15 000 de oameni, iar valoarea producției industriale se va ridica la circa 10 miliarde lei. **A fost necesar** să punem la baza întregii noastre activități planuri pe deplin realizabile, izvorîte din experiența proprie, dar și din consultările sistematice cu cercetători și specialiști — cei mai apropiați dintre colaboratorii noștri, prin profilul profesional și prin rezultatele obținute. Pe aceste căi am ajuns la modalități de funcționare bazate pe următoarele verigi :

● **Sectorul producției de nutrețuri**, alcătuit din 5 depozite pentru preluarea a 330 000 tone de cereale cultivate, 5 fabrici de nutrețuri combinate cu o capacitate anuală de 440 000 tone de furaje și o fabrică de făinuri proteice cu capacitatea anuală de 5 000 tone.

● **Sectorul producerii cărnii de porc**, cu patru verigi tehnologice distincte : selecție și ameliorare în rasă curată, înmulțirea raselor curate, producerea industrială a grăsuni-

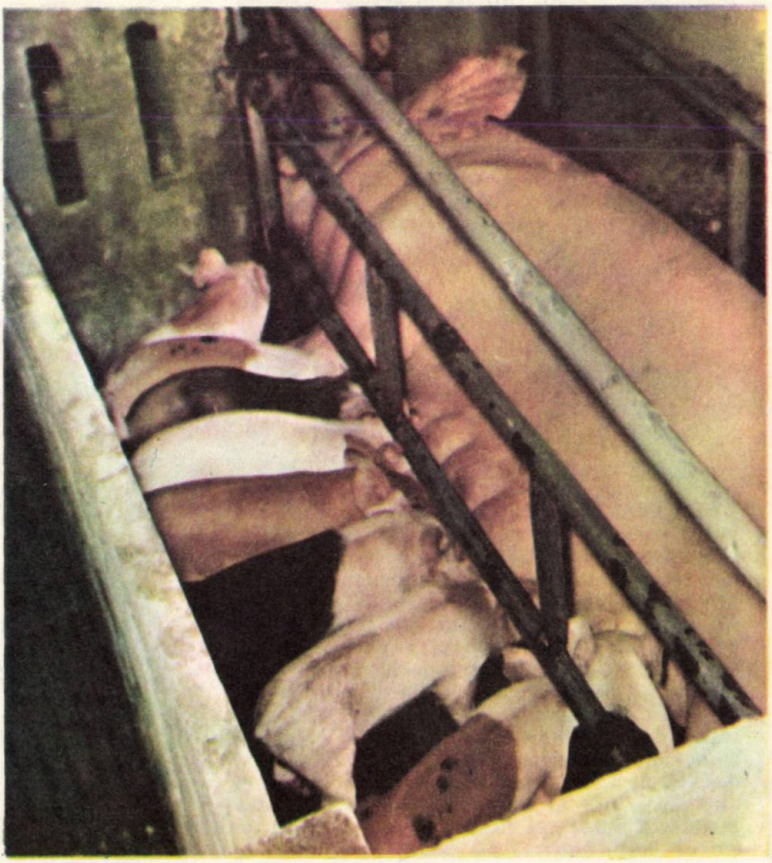

lor tetrahibrizi și îngrășarea industrială.

● **Sectorul pentru industrializarea cărnii,** cu patru abatoare și două fabrici pentru preparate din carne și semiconserve.

● **Sectorul mecanizare-automatizare,** organizat pe principiul stațiilor „service", care funcționează în funcție de necesități și sarcini prioritare.

● **Două sectoare de construcții** în regie proprie, modernizări, reparații și întreținere, ateliere de proiectare etc.

● **Sectorul pentru transporturi auto,** organizat în 10 coloane care dețin un parc de peste 600 de mașini.

● **Sectorul comercial** care subordonează serviciile de organizare și desfacere, depozitele de materii și materiale etc.

● **Sectorul economic** cu serviciile respective.

● **Sectorul de cercetare științifică,** ale cărui preocupări sînt concentrate în direcțiile : preparării și folosirii acidului propionic necesar conservării cerealelor la umiditate ridicată, testării și controlului furajelor, testării centralizate a materialului biologic, îmbunătățirii calității carcaselor și a preparatelor din carne, preparării de autovaccinuri, introducerii calculului electronic în optimizarea fluxurilor tehnologice, experimentării, în fază pilot, a noilor tehnologii destinate producției de serie.

Nu avem cum să facem loc, în acest spațiu restrîns, volumului uriaș de cifre și de preocupări prezentat de către inginerul Cîrpan, în legătură cu atenția care se acordă cercetării științifice și experimentării la scară de producție a tot ce este înaintat.

De altfel, vizitarea oricăruia dintre sectoarele amintite te convinge că oricare dintre rezultatele de vîrf cu care faci cunoștință poartă vizibil pecetea interesului manifestat pentru tot ce este modern și eficient, cu alte cuvinte, pentru a produce mai mult, în timp mai scurt și cu bani mai puțini. Experimentînd diferite soluții, îmbunătățind „din mers" unele tehnologii, elaborînd altele noi, **COMTIM**-ul, cu inima sa Beregsăul, complex construit printre primele din țară în anii 1965—1966, a devenit astăzi un model nu numai pentru specialiștii din țară, dar și pentru mulți dintre cei care vin de peste hotare. Și nu numai atît. Lucrătorii COMTIM-ului, împreună sau în frunte cu directorul lor, care lucrează aici de la turnarea primelor betoane, oferă cu generozitate experiența lor tuturor celor interesați. Și ar trebui să fie cît mai mulți !

LUCIAN ROȘCA

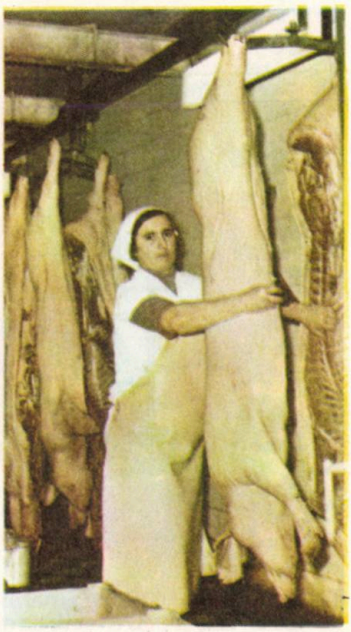

Specificare	U.M.	Media 1971—1978	1979	1982
Carne obținută de la o scroafă	kg	1 250	1 340	1 610
Carne total livrată	tone	37 750	55 900	100 000
Purcei produși anual	buc.	523 900	934 000	1 187 000
Spor mediu zilnic tineret	kg	0,308	0,359	0,360
Spor mediu zilnic — porci grași	kg	0,504	0,560	0,580
Consum per kg spor — tineret	kg	2,78	2,60	2,40
Consum per kg spor — porci grași	kg	4,31	4,18	4,10
Suprafață necesară per tona carne	m.p.	7,68	5,71	4,86
Product. muncii pe lucrător	lei	437 000	501 000	700 000

(Urmare din pag. 51)

un geam gros de 3—4 mm, amplasat la 10 mm de registrul de țevi. Fixarea geamului se face cu o garnitură elastică de cauciuc sau neopren. Captatorul se îmbracă cu tablă.

Bazinul de stocaj din metal are forma unui butoiaș. Capacitatea sa este de 100 litri. Bazinul are patru orificii, trei pe părțile laterale și unul în partea de jos și este izolat termic, în exterior, pe o grosime de 200 mm. Bazinul se montează deasupra captatorului cu care, după cum am mai spus, face corp comun.

Conductele de legătură, izolate și ele termic, sînt tot metalice, și au deschiderea interioară de cel puțin un țol. În lipsa lor, poate fi folosit un furtun de cauciuc pînzat ce-și păstrează forma, nu prezintă gîtuiri. În lipsa rețelei de apă potabilă, poate fi utilizat un rezervor auxiliar amplasat deasupra instalației.

ROTOR DE VÎNT

Rotorul de vînt captează energie eoliană pe care o transformă apoi în energie mecanică sau electrică. Este binevenit mai ales în casele izolate unde nu s-a putut încă introduce curentul electric.

Rotorul este o „eoliană" cu ax vertical, destul de simplu de executat. Construcția rotorului trebuie să fie robustă pentru a putea rezista pe vînturi puternice, pe furtună, în toate cele patru anotimpuri ale anului. Rotorul nu ridică probleme legate de orientarea în direcția vîntului, reglaj ori protecție împotriva rafalelor prea puternice ale vîntului.

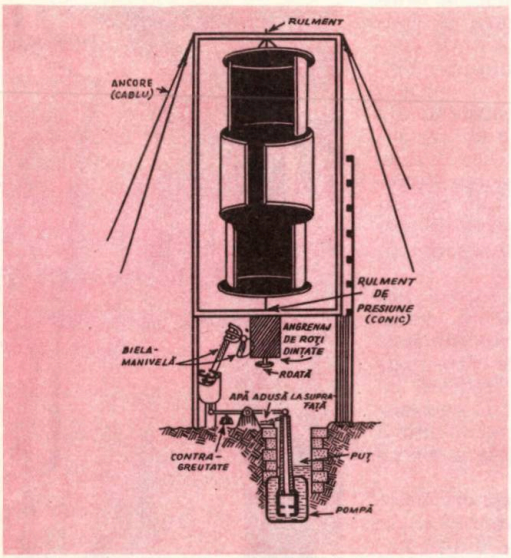

Pentru construirea lui sînt necesare trei bidoane a 200 litri fiecare. Bidoanele, așa cum se vede din schemă, sînt tăiate în două, suprapuse și fixate pe un ax vertical, confecționat dintr-o țeavă de un țol și un sfert, susținut de un cadru metalic bine ancorat. Rotorul se poate executa și din tablă de 2 mm grosime. În ambele variante, se obține o suprafață expusă vîntului de circa 3 m.p. În acest caz, la un vînt de intensitate medie se obține cantitatea de energie electrică necesară pentru alimentarea unui bec care luminează o cameră de dimensiuni obișnuite. Putem realiza rotorul și numai din două jumătăți de cilindru. Trebuie știut însă că vitezele uniforme se obțin, indiferent de tăria vîntului, numai cu trei jumătăți decalate la 120°. Curentul de aer pătrunde prin deschizăturile bidoanelor, imprimînd rotorului o puternică forță de rotație. Pentru cei cu cunoștințe medii de fizică, pentru cei familiarizați, cît de cît, cu tehnica mașinilor de orice fel, execuția rotorului, echilibrarea lui, utilizarea rulmenților pentru fixarea sa în partea de sus și de jos sînt operații perfect realizabile.

Stocarea energiei electrice produsă la rotor se asigură cu ajutorul unei baterii de acumulatoare. Protecția generatorului eolian și a bateriilor împotriva curenților periculoși — prea mari ori prea mici — se realizează cu o instalație electrică de automobil simplificată și prevăzută cu releu de întrerupere a circuitului, atunci cînd este cazul. Rotorul se amplasează la înălțime, în locuri libere, fără arbori sau construcții împrejur care să împiedice vîntul.

Cum funcționează generatorul eolian ?

Acționat de vînt, rotorul se învîrtește și o dată cu el, axul vertical. Mișcarea de rotație a axului vertical antrenează o roată, fixată pe axul orizontal ce dispune de un sistem bielă-manivelă. Pentru transformarea energiei eoliene în energie electrică, în partea inferioară a axului vertical, se montează o roată cu diametrul mare de pînă la un metru. Aceasta, printr-o curea trapezoidală, antrenează un dinam bobinat, adecvat producerii curentului electric la o turație relativ mică.

MINIHIDROCENTRALĂ PE PANTĂ

Minihidrocentrala se recomandă a fi construită în așezările izolate, dispersate, din zona de munte ori colinară, unde alimentarea cu energie electrică de la rețeaua națională este mai dificilă sau este supusă riscului unor întreruperi. Construcția ei este condiționată, firește, de existența în sat ori cătun, a unui curs de apă în pantă. Puterea energetică fur-

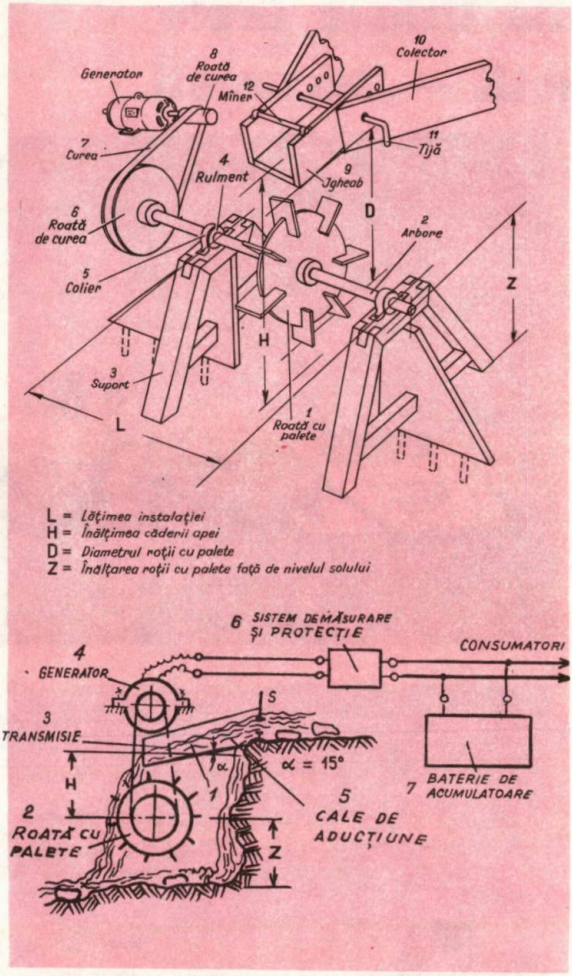

nizată de minihidrocentrală este de 0,5 kw, suficientă pentru alimentarea a 5—6 becuri de cîte 40—60 w, a unui televizor portabil, a unui aparat de radio și a unui frigider de mici dimensiuni. Tensiunea de alimentare este de 12 V, curent continuu. Pentru realizarea conexiunilor și efectuarea instalației electrice, trebuie să se apeleze la un electrician.

Cum se construiește minihidrocentrala pe pantă ? La această întrebare, ne răspunde creatorul ei, cercetătorul științific ing. **Vasile Călinescu** : „Un șuvoi de apă „1" direcționat antrenează pe baza unei diferențe de nivel, roata cu palete „2". Aceasta, prin transmisia „3", pune în mișcare un generator electric „4". Apa este ghidată de o cale de aducțiune. Generatorul electric — un dinam — debitează tensiunea prin intermediul unui sistem de măsurare și protecție „6" și a unei baterii de acumulatoare „7". În acest fel, se asigură energia electrică fie atunci cînd consumul depășește, în scurte intervale, puterea furnizată, fie atunci cînd minihidrocentrala nu este în funcțiune. Generatorul de energie electrică este, în cazul de față, un dinam de 12 V, ce poate fi cumpărat sau, și mai bine, recuperat de la un autocamion ieșit din uz. Piesa principală a sistemului de măsurare și protecție „6" este un regulator de tensiune auto care menține sensul de debitare a energiei, de la dinam la acumulator, atunci cînd tensiunea bateriei este inferioară celei furnizate de dinam, ca și în cazul întreruperii circuitului, atunci cînd tensiunea bateriei este superioară celei dată de dinam. În cazul tensiunii superioare a acumulatorului, dinamul devine consumator. Regulatorul de tensiune întrerupe circuitul atunci cînd se depășește tensiunea maximă admisă la bornele bateriei. Sistemul „6" are și o casetă cu siguranță care asigură protecția dinamului în caz de scurt circuit. În schema principală (desenul de sus), se pot vedea principalele părți constructive. Roata cu palete „1" este prinsă pe un arbore „2" și lăgăruită pe suporți „3". Lăgăruirea se face pe doi rulmenți radiali „4", fixați pe partea superioară a suporților cu cîte un colier „5". O roată de curea „6" transmite mișcarea la generator prin cureaua „7". Roata de curea „8" se montează pe axul generatorului.

Calea de aducțiune a apei are două părți principale : jghiabul „9" și colectorul „10". Jghiabul poate fi deplasat și fixat în poziția necesară de tija „11". Pentru prindere este prevăzut mînerul „12". Jghiabul se deplasează pentru a îndepărta direcția jetului de la roata cu palete atunci cînd funcționarea acesteia nu mai este necesară. Colectorul se fixează în calea apei în pantă, în funcție de condițiile locale. Suporții „3" se implantează în sol, pe malurile apei. Suporții se confecționează din lemn de profil pătrat de minimum 100x100 mm pentru cadre sau din țeavă oțel. Arborele „2" este făcut din țeavă de 80—100 mm, în timp ce roata cu palete și roata „6" se confecționează din lemn sau metal. Diametrul „D" este de 1 000—1 200 mm. Suprafața unei palete va fi mai mare de 500 cm.p. De pildă 300x200 mm. Diametrul roților „6" și „8" se stabilește astfel încît să se realizeze un raport de transmisie de 10:20. Cureaua va avea o lățime de minimum 40 mm. Montarea generatorului pe un suport adecvat trebuie realizată în așa mod încît să ofere posibilitatea întinderii curelei. Cotele „L" și „Z" rezultă din montaj. Fiecare în parte nu va fi mai mică de un metru. Cota „H", din considerente constructiv-funcționale, poate fi cuprinsă între 1,2—2 m.

(Continuarea grupajului în pag. 58)

Întreprinderea de Utilaje Grele pentru Construcţii — Bucureşti

MECANIZATORUL LUCRĂRILOR DE ÎMBUNĂTĂŢIRI FUNCIARE ŞI CONSTRUCŢII AGROZOOTEHNICE

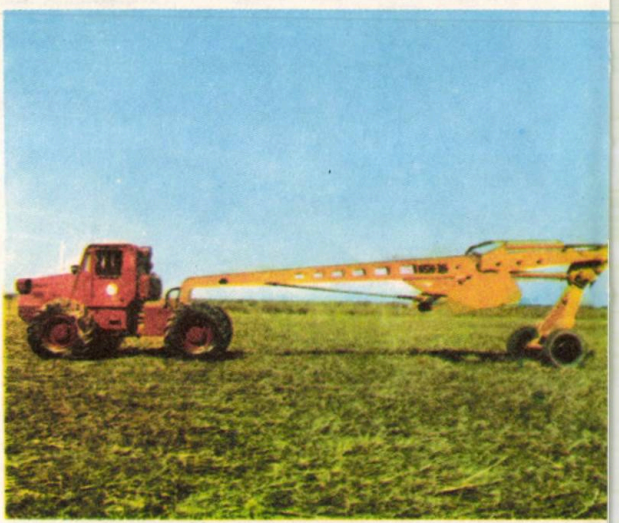

Hrănind generaţiile trecute, prezente şi viitoare, pămîntul reprezintă suportul vieţii, al tuturor activităţilor umane, de el depinzînd creşterea avuţiei naţionale, a bunăstării întregului popor. Partidul şi statul nostru acordă o atenţie deosebită apărării, conservării, ameliorării şi utilizării depline a pămîntului, alocînd fonduri însemnate pentru mărirea suprafeţelor agricole şi sporirea potenţialului productiv al solului prin lucrări de îmbunătăţiri funciare. Amploarea fără precedent a unor asemenea lucrări, faptul că 90 la sută din ele se execută mecanizat, au determinat înfiinţarea, la 1 octombrie 1977 a **ÎNTREPRINDERII DE UTILAJE GRELE PENTRU CONSTRUCŢII — BUCUREŞTI,** ce aparţine de Direcţia generală economică de îmbunătăţiri funciare şi construcţii agricole din cadrul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare.

Prezentăm în paginile de faţă cîteva aspecte din activitatea acestei prestigioase întreprinderi care, încă de la înfiinţare, îşi îndeplineşte con-

ştiincios, an de an, toţi indicatorii de plan privind producţia valorică, producţia netă, beneficiul şi productivitatea muncii, concomitent cu realizarea unor însemnate economii.

Aşa cum o arată şi numele, I.U.G.C. este o unitate specială. Ea dispune de peste 6 000 de utilaje grele pentru construcţii : tractoare, pe roţi şi pe şenile, cu puteri cuprinse între 65—250 C.P. ; buldozere de 150 şi 250 C.P. cu transmisii hidrodinamice ; screpere de 8 m.c. ; autoscrepere de 11—24 m.c. ; excavatoare de la 0,5 la 1,8 m.c. ; macarale de 20—100 tone ; autoîncărcătoare de pămînt ; mijloace de transport diverse, ca autobasculante, autoplatforme, remorchere cu trailere pînă la 80 tone ; utilaje speciale de betonat canale, de concepţie modernă, pentru finisarea taluzelor şi betonarea lor, care formează agregate complexe cu restul instalaţiilor româneşti, cum sînt autobetonierele şi staţiile de betoane ; utilaje de hidromecanizare şi fluviale, ca graifere plutitoare, drăgi refulante, remorchere, şlepuri, ceamuri (de cărat balast), gabare (pentru transportul utilajelor), uzine plutitoare de 1 000 C.P., bacuri-dormitor care dispun de tot confortul necesar.

Răspîndite pe şantierele trusturilor de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare şi ale trustului de construcţii-montaj pentru agricultură şi industrie alimentară, utilajele respective sînt subordonate unor secţii şi staţii amplasate în principalele zone ale ţării — Oltenia, Muntenia, Dobrogea, Banat, Moldova şi Transilvania — iar în cadrul acestora, în formaţii ce efectuează mecanizarea lucrărilor de amenajări pentru irigaţii, amenajări de orezării, nivelări de terenuri, desecări ; a lucrărilor de hidromecanizare şi de transporturi navale ; a lucrărilor de construcţii agrozootehnice. Între sistema de maşini de care dispune I.U.G.C. şi tehnologiille de execuţie stabilite de T.C.I.F. există o interdependenţă funcţională ce permite realizarea unor indici economici superiori — productivitate, economii de materiale şi combustibili etc. — în condiţiile respectării parametrilor calitativi.

Pentru asigurarea bunei funcţionări a imensului său parc de utilaje, I.U.G.C. are pusă la punct o reţea de ateliere — în Bucureşti, Craiova, Constanţa, Brăila, Timişoara, Tulcea şi Cernavodă — unde se confecţionează piese de schimb, se fac reconditionări şi se execută reparaţii în volume deosebit de mari. În ateliere se utilizează procedee moderne, cum ar fi metalizarea, cromarea dură şi altele.

Sînt semnificativi, pentru a dimensiona volumul activităţii întreprinderii, chiar şi numai doi parametri realizaţi în 1979, al căror nivel va creşte în viitor ; o producţie de prestaţii de 1,2 miliarde lei şi o producţie industrială (reparaţii, confecţionări şi reconditionări de piese de schimb), de peste 600 milioane lei.

Puternica bază tehnico-materială a I.U.G.C. este încredinţată unui colectiv de peste 14 000 de oameni ai muncii, în majoritate tineri, media de virstă fiind de 22 de ani. Există o grijă constantă pentru creşterea nivelului lor profesional ; anual, circa 2 000 de tineri se califică la locul de muncă şi în şcolile profesionale pentru diverse meserii ca : excavatorişti, buldozerişti, screperişti, sudori, lăcătuşi, conducători auto ş.a.

Ţinindu-se seama de marea concentrare de oameni şi utilaje se au în vedere organizări moderne de şantiere, în care un element esenţial il constituie asigurarea unor condiţii cît mai bune de muncă şi viaţă.

Între membrii colectivelor de muncă există an de an o vie emulaţie pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan, în 1979 în fruntea întrecerii socialiste situîndu-se, în ordine, staţiile Constanţa, Brăila, Timişoara şi Cernavodă.

Dacă am cita numele fruntaşilor, lista lor ar cuprinde mii de nume de oameni harnici, care au adus o preţioasă contribuţie la realizarea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare pe marile sisteme de irigaţii Ialomiţa-Călmăţui, Gălăţui-Călăraşi, Pietroiu-Ştefan cel Mare, Dăbuleni, Rasova-Vederoasa, Giurgiu-Răzmireşti, Viişoara. Îi găsim prezenţi pe şantierele de hidroameliorafii din nordul Bucureştiului, în zona Tunari-Dimieni, unde execută lucrări de desecări şi nivelări, ca şi pe Terasa Covurlui, unde amenajează mari suprafeţe pentru irigaţii. Cu utilajele din dotare, I.U.G.C. dislocă anual circa 200 milioane mc de pămînt, cu care s-ar putea înălţa munţi.

Din creaţiile tehnice ale I.U.G.C.

Pe lîngă sectorul de producţie-prestaţii cu utilaje grele de construcţii şi sectorul de producţie industrială, I.U.G.C. dispune şi de un sector de proiectare, care, împreună cu specialiştii din producţie, aduce o mare contribuţie la îmbunătăţirea parametrilor tehnico-funcţionali şi economici ai utilajelor din dotare, prin utilizarea îndeosebi a elementelor de fabricaţie românească. Iată cîteva din creaţiile I.U.G.C., care aduc mari economii de valută.

SHS-3 este denumirea noului screper hidraulic semipurtat de 3 mc, rezultat prin modificarea screperului hidraulic STH-3, de aceeaşi capacitate. La noul screper (foto 1), faţă de cel vechi, numărul de roţi scade de la 4 la 2, raza de întoarcere — cu 30%, consumul de metal — cu 7% iar cel de combustibil — cu 20% ; productivitatea muncii creşte cu 15%.

SET-8, respectiv screperul cu elevator tractat a avut la bază screperul tractat hidraulic de 8 m c, căruia i s-a mărit cupa cu circa 25% şi i s-au adaptat un elevator de autoîncărcare acţionat de un grup hidraulic şi un sertar de evacuare a pămîntului. Noul screper hidraulic realizează productivităţi mărite cu 50%, concomitent cu reducerea consumului de combustibil cu circa 30%.

NSH-3,6. Nivelatorul semipurtat hidraulic de 3,6 m este o variantă între nivelatoarele NM-2,8 şi NT-4,25. Caracteristic la acest nivelator (foto 2) este că, pentru transport nu mai trebuie să fie demontat ; de asemenea, preţios este şi timpul redus de trecere de la poziţia de transport în cea de lucru, de numai un minut faţă de o jumătate de oră la celelalte tipuri. Comparativ cu NM-2,8 noul nivelator realizează o productivitate mai mare cu 30% şi un consum de combustibil cu 20% mai mic.

ITR-5. Avînd în vedere dificultăţile de deplasare şi de asamblare a agregatelor separate de tratare a rosturilor dintre dale, specialiştii I.U.G.C. le-au reunit într-o instalaţie montată pe o remorcă acţionată de tractorul U-650, care este utilizat şi ca bază energetică pentru funcţionarea acesteia. Instalaţia (foto 3) are 5 posturi de lucru : unul face curăţirea mecanică şi pneumatică a rosturilor dintre dale, altul aplică amorsa, iar trei posturi astupă rosturile cu meroplast, impermeabilizînd astfel taluzele dalate ale canalelor de irigaţii.

Em. ALBULESCU

SOLUȚII ȘI INSTALAȚII SIMPLE, IEFTINE, PENTRU ÎNCĂLZITUL LOCUINȚELOR

1

2

I. — Relația termică seră—casă

Profesorul **Constantin Baron,** realizatorul gospodăriei țărănești autonomă energetic din Gălăteni — Teleorman vă propune construirea unei sere, care să facă parte integrantă din locuință, cu stocare maximă a energiei în timpul zilei și pierderi minime în timpul nopții. Amplasînd înaintea fațadei de sud a casei o seră, se realizează un fel de captator solar rezultat din interacțiunea seră — locuință. Sera transferă energie termică locuinței în timpul zilei. Noaptea, cînd temperatura scade, are loc o inversare a rolurilor, locuința de astă dată fiind cea care încălzește sera, preîntîmpinînd în bună măsură, răcirea prea mult a acesteia. Și încă ceva. Făcîndu-se aerisirea camerelor, aerul viciat cald este trimis în seră, lucru profitabil pentru plantele care consumă bioxid de carbon. Prin obținerea de tomate și castraveți extratimpurii, valoarea construcției serei se amortizează într-un număr minim de ani. Nu mai puțin important rămîne însă rolul serei în încălzirea locuinței. Calculele arată că o seră atașată casei în partea ei sudică poate crea un climat plăcut a cărui temperatură din interior este cu 15—18°C mai mare decît cea de afară. Pentru a stoca energia în surplus din timpul zilei putem mări inerția termică a solului, plasînd pe o suprafață cît mai mare saci de plastic de culoare neagră, umpluți cu apă. Totodată, pentru a împiedica în bună măsură radiația termică din timpul nopții, este recomandabil un ecran reflectorizant, realizat dintr-o folie de plastic acoperită cu hîrtie aluminizată.

II. — Zidul Trombe — Michele

Cel mai ieftin și mai simplu captator direct al căldurii solare pe care vi-l puteți realiza în locuință este așa numitul zid Trombe — Michele. Este vorba de un geam așezat într-un cadru de lemn, la cîțiva cm de perete, vopsit în negru și fixat de el, cu fața la soare. Această instalație simplă permite încălzirea aerului dintre geam și zid, aer care pătrunde în încăpere printr-un orificu situat la partea superioară a captatorului solar Trombe — Michele. La rîndul lui, aerul rece al camerei pătrunde, printr-un alt orificiu aflat la partea inferioară a captatorului, înlocuind aerul cald. Se produce astfel o circulație generală a aerului care, în mișcarea sa continuă, transferă căldura acumulată din zidul Trombe — Michele, în încăpere. Randamentul de captare a energiei solare este de circa 25 la sută. În timpul nopții, se închide orificiul de jos al captatorului pentru a se împiedica convecția inversă a aerului, ceea ce ar duce la răcirea camerei.

SOLARII

Solarul cel mai ieftin pentru gospodăria țărănească — solarul tip tunel — se construiește cu stîlpi de lemn C.R. de trei metri lungime, rigle de lemn 8/8 cm și rigle de lemn 5/5 cm. Scheletul se îmbracă în folie de polietilenă.

Construirea unui solar cu o suprafață de 100 m.p., în curtea casei ori pe lotul în folosință nu este deloc dificilă. Stîlpii de lemn se îngroapă la 60 cm. adîncime, la o distanță de trei metri între rînduri și pe rînd. Legătura dintre stîlpi se face cu ajutorul mai multor șipci bătute în cuie. Prin unirea mai multor șipci se realizează pantele de scurgere a apei. Consolidarea acoperișului se realizează cu sîrmă legată de coama solarului. Pe scheletul astfel construit, se întinde folia de polietilenă. Aceasta se îngroapă în pămînt și se prinde pe margini cu un rînd de șipci suprapuse celor care fac legătura între stîlpi. Un asemenea solar poate fi folosit mai mult de cinci ani. Pentru construcția acestui tip sînt necesare : 22 stîlpi de lemn cu diametrul de 10—12 cm și lungimea de 2,40 m, 30 kg. folie de polietilenă de 0,2 mm grosime, 12 kg. sîrmă neagră obișnuită și 0,30 m.c. șipci sau material lemnos rotund. Construcția costă în jur de o mie de lei.

Un solar se mai poate construi și din tuburi P.V.C. întrebuințate de regulă la conductele de apă. Tuburile se leagă între ele cu sîrmă care se ancorează la capete. Durata de folosință a acestui tip de solar este de 10 ani.

În ultima vreme, solariilor li s-au adus unele îmbunătățiri constructive. Astfel, **Ioan Paku** din **Păulești — Satu Mare** și-a construit **(foto 1)** solarul lipit de peretele exterior al bucătăriei în care se află tot timpul o fereastră deschisă. Prin acest procedeu, pe timpul serii și al nopții, soba din bucătărie asigură căldură și pentru solar. Ziua, se „revanșează" solarul care captînd căldura soarelui o transmite în bucătărie...

În același județ, la **Amați,** cooperatorul **Zoltan Katona** și-a amenajat un solar dublu **(foto 2)**, adică un solar sub alt solar. Acest dublu solar protejează mai bine plantele, atît la temperaturi prea scăzute, cît și la cele excesiv de ridicate. Solarul din interior se împachetează sul sau se desface și se întinde, în funcție de necesitățile de reglare a temperaturii. Tot Zoltan Katona, într-un alt solar tip tunel, a instalat o sobă veche de metal învelită într-o manta groasă de cărămizi arse — cum se vede în fotografie — în prelungirea căreia a zidit, tot din cărămizi, un burlan gros în formă de S, din care pornește burlanul propriu-zis, de tablă. Acesta iradiază căldura uniform în tot solarul. Combustibilul folosit — cărbuni inferiori.

(Continuarea grupajului în pag. 62)

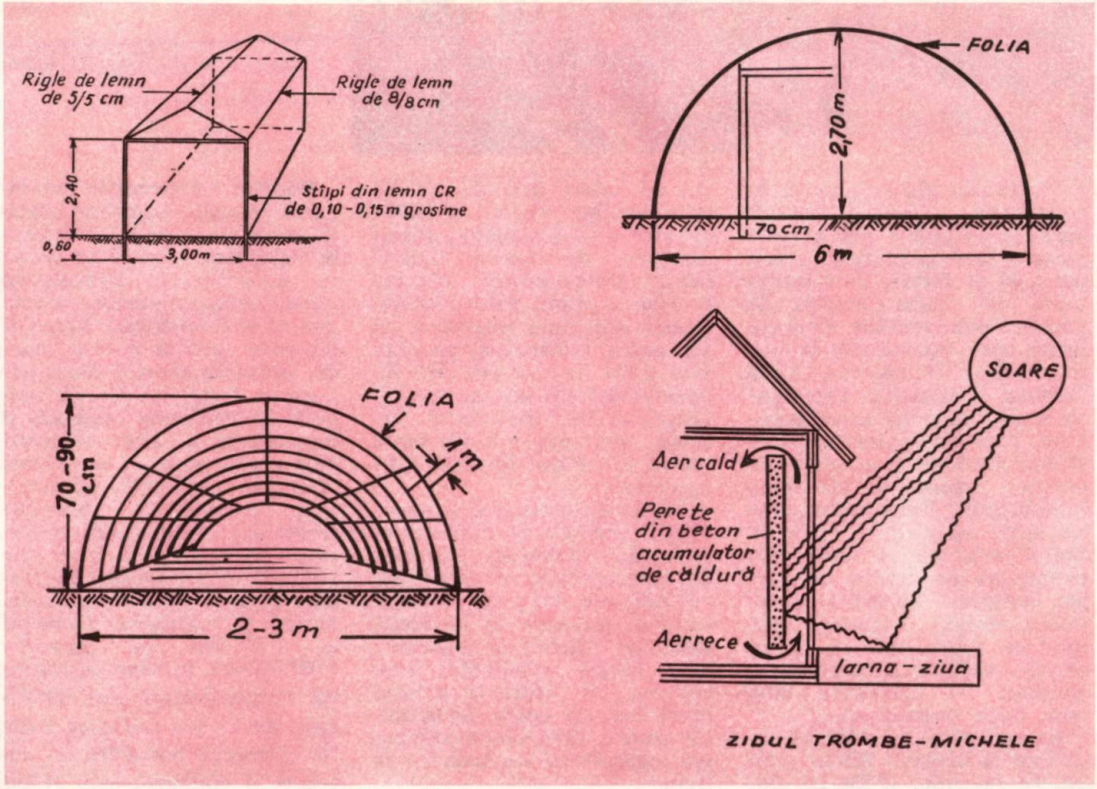

ZIDUL TROMBE-MICHELE

Cooperativa agricolă Grindu

AGRIGULTURĂ INTENSIVĂ, DE MARE RANDAMENT

„Subsemnaţii ţărani săraci, plugari din comuna Grindu, plasa Urziceni, judeţul Ialomiţa, ne întovărăşim din proprie iniţiativă, constituindu-ne în gospodăria agricolă colectivă sub denumirea „Ştefan Gheorghiu", avînd sediul în comuna Grindu...".

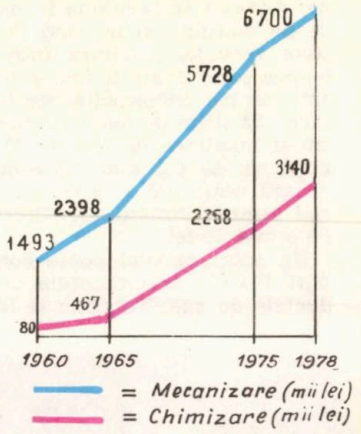

Păstrat cu pioşenie, actul de constituire a primei unităţi agricole socialiste din această parte a ţării semnifică hotărîrea a 42 de familii de a merge unite pe calea arătată de partidul comuniştilor, singurul drum spre bunăstarea ţărănimii. Ioniţă Costandache, Oprea Curelea, Constantin Trîmbiţaşu şi alţi membri ai cooperativei, încă de la înfiinţare — 28 mai 1950 — îşi amintesc cu emoţie firească de greutăţile începutului. „Eram primii, dar nu eram singurii — spun ei. Statul ne-a ajutat încă din primul an cu credite cu care am cumpărat animale, cu seminţe, maşini. Munceam mai greu ca acum, dar niciunul dintre noi nu a dat înapoi. Răsplata — producţii mai mari decît individualii.

Într-adevăr, în 1951 ei au obţinut la hectar 1 768 kg grîu, 740 kg porumb, 19 580 kg sfeclă de zahăr, faţă de 500 kg grîu, 331 kg porumb şi 11 768 kg sfeclă — producţii medii realizate de ţăranii individuali. Cooperatorul Nicolae Enache a primit pentru zilele-muncă efectuate împreună cu cei patru membri ai familiei sale 5 350 kg cereale, 380 kg legume şi 9 000 lei, iar familia ţăranului Ion Manolache, lucrînd individual 3 ha teren arabil, a realizat în total 3 200 kg cereale.

An de an, creşterea producţiilor vegetale şi dezvoltarea sectorului zootehnic, consolidarea economică a cooperativei agricole au avut un ecou tot mai puternic în rîndurile ţăranilor săraci şi mijlocaşi, le-au învins şovăielile, i-au convins să intre în această mare familie unită. La sfîrşitul anului 1959, cooperativizarea agriculturii s-a încheiat la Grindu.

Imediat s-a trecut la organizarea întregii suprafeţe arabile, întocmirea unor asolamente ştiinţifice, efectuarea cartării agrochimice. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cooperativei a contribuit imens la creşterea productivităţii muncii, uşurarea muncii fizice, reducerea forţei de muncă ocupată în producţia vegetală şi trecerea ei în alte sectoare. Este revelatoare, în acest sens, dinamica mecanizării şi chimizării, paralel cu reducerea treptată a consumului de forţă de muncă fizică, între anii 1960—1978. În această perioadă, volumul valoric al mecanizării şi chimizării a crescut cu 5 207 000 lei, respectiv 3 060 000 lei, în timp ce numărul cooperatorilor care au lucrat efectiv s-a redus cu 1 283, iar numărul normelor de categoria I efectuate — cu 61 000.

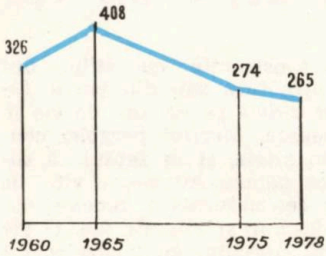

= Numărul normelor de categoria I (mii)

Odată cu dezvoltarea bazei tehnico-materiale, conducerea cooperativei printre care președintele Anghel Mircea Dan, inginerul șef Virgil Micu și contabilul șef Constantin Zamfir, s-a preocupat constant de realizarea unui volum sporit de investiții, alocînd la fondul

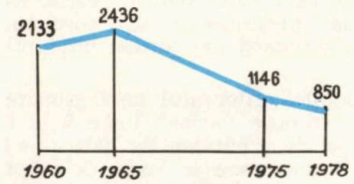

= Numărul cooperatorilor care au lucrat

de dezvoltare, în ultimii 8 ani, între 22—31 la sută din producția netă, adică între 3—6,1 milioane lei.

Investițiile, efectuate special în zootehnie, s-au răsfrînt deosebit de pozitiv în balanța de venituri a cooperativei.

Aprecierea și îndemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcute în anul 1973, cînd cooperatorii din Grindu au avut înalta cinste de a-l avea în mijlocul lor pe cel mai iubit fiu al poporului nostru, au avut un larg ecou în inima fiecăruia : **„Tot ce am văzut în această cooperativă agricolă este doar o părticică din succesele obținute în agricultura noastră. Aveți, dragi tovarăși, o gospodărie frumoasă, cu rezultate bune. De aceea, trebuie să munciți și mai bine, să dezvoltați și mai mult gospodăria dumneavoastră".**

În urma acestui imbold, cooperatorii au muncit cu și mai multă rîvnă, obținînd succese mereu mai mari, în cele două sectoare de bază, vegetal și zootehnic. Este semnificativă, prin saltul spectaculos realizat între anii 1960—1979, evoluția realizărilor din ambele sectoare.

Consolidarea economico-organizatorică a cooperativei s-a concretizat, în afara dezvoltării sectoarelor de bază și a fermei legumicole, în crearea și dezvoltarea unui puternic sector de activități industriale, construcții și prestări de servicii, ceea ce a permis construirea în regie proprie a grajdurilor, magaziilor, adăposturilor, introducerea micii mecanizări în zootehnie, construirea unei microfabrici de nutrețuri combinate.

Toate aceste realizări remarcabile au condus la dezvoltarea vertiginoasă a veniturilor bănești ale unității, la creșterea constantă a averii obștești și, implicit, a valorii normei. Evoluția acestor trei indicatori, prezentată în schița alăturată, atestă cu putere creșterea bunăstării oamenilor muncii din cooperativa agricolă, care au realizat în 1979 o producție globală totală în valoare de 54 900 000 lei.

Creșterea susținută a producțiilor a permis valorificarea la fondul central a unor mari cantități de produse, printre care în 1979 : 3 150 tone grîu, 7 250 tone porumb, 14 700 tone sfeclă de zahăr, 1 350 tone floarea soarelui, 1 050 tone carne, 11 500 hl lapte, 18 500 kg lînă.

Două înalte titluri de „Erou al Muncii Socialiste", peste 20 de ordine, medalii și diplome au încununat eforturile în muncă și succesele obținute de harnicii cooperatori din Grindu. Pe această cale, a belșugului, ei continuă să meargă cu vigoare.

Emil GENESCU

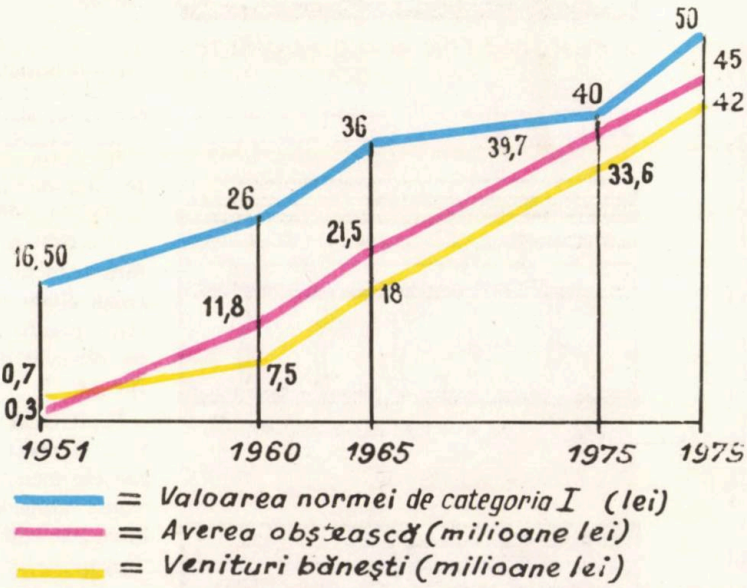

Sectorul vegetal				Sectorul zootehnic			
Cultura	**u/m**	**1960**	**1979**	**Specia**	**u/m**	**1960**	**1979**
Floarea soarelui	„	1 577	2 765	Taurine	cap.	267	845
Grîu	kg/ha	1 762	3 670	Porcine	„	570	8 500
Porumb	„	2 222	8 025	Păsări	„	3 694	— *
Sfeclă de zahăr	„	22 370	49 000	Ovine	„	2 542	6 000

* din 1978, ferma de păsări, cu un efectiv de 2 000 capete, a intrat în cadrul unei asociații economice intercooperatiste.

VARIANTE DE PERGOLĂ PENTRU VIȚA DE VIE

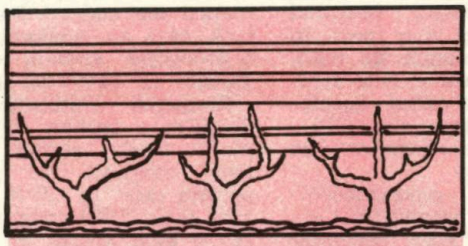

PERGOLA EVANTAI

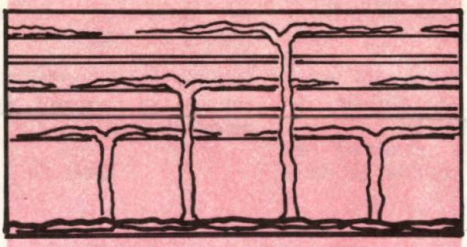

PERGOLA CORDONUL THOMEREY

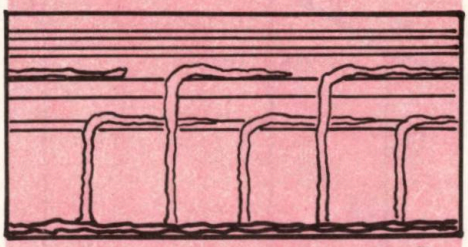

PERGOLA AZERBAIDJANĂ

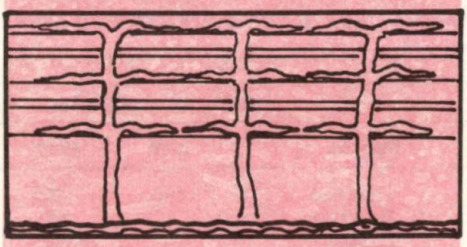

PERGOLA CU CORDON BILATERAL SIMETRIC

Pergola este o construcție cu stîlpi din lemn, beton cu armătură sau din țeavă folosită pentru a se ridica pe ea vița de vie în gospodăria țărănească. Meritul pergolei constă, printre multe altele, și în faptul că soluția oferită de ea pentru susținerea viței de vie se apropie de cea naturală a lianelor, din care face parte desigur și vița de vie. O vie în curte, plină de ciorchini cu boabe solare care te îmbie să-i mănînci în stare proaspătă sau să-i culegi pentru a-i transforma mai întîi în must și mai apoi în vinul de viață lungă depinde nu numai de stăpînirea tainelor viticulturii ori de virtuțile soiurilor, ci și de alegerea inspirată a formei și a locului de amplasare a pergolei în curtea gospodăriei — în jurul clădirilor, pe cărările din grădina de flori ori de legume sau lîngă gard. Regula dintîi este aceea ca pergola să se instaleze în locurile umbroase. Se recomandă folosirea, de asemenea, a soiurilor viguroase pentru că acestea permit realizarea oricărui tip de pergolă-evantai, cordonul Thomerey, azerbaidjeană ori cordon bilateral simetric.

În cadrul pergolei, intervalul de îngropare a stîlpilor de susținere variază între 2 și 6 metri, în funcție de greutatea pe care o au de susținut. Sîrma care se leagă de stîlpi trebuie să fie galvanizată. Diametrul ei este de 2—2,8 mm. De stîlpi se prind cinci rînduri de sîrmă, intervalul dintre ele fiind de circa o jumătate de metru. La aceeași distanță de sol se leagă și primul rînd de sîrmă. Rîndurile de sîrmă 2 și 4, pentru a permite trecerea lăstarilor fără a se lega, sînt duble.

În continuare, cele patru tipuri de pergolă recomandabile pentru susținerea viței de vie în curtea casei.

PERGOLA EVANTAI — cu butucul jos, fără trunchi. Brațele sale pe care se repartizează elementele de rod sînt oblice. Distanța între plante la acest tip de pergolă întîlnită pe cărările din grădină, variază între 120 și 200 cm.

PERGOLA CORDONUL THOMEREY poate fi formată cu două sau cu trei etaje. În această formă, vița are trunchi și două cordoane bilaterale. Distanța între plante variază între 100—120 cm.

PERGOLA AZERBAIDJEANĂ cu cordon unilateral pe două nivele și cu distanța între plante de 100—120 cm.

PERGOLA CU CORDON BILATERAL SIMETRIC cu trei lăstari — doi pentru cordon și unul pentru continuarea axului tulpinei. Această formă de pergolă fiind înaltă o recomandăm în jurul teraselor și al pereților casei, distanța între plante în acest caz variind între 150—200 cm.

PRIMUL COMPLEX AGROINDUSTRIAL AUTONOM ENERGETIC...

...este Întreprinderea de sere 30 Decembrie, Ilfov. Alegerea acestei întreprinderi pentru debut nu s-a făcut întîmplător. Ea este un mare consumator de energie. Pe lîngă sere, întreprinderea mai are un complex de porci, abatoare, o fabrică de preparate din carne, o alta de conserve, o a treia de Pepsi-Cola și o a patra de produse lactate. Pentru procesul de prelucrare, în toate aceste unități, în condițiile celei mai stricte economisiri, se consumau pînă nu demult, anual, nu mai puțin de 14 000 MWh și 25 000 tone de combustibil convențional. Pentru eliminarea acestui mare consum de energie, mai corect spus, pentru degrevarea mai întîi parțială și pînă la urmă totală a rețelei naționale de acest important consum energetic s-a trecut hotărît la utilizarea pe scară largă și „în complex", a unor noi surse de energie, neconvenționale. Cu ajutorul specialiștilor și tehnicienilor de aici, al cercetătorilor de la mai multe institute și al profesorilor de la Institutul Politehnic București și de la Facultatea de Instalații pentru Construcții București, în 1979 s-a construit în întreprindere, **o instalație de biogaz,** cu o producție de o mie metri cubi pe zi, care valorifică nămolurile rezultate din epurarea apelor uzate de la complexul de porci și **o instalație solară** de preparare a apei calde menajere, instalație prevăzută cu treizeci de convertoare termosolare avînd o suprafață totală de 60 mp.

Procesul de formare a biogazului este, în linii foarte generale, următorul : apele uzate de la complexul de porci, ape bogate în dejecții, pătrund în cădere liberă, printr-o conductă, în stația de epurare unde, într-un decantor primar, nămolul este separat de apa uzată. În continuare, nămolul, după ce este concentrat cu ajutorul unor hidrocicloane și al bazinului de concentrare, este pompat în două metatancuri unde se obține, prin fermentație anaerobă, biometanul. Captat într-un uriaș gazometru, biogazul este dirijat apoi prin conducte, la centrala termică a stației de epurare. Aici, pentru producerea energiei termice necesare, se folosește cam 30 la sută din biogazul obținut, restul de 70 la sută din cantitate fiind utilizată la încălzirea celor două stații de epurare și a atelierului mecanic. Se obține astfel, într-un an, o economie de 292 tone combustibil.

Deocamdată, biogazul se produce doar din 30 la sută din cantitatea de nămol conținută de apele uzate. Prin extinderea instalațiilor, producția de biometan va atinge, anual, 2 500 000 mc. Se va ajunge astfel, în viitorul apropiat, la economii într-un an de 2 000 tone combustibil convențional și de două milioane și jumătate lei. Pentru prima oară în țara noastră, se preconizează ca biogazul să fie transformat în energie electrică, randamentul său energetic triplîndu-se pe această cale.

Instalația solară, la fel ca și cea de biogaz, este în prezent, una din cele mai mari din țară. Cu ajutorul ei, se încălzește zilnic, la o temperatură de 50 grade Celsius, cantitatea de 3 000 litri de apă. Apa cu temperatură ridicată slujește la încălzirea caloriferelor montate în blocurile de locuințe ale lucrătorilor întreprinderii, în căminele de nefamiliști și la Centrul de perfecționare a cadrelor din horticultură, ce funcționează în incintă. Actuala instalație solară va ajunge la 90 convertoare. Nu peste mult timp, va fi dată în folosință o uriașă instalație solară, incomparabilă ca putere cu tot ceea s-a construit pînă acum la noi și în multe alte țări. Ea va avea 1 500 de panouri solare, putînd asigura întregul necesar de apă caldă pentru abatoarele de păsări și pentru fabricile de lactate, preparate de carne, conserve și Pepsi-Cola. O altă instalație solară va produce frigul necesar pentru fabricarea unei tone de gheață pe zi. Cu ajutorul altor instalații solare, se va asigura temperatura tehnologică optimă pentru păstrarea produselor agroalimentare, deshidratarea fructelor și legumelor, precum și pentru producerea aburului necesar în procesul tehnologic al mai multor secții de producție.

— Cu energia produsă de instalațiile de biogaz și de bateriile solare — ne spune Eroul Muncii Socialiste **Alexandru Ienciu,** directorul întreprinderii, vom putea produce într-un an, fără consum de la rețea, 5 000 tone de carne, 11 milioane ouă, 35 000 hl de lapte, 1 500 tone conserve, o mie tone de legume în sere și altele. Vom putea da viață, totodată, sarcinii puse în fața noastră de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, de a trece serele de pe consumul de motorină, pe cel de biogaz. Energia solară și biogazul nu sînt singurele surse energetice neconvenționale ce le folosim sau ne propunem a le folosi. Pe pîrîul Crividon, vom amenaja o microhidrocentrală a cărei energie electrică o vom utiliza la ferma nr. 9 și la căminul de copii al întreprinderii. Utilizînd soarele, biogazul și puterea apei și, de va mai fi necesar, și pe cea a vîntului, în prima etapă, vom realiza un grad de autonomie energetică de 50 la sută și o economie de cinci milioane lei, iar în etapa a doua, în viitorul cincinal, o autonomie energetică de sută la sută și o economie de zece milioane lei. În final, vom degreva astfel, rețeaua națională de un consum de 14 000 MWh și de 25 000 tone combustibil convențional.

Grupaj de
Traian DUMITRESCU

Staţiunea de cercetare şi producţie pomicolă Voineşti – Dîmboviţa

CETATEA MERELOR DE AUR

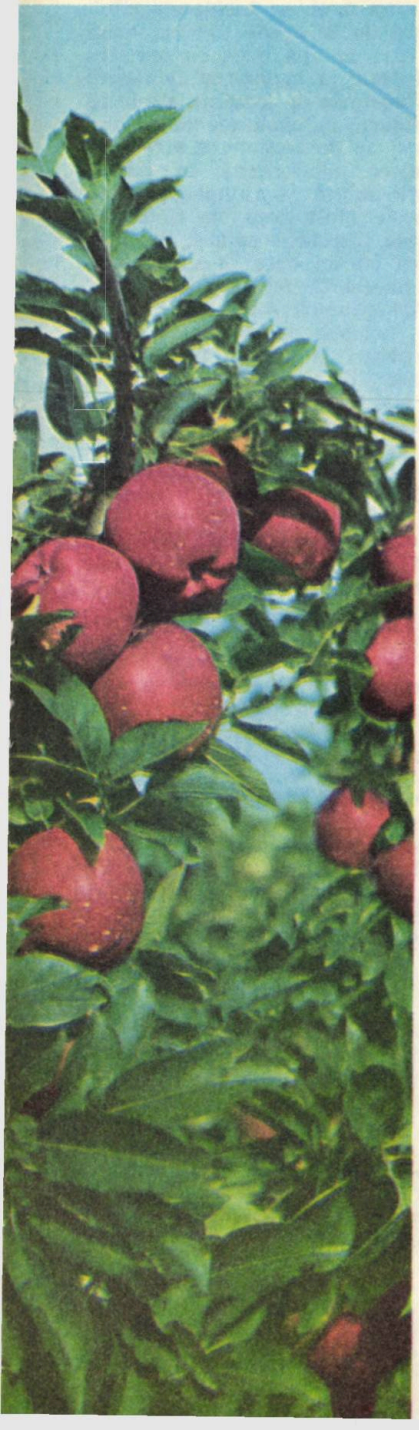

Am străbătut deseori frumoasa Vale a Dîmboviţei, fie primăvara, în luna lui Florar, cînd parfumul merilor în floare te îmbată, fie la vremea culesului, în anotimpul cu livezi gemînd sub povara rodului. Şi de fiecare dată am avut prilejul să auzim un nume rostit cu respect şi mîndrie, un nume strîns legat de destinele pomiculturii noastre : **Voineşti.**

Nu putem să facem aici un bilanţ al activităţii colectivului de la Voineşti în cei 30 de ani. Ne vom mărgini să arătăm că în acest interval au fost create şase noi soiuri recunoscute prin calităţile lor, mult solicitate atît în ţară cît şi în străinătate : Frumosul şi Deliciosul de Voineşti (măr) ; Timpurii de Dîmboviţa, Aniversarea şi Republica (păr) şi Tuleu gras (prun).

În domeniul agrotehnicii pomicole, obiectivul principal a constat în elaborarea tehnologiei pentru refacerea pomilor din plantaţiile existente şi valorificarea superioară a potenţialului de rodire al acestora. O atenţie deosebită a fost şi este acordată intensivizării pomiculturii. În primăvara anului 1962, la trupul Izvoarele, aparţinînd staţiunii, a fost înfiinţată prima plantaţie intensivă din ţară; aici pomii au început să rodească în al treilea an de la plantare, obţinîndu-se, începînd cu anul 5—6 de vegetaţie, recolte de 20—25 tone de fructe la hectar. Pe baza experienţei acumulate în cele aproape două decenii de cultură intensivă a pomilor, staţiunea a stabilit şi perfecţionat tehnologia acestui sistem — tehnologie aplicată astăzi pe mari suprafeţe în producţie. Ţinînd pasul cu cerinţele timpului, cercetătorii au trecut apoi la experimentarea livezilor de tip superintensiv ; este vorba de plantaţii cu mare densitate şi ciclu scurt de viaţă, alcătuite din pomi cu talie mică, pe portaltoi cu creştere slabă — factori care determină, în comparaţie cu sistemul de cultură intensiv, o intrare mai rapidă pe rod, obţinerea unei producţii mai mari — 50—60 tone la hectar — şi de calitate superioară. Livezile superintensive oferă, totodată, o mai mare uşurinţă în ceea ce priveşte schimbarea sortimentelor pomicole, datorită perioadei de exploatare mai redusă.

Se spune deseori că staţiunea de la Voineşti este o şcoală a pomiculturii româneşti. Într-adevăr aici s-au format numeroase cadre de conducere şi oameni de ştiinţă de nădejde. Dar nu numai atît. Ospitalieri, deschişi, dornici să împărtăşească cît mai mult din cunoştinţele lor, cercetătorii organizează vizite, schimburi de experienţă, instructaje, cursuri, puncte de sprijin şi loturi demonstrative, cu participarea a sute şi sute de pomicultori din producţie. Sînt mijloace sigure, eficiente pentru răspîndirea noului. Aşa s-a ajuns ca în multe I.A.S. şi cooperative agricole din zonă, precum şi în gospodăriile populaţiei să se obţină producţii de fructe asemănătoare celor din staţiune.

Pentru meritele sale deosebite, harnicul şi talentatul colectiv de la Voineşti a fost răsplătit cu titlul de **Erou al Muncii Socialiste,** de trei ori cu **Ordinul Muncii** clasa I şi o dată cu **Meritul Agricol** clasa I. Înaltele distincţii nu constituie, nicidecum, pentru cercetători un motiv de automulţumire. Ei caută noi căi pentru a face faţă cu succes importantelor obiective ale dezvoltării patrimoniului pomicol în cincinalul 1981—1985. Un obiectiv prioritar : ridicarea pe o nouă treaptă a productivităţii livezilor dîmboviţene, spre a se ajunge în intervalul amintit la o producţie de fructe de cel puţin 150 000 tone. Se vor accentua concentrarea şi specializarea producţiei prin constituirea de bazine, centre şi unităţi mari furnizoare de marfă. Bineînţeles, va fi continuată cu intensitate crescîndă activitatea ştiinţifică. Abordarea cu mijloace de investigare superioare a cercetărilor referitoare la crearea de soiuri pomicole de înaltă valoare şi a portaltoilor acestora, perfecţionarea tehnologiei de înmulţire rapidă şi producere a materialului săditor din soiurile nou create, economisirea sub orice formă a energiei în pomicultură, reducerea duratei de recuperare a investiţiilor — sînt cîteva din cele mai arzătoare probleme cărora cercetătorii le vor găsi, negreşit, la vreme, rezolvarea cuvenită.

N. FLORIAN

Cu ani în urmă doar anumite cazuri izolate, tragedii individuale lăsau să se înțeleagă că tineretul lumii occidentale este amenințat de o gravă primejdie : flagelul narcomaniei, al consumului de stupefiante. Pe atunci, ziarele consemnau drept senzaționale și relatau cu lux de amănunte cazurile provocate de consumul excesiv de droguri. Dar astăzi nu tragediile izolate sînt cele care atrag atenția publică, ci multiplele fapte, care denotă caracterul de masă al consumului de stupefiante, fenomenul devenind un flagel social. Consumul de droguri, toxicomania, a devenit una din problemele sociale majore ale lumii occidentale, ale așa-zisei societăți de consum. Un specialist american, John Holdrige, a definit-o ca fiind epidemia modernă a societății occidentale, care primejduiește în special viața tineretului.

Vise care ucid

„Datorită căror anomalii ajung tinerii să se joace cu moartea ?“ — întreabă revista franceză „Le Nouvel Observateur“, referindu-se la condițiile sociale care determină apariția și extinderea acestui pericol. Adevăratul exod spre o altă lume — cea a viselor — sub influența consumului acestor substanțe extrem de periculoase — este determinat de perspectiva sumbră care îi așteaptă pe tineri la absolvirea școlii, dificultățile de a găsi un loc de muncă, de a se face utili, inechitățile sociale. Imposibilitatea realizării aspirațiilor tineretului și în special greutățile întîlnite în afirmarea dreptului acestuia la muncă, dificultățile de netrecut în găsirea unui loc corespunzător în societate — aspecte caracteristice pentru lumea capitalului — îi fac pe tineri să se autoexileze în „paradisul“ drogurilor. „Creșterea numărului celor ce se droghează — scrie ziarul „Le Monde“ — reflectă neliniștea tinerilor în fața șomajului, spaima față de conflictul social. Trebuie recunoscut că sporirea ponderii tinerilor care se sinucid sub influența consumului de stupefiante constituie semnul cel mai alarmant al unei boli sociale“.

Folosindu-se de greutățile economice și sociale întîmpinate de o parte a tineretului occidental, traficanții de visuri care ucid încearcă stăruitor să atragă cît mai mulți tineri în mreaja drogurilor. Totul începe cu nevinovata propunere : „Ce pierzi dacă încerci măcar o singură dată ?“. Dar, practic, puțini se pot opri la prima încercare. Rapid, organismul se obișnuiește, cere doze tot mai mari, beția narcoticelor provocată de droguri devine un viciu, sporește degradarea fizică și morală a tînărului, iar moartea survine ca o certitudine. Înainte însă de sfîrșitul fatal, victima drogurilor devine un răufăcător, deoarece dozele tot mai mari costă din ce în ce mai mult, ajungînd la sume exorbitante, care trebuie neapărat procurate, pe orice căi. Și, astfel, întrucît prin muncă cinstită ele nu pot fi procurate, tînărul intră pe făgașul furtului, al tîlhăriilor și chiar al omorului, pentru a achita prețurile uriașe cerute de traficanți.

Imagini din „Societatea de consum“

O serie de date și fapte provenite din numeroase țări ale Europei occidentale și din S.U.A. confirmă afirmația unui studiu al Consiliului internațional pentru combaterea toxicomaniei, potrivit căruia numărul deceselor provocate de consumul de droguri a crescut alarmant în țările respective. Conform unei recente aprecieri a revistei italiene „OGGI“, anual circa 6 000 vieți tinere din țările occidentale sînt răpuse de „moartea albă“. În Elveția se înregistrează la fiecare 3—4 zile cîte un deces în rîndul toxicomanilor, iar în S.U.A., unde se evaluează la peste 400 000 numărul consumatorilor de heroină, mor anual, aproximativ 15 000 de toxicomani. Ultimele cifre statistice arată, că, în 1979, în R.F.G.,

Sclavii „MORȚII ALBE“

615 persoane, majoritatea tineri, au încetat din viață din cauza consumării unor doze prea mari. Și un alt fenomen trist : a crescut numărul tinerilor, care după ce ani în șir consumau droguri tot mai tari, simțind că orice încercare de a scăpa din capcana în care s-au lăsat prinși este zadarnică, nu găsesc altă cale de ieșire decît aceea de a-și injecta o doză mortală, „doza de aur“, ceea ce înseamnă sinucidere. „Este culmea cruzimii — atrage atenția ziarul vestgerman „Die Welt“ — practica speculanților care, în mod conștient, pun în vînzare astfel de doze excesive“.

Copii de închiriat

Se observă, totodată, că vîrsta medie a toxicomanilor scade. În R.F.G., 45 la sută din consumatorii de stupefiante sînt tineri între 18 și 25 de ani, iar 50 la sută din cei decedați aparțin acestei grupe de vîrstă. În Berlinul

Occidental, dacă în 1973 media de vîrstă a toxicomanilor a fost de 24 ani, în 1979 a ajuns doar la 19. Un alt aspect cu profunde implicații sociale este evidențiat de faptul că 70 la sută dintre toxicomani nu au putut obține o calificare profesională. Revista italiană sus-menționată subliniază faptul că tinerii consumatori de droguri sînt candidați siguri la criminalitate și violență, la acte antisociale.

În Franța, într-un raport înaintat senatului, Monique Pelletier, specializată în combaterea toxicomaniei, a atras atenția că 84 la sută din consumatori au 15—23 ani, iar 7,5 la sută din elevii de liceu devin toxicomani. O anchetă efectuată într-un liceu francez a constatat că fiecare al șaselea elev și fiecare a zecea elevă au încercat cel puțin o dată cîte o variantă de droguri. În lipsa unei educații morale adecvate și în lipsa îndrumărilor corespunzătoare, nouăzeci la sută dintre cei chestionați consideră că drogurile îi fac să uite greutățile traiului cotidian, ale impedimentelor vieții școlare sau familiale.

Pătrunderea traficului de stupefiante și propagarea acestui viciu în școli au devenit o realitate alarmantă. Lucrurile au ajuns pînă acolo, încît în fața unui liceu francez au putut fi răspîndite nestingherit manifeste care cereau liberalizarea comerțului cu unele droguri, așa-zise mai puțin nocive.

Pierzînd orice scrupul în comerțul de stupefiante, traficanții de droguri din Statele Unite folosesc copii mici pentru transportarea clandestină a „morții albe". Astfel poliția de pe aeroportul internațional „Kennedy" din New York a arestat un copil de numai 7 ani, care fusese folosit de o rețea de traficanți drept „agent" de transport. Asupra copilului care venea din Jamaica s-a găsit un sac de voiaj în care s-au descoperit 5 kg. de marijuana disimulată printre jucării. Deseori acești copii sînt închiriați de la părinții lor pentru efectuarea unor asemenea transporturi.

Dar cît cîștigă lungul șir al traficanților de pe urma unor transporturi internaționale și vînzării cu amănuntul ? Iată un singur exemplu, semnificativ : conform unor date din presa vestgermană, un kilogram de cocaină, care costă în Bolivia echivalentul a 7 000 de mărci vestgermane, în R. F. Germania se vinde la consumatori cu 200 mărci gramul, deci de la un capăt la altul al lanțului, prețul total crește de aproape 30 ori, iar cîștigul intermediarilor în aceeași măsură, se înțelege.

Soluțiile strict medicale de tratare a celor drogați nu pot opri fenomenul de masă. Maladia are profunde rădăcini sociale. Însăși experții O.N.U. afirmă că pentru a găsi o soluție eficientă trebuie să existe o preocupare mai serioasă în legătură cu cauzele care determină recurgerea la droguri. Evident, tineretul din țările occidentale nu ar putea fi convins decît prin perspectiva unor adînci prefaceri sociale, că viața poate să le ofere ceva mai bun decît drogul, suferința și, adesea, moartea.

P. GAVRILESCU

BIOINDUSTRIE

Folosirea bacteriilor pentru realizarea unor produse care s-au obținut pînă acum pe cale nebiologică cunoaște o dezvoltare rapidă. În Japonia, bunăoară, cu ajutorul fermenților se obțin mari cantități de acid glutamic, aminoacid care este folosit ca aromatizant și ca aliment. Bioindustria permite acestei țări să asigure peste 70 la sută din consumul mondial de acid glutamic. Tot în Japonia, prin bioindustrie s-a obținut un sortiment de piele artificială, care se deosebește greu de pielea naturală.

În S.U.A., microorganismele sînt puse să separe unele metale. Stropite cu anumite specii de bacterii specializate, sulfurile din minereu, de pildă, sînt transformate în sulfați precipitabili. Sistemul biometalurgic a permis deja, obținerea a peste 150 tone de cupru pe zi. Noua „mină" funcționează continuu, ea avînd ca personal doar 6 oameni care urmăresc desfășurarea procesului de producție cu mijloace cibernetice.

ANALIZE AGROCHIMICE PRIN ACTIVARE CU NEUTRONI

În U.R.S.S. a fost creată o instalație deosebită de determinare rapidă — într-un minut și 40 de secunde — a conținutului în elemente chimice aflate în plante, furaje, îngrășăminte, probe de sol etc. Un fascicol de neutroni activează probele, mostrele reflectînd spectrul radiațiilor caracteristice lor. Un computer în care s-au introdus date privind compoziția chimică a unor etaloane compară informațiile primite și dă rezultatele aproape instantaneu. Într-o zi, un operator poate realiza cu această instalație neutronică computerizată 250—500 de mostre, adică tot atît cît puteau realiza, cu vechile metode, 100 de chimiști analiști.

Îndată după ce am consumat cîteva felii de salam, trebuie să acoperim suprafața tăiată cu o felie de lămîie. Procedînd astfel, suprafața respectivă nu se mai înnegrește.

Petele de cafea dispar prin spălarea cu apă sărată a locului pătat.

Albușul de ou se bate mai repede, iar spuma crește și devine mai consistentă cînd, de la început, se adaugă cîteva picături de suc de lămîie și un praf de zahăr pudră.

Putem fi siguri că peștele e proaspăt cînd are ochii strălucitori, iar apăsarea cu degetul pe corpul lui nu lasă urme.

Lenjeria îngălbenită își recapătă culoarea inițială (albă) cînd o spălăm în apa în care am dizolvat puțin borax.

Coaja de lămîie, bine uscată în cuptor și păstrată într-o cutie închisă, poate fi folosită la prepararea unui ceai gustos.

FOLOSITOR DE ȘTIUT

Uneori, cînd se calcă rufe scrobite, amidonul se lipește de talpa fierului încins. Îndepărtarea amidonului se face numai după răcirea fierului de călcat, frecînd ușor talpa cu vată tamponată în sare fină (de bucătărie), praf de cretă sau vim, după care se lustruiește cu o cîrpă moale.

Laptele e curat sau diluat cu apă? Ne putem convinge introducînd în vasul cu lapte un cuțit, pe care îl scoatem imediat. Dacă cuțitul a rămas curat, laptele e diluat.

Vinul roșu e natural sau falsificat? Spre a ne convinge, lăsăm să cadă cîteva picături de vin roșu pe o cretă. Dacă pata de pe cretă devine brună sau cenușie, vinul e natural; orice altă culoare dovedește că vinul e falsificat.

Un monument al limbii române:
SCRISOAREA LUI NEACȘU

La Arhivele Statului din Brașov se păstrează, cu grija cuvenită, unul dintre cele mai valoroase documente, un adevărat monument al limbii române: o scrisoare întocmită acum 460 de ani de către negustătorul Neacșu din Cîmpulung, către județele Brașovului. Johannes Benkner. Din comunicarea cuprinsă în scrisoarea aceasta, cu referire la mișcările trupelor turcești pe Dunăre, cercetătorii noștri — începînd cu Nicolae Iorga — apreciază că vrednicul Neacșu și-a trimis misiva către prietenii din Brașov la 29 sau 30 iunie 1521. Textul documentului merită a fi cunoscut în întregime, el reflectînd atît stilul folosit în limba română la vremea aceea, cît și mersul unor evenimente ce veneau să îngrijoreze lumea de pe meleagurile noastre. Spune Neacșu în rîndurile trimise peste munți: „Înțeleptului și de bun neam și cinsti-

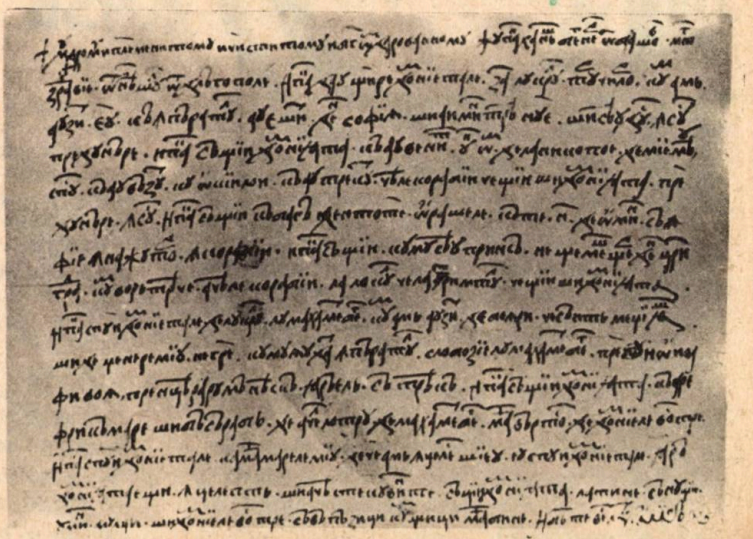

tului de Dumnezeu dăruitului jupanului Hanăş Begnăr din Braşov, multă sănătate de la Neacşu din Cîmpulung. *I pak* (aşişderea) dau ştire domniei tale *za* (despre) lucrul turcilor cum am auzit eu că împăratul au ieşit den Sofia, şi amintirea nu e, şi se-au dus pre Dunăre. *I pak* să ştii domnia ta că au venit un om de la Nicopol de mie me-au spus că au văzut cu ochii loi că au trecut acele corăbii ce ştii şi domniiata pre Dunăre în sus. *I pak* să ştii că bagă den toate oraşele cîte 50 de omin să fie în ajutor în corăbii. *I pak* să ştii cumu se-au prins neşte meşter den Tarigrad cum vor treace acele corăbii la locul cela strîmtul ce ştii şi domniiata. Spui domnieitale de lucru lui Mahamet beg, cum am auzit de boiari ce sînt megiiaş, şi de genere-miu Negre, cumu i-au dat împăratul slobozie lui Mahamet beg pre io-i va fi voia, pren Ţeara Românească iară el să treacă. *I pak* să ştii domniiata că are frică mare şi Băsărab de acel lotru de Mahamet beg, mai vîrtos de domniele voastre. Spui domnieitale ca mai marelui miu, de ce am înţeles şi eu. Eu spui domnieitale, iară domniiata eşti înţelept şi aceste cuvinte să ţii domniiata la tine, să nu ştie umin mulţi, şi domniele voastre să vă păziţi cum ştiţi mai bine. Şi Dumnezeu să te bucure, amin".

După cum se vede, cu excepţia puţinelor cuvinte slavoneşti (I pak, za), *textul scrisorii lui Neacşu este neaoş românesc. Deci, acum 460 de ani, la Cîmpulung, întîia capitală a Ţării Româneşti, Neacşu Lupu intra în nemurire, semnînd prima scrisoare în limba română ajunsă pînă la noi.*

...pe Terra au fost identificate aproape un milion şi jumătate de organisme vii ? Din acestea, o treime sînt vegetale şi două treimi revin regnului animal.

...într-un metru cub de apă de mare trăiesc circa 77 milioane vietăţi animale ?

...într-un centimetru cub de plancton pot fi identificate aproape 20 milioane de bacterii ?

...nufărul galben absoarbe gazul metan rezultat din descompunerea anaerobă a reziduurilor vegetale de pe fundul lacurilor de acumulare ?

...Megophias (Marele şarpe de mare) atinge lungimea de 20 metri şi grosimea corpului are un diametru de pînă la 3 m ? El a fost identificat la 6 iulie 1734 de către marinarul scandinav Egede.

...în Roma antică nu era permisă construirea de case care să facă umbră vecinului ?

...primul calendar din ţara noastră a fost adresat ţărănimii ? El a fost întocmit şi pu-

CUM SCHIMBĂM SIGURANŢELE ARSE

După cum se ştie, la parcurgerea curentului electric prin conductoare se produce căldură. În cazul conductoarelor subţiri şi al unei intensităţi mari a curentului, încălzirea este atît de puternică încît izolaţia se poate arde şi conductoarele, venind în contact, produc o creştere bruscă a intensităţii curentului, ceea ce duce la un scurtcircuit. Acest fenomen este foarte periculos, putînd să provoace distrugerea întregii instalaţii şi incendii.

De aceea, pentru a preveni producerea de scurtcircuite, la fiecare instalaţie electrică sînt prevăzute două tablouri de siguranţe : unul la cofret, adică la tabloul de alimentare electrică din exteriorul apartamentului, şi unul în apartament.

Locatarii unei locuinţe vor putea să intervină numai la tabloul de siguranţe din interiorul apartamentului. La cofret nu este permis accesul abonaţilor, astfel încît, în caz de scurtcircuite la acesta, trebuie apelat la echipa de depanare a întreprinderii de distribuţie a energiei electrice.

Tabloul de siguranţe este format dintr-o placă de marmură sau alt material bun izolant, pe care sînt fixate bornele pentru intrarea şi ieşirea curentului şi siguranţele.

Fiecare siguranţă cuprinde : un soclu ceramic fixat pe placa de marmură, un patron în care se găseşte firul de siguranţă (care se arde în caz de scurtcircuit) şi un capac cu ajutorul căruia se fixează patronul în soclu. Conductorul (firul) din interiorul patronului este foarte subţire şi calculat pentru a rezista la o anu-

blicat de Ion Ionescu de la Brad, în 1845, la Iaşi şi se intitula : „Calendarul pentru bunul gospodar".

...există şi un copac... felinar ? El creşte în zona nordică a Africii. Scoarţa lui conţine mult fosfor, care noaptea degajă o lumină la care se poate citi. Poporul l-a numit „Copacul diavolului".

...sugativa datează de peste un secol ? Descoperirea este rezultatul unei întîmplări. La o fabrică de hîrtie din Anglia, în procesul de producţie, un muncitor a uitat să adauge clei. „Deşeul" rezultat era... sugativa, nu hîrtia albă, de scris.

...morăritul datează de circa 18 000 de ani ? La Asuan (Egipt), arheologii au găsit grăunţe de orz şi unelte de piatră folosite, în urmă cu 18 milenii, la măcinarea cerealelor. Grăunţe de grîu şi pietre de moară s-au găsit şi la Tee Abu Hureyra, pe Eufrat, cu o vechime de aproximativ 12 000 de ani.

...există nuc trimilenar ? La Juxian, în provincia Shandong — China, se află un nuc înalt de 25,4 m şi gros de 15,7 m în vîrstă de peste 3 000 de ani, roditor şi acum. Sub coroana lui care umbreşte o suprafaţă de cîteva sute de metri pătraţi, se află o piatră cu inscripţia : „Acest nuc a fost plantat în timpul dinastiei Shang (circa 1 600—1 066 î.e.n.).

...localitatea Pedroneras din Spania (regiunea La Mancha) este cea mai mare producătoare de usturoi din lume ? Aici se cultivă usturoi pe 10 000 hectare.

...ierbarul grădinii botanice din Cluj-Napoca conţine aproape 500 000 de plante presate ?

...în comuna Gilău (jud. Cluj) se păstrează imobilul în care a locuit familia lui Mihai Viteazul (Doamna Stanca, domniţa Florica şi Nicolae Pătraşcu) în perioada 1 600—1 601, deci între bătăliile de la Mirăslău şi Gorăslău ?

...în staţiunea experimentală avicolă din Kentwille (Canada), un pui de găină a atins greutatea de 2,880 kg în numai 49 de zile ? S-a obţinut acest succes printr-un regim alimentar special şi într-o ambianţă întunecoasă, începînd din cea de a 21-a zi de viaţă. Datorită întunericului, puii de găină sînt mai mîncăcioşi şi nu irosesc energia.

...zgomotul afectează digestia ? La intensitatea de 50—60 decibeli, gradul de percepere a gustului mîncării scade cu o treime. Senzaţiile gustative sînt necesare asimilării hranei, iar diminuarea lor influenţează negativ sistemul digestiv.

mită intensitate a curentului. În acest fel, în caz de scurtcircuit, cea mai mare creştere de temperatură se va produce în conductorul cel mai subţire al instalaţiei care este cel din interiorul patronului de siguranţă ; acest conductor se va arde, alimentarea cu curent se va întrerupe şi restul instalaţiei electrice va fi astfel protejat de distrugere, iar un eventual incendiu evitat.

Prima operaţie care trebuie făcută după ce s-a produs un scurtcircuit constă în îndepărtarea cauzei care a produs scurtcircuitul. De cele mai multe ori acesta este produs de o maşină de călcat electrică, o veioză etc., adică de un obiect electrocasnic care este deplasat frecvent şi în care astfel se produce o atingere accidentală a conductorilor. Alteori, arderea siguranţei se produce ca urmare a introducerii simultane în priză a mai multor aparate electrice, în special radiatoare, ori a aprinderii simultane a unui număr prea mare de becuri puternice. În astfel de împrejurări trebuie scoase imediat din priză ştecherele cordoanelor de alimentare ale obiectelor respective. Apoi stînd pe un scaun de **lemn** (pentru a evita orice posibilitate de electrocutare prin atingerea accidentală cu mîna a părţii metalice a siguranţelor), se caută care este siguranţa (sau siguranţele arse). În acest scop, se recomandă ca să se însemne cu creionul, pe placa tabloului, corespondenţa între siguranţe şi diverşi consumatori din casă (ca de exemplu : prize bucătărie şi sufragerie, priză dormitor, întrerupătoare hol şi sufragerie etc.), măsură care va scurta timpul, la o altă ocazie, de identificare a corespondenţei consumatorilor cu siguranţele.

După identificarea siguranţei arse, se înlocuieşte patronul cu altul identic, respectiv capabil să suporte aceeaşi intensitate a curentului (acelaşi număr de amperi marcat pe capul patronului, de exemplu, 6A) şi se înşurubează siguranţa la loc în tablou. În nici un caz nu trebuie comisă greşeala de a „repara" siguranţa arsă, folosind o sîrmă subţire cu care se unesc capetele patronului, deoarece există pericolul de a folosi o sîrmă necorespunzătoare şi astfel, în loc să se ardă siguranţa, s-ar distruge restul instalaţiei. Se dovedeşte, prin cele prezentate, necesitatea de a avea totdeauna în casă cîteva patroane de rezervă ori de a întrebuinţa **siguranţe** automate, care se găsesc în comerţ la magazinele de articole electrice.

Dacă, după înlocuirea patroanelor arse cu altele noi, nu este curent în instalaţie, înseamnă că scurtcircuitul a produs arderea siguranţelor de la cofret, fiind necesară intervenţia unui depanator de specialitate.

(Din lucrarea „Meşterul casei")
de **Viorel RĂDUCU**

Pe căile noi ale științei

„GRÎUL DIN EPRUBETĂ“ SCURTEAZĂ CICLUL

După cît se pare, selecția și ameliorarea grîului se află în preajma unei importante etape de progres, mai bine-zis se află în situația de a putea cîștiga bătălia cu timpul. Căci, se știe, pentru a obține o linie pură sînt necesari uneori chiar 10 ani. Un șir de experiențe realizate de curînd demonstrează că acest răstimp poate fi redus la cîteva luni. Reproducem, în cele ce urmează, în rezumat, un interesant articol pe această temă, apărut în revista franceză „Science et vie“.

Iată filmul unei asemenea experiențe, făcută cu un soi de grîu moale, în floare. In prima etapă, tehnica constă în a supune spicele la un șoc termic, la 3° C, în întuneric, timp de 48 de ore. Acest șoc dezorganizează producerea polenului în interiorul anterelor. Apoi, cu ajutorul microscopului, sînt detectate anterele care conțin microspori aflați în stadiul ce precede fecundația. Aceste antere sînt prelevate de pe spic și plasate într-un vas Pétri, în mediu de cultură gelozat care, potrivit unei rețete îndelung studiate, conține un hormon vegetal de creștere — auxina — zaharoză, vitamine și microelemente. După aproximativ 5 săptămîni, microsporii se divid și formează aglomerări celulare, un fel de embrioni.

Acești embrioni sînt repicați într-un alt mediu de cultură, mai puțin bogat în auxină și zaharoză. După cîteva săptămîni apar mici plante de grîu. Ele nu dispun însă decît de 21 de cromozomi, jumătate din garnitura normală, deci sînt haploide și sterile.

Următoarea fază este aceea a realizării numărului de cromozomi specific. Plăntuțele care au 4—6 lăstari sînt curățate, în sensul că lăstarii sînt

„SÎNGELE ARTIFICIAL“

La un spital din Santa Ana — California, a fost adus, într-o seară din luna decembrie a anului 1979, un bărbat de 65 de ani cu un ulcer la stomac care-i provocase o hemoragie puternică. Starea gravă a pacientului impunea o intervenție chirurgicală de mare urgență. Trebuia să i se facă și o transfuzie de sînge, dar acest lucru nu era posibil. Și, atunci, medicii au apelat la o transfuzie cu Fluosol-DA, salvînd astfel viața pacientului.

Dacă un spital nu e pregătit pentru transfuzii

Fluosol-DA. Sub această denumire se află un produs de sinteză — rezultat al unor cercetări și căutări începute cu aproape o jumătate de secol în urmă — care are însușirea de a fi inert din punct de vedere chimic, deci nu se combină cu alți compuși, dar dizolvă foarte bine oxigenul și bioxidul de carbon. Cu alte cuvinte, realizează același lucru ca și globulele roșii din sînge, deși în cazul sîngelui natural nu este vorba de o dizolvare a celor două gaze, ci de transportul lor prin alt fenomen fizico-chimic. Iată de ce noul produs a fost supranumit „sînge artificial“. Termenul nu este însă cu totul exact, deoarece Fluosolul nu îndeplinește toate funcțiile sîngelui, ci numai pe aceea de a transporta oxigenul de la plămîni în restul organismului și de a fixa bioxidul de carbon și a-l aduce în plămîni.

Deși este încă imperfect, „sîngele artificial“ — să-l numim, totuși, așa — constituie o mare realizare a științei, în apărarea vieții omului. Într-adevăr, el a salvat, în numai nouă luni din anul trecut, 70 de vieți în Japonia și Statele Unite. Primul pacient care a putut fi scăpat de la moarte a fost un japonez bătrîn, internat la Centrul medical din Fukushima, cu o hemoragie puternică, într-un moment în care spitalul nu dispunea de sînge suficient pentru transfuzii.

Firește, rezultatele bune obținute în asemenea situații ar fi de ajuns pentru a promova și a perfecționa, în continuare, „sîngele artificial“. El are însă multe avantaje, unele depășind chiar cadrul strict al transfuziei. Astfel, el se poate conserva timp de trei ani, pe cînd sîngele natural nu se păstrează decît trei săptămîni. În afară de aceasta, el fixează de trei ori mai mult oxigen, ceea ce îl recomandă în cazurile de intoxicație cu oxid de carbon, este inert, astfel încît organismul îl elimină așa cum l-a primit, este universal, deci poate fi administrat oricui, indiferent de grupa sanguină și, în sfîrșit, nu poate fi contaminat de virusul hepatitei.

Leucocitele devin mai agresive

Pentru moment, Fluosol-DA nu a întrunit condițiile impuse de lege, atît în Japonia, cît și în Statele Unite, pentru a

SELECȚIEI DE LA 10 ANI LA 10 LUNI

desprinși de pe plantă, zdrobiți și muiați timp de cîteva ore într-o soluție de colchicină (0,25%). După aceea sînt plantați în sol. În alte cîteva săptămîni, numărul cromozomilor se dublează, planta devine diploidă, deci fertilă. Și polenul și ovulele vor avea cîte 21 de cromozomi și fecundarea poate avea loc. În felul acesta apare o nouă generație de plante, identice celor din laborator.

Asemenea experiențe au fost întreprinse în Franța, nu departe de Paris, de cercetători de la Institutul național de cercetări agronomice, Centrul național de cercetări științifice și cadre universitare.

Plantele obținute după tehnica amintită prezintă un mare interes în primul rînd pentru că sînt pure, din punct de vedere genetic, adică homozigote. Ele pot da naștere la linii pure, selecționate pentru diverse însușiri, după nevoie : rezistență la o anumită boală, la un anumit factor de mediu etc. Dar marele avantaj al metodei constă în aceea că o linie pură poate fi obținută în numai cîteva luni, în timp ce tehnica convențională impune uneori 10 ani de muncă migăloasă, încheiată eventual cu un eșec. În zona temperată, pentru fiecare generație de plante e nevoie de un an, iar pentru a se obține o linie pură sînt necesare 10—12 generații succesive.

Desigur, noua metodă se află încă la început și puțini sînt cercetătorii care se încumetă s-o abordeze, cu atît mai mult cu cît ea nu este, deocamdată, foarte productivă. Abia 1—2% din antere pot da embrioni, iar dintre aceștia, 20—40% dau plăntuțele noi. Cu toate acestea, așezămintele franceze amintite au elaborat un program de cercetare menit să perfecționeze metoda și s-o extindă și la alte plante.

A SALVAT 70 DE VIEȚI

fi utilizat în mod curent. Administrarea lui trebuie aprobată de la caz la caz. Între timp, cercetările continuă cu stăruință în vederea perfecționării produsului, căruia i se deschid, după cît se pare, perspective foarte interesante. Iată cîteva dintre ele.

Poate fi folosit în administrarea eficace a medicamentelor cu un conținut mare de oxigen. Particulele de Fluosol sînt de o mie de ori mai mici decît globulele roșii din sînge, astfel încît pot străbate cu mai multă ușurință capilarele, vase al căror diametru nu depășește cinci miimi de milimetru, purtînd pretutindeni în organism medicamentul cerut, chiar și în cazul unor răniri sau arsuri grave, cînd sîngele nici nu mai circulă. În anumite forme de cancer, el ar putea transporta medicamente direct la țintă, mai ales cînd sînt afectate ficatul sau splina. Și, cum anumite substanțe medicamentoase nu se împacă cu proteinele din sîngele natural, unii cercetători au propus ca, în timpul tratamentului, sîngele bolnavului să fie total înlocuit cu Fluosol, urmînd ca la sfîrșit să-i fie reintrodus în vene.

În cazul diverselor experiențe pe animale s-a observat că „sîngele artificial" stimulează activitatea leucocitelor, acești apărători ai organismului împotriva infecțiilor, le face mult mai agresive. De asemenea, s-a constatat că un rinichi conservat în vederea unui transplant se păstrează de 24 de ori mai mult timp într-o soluție de Fluosol.

Sînt, fără îndoială, temeiuri suficiente pentru ca cercetările să fie continuate și adîncite, și, chiar dacă sîngele natural nu va putea fi niciodată perfect imitat și nu se va putea renunța la opera generoasă a donatorilor de sînge, omenirea va dispune de o armă în plus, o armă cu multiple efecte în apărarea sănătății.

A. COSTA

DE-ALE ȘOFERILOR

Un șofer de taxi se plîngea unchiului său, care fusese odinioară vizitiu, cît de neatenți pot fi adesea șoferii și cum produc accidente din te miri ce.

— Ce să-i faci, zise unchiul. Așa-i cu automobilele. Să nu crezi că pe vremea mea nu erau vizitii fără băgare de seamă, însă ceea ce mînau aveau de multe ori mai mult cap decît ei.

CÎND BIOLOGIA SE ÎMPLETEȘTE CU TEHNICA

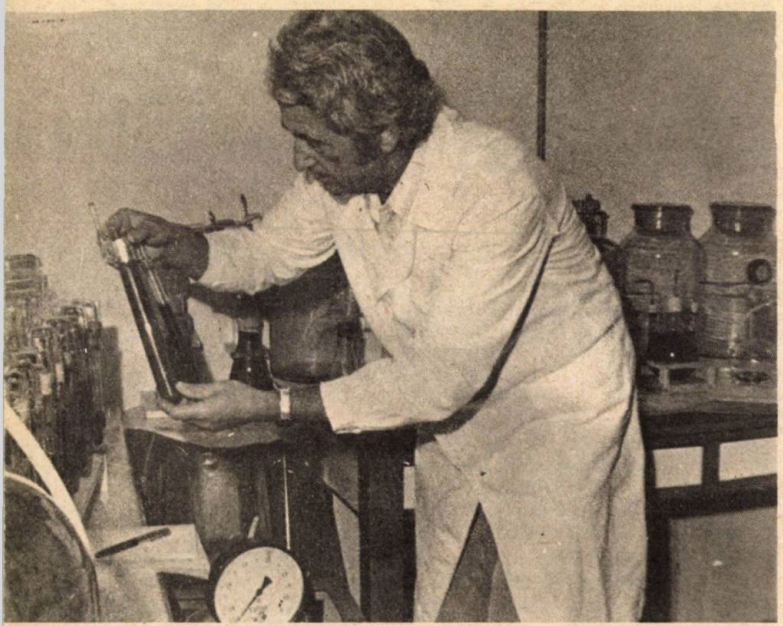

Dr. Ioan Lazăr verifică, în laborator, comportarea bacteriilor în mediu de țiței

Fizica și chimia — cărora industria modernă le datorează, practic, progresul înregistrat în toate ramurile ei — nu și-au epuizat încă posibilitățile. Totuși, afirmă specialiștii, în secolul viitor, rolul de propulsor al tehnicii și tehnologiei pe care l-au avut (și încă îl mai au) aceste științe va fi preluat de biologie. Dacă ținem seama că agricultura și medicina sînt, în ultimă instanță, biologie aplicată, nu s-ar putea spune că această știință n-a ocupat întotdeauna un loc important în economie și viața socială. Acum însă este vorba despre altceva — despre împletirea directă a biologiei cu tehnica, despre utilizarea nemijlocită a acesteia în procese industriale, care, pînă de curînd, păreau foarte depărtate de „știința despre viață". Și cum cercetarea devansează, de obicei, tehnica, profilînd ziua de mîine a industriei, biologia a trecut de pe acum la pregătirea concretă a rolului pe care și-l va asuma în viitorul apropiat. Este o tendință ce se accentuează în toate țările și, firește, cercetarea biologică românească se încadrează tot mai activ în acest marș spre progres.

Sondorii invizibili

Pe acest nou drum, unul din cele mai dinamice domenii ale biologiei este cel ce se ocupă de invizibilele organisme, care sînt bacteriile. Și deoarece astăzi la ordinea zilei se află problema energiei, ele au și devenit un prețios instrument pentru cei ce se preocupă de valorificarea resurselor de combustibil. Bacteriile au intrat în producție pentru a ne ajuta să recuperăm cît mai mult țițeiul rămas în adîncul pămîntului, după ce zăcămîntul — cel puțin în aparență — s-a epuizat. „Din punct de vedere economic, a recupera petrolul remanent din roca colectoare este la fel de important ca și descoperirea și punerea în exploatare a noi zăcăminte, ne spunea dr. **Ioan Lazăr,** șef de laborator la Institutul de biologie din București. Explicația este simplă : prin metodele obișnuite, se poate extrage dintr-un zăcămînt ceva mai puțin de o treime din țițeiul existent acolo. Cu ajutorul unor tehnici moderne se pot însă aduce la suprafață aproape două treimi din acest petrol. Deci, e ca și cum am avea două sonde în loc de una".

Tehnicile amintite sînt foarte diverse (combustie subterană, metode chimice etc.), iar în asociație cu ele, la sporirea productivității zăcămintelor de petrol contribuie și cele oferite de biologie. Cercetătorii noștri au și selecționat o serie de bacterii adaptate condițiilor din zăcămînt. Introduse acolo împreună cu hrana lor (un amestec pe bază de melasă) microorganismele o consumă, emanînd importante cantități de gaze din care, o parte se dizolvă în țiței, reducîndu-i vîscozitatea (ceea ce ajută la extragerea lui), iar o altă parte reface presiunea din adîncuri, ajutînd la „împinge-

rea“ petrolului pe gura sondei. Bacteriile mari produc și alte substanțe, care atacă roca, creînd spații mai largi pentru eliberarea „aurului negru“, sau acționează ca detergenți ce o spală de petrol.

Dacă bacteriile acestea ajută la sporirea cantității de țiței extras, alte microorganisme obținute în laboratoarele Institutului de biologie au menirea de a... distruge petrolul. Este vorba de bacterii ce se hrănesc cu țiței (unele consumă pînă la 90 la sută din cantitatea cu care vin în contact) și, ca atare, urmează să fie folosite în combaterea poluării cu petrol a apelor, sau ca „sanitari“ ai agregatelor din rafinării.

Microorganismele își găsesc utilizarea și în alte domenii decît cel al industriei extractive. De pildă, în industria farmaceutică ele sînt utilizate la producerea penicilinei, a unor aminoacizi și a unor vitamine ; în industria chimică o serie de bacterii contribuie la fabricarea detergenților, după cum altele „lucrează“ în industria alimentară, textilă, de pielărie etc.

Virtuțile colagenului

La confluența biologiei cu industria și-a dezvăluit virtuțile și colagenul. Propriu-zis, el nu este o noutate. Gelatina și chiar.... piftia pe care ați mîncat-o de atîtea ori sînt colagen (numele îi vine din grecește, „kolla“ înseamnă clei, iar „gennan“ — a produce). Se găsește în pielea, cartilagiile, oasele, tendoanele, ligamentele oricărei viețuitoare, căci este o proteină fibroasă, adică una din numeroasele tipuri de „cărămizi“ din care este construit organismul animalelor, inclusiv al omului. Noutatea adusă de cercetarea biologică rezidă în descoperirea unor însușiri ale acestei proteine, necunoscute în trecut și deosebit de utile în industrie, medicina umană și veterinară, zootehnie și agricultură.

După cum ne relata dr. **Maria Caloianu-Iordăchel**, director adjunct al Institutului de biologie, în țara noastră au fost elaborate o serie de metode (unele brevetate ca invenții) de extragere a colagenului din deșeurile de piele

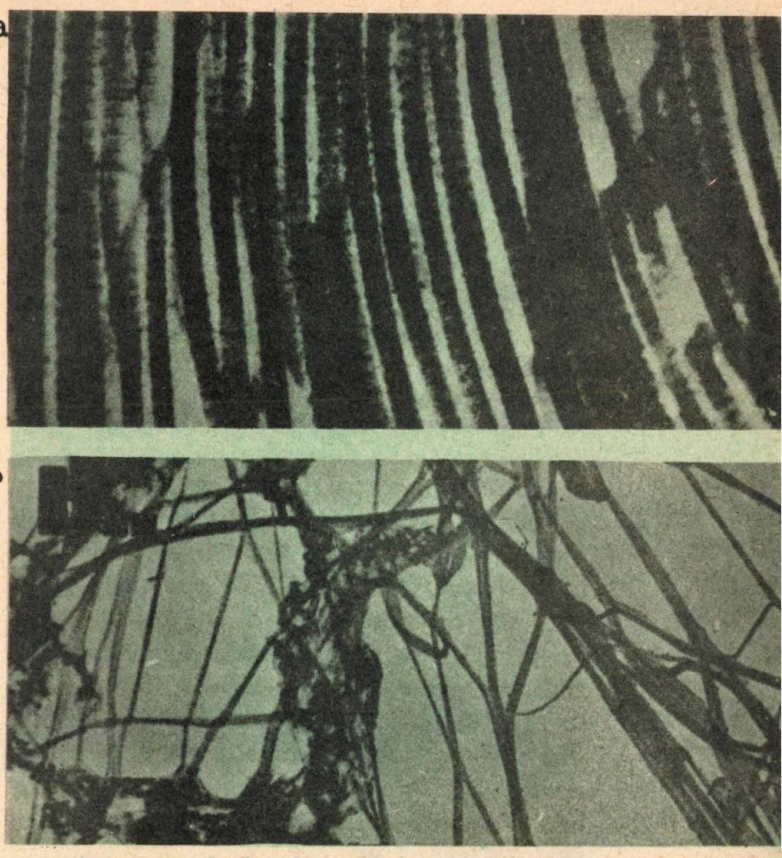

a) fibre naturale de colagen și b) fibre de colagen după ce au fost extrase și refăcute (ambele imagini sînt realizate cu ajutorul microscopului electronic)

provenite din industrie, precum și tehnologiile de fabricare a lui la scară industrială. În prezent, se obține colagen sub formă de lichid (mai exact: gel), solid (respectiv, burete), praf și membrane, fiecare găsindu-și utilizări conform specificului lui. Astfel, a fost realizat un pansament numit „Pancol“ (utilizat la vindecarea arsurilor), alcătuit din folii buretoase de colagen. Întrucît are o structură destul de asemănătoare componentelor de bază ale corpului omenesc, acest pansament natural este bine tolerat de organism, rănile tratate cu el vindecîndu-se rapid și fără urme. Din aceeași familie face parte și pansamentul „Oftacol“, folosit în chirurgia oftalmologică. Structura lui peliculară permite să se aplice direct pe ochi, regenerînd, în scurt timp, țesutul. Mai există și alte produse medicinale românești a căror materie primă este colagenul : membrane cu efecte benefice în dermatologie ; soluții care, în combinație cu diverse medicamente, vindecă și refac unele țesuturi bolnave; fire chirurgicale superioare catgutului ; creme care hrănesc epiderma și reduc riscul de apariție a ridurilor etc. O arie largă de aplicare o are colagenul și în zootehnie. De pildă, produsul „Colatrof“, administrat purceilor în perioada de înțărcare, constituie o hrană bine suportată, ce contribuie nu numai la scăderea considerabilă a mortalității grăsunilor, dar și la creșterea lor în greutate. Pe de altă parte, medicamentele „Lavocol“ și „Sincrocol“, destinate taurinelor, combat sterilitatea.

Biologii români au descoperit că această proteină specifică numai animalelor poate impulsiona și creșterea... plantelor. Folosind, inițial, colagenul ca mediu de cultură pentru celule și țesuturi vegetale, ei au observat că acesta nu numai că poate hrăni planta,

dar acționează asupra ei și ca un puternic stimulator. Experiențele pe scară largă făcute cu „Biocolastim“ (acesta este numele substanței folosite ca stimulator al celulelor vegetale) au dat rezultate promițătoare. Stropite cu o soluție de colagen pînă în perioada de înflorire, plantele — mai ales castraveții, roșiile, floarea soarelui, soia — cresc într-o lună cît ar fi crescut altfel în șase săptămîni, căpătînd o masă foliară și o fructificare mai bogate. Rezultate bune a dat acest biostimulator și în floricultură, cu deosebire la cultivarea garoafelor.

Prelucrat cu ajutorul unor tehnologii speciale, extrasul din deșeuri de piele redevine... piele. Respectiv, din colagen combinat cu produși sintetici (mase plastice) se obțin folii dintr-un material foarte asemănător pielii naturale, utilizat la confecționarea încălțămintei și a diferitelor obiecte de marochinărie. Una din cele mai interesante utilizări ale colagenului (sub formă de membrană) se datorează însă însușirilor lui piezoelectrice, adică de a produce un curent electric cînd este supus unor deformări mecanice. Această calitate a permis crearea unor dispozitive de măsură (mai ales pentru aparate medicale) capabile să înregistreze variații foarte fine de temperatură și cîmp electric.

x

Drumul biologiei către tehnică, tehnologie, industrie este abia la început. Perspectivele sînt foarte încurajatoare, mai ales dacă ne gîndim că pe această cale o serie de ramuri industriale vor putea trece de la o producție înceată, costisitoare și poluantă, la fabricarea acelorași produse, dar rapid, ieftin și fără a elimina noxe ce infestează aerul și apa.

L. DANIELESCU

sfaturi practice

COMBATEREA IGRASIEI

Prezența igrasiei într-o casă se recunoaște prin umezeala pereților, mai ales în partea dinspre dușumea. chiar și în timpul verii, umflarea și căderea zugrăvelii, a vopselii, formarea de pete de culoare închisă pe pereți, persistența unui miros de mucegai, frig și, eventual, putrezirea pardoselii din lemn. Pentru a îndepărta umezeala se procedează, de la caz la caz, astfel :

1. Dacă igrasia a pătruns și în cărămizile zidului : a) se scot și se înlătură toate cărămizile atacate de umezeală, pînă la temelia zidului ; b) pe temelie se toarnă un strat de bitum fierbinte, gros de 2 cm, deasupra căruia se așază o foaie continuă de carton bituminat, peste care se toarnă alt strat de bitum fierbinte ; c) se reface zidăria folosind un mortar de var-ciment preparat din : pastă de var 1 kg, ciment marca 300 3 kg, nisip 12 kg, apă 6 litri. Noul perete se văruiește, ori se dă cu humă, NU se acoperă cu tapet, ori cu zugrăveală de Vinarom sau cu vopsea de ulei.

2. Dacă igrasia a cuprins numai tencuiala : a) se înlătură tencuiala umedă ; b) se usucă bine zidul de cărămidă cu ajutorul unei lămpi cu benzină sau al unui radiator electric ; c) peretele se vopsește cu un strat dublu dintr-o vopsea preparată din : praf de cărămidă 8,5 kg, litargă 1,5 kg, ulei de in atît cît e necesar pentru obținerea unei paste semifluide ; d) după cinci-șase zile, se aplică o tencuială cu mortarul de mai sus și se zugrăvește după aceleași îndrumări.

3. Dușumeaua atinsă de putregai : a) se înlătură ; b) pe suprafața aflată sub ea se toarnă un strat gros de 2 cm din smoală (bitum) fierbinte amestecată cu 30% cărbune mărunt ; c) după întărire, peste acest strat se presară var nestins amestecat cu cărbune de lemn (1 : 1). Acest amestec absoarbe umezeala și mirosul de mucegai ; d) se bate o nouă dușumea, de preferat parchet sau scîndură de fag, care este mai rezistent la umezeală ; e) dușumeaua se păstrează în culoare naturală, fără a o vopsi sau acoperi cu lacuri plastice incolore, care împiedică evaporarea umidității în exces.

4. Pereții pivnițelor netencuite și umede se usucă și se vopsesc, ca mai sus, la punctul 2 — literele b și c, apoi li se asigură o aerisire mai bună, cu un curent de aer permanent.

În laboratoarele de cercetare

METHYLMONOS CLARA: ASTĂZI – FURAJ MÎINE – HRANĂ PENTRU OM

Pe planul eficienței, Methylmonos clara pare imbatabilă. Se hrănește cu metanol, consumă, pentru o calorie alimentară, 5 calorii energetice, își dublează greutatea în cîteva ore, nu riscă să-și rupă vreun picior, nici să se îmbolnăvească. Și, mai presus de toate, conține 80% proteine.

În aceste condiții, cu ce s-ar putea compara? Cu vițelul, care își dublează greutatea în 5—8 săptămîni, cu soia cea faimoasă, care nu conține decît 45% proteine, cu vita care pentru a produce o calorie alimentară consumă 10 calorii energetice?

Nu, nici o comparație nu rezistă. Cu atît mai puțin — dacă avem în vedere că Methylmonos clara crește nu în grajduri, ci în reactoare chimice, deci la... fabrică. Pentru că nu e altceva decît o bacterie recent identificată, asupra căreia cercetătorii s-au oprit deoarece este și mai valoroasă și mai puțin pretențioasă decît alte bacterii care, în ultimii ani, au început să servească la producerea industrială de proteine.

O importantă firmă din R.F. Germania a și construit o uzină-pilot în care produce de un an de zile asemenea bacterii, în substanță uscată, sub denumirea de Probion. Produsul se prezintă ca o făină de un cafeniu deschis și a fost testat — cu succes, pare-se — pe animale. Pentru etapa următoare, cercetătorii amintitei firme intenționează să introducă produsul în alimentația umană.

Se știe că în multe țări există acum o preocupare intensă de a se obține, pe diverse căi, proteine alimentare. Una dintre aceste căi, poate cea mai fertilă, o oferă bacteriile care se hrănesc cu substanțe organice și proliferează extrem de rapid. Cazul amintit mai sus se înscrie în această arie și se bucură de interes pentru că bacteria utilizată se hrănește cu un produs ieftin, mai degrabă un subprodus petrolier și pentru că obținerea ei se bazează pe o tehnologie bine pusă la punct la scară industrială.

a.c.

UMOR

Medicul : Cauza bolii dv. este alcoolul.

Pacientul : Vă mulțumesc, doctore, că nu dați vina pe mine.

Mama : Cum, ai mîncat tot borcanul de dulceață ?

Copilul : Nu mi-ai spus chiar dumneata să nu las pe mîine ce pot face azi ?

Între soți

El : Altă rochie ? De unde să iau bani ?

Ea : Te privește, nu te-am luat ca să-ți dau sfaturi în chestiuni financiare.

Ofițerul stării civile : Logodnicul dv. e beat turtă... Cum să vă cunun ?

Mireasa : Dacă era treaz, credeți că aș fi putut să-l aduc aici ?

Ea : Mama ne-a scris că vine la noi în ziua de 13. În ce zi o fi căzînd ?

El : Desigur, într-o zi nefastă.

Vînătorul : Ei, ai prins ceva?

Pescarul : Nu !

Vînătorul : Se vede că peștii au plecat la plimbare...

Pescarul : Împreună cu iepurii...

— Mamă, de ce tata n-are păr pe cap ?

— Fiindcă e un om înțelept și gîndește mult.

— Atunci tu de ce ai păr așa de mult ?

— Draga mea, am impresia că iubești mai mult rochiile decît pe mine.

— E și normal. Fără tine pot merge oriunde, dar fără rochii nu pot ieși nicăieri.

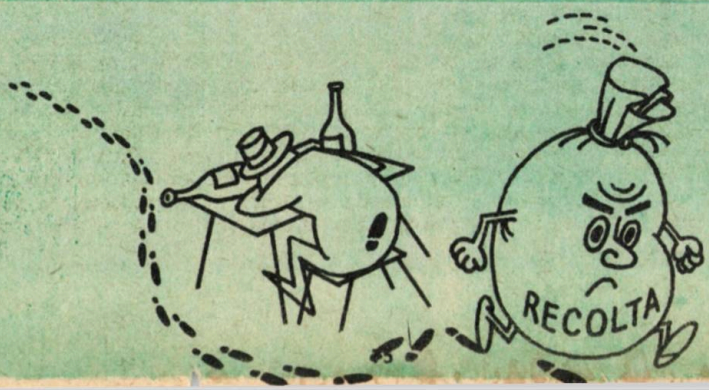

Fără cuvinte

ACEST RĂU AL SECOLULUI —

SECTELE RELIGIOASE

Pe străzile unor mari bulevarde, în mari metropole occidentale, pietonul întîlneşte procesiuni ciudate, cu personaje stranii, coborîte parcă din pagini de istorie din lunga noapte a inchiziţiei. Împrumută şi afişează recuzite vestimentare ridicole, propagă şi imprimă pe mult răbdătoarea coală de hîrtie idei şi credinţe iraţionale pentru secolul nostru, al fisiunii atomului. Se definesc în termeni ce se vor profetici, din sorginte diversă : „Hare Krishna", „Copiii lui Dumnezeu", „Templul poporului", „Biserica universală a adunării sfinţilor", „Fraternitatea cosmică", „Kabblah şi astrologia", sau „Moon", împrumutată de la iniţiatorul unui cult ce a cunoscut în Occident o tristă notorietate publică.

Din scenariile pierzaniei umane nu lipsesc chemările spre o lume insolită, în zone exotice. Din păcate, magnetul devorator al înşelătoriei atrage cohorte de oameni în aşa-zise comuniuni ale „purificării", în fapt ghetouri murdare ale degradării fizice şi spirituale a celor creduli şi lipsiţi de orice suport moral.

Moment de „devoţiune" a unor tineri vest-europeni care, eşuaţi în viaţă, au intrat într-o sectă, dovedită a fi, de fapt, un cuib al traficanţilor de droguri

Cărăuşi de droguri

Destinul unei fete din Anglia, Margot G., participantă şi membră a cultului din Poona, localitate din India, reprezintă povestea dureroasă a multor tineri dezamăgiţi în căutarea unui ideal, a liniştii, a speranţelor proprii primăverii vieţii. Iată ce se relatează în cazul ei : „Un anunţ dintr-un ziar invita la „purificare" într-o colonie deschisă tuturor (occidentalilor — n.r.) pe toţi cei ce erau „dezamăgiţi", sub păstoria unui „mesia" modern, un „guru" care chema la o lume în care „să se renunţe la ambiţii degradante, la societatea care te anihilează ca om prin precepte intelectuale şi morale inadmisibile". „Daily Mirror" descrie astfel penitenţa tinerei englezoaice : Asimilată în comuniunea din Poona, i s-a cerut să plătească, încă de la început, pentru o simplă cameră de locuit incredibila sumă de 6 000 dolari. O sumă imensă pe care n-o avea. A apărut însă „salvatorul". Generos, i-a oferit soluţia de a cîştiga zeci de mii de dolari. Cu un bilet de avion, în circuit internaţional, devenea un cărăuş de droguri. A eşuat la Paris. Alte două tinere din Anglia, participante şi ele la „purificarea" din Poona, au fost prinse în aceleaşi circumstanţe. Cîteva cazuri dintr-o suită lungă de tinere atrase în plasa unui „connection" de droguri, proxenetism, trafic.

Stîrnind vîlvă, cazul „englezoaicelor" a scos la lumină adevărata faţă a sectelor exotice. Organismele însărcinate cu depistarea reţelelor internaţionale de traficanţi au comunicat presei că marele preot din Poona, Swami Premabhate, nu era decît una şi aceeaşi persoană cu un oarecare Durand, „excroc notoriu", figurînd de mai mult timp în fişele Interpolului. Şarlatanii noului cult pe pămînt străin — scrie revista „L'Express" — au reuşit să atragă mai multe mii de adepţi veniţi cu puţine excepţii din ţările Europei occidentale şi din S.U.A. Un alt caz din aceeaşi categorie, de data aceasta pe pămîntul S.U.A. : „Biserica unificării", cum s-a autointitulat secta Moon (de la numele unui sud-coreean, marele preot). Cu peste 30 000 de adepţi numai pe teritoriul american, în esenţă o organizaţie de tip fascist, existentă şi în 1980, ea s-a dovedit o agentură a spionajului sud-coreean (K.C.I.A.), finanţată de autorităţile dictatoriale de la Seul. „Moon" s-a infiltrat în afaceri pînă acolo încît a înfiinţat şi o bancă proprie internaţională „Diplomat National Bank" („Newsweek"). Numai din comerţul ambulant pe străzile marilor oraşe americane, secta „Moon" „cîştigă", anual, în jur de 100 milioane dolari !

Magia neagră", „exorcismul" (aşazisa intervenţie pentru izgonirea diavolului din trupul unui posedat), prezicerea sub diferite forme, inclusiv horoscopul, au creat o adevărată industrie. La Chicago s-au pus în vînzare de mult timp „cristale magice" care, pentru 23 dolari, „îţi prezic viitorul". O corporaţie serioasă din New York, „TBC Computer Centres", îşi programează maşinile electronice de calcul pentru elaborarea de „horoscoape individuale" pe care le vinde cu 15 dolari bucata. Iată cîteva anunţuri publicitare, în materie, apărute în paginile unor publicaţii din New York : „Şcoala de ştiinţe mistice", „Patru zile alături de Kensho — 50 de dolari pe zi".

Misticismul şi milioanele şarlatanilor

Celor ce şi-au făcut o meserie bănoasă (de multe milioane dolari) din promovarea misticismului, au inventat aşa-zisele staţiuni de meditaţie transcedentală şi chiar clinici specializate în experienţe oculte. Apar, de asemenea, cărţi consacrate ştiinţelor oculte cu titluri şocante în scopul vădit al unor succese de librărie : „Pe calea reîncarnării", „Nirvana la îndemîna oricui". În Marea Britanie conducerea unei secte noi dispune de mari fonduri odată ce şi-a permis să cumpere cu 480 000 dolari un... castel. O sectă din R. F. a Germaniei s-a lansat în afaceri curente, administrînd cabarete disco.

A devenit o realitate şi în Occident că sectele religioase, „moderne" sau întrupate pe structuri vechi în haine noi, n-au putut apărea decît pe un trup social bolnav, în care singurul paleativ „sănătos" ar fi măria-sa banul. Puterile discreţionare ale şefului spiritual, cerinţele absurde şi ilogice pentru membrii unei secte (figurează, de regulă, „meditaţii" prelungite, supunere oarbă faţă de orice ordin al preotului suprem, cîntece rituale obsesive, intrarea în transă şi alte năzbîtii de acest gen) sînt exersate în scopul vădit de a anihila orice voinţă, personalitate, de a interzice exerciţiul uman al conştiinţei. A devenit limpede că această situaţie poartă în sine germenii unui pericol social, de ale cărui proporţii Occidentul a luat în mod tragic cunoştinţă în urmă cu doi ani (noiembrie 1978), cînd misticismul fanatic a ucis la Jonestown, în jungla guyaneză, 900 de membri ai „Templului poporului". Acest caz tragic, ca şi existenţa organizaţiei de tip fascist în Biserica unificată (Moon) şi a altora asemănătoare, demonstrează că o criză a valorilor determină mari traume umane. Căutînd să afle rădăcinile tragediei, sociologii occidentali ajung la concluzii aproape de adevăr, reflectate în aprecieri pertinente : „Munca, familia, economia sînt într-un proces de dezintegrare. Este vorba de un vacuum de speranţă" (James Beckford, de la Universitatea Durham din S.U.A.).

Afacerismul cu orice preţ, pervertirea conştiinţelor prin impostură şi şarlatanisme — acestea reprezintă fundamentul „filozofic" al fenomenului atît de nociv al sectelor, al proliferării lor, denumit pe bună dreptate de profesorul psihiatru francez Georges Devreux „acest nou rău al secolului".

Aurel DUMITRESCU

PATRU POVESTIRI
de VASILE BĂRAN

POLITICĂ PE ŞANŢ

Stăteam pe şanţ cu Hitler şi cu Horia Sima. Rită-Înverzitu ne tot vorbea despre ei şi despre Zelea Codreanu — căpitanul împuşcat, habar n-aveam pentru ce, doar că-l ascultam pe Ivănoiu, comandantul de străjeri, că trebuie să se ridice pavilionul în memoria lui. In cele din urmă a trecut pe acolo Torop, de la C.A.M., pe bicicletă şi Rită-Înverzitu l-a întrebat : „Ei, ce mai faci ?". Torop, ţin minte şi acum, a spus „Rău !". Niciodată n-auzisem un răspuns de felul ăsta. De cîte ori era întrebat cum o mai duce, el spunea fără nici o ezitare, rostea, cred eu, fără să gîndească : „bine !". „Ce mai faci ? te întreba cîte cineva, şi tu îi răspundeai : „bine". Atunci, Torop, comunistul, îi răspunsese lui Rită-Inverzitu exact de-a-ndoaselea : „Rău !". Cuvîntul acesta ne-a contrariat pe toţi. Doica Maria, bănuind că are pe cineva bolnav sau că i-ar fi murit chiar una din fete (Torop avea două fete slăbuţe, ofticoase, cum se zicea) s-a dus repede la fîntînă să-i aducă o oală cu apă rece : Da' de ce Costică ?"

„Rău, doică Marie, şi-o să fie şi mai rău !"

Pesemne că Rită-Inverzitu a înţeles şi a azvîrlit cu o piatră în roţile bicicletei" : „Ia pleacă, mă, de-aici !" Laie, un fel de nepot al lui Torop, a luat şi el o piatră aruncînd-o spre Leacă i-a spus, punîndu-şi mîinile în şolduri : „Ia pleacă, tu, Înverzitule, cu Hitler al tău cu tot şi Horia Sima şi cu Căpitanul tău mort, dacă nu vrei să mori şi tu !".

Eu n-am priceput nimic şi m-am suit în dud să scutur dudele. Rită-Înverzitu s-a făcut că mănîncă vreo două, alegîndu-le şi suflîndu-le de praf, în vreme ce Torop a alunecat de-a lungul coastei cu bicicleta lui ducînd după el, ca pe o trenă, lumina de vară.

GÎLDANUL LUI PIELAN

Mergînd la prăvălia din Scoarţa să cumpăr peşte sărat, dădeam peste Gîldanul lui Pielan pe care n-aveai cum să-l treci decît ocolind pe la Podul de la Copăcioasa. Băieţii mai mari îl treceau de-a dreptul, chiar cu ideea de a se fi dezbrăcat şi de a-şi fi ţinut pantalonii şi cămaşa deasupra capului. Dar eu n-aveam pe atunci decît şapte-opt ani şi nu mă încumetam. Ocoleam. O luam pe şoseaua pietruită a Depozitului şi mergeam pe urmele căruţelor într-o fugă continuă de parcă eu însumi aş fi fost o căruţă. Ajungeam tîrziu şi mă întorceam la fel de tîrziu, dar pentru mine timpul atunci nu conta. Aveam înainte o viaţă întreagă şi ea se confunda cu şoseaua fără cap şi fără coadă: mergeam, mergeam ! Ce-mi păsa mie că soarele era la apus sau la răsărit ?

În duminicile de vară mă duceam acolo cu Mite Mitaliu la scaldă. Săream de pe mal ca nişte înotători versaţi şi, privind înapoi, aş spune şi acum că aş fi putut fi, la această disciplină dintre cele mai dificile, în lotul olimpic. Închideam ochii şi nu mă interesa nimic. Malul rîpos cred că avea pe puţin zece metri înălţime, iar apa galbenă, plină de spumă, trebuie să fi fost şi ea foarte adîncă. Culoarea galbenă provenea din humă ; huma în soare se face galbenă şi, mai încolo, cînd Tărăţelul îşi recăpăta vatra netedă, femeile din satul meu spălau rufe fără săpun, fiindcă huma de la gîldan, lovită de vălurele, făcea o spumă la fel ca şi săpunul ; şi cum, pe acea vreme de război nu exista săpun, huma din gîldan avea acest dar de a dizolva rîpul de pe cămăşile noastre veşnic asudate.

Într-una din duminici m-am dus să cumpăr peşte pentru seară. Plecasem pe la chindie, cu gologanii într-o batistă înnodată, prinsă bine de braciri şi cu săculete mirosind încă dinainte a sărătură. La întoarcere m-a apucat noaptea de-a dreptul pe luncă, printre potecile mărăcinoase ale Hodînăului.

Cînd am ajuns acasă, mama plîngea : „Mai bine nu mai mîncam peşte !"

Tata nu suporta bocete mocnite : „Lasă, femeie, a venit, a venit ! A murit ? Uite că n-a murit ! A adus peşte ? Uite c-a adus ! Ce mai vrei ? Aprinde focul şi pune grătarul".

Peştele sărat, fript pe grătar, pus în apă rece cu usturoi pisat şi mîncat cu mămăligă fierbinte era leacul oricărui gînd trist.

Noaptea am dormit în podul şoprului. Tocmai se cosiseră cîmpiile şi nu putea fi pe lume

o saltea mai ademenitoare. Mirosea a floare de fin și mai erau și niște stele care se strecurau pe sub acoperiș făcîndu-ți, ocrotitor, cu ochiul lor sclipitor.

Nu m-aș fi așteptat să fi venit lîngă mine tata : „Să nu te mai duci !"

Și mi-a spus și scopul :

„Acolo s-a înecat unul."

Adormisem, dar, odată cu vorbele sale, s-a strecurat și neliniștea : „Unul, Pielan !"

Și tot atunci am aflat și povestea : Pielan, bărbat în putere, totdeauna vesel, trecea mereu, pe vară și pe iarnă, din Pădureni în Scoarța, că avea acolo o ibovnică, și nu mergea decît fluierînd. Și în aerul său fericit, în plină zi, n-a mai văzut malul și-a pășit cîntînd dincolo, prăbușindu-se.

Multă vreme a avut acolo o cruce pe care au luat-o apele.

Ce mai știu e că în certurile noastre din viroagă se auzea din cînd în cînd și acest blestem suprem: „Rămîne-ți-ar numele ca la Gîldanul lui Pielan" !

TRECEREA ALPILOR

Erau șapte : fratele cel mic al tatei, cel de-al șaptelea (vasăzică Iancu, pe care nu l-am cunoscut, aveam în casă doar o fotografie de care era prinsă sub sticlă decorația de erou pe frontul războiului dintîi), apoi nea Gorică, picherul, apoi tata și după el nea Mitu, poștașul, doda Maria, moartă de tînără, doda Florica, „Berja", cum i se spunea, nimeni nu știe de ce, poate din pricină că fugise de la școală, dar ce legătură ar fi ? și, în fine, fratele cel mic, nenea Patică, Pantelimon, plecat la București de mic și revenit într-o toamnă doar cu gîndul să se însoare și să plece imediat la locul său cu Marioara lui Goreci, pe care el voia s-o ia neapărat, mai ales că avea cea mai mare pădure de pe Lacul Tinei. Și tatei nu-i convenea din pricină că acolo aveam și noi o bucată de pădure și mai aveam și părul, cel mai mare păr din cîți văzusem pînă atunci pe locurile acelea de pe malul lacului. Lacul ăsta era foarte departe de noi, făceai cel puțin trei ceasuri pe jos, iar dacă te duceai cu carul tot atît, dacă nu și mai mult, fiindcă trebuia să urmezi drumul care ocolea rîpele și văile. Rîpa cea mai dificilă era valea Dobrei unde te împresurau arbuștii cei mai diferiți ca și în Valea Rugilor, pomi pădureți și mărăcini cu ghimpii cît undrelele, tot felul de copaci cu fructe uimitoare, cîte-un ditamai arbore cu gheare în loc de crengi te întîmpina strălucind în vîrf cu niște mici boabe ca de strugure, poate dulci, poate amare, cine le încerca ? Coboram drumul adînc, drum prin humă amestecată cu frunze și pietriș, tata ținînd cît putea de inima carului să nu se răstoarne, iar eu cu boii de lanț, amărît, curios și totodată înfricoșat de parcă aș fi fost în avion, de parcă aș fi ținut de lanț nu animalele mele blînde, ci niște elefanți cu care Hanibal trecuse Alpii ! Trebuia să ajungem la Lacul Tinei, precum Hanibal între Tibru și zidurile Romei, să luăm de acolo părul. Părul ăsta crescuse direct pe mejdină, jumătate ar fi fost al nostru, jumătate al lui Goreci, și cînd scuturam perele, pere de pădure din care făceam lîveji, un fel de bere de casă, le împărțeam pe din două. In cîte o toamnă făceam din pere și țuică, mai ales atunci cînd nu prea erau prune, așa că oricînd părul de la Lacul Tinei ne aducea cîte ceva. Ba, pe lîngă el, mai umpleam și cîteva coșuri cu ghindă pentru porci și mai luam în car și vreo doi-trei ceroi, adică niște arbuști subțiri numiți ceri, fiindcă pădurile bune aveau, de obicei, trei feluri de copaci : stejari, goruni și ceri. Pe Lacul Tinei creșteau toate aceste trei specii, plus carpenul, plus laricea și măceșul, plus plopul și chiar bradul care, pe urmă se lărgea și urca încolo spre munte, spre Parîng. Lacul acesta, de fapt, nici nu era lac, tîrziu de tot am văzut un fel de albie, plină cu frunze, nici acum nu știu ce-a fost cu el, realitatea e că pe marginea lui creșteau papură și stuf și trestie și nuferi de pădure, ceva, ceva înseamnă că a fost ! Pe noi însă atunci ne interesa părul, fiindcă tata ne-a spus categoric : dacă Goreci își mărită fata a mare și îi dă fratelui meu pădurea de la Lacul Tinei, o să-i dea și părul. Mai bine să-l tăiem. Am fost, bineînțeles, de acord și am plecat pe la miezul nopții, iar luceafărul ne-a prins prin grohănișuri și grohotișuri, alunecam pe frunze, coboram și urcam izbit, clipă de clipă, de nuiele zglobii, dar și de crengi cu ace, zdrelit la genunchi de pietrișul înnoroiat și rupt la coate de mărăcinii cei mai deși. Tata ținea de car cu amîndouă mîinile să nu se răstoarne, iar eu, în fața boilor, mergeam cu spatele înainte și cu fața spre ei să mă vadă, să simtă că eram eu și să mă ajute să coborîm în pace, să nu m-azvîrle în prăpastie la corbii care, auzindu-ne, începuseră să-și filfîie aripile. Jos, în Dobra, curgea un fir de apă rece, nu mă interesa, am trecut prin ea ca pe uscat, nici pantalonii nu i-am răsfrînt, principalul era să începem urcușul și să ajungem în Poiana Crețeștilor. Din poiană aveam să coborîm și dădeam de fostul lac, iar pe marginea lui, de păr. Era spre toamnă și părul mi s-a arătat ca niciodată. Răsărea soarele și tot soarele se așezase pe el. Avea fructe nenumărate, fructe sălbatice și cînd am dus unul între dinți, toată pielea s-a strîns, fiindcă nu erau încă de-a binelea coapte. Această constatare m-a înfiorat : de ce trebuia să-l tăiem dacă perele erau încă în faza de coacere ? De ce să nu le lăsăm să se împlinească ? Și, în definitiv, de ce să tăiem noi părul acesta care făcea pere ? Tata, comandantul expediției, s-a răstit la mine într-un fel cu totul nou. Era de acord cu mine, mă ascultase, hotărîse chiar să nu-l mai taie, dar m-a întrebat, cu o mare revoltă, de ce îi spusesem tocmai atunci această părere a mea ? De ce nu-i mărturisisem gîndurile mele de pe cînd eram acasă ? De ce trebuise să facem drumul peste Dobra (drumul peste Alpi, îmi ziceam eu) dacă ne-am oprit învinși de niște fructe ?

N-am știut să-i răspund. Și nici nu i-am spus nimic, iar

tata după ce s-a întins puțin pe iarbă a hotărît : ne întoarcem cu carul gol !

Abia dincolo de Dobra, aproape de casă, pe drumul bun, am tăiat de pe cureaua noastră de pădure cîțiva goruni, să nu ne facem de rîsul lumii, să nu fi zis satul că n-avem somn și că am tîrît cu noi boii, la miezul nopții, după niște năzăriri de-ale noastre.

NEDUMERIRE

Față în față cu școala noastră își avea coverca Finanțu, cel cu guguștiucii, Finanțu cel care, după cîte știam eu, era cel mai sărac om de pe coasta noastră. Cică ar fi avut și copii, plecați de mici, în lumea largă, în orice caz pe la București, și-o avea și pe Finanțoaia, nevasta lui, femeie uscată, semănînd cu o secure, totul fiind la ea ascuțit și nasul și gura, totul fiind întins înainte, chiar și fruntea încît asocierea cu securea, pe care n-o făcusem eu ci Finanțu însuși era, aș zice, justificată. Finanțu îi spunea cînd secure, cînd topor, cînd coasă : „Tu n-ai alt rost decît să mă tai pe mine, mi-ai distrus viața, secureo, toporule, nenorocito, sapo, coasă știrbă, firea-i-a-dracului de rablă ruginită !“ Finanțu îi spunea așa, acum la bătrînețe, fiindcă se petrecuse cîndva o neînțelegere ; tatăl Finanței, pe cînd era ea tînără, fată mare, nu i-a dat nimic Finănțoiului, n-a vrut s-o mărite cu el, n-a vrut s-audă de el, din pricină că Finanțu, lucrînd pe la București, pe la o bancă, nu fusese pe acolo decît portar în timp ce toată lumea de pe coastă îl considerase cu bani, ceva bancher, — de aici i se trăsese și numele, pentru că în realitate se numea Pargică, Gligore Pargică, — așa că încă din timpul nunții, aflîndu-se escrocheria, se produsese scandalul care a durat o viață, stricînd totul. Copiii, bineînțeles, făcîndu-se mari, plecaseră scuipînd în urmă-le, iar Finanțu, cînd se enerva își alerga nevasta în jurul casei, aruncînd după ea cu fărașul, în vreme ce noi, copiii de la școală, căscam ochii pînă ce ne aducea de urechi în clasă Ivănoiu : „Ce căutați voi acolo ?“ Cu toate astea, guguștiucii nu se speriau de Finanțu, fiindcă Finanțu avea un tăpșan uscat spre Călugăreasca, pe la izvoarele ei, unde se așezau guguștiucii, păsări unice în coastă, de fapt tăpșanul lui Finanțu era singurul loc unde se așezau. Ceva similar se mai petrecea la Popa Pojogeanu cu o barză neagră, cernită, care stătea cît era vara de lungă într-un picior fără să știe nimeni ce era cu ea. Cu guguștiucii lui Finanțu însă se cam știa, pentru că Finanțu le răspîndea acolo pe tăpșan boabe de grîu. Dar și cînd nu avea boabe de grîu, Finanțu atrăgea guguștiucii cu bucățele de mămăligă. Într-un cuvînt, tăpșanul din malul Călugăresei era tot timpul plin de guguștiuci. Și noi îi auzeam cîntînd mai în toate anotimpurile.

Toată povestea asta însă n-a mai avut nici un rost și nici Finanțu n-a mai avut pentru ce trăi din moment ce într-o dimineață, ducîndu-se cu singura lui pereche de pantaloni de cînepă s-o spele în Călugăreasa a căzut cu capul în jos și s-a înecat. Noi ne miram cum de s-a prăpădit atît de ușor într-o palmă de apă, că acolo nici o pisică nu se putea îneca ! Dar cînd vine moartea, cum spuneau oamenii, n-ai cum s-o întorci tu, om sărac și nenorocit. Finănțoaia i-a făcut o cruce din două scînduri și-a înfipt-o în mal, ca un avertisment pentru alții, de parcă acolo ar fi fost Dunărea. Multă vreme eu n-am văzut crucea asta. Moartea lui Finanțu însă o simțisem de îndată ce pe tăpșanul de lîngă școala noastră n-au mai apărut guguștiucii.

Epigrame

UNOR CONSILII POPULARE

Știu și țîncii de o șchioapă
Că se fac poduri la apă.
Iată, însă, la voi sînt
Podurile la pămînt.

UNUI DELAPIDATOR

Lui, de-un timp încoace,
La nunțile toate
Îi plăcea să joace
Polca... pe furate.

UNELE MAGAZINE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM N-AU DE VÎNZARE GEAMURI

Drept măsuri întemeiate
Pînă geamuri vor veni,
Au fost, cică, confiscate
Praștiile la copii.

UNOR COOPERATIVE AGRICOLE CU PRODUCȚIE DE LAPTE MICĂ

Am gîndit adesea solo
Și cu urme de regrete
Dacă vacile acolo
Nu sînt mulse în pipete !

V.D. POPA

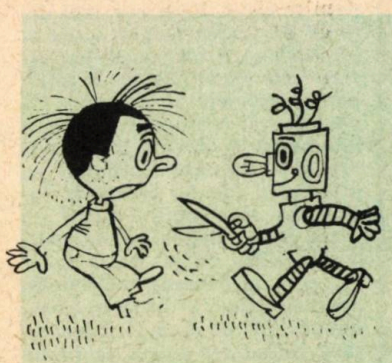

Fără cuvinte

Aventurile științei

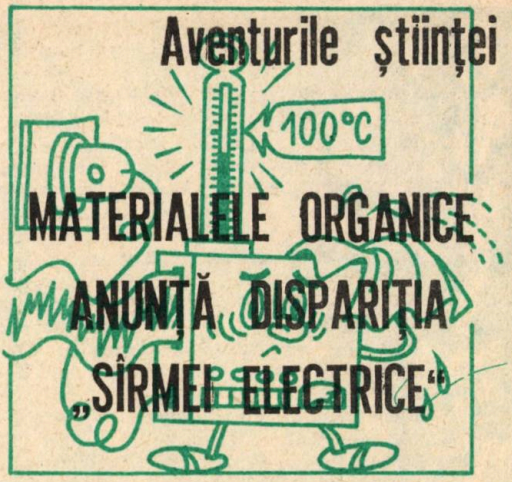

MATERIALELE ORGANICE ANUNȚĂ DISPARIȚIA „SÎRMEI ELECTRICE"

De bună seamă, materialele noi, sintetizate de om, materiale care nu există în natură, sînt departe de a-și fi spus ultimul cuvînt. Mărturie — între multe altele — stau experiențele recente ale unor cercetători francezi și danezi în domeniul supraconductibilității. Ele au trezit un ecou destul de puternic pentru că au deschis o perspectivă nouă, de mare interes pentru fizică, energetică, electrotehnică, tehnică de calcul etc.

CÎND CĂLDURA E PĂGUBITOARE

Pentru a fi transportat dintr-un loc în altul, curentul electric are nevoie de conductori. Asta o știe oricine. Mai puțini sînt cei care cunosc „culisele" acestui proces. Un conductor obișnuit, din metal, opune o anumită rezistență trecerii curentului. Din această cauză, o parte din energia electrică se transformă în căldură. Transformarea este un fenomen cunoscut — efectul Joule — și utilizat la corpurile de încălzit — radiator, fier de călcat etc. În cazul transportului energiei electrice, mai ales la distanțe mari, efectul e nedorit, deoarece provoacă pierderi de energie mergînd pînă la o treime, cea ce e foarte păgubitor. De asemenea, în mașinile mari de calcul, încălzirea componentelor electronice, provocată de efectul Joule, impune existența unor instalații de răcire foarte costisitoare. Neajunsurile nu se opresc însă aici. Ele se manifestă și în alte domenii ale științei și tehnologiei. Iată de ce, cercetători din diverse țări și-au pus problema de a realiza supraconductibilitatea, adică trecerea curentului electric prin conductori fără nici o rezistență, deci fără nici o pierdere și fără încălzire. Fenomenul ca atare este cunoscut mai demult, el a fost descoperit de fizicianul olandez Heike Kammerlingh — Onnes, încă în anul 1911. Ulterior, cercetările au progresat și astăzi se știe că există metale supraconductoare — staniul, mercurul, plumbul, indiul, niobiul — dar ele își manifestă această însușire numai la temperaturi extrem de scăzute, ce pot fi obținute printr-o tehnologie greoaie și costisitoare. De aici, ideea oamenilor de știință de a căuta alte materiale, altceva decît metalele pentru a obține supraconductibilitatea la temperaturi mai ridicate, eventual la cea a mediului ambiant.

Pînă prin anii '60, era o simplă dorință, dar în perioada aceea, chimiștii au sintetizat o nouă categorie de compuși organici care au fost denumiți „solide cu lanțuri lineare". Sînt substanțe ale căror molecule formează lanțuri paralele. Deși nu sînt metale ele sînt bune conducătoare de electricitate. La temperaturi foarte scăzute, au aceleași performanțe ca și cuprul la temperatură normală. Ele au însă o comportare ciudată : uneori conduc curentul, alteori — nu, iar aceasta i-a intrigat pe cercetători. Pînă la un moment dat, cînd au constatat că, de fapt, există o noimă : curentul se transmite în lungul axei lanțurilor de molecule, dar nu și de-a latul ei.

UN DRUM NOU ÎN ELECTROTEHNICĂ

Acum, lucrurile fiind lămurite, s-a putut afirma că „metalele" sintetice se născuseră. Și, odată cu ele, speranța de a realiza, în mod convenabil, mult rîvnita supraconductibilitate. Numai în S.U.A. s-au lansat în studierea acestei probleme peste 300 de cercetători — de la universitățile din Philadelphia, Baltimore și Pennsylvania, de la I.B.M. și Xerox. Dar, curînd, toate nădejdile s-au spulberat căci, de la o anumită temperatură, noile materiale nu numai că nu ajungeau supraconductoare, dar deveneau, pur și simplu, izolante. Așa se face că entuziasmului anilor '72—'73 i-a urmat descurajarea cercetătorilor, care, socotind drumul închis, l-au abandonat. Excepție a făcut un mic grup, condus de Denis Jérôme și Michel Ribault, de la Universitatea Orsay (Franța), care a continuat să lucreze, atît pe plan teoretic, cît și experimental, cu un material (denumirea lui nu prezintă, aici, interes, de aceea nu o consemnăm) sintetizat de cercetătorul danez Klaus Bechgaard. Dintre toate materialele experimentate, atît în Franța, cît și în alte țări, acesta părea că se pretează cel mai bine obiectivului propus. Dar, spre decepția cercetătorilor, lucrurile o apucau pe aceeași cale : de la un punct, noul material devenea izolant ! Atunci s-a născut o idee, și anume : dacă fenomenul se desfășoară astfel la presiune normală, oare la altă presiune la fel ar fi ?

Rapid a fost confecționată o ingenioasă instalație experimentală în care materialul a fost supus concomitent unei temperaturi foarte scăzute și unei presiuni foarte ridicate (12 000 de atmosfere). Și, „minunea" s-a produs : mostra de material sintetic a devenit supraconductoare.

Deocamdată, nimeni nu ar putea spune care este rolul presiunii în toată această desfășurare, dar este cert că, pentru prima oară în lume, a fost obținut un material supraconductor care nu e metal.

Desigur, nu e decît un început. „Sîrma electrică" nu va dispărea chiar peste noapte. Dar un drum nou în știință a fost deschis.

Adrian COSTA

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

CODRULE, CODRUȚULE

ORIZONTAL : 1) Ocrotitorii codrilor — Rîurile, fluviile... 2) Plantă agățătoare caracteristică pădurilor tropicale — Arbore uriaș din codrii de deal, întrebuințat la fabricarea mobilei... 3) ...și rudă a acestuia și a jugastrului (pl.) — cele de la căruță sînt confecționate din lemn de frasin. 4) Copaci care ajung uneori la vîrsta de o mie de ani — Autoarea poeziilor „În pădurile țării mele", „Pădurea" și „În crîng". 5) Exclamație — Constantin Stan — Nota patru — Frunzuliță de brad. 6) Grozavul rechin forestier (Geo Bogza) — 2—3 de tufani ! 7) Fructiferi — Strat care se formează anual la orice copac. 8) Roade-lemn (pl.) — Haina arborilor. 9) Desființată — Inimă de jugastru ! 10) Cutioare de lemn pentru școlari — Conifer uriaș originar din Liban (pl.). 11) 2—3 paltini ! — Munte moldovean — Lac în Scoția. 12) Frate bun cu stejarul — Arbore rășinos a cărui vîrstă depășește curent trei milenii, cel mai bătrîn de pe glob trăind actualmente în Mexic și avînd 6 000 de ani ! (înv. ; pl.).

VERTICAL : 1) Un reprezentant al acestui falnic copac aflat în Azerbaidjan are vîrsta de 2 000 de ani, 50 m înălțime, iar sub coroana lui, a cărei umbră se întinde pe 1 400 mp, se pot adăposti circa o sută de persoane — Se face și din lemn ! 2) Aiurea (înv.) — Plăci de lemn pentru mobilă. 3) Ofițeri — Varietate de stejar care poate ajunge pînă la 50 m înălțime. 4) Numeral feminin — Scriitor român, autor al volumului „Stejarul din Borzești" (1910—1965). 5) Luminișuri în pădure — Băț de sprijin. 6) Sînt — Unitate pentru măsurarea volumului copacilor (pl.). 7) Inimă de carpen ! — Patria baobabului, arbore care trăiește și 5 000 de ani — La sapă ! 8) Anotimp — Nicolae Oprescu — Gura unui fluviu în limba anamită. 9) Comună în Belgia — Icuri pentru despicat butuci (înv.). 10) A lipi — Liviu Rebreanu, autorul romanului „Pădurea Spînzuraților" — Alt nume dat zeiței Demeter, ocrotitoarea lanurilor de grîu. 11) Sfredeluș (Tr.) — Particulă din... particulă ! — Par de lemn ascuțit la un capăt. 12) Erou al lui Vergiliu, care a fost nevoit, printre alte peripeții, să-i aducă sibilei Deifoba o crenguță de aur dintr-un stejar al zeilor — Arbore cu tulpina dreaptă, cilindrică și cu lemnul elastic, care poate atinge vîrsta de 400 de ani (pl.).

Dicționar : EUN, CUA, LOO, DEO, PIȚ.

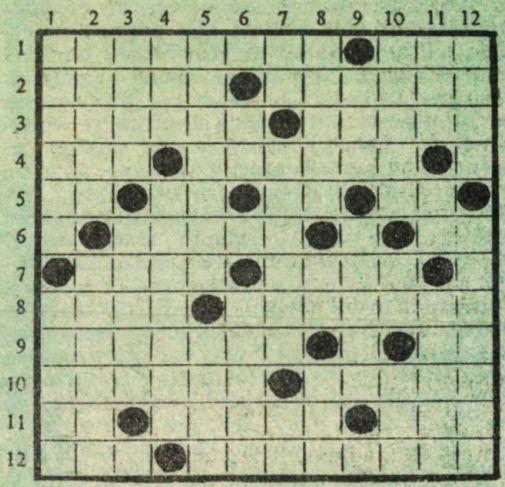

ALMA MATER

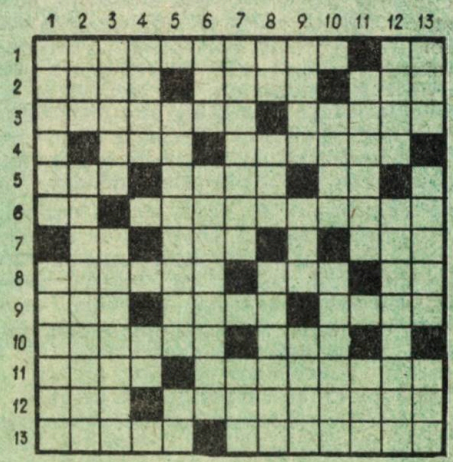

ORIZONTAL : 1) Ordonare a culturilor în timp și spațiu, care prin sporirea fertilității pământului, asigură creșterea producției agricole (pl.) — Posezi. 2) Poet român, autorul volumului „Ne cheamă pământul" — A primi noutăți — Spate în față ! 3) Trăiește cu picioarele pe pământ — Pământ abrupt. 4) Din cînd în cînd — Poetă născută la Iași, cu un lirism de o nuanță delicată, cîntînd bucuriile vieții și pământul strămoșesc, autoare a volumului „Țara luminii". 5) Nu i-ar mai răbda pământul — Năvală — Dinșii. 6) În cale ! — Se ocupă cu cultivarea pământului. 7) Maria Apostol — Rege legendar — Încheietura brațului. 8) Pușì să crească în pămînt — În drum (reg.) — Vorba gîștei. 9) Inimă de mamut ! — Solid, stabil, care derivă dintr-un acid — Piesă din pămînt ars servind la învelirea caselor. 10) Haină lungă și largă — Stăpînul vînturilor pe Terra (mit.). 11) Anexă moto — Poet născut la Brăila, autor al volumului „Pămîntul cîntecului". 12) Începe returul ! — Se referă la știința care studiază evoluția fizică a scoarței pămîntene (fem., pl.). 13) Zeu al plantațiilor, al irigațiilor și al roadelor pămîntului, la babilonieni — Întindere de pămînt avînd caracter de stepă.

VERTICAL : 1) Care se referă la proprietatea pămîntului și la problemele legate de această proprietate — Scriitor contemporan, autor al romanului „Niște țărani". 2) Oraș în Indonezia — Nume dat de romani Pămîntului, semnificația epitetului fiind „Mama care ne hrănește" (2 cuv.). 3) Fug de rup pămîntul — Una din figurile jocului călușarilor. 4) Bilă ! — Tudor Șoimaru. 5) Udarea sistematică a pămîntului (pl.) — Gheorghe Hurmuzescu. 6) Popas peste noapte — Matematician și fizician al Greciei antice, autorul celebrului aforism : „Dați-mi un punct de sprijin și voi pune Pămîntul în mișcare". 7) Scriitor, poet și dramaturg român, autorul tragicomediilor „Sfîrșitul pămîntului" și „Omul biruie pămîntul" — Lipit pămîntului (od.). 8) Nicolae Lupu — Pentru cărat rodul pămîntului — Udare. 9) Pămîntul nostru iubit — A crea o unitate — Pămînt arat. 10) Cerc valoros — Personajul principal din romanul „Pădurea spînzuraților" de Liviu Rebreanu. 11) Văruită — Sigla fostului minister al industriei grele. 12) Pămînt moale — Care este alcătuit din carbon, hidrogen, uneori și din alte elemente (fem.). 13) Întreprindere agricolă de stat — Loc de treier (reg.) — Mamifer rumegător, trăiește în zonele nordice.

Dicționar : AHU, UIB, IMID, URASH, SOE, MIG.

METAN DIN... ZER

S-ar putea obține hidrocarburi din zer ? Profesorul australian Fred Molyneaux a dat un răspuns afirmativ. El consideră că prin anumite procedee, pornindu-se de la acest produs secundar, existent în mari cantități, se poate obține metan, iar din acesta petrol. Costul litrului de carburant obținut din zer n-ar depăși, după aprecierile sale, 30 de cenți.

OUĂ DE PREPELIȚĂ CONTRA ALERGIEI

Ce substanță bioactivă utilă în terapia alergiilor comune sau rebele au ouăle de prepeliță încă nu se știe. Fapt este că un medic francez, folosind acest „medicament" cunoscut încă din milenara medicină chinezească, a reușit să trateze mii de bolnavi, succesele fiind deosebit de încurajatoare. Institutul Național al Sănătății și Cercetării Medicale din Franța întreprinde în prezent cercetări intense pentru a verifica tratamentul alergiilor cu ouă de prepeliță.

OCHIUL ȘI PROTEINELE PENTRU PERCEPEREA CULORILOR

Mai demult se cunoștea că lumina receptată de conurile și bastonașele retinei este tranmisă la creier prin influxuri nervoase. Dar mecanismul transmiterii exacte a celor trei culori fundamentale — roșu, verde și albastru — rămăsese nedescifrat. O echipă de cercetători americani — Kaji Nakaniski, Bary Hanig și Rosalle Crouch — a lămurit problema. Ei au descoperit că în structura ochiului există patru proteine ale văzului — trei pentru perceperea culorilor menționate mai sus și una pentru alb-negru. În structura ochiului se află, totodată, și molecule care pot absorbi lumina, numite molecule retinale.

Pe retină, aceste molecule se unesc cu proteinele vizuale. Atunci cînd lumina atinge structurile formate din proteinele vizuale și moleculele retinale, legătura se rupe și se produce influxul nervos, care transmite creierului mesajul vizual colorat.

LUNG PRILEJ DE VORBE...

Mișu, casierul, vrea să-și ia mașină,
Lung prilej de vorbe ce nu se termină.
Unii spun că Mișu, după fotbal mort,
A luat un premiu de la Pronosport,
Că-n vis Topîrceanu i-a șoptit odată
Care din echipe sigur or să bată.
El urmă întocmai sfatul cu pricina
Și deci iată banii, iată și mașina.

Alții însă, care nu pun bază-n vise,
Au lansat prin colțuri vorbe de culise
Cum că Mișu are un defect la mînă,
De aceea-n urmă cu o săptămînă,
Cînd se anunțase la servici control,
A rămas pe gînduri și, cu ochii-n gol,
Se făcu la față alb ca o hîrtie,
Fiind deh, cu musca pe... casierie.

Iar o bătrînică, una din vecine,
Ce pe Mișu, ciică, îl cunoaște bine,
Știe că el are de mașină bani
De la o mătușă, văduvă-n Focșani,
Întrucît nepotul, om manierat,
Din cărut dorise, baremi un Fiat.

Cealaltă vecină, mai recent mutată,
Totuși, ca și prima, bine informată,
Spuse-n gura mare, într-o farmacie,
Care-i adevărul, pentru că îl știe :
Mișu, într-o seară, foarte cătrănit,
A mers drept la socru și i-a amintit
Cum îi luase fata cu nimic pe ea,
Că nici o valiză, biata, nu avea.
Nunta i-o făcuse numai cu doi, trei
Invitați și ăla neamurile ei
Ce-au venit la masă, chiar ca la pomană,
Fără să aducă baremi o bomboană.
A răbdat el multe, dar acuma gata !
Ori primește zestrea, ori returnă fata !
Socrul, om cu suflet și proprietar,
Își vîndu căsuța unui ospătar
Și-i dădu lui Mișu banii, într-o joi,
Să nu-i mai aducă fata înapoi.

Dar aceste vorbe, chiar taclale toate,
Au fost, drept vorbind, neadevărate.
Mișu și soția lui au cumpărat
O mașină nouă... Albă, de spălat !

V. D. POPA

Am avut prilejul să discut cu un explorator al nemărginitelor spații cosmice, cu colonelul VALERI ILICI ROJDESTVENSKI, pilot-cosmonaut al U.R.S.S., Erou al Uniunii Sovietice, care a fost oaspetele țării noastre. Interviul pe care i l-am solicitat a debutat cu o indiscretă, dar firească, întrebare referitoare la biografia lui.

— Viața mea, mi-a răspuns el cu umor, nu se deosebește cu nimic de a oricărui om : m-am născut, am învățat, m-am însurat...

— Și mai în detaliu ?

— Am venit pe lume în 1939, la Leningrad. Aveam, deci, vreo doi ani cînd a început războiul. Apoi a fost blocada. În 1942, familia mea a fost evacuată, dar, în 1945, ne-am reîntors în orașul de pe malurile Nevei. Era pace și viața mea s-a desfășurat, în continuare, aidoma cu a celorlalți tineri sovietici de vîrsta pe care o aveam atunci, adică pe băncile școlii, pe terenul de sport, în bibliotecă... Cînd a venit momentul să-mi aleg o profesie, am optat pentru Școala superioară de marină militară „F. I. Dzerjinski". La absolvirea școlii eram nu numai ofițer de marină, ci și inginer.

— Ați navigat mult ca marinar ?

— Ce-i drept, am fost marinar în flota Mării Baltice, dar am „navigat" mai ales pe... verticală.

— Cum adică ?

— Am urmat un curs special și am devenit scafandru.

— Și din fundul mării ați „țîșnit" direct în Cosmos ?

— Nu chiar atît de direct și nici atît de rapid. În 1965 am fost selecționat în grupul de cosmonauți. Am zburat însă abia peste 11 ani. Ani de muncă, de pregătire, de antrenamente și, mai ales, de studii intense. Ca toți colegii mei, de altfel. Startul l-am luat la 14 octombrie 1976, pe o navă „Saliut-5", al cărei comandant era Viaceslav Zurov. Nava noastră urma să se cupleze cu o alta, aflată pe orbită. Ajunși acolo, în sistemul ce trebuia să asigure apropierea dintre cele două module cosmice a intervenit o defecțiune și joncțiu-

Cosmonautul V. I. Rojdestvenski

NIMIC NU E MAI MINUNAT CA UN RĂSĂRIT DE SOARE

nea n-a putut avea loc. Atunci, ni s-a ordonat să ne reîntoarcem pe Pămînt. Cu acest prilej, ni s-a încredințat însă o misiune deosebită, și anume să aterizăm nu pe sol, ci în apele unui lac. Noi am fost primul echipaj cosmic sovietic care și-a încheiat zborul amerizînd.

— *Ce v-a impresionat cel mai mult acolo, sus ?*

— La o jumătate de oră după lansare, am asistat la cel mai fantastic spectacol pe care mi l-aș fi putut închipui : răsăritul Soarelui. E nemaipomenit ! Nimic nu este mai minunat ca un răsărit de Soare !

— *În Cosmos.*

— Firește. Deși... poate că și pe Pămînt puține lucruri sînt atît de frumoase ca Soarele cînd răsare...

— *Cu ce vă ocupați acum ?*

— Conduc operațiile de joncțiune a navelor cosmice. Toate joncțiunile despre care ați citit sau le-ați văzut la televizor în ultimii ani au „trecut" prin „mîinile" mele. Aceste operații le execută cosmonauții, sub stricta noastră supraveghere. Noi am elaborat un sistem automat de telemetrie foarte perfecționat. Datorită lui, de la pupitrul meu pot verifica, în orice clipă, oricare dintre componentele navei aflate pe orbită. E de ajuns să apăs pe un buton și pe ecranul telemonitorului se ivesc datele care mă interesează. Senzorii de pe navă transmit tot timpul date despre starea mecanismelor, despre modul cum funcționează ele. Aceste date apar pe ecran convertite în cifre sau sub forma unor curbe luminoase. La nevoie, putem prelua, de pe Pămînt, conducerea întregii operațiuni.

— *Îl cunoașteți pe cel ce urmează să devină primul cosmonaut român ?*

— Bineînțeles. Se pregătesc doi tineri români. Sînt oameni foarte capabili, deosebit de sîrguincioși și pregătirea lor se desfășoară cît se poate de bine. Cred că tot eu voi fi acela care va dirija joncțiunea navei echipajului sovieto-român cu nava ce se va afla atunci pe orbită. Aș vrea să subliniez că, pînă acum, singurele echipaje cosmice binaționale aparțin țărilor socialiste. După mine, asemenea echipaje mixte dovedesc ce înălțimi — la propriu și la figurat — atinge prietenia ce leagă popoarele țărilor socialiste. Ampla muncă pe care un asemenea colectiv de cosmonauți o desfășoară pe orbită este un prețios serviciu adus păcii, științei, deci oamenilor.

Dan LĂZĂRESCU

9 000 DE ANIMALE ÎNGRIJITE DE UN OPERATOR ŞI UN ORDINATOR

La sovhozul „Maiski", regiunea Perm, din U.R.S.S. creşterea animalelor a atins un grad foarte înalt de automatizare. Aici, datorită ordinatorului prin care s-au programat lucrările, un singur operator asigură pregătirea şi distribuirea hranei pentru 9 000 de animale crescute în ferme. Acest operator nu este un simplu lucrător la tabloul de comandă electronică. El este, totodată, un bun electrician, radiotehnician, cunoscător al aparaturii de măsură şi control, pe scurt, un policalificat de înaltă tehnicitate.

MICROSCOP CU ULTRASUNETE

Actualele microscoape optice şi mai apoi cele electronice s-au dovedit a fi instrumente deosebit de preţioase în cercetarea ştiinţifică. Performanţele lor au totuşi limite. Folosirea ultrasunetelor în microscopie a dus la crearea unor aparate cu calităţi superioare celor realizate pînă acum. Un astfel de aparat a fost realizat recent şi în R. P. Chineză, de către cercetători de la Institutul de acustică. Instrumentul se dovedeşte a fi de mare utilitate în studierea structurii interne a materialelor şi în cercetarea biologică, în special pentru studierea celulelor de tip canceros.

MICROSCOP CARE MĂREŞTE DE 7 MILIOANE DE ORI

Oamenii de ştiinţă şi inginerii de la Universitatea Cambridge — Anglia au creat un microscop electronic cu ajutorul căruia imaginea unui cristal de aur a fost mărită de 7 milioane de ori. Această performanţă tehnologică permite observatorului să vadă clar şirurile de atomi de aur din care este constituit cristalul. Noul microscop va permite savanţilor să descifreze mai bine structura şi comportarea materiei.

ALEGEŢI 12 DIN 36!

Cunoaşteţi înţelesul expresiilor şi locuţiunilor româneşti de mai jos ? Subliniaţi care dintre cele trei răspunsuri, propuse în dreptul fiecăreia, este cel corect.

1. „Adună alb în căpistere"
   a) îmbătrîneşte
   b) face economii
   c) e cuprins de dor

2. „A intrat bălaia (sau alba) în sat"
   a) a venit iarna
   b) a venit primăvara
   c) s-au ivit zorile

3. „A fi a cincea roată la căruţă"
   a) a fi folositor
   b) a fi de prisos
   c) a constitui o rezervă

4. „A fi ciuciulete"
   a) ud pînă la piele
   b) mic de statură
   c) prost

5. „Vorbe de clacă"
   a) cu rost ; bune
   b) cuvinte de îndemn
   c) vorbe fără rost ; flecăreală

6. „Doina ştie, doina cîntă"
   a) spune mereu aceleaşi lucruri
   b) cîntă frumos
   c) spune numai adevărul

7. „A avea gură de cîrpă"
   a) a fi flecar
   b) a fi tăcut ; morocănos
   c) a fi bîlbîit

RADIOLA ROSA SPOREȘTE REZISTENȚA LA EFORT

În nord-estul Uniunii Sovietice, mai ales pe pășunile munților din Kamciatka, crește o plantă — Radiola rosa — ale cărei rădăcini au însușiri tonifiante deosebite. Un grup de medici, farmacologi și biochimiști de la Institutul de medicină Tomsk din Siberia au verificat proprietățile acestei plante intrată în legendă. Radiola rosa, ruja sau „rădăcina de aur", cum i se mai spune, mărește rezistența organismului la efort. Un test comparativ efectuat cu jenșen, ruja și eleuterococ, a arătat că rădăcina de aur se situează pe primul loc. Doze de extract administrate unor sportivi care rulau pe biciclete energometrice au determinat, la efort, creșterea forței pulsațiilor inimii, nu și a frecvenței bătăilor ei, restabilirea forțelor având loc într-un timp mult mai scurt. Extractul de rujă administrat unor studenți a asigurat mărirea duratei de luciditate a gîndirii, scăderea numărului de greșeli la testul de control.

Biochimiștii au determinat în rădăcina de rujă o substanță activă — radiolozidul — care intensifică metabolismul din celulele organismului și conferă o energie suplimentară.

DIN CEAPĂ — UN MEDICAMENT

Nu o dată la pregătirea unor sortimente de hrană cu ceapă s-a lăcrimat. Aceasta se datorează faptului că substanța pătrunsă în ochi se dizolvă și produce o cantitate mică de acid sulfuric. Dacă ceapa se curăță sub apă, fenomenul lăcrimării nu mai are loc.

Această plantă de grădină are însă și virtuți curative. În ea s-a găsit prostaglandina A, substanță care are proprietatea de a scădea presiunea sîngelui. Un miligram de component activ din ceapă injectat la un cobai a determinat scăderea bruscă a tensiunii. Farmacologii speră ca din banala ceapă să se obțină un medicament natural, eficient pentru om.

8. „De izvoană"
   a) niciodată
   b) de rău
   c) din nou ; de la capăt

9. „A rămîne paf"
   a) supărat
   b) uimit
   c) indiferent

10. „A tăia (la) piroane"
    a) a muri de frig
    b) a spune minciuni
    c) a glumi indecent

11. „Fără preget"
    a) fără răgaz ; neîntrerupt
    b) fără folos
    c) fără milă

12. „Ca prîsnelul"
    a) supărat tare
    b) leneș
    c) foarte iute ; vioi ; ager

Verificați răspunsurile subliniate de dumneavoastră cu cele corecte (pag. 207). Dacă ați dat cel puțin zece răspunsuri corecte înseamnă că înțelegeți bine exprimarea metaforică, cu sclipiri de spirit și înțelepciune, obișnuită în graiul de zi cu zi al poporului nostru. Multe din aceste expresii și locuțiuni pot fi întîlnite, de asemenea, în scrierile clasicilor literaturii române, printre care : C. Negruzzi, Ion Creangă, V. Alecsandri, P. Ispirescu, M. Sadoveanu.

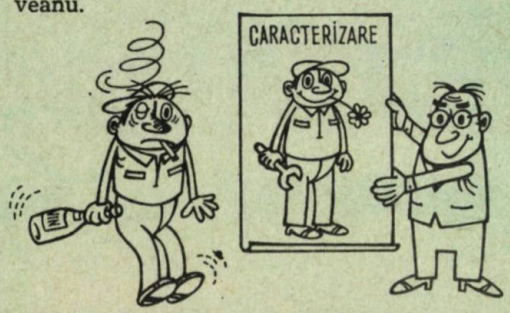

Fără cuvinte

MAMA NOASTRĂ NATURA

În aproape toate ediţiile precedente ale almanahului nostru am scris despre plantele medicinale, despre marea lor diversitate pe întinsul ţării, valoare terapeutică, mod de recoltare, păstrare şi preparare, afecţiuni în care sînt indicate. La cererea a numeroşi cititori, prezentăm de această dată un grupaj cuprinzînd modul de preparare şi de folosire a plantelor medicinale în boli ale sistemului nervos, în boli de piele, în afecţiuni venoase şi în boli stomatologice.

ÎN BOLI ALE SISTEMULUI NERVOS

Călin (Viburnum opulus L.); se recoltează scoarţa, primăvara, de pe ramuri nu prea bătrîne. Are o acţiune calmantă, uşor spasmolitică. Se administrează în accidente nervoase ale sarcinii, în dismenoree. Din extractul fluid se administrează cîte 20—30 picături de 3—4 ori pe zi în ceai de Coada şoricelului. Fructele nu sînt comestibile.

Hamei (Humulus lupulus L.); se recoltează conurile femele încă galben-verzui. Servesc la obţinerea de preparate cu efect sedativ, calmant.

Levănţică (Lavandula angustifolia Mill.); se recoltează florile care au o slabă acţiune sedativă şi intră în compoziţia unor ceaiuri medicinale. Din flori se mai prepară şi băi medicinale cu efect tonifiant, în nevroze astenice.

Odolean, Valeriană (Valeriana officinalis L.); se recoltează rizomii cu rădăcini din care se obţin preparate cu acţiune sedativă şi slab spasmolitice. În hiperexcitabilitate nervoasă, în aşa-zisele nevroze cardiace se administrează 20—30 picături de tinctură de 3—5 ori pe zi, în apă îndulcită. Intră în compoziţia medicamentului Extraveral. Extractul apos se prepară din două linguriţe de produs mărunţit opărite cu 250 ml apă. Se lasă în repaus 10—12 ore, se strecoară şi se consumă în două reprize. Fiind lipsit de toxicitate poate fi folosit timp de mai multe săptămîni.

Obligeană, Trestie mirositoare, Spetează (Acorus calamus L.); se recoltează rizomii care prezintă o acţiune sedativă, uşor spasmolitică.

Păducel, Mărăcine (Crataegus monogyna); se recoltează florile şi fructele, care pot fi folosite sub formă de ceai, împreună cu o parte egală de fructe de măceş. Prezintă un efect sedativ. Se consumă 3—4 ceaiuri pe zi timp de mai multe săptămîni sau chiar luni fiind complet lipsit de efecte secundare dăunătoare.

Rhaponticum carthamoides (Willd.): Specie originară din Siberia, introdusă la Braşov în 1963. Se recoltează rădăcinile din al treilea an de vegetaţie, toamna tîrziu, înainte ca solul să îngheţe. Servesc la obţinerea de medicamente şi băuturi răcoritoare cu efect stimulativ în disfuncţii neuro-vegetative, în stări de astenie fizică şi psihică.

Roiniţă, Iarba stupului (Melissa officinalis L.); se recoltează frunzele, care sînt folosite la prepararea de ceaiuri sedative, carminative şi alimentare. Se poate combina cu o cantitate egală de frunze de izmă.

Şofran (Crocus sativus L.); se recoltează stigmatele. Este un sedativ cu acţiune slabă, folosit mai ales drept colorant şi condiment.

Talpa gîştii (Leonurus cardiaca L.); se recoltează părţile aeriene. Prezintă acţiune sedativă. Se foloseşte în distonii neuro-vegetative (neurastenie), stări de nelinişte, insomnie. Se prepară un extract din 25 g produs uscat fiert timp de trei minute într-un litru de vin. Se lasă 12 ore în repaus, se strecoară şi se completează cu vin pînă la 1 000 ml. Se administrează de 3—5 ori pe zi cîte 50 ml. Tratamentul poate fi continuat cîteva luni.

Ceai calmant. Se compune din : conuri de hamei, flori de tei, fructe de păducel, rădăcină de odolean, talpa gîştii. Produce o stare de linişte, calmare şi echilibrare a sistemului nervos, contribuind deseori la

reglarea bătăilor inimii. Se consumă cald.

Ceai sedativ. Se comune din: flori de tei, rădăcină de odolean, capsule de mac, conuri de hamei, şovîrv şi talpa gîştii. Se recomandă în stări de insomnie, surescitare nervoasă. Se bea seara la culcare ; micşorează excitabilitatea centrilor nervoşi.

ÎN BOLI DE PIELE

Ammi majus L., specie de origine mediteraneeană cultivată şi la noi. Din fructe se obţin medicamente fotosensibilatoare şi cu acţiune asupra pigmenţilor din piele. Se administrează pe cale bucală şi totodată se badijonează zonele depigmentate ale suferinzilor de vitiligo. Aceste părţi ale pielii se expun apoi acţiunii razelor solare sau a celor ultraviolete. Se folosesc şi în absenţa părului de pe suprafeţe circumscrise.

Anghinare (Cynara scolymus L.) ; se recoltează frunzele din care se prepară un ceai, folositor în caz de alergie alimentară, urticarii.

Arnică, Podbal de munte (Arnica montana L.); se recoltează florile, uneori rizomii şi iarba. Sub formă de tinctură este folosită extern în tratamentul diferitelor răni, contuzii, atît în medicina umană, cît şi în cea veterinară. Pot fi aplicate şi comprese. Are efect cicatrizant.

Brusture, Lipan (Arctium lappa L.); se recoltează rădăcinile. Uleiul obţinut prin macerarea rădăcinilor uscate se foloseşte în afecţiuni ale pielii, ca ulei de păr. Decoctul obţinut prin fierberea rădăcinilor se foloseşte la spălarea părului gras.

Castan sălbatic, Castan porcesc (Aesculus hippocastanium L.); se recoltează seminţele. Se obţin bune rezultate cu preparate galenice sau specialităţi industriale în edeme traumatice, sechele după fracturi şi luxaţii, edeme postoperatorii ş.a. Din scoarţă se prepară un unguent de protecţie faţă de razele solare.

Cătină albă, Cătină de rîu (Hippophae rhamnoides L.) ; se recoltează fructele din care prin presare şi separare de faza apoasă se obţine un ulei gras. Acesta conţine cantităţi însemnate de provitamina A şi de vitamina E ; serveşte la protejarea mucoaselor şi a pielii de acţiunea nocivă a unor radiaţii. Este folosit şi la tratarea arsurilor, degerăturilor, diferitelor plăgi. Din fructe se prepară băuturi răcoritoare, vinuri fermentate, sucuri, siropuri, dulceaţă.

Coada şoricelului (Achillea Millefolium L.); se recoltează florile şi părţile aeriene care prezintă acţiune antiinflamatoare, cicatrizantă, hemostatică şi antimicrobiană. Uleiul volatil obţinut din plantă este folosit în tratamentul arsurilor şi al diferitelor afecţiuni dermatologice.

Gălbenele, Filimică (Calendula officinalis L.); se recoltează florile, care macerate cu ulei, servesc la prepararea de unguente pentru tratarea diferitelor plăgi. Peste flori se toarnă o cantitate mică de ulei de floarea soarelui, se încălzeşte şi se lasă apoi în repaus şase ore ; se strecoară şi se adaugă la unguente sau se amestecă cu baze de unguente.

Ienupăr (Juniperus communis L.); se recoltează fructele, iar din lemnul de ienupăr se obţine prin distilare uscată un gudron care este folosit în dermatologie.

In (Linum usitatissimum L.); se recoltează seminţele. Făina de in şi turtele rămase după extragerea uleiului gras şi sicativ se aplică sub formă de cataplasme calde, emoliente, slab hiperemizante pe piele, în tratamentul furunculozei şi în dureri reumatice. Uleiul, agitat, cu un volum egal de apă de var, este folosit ca prim ajutor în arsuri.

Mentă, Izmă bună (Mentha piperita L.); se recoltează părţile aeriene care conţin un ulei volatil şi materii tanante. Uleiul şi mentolul sînt folosite în dermatologie sub formă de unguente, badijonări, instilări nazale în vederea diminuării senzaţiei de mîncărime şi pentru calmarea durerilor.

Barba caprei, creţească (Spiraea ulmaria) ; infuzia preparată din 20—30 g flori la un litru de apă este folosită în edemuri şi hidropizie. Tijele cu flori dau vinurilor gust şi parfum deosebit, asemănător celor greceşti.

Dentiţă, iarbă roşie (Bideus tripartita) ; infuzia, aplicată sub formă de cataplasme, ori băile, contribuie la vindecarea rănilor pielii. Contra tusei se mestecă rădăcini şi frunze proaspete. Ca purgativ şi vermifug se bea un extract obţinut din 30—60 g plantă la un litru vin alb sau bere.

Fumăriţă, fumu-pămîntului (Fumaria officinalis); cataplasmele cu infuzie, aplicate pe piele, au efect contra pecinginii. Băută, infuzia este calmantă, fortifiantă şi antiscorbutică.

Podbal (Tussilago farfara); infuzia preparată din frunze şi folosită sub formă de cataplasme sau băi zilnice este folositoare în vindecarea arsurilor, entorselor şi împotriva bătăturilor. Băută de 3—4 ori pe zi este utilă în bronşite, tuse, astm, laringită, dermatoze.

Săpunariţă (Saponaria officinalis); decoctul este util ca depurativ în boli de piele, eczeme, furunculoză.

Turiţa mare (Agrimonia eupatoria) ; frunzele proaspete, strivite şi aplicate pe entorse şi răni, contribuie la dezinflamarea şi vindecarea acestora. Gargarismele cu infuzie sînt folositoare în faringite. Compresele descongestionează ochii.

Urechelniţă (Sempervivum assimile); frunzele proaspete, jupuite de cuticul (pieliţă), aplicate pe bătături, duc la dispariţia acestora. Sucul obţinut din frunze strivite este folositor în dizenterie şi pentru tratamentul arsurilor. În pecingine şi fisuri ale pielii se aplică o pomadă obţinută din suc de frunze şi ulei de migdale.

Mușețel, Romaniță (Matricaria chamomilla L.); se recoltează florile. În dermatologie (în special în dermatitele sugarilor, diferite procese pe fond inflamator) sînt folosite cataplasmele calde și băile medicinale pe bază de mușețel. În tratamentul arsurilor sau în afecțiuni dermatologice poate fi folosit un ulei preparat din : 10 g flori de mușețel umezite cu 10 ml alcool de 70°, care se păstrează timp de trei ore, într-un vas închis, la temperatura camerei, apoi se adaugă 100 ml ulei de floarea soarelui sau ulei de pojarniță ; se amestecă și se încălzește pe baia de apă pînă cînd se evaporă tot alcoolul. Se stoarce, se strecoară și se păstrează în sticluțe.

Nalbă de pădure și **Nalbă de cultură** (Malva Sylvestris L.); se recoltează frunzele, care se aplică opărite pe răni, furunculi, eczeme, ca emolient.

Pătlagină îngustă (Plantago lanceolata L.); frunzele proaspete, ușor zdrobite, se aplică pe răni pentru oprirea sîngerării și grăbirea vindecării. Înainte de a fi folosite, frunzele trebuie să fie bine spălate. Au și efect antibiotic pe lîngă cel hemostatic. Unguente preparate din zeama stoarsă din frunze proaspete (sau extracte obținute din frunze uscate) se folosesc în tratamentul rănilor care se închid greu.

Rostopască, Negelariță, Iarbă de negi (+Chelidonium Majus L.); se recoltează părțile aeriene și rădăcina. Planta este toxică ; sucul lăptos conține alcaloizi (0,4% iarba și peste 1% rădăcina). Extern, sucul se aplică pe negi, care se usucă astfel și cad după un tratament de cîteva zile. Are efect antimicotic (citostatic, anticanceros) asociat cu unul proteolitic (care hidrolizează proteinele).

Trei frați pătați, Panseluțe (Viola tricolor L.); se recoltează părțile aeriene. În eczeme se fac aplicări locale de cataplasme și se administrează și intern sub formă de infuzie preparată din o linguriță de produs uscat la 150 ml apă clocotită. Ceaiul se bea în trei reprize în cursul unei zile, timp de una sau două săptămîni.

Ceai depurativ (în afecțiunile pielii). Se compune din : flori de soc, cicoare, păpădie, trei frați pătați. Se recomandă în apariția unor coșuri, furuncule sau eczeme. Produce o activare a circulației sîngelui, elimină toxinele formate la nivelul ficatului și al rinichilor; mărește secreția bilei, contribuind astfel la normalizarea digestiei, activează transpirația și diureza, ajutînd la eliminarea toxinelor din corp. Ceaiul acesta este eficace și în cazul persoanelor care suferă de obezitate. Se beau 2—3 ceaiuri pe zi.

ÎN AFECȚIUNI VENOASE ; HEMOROIZI

Afin (Vaccinium myrtillus L.); se recoltează frunzele și fructele. Din frunze se prepară un ceai alimentar cu slabă acțiune hipogliceminizantă. Se recomandă în colite; are și acțiune venotonică și de reglare a permeabilității capilarelor.

Castan sălbatic, Castan porcesc (Aesculus hippocastanum L.); se recoltează semințele din care se obțin preparate galenice și industriale de folos în afecțiuni ale venelor (flebite, tromboflebite, varice, hemoroizi, ulcer varicos al gambei). Se asociază cu vitamine din complexul B.

Pătlagina îngustă (Plantago lanceolata L.); se recoltează frunzele care sînt stoarse în stare proaspătă. Din sucul obținut se prepară unguente folosite cu succes în tratamentul hemoroizilor.

Plop negru (Populus nigra L.); se recoltează mugurii în lunile februarie-martie. Ei conțin un ulei volatil care servește la prepararea unui unguent aromat folosit în hemoroizi și dureri reumatice.

Sulfină (Melilotus officinalis L.); se recoltează florile din care se obțin medicamente folosite în tromboflebite, varice, hemoroizi.

ÎN BOLI STOMATOLOGICE

Cerneț (Ceum urbanium L.); se recoltează rizomii din care se prepară o tinctură folosită în gingivită, sub formă de badijonări. Intră și în compoziția unor ceaiuri antidiareice.

Coada șoricelului (Achillea millefolium L.) ; se recoltează florile și părțile aeriene din care se prepară un decoct folosit extern, prin clătirea cît mai frecventă a cavității bucale, în aftoză și stomatită. Decoctul se prepară opărind 10 g de plantă uscată cu 300 ml apă, se fierbe timp de trei minute, se lasă în repaus 15 minute, apoi se strecoară. Poate fi folosit și în spălături vaginale ca dezinfectant, cicatrizant, deodorant.

Jaleș (Salvia officinalis L.); se recoltează frunzele din care se prepară o infuzie folosită în afecțiuni ale cavității bucale: gingivite, stomatite, afte. Se clătește gura din oră în oră. Prezintă efect antibiotic și de mărire a intensității circulației sanguine locale, astringentă. Se pot prepara și tincturi cu tărie alcoolică de 35—40°.

Mușețel, Romaniță (Matricaria chamomilla L.). se recoltează florile din care se prepară un ceai cu care se clătește gura cît mai frecvent în stomatite și alte inflamații ale cavității bucale, de preferință în combinație cu ceaiul de jaleș. Pentru prepararea infuziei se opăresc 10 g flori uscate cu 100 ml apă, se fierb un minut, se lasă în repaus 15 minute, apoi se strecoară.

Nalbă de pădure și **Nalbă de cultură** (Malva sylvestris și M. glabra); se recoltează florile din care se prepară un ceai cu care se clătește gura frecvent, în stomatite. Ceaiul se prepară ca și cel de mușețel din 5 g de flori.

Nalbă mare, Nalbă albă (Althea officinalis L.); se recoltează frunzele din care se prepară un ceai cu care se clătește gura cît mai frecvent în afecțiuni bucale. Se alternează și cu ceai de coada șoricelului și gălbășoară sau jaleș.

Claudiu VODĂ

STRĂINI DESPRE BUCUREŞTI

Bucureştii de acum peste cinci sferturi de veac. Îl cunoaştem din însemnările istoricilor şi din stampele păstrate şi ajunse pînă la noi. Dar străinătatea ce ştia despre Bucureşti ? O relatare, cam fantezistă, o găsim în marea revistă engleză „The London News", la 7 ianuarie 1854. Pe prima pagină se află imaginea — pe care o reproducem — un desen reprezentînd cîteva case de lemn. Din textul explicativ, tipărit în pagina a doua, extragem cîteva rînduri : „Capitala Valahiei este situată într-o vale bogată, pe malul răsăritean al rîului Dîmboviţa. Are o suprafaţă destul de mare : 4 mile nord-sud şi 3 mile est-vest. Are construcţii mici, străzi nepavate cu piatră, ci cu trunchiuri de copaci puse de-a curmezişul (este vorba de vestitele poduri de lemn). Palatele boierilor sînt construite din piatră şi arată frumos în comparaţie cu cocioabele din jur, (deci, s-ar înţelege că sînt numai cîteva case mai acătării). Oraşul are multe cafenele şi săli de biliard şi de joc (...)".

Fantezia descrierii se vede mai ales din desen. Aşa să fi fost atunci Dîmboviţa, o gîrlă care putea fi trecută cu piciorul ? Iar capătul Podului Caliţei — pe atunci arteră principală de intrare în oraş — era format din cîteva poteci pe un maidan ? Ne înviorăm însă cîcind însemnările unui alt străin — Johann Neigebaur — care trecuse prin Bucureşti cu opt ani mai înainte şi consemnase unele date semnificative : „Capitala Valahiei are peste 100 000 de locuitori ; măsoară în diametru 24 000 de picioare (7,5 km) ; pe străzile sale — e drept, cam întortochiate — sînt 16 000 de case..."

Deci altceva decît arăta revista londoneză.

FOILE DE CĂRĂUŞI

Au existat şi „paşapoarte" pentru căruţe. Unele se păstrează la Arhivele Statului. Cele mai multe se numeau „Foi de cărăuş" şi erau eliberate de braşoveni, pentru a însoţi transporturile de mărfuri spre Ţara Românească. Altele, mai „speciale", aveau imprimate — aşa cum vedem în facsimilul alăturat — o căruţă încărcată, trasă de şapte cai.

Să recunoaştem că un astfel de document reprezintă o notă de înalt progres tipografic, uimitor pentru vremea aceea, adică pentru anul 1836, an menţionat pe năstruşnicul „paşaport". Dar de ce atîţia cai ? Pentru că trecerea de la Braşov spre Cîmpulung avea multe şi grele urcuşuri. Datele cuprinse într-un astfel de document : numele cărăuşului şi lista mărfurilor transportate.

Căruţele aveau coviltire bune, de papură, roţi de lemn tare, cu şapte spiţe fiecare şi „rezervor" de combustibil la spate — coşul cu ovăz pentru cai.

DE-ALE CELEBRITĂŢILOR

După premiera comediei „Şcoala calomniei" de Sheridan, dramaturgul englez Cumberland, care a scris mai multe tragedii, i-a spus autorului :

— Am văzut aseară comedia dumitale şi drept să-ţi spun, n-am prea zîmbit.

— Eşti nedrept, maestre, i-a răspun Sheridan. Eu am văzut zilele trecute o tragedie de-a dumitale şi am rîs cu lacrimi...

Celebra scriitoare engleză, Agatha Cristie, care se căsătorise a doua oară, la o vîrstă destul de înaintată, cu un arheolog, mărturisea unor prietene cu prilejul unei sindrofii :

— Soţul meu e pasionat după antichităţi. Cu cît îmbătrînesc, cu atît îi par mai interesantă !

Într-o zi, Goethe asculta plictisit o lungă tragedie în versuri, pe care i-o citea autorul, un oarecare. Deodată Goethe exclamă :

— Stai puţin. Ai citit un vers foarte frumos. Cum naiba s-a rătăcit în tragedia dumitale.

Vestitul naturalist Cuvier se afla, împreună cu un prieten, în faţa celebrului tablou „Fecioara cu peştele", de Rafael.

— Ce părere aveţi ?, l-a întrebat amicul.

— Cred că este vorba de un peşte din specia crapului, i-a răspuns cu gravitate omul de ştiinţă.

ORI FRIPTURĂ, ORI CUNOAŞTEREA UNIVERSULUI!

Ce preferaţi: o friptură bine şi repede pregătită sau o mai bună cunoaştere a spaţiului cosmic ?

Oricît de stranie ar putea să pară, această întrebare a fost pusă. Au adresat-o astronomii britanici concetăţenilor lor care folosesc noile maşini de gătit cu microunde, şi au adoptat chiar tonul unui ultimatum. Societatea — a declarat Christopher Tibbs, preşedintele unei comisii tehnice — trebuie să aleagă ori bucăria cu microunde ori radioastronomia ! Diferendul a pornit de la observatorul astronomic Jodrell Bank, dotat cu unul dintre cele mai mari radiotelescoape din lume. Ca şi maşinile de gătit incriminate, amintitul telescop lucrează cu unde electromagnetice. Nu se ştie dacă observarea galaxiilor a stîrnit protestul vreunei gospodine, însă este cert că astronomii sînt supăraţi : cuptoarele cu microunde, dacă nu sînt perfect izolate — şi nu prea sînt — emit radiaţii care perturbă aparatele extrem de gingaşe cu care se fac măsurătorile de radioastronomie.

E lesne de înţeles că pentru un cercetător al Universului nu e totuna dacă o stea se află la o mie sau la zece mii de ani-lumină depărtare, tot aşa cum unei gospodine — una dintre cele 280 000 care folosesc noile cuptoare — nu-i este indiferent dacă-şi prepară friptura într-o oră sau în numai cîteva minute, folosind o maşină de gătit pe care a dat o mulţime de bani. De aceea, poziţiile celor două tabere par a fi de neîmpăcat. Deocamdată, pentru că numitul Christopher Tibbs, amintit mai sus, prezidează o comisie care nu face altceva decît să studieze, cu toată seriozitatea, impactul dintre bucătărie şi ştiinţă. Aşa încît speranţele nu sînt încă pierdute, ceea ce înseamnă că şi fripturile şi radioastronomia au destule şanse să conviețuiască în... Univers.

GRÎU CU O VECHIME DE 17 MILENII

Potrivit unor aprecieri bazate pe găsirea unor seminţe de cereale în Siria, agricultura ar fi luat naştere acum 9 000 de ani. Această datare a trebuit să fie însă modificată. O expediţie arheologică, condusă de prof. Fred Vandorf, a descoperit, pe cursul Nilului, la 20 km de Assuan, grăunţe de grîu a căror vechime este de 17 000 de ani. Agricultura ar fi luat naştere, aşadar, acum şaptesprezece milenii !

FIRUL DE PĂR INDICĂ STAREA SĂNĂTĂŢII

O serie de experienţe au atestat că firul de păr poate da informaţii deosebit de preţioase asupra sănătăţii.

S-a relevat că la pacienţii cu tulburări neurovegetative, bunăoară, conţinutul de microelemente este mult mai crescut faţă de nivelul obişnuit. Un conţinut redus de zinc explică încetinirea ritmului de creştere la copiii subnutriţi şi a atrofierii funcţiilor gustative. Din analiza firului de păr s-a constatat, de asemenea, că excesul de sodiu pune în evidenţă prezenţa unei cistite. Dozarea altor elemente chimice în exces poate arăta dacă pacientul trăieşte într-un mediu poluat şi care este poluantul respectiv etc. „Despicarea firului de păr", respectiv analiza lui se dovedeşte a fi o metodă deosebit de promiţătoare pentru medicină.

PERICOLUL DECIBELILOR

Cercetări recente au pus şi mai clar în evidenţă efectele nocive ale poluării sonore. Decibelii perturbă tensiunea arterială, sistemul circulator auditiv şi vizual.

Un motor puternic ambreiat produce un zgomot de 100—130 de decibeli. La un concert „modern", la care amplificatoarele sînt date la maximum, intensitatea poate atinge 110—120 de decibeli. La o asemenea intensitate des repetată se pot produce leziuni ale urechilor şi chiar tulburări vizuale. La 180 de decibeli, zgomotul provoacă moartea. Cu un zgomot de 210 decibeli — s-a demonstrat experimental — se poate provoca un orificiu într-un strat subţire de metal.

Ciudățeniile lumii vii

ENIGMATICUL DICTYOSTELIUM — ȘI PLANTĂ ȘI ANIMAL

Dictyostelium discoideum. Nu numai denumirea, ci și ființa pe care o definește sînt cît se poate de ciudate. Descoperită în anul 1935, ea i-a uimit din prima clipă pe biologi, care n-au reușit nici pînă astăzi să ajungă la unanimitate în a o clasifica — în regnul animal sau în cel vegetal. Și asta pentru simplul motiv că se comportă fie ca animal, fie ca plantă, după plac. Mai bine zis, după cum sînt condițiile mediului.

În mod obișnuit, Dictyostelium se deplasează prin deformare, se hrănește prin fagocitoză și se înmulțește prin diviziune celulară, precum protozoarele. Deci e animal, o amibă ca multe altele care trăiesc în solul umed, hrănindu-se cu bacteriile pe care le găsesc în preajmă. Dar dacă se întîmplă să lipsească hrana ? Soluția este găsită imediat. Micile celule — dimensiunile lor se situează între 30 și 500 de microni — mînate de foame, sînt cuprinse dintr-o dată de un... spirit de turmă și se adună în colonii de celule aglutinate (plasmodii) care adoptă o viață sedentară. Acum „personajul" capătă forma unui piciorus în vîrful căruia apare un ghem de spori. Aceștia, desprinzîndu-se, dau naștere la noi generații de Dictyostelium.

Desigur, oamenii de știință nu s-au mulțumit să consemneze ciudățeniile acestei ființe, ci s-au străduit să le explice. Și rezultatele nu au întîrziat să apară. Astfel, s-a constatat că ceea ce am numit mai sus, în glumă, „spirit de turmă" este efectul acțiunii unei substanțe chimice, acrezina, care generează un chemotropism pozitiv. Dar, ceea ce a fost și de astădată uimitor, structura chimică a amintitei substanțe este foarte apropiată de cea a unui alt compus — adesinmonofosfat — care îndeplinește un rol esențial în transmiterea influxului nervos și reglarea ciclurilor hormonale la vertebratele superioare, inclusiv la om. De fapt, această similitudine — mai mult decît ciudățenia — a atras interesul cercetătorilor față de Dictyostelium, ființă unicelulară a cărei biochimie se apropie, cel puțin sub un aspect, de cea a omului. De unde întrebarea, pentru moment fără răspuns, pe care o formulează o ziaristă franceză : la urma urmei, care e distanța exactă de la inferior la superior în lumea vie ?

O NOUĂ RAMURĂ A BIOLOGIEI — RADIOECOLOGIA

În U.R.S.S., pe malul lacului de acumulare al centralei atomoelectrice Beloiarskaia s-a creat o stație de biofizică aparținînd Institutului de ecologie a plantelor și animalelor al Centrului științific din Ural. Acesta este primul mare institut de cercetări științifice din U.R.S.S., care se ocupă de aspectele radioecologice și de implicațiile lor asupra vieții.

PĂIANJENI ANTIDĂUNĂTORI

În unele zone mari cultivatoare de orez, puricii care parazitează tulpinile și frunzele plantelor s-au înmulțit fără măsură dăunînd recoltelor. Pentru combaterea lor nu s-a apelat la pesticide. Un grup de cercetători chinezi, studiind relațiile dintre insecte, au găsit inamici eficace — zece specii de păianjeni — care pot elimina pericolul. S-a stabilit că într-un lan de orez unde raportul dintre păianjeni și dăunătorii agricoli amintiți este de 1 la 20, specia dăunătoare dispare în numai 6 zile. Producția se obține cu cheltuieli mai mici, iar în boabele de orez nu se mai depistează firește, reziduuri chimice.

PLEDOARIE PENTRU RĂSPÎNDIREA LEGUMELOR... MAI PUȚIN RĂSPÎNDITE

Fetică, iarbă grasă, broccoli, anghinare... Denumiri mai rar sau de loc întîlnite în limbajul cultivatorilor. De aceea și produsele pe care ele le definesc lipsesc de la masa noastră. Totuși, fiecare dintre acestea — și multe altele — se remarcă prin însușiri care le pot asigura locuri de onoare în ierarhia legumelor cu care ne alcătuim meniurile zilnice. Nu puține au și proprietăți terapeutice făcînd parte din marea familie a plantelor medicinale. Adăugînd și faptul că la foarte multe dintre ele nici tehnologiile de cultură nu prezintă dificultăți, răspîndirea acestor legume... puțin răspîndite este un lucru care se cuvine să-i preocupe pe cultivatori.

Pînă la apariția — în 1981 — a unei noi lucrări care va prezenta un număr mai mare de plante din această categorie, acum cîteva argumente în favoarea cîtorva dintre ele.

Salata mielului sau FETICA (Valerianella olitoria). Frunzele acestei plante erbacee, anuale, pot îmbogăți varietatea salatelor zilnice, fie că se consumă simple, fie în amestec cu sfeclă roșie. Cultura nu este deloc complicată : merge și pe soluri mai grele, se poate însămînța primăvara devreme, eșalonat, nu se prășește ci doar se plivește și după 80 de zile se obține recolta : 5—7 tone de frunze la hectar.

Ornament, aliment, medicament. Sînt cele trei „virtuți" ale unei plante care, la noi, deocamdată, este prezentă doar în flora spontană, dar care merită să fie luată în cultură : IARBA GRASĂ (Portulaca oleracea). Ca aliment, se consumă după 2 luni de la semănat, frunzele și tulpinele cărnoase, sub formă de salată. Se pot obține și trei recolte pe an, totalizînd 25—30 tone/ha. Ca medicament, potolește durerile de urechi (folosind seva frunzelor, stoarse), cele reumatice (învelind locurile dureroase cu planta fiartă) ; se mai utilizează în tratarea paraliziilor faciale, epilepsiei etc. (sub formă de decocturi).

Apreciat de greci și de romani, CRESONUL de cîmp (Lepidium sativum) este apreciat și astăzi, îmbogățind, prin frunzele sale, fragede și ușor condimentate, gama salatelor. Semănat timpuriu primăvara, crește foarte repede așa că după 30 de zile se poate consuma. Eșalonarea semănatului duce la eșalonarea producției.

Foarte aromate, frunzele de ASMAȚUCHI (Authriscus cexefolium) pot fi utilizate în condimentarea salatelor și mîncărurilor. Un folos special aduc și lăstarii care conțin un ulei eteric cu importante proprietăți farmaceutice ; ceaiul preparat din ele se utilizează ca stimulent, diuretic etc.

Cultura are un avantaj : se poate înființa din martie pînă în septembrie, deci se pretează la însămînțări succesive după alte legume. Prima recoltă — după 30—35 de zile de la răsărire, 3 tone de frunze la hectar.

Nepretențios la căldură, REVENTUL (Rheum rhabarbarum) se cultivă pentru pețiolul frunzelor din care se prepară sucuri, dulcețuri, peltea, compot. Este o plantă **perenă,** erbacee care formează în sol rizomi mari, prevăzuți cu muguri, prin care se înmulțește vegetativ în scopuri legumicole. (În scopuri medicinale, urmărindu-se producția de rizomi, se înmulțește prin semințe). Pețiolii se recoltează de două ori pe săptămînă, din aprilie pînă la mijlocul lui iunie. În al cincilea an, producția ajunge la 40—60 tone/ha. Soiurile mai răspîndite : Victoria, Sînge de Holstein, Mamuth.

Un fel de conopidă : BROCCOLI (Brassica oleracea). Semn distinctiv — pedicelele florale sînt mai puțin adunate așa că are formă de ciorchine și nu de căpățînă. Și un avantaj : mai rustică decît conopida , se cultivă și în timpul verii, deci este posibilă o bună eșalonare a producției.

Gust deosebit de plăcut, hidrați de carbon, substanțe aromatice, vitamina A și vitamina B. Cu aceste însușiri ale părților comestibile — receptaculul cărnos al florii, baza bracteelor, nervura principală a frunzelor — se recomandă, legumicultorilor, ANGHINAREA.

Se folosește ca salată sau la prepararea sosurilor. Prin frunze, care conțin cinarină, polifenoli, săruri de potasiu, magneziu, anghinarea este și o foarte prețioasă plantă medicinală. Este perenă — bi sau trienală — sensibilă la temperaturile scăzute din timpul iernii cînd cultura trebuie protejată. Cere soluri bogate și suficientă umiditate. În țara noastră se plantează primăvara. Recoltarea : cînd 70% din capitule au mărimea normală și solzii sînt lipsiți de ax. Soiurile răspîndite sînt de origine italiană, franceză sau engleză : Violetă italiană, Violetă de Paris, Mose de Bretagne etc.

Bogată în proteine vegetale, amidon și mai ales fier, LINTEA (Lens culinare) are tot dreptul la prețuirea cultivatorilor, pentru a satisface în mai bună măsură cerințele consumatorilor. Mai ales că se remarcă și prin însușiri terapeutice : este diuretică, contribuie la regenerarea părului, liniștește sistemul nervos. Nepretențioasă față de sol se poate cultiva pe toate terenurile. Se poate recolta cu combina la sfîrșitul lui iulie, începutul lui august. Producția 1 000—1 200 kg/ha.

Dr. ing. GH. VÎLCEANU

„GLORIA NE ESTE COMUNĂ“

Peste un sfert de veac a trăit la Tomis (orașul Constanța de astăzi) poetul latin Ovidiu (Publius Ovidius Naso). S-a născut în anul 43 î.e.n. în orășelul italian Sulmona, dintr-o familie de vechi cavaleri. La vîrsta de 35 de ani, după o perioadă de strălucire ca avocat, funcționar în administrația imperiului și poet, a fost exilat de către împăratul August — în urma unor intrigi rămase încă nelămurite. Exilul i-a fost fixat în micul port Tomis, unde a rămas pînă la sfîrșitul vieții (anul 17 e.n.). A scris, între altele, cunoscutele **Metamorfoze**, apoi, în timpul exilului, **Tristele** și **Ponticele** (sub formă de scrisori adresate rudelor și prietenilor de la Roma), în care găsim nu numai jalea poetului chinuit de dor, dar și numeroase informații despre viața locuitorilor de pe țărmul Pontului Euxin de acum aproape două milenii. În memoria acestui mare poet, constănțenii au ridicat, în secolul trecut, un foarte frumos monument. Inițiativa a fost a lui Remus Opreanu, pe atunci prefect al județului Constanța. El a deschis liste de subscripții publice și a reușit să strîngă fondurile necesare, astfel că a putut comanda în Italia, marelui sculptor Ettore Ferrari, lucrarea proiectată : un monument turnat în bronz, înalt de 2,30 metri așezat pe un piedestal de 4 metri.

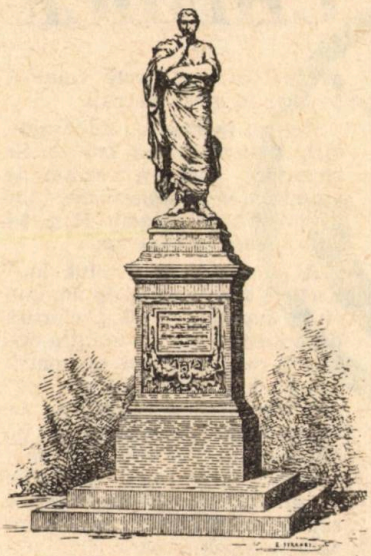

La 18 august 1887 s-a oficiat solemnitatea inaugurării acestui monument, de față fiind cîteva mii de locuitori din Constanța și din împrejurimi. „Noi constănțenii — a spus atunci Opreanu — cinstim memoria lui Ovidiu, glorie a lumii antice. Fiind neam din neamul lui, am crezut că este o datorie a noastră să-i ridicăm o statuie. Considerăm aceasta ca un titlu de noblețe a orașului nostru“.

Vorbitorul a dat apoi citire unei telegrame primite din Italia : „În numele locuitorilor orașului Sulmona, vă rugăm să vă considerați reprezentantul nostru la inaugurarea monumentului concetățeanului Ovidiu, pe care-l ridicați în orașul Constanța, cel imortalizat de cîntările sale. Sîntem siguri că veți primi această însărcinare și vă veți face interpretul sentimentelor noastre de sinceră afecțiune către generosul popor român, care afirmă din ce în ce mai mult originea sa prin cultul marelui poet, gloria noastră comună. Sulmona, patria și leagănul lui, asistă prin urmare la această serbare. Cugetele și inimile sulmonezilor spre acest loc, spre orașul dv. sînt îndreptate. Urbea natală a poetului spune Constanței : venerează-i memoria, înalță-i monumentul, Ovidiu, romanul, este al meu, ca și al tău ; eu i-am dat viață, tu-i păstrezi rămășițele — gloria ne este comună“

Sînt deci 94 de ani de cînd monumentul lui Ovidiu înfrumusețează orașul Constanța.

DIN PROVERBELE POPOARELOR

- *Fiți prieteni — prietenia este calea spre fericire.*
- *Rîdeți — rîsul este muzica sufletului.*
- *Gîndiți — judecata este izvorul puterii.*
- *Citiți — cititul este izvorul înțelepciunii.*
- *Fără femeie, bărbatul ar fi aspru, grosolan și lipsit de gingășia pe care i-o dă seninătatea femeii.*
- *Bărbatul fără femeie este ca un arbore în mijlocul pustiului.*
- *Căsătoria este un templu sfînt, în care intră cîteodată și diavolul.*
- *Nu trebuie să roșești cînd îți mărturisești greșeala ; prin asta dai dovadă de înțelepciune.*
- *Vorbele cele mai scurte : DA și NU sînt cele care cer cea mai multă gîndire.*
- *Cel ce face totdeauna numai ce vrea, face de multe ori ce nu trebuie.*
- *Recunoștința unora nu este decît masca sub care se caută a se obține mai mult.*
- *În durere, ca și în bucurie, mergi încotro te cheamă datoria.*

SOLUL ŞI ÎNGRĂŞĂMINTELE CHIMICE

Pămîntul destinat cultivării plantelor dispune de cantităţi limitate de substanţe nutritive (săruri solubile în apă), pe care vegetaţia le consumă cu vremea, sau sînt spălate în timpul udatului. Ca urmare, apare nevoia de a hrăni plantele cu adausuri de îngrăşăminte chimice. Acestea pot fi administrate fie prin includerea (îngrăşarea) de bază în pămîntul de cultură, fie suplimentar, numai în timpul dezvoltării plantelor, dizolvate în apa de udare, ori amestecate cu pămînt ce se adaugă lîngă rădăcinile pomilor, legumelor şi florilor, înainte de udare. Astfel li se asigură acestora în mod permanent hrana necesară unei bune dezvoltări, constînd în cantităţi mai mari ale unor compuşi minerali cu azot, fosfor, potasiu, sau în microelemente indispensabile : magneziu, zinc, cobalt, bor, clor, iod etc.

I. LEGUME

Îngrăşare de bază. În 1/3 metru cub de pămînt (sau o cantitate dublă pentru cultivarea cepei ori a morcovului) se amestecă : azotat de amoniu 500 g, superfosfat 840 g, clorură de potasiu 340 g.

Variantă. 1 kg din amestecul omogen al substanţelor chimice de mai sus, împreună cu 2 kg pămînt uscat, se împrăştie uniform pe suprafaţa a 15 metri pătraţi de brazdă pentru orice culturi de legume, ori pe numai 10 metri pătraţi pentru tomate sau sfeclă. După aceasta, brazda se sapă pînă la adîncimea de 18—20 cm şi se însămînţează.

Altă reţetă. (pentru legume şi flori). Se amestecă omogen : pămînt de grădină 2 kg, cenuşă de lemne (NU de cărbuni !) 100 g, funingine 100 g. Se împrăştie uniform pe 8—10 metri pătraţi de brazdă, apoi pămîntul se sapă la adîncimea de 12—15 cm. Amestecul alungă şi insectele dăunătoare.

Pentru îngrăşarea în prima perioadă de vegetaţie (pînă la apariţia primelor 2—3 frunze). Se amestecă omogen : azotat de amoniu 150 g, superfosfat 200 g, clorură de potasiu 100 g. Se împrăştie înainte de udare pe suprafaţa a 20 metri pătraţi de brazdă pentru legume, în afară de morcovi şi ceapă unde aceeaşi cantitate este valabilă pentru 40 metri pătraţi.

Pentru îngrăşarea după apariţia primelor 2—3 frunze. Se amestecă omogen : azotat de amoniu 150 g, superfosfat 150 g, clorură de potasiu 70 g. Se procedează ca mai sus.

Altă reţetă. Se dizolvă în 7 litri de apă : azotat de amoniu 40 g, superfosfat 50 g, clorură de potasiu 25 g. Cu soluţia obţinută se stropeşte un metru pătrat de pămînt cultivat, înainte de udarea obişnuită. Se recomandă ca soluţia să fie administrată cu ajutorul unui furtun, numai între rîndurile de plante, fără a uda frunzele acestora. Îngrăşarea suplimentară se repetă lunar.

II. FLORI DE GRADINĂ

Îngrăşare de bază. Se amestecă omogen : azotat de amoniu 10 g, superfosfat 25 g, clorură de potasiu 10 g. Apoi 25 g din acest îngrăşămînt se amestecă bine cu 5 kg de pămînt, care se împrăştie pe un cerc cu diametrul de 50 cm în jurul arbuştilor sau tufelor cu flori, după care se sapă pămîntul la o adîncime de 8—10 cm şi se stropeşte. Pentru straturile cu flori, amestecul se presară pe o suprafaţă de 20 metri pătraţi, apoi se grebleză. Poate fi folosit şi pentru flori din seră sau de apartament (în ghivece, jardiniere etc.), amestecînd bine 50 g îngrăşămînt cu 10 kg pămînt.

Îngrăşarea suplimentară. Se amestecă : superfosfat 25 g, azotat de amoniu 15 g, cenuşă de lemne 10 g. Se împrăştie pe un metru pătrat de brazdă, ferind frunzele şi florile. În ghivece, se adaugă în jurul rădăcinilor, cîte un vîrf de cuţit din acest amestec.

Altă reţetă. În 5 litri apă caldă se dizolvă pe rînd : azotat de amoniu 5 g, superfosfat 5 g, clorură de sodiu 2 g. Cu soluţia obţinută, rece, se stropeşte un metru pătrat de teren în jurul tufelor sau arbuştilor cu flori, sau circa 50 kg de pămînt din jardiniere sau ghivece pentru flori de apartament (sau seră).

Numai pentru plante de apartament. Se amestecă omogen : fosfat disodic 50 g, sulfat de amoniu 33 g, clorură de sodiu 30 g, azotat de potasiu 2 g, sulfat de magneziu 0,3 g. Din acest amestec se iau 5 g care se dizolvă într-un litru de apă. Cu soluţia obţinută pot fi stropite o dată pe săptămînă plante cultivate în 10 kg pămînt (socotind întreaga cantitate de pămînt din ghivece).

Numai pentru plante citrice. În 10 litri apă caldă se dizolvă pe rînd : superfosfat 5 g, azotat de amoniu 5 g, clorură de potasiu 2 g. Cu soluţia obţinută se fac stropiri săptămînale numai în timpul primăverii şi al verii. Cantitatea de mai sus este valabilă pentru 10 kg pămînt.

III. POMI FRUCTIFERI

Pentru pomii tineri (care nu sînt pe rod) se amestecă : superfosfat 150 g, azotat de amoniu 90 g, clorură de sodiu 50 g. Pulberea amestecată uniform se împrăştie la rădăcinile pomilor pe o suprafaţă de 2 metri pătraţi, apoi pămîntul se sapă la adîncimea de 15 cm. Îngrăşarea aceasta se repetă lunar din aprilie pînă în august, inclusiv.

Pentru pomi pe rod. Se amestecă : superfosfat 350 g, azotat de amoniu 180 g, clorură de sodiu 160 g. Se procedează ca mai sus.

Altă reţetă. Se amestecă uniform : superfosfat 10 kg, azotat de amoniu 6 kg, clorură de potasiu 4 kg. Cantitatea de mai sus este valabilă pentru întreaga perioadă aprilie-septembrie ; deci din ea se foloseşte lunar cîte o şesime, ca mai sus, pentru un pom care produce în medie 40 kg de fructe.

ÎN ȘASE ANI, PRODUCȚIE DUBLĂ DE SFECLĂ DE ZAHĂR

De peste două decenii, pe mai bine de 150 ha, cooperativa agricolă Foieni, județul Satu Mare cultivă sfeclă de zahăr. După cum ne spune **Orosz Francisc,** președintele acestei unități distinsă cu titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"** pentru producțiile medii record de sfeclă de zahăr, cooperatorii — români, maghiari și germani — din Foieni cunosc foarte bine tainele acestei plante și-și dau silința să ridice producțiile la cote tot mai înalte ; în numai șase ani, producțiile medii au fost dublate. Astfel, dacă în 1972, de pe un ha s-au scos 30 tone de sfeclă de zahăr, în 1973 producția a fost de 41 tone, în 1974 de 49 tone, în 1975 de 57 tone, în 1976 de 59 tone iar în 1978 de 61 tone. În 1980, se prelimină o producție de 65 tone la hectar.

Inginerul șef, **Reinbold Andrei,** ne destăinuie cîteva din „secretele" acestor producții ce se obțin pe teren neirigat. Culturii i se asigură o densitate mare, ajungîndu-se în faza de recoltare la 70—80 000 plante la hectar. Lucrările de întreținere se fac cu toată răspunderea. Se execută, de regulă, trei prașile mecanice și tot atîtea manuale, o prașilă oarbă, prăfuitul împotriva dăunătorilor, atunci cînd e cazul, și răritul în faza de 2—4 frunze.

Fiind aici cea mai iubită plantă, căci a adus unității, pe lîngă titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"**, și de șase ori **„Ordinul Muncii"** clasa I, sfeclei de zahăr i se acordă atenție deosebită și în ce privește fertilizarea. Prin rotație, pe 50 ha se aplică cîte 40 tone îngrășăminte naturale ; îngrășămintele chimice se dau la pregătirea patului germinativ — în substanță activă la ha : azot — 120 kg ; fosfor — 60—80 kg și potasiu 60—80 kg. Azotul se mai completează în perioada de vegetație, prin iunie, cu 30—45 kg la ha.

Semănatul se face la 50 cm între rînduri și la 10 cm pe rînd, la o adîncime de 3—4 cm., folosindu-se discul cu 34 orificii. Se folosesc soiuri din cele mai productive — Monorom și Românesc Poli 7.

Se muncește în acord global pe formații, retribuirea fiind de 2,54 norme de categoria întîi pentru fiecare tonă de sfeclă predată. Pe această cale, cooperatorii realizează venituri din cele mai frumoase.

— Ce-aș mai putea adăuga ? — se întreabă inginerul șef. Poate ar mai trebui să vorbesc despre recoltat, transportat și predare fără pierderi la bazele de recepție. Ne străduim să valorificăm cît mai bine producția. De obicei ducem sfecla curată, iar delegații noștri urmăresc cu toată atenția preluarea produsului, stabilirea corectă a procentului de impurități, astfel ca nimeni să nu-și facă „plusuri", „rezerve" pe seama muncii noastre. Recoltăm întotdeauna sfecla numai atunci cînd a ajuns la deplină maturitate tehnologică... Uitasem să spun că cultivăm această plantă tehnică bănoasă — întrebați-l pe contabilul șef **Lovag Ștefan** ce venituri frumoase ne aduce — după leguminoase, cereale păioase de toamnă și cartofi. Facem totul să sporim mereu producția, fiindcă sfecla, pe lîngă că ne dă zahăr, este și o importantă sursă de hrană pentru zootehnie. Melasa și tăițeii. proaspeți sau uscați, sînt un excelent nutreț. La fel frunzele și coletele. Și încă ceva : Știți că ați fi putut scrie despre noi și în gazetă la „Acțiunea Energia" ? Cu vreo sută de atelaje am dus la baza de recepție o bună parte din recolta de sfeclă economisind pe această cale sute de tone de motorină...

Exemplul cooperativei agricole din Foieni și, desigur, al multor altora, demonstrează că este pe deplin posibil ca producția de sfeclă de zahăr să crească simțitor în cincinalul viitor, să fie chiar depășite nivelele stabilite prin Directivele celui de al XII-lea Congres al partidului.

Traian DUMITRESCU

NU EXISTĂ NICI UN MOTIV, NICI O JUSTIFICARE, NICI UN IDEAL ÎN NUMELE CĂRUIA OMENIREA SĂ FIE ARUNCATĂ ÎN RĂZBOI ŞI DISTRUSĂ ! TREBUIE SĂ SPUNEM UN **NU** HOTĂRÎT ACESTEI POLITICI, SĂ LUPTĂM PENTRU O POLITICĂ DE PACE, DE COLABORARE, DE EGALITATE ÎN DREPTURI ! ACEASTA ESTE MENIREA POPOARELOR.

NICOLAE CEAUŞESCU

PACEA SAU NUMELE DEMNITĂŢII UMANE

Trăind în acest sfîrşit de secol XX, cînd ştiinţa marchează noi cuceriri, altădată de domeniul fantasticului, comunitatea internaţională a intrat în relaţii mult mai strînse. Tehnicile moderne, de toate genurile, i-au apropiat pe oameni, determinînd apariţia unor noţiuni cu totul noi, cum ar fi de „sat universal". Din orice punct de vedere filozofic ar fi privită lumea, ea nu poate apărea decît în parametrii de interdependenţă, niciodată cunoscută în istorie. O pîrghie importantă în „redescoperirea" şi apropierea lumii este şi explozia informaţională generată de mijloacele de comunicare în masă. Omul a luat cunoştinţă acum, pentru prima dată în existenţa pe Terra, de dimensiunea sa cosmică, participînd „în direct" la cea mai fantastică aventură umană: cucerirea spaţiului extraterestru. Capacitatea creatoare a minţii umane este însă dramatic pusă în umbră de spectrul pericolelor la care este expusă întreaga umanitate de factori ce pun grav în cauză pacea, liniştea, colaborarea, însăşi existenţa speţei umane. Conflagraţiile ivite după cel de-al doilea mare holocaust al secolului nostru, puterea distrugătoare a arsenalelor militare, politica imperialistă, colonialistă, de dominaţie şi asuprire continuă să fie cauzele care fac ca în viaţa internaţională să fi apărut nori negri ameninţători, prevestitori de furtună. În aceste condiţii, omul contemporan nu are dreptul să rămînă impasibil, detaşat, neimplicat în lupta dintre forţele distrugerii şi forţele păcii. Referitor la soarta umanităţii, a tuturor oamenilor, preşedintele ţării noastre, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, adresîndu-se copiilor patriei, de fapt întregii comunităţi internaţionale, spunea într-un emoţionant apel, cu valoare de crez : „Există o opţiune supremă : aceea de a colabora împreună, pentru triumful vieţii, pentru a fi oameni în adevăratul sens al cuvîntului, oameni cu literă mare ! Şi a fi OM înseamnă a fi împotriva războiului,a asupririi şi distrugerii ! A fi OM înseamnă a fi prieten cu semenii tăi, a fi pentru frăţie, pentru colaborare, pentru oameni ! Trebuie să întărim solidaritatea şi să luptăm împotriva acelora care încetează de a mai fi oameni atunci cînd vor să arunce omenirea în războiul nuclear !"

ÎNARMAREA — MONSTRUL RISIPITOR

Savanţii au calculat că în ultimii 5 500 de ani în lume au avut loc peste 14 500 războaie, în care au pierit mai mult de 4 miliarde de oameni, cam cît număra omenirea în prima parte a secolului nostru. Pentru a ilustra colosala risipă de bunuri materiale, s-a stabilit că fondurile cheltuite pentru purtarea acestor războaie echivalează cu valoarea unui cerc de aur de lungimea Ecuatorului, lat de 161 metri şi cu o grosime de 10 metri. Acum însă, în anii fisiunii atomului, intrăm într-o lume de „Science fiction", care însă, din păcate, este reală. Armele sînt destinate acum nimicirii în masă, deodată, a milioane de oameni, în potenţiale războaie „atomice", „bacteriologice", „biologice" şi „chimice". La producerea armelor pentru războiul cosmic, cu sateliţi militari, rachete, sisteme orbitale fracţionale de bombardament (F.O.B.S.) lucrează peste 500 000 oameni de ştiinţă. Cursa înarmărilor, care înghite anual peste 480 miliarde dolari, mobilizează uriaşe energii umane, deturnîndu-le de la scopurile fireşti, paşnice. „Institutul internaţional de cercetări pentru pace din Oslo" ne dezvăluie o realitate cutremurătoare : „un om din patru trăieşte din moartea celorlalţi". Adică fiecare al patrulea locuitor al Terrei îşi dă tributul său, într-un fel sau altul, cursei înarmărilor. Potrivit estimărilor aceluiaşi institut, începînd din 1976, cursa înarmărilor înghite anual veniturile a peste 2 miliarde de oameni. Rezultatul acestei incredibile curse spre catastrofă l-ar reprezenta ceea ce dicţionarele denumesc acum printr-un termen, „Overkill" („supraucidere" — adică numai actualele arsenale militare ar fi suficiente pentru eliminarea fizică de mai multe ori a fiecărui locuitor al globului !)

STOP, CURSEI SPRE MOARTE!

Oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri efective de dezarmare constituie pentru zilele noastre o cerință primordială, obiectivul fundamental al forțelor social-politice ale contemporaneității. Dreptul la existență al fiecărui locuitor al planetei, civilizația întregii omeniri sînt periclitate, în mod flagrant, de cel mai grav flagel — cursa înarmărilor. Un asemenea drum al autodistrugerii prin supradimensionarea neverosimilă a potențialelor militare este incompatibil cu destinderea, cu eforturile pentru edificarea unei securități reale și trainice, cu dorința popoarelor subdezvoltate de a ieși din cercul vicios al sărăciei.

Acumularea de noi arme constituie, totodată, unul din principalii factori de menținere a neîncrederii, a animozității, a conflictelor. Toate aceste rațiuni dau dreptul și forța necesară popoarelor — făuritorii dintotdeauna ai istoriei — de a acționa pentru oprirea cursului periculos de acumulare a armelor de toate tipurile, și în primul rînd a celor nucleare. Cu deplin temei se poate afirma că toate statele — mari sau mici, bogate sau sărace, de diferite orînduiri sociale, toate categoriile sociale, toate partidele politice — comuniste, socialiste și social-democrate, alte organizații politice progresiste, mișcările pacifiste, toate națiunile — nu pot fi decît vital interesate în asigurarea păcii prin oprirea, în primul rînd, a cursei înarmărilor. Obiectivul fundamental — dezarmarea — cît și măsurile parțiale în stare să ducă treptat la această finalitate își găsesc o amplă reflectare în programele și acțiunea din ce în ce mai crescîndă a marelui front al păcii. În rîndul acestuia, România socialistă a fost promotoarea, printre altele, a propunerii privind convocarea unei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată exclusiv dezideratului fundamental — dezarmarea în lume. Programul României în problemele dezarmării, cunoscut astăzi în forurile internaționale, a devenit un decalog de măsuri practice de notorietate internațională, punct obligatoriu de referință pentru orice abordare a mijloacelor necesare opririi cursei înarmărilor.

Unul dintre nenumăratele marșuri pentru pace, împotriva înarmărilor, din R.F. Germania.

DREPTUL LA VIAȚĂ, DREPTUL LA INDEPENDENȚĂ

Încălcarea sau negarea dreptului de dezvoltare independentă a oricărui popor, acțiunile de forță, politica de dictat pot să complice întregul ansamblu al relațiilor internaționale, afectînd grav pacea, cooperarea, înțelegerea, cursul destinderii. Principiul respectării independenței statelor, fundamentat în documente de drept internațional, începînd cu Carta Națiunilor Unite impune, pe lîngă recunoașterea și aplicarea acestuia în raporturile interstatale, situarea lui fermă la temelia relațiilor dintre toate statele, generalizarea sa în întreaga viață internațională. Devine un adevăr de necombătut cu nici un fel de argument că respectarea dreptului sacru al independenței naționale, a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe propria soartă constituie garanția sigură a evitării stărilor de încordare și conflict, condiția fundamentală a destinderii, a păcii în lume. Se știe, și istoria a demonstrat-o, că sub flamura ideilor de libertate, neatîrnare, cele ce au dus greul luptelor pentru afirmarea ființei naționale au fost masele populare cele mai largi, popoarele. La cumpănă de vremuri, ele au reușit, unindu-și eforturile, să facă istorie și să schimbe rînduieli nedrepte. Astăzi, poate mai mult decît oricînd, vitalitatea și izvorul luptei pentru afirmarea principiului independenței naționale își au originea în dreptul la viață al popoarelor, în conștiința faptului că apărarea identității naționale este o cauză care interesează vital cele mai largi categorii și pături sociale, în fruntea cărora se găsesc organizațiile politice ale clasei muncitoare.

În concepția țării noastre, marile probleme ale contemporaneității, în primul rînd asigurarea păcii și securității internaționale, pot fi soluționate numai prin participarea tuturor statelor, pe bază de egalitate deplină. Caracterul global al problemelor cere o rezolvare globală, prin contribuția constructivă a tuturor țărilor. În acest cadru este pus în evidență imperativul determinării factorilor politici de decizie, guvernelor, de către forțele democratice, progresiste din fiecare țară, în sensul promovării politicii de pace, destindere, al respectării principiilor dreptului internațional : independență și suveranitate națională, egalitate în drepturi, neamestec în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, acestea fiind cum a demonstrat viața, condițiile sine qua non ale desfășurării unor relații democratice între state, ale asigurării păcii în lume. Pe blazonul istoric al acestui sfîrșit de secol, cînd valorile creației umane capătă dimensiuni demiurgice, cea mai strălucitoare stea a demnității omului de pretutindeni este în mod neîndoios eliminarea războiului de pe planeta noastră nepereche, Pămîntul. Numai așa trebuie să fie contribuția omului în sensul său structural, al menirii sale ca ființă socială, rațională, reprezentînd viață și luptînd pentru viață. De aceea, pacea este un alt nume al demnității umane, dată nouă să o păstrăm și să nu o pierdem pentru totdeauna.

Aurel DUMITRESCU

La cooperativa agricolă Munteni-Buzău ROADE ALE DISCIPLINEI ÎN MUNCĂ

Pentru marile recolte obținute, cooperativa agricolă de producție din Munteni — Buzău, județul Ialomița, a fost distinsă de trei ori cu „Ordinul Muncii", clasa I, în cincinalul 1971—1975, titlul de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de aur „Secera și Ciocanul" în 1974, din nou Medalia de aur „Secera și Ciocanul" în 1975, Ordinul „Meritul Agricol", clasa I, în 1978 și cu numeroase diplome. În 1979, președintele cooperativei, Gheorghe Ghiță, încă din anul 1962 în această funcție, a primit înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste".

CUVÎNTUL CARE SPUNE TOTUL : CALITATEA

32 000 tone de produse agroalimentare livrate la fondul de stat în 1979 — iată o performanță demnă de invidiat, dar nu unică pentru cooperatorii din Munteni — Buzău, obișnuiți să realizeze an de an producții de peste 4 000 kg/ha grîu și peste 9 000 kg/ha porumb, în teren neirigat.

Calitate — iată cuvîntul care explică înainte de orice cum reușesc oamenii de aici să obțină producții constant ridicate, cuvînt care înseamnă nu numai hărnicie, fiindcă aceasta este adînc înrădăcinată în sufletul țăranului nostru, ci și o temeinică acumulare de cunoștințe în domeniul culturii cerealelor, aplicarea strictă, minuțioasă a tuturor indicațiilor tehnologice, o foarte bună organizare a muncii. Într-adevăr, pornind de la participarea activă a cooperatorilor la cursurile învățămîntului agrozootehnic — desfășurate aici într-un mod interesant, numai prin dezbateri în care se analizează amănunțit toate etapele muncii de peste an, specialistul prezentînd totodată și metodele altor unități fruntașe sau noutățile privind etapa analizată — și continuînd în cîmp, cu efectuarea fiecărei lucrări la un înalt nivel calitativ, încadrată în epocile optime recomandate de agrotehnică, înțelegem cum se explică recoltele constant mari.

În toamna anului 1976, cînd cooperativa realizase o producție medie de grîu de 4 600 kg/ha, președintele Gheorghe Ghiță a exprimat, la Consfătuirea județeană de la Slobozia, angajamentul celor din Munteni — Buzău de a obține producții de grîu de 500 g/mp, angajament preluat cu mare însuflețire de toți reprezentanții unităților cultivatoare de grîu din Ialomița, județul cu cel mai bun pămînt al țării. Faptul că în 1979 — considerat ca un an slab pentru producția de grîu — ferma nr. 2, spre exemplu, a recoltat la hectar, 4 300 kg de grîu și 9 345 kg de porumb, a fost considerat ca o etapă însemnată spre realizarea acestui nobil scop.

Densitate, cartare agrochimică, epocă optimă, hibrizi adecvați ș.a. — iată noțiuni familiare la Munteni — Buzău nu numai specialiștilor, dar și tuturor cooperatorilor și mecanizatorilor, aceștia din urmă provenind în totalitate dintre tinerii satului. În momentele dificile ale unor campanii, cele trei grădinițe preiau copiii de la ora 5,30, iar oamenii — toți ca unul — sînt prezenți în cîmp. Așa s-a întîmplat în capricioasa toamnă 1979, cînd toată suflarea satului a participat la eliberarea terenului, aratul și însămînțarea celor 1 200 ha, sau în primăvara 1980 cînd peste 300 de oameni, incluzînd personalul din birouri și alte sectoare, au ieșit pe tarlalele cooperativei, efectuînd prașila într-un timp record.

SECTORUL DE ACTIVITĂȚI INDUSTRIALE NU-I O SIMPLĂ ANEXĂ

Această afirmație a cooperatorilor din Munteni — Buzău este fundamentată prin dezvoltarea unui puternic sector de activități industriale, sector care a realizat anul trecut o depășire a planului de venituri de 591 000 lei. Create judicios, într-o cooperativă în care sectorul vegetal predomină, cu scopul deplinei folosiri a forței de muncă în tot cursul anului, secțiile de brutărie, tricotaje, mături, croitorie, atelierul cu gater pentru prelucrarea lemnului, fabrica de cărămidă (cu o producție planificată pentru 1980 de 400 000 bucăți) justifică în fiecare an investițiile făcute, prin deosebita lor eficiență economică, sporesc într-un volum însemnat veniturile unității și ale cooperatorilor.

Anual, cooperativa agricolă de producție din Munteni — Buzău livrează celor interesați circa 200 000 — 300 000 bucăți cărămidă, 8 000 — 10 000 perechi salopete pentru muncitorii din sectorul zootehnic, execută tricotaje în valoare de 250 000 lei și 6 000—8 000 mături.

În afara veniturilor obținute prin livrarea producției acestor secții, unitatea a înregistrat și importante economii, realizîndu-și singură o serie de produse necesare, pentru care altfel s-ar fi cheltuit mari sume. De asemenea, în totalitate forța de muncă din sectorul activităților industriale constituie o însemnată rezervă pentru momentele-cheie ale recoltei, cînd intervenția ei în cîmp este deosebit de utilă.

„ÎȚI SCRIU DIN BORSEC..."

Realizînd anul trecut o producție netă în valoare de 25 847 000 lei, față de 23 714 000

lei sarcină de plan, cooperativa din Munteni — Buzău a ridicat valoarea normei de categoria I la 60 lei.

Unitatea se autofinanțează, dispune permanent de un fond de rulment în valoare de aproape 4 milioane lei.

Cum este și firesc, în urma acestor bune rezultate economice, nivelul de viață al cooperatorilor a crescut vizibil, cerințele lor, atît materiale cît și spirituale sporesc neîncetat, în perfectă concordanță cu veniturile unității. Deosebit de recunoscătoare față de cei care se disting prin hărnicie și pricepere, indiferent în ce sector ar lucra, adunarea generală a cooperatorilor le acordă în fiecare an însemnate premii în bani și obiecte, alături de steluța de „Cooperator fruntaș". Printre aceștia, **Vasile Anton, Ion Mihăilă și Maria Moise** au obținut în ultimii cinci ani de fiecare dată recompensele de merit, iar alții, cum ar fi **Ion Crăciunescu, Ion Maria, Ion Băbău** au primit cîte trei sau patru steluțe de „Cooperator fruntaș" — apreciere emoționantă a întregii sufläri a satului față de munca lor.

De asemenea, în fiecare an, adunarea generală hotărăște trimiterea în diferite stațiuni, pentru odihnă și tratament, a unui număr mereu mai mare de cooperatori, unitatea suportînd cheltuielile în întregime. În 1979, 44 de cooperatori au beneficiat de această hotărîre, în afara altor 38 care au plecat la stațiune cu biletele repartizate de U.N.C.A.P. În continuu progres, oamenii din Munteni — Buzău își făuresc o viață tot mai bogată, contribuind, prin realizările lor, la progresul întregii țări.

Emil GENESCU

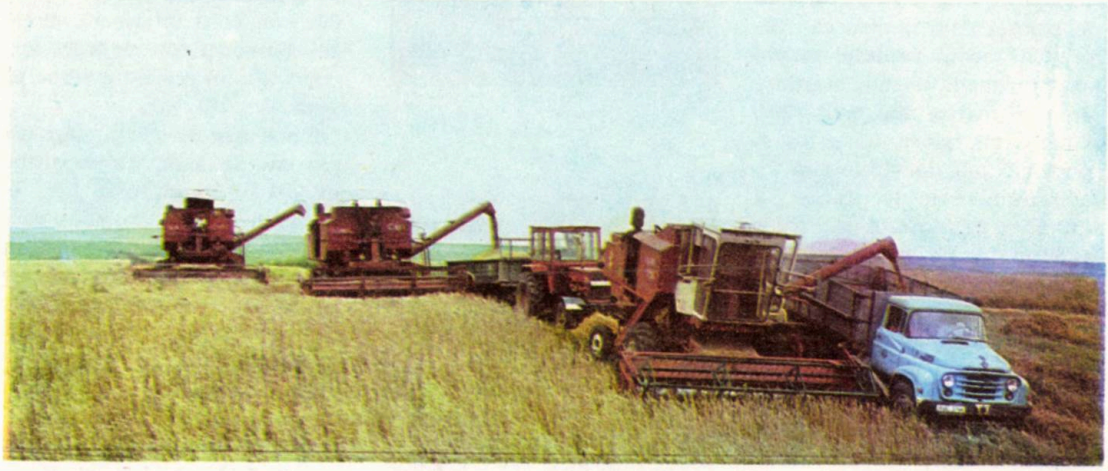

LUNA ȘI TERRA,
DOUĂ „SURORI" ÎN COSMOS

În laboratoare de cercetări din diverse țări există astăzi 532 de grame de substanță cum nu mai e alta. Este vorba despre mostrele de rocă lunară aduse pe Pămînt de astronauți americani și stațiile automate sovietice. Desigur, aceste fărîme de piatră sînt prețioase în primul rînd pentru că reprezintă rodul geniului uman, al îndrăznelii și setei nestinse de a ști mereu mai mult. Dar, dincolo de latura filosofică și sentimentală, mostrele sînt o adevărată carte de istorie : a Lunii, a Pămîntului și chiar a Soarelui. Ce s-a putut citi, pînă acum, în această carte ?

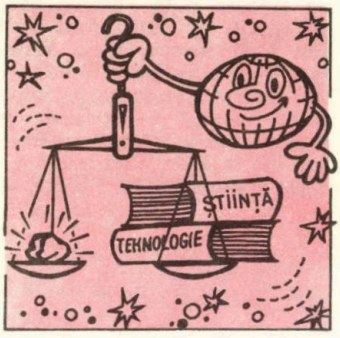

„OCHIUL DE MAMUT"

Mai întîi — ceea ce ne impresionează, poate, cel mai mult — s-a confirmat inexistența vreunei urme de viață. Cel puțin, în forma pe care o cunoaștem pe planeta noastră. Și aceasta pentru că substanța lunară nu conține carbon — materia vie se bazează pe carbon și compușii lui — și pentru că pe astrul nopții nu există apă, nici oxigen. De altfel, încercarea de a cultiva plante pe sol lunar a reușit. Dar numai udînd solul cu... apă de pe Terra. Luna este lipsită și de atmosferă. De aceea e expusă, fără nici o protecție, izbiturilor provocate de căderea meteoriților, unii foarte mari. În felul acesta s-au creat faimoasele cratere, cu diametre ce ating chiar 200 km. Atît măsoară așa-numitul „Ochi de mamut", cel mai mare dintre ele, format cu miliarde de ani în urmă, prin căderea unui asteroid a cărei suprafață era cam cît a unui județ de-al nostru.

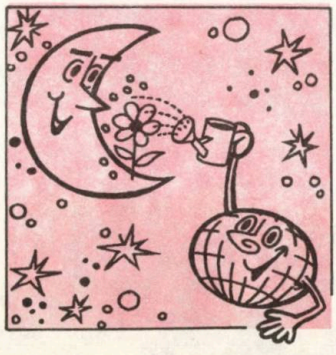

Luna e acoperită de o pulbere cenușie care s-a format, de-a lungul miliardelor de ani, din cauza bombardamentului neîntrerupt — cu praf cosmic și particule infime, provenind din vîntul solar — la care este supusă suprafața ei.

Subsolul satelitului nostru natural e alcătuit din mai multe straturi. Cel exterior, adînc de circa 60 de kilometri e format din roci bogate în calciu și aluminiu. Stratul următor, numit manta, despre care se crede că e parțial în stare de topitură, coboară pînă la peste 800 km. Zona interioară, al cărei diametru este de 2 200 km, cuprinde un nucleu metalic, cu raza de 700 km.

Luna are un cîmp magnetic extrem de slab, incomparabil cu cel al Pămîntului, iar existența lui s-ar explica dacă nucleul ei metalic ar conține fier. Deocamdată însă e doar o ipoteză.

Toate aceste constatări au fost făcute în urma măsurătorilor executate cu diverse aparate la... fața locului. Concluzii de ordin mai general au putut fi trase prin studierea mostrelor de rocă aduse pe Pămînt. Cea mai interesantă dintre acestea este așa-numitul toctolit — un amestec de olivină și feldspat — care s-a dovedit a fi veche de 4,6 miliarde de ani, vechime care este egală cu vîrsta planetei noastre. Așadar, Luna și Pămîntul s-au format în același timp. Care este însă „gradul de rudenie" dintre ele ?

Multă vreme s-a crezut că Luna este „fiica" Terrei, din care s-a rupt la un moment dat. Absența totală a apei pe Lună a demonstrat însă că cele două corpuri cerești sînt „surori" de aceeași vîrstă, care au evoluat independent, pînă în momentul în care Pămîntul a atras Luna în orbita lui. De atunci o păstrează ca satelit, [illegible] acțiunii legilor mecanicii cerești. Care a fost

acest moment, deocamdată nimeni nu știe. În schimb se cunoaște destul de bine istoria Lunii.

DE UN MILIARD DE ANI DOMNEȘTE CALMUL

Ea a început printr-un cataclism care a durat cîteva sute de milioane de ani. În tot acest timp, lava topită s-a scurs pe suprafața astrului și, răcindu-se treptat, a dat naștere diferitelor tipuri de roci. A urmat o perioadă tot atît de agitată, de astă dată, de bombardamente cu meteoriți uriași. Cînd lucrurile la suprafață s-au mai liniștit, căldura degajată în străfunduri prin dezintegrarea elementelor radioactive a făcut ca rocile din interior să se transforme în lavă, care a umplut bazinele uriașe săpate de meteoriți. Așa au apărut „mările" seci care figurează pe harta lunară. De vreun miliard de ani domnește calmul, sfîșiat, din cînd în cînd, de cutremure mai mult sau mai puțin puternice.

Așa a încremenit Luna, într-o vreme în care pe Pămînt lucrurile evoluau : se forma atmosfera, se acumulau condițiile pentru apariția vieții. Pe planeta noastră, puternicele erupții vulcanice, mișcările tectonice care au dus la formarea munților, eroziunea aerului și apei au distrus rocile inițiale. Pe Lună, însă, ele s-au păstrat și de aceea pot sta mărturie și trecutului acesteia și celui al Pămîntului, permițînd un studiu care fără eșantioanele aduse de pe satelitul nostru natural nu ar fi fost cu putință. Mai mult decît atît, de pe Lună au fost aduse și... bucăți din Soare.

ÎN AȘTEPTAREA RĂSPUNSURILOR

Nu, nu e o fantezie, nici o exagerare. Fiind expus, încă de la formarea lui, vîntului solar, astrul nopții a acumulat, de-a lungul existenței sale, miliarde de atomi de materie aruncată de Soare în spațiu. Ei sînt adevărate semnături ale activității astrului zilei, mărturii ale comportării lui în ultimele miliarde de ani, permițînd totodată studierea compoziției chimice a atmosferei solare. Ceea ce i-a surprins pe oamenii de știință au fost deosebirile constatate între compoziția chimică a acesteia și cea a substanței Soarelui însuși. De ce ? Încă nu se știe, tot așa cum neclar a rămas pentru moment, de ce cele două surori — Luna și Terra — au avut un destin atît de diferit, de ce și cum au ajuns totuși să formeze o „familie", de ce compoziția lor chimică e atît de asemănătoare și totuși atît de diferită.

Răspunsurile — cel puțin o parte dintre ele —vor veni. Cele 532 de grame de rocă lunară pe care pămîntenii le-au dobîndit cu prețul unui mare efort științific și tehnologic, cu geniul și cutezanța proprii omului, încă nu și-au dezvăluit toate tainele.

Adrian COSTA

Primul cîștigă întotdeauna?

Joc pentru doi parteneri. Sînt necesare 30 de pietricele sau chibrituri, bețișoare, boabe de fasole etc.

Cele 30 de obiecte se așază pe masă, iar jucătorii trag la sorți ordinea în care încep jocul. Fiecare jucător va lua apoi, pe rînd, cîte unul pînă la cel mult trei obiecte din cele înșirate pe masă. Deci, primul va putea lua unul, două sau trei obiecte, după care urmează cel de al doilea jucător, care va proceda la fel cu obiectele rămase. Jocul va fi continuat de primul jucător, vine apoi rîndul celui de-al doilea și așa mai departe, pînă cînd unul din ei va fi nevoit să ridice ultimul obiect rămas pe masă. Acest jucător PIERDE jocul !

Este posibil ca cel care începe jocul să nu-l piardă niciodată ? Dacă răspundeți afirmativ, gîndiți-vă cum ar trebui el să procedeze. Vă recomandăm să începeți raționamentele de la... sfîrșitul jocului. Dacă n-ați găsit răspunsul, căutați-l la pag. 207. Citirea almanahului vă avantajează !

Vă prezentăm:

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII-MONTAJ PENTRU AGRICULTURĂ ȘI INDUSTRIE ALIMENTARĂ BUCUREȘTI — T.C.M.A.I.A.

Această unitate este specializată în execuția unor importante obiective de construcții-montaj ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și ale altor ministere.

Activitatea Trustului de construcții-montaj pentru agricultură și industrie alimentară se desfășoară pe o zonă întinsă, în perimetrul a 14 județe și în Municipiul București, cuprinzînd o gamă complexă și foarte variată de lucrări: construcții agroindustriale, construcții agrozootehnice, construcții hidrotehnice, amenajări piscicole, silvice și agricole, sere, solarii și irigații, reutilări, modernizări și dezvoltări, spații de cercetare, lucrări social-culturale, construcții de locuințe etc.

Anual trustul pune în funcțiune peste 50 de capacități cuprinse în planul de investiții al M.A.I.A. Perfecționarea procesului de producție și al muncii pe șantiere permite colectivelor acestora să facă față din ce în ce mai bine gradului înalt de complexitate și tehnicitate a lucrărilor, precum și creșterii, de la an la an, cu cca. 20% a volumului de realizări.

O atenție deosebită se acordă calității lucrărilor executate, îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață ale constructorilor, precum și ridicării pregătirii profesionale a acestora. În circa o jumătate de an orice muncitor conștiincios poate fi calificat, prin cursuri de scurtă durată, în meseria de fierar-betonist, zidar, dulgher, vopsitor, faianțar și alte meserii căutate și bine retribuite.

Pentru îmbunătățirea în continuare a activității, colectivul de conducere al T.C.M.A.I.A. își propune, în perioada cincinalului 1981—1985, să sporească eficiența muncii prin extinderea tipizării proiectelor, folosirea pe scară largă a prefabricatelor executate în poligoane proprii și utilizarea unor materiale mai eficiente și mai ieftine, răspunzînd astfel deziderateloretapei actuale: economicitate, reducerea consumurilor specifice de materiale, energie și combustibili și mărirea productivității muncii pe fiecare lucrător.

N. FLOREA

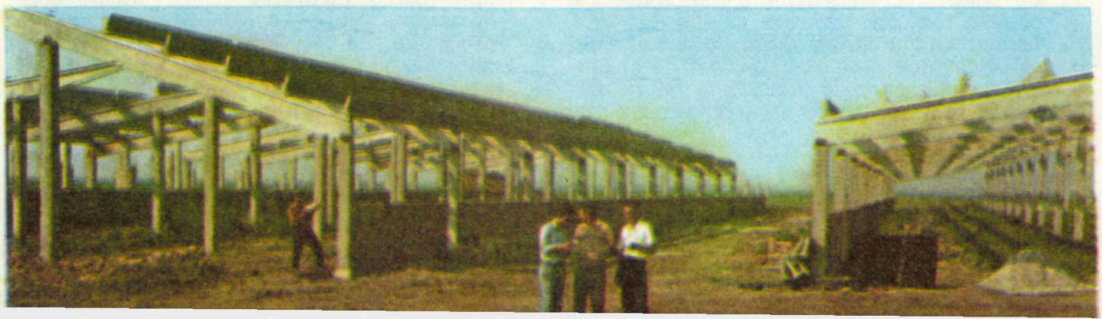

O ASOCIAȚIE ECONOMICĂ CU PROFIL ORIGINAL: GĂINI ȘI NUTRII

Cu mai mulți ani în urmă, două cooperative agricole de producție sătmărene, Sanislău și Pișcolt, au înființat **Asociația economică intercooperatistă de găini ouătoare Sanislău.** Inițiativa celor două unități s-a dovedit inspirată, asociația aducîndu-le, an de an, beneficii de ordinul milioanelor. Numai în primul semestru 1980, beneficiul realizat a însumat 1 800 000 lei, adică tot atît cît era planificat pe tot anul. Aceste beneficii au fost urmarea firească a ambiției avicultorilor de aici de a se produce cît mai mult și cît mai ieftin. În ultimii șase ani, producția medie pe fiecare găină ouătoare a fost de peste 250 de ouă, într-un an urcînd pînă la 268 de bucăți ! Din 1975, producțiile ridicate, livrate la fondul statului, care în fiecare an au depășit 11 milioane ouă, au adus colectivului de avicultori din Sanislău, patru ordine **„Meritul Agricol"** și un **„Ordinul Muncii"**, toate clasa I. Cele peste șase milioane de ouă obținute în primul semestru 1980 anunță nu numai o producție mai mare, ci și o nouă și prestigioasă distincție.

Se produce mult, dar totodată și ieftin, așa cum stă bine unor fruntași. Cheltuielile la o mie lei producție-marfă, în primul semestru 1980 au fost de numai 650 lei, cu 204 lei sub plan. La costul redus al producției a contribuit în primul rînd consumul specific redus de furaje — 175 grame de furaje/ou.

Ce factori au contribuit în principal la obținerea acestor rezultate ? Mai întîi, munca lor plină de rîvnă, priceperea, experiența, stabilitatea. 95 la sută din avicultorii de aici muncesc împreună încă din prima zi de activitate a asociației. Spiritul de întrecere îi animă pe toți, fără excepție, exemplul cel mai bun oferindu-l însuși directorul asociației care în același timp este și șeful uneia din cele două ferme de găini ouătoare. În această din urmă calitate, medicul veterinar **Dumitru Erdei** a ocupat un loc doi și unul trei pe țară, în concursul **„Cel mai bun șef de fermă"**. Irina Titi, Vonhaz Ana, Eszenyi Maria și celelalte avicultoare, românce și maghiare, au mers în fructuoase schimburi de experiență la întreprinderile „Avicola" din Satu Mare, Baia Mare, Oradea și Arad, ca și la ferma de găini ouătoare a C.A.P. Scornicești-Olt. Din cele văzute, multe au aplicat în cele două ferme : program diferențiat de iluminare pe categorii de păsări ; selecția ; vitaminizarea și tratarea găinilor cu șanse de a fi recuperate de la reformă (li se urmărește individual, în tronsoane, producția de ouă, înainte de a se lua decizia definitivă) etc.

Cei doi șefi de fermă, dr. Dumitru Erdei și inginera zootehnistă Eudochia Mareș cooperează tot timpul cu F.N.C.-Satu Mare pentru continua îmbunătățire și diversificare a rețetelor de furaje combinate, pe categorii de păsări. În această conlucrare, ei au aflat că introducerea în rețetele pentru găini ouătoare a cărnii de nutrii face minuni, duce la un spor substanțial de ouă. Așa s-a născut ideea construirii a trei hale noi, în care au fost montate baterii etajate la două nivele, baterii prevăzute cu cuști și mici bazine în care urmează a fi crescute un număr record de nutrii — 8 000 ! Matca din rase superioare, importate, a fost de-acum adusă. Este vorba de 600 femele și 100 de masculi cu blănuri într-un larg evantai cromatic — negru și alb, auriu și argintiu, safir, havan și marmorat (puf negru cu inserții cenușii).

Așa cum ne spunea șeful fermei nutrii, tehnicianul veterinar Gheorghe Mateș, citeva tinere din Sanislău au fost trimise, pentru specializare, la crescătoriile consacrate din Diosig, Dor Mărunt, Peștișani, Caransebeș, Tg. Mureș și Sibiu, ca să învețe cum trebuie făcută furajarea nutriilor. Pentru hrănirea acestora, pe o parte din terenul repartizat asociației se cultivă cartofi, lucernă, morcovi, sfeclă furajeră, trifoi, se asigură concentrate. Sînt în curs cercetări prin care să se stabilească dacă nu cumva în rețetele de furajare s-ar putea folosi și cojile de ouă de la fermele de găini, pentru sporirea apetitului și mai rapida îngrășare a nutriilor.

Cu timpul, asociația va fi în măsură să livreze nutrii și gospodăriilor populației. Oricum, încă de pe acum, sub semnul rentabilității, întrecerea între fermele de găini ouătoare și cea de nutrii a pornit....

Tudor DUMITRU

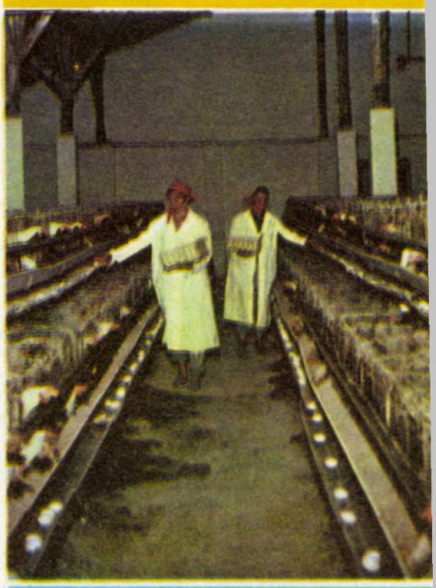

maxime și cugetări

Orice viață sănătoasă trebuie să aibă un conținut și un țel.

HESSE

Unii trăiesc fără nici un ideal, fără nici o țintă ; trec prin lume ca niște fire de paie pe un rîu. Nu merg ei, ci curentul îi duce.

SENECA

Ca să-ți justifici existența, ai nevoie nu numai de pîine, ci și de o idee morală.

H. SIENKIEWICZ

Ca să trăiești, trebuie să ai un scop. Dacă veți munci numai pentru prezent, munca voastră va da rezultate slabe ; trebuie să munciți mai ales pentru viitor, omenirea a trăit totdeauna pentru viitor.

A. P. CEHOV

Ideile nu mor cu aceia care le întrupează... Aceia care mor pentru o idee sînt eroi al căror testament consistă în simplul cuvînt : „Continuați".

N. TITULESCU

De îndată ce nu mai are patrie, omul încetează de a mai fi.

J. J. ROUSSEAU

Orice om care nu dorește gloria patriei e un rău cetățean.

GEORGE SAND

Dacă știința nu are patrie, omul de știință trebuie să se gîndească mereu la tot ce face glorie patriei sale. În orice mare savant veți găsi un mare patriot.

LOUIS PASTEUR

Acela ce-și părăsește țara pentru una mai înaintată seamănă cu omul care și-ar alege altă mamă printre femeile mai chipoase.

NICOLAE IORGA

Omul ignorant deformează adevărul.

TAGORE

Calculul cîștigurilor și nevoia cheltuielilor trebuie să se potrivească între ele.

TACIT

E tîrziu să economisești cînd ai dat de fundul sacului.

Succesul, în mare parte, stă în voința de a învinge ; să ne străduim deci și să stăruim.

SENECA

ATANASE, CONTROLORUL

Miercuri, pe la ora șase,
Atanase Atanase,
Șef revizor, un post ce
'L-are la U.J.C.C.,
Intră acru în bufet,
Parcă a băut oțet.
Barmanul, cu ochii-n gol,
Își șoptește : — Vai, control.
Tocmai cînd, fir-ar să fie,
Vinul are „igrasie" !
Atanase, lapidar,
Spune celui de la bar :
— Dă-mi cinci sticle cu vin sec
Și-ți dau banii... cînd mai trec !

Apoi iese din bufet
Cu un coșcogea pachet,
Iar barmanu-n urma lui,
Un flăcău cu ochi căprui,
Se gîndește : „Măi Mitică,
Spală cît vrei, fără frică,
Vinul ce sosește-n vase,
Deoarece el, Atanase,
Nu mai vine în controale,
Căci, se știe din zicale :
„Cui îi dai pe datorie,
Nu-ți mai calcă-n prăvălie !".

V. D. POPA

ECONOMIA DE ENERGIE ÎN GOSPODĂRIA PERSONALĂ

PREVENIREA PIERDERILOR DE CĂLDURĂ

Cele mai frecvente pierderi de căldură din apartamente se produc fie prin locuri unde are loc o scurgere directă a aerului cald în afară (spații libere în tocurile ferestrelor și ușilor, guri de aerisire la bucătărie, baie, cămară), fie prin contactul cu pereții reci dinspre exterior. În anotimpurile reci, pentru a atenua pierderile de acest fel, pot fi avute în vedere următoarele sugestii care — fără a fi noi — sînt adesea uitate.

1. În timpul lunilor noiembrie-martie va fi deschis un număr mai mic de ferestre pentru aerisire. Cele blocate vor fi etanșate : a) prin lipirea unei banderole de hîrtie adezivă (scoci) pe toată lungimea marginilor de contact dintre părțile mobile și cele fixe atît ale ferestrelor exterioare cît și ale celor interioare, sau : b) izolarea numai a ferestrelor exterioare cu „purfix" (de procurat din comerț), iar a celor interioare cu scoci, ori : c) instalarea (provizorie) în interiorul tocului, a unui al treilea geam, montat pe o ramă de lemn fixă, între cele două ferestre obișnuite.

2. Etanșarea marginilor tuturor ferestrelor și ușilor care se deschid în exterior cu „purfix". În cazul cînd acestea nu sînt duble, izolarea tăbliei lor cu un strat de mucava sau placaj, peste care se aplică un material textil, estetic. Acest panou izolator poate fi montat, provizoriu, cu ajutorul a 4—6 șuruburi ; baterea pe dușumea, în dreptul ușilor, a unor riglete de lemn menite să împiedice curenții de aer pe sub uși.

3. Acoperirea unei porțiuni cît mai mari din suprafața pereților care dau spre exterior cu covoare, tapiserii, cergi, mochetă sau chiar numai cu un fel de „perdea" dintr-un material textil decorativ.

ÎNCĂLZIREA RAȚIONALĂ, ECONOMICĂ ȘI EFICIENTĂ

1. LA SOBELE CU LEMNE ȘI CĂRBUNI. a) Se va controla ca soba să aibă un tiraj corect. Pentru aceasta se va ține o luminare aprinsă în dreptul ușii deschise a cenușarului ; dacă flacăra se apleacă numai puțin spre interior e semn că soba nu trage suficient ; dacă flacăra se stinge, tirajul este prea puternic. Un tiraj corect este semnalat prin aplecarea flăcării într-un unghi de circa 90°. Dacă tirajul este slab, combustibilul nu poate arde complet, neavînd suficient aer, produce mult fum și funingine, fără a da suficientă căldură. Se va controla dacă tirajul slab nu se datorează faptului că în sobă sau pe coș intră „aer fals", fie prin fisuri ivite în pereții sobei (la îmbinările dintre plăci sau dintre părțile metalice — uși — și cele de teracotă), fie în cei ai coșului ; ori a îmbinării imperfecte dintre burlane, sau a apariției unor găuri în tabla acestora. În cazul cînd mai multe sobe folosesc același horn, se va controla ca la cele în care nu este foc să fie închise complet toate ușile. Se va mai ține seama și că : hornurile insuficient de înalte nu au tiraj bun ; cele dispuse în pereți exteriori (reci) sînt inferioare ca tiraj celor construite în pereți interiori, mai calzi. Hornurile trebuie să fie curățate lunar și, mai ales, primăvara, imediat după ce nu se mai face foc. NU toamna cînd funinginea s-a întărit. La sobele metalice este recomandabil să se monteze un burlan mai lung pînă la coș, sau să se intercaleze pe traseul lui un radiator special (care poate fi cumpărat din magazinele de fierărie) pentru a reține cît mai mult din căldura fumului în încăpere, înainte ca el să se piardă pe coș.

b) Pentru a ușura aprinderea focului, se va arde mai întîi un ghemotoc mare de hîrtie (un ziar), care va încălzi aerul din horn, deoarece coșul rece are un tiraj mai slab decît cel cald. Lemnele vor fi așezate în sobă astfel încît să permită ca aerul să circule printre ele, altminteri focul se va stinge. Ușa cenușarului va fi ținută deschisă numai pînă cînd focul se aprinde bine, după care se închide parțial sau total, după tirajul sobei. Ușa focarului trebuie ținută închisă, fiindcă aerul în exces nu face decît să reducă temperatura întregii sobe. Înainte de a introduce cărbuni fosili (lignit, huilă, brichete), focarul trebuie să fie bine încălzit numai cu foc de lemne. Stratul de cărbuni, nu prea gros, se așază numai pe jăratec de lemn. Cu cît sînt cărbunii mai mărunți, cu atît stratul lor trebuie să fie mai subțire.

2. RADIATOARELE CALORIFERELOR nu vor fi vopsite cu bronz de aluminiu sau bronz auriu, ci cu vopsea de ulei. În jurul lor nu vor fi montate nici un fel de „măști" sau grilaje decorative. Nici deasupra lor nu vor fi așezate plăci de marmură, sticlă, cartoane sau perdelițe, care împiedică circulația aerului cald.

3. ÎNCĂLZIREA CU ENERGIE ELECTRICĂ. Există mai multe tipuri de aparate pentru încălzit cu energie electrică : radiatoare simple sau cu ventilator (aeroterme), sobe cu plăci de teracotă și rezistențe de 1 000—2 000 W, calorifere umplute cu ulei mineral și, în sfîrșit, instalații obișnuite de calorifere cu apă, ce este încălzită în boilere electrice. Dintre acestea, pentru căldura unei singure camere, este recomandabil caloriferul cu ulei, care este dotat cu un termostat automat, ceea ce-l face să intre în funcțiune numai cînd temperatura scade sub cea programată. Însă, chiar atunci cînd nu este sub tensiune, el continuă să radieze căldura înmagazinată în uleiul fierbinte din elementele sale.

Pentru încălzirea cu energie electrică a unui apartament unde sînt necesare 3—4 radiatoare, singura cale economică este o instalație de calorifer cu apă caldă, preparată într-un boiler de circa 150 litri, dotat cu rezistență de 2 000 W și cu termostat, asemănător cu cele folosite la încălzirea apei pentru baie sau bucătărie. Costul inițial al instalației se amortizează în numai 2—3 ani prin economia realizată la consumul de energie electrică. În acest fel, cu un consum de 2 000 W (numai în timpul cît rezistența boilerului este sub tensiune) se încălzește uniform toată casa, ori întregul apartament, fapt care duce la o mare economie de energie electrică și, firește, se reduc cheltuielile pentru încălzit. Această instalație consumă doar puțin mai mult (circa 300 W) decît un calorifer cu ulei de 13 elemenți (care are 1 700 W) și egal cu o sobă electrică de teracotă sau cu o aerotermă, ori radiator simplu de putere asemănătoare, ce încălzește însă doar o singură încăpere. În plus, în camere se păstrează o atmosferă mai favorabilă față de cea unde funcționează rezistențe electrice expuse direct în aer, care dau uscăciune și un anumit miros datorat arderii particulelor de praf din aer.

C. VODĂ

Știință și practică

La I.S.C.I.P. Satu Mare se produce cu mult peste parametrii proiectați

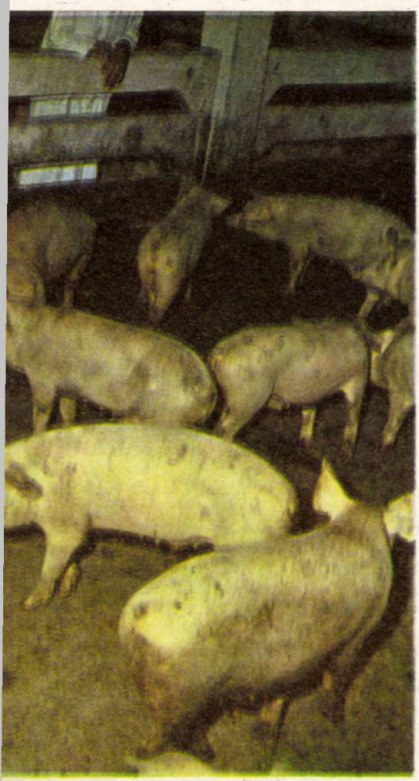

Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor Satu Mare este o unitate cu rezultate deosebite. Complexul proiectat pentru 6 800 tone carne de porc anual realizate în circuit închis (reproducție — creștere — îngrășare) a realizat în 1979, 9 300 tone carne. „Pentru cele 2 500 tone carne obținute în plus — observa, cu firească mindrie directorul întreprinderii, medicul veterinar **Bodó Barna** — ar fi trebuit să mai avem trei hale cu o investiție de 12 milioane lei, fără a mai pune la socoteală cheltuielile de energie și nu numai de energie... În 1980, preliminăm realizarea a 10 000 tone carne !"

I.S.C.I.P. Satu Mare mai are și alte rezultate meritorii. În 1979, beneficiile peste plan au însumat două milioane lei. În primul semestru 1980, prețul de cost planificat a fost redus cu 0,50 lei/kg.

Principalul factor al obținerii acestor realizări îl constituie omul, munca sa plină de zel, competență și inițiativă. La ferma de tineret facem cunoștință cu îngrijitorul de animale **Witlinger Ștefan** și cu echipa sa care de trei ani încoace a reușit să reducă consumul de furaje pe un kg spor în greutate de la 2,6 kg planificat la 2,5 kg, realizînd un spor zilnic în greutate de 310 grame față de 300 grame plan. Witlinger este ceea ce se cheamă un lucrător policalificat. Pe lîngă meseria sa de bază pentru care este retribuit lunar cu peste 2 500 lei, el a mai învățat să conducă tractorul pentru transportul în incintă al furajelor și purceilor și să asigure întreținerea și repararea instalațiilor de distribuire a furajelor și a apei.

Inginerul șef **Horia Radu**, care ne-a condus în vizită prin complex, ne-a prezentat la ferma de reproducție un alt îngrijitor fruntaș, pe nume **Rapolti Eugen** care în ultimii ani și-a însușit temeinic tehnologia deloc ușoară a recoltării materialului seminal și însămînțării artificiale. Îngrijitoarea de la tineret prăsilă, **Orosz Maria** ne-a fost lăudată de șeful fermei, medicul veterinar **Cornel Miloș**, pentru faptul că realizează material de prăsilă de cea mai bună calitate. Dintre scroafițele de prăsilă îngrijite de ea, de regulă, 90 la sută intră în circuitul de reproducție.

Merită subliniat efortul întregului colectiv pentru folosirea intensivă a spațiilor de producție. Prin reamenajarea spațiilor de fătare într-un compartiment, numărul boxelor a sporit de la 60 la 78, fără ca prin aceasta să se afecteze procesul de producție. Prin introducerea în 1975 — printre primele unități din țară — a sistemului de creștere a purceilor în baterii, la halele de tineret s-a ajuns să se crească într-un compartiment 1 540 de purcei, față de 800 mai înainte. Tot pe linia folosirii intensive a spațiilor de producție am mai remarcat amenajarea în spațiile dintre hale a unor padocuri acoperite și betonate unde în perioada martie-decembrie sînt crescuți în două serii, 8 000 porci grași.

Se acționează de asemenea, pentru reducerea substanțială a consumului de energie electrică și combustibil. În 1979, în medie pe țară, la asemenea întreprinderi, pentru realizarea unei tone de carne s-au consumat 0,398 Mwh. La I.S.C.I.P. Satu Mare consumul de energie electrică pentru o tonă de carne a fost doar de 0,121 MWh. La acest consum redus de energie electrică au concurat o serie de inițiative demne de generalizat în întreaga țară, printre care : reducerea cu 90 la sută a ventilației artificiale, aceasta fiind menținută doar la maternități ; înlocuirea în totalitate a becurilor incandescente cu becuri cu vapori de mercur, ceea ce a condus la reducerea anuală a consumului de energie electrică într-o hală de la 24 000 W la numai 1 600 W. Acum într-o hală am numărat patru becuri de cîte 400 W cu vapori de mercur. Mai înainte — își amintește directorul Bodó Barna — în aceeași hală luminau 240 becuri incandescente de cîte 100 W. În 1980, făcîndu-se aceste economii, se prelimină realizarea a 10 000 tone de carne cu un consum de energie electrică mai mic decît cel cu care în 1977 s-au produs doar 7 350 tone...

Aceleași cuvinte de laudă se pot spune și despre preocuparea sistematică pentru reducerea substanțială a consumului de combustibil. În 1979, consumul de combustibil pentru realizarea unei tone de carne la I.S.C.I.P. Satu Mare a fost de 69 kg, față de 108 kg medie pe țară, la I.S.C.I.P.-uri „Acest consum, de 69 kg/tonă, care în 1980 va fi și el diminuat, s-a realizat în principal — ne spune inginerul șef dr. **Horia Radu** — prin mai buna izolare a adăposturilor, prin asigurarea unei temperaturi raționale și înlăturarea exceselor din trecut. În plus, prin folosirea intensivă a adăposturilor se obține și o importantă recuperare a căldurii biologice. În perspectivă, prin construirea unei instalații de biogaz în sistemul continuu pe lîngă stația de epurare, consumul de combustibil și energie electrică se va reduce și mai mult".

Toate acestea sînt preocupări care ar fi bine să stimuleze activitatea tuturor lucrătorilor din complexele de creștere și îngrășare a porcilor.

Traian DUMITRESCU

PERLA GURBĂNEȘTIULUI

Am căutat îndelung pe harta Bărăganului acest sat despre care s-a dus vestea — Gurbănești. L-am identificat sub forma unui punct oarecare. Aici, ca și în alte cazuri, este absolut sigur că de obicei grijului cu modificările intervenite în teritoriu, cartografii au rămas oarecum în urmă. Gurbăneștiul, așa cum spuneam, nu mai e demult o localitate oarecare și poate că mutațiile pe care le-a cunoscut în ultimii ani ar trebui indicate prin alte semne. Cert este că oamenii nu se preocupă, și bine fac, de aceste elemente exterioare. Ei își continuă un drum pe care s-au angajat încă de acum două decenii și care configurează ascensiunea constantă, mereu mai pronunțată a unității lor.

Parte componentă a consiliului unic agroindustrial Frăsinet, cooperativa agricolă „Munca", de pe Valea Mostiștei, se impune ca o unitate viguroasă, cu rezultate de vîrf în toate domeniile activității sale. Am acoperit multe pagini notînd recoltele mari obținute la grîu, la porumb, la floarea-soarelui. Și am adăugat, corolar necesar, multimea de distincții — ordine, diplome și alte însemne — care au răsplătit o muncă atît de prodigioasă. Cu toate acestea, obiectivul deplasării noastre la Gurbănești și, implicit, al discuțiilor extrem de interesante purtate cu președintele **Dinu Daniliuc**, nu l-au constituit recordurile la cereale sau performanțele obținute la plantele tehnice. Ne-am ocupat de ceea ce președintele numea, cu o încîntare neascunsă, **„Perla Gurbăneștiului"**, sintagmă ce desemnează ferma de vaci cu lapte.

Nouă în peisajul unității, ea punctează un moment important în evoluția generală a acestei cooperative din Bărăgan. Fără a face prea mult uz de memorie, să recunoaștem : creșterea vacilor cu lapte nu era aici punctul tare al preocupărilor. Chiar și după ce această primă etapă a fost depășită și, puțin cîte puțin, vitele s-au integrat agriculturii, îndeletnicirea ca atare risca să rămînă periferică, întrucît se folosea un material biologic plafonat și se lucra după practici învechite. Tocmai de aceea, faptele ce s-au petrecut la Gurbănești merită o atenție sporită.

Cu doi ani în urmă, prin stăruința consiliului de conducere, s-au pus bazele unei ferme efectiv de tip nou. Înainte de a-i descrie caracteristicile, președintele Dinu Daniliuc, promotorul acestei idei, explică rațiunile economice ce au determinat opțiunea ca atare. În opinia sa și în acord cu realitatea, creșterea vitelor în general, a vacilor cu lapte în special, constituie un factor de echilibrare a agriculturii, de ocupare permanentă a forței de muncă, de creare a unor surse de venituri continui. Așadar, pornindu-se de la aceste considerente, s-au creat condiții pentru organizarea unei ferme de vaci cu lapte cu un efectiv matcă de 500 de exemplare. S-a procedat gospodărește, investindu-se în acest scop nu mai puțin de 23 milioane lei. S-au achiziționat animale de rasă, de înaltă valoare zootehnică, s-au construit adăposturi moderne, luminoase, încăpătoare, dotate cu utilaje după ultimul cuvînt al tehnicii.

Întreaga concepție care a determinat organizarea fluxului tehnologic poartă amprenta industrializării. Mai adăugăm, pentru a înțelege orientarea judicioasă a oamenilor, că, gîndindu-se să utilizeze concentratele rezultate din cultura mare, ei n-au pierdut din vedere asigurarea furajelor de volum, organizînd totodată o pășune adecvată și o tabără de vară corespunzătoare. Încă un amănunt nu lipsit de însemnătate. Pentru a lucra în această fermă au fost selectionate numai cooperatoare pentru că — așa cum se exprima președintele — „femeile sînt mai sensibile, mai serioase și mai ordonate". Formată sub asemenea auspicii, ferma de la Gurbănești a ajuns realmente să merite atributul de „perlă". Este o adevărată încîntare să o privești, înfrumusețată de spații verzi, să asiști la procesul tehnologic în care lucrătoare de cea mai bună calificare desfășoară cu precizie operațiuni, adesea, de mare sensibilitate. Și este, de asemenea, o plăcere să constați efectele acestei activități stăruitoare și aplicate : în 1979 producția de lapte, pe fiecare vacă furajată, la prima lactație, a fost de 4 019 litri, cu 1 000 de litri peste prevederi, ceea ce a condus la obținerea unor beneficii de peste 1,2 milioane lei. Deși a demarat de un timp atît de scurt, ferma a dobîndit rapid și un caracter înmulțitor. Efectivul a ajuns în prezent la 1 200 de animale, exemplarele existente în plus avînd de pe acum destinația de a contribui la fortificarea fermelor din alte unități.

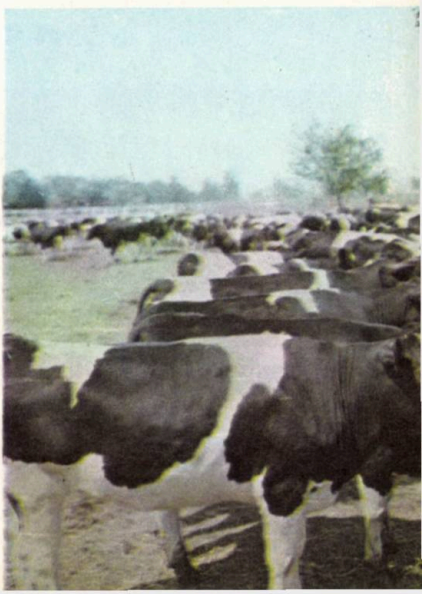

Sînt performanțe care, din păcate, au prea puține echivalente aici, în Bărăgan. O asemenea „perlă" merită efortul de a te deplasa pînă la Gurbănești și de a învăța din experiența inimoșilor săi oameni.

Maria BOGDAN

MACRO ŞI MICROELEMENTELE ÎN NUTRIŢIA ANIMALELOR

- **Carenţele sau excesele, două extreme dăunătoare**
- **Dismineralozele pot fi corectate**
- **Producţii superioare, fără tehnopatii**

Tehnologiile moderne, industriale, de creştere a animalelor, singurele în măsură să asigure sporirea continuă a producţiei şi productivităţii muncii, schimbă, după cum se cunoaşte, enorm habitatul, condiţiile naturale de viaţă. Mediul artificial, marea densitate a efectivelor pe unitatea de suprafaţă, dar mai ales furajarea unilaterală, neechilibrată, determină, acolo unde nu se află sub control riguros, tulburări în fiziologia animalelor, cu consecinţe nedorite pe plan economic. Iată de ce în zootehnia modernă nutriţiologia a căpătat, alături de genetica populaţiilor animale, un rol considerabil, în cadrul ei nutriţia minerală ocupînd un loc special, implicînd apelul la chimie şi biochimie.

Cercetările au arătat că activitatea oricărei celule din organismul viu este strîns legată de interacţiunile complexe dintre combinaţiile de substanţe organice şi anorganice. Toate funcţiile celulare decurg normal cînd din exterior sînt asigurate, în cantităţi optime, substanţele organice cu valoare energetică, cele cu rol biocatalitic (vitaminele), diferitele elemente chimice care nu pot fi sintetizate în organism şi sînt de neînlocuit.

Ce sînt macro şi microelementele ? Primele sînt substanţe care participă în compoziţia corpului în concentraţii mai mari — calciul, fosforul, potasiul, sodiul, clorul, sulful, magneziul. Microelementele — fierul, cuprul, manganul, zincul, seleniul, cobaltul, iodul — au un grad mai mic de participare ; alte substanţe, numite şi oligoelemente — cromul, molibdenul, vanadiul, cadmiul etc., se găsesc în cantităţi extrem de mici, unele cu rol esenţial, altele nocive pentru viaţă.

Valoarea biologică a macro şi microelementelor utile este deosebită. Ele servesc la menţinerea presiunii osmotice în spaţiile intra, extra şi transcelulare, au un rol mare în excitabilitatea neuro-musculară, în asigurarea rezistenţei oaselor, în activarea a numeroase sisteme enzimatice, îndeosebi prin mecanismele de reglare hormonală etc.

Ce se întîmplă dacă survin carenţele sau excesele de minerale? Apar aşa-numitele dismetabolii, tulburări funcţionale şi structurale, generate de dismineraloze. Iată unele simptome şi boli care se produc nu datorită unei fatalităţi, ci din necunoaşterea temeinică a relaţiei sol — plantă — animal, a cerinţelor pe care le au animalele de macro şi microelemente, a normelor de întocmire a unor raţii echilibrate.

Insuficienţa calciului, fosforului şi a vitaminei D, bunăoară, provoacă rahitismul. Subcarenţa de calciu este incriminată în apariţia, la păsări, a „oboselii de baterie". La oi şi capre apare „boala capului mare" (osteofibroza). „Mersul în genunchi" la purceii în-

Carenţa în zinc la purcei (animalul din stînga). În formele grave, eficienţa producţiei este mult afectată.

(După Dyer, 1969)

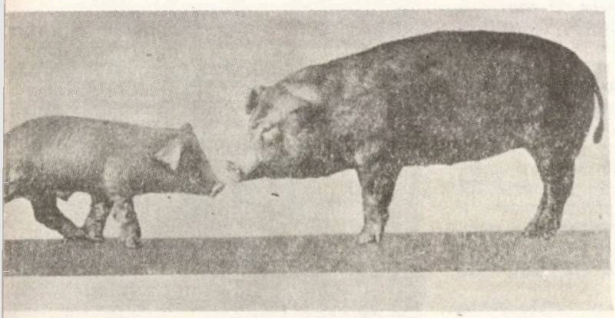

Puiul de găină din dreapta suferă de rahitism. De vină sînt bilanţul fosfocalcic deficitar şi insuficienţa vitaminei D.
(După Dr. Valeriu Martin şi Dr. Dumitru Mihai)

țărcați timpuriu, rahitici, are aceeași explicație. La fel „febra de lapte" și osteomalacia (demineralizarea oaselor și slăbirea progresivă) la vacile de lapte. Carența sau reaua absorbție a magneziului sînt responsabile de „tetania de lactație a viteilor sugari", precum și de „tetania de iarbă", primăvara, la vacile de lapte, la începutul perioadei de pășunat. În exces, magneziul determină, frecvent, stările diareice. Lipsa fierului afectează mai ales animalele tinere. La purcei, de pildă, „anemia feriprivă" atinge, uneori, 50% din efectiv, 60 la sută din cei afectați putînd pieri, dacă nu se administrează, profilactic, preparate cu fier. Hipomanganoza la găini este o cauză, deseori nebănuită, de scădere a procentului de fecunditate a ouălor. Insuficiența manganului la scroafe provoacă întîrzierea și neregularitatea căldurilor, scăderea prolificității, nașterea unor purcei subponderali. La tauri, carența acestui element diminuează instinctul sexual și spermatogeneza. Minusul de cupru alterează procesul de cheratinizare a lînii, determină o mai slabă elasticitate a firului și apariția „gîtuirilor", mai evidente la oile negre. Cobaltul, component al vitaminei B 12, determină infecunditatea, avorturile și fătările premature la animale, atunci cînd este în cantități insuficiente, și sterilitatea, cînd este în exces. Carența de zinc provoacă întîrzierea creșterii puilor și a formării penajului. Lipsa iodului produce, la purcei, tulburări grave de creștere (nanism tiroidian) iar neasigurarea seleniului și a vitaminei E (tocoferolul) determină, la pui, o mortalitate ridicată, îndeosebi la vîrsta de 3—4 săptămîni. În ceea ce privește fluorul, plumbul, molibdenul, mercurul, arsenul, cadmiul, vanadiul, nichelul etc. interesează în mod deosebit excesul. Depășirea dozelor (în special prin consumarea unor furaje poluate) conduce la intoxicații prin acumulare cantitativă.

Carențele de microelemente pot fi evitate, atunci cînd se cunoaște bine conținutul mineral al furajelor utilizate în hrana animalelor. Eliminarea acestor carențe se poate face folosind în rații suplimente din surse minerale, sau premixuri de prevenție și de intervenție, în dozele stabilite de nutriționiști. Aceasta implică, însă, mult discernămînt din partea zootehniștilor, a medicilor veterinari. Necesarul zilnic, dozele tolerabile ca și dozele toxice de diferite elemente au fost determinate pentru toate speciile, cunoașterea lor devenind, în zootehnia modernă, industrială, o cerință obligatorie, de respectarea căreia depinde mărimea, securitatea și eficiența producției animaliere.

ȘT. VASILESCU

AGROCHIMIA DEMONSTREAZĂ CĂ „METEORITUL TUNGUS" NU A FOST METEORIT

30 iunie 1908. O explozie puternică —zgomotul ei a fost auzit la zeci de kilometri depărtare — zguduie taigaua siberiană, în regiunea Kamenaia Tunguska. Lumina care a izbucnit atunci a putut fi văzută timp de trei zile. Acesta a fost așa-numitul „meteorit tungus". Așa a rămas înscris în istoria relațiilor Pămîntului cu Cosmosul, deși nimeni nu poate afirma cu toată exactitatea că a fost, într-adevăr, un meteorit, o „piatră căzută din cer".

Și, atunci, ce a fost?

Un meteorit — afirmă totuși unii. O cometă — susțin alții. Un fragment de antimaterie — presupun alții. O navă cosmică extraterestră cu combustibil nuclear care, avînd o defecțiune la bord s-a ciocnit cu Terra — sugerează alții. Fiecare dintre susținătorii unei ipoteze sau a alteia au argumente, dar acestea nu sînt hotărîtoare. Și nu puține au fost expedițiile care au cercetat locul în care s-a petrecut fenomenul : cea dintîi a poposit la Tunguska în 1928, ultima și-a încheiat lucrările la sfîrșitul lui 1979. Această din urmă expediție, organizată de Universitatea din Tomsk, a reușit să aducă nu o concluzie nouă — ea s-a situat pe pozițiile adepților „cometei" — ci argumente de-a dreptul neașteptate. Spre deosebire de predecesori, care au căutat urme de crater, rămășițe ale „pietrei" căzute din cer etc., membrii ultimei expediții au cercetat plantele din zonă. Și au constatat cu surprindere că creșterea vegetației este de cinci ori, de zece ori mai rapidă decît cea măsurată în culturi-martor. Mergînd mai departe, cercetătorii au studiat compoziția chimică a plantelor — graminee — pe care le-au cultivat pe loc, în 200 de loturi experimentale și au găsit — cu aceeași surprindere — că ele au o concentrație foarte mare de oligoelemente : arsen, iod, brom, zinc, telur, cu totul anormală în lumea vegetală a planetei noastre. De aici, concluzia : a fost o cometă, deci un corp gazos, care a explodat în atmosferă, căci numai un astfel de corp, și nu unul solid, putea să difuzeze pe o suprafață întinsă elementele chimice pe care le conținea. Așadar, „meteoritul tungus" a fost o cometă. Lucru acum dovedit... pînă la proba contrarie.

I.A.S. Alba-Iulia

MĂRTURII CONVINGĂTOARE DESPRE PRICEPERE ŞI HĂRNICIE

A fost o vreme, cu cîţiva ani în urmă, cînd lucrurile nu mergeau tocmai bine la I.A.S. Alba-Iulia. Producţiile erau mici, cheltuielile mari, iar aceasta nu putea mulţumi pe nimeni. Cei mai nemulţumiţi erau lucrătorii întreprinderii şi tot ei au fost aceia care, împreună cu specialiştii, au gîndit cum poate fi îndreptată situaţia şi nu numai că au gîndit, dar au trecut, energic, la fapte. În felul acesta, treptat, minusurile au început să se transforme în plusuri.

Desigur, acest mod de exprimare figurat nu poate ilustra cum s-au desfăşurat, concret, lucrurile. De aceea, vom recurge la cîteva cifre, toate avînd ca bază anul 1975. Grîul, cultivat pe aproximativ 1 000 de hectare, a dat atunci, în medie, la hectar, abia 2 211 kg, cu un cost de 1 358 lei tona. Puţin grîu şi mulţi bani cheltuiţi ! Cu cîţiva ani mai tîrziu, producţia medie la această cultură a atins 3 375 kg, iar cheltuielile pe tonă s-au limitat la 807 lei. La fel, orzul (800 ha) de la 1 931 kg, cu 1 154 lei tona, a ajuns, în 1979, la 3 746 kg, cu 718 lei tona. Producţia de porumb, de la 1 658 kg (2 315 lei tona), s-a ridicat, în 1979, la 3 178 kg (1 075 lei/t).

Sectorul zootehnic al I.A.S.-Alba Iulia a cunoscut şi el aceeaşi evoluţie. Cele 630 de vaci existente în 1975 produceau, în medie, 2 017 litri de lapte, iar fiecare hectolitru se obţinea cu 298 de lei. În 1979, efectivul era mai mare (932 de animale) şi producea, în medie, 3 280 litri de lapte, cu 216 lei hectolitrul.

Cerealele şi zootehnia sînt sectoare reprezentative pentru schimbările radicale care au intervenit în activitatea întreprinderii. Dar ele nu sînt singurele. Important este însă faptul că pe ansamblul I.A.S.-Alba Iulia, din 1975 pînă în 1979, productivitatea muncii, calculată pe muncitor, a crescut de la 31 904 lei la 83 490 lei.

Aceiaşi oameni — ne explică inginerul Ioan **Mărgineanu**, directorul întreprinderii — au obţinut şi rezultatele slabe şi pe cele din ce în ce mai bune. Aceasta demonstrează limpede că voinţa colectivă de a reuşi, priceperea fiecăruia, sporită şi pusă în valoare, precum şi îndrumarea mai atentă şi mai judicioasă din partea specialiştilor hotărăsc mersul lucrurilor, în unitatea noastră, ca şi în oricare alta.

Am vrut să cunoaştem cîţiva dintre aceşti oameni destoinici care au avut puterea şi voinţa de a preface o unitate rămasă în urmă, într-una aflată în plin progres. Iat-o pe ing. Silvia Dăian, şefa fermei zootehnice Teiuş. S-a transformat pe sine, devenind din tehnician, inginer zootehnist, a transformat ferma (care era „la pămînt", pentru că „dădea" trei milioane de lei pierderi în fiecare an) într-o bijuterie. Producţia medie de 3 300 litri de lapte pe vacă nu mai e astăzi o „minune", ci un lucru firesc, pentru că la starea de astăzi a sectorului zootehnic au contribuit, cu dăruire, şi oameni cum sînt mecanicii zootehnişti Victor MACARIE, Viorel PRAŢA, Augustin IACŞA, îngrijitoarele Viorica RĂBULEA, Maria VLAD, Valeria BRAIC şi alţii.

Iată-l pe inginerul Rovin OLARU, şeful fermei Piclişa, aceea în care se realizează, an de an, „vîrfurile" producţiei de cereale : peste 3 500 kg la grîu şi orz, peste 4 000 kg la porumb. Iată-l şi pe tehnicianul Alexandru LEAHU, şeful fermei viticole Alba Iulia.

...Aceiaşi oameni. Aceiaşi oameni care au ştiut şi au voit să scoată întreprinderea din impas se pregătesc acum, înfruntînd dificultăţile obiective izvorîte din caracterul climei şi solului, din faptul că unitatea e răspîndită pe o rază de 100 de kilometri, să facă un nou pas înainte. În cincinalul care începe, ei vor extinde pînă la 600 de hectare plantaţiile de vie — cu aproape 100 de hectare pe an — folosind soiuri superioare care se valorifică bine prin vinificare. De asemenea, vor înfiinţa o fermă de creştere a oilor, cu animale din import, ceea ce va pune în valoare suprafeţele de păşune ale unităţii.

A. COSTA

ECOLOGII CONTINUĂ SĂ LANSEZE SEMNALE

O problemă de cea mai mare importanță a lumii moderne este poluarea mediului ambiant și spre rezolvarea ei sînt îndreptate eforturi considerabile, pentru ca pămîntul, apa, aerul să nu fie periclitate, iar omul să-și trăiască viața netemător de daunele pe care le-ar putea suferi din cauza dezechilibrului ecologic. Combaterea poluării este, trebuie să fie înainte de toate, o problemă a noastră, a tuturor, așa cum vom înțelege și din cele două articole care urmează.

- Poluarea — consecința tehnologiei care ignoră echilibrul în natură
- Soluții noi, ale căror efecte se cer gîndite pe termen lung
- Conștiință ecologică la nivel individual, colectiv, național și planetar

Prin diferite mijloace, ecologii continuă să lanseze semnale. Ei atrag atenția asupra reversului civilizației industriale aflată, cel puțin pînă acum, în bună măsură, într-un evident dezacord cu natura, pun în evidență afectarea relației om-biosferă, relevă o realitate neplăcută, cu implicații grave : criza ecologică, devenită planetară. Cei mai pesimiști dintre ei fac prognoze sumbre. După aceștia, omenirea va sucomba într-un viitor relativ apropiat, datorită consumării resurselor, exploziei demografice și accelerării nocivității mediului de viață al populațiilor umane. Alții, foarte optimiști, bizuindu-se pe cuceririle științifico-tehnice consideră că criza ambientală poate fi foarte repede „jugulată", paradisul nefiind decît la un pas de noi.

Cert este, așa cum spune omul de știință român, C. Maximilian, că **„Mediul natural, mediul în care a avut loc evoluția noastră ca specie — o specie arogantă, care și-a rezervat dreptul de a exploata irațional natura — este pe cale de dispariție. Ajunși aici ne întrebăm : pînă unde putem altera mediul fără să periclităm universul genetic al propriei noastre lumi și în cele din urmă fără să transformăm pămîntul într-o planetă moartă?"**

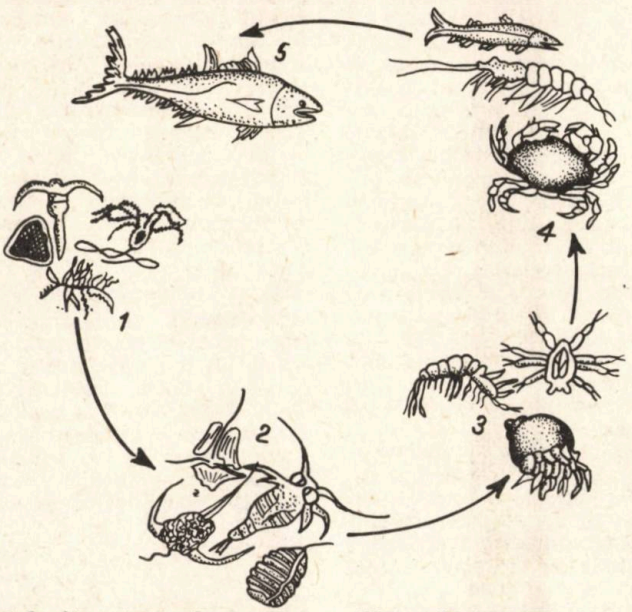

Lanțul alimentar al organismelor acvatice : 1 și 2, organisme microscopice și alge (diatomee), copepode și meduze mici ; 3, crustacei mai mari ; 4, pești mici și alte macroorganisme acvatice ; 5, pești carnasieri mari. Ruptura unei singure verigi, datorită poluării termale, poate întrerupe circuitul întreg *(după Gh. Zamfir)*

Întrebarea este firească. Fiindcă oriunde ne-am îndrepta privirea surprindem fațetele variate ale poluării, unele mai vechi, altele mai noi, generate de așa-numitele erori ecologice care, uneori, au căpătat proporții dezastruoase. Exemplele abundă.

După cum remarca Fr. Engels în „Dialectica naturii", **„Oamenilor care au despădurit Mesopotamia, Grecia, Asia Mică și alte regiuni pentru a dobîndi pămînt arabil nu le-a trecut prin minte că au pregătit terenul pentru actuala pustiire".** Înfloririi economice de altădată din numeroase zone i-au luat locul eroziunea, deșertul sau sărăturile.

Nenumărate specii, îndeosebi de animale, au dispărut din binecunoscutele lor habitate. Leii junglelor din Africa, de pildă, au rămas atît de puțini pe continent, încît chiar unii africani îi văd, pentru prima dată, în... parcurile zoologice din Europa. O serie de lacuri au devenit improprii vieții, poluarea fiind principala cauză a „decesului" lor.

Aerul este și el viciat. Răspîndirea în atmosferă a sulfurilor și a oxizilor de nitrogen rezultate din arderea diferiților combustibili determină, în anumite condiții de temperatură și presiune atmosferică, o mărire a gradului de aciditate a ploilor. În Marea Britanie au fost înregistrate, anul trecut, ploi cu aciditate (ph) 2,4, ceea ce corespunde aproape acidității oțetului. Acest fenomen s-a semnalat în Franța, R.F.G. și în numeroase țări industrializate ; ploile acide amenință clădirile, monumentele istorice, păsările, peștii, vegetația etc. Practic, aciditatea se datorează, în proporție de 60%, anhidridelor sulfuroase degajate prin combustia carburanților fosili fie în industrie, fie pentru în-

călzirea locuințelor. Circa 35% se datorează, însă, motoarelor cu combustie internă, ale „zeului" automobil.

Aerul, cu multe particule și metale grele devine, în locurile de intensă circulație motorizată sau în preajma unor întreprinderi, greu respirabil. Noxele „pîndesc" viața. Să ne referim, de exemplu, la plumb, adjuvantul pus în benzină. El este zvîrlit prin țevile de eșapament acumulîndu-se în zonele de mare trafic. Conform unor statistici, deasupra Europei se află în suspensii cel puțin 300 000 de tone din acest metal care intră în plămînii oamenilor, se depune pe sol, în ape, în vegetale. Un studiu făcut în Elveția a dus la constatarea că în organismul vacilor de lapte, care se hrănesc cu fîn recoltat din apropierea autostrăzilor există de 20 de ori mai mult plumb decît ar fi normal.

Metalele grele — mercurul, cadmiul, cuprul, cromul și altele — sînt, de asemenea, depistate în apele uzate provenite de la industria metalurgiei neferoase, de prelucrare a metalelor, din industria electrotehnică, tăbăcării, industria de lacuri și vopsele etc. In concentrații foarte mici, de ordinul miligramelor și chiar a sutimilor de miligram la litrul de apă, ele sînt toxice. Același efect au unele substanțe organice. Binecunoscutele ierbicide din grupele triazinice (atrazin, prometrin, igran) manifestă o toxicitate letală pentru pești la concentrații de 1—30 mg/l de apă iar în cazul insecticidelor organoclorurate (H.C.H., lindan, heclotox, aldrin, dieldrin și DDT) la concentrații de 0,02—2 mg/l. Zooplanctonul este afectat la concentrații și mai mici.

Ozonul, după cum se știe, protejează Terra de radiațiile ultraviolete. Iată însă că și acest strat-scut este în pericol. Cauzele sînt variate, dar principalii „devoratori" ai ozonului sînt fluorocarburile, niște substanțe folosite, între altele, și la pulverizarea de aerosoli (spray). Ce se întîmplă dacă dispare ozonul ? Crește frecvența cancerelor de piele. S-a estimat că, în cazul neluării de măsuri de interzicere a folosirii fluorocarburilor, este posibil ca procentul de cancer al pielii să crească, pînă în anul 2000, cu mai mult de 200%.

Inventarul poluanților este mare și el se completează continuu. La lista poluanților naturali se adaugă cei de natură chimică (poluanți industriali sau agricoli — îngrășăminte în exces, pesticide —, poluanții radioactivi, poluanții sonori etc.). Din cauza lor, viața poate fi curmată subit sau poate fi măcinată lent.

Ce-i de făcut ? Să ne întoarcem la vremurile de altădată, la natura pură ? Un asemenea vis romantic nu mai este posibil. Lumea merge implacabil spre industrializare și urbanizare maximă. Mediul se artificializează continuu. Atunci ? Nu rămîne decît ca specia Homo sapiens să procedeze cu măsură și cu cît mai multă prevedere. Omul trebuie să învețe că nu poate stăpîni natura decît cunoscîndu-i și respectîndu-i legitățile. Conștientizarea trebuie să se realizeze pe calea educației ecologice la nivel individual, colectiv, național și planetar.

Poate fi eliminată poluarea ? Rațiunea, știința și tehnica dau un răspuns pozitiv. Cu o condiție : de a se acționa preventiv, cu mult înainte de a se atinge pragul dincolo de care reversibilitatea nu mai este posibilă. Măsurile deja luate pînă acum în diferite țări și în țara noastră atestă că omul cu conștiință ecologică, repudiator al politicii struțului, care gîndește efectele pe termen lung ale

(Continuare în pag. 124)

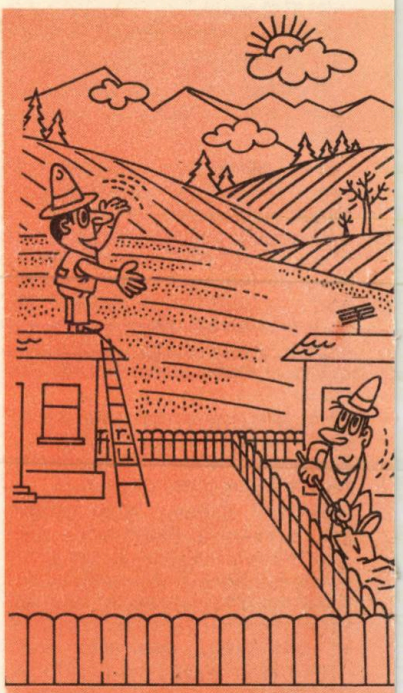

— Mă uit să găsesc vreo bucată de teren bună pentru legume ! !

PĂTRAT CA UN... PEPENE

De fapt, nu pătrat, ci cubic. Oricum, comparația poate face pe oricine să rîdă. Pe oricine, în afară de horticultorul japonez Tomyuki Ono care s-a apucat, cu toată seriozitatea, să selecționeze și pînă la urmă, să cultive pepeni galbeni de formă cubică.

Cum i-a obținut ?

Asta nu vrea să spună nimănui. Fapt este însă că pepenii produși de el au apărut în cîteva mari magazine universale din Tokyo. Și lumea îi cumpără, după cît se pare, pentru că reprezintă o curiozitate care poate fi oferită în chip de cadou, cu un prilej sau altul, un cadou cu adevărat ieșit din comun.

Pepenii lui Tomyuki au același gust și aceeași savoare cu cei obișnuiți, dar forma lor neobișnuită permite ca ei să fie mai lesne transportați, păstrați în camere frigorifice sau frigidere casnice. Există însă o altă deosebire destul de mare : prețul, care e mai mult decît dublu față de cel al celorlalți pepeni, al celor care... nu pot fi ținuți doi într-o mînă...

CU FLORICA BRADU, DESPRE CÎNTECUL BIHOREAN

„Florica mi se pare atît de autentică în cîntec, încît, dacă închid ochii, îmi închipui că văd peisajul Carpaților" (IACOB BESSELSEN, muzicolog olandez)

— Florica Bradu, numele și prenumele dv. par să descindă din folclor...

— Și numele și prenumele sînt reale. O singură dată am purtat un pseudonim.

— Cînd ?

— Într-un turneu, în Belgia, prezentatorului televiziunii i s-a tradus — dacă se poate spune așa — numele meu. Drept care m-a prezentat în... flamandă : Floarea Bradului.

— Unde v-ați născut ?

— Pe Crișul Alb, mai exact în comuna Șicula din județul Arad.

— Dacă ar fi să refacem drumul pasiunii dv. pentru cîntecul folcloric...

— L-am învățat de copil, odată cu joaca. Am crescut într-un mediu în care șezătorile de iarnă erau obiceiuri firești, în care nunțile se făceau după datină pînă la amănunt, mediu în care creația populară, în multiplele ei aspecte, însoțea omul de la naștere și pînă la moarte. Șicula, satul meu natal, este și azi în atenția cercetătorilor ca o nealterată vatră de creație populară românească. Plecînd din sat pentru studii liceale, am continuat să activez în formațiile de amatori, cîștigînd și cîteva concursuri. Nu m-am despărțit decît aparent de locurile natale. Am refuzat această idee și îmi place să cred că este o realitate. Duc cu mine cîntecele de leagăn de la mama, am mai învățat și altele, pe care le cînt adesea celor trei fetițe ale mele. Versurile ascultate la șezători, melodiile de joc, aleruitul de mireasă mi-au rămas în suflet. Adesea sînt întrebată de la cine am învățat un cîntec sau altul și nu pot da nume pentru că nu știu cu adevărat de la cine l-am auzit întîi. Și răspund : „De la ai mei", înțelegînd prin aceasta nu doar pe tata și pe mama, ci pe toți părinții părinților noștri care ne-au înzestrat cu cîntece cu care să plecăm în lume, bogați pentru totdeauna. Și pentru că totuși, prin căsătorie, sînt plecată de acasă, spun că cea mai prețioasă zestre este cîntecul bihorean, învățat de la ai mei.

— Cum a fost primit de public, debutul dumneavoastră ?

— Cu aplauze, firește, dar și cu multe emoții pentru... spectatori. Eram reprezentanta Bihorului în cea de a doua ediție a concursului „Dialog la distanță", organizat de Televiziunea Română. În clipa intrării mele în concurs eram conduși cu 16 puncte de București și aproape toți spuneau că numai o minune mai poate schimba situația, fiind penultima probă. A doua zi după concurs, un ziarist scria că „Florica Bîr a cumpănit iarăși balanța punctelor în favoarea Bihorului, după o vremelnică dincolo înclinare."

— Deci, Florica Bîr de atunci nu era altcineva decît Florica Bradu de acum...

— Și primele înregistrări la radio le-am făcut tot sub numele de fată. Ba chiar, vrînd să înregistrez un cîntec, mi s-a spus „nu se poate", deoarece îl are înregistrat, înaintea mea, Florica Bîr.

— Aveți un repertoriu bogat. Cîte piese ați înregistrat pînă acum ?

— La radio, televiziune și Electrecord, peste 100. Repertoriul cuprinde și alte piese, pe care le-am adunat în cartea mea „Cîntați fete horile", apărută acum cîțiva ani.

— Cartea s-a bucurat de atenția criticii, socotită fiind drept prima culegere de cîntece alcătuită de o interpretă de folclor. În ce măsură v-a ajutat, în realizarea acestei culegeri, faptul că ați făcut studii de filologie ?

— Poate în depistarea calității artistice a textelor. Aleg întotdeauna dintre variante, pe aceea care păstrează fiorul adevărat în expresia cea mai sinceră, mai sclipitoare.

— Dintre marii cîntăreți de muzică populară, care v-au influențat ?

— Pe Maria Tănase am ascultat-o mult, pe discuri. Am înțeles de la ea că dăruirea totală pentru cîntec este o datorie patriotică. Pe Maria Lătărețu am cunoscut-o abia la sfîrșitul carierei sale, cu prilejul ultimei emisiuni pe care a avut-o la Televiziune. Auzindu-mă cîntînd în studio, a venit și m-a căutat. M-a privit, m-a cîntărit o clipă, apoi a spus: „Bihoreanco, ești așa cum am auzit, frumoasă și cu glas de aur. Vino să te pup și să te strîng în brațe. Să ai grijă de cîntecele tale ca de copiii tăi." Sînt cuvinte care au însemnat foarte mult pentru mine. Desigur, sînt legată prin sentimente de prietenie de toți cîntăreții generației de aur pe care o urmărim la concerte, la radio, la televiziune, pe discuri. Maria Ciobanu, Maria Cornescu, Irina Loghin, frații Petreuș, Ștefania Rareș, Benone Sinulescu, Sofia Vicoveanca, așezîndu-i după alfabet. Și mulți alții, care permit o emulație în muzica populară și care se vor fixa fără îndoială în memoria generațiilor viitoare.

— Cînd a avut loc înregistrarea primului dv. disc?

— Pentru prima dată mi-am auzit vocea imprimată pe disc, în Olanda, în 1968. Am fost deosebit de emoționată ascultînd cîntece bihorenești pe un disc al firmei Negram. Doi ani mai tîrziu mi-a apărut un disc și în țară. Acum am opt discuri înregistrate, dintre care patru L.P.-uri.

— Trei dintre melodiile dv. preferate...

— „Lioară, lioară", „Fă-ți, mireasă, lăduța", „Tare greu mă-ncearcă-un dor".

— Ați participat la multe concursuri și festivaluri folclorice din țară și străinătate. Pe care le considerați cele mai importante ?

— Am cîștigat zece concursuri în țară, participînd tot la atîtea. Îmi place mai mult să particip la festivaluri, unde emoțiile nu sînt atît de dure, ca în cazul concursurilor și permit o realizare artistică mai apropiată de valoarea interpretului. În străinătate am întreprins 24 de turnee, cu diferite formații, primul fiind în Olanda, în 1967. Au urmat două turnee în Turcia, apoi în R.F.G., Ungaria, Belgia, Iugoslavia, Italia, Franța, Elveția, U.R.S.S., Israel, Pakistan, Suedia, Danemarca și altele.

— Dintre premiile obținute la concursurile din străinătate...

— Am fost laureată la concursurile-festival „Cupa de cristal" de la Istambul, „Migdalul în floare" de la Agrigento, la Dijon...

— Ați omis să amintiți că sînteți deținătoarea unui premiu de frumusețe „Miss Primavera Europa"...

— L-am cîștigat în același an cu titlul de laureată a Festivalului de la Agrigento. A fost o adevărată nostimadă. În spectacolul nostru, care prezenta o nuntă bihorenească, eu eram mireasa. În partea finală a spectacolului, făceam o invitație, prin cîntec, pentru toți spectatorii, să participe la nunta mea. Cînd am terminat, publicul a aplaudat furtunos, în ritmul cîntecului, rechemîndu-mă. Auzind cum întreaga asistență strigă **bis,** am repetat partea finală și am ieșit din nou din scenă, dar publicul nu înceta să strige. Mi s-a părut prea mult să mai apărem o dată, deși publicul insista. I-am spus acest lucru unuia dintre organizatori care ne-a precizat că publicul strigă de fapt „Miss, Miss", dorind să impună Juriului internațional alegerea miresei românce drept cîștigătoarea titlului.

— Alte pasiuni, în afara muzicii populare ?

— În mod deosebit îmi place să ascult muzică simfonică și să merg la teatru. Sînt și un cititor de teatru, pasionat, nu numai pentru că soțul meu este dramaturg, dar și pentru că îmi place să realizez, în timpul lecturii, un spectacol al meu. De obicei merg la teatru cu lectura textului făcută și compar spectacolul închipuit de mine, cu cel de pe scenă.

Andrei DAMIAN

UMOR

Doi marinari, într-o cîrciumă :

— Ai auzit ce-a spus căpitanul, că băutura degradează pe om.

— Ei, și ce, noi sîntem gradați ?

Dialog la restaurant :

— Ați achitat nota, dar chelnerul ?

— N-am consumat așa ceva.

— Pe cine căutați ?

— Sînt acordorul de piane.

— [illegible] eu nu v-am chemat.

— Nu dumneavoastră, vecinii mi-au telefonat.

Bolnavul, delirînd :

— Sînt în Paradis ?

— Nu, dragul meu, ești lîngă mine, răspunde soția.

„Argument"

— Onorată instanță, solicit achitarea clientului meu. Condamnarea lui n-ar fi de nici un folos. Pînă în prezent a mai fost condamnat de cincisprezece ori și tot degeaba.

— Cum, mucosule, fumezi ? Ei, dacă aș fi eu tatăl tău !

— Păi, nene, asta se poate, că mama e văduvă.

Detectivul, către soția sa :

— Poți să-mi spui unde ți-ai rupt ciorapul ?

— La... cînd am plecat azi-dimineață la dentist.

— Știu, dar la plecare ciorapul rupt era pe piciorul drept, acum este pe stîngul.

MAI AUZI PE CÎTE UNII...

Mai auzi pe cîte unii,
Răi de treabă, buni de gură,
Cum își trag pe turtă spuza
Vina dînd-o pe natură.

Dacă crește buruiana,
Fiindcă sapa rugînește,
Dacă „arde" mana via,
Fiindcă nimeni n-o stropește,
Cică n-ar fi nepăsare,
Nici zăbavă de-azi... pe joi,
Ci susțin cu glasul tare :
„Nu răzbim de-atîtea ploi".
Iar cînd lanul se răscoace,
Fiindcă-ntîrzie combina,
Spun, senini, că n-au ce face,
Arșița e cu pricina !

Ploaia, seceta haină,
Bruma, grindina și vîntul,
Numai ele sînt de vină,
Ei, cumva ? — ferit-a sfîntul !

Grea povară pe natură,
Cîte rabdă, cît îndură...

COȚOFANA

Pe-o creangă de arin, într-un zăvoi
Din jurul unui lac de peruzea,
Se așezase, la un scurt taifas,
O coțofană și o turturea.

„Vai, dragă — coțofana cîrîia —
N-am pomenit asemenea insultă !
Păi, știi ce-mi spuse Iepurilă, ieri,
Că ești plictisitoare și incultă.

Că sunetul ce-l scoți e-n antipod
Cu tot ceea ce-nseamnă melodie,
Că e sătul de-atîta turuit
Din zorii zilei pînă la chindie."

Sărmana turturică a rămas
Pe ram ca săgetată de jignire,
Iar coțofana a pornit-o glonț
Spre un desiș cu lăstăriș subțire...

Acolo, chiar pe iepure-l găsi
Și îi șopti cu pliscul la ureche :
„Cumetre, turturica știi ce-a zis ?
Că ești fricos de nu mai ai pereche !

Chiar puricele cică are-n el
O inimă decît a ta mai tare !
Vai, prietene, putea-vei îndura
Asemeni vorbe-adînc revoltătoare ?"

Morala-i chiar aici, în vîrful penei,
Ca acu-n apă tare înmuiat,
Țintind spre cei ce nu s-au scuturat
De răul obicei al coțofenei.

Gheorghe OPROIU

MEDICUL VĂ INFORMEAZĂ ŞI VĂ SFĂTUEŞTE

Cum să ne ferim de gripă

Gripa este o boală infectocontagioasă acută produsă de virusul gripal, cu diversele sale tulpini, subtulpini şi variante, manifestată prin simptome generale şi catarale, care poate apărea sub formă sporadică (cazuri rare), epidemică (cazuri numeroase) sau pandemică (răspîndirea bolii pe întreg globul terestru). Epidemiile de gripă survin cu o periodicitate de aproximativ 2—3 ani, iar pandemiile apar la zeci de ani interval. Din cele 3 tipuri de virus gripal, tipul A, cu subtipurile A_0, A_1, A_2, este cel mai virulent şi mai difuzabil, producînd epidemii de amploare şi chiar pandemii ; tipul B, cu subtipurile sale B_0, B_1, B_2, produce epidemii de amploare redusă şi cu evoluţie prelungită, iar tipul C determină numai forme sporadice de boală.

Aceste tipuri au o mare variabilitate de structură antigenică şi de virulenţă. Epidemia din 1968 a fost produsă de subtipul A_2, varianta Hong-Kong, iar cea din 1972 de varianta England a aceleiaşi tulpini A_2.

Împotriva gripei trebuie luate măsuri riguroase şi permanente de profilaxie, pentru că boala poate ocaziona forme severe şi produce complicaţii la copii, bătrîni, femei gravide, purtători de boli cronice, pentru că generează un absenteism mare în producţie, în perioadele epidemice şi pentru că poate lăsa organismul într-o stare de rezistenţă imunobiologică redusă, susceptibilă de a favoriza contractarea altor boli.

În perioadele interepidemice, deci în intervalul de 2—3 ani, care separă două valuri epidemice, vor fi luate următoarele măsuri, adresate atît copiilor cît şi adulţilor : măsuri de călire a organismului faţă de frig (spălare zilnică, cu apă rece, pînă la brîu, ştergerea cu un prosop aspru, evitarea purtării unei îmbrăcăminţi prea groase, evitarea consumului de apă rece de la frigider, practicarea de sporturi şi gimnastică, a înotului etc.) ;practicarea, în anotimpul estival, a curei heliomarine după criterii ştiinţifice ; evitarea surmenajului fizic şi intelectual, a oboselii, a insomniilor ; tratamentul adecvat al bolilor cronice ale aparatului respirator (rinite, sinuzite, amigdalite, bronşite), acesta avînd un rol important în mecanismul de apărare antiinfecţios ; evitarea utilizării de substanţe antiseptice puternice care produc alterări ale mucoasei căilor respiratorii superioare ; practicarea unei alimentaţii raţionale, cu o proporţie corespunzătoare de proteine, lipide, săruri minerale şi vitamine care edifică o capacitate de apărare bună a organismului ; ventilaţia camerelor de dormit şi de lucru, cu supunerea lor radiaţiei solare care are un efect virulicid (distrugerea virusurilor) şi bactericid (distrugerea microbilor). Respectarea permanentă a acestor măsuri va menţine o condiţie fizică bună şi o capacitate de apărare a organismului ridicată necesară evitării infectării organismului de la formele sporadice de gripă din perioadele interepidemice, dar şi un potenţial de apărare mare necesar în perioadele epidemice care pot izbucni oricînd.

În perioadele epidemice se va face în primul rînd izolarea bolnavilor de gripă, cu forme simple, la domiciliu pentru a se preveni instalarea unor complicaţii grave cardiace, nervoase, pulmonare şi a împiedica difuziunea infecţiei în colectivităţi. Izolarea se va face 7 zile, cît durează perioada de contagiozitate a gripei. Formele severe sau cu complicaţii se internează în spitale. Contacţii copii sau adulţi vor fi supravegheaţi 3 zile (perioada de incubaţie a gripei) urmărindu-li-se temperatura, apariţia fenomenelor catarale (răguşeala, durerile faringiene, scurgerile nazale,

tusea, igiena personală intensificîndu-se în această fază. Locuinţa va fi ventilată şi supusă iradierii solare. Se vor administra copiilor în special vitamine A şi C care au un rol în protecţia şi regenerarea mucoasei căilor respiratorii. În perioada epidemică gripală vor fi limitate la strictul necesar sau vor fi evitate deplasările cu trenul, tramvaiul, autobuzul, precum şi frecventarea locurilor aglomerate, ca sălile de spectacol (cinematografe, teatre), cofetăriile, restaurantele, piaţa etc. Accesul în colectivităţile de copii — secţiile de noi născuţi din maternităţi, creşe, grădiniţe, cămine de copii, şcoli, internate, spitale de copii — va fi limitat şi controlat în scopul evitării pătrunderii în colectivitate a personalului, a copiilor sau a vizitatorilor bolnavi.

În funcţie de gravitatea epidemiei poate fi interzisă şi intrarea în spitalele de adulţi. Afecţiunile căilor respiratorii superioare cronice vor fi tratate în mod corespunzător. Va fi evitat sărutatul copiilor (virusul se poate transmite pe această cale), utilizarea batistei şi a prosopului unui bolnav de gripă. Se va evita apropierea de un bolnav de gripă, picăturile de spută sau secreţii nazofaringiene sau picăturile pe care acesta le proiectează în jurul său în timpul vorbirii, tusei, rîsului sau strănutului avînd un rol important în transmiterea virusului. În prezent, există posibilităţi de vaccinare antigripală, cu virus preparat din viruşi vii şi atenuaţi sau din virus inactivat.

Primul tip de vaccin conferă o rezistenţă rapidă, dar este inutilizabil la copii, bătrîni, gravide, bolnavi cu boli cronice la care poate da reacţii de sensibilizare şi reacţii psihice puternice. Tipul de vaccin cu virus atenuat este bine tolerat, putînd fi mono sau polivalent. El va trebui să includă, obligatoriu, tulpina de virus care a produs epidemia respectivă. Vaccinarea antigripală se face toamna. Capacitatea sa de protecţie este de 70%. Protecţia se instalează la 2—4 săptămîni, este maximă la 2 luni şi scade în 3—6 luni.

Bronşitele cronice şi anotimpul umed

Experienţa de viaţă a tuturor ne demonstrează că în anotimpurile umede creşte numărul cazurilor de bronşite acute, evoluţia unora dintre ele fiind prelungită iar a altora intrînd în fază de cronicizare. În acelaşi timp apar multiple pusee acute la bronşiticii cronici manifestate prin tuse şi expectoraţie purulentă, cît şi o serie de alte boli pulmonare ca pneumopatii acute, pleurezii, corticopleurite.

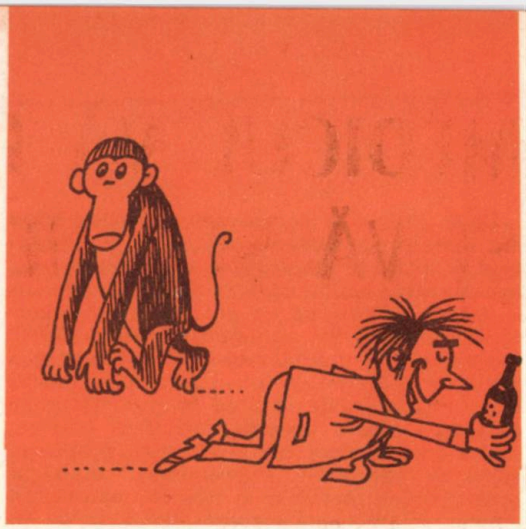

Se spune că un individ are o bronşită cronică atunci cînd prezintă tuse cu expectoraţie mucopurulentă, uneori şi dispnee (respiraţie grea) timp de cel puţin 3 luni pe an, în ultimii 2—3 ani.

Netratate sau tratate incorect, bronşitele cronice se pot complica cu emfizem pulmonar, ajungînd la insuficienţă respiratorie şi cardiacă, la început compensate apoi decompensate.

Sînt de aceea necesare măsuri, pe de o parte, de prevenire a instalării unor bronşite cronice, pe de altă parte a recidivelor, a apariţiei de pusee acute sau manifestări acute la vechii bronşitici cunoscuţi din anii precedenţi.

Măsurile de prevenire a apariţiei bronşitelor cronice sînt identice cu cele de prevenire a bronşitelor acute, cu particularitatea că respectarea lor trebuie să fie mai severă, iar rezultatele obţinute sînt de o valoare inferioară.

Prima măsură constă în tratamentul corect al tuturor bronşitelor acute, în special dacă acestea manifestă tendinţă la prelungire sau rezistenţă la tratamentul administrat. În aceste cazuri, de regulă manifestate cu tuse cu expectoraţie abundentă, groasă, galbenă, vîscoasă, este necesar un tratament antibiotic condus de medic care va aprecia şi eficacitatea sa.

În al doilea rînd, se impune tratamentul corect al infecţiilor pulmonare acute cu evitarea cronicizării lor sau a apariţiei de sechele, cicatrici bronhopulmonare care pot deveni ulterior un factor favorizant al instalării de infecţii bronşice repetate.

De asemenea, se impune abandonarea definitivă a fumatului care este factorul cel mai nociv în favorizarea apariţiei bronşitei cronice. Fumul de tutun conţine de 1 milion de ori mai multe particule poluante decît atmosfera cea mai poluată, o cantitate de cianuri de 150 ori mai mare decît doza admisă în industrie, de 50 ori mai mult N_2O şi de 450 ori mai mult CO decît limita admisă.

Medicamentul – prieten și dușman al sănătății omului

Dacă pînă la al doilea război mondial existau puține medicamente, ele putînd fi enumerate cu ușurință (digitală, adrenalină, morfină, neosalvarsan, sulfamide), în ultimele 4 decenii a apărut o mulțime de produse medicamentoase, numărul lor ajungînd la peste 35 000. Alegerea celui mai bun medicament, pentru o boală anumită, aflată într-o fază determinată, a devenit o problemă greu de rezolvat chiar și pentru medic, aceasta impunînd muncă, multă documentare, dar și prudență, echilibru, spirit de observație. Concomitent, numărul prescripțiilor medicale a crescut enorm. În Anglia, în 1970 s-au elaborat 247 milioane de rețete, dintre care 58% cu tranchilizante, 15% cu analgetice, 10% cu hipnotice. În aceste condiții un medicament poate fi un prieten sau un dușman al nostru.

Cînd un medicament este prieten al sănătății omului ? Medicamentul utilizat corect, științific, în doze adecvate, în asociații potrivite, în perioade de timp suficiente este un prieten al omului, al sănătății sale. Datorită progreselor terapeuticii, a utilizării unor medicamente valoroase, o serie de boli au fost eradicate, altele vindecate sau purtătorii lor beneficiază de o durată de viață normală. Astfel boala Addison tbc (o formă de tbc a glandei suprarenale), meningita tbc, tbc miliară — forme de boală altădată 100% mortale, în prezent sînt, în scurt timp vindecabile după apariția HIN, streptomicină, apoi RMP, EMB. Anemia pernicioasă, endocardita malignă au o evoluție controlată sau se pot vindeca după apariția vit B_{12} sau a antibioticelor. Arsenalul terapeutic actual, dublat de o serie de măsuri sociale, a făcut ca mortalitatea infantilă să scadă de la 19% la 2%, iar speranța de viață de 40 ani la începutul secolului să ajungă la 70—72 ani. Bolile care omorau copiii altădată ca diabetul, tbc, meningita, difteria, poliomielita, uremia, afecțiunile gastrointestinale au ajuns neputincioase. La unele boli, indicele de mortalitate a scăzut de 100 ori, iar scarlatina nu mai omoară aproape de loc.

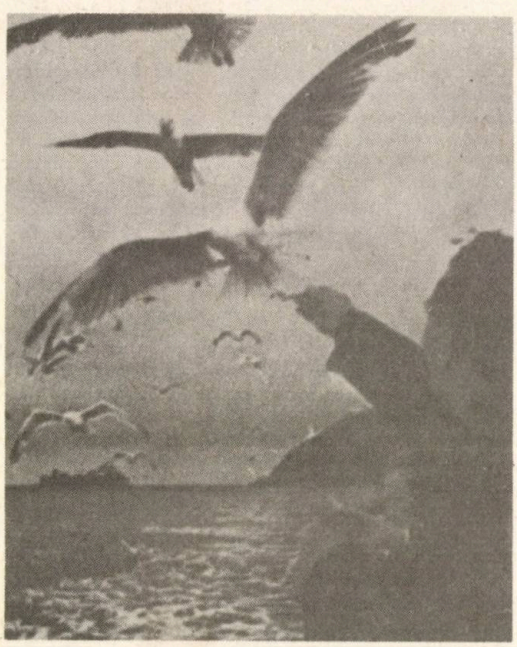

Cînd medicamentul devine dușman al sănătății noastre ? Utilizat incorect, din proprie inițiativă sau la sfatul prietenilor necalificați, administrat nerațional, medicamentul devine un dușman periculos al sănătății noastre. Un exemplu este utilizarea acelei talidomide pentru combaterea unor tulburări vegetative din primul trimestru al sarcinii care a condus la nașterea a 10 000 de copii cu infirmități fizice. La 5% din persoanele care primesc medicamente apar efecte nedorite, uneori deosebit de periculoase, mortale. 10% din aceste persoane au nevoie de internare pentru tratamentul complicațiilor apărute. Să citățm numai cîteva, mai frecvente : necroze locale, cancere, hemopatii, leucemii apărute după torotrao substanță de contrast radiologic, retrasă din circulație ; hemoragii digestive, după folosirea îndelungată și incorectă de aspirină, salicilați, fenilbutazonă. Leucopenii și agranulocitoze, în speță reducerea sau dispariția globulelor albe, după folosirea îndelungată de piramidon ; nefrite interstițiale, necroza papilelor renale, cancere ureterale și vezicale, după fenacetină ; alterații hepatice, după abuzul de fenisan și multe alte reacții toxice alergice, fenomene de intoleranță, efecte teratogene etc. De aceea utilizarea medicamentelor trebuie făcută după anumite reguli, sub supravegherea corpului medical care poate decela manifestări patologice inedite după folosirea de medicamente — manifestări care pot conduce la retragerea din circuit a medicamentului.

Iată regulile generale pe care trebuie să le cunoască populația în folosirea medicamentelor.

1) Orice medicament trebuie luat în doza și perioada de timp prescrisă de medic. În caz contrar, medicamentul poate deveni un toxic periculos ; 2) femeia gravidă trebuie să ceară avizul medicului înaintea folosirii medicamentului celui mai anodin pentru a feri produsul de concepție de efecte dăunătoare, după trecerea acestuia prin placentă ; 3) femeia care alăptează va proceda la fel, medicamentele putînd ajunge prin laptele matern în corpul copilului ; 4) în timpul conducerii auto, a îngrijirii copiilor, în timpul exercițiilor sportive nu se vor folosi o serie de medicamente (tranchilizante, hipnotice), pentru a evita accidente grave, de circulație sau de muncă ; 5) la prezentarea la un examen medical vor fi spuse medicului, obligatoriu, tratamentele în curs sau urmate, cu dozele și schemele respective, pentru ca între medica-

mentele nou indicate şi cele anterioare să nu apară incompatibilităţi, sumări de efecte, reacţii toxice etc. ; 6) nu se vor folosi decît medicamentele prescrise de ultimul medic sau aprobate de acesta ; 7) nu se va schimba indicaţia medicamentului din proprie iniţiativă, folosindu-l în altă boală decît în cea pentru care a fost prescris ; 8) medicamentele se vor păstra la loc răcoros sau în frigider, conform indicaţiilor ; 9) medicamentele vechi sau cu termenul de eficacitate expirat se aruncă. Cele fără termen se aruncă după un an. Cele lichide, după terminarea tratamentului. Dacă fiola este fisurată, medicamentul se aruncă. Dacă medicamentul este fără ambalaj, se aruncă. În felul acesta se vor evita accidente de intoxicaţie involuntară ; 10) medicamentele vor fi păstrate în loc ferit de accesul copiilor ; 11) ele vor fi administrate copiilor sau altor bolnavi, de regulă de aceeaşi persoană, pentru a se evita confuziile de dozare şi orar ; 12) se va citi cu atenţie prospectul înaintea folosirii şi se va respecta modul de utilizare recomandat de medic ; 13) se va acorda atenţie contraindicaţiilor precizate şi se va da un răspuns clar medicului în această chestiune. La apariţia unor fenomene de intoleranţă se va comunica de urgenţă medicului ; 14) nu se vor folosi medicamente la copiii sub un an, fără prescripţie medicală şi nici la copiii sub 15 ani, dacă prospectul nu indică dozarea pe grupe de vîrstă.

Ce sînt substanţele alergenice?

Organismul uman vine în contact pe cale respiratorie, digestivă, prin piele şi pe alte căi cu diverse substanţe din mediul extern, diferite ca structură de structura substanţei sale componente. Aceste substanţe străine de organism, printr-un contact repetat cu organismul pot produce la unii indivizi reacţii patologice de diverse tipuri, reacţii care nu apar la alţi indivizi în aceleaşi condiţii. Reacţiile produse la indivizii deveniţi sensibili la substanţele de mai sus, denumite alergene, au un caracter specific, adică ele nu apar decît la substanţa care a produs sensibilizarea sau la substanţe înrudite chimic cu acestea. Alergenele care, inhalate din mediul extern, ajung în organism pe cale respiratorie sînt denumite alergene respiratorii sau pneumoalergene.

Alteori, în organism iau naştere, în focarele de inflamaţie, de necroză, produse de dezintegrare, de distrugere, ori apar produse de metabolism ale unor viermi intestinali sau substanţe eliberate în organism din plombe, proteze ori toxine microbiene care, toate, au un rol de alergene, de substanţe străine de structura organismului care, fiind născute în interiorul organismului, poartă denumirea de alergene endogene. Alergenele respiratorii provenite din mediul extern sînt, deci, alergene exogene.

Alergenele respiratorii sînt reprezentate de polen (în special cel de graminee), de fungi, (ciuperci microscopice), prafuri diverse (între care praful de casă), substanţe chimice, esenţe volatile, medicamente.

Polenul atmosferic produce, după pătrunderea în căile respiratorii, o boală numită febra de fîn şi o alta — astmul polenic. Ambele sînt relativ puţin grave şi apar în special primăvara şi vara cînd plantele degajă polenul respectiv.

Fungii produc, prin sporii lor care au o capacitate de îmbolnăvire de 100 ori mai mare decît miceliile, în special astm bronşic, dacă au un diametru mai mare de 2 microni. Densitatea acestor spori fungici este mai mare primăvara şi vara, dar ea nu este nulă nici iarna, fiind determinată de temperatura mediului, precipitaţii, vînturi, substratul de hrană, ritmul luminii şi al întunericului în 24 de ore. Fungii, aceste ciuperci microscopice pot fi întîlniţi pe substanţe organice moarte, pe plante sau animale vii sau în stare de simbioză.

Praful de casă este un alergen respirator important în producerea de îmbolnăviri ale aparatului respirator. Compoziţia prafului de casă, variată, cuprinde mucegaiuri, bacterii, resturi de insecte. 50% din îmbolnăvirile alergice respiratorii şi 6—8% din alergiile cutanate se datoresc prafului de casă. Frecvenţa îmbolnăvirilor alergice respiratorii la acest praf este mai mare primăvara, vara şi toamna.

Perii, penele şi epidermele de animale, care pot constitui componente ale prafului de casă, sînt de asemenea alergeni respiratorii. De la cîine se pare că sînt mai periculoase scuamele, de la pisică saliva care rămîne pe blana sa, de la iepure, perii.

Unele substanţe chimice ca piretrul, camforul, terebentina, fenolul, insecticidele pot produce alergii respiratorii. În cafea, ricin, portocale, mere, cartofi albi, tutun, bumbac sînt substanţe cu rol alergen.

Medicamentele ca : piramidonul, aspirina, PAS-ul, Izoniazida, ACTH-ul, dextranul, heparina pot produce alergii de diverse tipuri. Alergii respiratorii produc şi unele esenţe volatile ca parfumurile, unele mirosuri.

Bolile alergice ale aparatului respirator sînt : rinitele alergice, sinuzitele alergice, polinozele, astmul bronşic, sindromul Löffler şi pleureziile alergice.

Pentru prevenirea acestor îmbolnăviri trebuie luate următoarele măsuri : 1) evitarea contactului cu praful de casă prin acţiuni de măturare brutală, cu mături uscate, deschiderea geamurilor şi uşilor casei sau apartamentului în timpul curăţeniei ; 2) evitarea contactului cu diverşii poluanţi de la locul de muncă prin ventilaţie şi aspirarea acestora cu dispozitive adecvate ; 3) eliminarea din anturajul bolnavilor sau al persoanelor provenind din familii cu aceste boli alergice a păsărilor de apartament sau a animalelor domestice ; 4) îndepărtarea, în acelaşi context a păturilor de cămilă, a perinelor, saltelelor de pene şi mobilarea sumară cu mobilier metalic a camerelor respective.

Arterioscleroza – cum s-o prevenim

Viaţa contemporană, este un fapt îndeobşte cunoscut, favorizează instalarea arteriosclerozei prin sedentarismul şi supraalimentaţia care o caracterizează. O statistică din S.U.A. arată că mai mult de jumătate din decesele produse într-un an, în această ţară, aveau la bază urmări ale arteriosclerozei, două treimi din decese producîndu-se prin cardiopatia ischemică dureroasă, cronică, şi un sfert prin accidente vasculare cerebrale arteriosclerotice.

De aceea, este bine să cunoaştem cîteva noţiuni privind această boală şi modul său de prevenire.

Arterioscleroza constă din modificări degenerative scleroase şi metabolice care interesează sistemul arterial în diversele sale sectoare, conducînd la îngroşări ale peretelui arterial, induraţii, pierderea elasticităţii, îngustarea calibrului arterelor, reducerea debitului sanguin cu producerea de ischemie (scăderea oxigenării) la nivelul organelor şi ţesuturilor şi reducerea capacităţii de adaptare a sistemului vascular la condiţiile funcţionale variabile. Atunci cînd procesul se localizează la nivelul arteriolelor — vase cu un calibru mai mic de 100 microni — procesul este etichetat cu denumirea de **arterioscleroză.** Cînd procesul este localizat la nivelul arterelor de tip muscular — artera humerală, radială, femurală, poplitee, pedioasă —, acestea devin rigide, alungite şi şerpuitoare, procesul purtînd denumirea de **mediosclerozã,** iar cînd se localizează la nivelul arterelor funcţionale ale creierului, inimii, rinichiului, intestinului şi extremităţilor poartă numele de **aterosclerozã.**

Manifestările clinice vor avea la bază tulburări ale organelor respective care au un sistem arterial alterat. Bolile rezultate vor fi tromboze cerebrale, cardiopatii ischiemice cronice, dureroase, tromboze ale arterelor mezenterice, arteriopatii arteriosclerotice ale membrelor inferioare sau nefroangioscleroză, după sectorul arterial interesat. Cînd localizarea arteriosclerozei se produce concomitent în mai multe sectoare vasculare avem tabloul clinic de poliscleroză.

Arterioscleroza localizată la nivelul arterelor creierului se traduce prin irascibilitate, egoism, avariţie („avarul" lui Moliere, Hagi Tudose), insomnii sau somnolenţă, dureri de cap, vertije, lipsa poftei de mîncare sau un apetit exagerat, lipsa spiritului autocritic, pierderea memoriei evenimentelor recente. (Pacientul află zilnic — cum se spune — o groază de lucruri noi). Se ajunge, după o perioadă lungă de timp, la o fază avansată a psihozei de involuţie, cu demenţă senilă.

Manifestările arteriosclerozei vaselor inimii pot îmbrăca aspectul de angină pectorală, preinfarct, sau infarct miocardic, al căror tablou clinic este bine cunoscut.

Arterioscleroza arterelor intestinului se manifestă prin balonări, crize dureroase abdominale, tulburări de absorţie intestinală şi, în final, tromboză şi infarct mezenteric.

Arteriopatia arteriosclerotică a membrelor inferioare se manifestă cu claudicaţii sau şchiopătare, intermitente. În fine, nefroangioscleroza sau scleroza arteriolelor renale produce hipertensiunea arterială reno-vasculară şi insuficienţă renală urmate de alte complicaţii. Diagnosticul acestor boli va trebui stabilit de către medic care va administra şi măsurile terapeutice de rigoare.

În medicina modernă prevenirea bolilor este o sarcină prioritară. În acest sens, un rol important îl are cunoaşterea factorilor de risc a căror înlăturare duce la reducerea extinderii şi a gravităţii bolilor incriminate. Factorii de risc sînt destul de numeroşi în arterioscleroză, rolul lor fiind relativ bine cunoscut. Primul factor de risc, inevitabil, este vîrsta. La vîrsta înaintată, mai exact pînă la această vîrstă, asupra sistemului arterial au acţionat diverşi agenţi agresivi. Procesul de involuţie sclerotică al sistemului arterial însoţeşte şi el avansarea în vîrstă. Al doilea factor ar fi cel genetic sau ereditar, totuşi mai puţin important decît factorul eroare de regim alimentar. Factorul genetic acţionează, în special, în modul de transmitere la descendenţi a diabetului zaharat, a obezităţii, a hiperlipoproteinemiei. Sexul este un alt factor de risc, în sensul că arterioscleroza apare mai precoce la bărbaţi decît la femei, la care procesul se instalează după apariţia menopauzei naturale sau artificiale. Este un factor, după cum se observă, inevitabil.

Hipertensiunea arterială se asociază frecvent sau urmează arteriosclerozei. S-a observat că hipertensiunea arterială, localizată exclusiv la nivelul arterei pulmonare, este urmată de arterioscleroza pereţilor acestei artere. Obezitatea, prin sine însăşi, are un rol mai puţin important. Cum aceasta este asociată, în majoritatea cazurilor, cu hipercolesterolemie, sedentarism, erori alimentare şi hipertensiune arterială, joacă un rol important cînd este flancată de celelalte boli menţionate.

Hiperlipemiile alimentare sînt un factor de risc evitabil. Tabagismul produce o distrofie toxică a sistemului arterial care irigă muşchiul inimii şi arterele membrelor inferioare, ca şi vasele care nutresc pereţii arterelor (vasa vasorum). Tabagismul este un factor de risc evitabil. Diabetul zaharat produce o angiopatie diabetică, dar prin diverse mecanisme, cum ar fi creşterea lipidelor sanguine, favorizează instalarea arteriosclerozei. Arteritele reumatice, rickettsiene (tifos exantematic), din intoxicaţia cu plumb, guta, favorizează instalarea arteriosclerozei. În fine, factorul psihoemoţional negativ (conflicte, stări tensionale, insatisfacţii) acţionează, se pare, mai mult ca factor de relevare a unei arteriscleroze latente, accelerîndu-i, eventual, evoluţia.

Grupaj de ANATOL ALBU
medic primar,
doctor în ştiinţe medicale

DEMASCAREA UNEI „CRIME" PERFECTE

Mecanismul prin care virusurile atacă celulele unui organism e cunoscut de mai multă vreme. El are aspectul unei „crime perfecte". Virusul pătrunde în celulă și... dispare. Dar după cîtva timp, celula atacată începe să producă ea însăși virusuri — copii fidele ale celui dintîi — care se împrăștie în celelalte celule.

Nu demult, un grup de cercetători de la Institutul Tehnologic din Massachusetts (S.U.A.) a realizat o performanță științifică puțin obișnuită : sinteza unei molecule de acid dezoxiribonucleic (ADN) care, introdusă într-o celulă normală, o obligă să „fabrice" un virus. Și anume virusul răspunzător de leucemia șoarecelui. Molecula de ADN infecțios sintetizată de cercetători, străbate membrana celulei sănătoase, pătrunde pînă în nucleul acesteia, se integrează în materialul genetic, iar ca urmare celula produce ea însăși un virus identic care-și continuă, în același mod, acțiunea nefastă în organismul șoarecelui.

De ce este importantă această experiență ?

În primul rînd, pentru că a reușit să reproducă, în eprubetă — deci să confirme — un fenomen demonstrat pînă acum doar în mod indirect. Apoi, pentru că molecula de ADN folosită — în fapt, un virus sintetic — reprezintă o categorie de agenți infecțioși insuficient cunoscuți, despre care se crede că pot exista timp îndelungat într-un organism fără să provoace simptome de îmbolnăvire. Mai mult chiar, unii oameni de știință consideră că toate organismele animale găzduiesc asemenea virusuri care, doar în anumite condiții, declanșează o formă sau alta de cancer.

În momentul de față nimeni nu pretinde — nici măcar cercetătorii de la Institutul Tehnic din Massachusetts — că a fost găsit leacul împotriva formelor de cancer de natură virotică. Dar pe drumul către acest obiectiv, sintetizarea unei molecule de ADN infecțios reprezintă o etapă obligatorie. Acum ea este un fapt împlinit.

DIN PROVERBELE POPOARELOR

A vorbi despre o faptă a ta bună înseamnă a o ucide.

Nu vei ști cine-ți este prieten mai înainte de a se rupe gheața.

A trăi nu înseamnă a respira, înseamnă a acționa.

Dacă trebuie să zbori, zboară bine.

Acțiunea este adevăratul rod al cunoașterii.

Cine nu face nimic, învață să facă rău.

Odihna îndelungată înlesnește ivirea viciilor.

Cine seamănă devreme nu pierde sămînța.

Munca e prima dintre virtuți.

Banii nu pică din cer, comorile nu se rostogolesc pe pămînt ; vei semăna bine ogorul, te vei bucura de recoltă.

Din muncă se naște odihna.

Dacă nu obosești, nu poți să te odihnești.

Lucrul lungește viața, iar lenea o scurtează.

Hărnicia e cea mai bună loterie.

Hărnicia e mîna dreaptă a norocului, iar cumpătarea — mîna sa stîngă.

Cine se scoală cu primele cîntece ale prepeliței, acela o va mînca.

Hărnicia e mama succesului.

Moara bună și pietre macină.

Omul muncitor de pîine nu duce dor.

A învăța, nicicînd nu e tîrziu.

Nu învăța pînă la bătrînețe, ci învață pînă la moarte.

Rădăcinile învățăturii sînt amare, dar fructele ei dulci.

Cine încetează să-ți fie prieten, nu ți-a fost niciodată.

Risipitorul este un viitor cerșetor, avarul e unul veșnic.

Soarele luminează lumea, știința pe om.

(Urmare din pag. 114)

acțiunilor sale, poate înainta fără teamă pe spirala civilizației, în armonie cu natura. Conceperea fiecărui proiect în viziune ecologică, alocarea de fonduri cu scop antipoluant în fiecare țară, cooperarea internațională tehnico-științifică, dar mai ales dezarmarea și orientarea unei părți din resursele disponibilizate pentru lichidarea subdezvoltării și, adăugăm, a poluării, constituie mijloace eficiente prin care oamenii, popoarele pot prospera în deplină securitate.

Țara noastră întreprinde măsuri energice în acest sens. Orientarea în domeniul protejării mediului înconjurător a fost stabilită de către tovarășul Nicolae Ceaușescu încă din 1972. Ea însă trebuie consecvent înfăptuită în toate locurile, pentru a nu se afecta cu nimic calitatea vieții. **„Este o datorie de onoare a partidului, a întregului nostru popor** — arăta secretarul general al P.C.R. — **să facă totul pentru asigurarea mediului ambiant propice ocrotirii sănătății oamenilor, pentru păstrarea nealterată a frumuseților patriei, pentru a transmite generațiilor viitoare toate darurile cu care natura a hărăzit România".**

V. STANCU

PĂMÎNTUL ÎN MÎNA OMULUI

La sediul Organizației Meteorologice Mondiale din Geneva s-a desfășurat în vara anului 1980 o reuniune a experților în domeniul climatologiei și a combaterii poluării mediului natural. La ordinea de zi, o singură problemă : viitorul planetei, în condițiile unei continue degradări a compoziției aerului atmosferic, apelor și solului printr-o multitudine de deșeuri produse de activitatea umană. După o serie de dezbateri contradictorii, toți cei prezenți au căzut de acord că există un sentiment comun, anume îngrijorarea.

Concluziile experților, destul de sumbre, incriminează transformările brutale pe care omenirea le aduce planetei, ale căror efecte negative încep să se vadă, ele declanșînd un proces de modificări ale naturii care perturbează ciclurile naturale ale climei. Un prim semnal de alarmă a fost dat în momentul în care experți din mai multe state (Anglia, Canada, Norvegia, S.U.A., Suedia și U.R.S.S.) au prezentat date care atestă că, de două decenii, deasupra Arcticei au început a se aduna nori încărcați cu vapori de acid sulfuric și sulfat de amoniu, purtați de vînt din toată emisfera nordică.

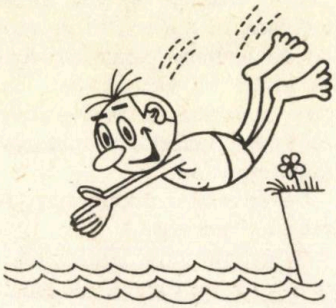

Dar ce se petrece oare în atmosferă ? În mod normal, în atmosferă se produce un du-te-vino termic : Pămîntul primește radiația solară, reflectînd în spațiu o parte a căldurii primite. Ansamblul poluărilor produse de om formează însă un „ecran", care perturbează funcționarea acestei „mașini termice". Primul vinovat este gazul carbonic emis prin arderea combustibililor fosili, al căror consum crește paralel cu dezvoltarea industrială și urbană.

Se știe de asemenea, că în centrul marilor orașe aerul este mai cald decît în cîmp liber sau la sate, fenomenul datorîndu-se însă unor factori diverși, printre care și degajării de căldură în mediul înconjurător de către industrii și aglomerația urbană. S-a calculat că această energie, astfel degajată, reprezintă a 10 000-a parte din cea pe care o primește planeta de la Soare și că ar trebui cîteva secole, în care cel puțin 20 miliarde de oameni să consume o energie de 10 ori mai mare decît cea actuală, ca atmosfera planetară să se încălzească cu o jumătate de grad. Prin urmare, nu această căldură poate fi incriminată acum, ca perturbantă, ci numai poluarea atmosferică, în special prin bioxid de carbon. De ce ne este potrivnic acest gaz ? Să luăm de exemplu planeta Venus. Ea este înconjurată de o enormă atmosferă de bioxid de carbon, care menține la suprafața corpului ceresc o temperatură de 400 grade Celsius. Concluzia : încărcarea atmosferei pămînteștí cu acest gaz poluant, va duce treptat la apropierea Terrei de situația climatică venusiană. De pe acum se impune o constatare neliniștitoare : combustia de combustibil fosil degajă în fiecare an 5 miliarde de tone de bioxid de carbon, un calcul elementar relevînd că foarte curînd, conținutul atmosferic în bioxid de carbon se va dubla. Dar, spun unii, omenirea dispune de un „burete" natural care absoarbe excedentul de bioxid de carbon, anume oceanul. De asemenea, și pădurile tropicale absorb 42 la sută din excesul de gaz. Din păcate, însă, pădurile se reduc cu 1 la sută, anual, prin defrișare, iar oceanul se poate satura cu bioxid de carbon, întrucît el îl absoarbe doar în zona de la suprafața apei.

Pînă acum se știa că lumea vegetală fixează carbonul, iar cea animală îl degajă. Doi cercetători americani — Woodwell și Houghton — au pus sub semnul întrebării și această axiomă. Prima idee falsă, afirmă ei, este că activitatea agricolă sporește biomasa. Dar nu s-a socotit că în urma reducerii suprafeței pădurilor, o cantitate mare de materie organică se descompune și degajă gaz carbonic. Astfel, prin constanta sa agresiune asupra biosferei, omul ajunge la rezultatul că nu mai poate conta pe plante pentru a fixa bioxidul de carbon, pentru că tocmai aceste plante degajă, la rîndul lor, gaz carbonic. După părerea lui Woodwell și Houghton, oceanele au absorbit deja un sfert din bioxidul de carbon pe care îl pot fixa pînă a ajunge la saturație. Ultimele rezerve de combustibil recuperabil de pe planeta noastră sînt apreciate la aproximativ 7 000 miliarde tone (sub formă de cărbune, de hidrocarburi etc). Această cantitate, pe care omul o va utiliza, fără îndoială, va ridica de zece ori mai mult, față de anul 1980, conținutul de bioxid de carbon al atmosferei. Important în consum va fi ritmul. Dacă tot combustibilul va fi ars în 1—2 milenii, ciclurile naturale vor împiedica să se ajungă

la concentrări inadmisibile. În caz contrar, care vor fi consecințele ? Studierea modelelor dinamice întocmite de specialiști au relevat posibila creștere a temperaturii medii planetare cu 1,5—6 grade, ceea ce este enorm. Mai mult, asemenea efecte vor fi mai neliniștitoare în ce privește regiunile polare, unde se vor înregistra încălziri de 10—20 de grade. Există date care arată că, de la începutul revoluției industriale, concentrația de bioxid de carbon în atmosferă a sporit deja cu 10—20 la sută, după 1950 deversările anuale de bioxid de carbon fiind de ordinul a 5 miliarde tone. Specialiștii apreciază că numai o sporire cu 5 grade Celsius a temperaturii medii a mărilor și oceanelor planetei va determina o ridicare cu un metru a nivelului acestora și inundarea unor zone continentale.

Firește, indiferent de faptul că planeta capătă o atmosferă mai caldă sau mai rece datorită omului, concluzia rămîne aceeași : poluarea perturbează condiția naturală, mediul vital al biosferei, întorcîndu-se în final împotriva celui care a provocat-o.

Acest adevăr, pe deplin demonstrat, a determinat reacții pe plan politic mondial, omenirea neputînd fi indiferentă asupra viitorului ei. Au avut loc dezbateri în cadrul O.N.U., au fost alcătuite comisii și subcomitete ale Națiunilor Unite însărcinate cu remedierea situației. Legislații speciale, unele de-a dreptul draconice, împotriva poluării și pentru protecția mediului natural au fost adoptate în zeci de state.

Și în țara noastră, protecția naturii, a mediului înconjurător, formează obiectul unor legi, măsuri și amenajări speciale. Sigur, acte normative există. Există, de asemenea, vaste programe de asanări, împăduriri ; de captare a gazelor și substanțelor nocive ; de modernizare a instalațiilor și motoarelor, astfel încît acestea să devină tot mai „curate" etc. Dar, în final, totul depinde tot de oameni, de felul în care ei vor ști să-și păstreze planeta. Soarta Terrei se află în mîna noastră.

GH. BRĂTESCU

„PENTRU GLORIA EROILOR NEAMULUI"

Societatea Națională a Femeilor Române reprezentînd mamele eroilor care s-au jertfit pentru patrie în primul război mondial, a inițiat, încă din 1919, realizarea unui monument comemorativ, prin simbolul căruia generațiile viitoare să aibă în fața lor ideea de cult cuvenit celor ce au apărat moșia strămoșească. După cinci ani de strădanie, în care timp oficialitățile n-au contribuit cu nimic, vrednicele membre ale Societății reușesc un început frumos, dar modest față de măreția ideii urmărită : la 6 august 1924 inaugurează ceea ce s-a numit **Osuarul de la Mărășești** — un imobil avînd cripte pentru osemintele ostașilor căzuți în lupte. Solemnitatea inaugurării a atras mii și mii de oameni și, totodată, a stîrnit o simpatie unanimă pentru opera începută, astfel încît alți numeroși donatori și-au înscris numele pe listele de subscripții ; s-au creat noi societăți patriotice al căror scop era să transforme cîmpul de la Mărășești într-un parc național, în mijlocul căruia să se înalțe mausoleul proiectat. Un rol însemnat îl va avea Societatea Frontul Mărășești, prezidată de generalul G. Drăgănescu. Trecînd în fruntea inițiatorilor, această societate a reușit să obțină de la stat 15 000 000 de lei și să adune prin liste de subscripții încă 7 000 000 de lei, sume care au fost îndestulătoare pentru cladirea impunătorului Mausoleu, existent astăzi la Mărășești.

La proiectele respective au contribuit arhitecții C. Pomponiu și G. Cristinel, precum și artiștii — sculptori și pictori — Cornel Medrea, Ion Jalea, Emil Becker, Paul Monda, Eduard Săulescu și alții. Inaugurarea Mausoleului „înălțat peste tranșeele sfințite de sîngele eroilor martiri ai neamului" s-a făcut în ziua de 18 septembrie 1938, la solemnitate asistînd, după cum scriu ziarele timpului, „mii și mii de țărani, foști luptători, alte mii de școlari, femei, delegați ai comunelor din toată țara, orășeni, ostași — toți admirînd măreț edificiu lucrat în întregime din trahit de Deva , deasupra căruia străjuiesc patru vulturi uriași, cu aripile întinse spre înaltul cerului". În interiorul Mausoleului se află mormintele generalilor Eremia Grigorescu și Constantin Cristescu, înconjurate de criptele care păstrează osemintele a 5 073 de eroi (96 de ofițeri, 2 preoți, 1 974 de ostași grade inferioare, 3 000 de ostași neidentificați și cele ale micii eroine voluntare Măriuca Zamfir). Frontispiciul clădirii este ornat cu inscripția : „PENTRU GLORIA EROILOR NEAMULUI". Tot la exterior sînt menționate numele principalelor localități în care s-au dat luptele cele mai grele : Neajlov, Dragoslavele, Predeal, Cîmpulung, Brașov, Tisa, Porumbacu, Mărăști, Mărășești, Doaga, Muncel, Arabagi, Amzacea, Cernavodă, Valul lui Traian.

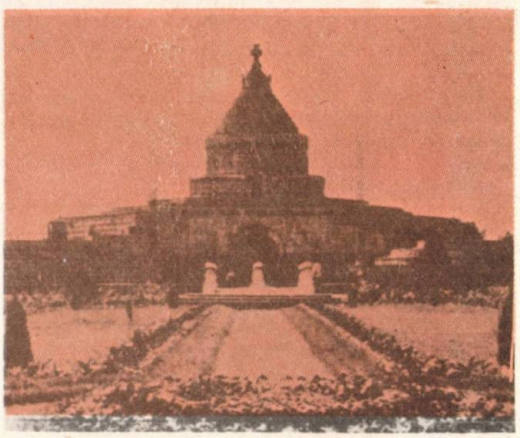

OCROTIND VÎNATUL, OCROTIM NATURA!

Vînatul constituie o bogăție naturală de interes național, atît prin rolul pe care îl are în menținerea echilibrului ecologic, cît și prin importanța sa socială în valorificarea frumuseților patriei. Datorită măsurilor luate pentru dezvoltarea economiei vînatului, în ultimii ani s-a realizat o sporire însemnată a efectivelor la principalele specii de vînat.

Gospodărirea vînatului urmărește asigurarea unor efective optime pe fiecare fond cinegetic, popularea acestui fond cu noi specii de vînat, îmbunătățirea condițiilor de mediu și de existență pentru ridicarea continuă a potențialului biologic și productiv. În același timp, prin gospodărirea vînatului se realizează ocrotirea acestuia împotriva influențelor naturale negative și a altor acțiuni dăunătoare, raționalizarea recoltării pentru menținerea unor efective care să asigure perpetuarea speciilor, organizarea vînătorii recreativ-sportive.

În scopul exercitării vînătorii în condiții care să asigure ocrotirea vînatului, **Legea privind economia vînatului și vînătoarea** stabilește speciile la care vînătoarea este permisă, perioadele de vînătoare, precum și speciile la care vînătoarea este interzisă. Iată principalele specii care se pot vîna în cele 12 luni ale anului.

IANUARIE : mistreți, iepuri, viezuri, jderi, vidre, fazani, turturele, porumbei sălbatici, cocoșari, sturzi, grauri, guguștiuci, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține ; **cu autorizație individuală** — rîși.

FEBRUARIE: mistreți (pînă la 15. II.), viezuri, jderi, vidre, fazani, porumbei sălbatici, turturele, cocoșari, sturzi, grauri, guguștiuci, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține ; **cu autorizație individuală** — rîși, urși (de la 15.III).

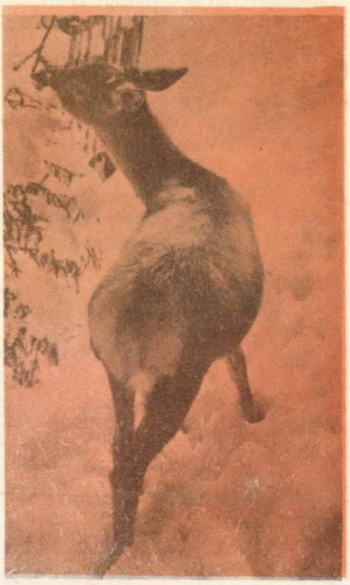

APRILIE : viezuri, cocori, sitari, duble și becaține ; **cu autorizație individuală** — urși, rîși și cocoși de munte.

MAI : cu autorizație individuală — urși și cocoși de munte (pînă la 15. V.), căprioare (de la 15.V.).

IUNIE și IULIE : cu autorizație **individuală** — căprioare.

AUGUST : mistreți, turturele, porumbei sălbatici și cocoșari, iar de la 15.VIII — prepelițe, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă ; **cu autorizație individuală** — căprioare.

SEPTEMBRIE : mistreți, viezuri, prepelițe, turturele, porumbei sălbatici, cocoșari, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține, iar de la 15.IX. — ierunci ; **cu autorizație individuală** — cerbi comuni, cerbi lopătari, căprioare, urși și rîși, iar de la 15.IX — capre negre.

OCTOMBRIE : mistreți, viezuri, jderi, vidre, ierunci, prepelițe, turturele, porumbei sălbatici, cocoșari, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține, iar de la 15.X. — fazani și potîrnichi ; **cu autorizație individuală** — cerbi comuni, cerbi lopătari, capre negre, căprioare, urși și rîși.

NOIEMBRIE : mistreți, iepuri, viezuri, jderi, vidre, ierunci, fazani, potîrnichi, prepelițe, turturele, porumbei sălbatici, cocoșari, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține ; **cu autorizație individuală** — cerbi comuni, cerbi lopătari, capre negre, urși și rîși.

DECEMBRIE : mistreți, iepuri, viezuri, jderi, vidre, fazani, potîrnichi, turturele, porumbei sălbatici, cocoșari, cocori, rațe, gîște sălbatice și alte păsări de baltă, sitari, duble și becaține, iar pînă la 15.XII — ierunci ; **cu autorizație individuală** — capre negre și rîși.

În tot cursul anului pot fi vînați dăunătorii cu păr și pene, în afara celor ocrotiți prin lege. De altfel, unitățile care gospodăresc fonduri de vînătoare au sarcini de plan cu privire la numărul de animale dăunătoare vînatului ce urmează a fi stîrpite — **lupi, vulpi, pisici sălbatice, cîine enot, dihori, hermeline, nevăstuici, ciori, coțofane și gaițe,** precum și **pisici domestice, cîini hoinari sau fără jujeu regulamentar** — acționînd pentru combaterea acestora prin organizarea de vînători colective și utilizarea oricăror

mijloace care nu influențează negativ echilibrul ecologic.

Speciile la care vînătoarea este interzisă sînt următoarele : **zimbri, elani, nutrii, veverițe, acvile, pelicani, lebede, berze, bufnițe, călifari, ciufi, cocoși de mesteacăn, corbi, cucuvele, egrete, huhurezi, lopătari, șoimi, șorecari, spîrcaci, uli, vinderei și vulturi.**

Am prezentat aceste date cu caracter normativ spre a fi bine cunoscute și respectate întocmai, atît de vînători, dar și de masa largă a celor care trăiesc și muncesc în zone cuprinzînd fondurile de vînătoare, care au datoria patriotică de a asigura protecția vînatului, ale cărui gospodărire și valorificare fac parte integrantă din activitatea de dezvoltare economico-socială a țării.

Ing. Vasile CIAUȘU
membru în consiliul AGVPS

ȘTIAȚI CĂ...

...rechinii sînt imuni la bolile infecțioase ? În sîngele lor se găsește o gamă largă de anticorpi, care împiedică dezvoltarea virusurilor și bacteriilor.

...în Cehoslovacia trăiesc în rezervație 12 cerbi albi ? Primii cerbi complet albi au fost aduși din Persia, la mijlocul secolului XVII. Această specie e pe cale de dispariție.

...agricultorii Terrei duc o luptă susținută nu numai cu intemperiile, ci și cu peste 1 500 plante parazitare și circa 10 000 de specii de insecte dăunătoare ?

...cea mai minusculă carte a fost editată la Padova în 1896, cuprinzînd scrisoarea adresată de Galileo Galilei, în 1615, Christinei de Lorena ? Cărticica are 10×15 mm.

...în urmă cu 6 000 de ani, egiptenii se foloseau de calendar ? Anul avea 365 de zile. Anul Nou se serba la mijlocul verii, la 19 iulie, cînd Soarele intra în conjuncție cu Sirius.

...peștele-pisică are 9 280 de dinți ?

...corbul de Himalaia zboară și la altitudinea de 7 000 m. ?

...și în materie de expedieri prin poștă se înregistrează numeroase curiozități ? Astfel, se interzice expedierea horoscoapelor (Elveția), a scrumierelor (Afganistan), a pensulelor de producție niponă (Africa), a brazilor sintetici (Guyana), a nămolului (Anglia) etc.

...un grup de oameni de știință britanici, de la Universitatea din Sheffield, a realizat un aparat de electrocutare a buruienilor ? Dispozitivul are doi electrozi care se montează în fața tractorului. Un electrod prinde vîrful buruienii, iar celălalt baza. Curentul distruge celulele buruienii, care astfel moare.

...în zona munților Sierra de Manantlan (Mexic) s-a identificat o plantă perenă, presupusă a fi strămoșul porumbului ? Noua varietate, numită „Zea diploperennis", preferă solurile umede și crește în condițiuni optime chiar la altitudini de peste 3 000 de metri, iar frigul și zăpada n-o afectează. Specialiștii speră să realizeze porumbul viitorului, prin încrucișarea celui folosit în prezent cu cel nou descoperit.

...sticla pisată fin poate constitui un bun îngrășămînt agricol ? În sticlă se găsesc microelemente ca : zinc, mangan, bor, cupru și molibden, care influențează pozitiv dezvoltarea plantelor și totodată le apără împotriva unor boli.

...omul de Neanderthal a murit de bătrînețe și nu de schizofrenie, cum s-a crezut pînă acum ? La această concluzie a ajuns antropologul și geneticianul dr. Alfred Czarnetzki, care a studiat craniul omului preistoric aflat la Rheinischen Landesmuseum din Bonn.

...în deșertul Kara-Kum (U.R.S.S.) trăiește o pasăre denumită pietrarul, care cîntă ca o privighetoare, „trăncănește" ca o coțofană și fluieră ca un om ? Deșertul mai are și alte curiozități : vrabia care nu bea apă niciodată, gaița care nu zboară, ci aleargă, se cațără pe arbori și își ascunde hrana într-o vizuină.

...greutatea soarelui se „diminuiază" zilnic cu 371,5 miliarde de tone, pe care le lansează în spațiu sub formă de lumină, căldură și alte radiații ? Rezervele soarelui sînt imense, asigurîndu-i o existență pentru încă 7—8 miliarde de ani.

...prin fiecare inspirație, introducem în organism circa 50 cmc. de aer, respectiv 8 l. într-un minut, 480 l. pe oră și 11 520 l. în 24 de ore ? Din acest „aliment" consumăm cam 500 l. în 24 de ore, respectiv 750 g (un litru de oxigen cîntărește 1,4 g.).

ȘTIAȚI CĂ...

TRIUNGHI

. . . . . = mare poet român
. . . . . = apără fereastra
. . . . = uscătiv
. . . = sanie cu volan
. . = articol nehotărît
. = consoană
vertical, la fel

(Dezlegarea în pag. 207)

DE LA 1 LA 5

Încercați să scrieți cifrele 1, 2, 3, 4, 5 — așezate sub forma unui pătrat construit din 25 pătrățele, dispuse 5 / 5 — în așa fel încît pe fiecare rînd, coloană și pe cele două diagonale mari suma lor să fie 15. Pe fiecare rînd, coloană și diagonală mare se vor găsi, obligatoriu, toate cele 5 cifre, luate cîte o singură dată. Puteți găsi răspunsul în... 2 x 5 minute ? Dacă nu, citiți-l la pag. 207.

ORIZONTAL ȘI VERTICAL LA FEL

0 0 0 0 = apă
0 0 0 0 = cîine
0 0 0 0 = fată
0 0 0 0 = am fost

CE POATE CIFRA 37

Dacă înmulțim cifra 37 cu cifre mărite din trei în trei, aflăm niște rezultate de-a dreptul surprinzătoare. Iată-le :

37 × 3 = 111
37 × 6 = 222
37 × 9 = 333
37 × 12 = 444
37 × 15 = 555
37 × 18 = 666
37 × 21 = 777
37 × 24 = 888
37 × 27 = 999

50 ȘI 75

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

Schimbați ordinea acestor cifre, astfel ca la adunare să vă dea, pe orizontală, total 50, la fiecare rînd, iar pe verticală, 75, la fiecare rînd. (Răspunsul exact, la pag. 207).

DOUĂ INIMI

Tică luă cu cununie
Pe Ileana, mîndră fată,
Și se-ntinse, spre chindie,
Masă mare și bogată.

Cunoscînd iubirea mare
Dintre ei, vecinul Gae
Se gîndi cu voce tare :
— Două inimi și-o bătaie !

Dar la mai puțin de-o lună,
Se întoarse-acasă Tică
În zig-zag, ca pe furtună,
Ametit de secărică.

Cînd Ileana, cu dojană,
Întrebă : — La ora asta ?,
Soțul aruncă o cană,
Mai să-i nimerească țeasta.

Nici femeia, furioasă,
Nu rămase-ncremenită
Și-ncepu la ei în casă
O bătaie îndrăcită.

În încăierarea cruntă
Apăru în prag și Gae
Și strigă, tot ca la nuntă :
— Două inimi și-o bătaie !

V. D. POPA

JURISTUL NOSTRU LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Continuăm și în această ediție a almanahului să prezentăm prevederi ale unor legi și altor acte normative de larg interes cetățenesc, în general, pentru lumea satelor, în special. La cererea a numeroși cititori ai edițiilor precedente, pentru o mai ușoară consultare a reglementărilor stabilite în relațiile dintre diferitele categorii de persoane juridice și fizice, am grupat, tematic, aceste reglementări, punînd accent pe lămurirea principalelor aspecte referitoare la folosirea pămîntului, condițiile de schimbare a modului de folosință a terenurilor, contractarea și livrarea produselor agricole, precum și pe a multor prevederi de lege privind relațiile dintre cetățeni.

I. FOLOSIREA RAȚIONALĂ ȘI INTEGRALĂ A TERENURILOR AGRICOLE

OBLIGAȚIA DE A CULTIVA TERENUL

Legea nr. 59/1974, privind fondul funciar, publicată în Buletinul Oficial nr. 138 din 5 noiembrie 1974.

Deținătorii de terenuri agricole sînt obligați să lucreze și să cultive întreaga suprafață de teren pe care o dețin, cu respectarea regulilor agrotehnice, să ia măsurile necesare de amenajare a terenurilor prin lucrări de îmbunătățiri funciare, de amendare și de fertilizare, precum și să efectueze lucrări de prevenire și combatere a oricăror alți factori defavorabili producției agricole. În cazul în care posesorul unui teren agricol nu-și îndeplinește aceste obligații, deși a fost sancționat contravențional, și continuă să comită aceleași fapte și în anul următor, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, la propunerea comitetelor executive ale consiliilor populare ale localităților unde se află terenurile, vor atribui în folosință aceste terenuri unităților agricole socialiste care pot asigura punerea lor în producție, fără despăgubiri pentru posesori.

La cererea foștilor posesori li se vor putea restitui terenurile de către organele care au dispus preluarea, dacă acestea constată că sînt asigurate condițiile necesare pentru cultivarea lor, conform legii.

SPORIREA SUPRAFEȚEI AGRICOLE, ÎNDEOSEBI A CELEI ARABILE, SARCINĂ A TUTUROR DEȚINĂTORILOR DE TEREN

Legea nr. 59 privind fondul funciar, publicată în Buletinul Oficial nr. 138 din 5 noiembrie 1974.

Pentru sporirea suprafeței agricole, îndeosebi a celei arabile, deținătorii de terenuri sînt obligați să cultive toate terenurile proprii, nefolosite încă, cum sînt : tufărișurile, pîlcurile de arborete care nu au rol de protecție sau producție forestieră, drumurile agricole și potecile inutile, capetele parcelelor și tarlalelor de pe lîngă drumuri, terenurile libere din curți, ca și cele dintre construcții de orice fel, terenurile virane din perimetrul construibil al localităților, cele din jurul stîlpilor de telecomunicații, de transport și distribuire a energiei electrice, cele situate de-a lungul căilor de comunicații, precum și alte terenuri asemănătoare.

În același scop, legea prevede că beneficiarii lucrărilor de investiții sau de producție, care dețin terenuri pe care nu le mai folosesc în procesul de producție, cum sînt cele rămase în urma excavării de materii prime — argilă, caolin, cărbuni, pietriș —, sonde părăsite și altele, sînt obligați să ia măsurile necesare de nivelare și de amenajare a lor, dîndu-le o folosință agricolă, iar dacă aceasta nu este posibil, o folosință piscicolă sau silvică, iar unitățile socialiste cu profil neagricol, care nu pot asigura cultivarea pentru producția agricolă a terenurilor pe care le dețin peste strictul necesar desfășurării normale a proceselor de producție specifice, vor preda aceste terenuri în folosință spre cultivare, fără plată, organizațiilor agricole socialiste.

În contextul aceleiași idei, se înscrie și obligația pe care o au comitetele executive ale consiliilor populare de a lua măsuri pentru cultivarea în parcuri și spații verzi a arborilor și arbuștilor care să valorifice economic spațiile respective.

SARCINILE CONSILIILOR POPULARE ÎN FOLOSIREA INTEGRALĂ ŞI RAŢIONALĂ A FONDULUI FUNCIAR

Legea nr. 6, publicată în Buletinul Oficial nr. 49 din 2 aprilie 1974.

Consiliile populare asigură apărarea, conservarea, ameliorarea şi folosirea integrală şi eficientă a pămîntului de pe raza lor de activitate, de către toţi deţinătorii, în deplină concordanţă cu obiectivele planului unic de dezvoltare economico-socială ; identificarea tuturor suprafeţelor de terenuri, inclusiv a celor din vatra satelor şi din perimetrul construibil al oraşelor ; exploatarea raţională a suprafeţelor amenajate pentru irigaţii, în vederea realizării producţiilor stabilite, a respectării structurii culturilor şi executării lucrărilor de întreţinere. Ele răspund pentru cultivarea în totalitate a terenurilor arabile şi folosirea conform destinaţiei a celorlalte categorii de terenuri.

SANCŢIUNI PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGII FONDULUI FUNCIAR

Legea nr. 59/1974.

Degradarea terenurilor agricole, distrugerea sau degradarea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, a culturilor, a viilor, livezilor, păşunilor şi fineţelor, a bornelor şi semnelor topografice sau geodezice, ori împiedicarea luării măsurilor de conservare sau de salvare a unor astfel de bunuri, precum şi înlăturarea acestor măsuri, constituie infracţiuni şi se pedepsesc potrivit art. 217, 218 şi 231 din Codul penal, după caz.

Ocuparea terenurilor agricole, micşorarea suprafeţei agricole şi schimbarea categoriei de folosinţă a terenurilor agricole, fără aprobare primită în condiţiile legii, săvîrşită în mod repetat, constituie infracţiune, cînd prima abatere a fost sancţionată contravenţional şi se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an, sau cu amendă penală.

Contravenţiile la normele privind evidenţa, folosirea, protecţia şi ameliorarea terenurilor agricole, precum şi persoanele competente să le constate şi să aplice sancţiuni contravenţionale, se stabilesc prin hotărîre a Consiliului de Miniştri. Sancţiunile contravenţionale se aplică şi persoanelor juridice.

Amenzile aplicate unităţilor socialiste vor fi imputate persoanelor fizice vinovate de săvîrşirea contravenţiei.

II. MOŞTENIREA, COMASAREA ŞI SCHIMBAREA CATEGORIEI DE FOLOSINŢĂ A TERENURILOR

MOŞTENIREA, PRELUAREA ŞI ÎMPĂRŢIREA TERENURILOR AGRICOLE

Legea nr. 59 la care ne-am mai referit.

Dobîndirea de terenuri agricole se poate face numai prin moştenire legală, fiind interzisă înstrăinarea sau dobîndirea prin acte juridice a acestor terenuri.

Cei care dobîndesc terenuri agricole, prin moştenire legală, sînt obligaţi să asigure continuarea muncii agricole pe acele terenuri şi să aibă sau să-şi însuşească cunoştinţe agricole corespunzătoare. În cazul în care nici unul dintre moştenitori nu întruneşte aceste cerinţe, terenurile moştenite trec în folosinţa organizaţiilor socialiste desemnate de comitetele executive ale consiliilor populare judeţene sau al municipiului Bucureşti. Terenurile pot fi restituite moştenitorilor la cererea acestora, în timp de 2 ani, de aceleaşi organe, dacă acestea constată că ei îndeplinesc condiţiile prevăzute de lege. Pentru moştenitorii minori, termenul de 2 ani se calculează de la data cînd ei devin majori. La împlinirea termenului de 2 ani, terenul trece în proprietatea statului.

Preluarea terenului agricol moştenit, precum şi împărţeala între moştenitori, se autorizează de către :

a) comitetul executiv al consiliului popular judeţean sau al municipiului Bucureşti, pentru terenurile situate în afara perimetrului construibil al localităţilor, pe baza avizelor organelor agricole judeţene sau al municipiului Bucureşti, după caz ;

b) comitetele executive ale consiliilor populare comunale, orăşeneşti şi municipale, pentru terenurile situate în perimetrul construibil al localităţilor.

Autorizaţia de preluare sau împărţeală este valabilă timp de 6 luni de la data eliberării, cu posibilitatea prelungirii ei de către emitent, cu încă 6 luni. Modul şi condiţiile de eliberare a autorizaţiilor de preluare sau împărţeală a terenurilor agricole se stabilesc de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, urmărindu-se ca, prin împărţeală, terenurile agricole să nu fie parcelate excesiv şi să nu se creeze posibilităţi de exploatare a forţei de muncă în agricultură.

Împărţeala terenurilor agricole, convenită între moştenitori se face numai prin înscris autentic. Organele competente nu au dreptul să autentifice actele de împărţeală dacă părţile nu prezintă autorizaţia prevăzută de lege.

Orice înstrăinare, dobîndire sau împărţeală fă-

cută cu încălcarea dispozițiilor prevăzute de lege este nulă de drept. Nulitatea poate fi invocată de procuror, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, comitetul executiv al consiliului popular, precum și de orice persoană interesată și se constată prin hotărîre judecătorească.

III. ÎNSTRĂINAREA SAU ÎMPĂRȚIREA BUNURILOR ȘI GRĂNIȚUIREA TERENURILOR

AUTORIZAȚIA DE INSTRĂINARE SAU ÎMPĂRȚIRE A IMOBILELOR

Legea nr. 58 privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale, publicată în Buletinul Oficial nr. 138 din 5 noiembrie 1974.

Împărțeala între moștenitori a terenurilor și înstrăinarea construcțiilor se poate face numai prin înscris autentic, pe baza autorizării date de către biroul executiv al consiliului popular comunal, orășenesc sau municipal, după caz, cu respectarea normelor de sistematizare.

Autorizarea de împărțeală este necesară atunci cînd în cadrul operațiunii de partaj, terenul este atribuit în întregime, adică neparcelat, unui copărtaș. O atare autorizație se impune numai în cazul cînd prin ieșirea din indiviziune se ajunge la împărțeala — parcelarea — efectivă a unor terenuri, deoarece numai printr-o asemenea operațiune tehnică și juridică se pot afecta lucrările de sistematizare avute în vedere de lege. (Tribunalul Suprem, S. Civilă, Decizia nr. 2193/1979).

Nu este necesară autorizația de împărțeală nici în cazurile în care, prin ieșirea din indiviziune, planul inițial al terenului nu suferă modificări, ca dealtfel nici în cazul partajului construcțiilor.

Dacă pentru formarea loturilor, în vederea ieșirii din indiviziune asupra construcțiilor, este necesară executarea unor lucrări sau modificări cu privire la acestea, autorizația organului administrativ este limitată numai la încuviințarea executării lucrărilor propuse, iar nu și la posibilitatea partajului propriu-zis. (Tribunalul Suprem, Decizia civilă nr. 82/1978).

IV. LIVRAREA PRODUSELOR

LIVRAREA PRODUSELOR CONTRACTATE, CU RESPECTAREA SORTIMENTELOR

Legea contractelor economice nr. 71/1969, modificată prin Legea nr. 3 publicată în Buletinul Oficial nr. 60 din 14 iulie 1979.

Unitățile socialiste sînt obligate să execute contractele economice în natură, cu respectarea întocmai a cantității, calității, termenelor și celorlalte obligații asumate. Se impune, deci, ca, în executarea obligațiilor asumate prin contracte, să fie respectate întocmai sortimentele stabilite.

Livrarea altor sortimente stinge obligația asumată prin contract, numai dacă sortimentele livrate fac parte din aceeași categorie de produse planificate și dacă ele sînt acceptate de beneficiar. În acest caz, contractul se consideră modificat prin acordul de voință al părților.

Dacă nu intervine acordul beneficiarului pentru livrarea altor sortimente decît cele contractate, furnizorul datorează penalități de întîrziere pe toată perioada pînă la livrarea sortimentelor planificate. (Decizia primului Arbitru de Stat nr. 1800/1979).

LIVRAREA PRODUSELOR LA PREȚ DE ÎNVOIALĂ

Legea nr. 19/1971 privind PREȚURILE și TARIFELE, publicată în Buletinul Oficial nr. 154 din 16 decembrie 1971.

Organizațiile agricole cooperatiste vînd produsele și prestează serviciile la prețuri și tarife de învoială. Prețurile și tarifele de învoială practicate de organizațiile agricole cooperatiste, pentru produsele rezultate din prelucrări industriale, construcții și prestări de servicii și alte activități neagricole se determină pe baza normativelor date de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, cu acordul Comitetului de Stat pentru Prețuri.

În toate cazurile în care — potrivit dispozițiilor legale — se stabilesc prețuri și tarife maximale, de mercurial, pentru vînzarea către populație, prețurile și tarifele de învoială se vor practica în limita acestora.

PREDAREA PRODUSELOR AGRICOLE UȘOR ALTERABILE

Legea nr. 71/1969, modificată prin Legea nr. 3 publicată în Buletinul Oficial nr. 60 din 14 iulie 1979.

Unitățile producătoare și beneficiare ale produselor agrotehnice destinate constituirii fondului de stat sînt obligate să asigure predarea, recepția și primirea acestora, la termenele din graficele de livrare stabilite prin contract.

Unitățile producătoare sînt obligate să predea la cel mai apropiat centru de colectare, produsele contractate, ușor alterabile, în cazul în care beneficiarul nu s-a prezentat conform graficelor, pentru recepție. Predarea se face pe baza recepției efectuate de centrul de colectare, în prezența unui delegat neutru al consiliului popular local sau altui delegat neutru competent. Centrele de colectare sînt obligate să recepționeze, să preia și să valorifice aceste produse.

V. ASPECTE NOI ALE RETRIBUIRII UNOR CATEGORII DE PERSOANE DIN AGRICULTURĂ

RETRIBUIREA ÎNGRIJITORILOR DE VACI

Legea nr. 57/1974, modificată prin Legea nr. 4/1978 și prin Decretul nr. 169/1980.

Îngrijitorii de vaci pentru lapte, care își îndeplinesc în întregime sarcinile ce le revin, de îngrijire, muls, de realizare a efectivelor și de păstrare a sănătății animalelor, dar nu obțin producția de lapte planificată, primesc : cei din unitățile agricole de stat, drepturile de retribuire în raport cu producția realizată, dar nu mai puțin de 80% din retribuția tarifară de încadrare a lucrării ; cei din unitățile agricole cooperatiste, 80% din valoarea normei de categoria I stabilită prin plan, corespunzător complexității lucrărilor și timpului lucrat sau 80% din venitul garantat lunar, corespunzător timpului lucrat, după caz.

RETRIBUIREA CADRELOR CU FUNCȚII DE RĂSPUNDERE ÎN C.A.P.

Legea nr. 57/1974, modificată prin Legea nr. 4/1978 și Decretul nr. 169/1980.

Președintele, inginerul șef, contabilul șef și șeful de fermă, retribuiți de stat, care lucrează în C.A.P., sînt retribuiți în acord global, pe bază de tarif la 1 000 lei producție fizică sau netă realizată pe cooperativă, în cazul președintelui, inginerului sau contabilului șef și la 1 000 lei producție fizică pe fermă, în cazul șefului de fermă.

În timpul anului, se acordă 80% și respectiv 90% din retribuția tarifară, sub formă de avans ; la sfîrșitul anului ori după cunoașterea definitivă a nivelului de realizare a producției fizice sau nete angajată în acord global, suma cuvenită se acordă în raport cu realizarea producției și cu respectarea celorlalte condiții prevăzute în contract.

Adaosul cuvenit pentru depășirea producției angajate în acord global este nelimitat și se acordă de cooperativa agricolă de producție.

PARTEA SOCIALĂ A COOPERATORILOR DEPUSĂ ÎN BANI

Legea nr. 29 privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, publicată în Buletinul Oficial nr. 114 din 27 decembrie 1978.

Membrii cooperativelor agricole pot deține o parte din valoarea proprietății obștești ca parte socială ; în acest scop, fiecare cooperator poate depune anual o sumă de bani, la fondul de dezvoltare al cooperativei, care constituie partea socială în proprietatea sa.

Depunerile în bani ale cooperatorilor la partea socială se fac pentru o perioadă de cel puțin 5 ani. După această perioadă, sumele depuse se pot restitui, la cerere, integral sau în mod eșalonat, pe o perioadă de 2—5 ani, în raport de posibilitățile financiare ale cooperativei. Restituirea integrală a sumelor depuse este garantată.

Fiecare cooperator are dreptul ca, în raport cu depunerile în bani la partea socială, să primească din beneficiul cooperativei agricole de producție un venit anual de 6%, calculat la mărimea totală a sumei depuse. În cazul depășirii beneficiului planificat, venitul anual poate fi de 6 pînă la 8%, calculat la mărimea totală a sumei depuse, în funcție de volumul beneficiilor și rentabilitatea obținută. În situația nerealizării beneficiului planificat, se garantează cooperatorilor un venit anual de 5%, în raport de suma depusă la partea socială.

În cazul pensionării, cooperatorii pot să își mențină partea socială și vor participa în continuare la beneficii, în raport cu mărimea acesteia.

Contravaloarea părții sociale, reprezentînd sumele depuse de cooperatori la partea socială, poate fi dobîndită prin moștenire, în condițiile prevăzute de lege.

Mecanizatorii și specialiștii agricoli care lucrează în cooperativele agricole de producție pot să depună anual o sumă de bani la fondul de dezvoltare al cooperativei, în aceleași condiții și să beneficieze de aceleași drepturi ca și cooperatorii.

VI. BUNURILE SOȚILOR

BUNURILE COMUNE

Codul familiei, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956.

Bunurile dobîndite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sînt, de la data dobîndirii lor, bunuri comune ale soților. Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

Sînt bunuri comune ale soților și produsele realizate în timpul căsătoriei de pe terenurile proprii ale unuia dintre soți ; dobînzile pentru sumele de bani depuse la C.E.C. înainte de căsătorie, chiria obținută pentru imobilele personale etc. (Tribunalul Suprem, S. Civ. Decizia nr. 184/1978).

Soții administrează și folosesc împreună bunurile comune și dispun tot astfel de ele. Oricare dintre soți, exercitînd singur aceste drepturi, este socotit că are și consimțămîntul celuilalt soț. Excepție fac imobilele proprietate comună care nu pot fi înstrăinate ori grevate, de către unul dintre soți, decît cu consimțămîntul expres al celuilalt soț.

Bunurile comune pot fi împărțite între soți, în timpul căsătoriei, pentru motive temeinice, prin hotărîre judecătorească, iar la desfacerea căsătoriei, prin învoială sau hotărîre judecătorească.

DARURI DE NUNTĂ

Codul familiei, republicat (vezi mai sus).

Darurile de nuntă, fie că sînt obiecte sau alte valori, fie sume de bani în numerar, sînt destinate să formeze începutul patrimoniului soților. Aceste bunuri, fiind dobîndite în timpul căsătoriei, și anume, la reuniunea sărbătorească ce are loc după încheierea căsătoriei, sînt bunuri comune ale soților (Tribunalul Suprem, S. Civ., Decizia nr. 620 din 31 martie 1979).

BUNURILE PROPRII

Codul familiei, republicat.

Sînt bunuri proprii ale fiecărui soț bunurile dobîndite înainte de încheierea căsătoriei ca și cele dobîndite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație.

Bunuri proprii sînt și acelea de uz personal, cele destinate exercitării profesiunii unuia dintre soți, cele dobîndite cu titlul de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, de invenții și inovații, precum și alte asemenea bunuri. Același regim juridic îl au și despăgubirile acordate în cadrul raporturilor de asigurare pentru pagubele pricinuite persoanei, ca dealtfel și valoarea care reprezintă și înlocuiește un bun propriu sau bunul în care a trecut această valoare.

Bun propriu este și autoturismul cîștigat de unul dintre soți prin ieșirea la sorți a unui libret C.E.C. bun propriu. Aceasta deoarece foloasele economice care consumă însăși substanța bunului reprezintă producția care aparține celui căruia i-a aparținut bunul consumat, în caz contrar, dreptul exclusiv asupra bunului propriu ar fi lipsit de conținut. În cazul cîștigării autoturismului, libretul s-a desființat, suma de bani ce o conținea a fost absorbită de cîștig. (Tribunalul Suprem, S. Civ., Decizia nr. 2135/1979).

DREPTUL SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR LA BUNURILE GOSPODĂREȘTI

Legea nr. 319/1944, publicat în Buletinul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944.

În cazul în care soțul supraviețuitor vine în concurs cu alți moștenitori decît descendenți, el are dreptul, peste partea succesorală, la toate bunurile destinate a servi în cadrul gospodăriei casnice și care au fost folosite efectiv în acest scop, corespunzător nivelului de trai al soților. Acest drept îl are soțul supraviețuitor, chiar dacă astfel de bunuri au fost proprii ale celuilalt soț, cu condiția ca ele să fi fost aduse în gospodăria comună și folosite efectiv, ca atare.

PERSOANE EXCEPTATE DE LA PLATA CONTRIBUȚIEI STABILITĂ PENTRU PERSOANELE FĂRĂ COPII

Legea nr. 2 privind impozitul agricol, publicată în Buletinul Oficial nr. 60 din 8 iulie 1977.

Sînt exceptate de la obligația de plată a contribuției stabilite pentru persoane fără copii, care realizează venituri din agricultură, persoanele care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior, precum și persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora, pe timpul cît durează invaliditatea. De asemenea, sînt exceptate de la plata contribuției persoanele fără copii care sînt căsătorite cu persoane care au copii, pe timpul cît durează căsătoria, dacă la data acesteia, copiii erau în întreținerea efectivă a unuia dintre soți sau unul dintre aceștia plătea pensie de întreținere. Persoanele care au împlinit vîrsta de 65 ani bărbați și 60 ani femei nu datorează contribuția persoanelor fără copii.

Se consideră persoane cu copii și persoanele cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ A PERSOANEI CARE NU A LUAT MĂSURI DE RECUPERARE ÎN TERMEN A PAGUBEI

Codul muncii, publicat în Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972 ; Statutul C.A.P. aprobat prin Decretul nr. 346/1977.

Potrivit normelor de drept, recuperarea unei pagube se face, în primul rînd, de la persoana care a produs-o direct şi numai în cazul în care nu se poate recupera de la ea, recuperarea urmează a se face de la persoana vinovată de a nu fi luat, în termen, măsuri pentru acoperirea pagubei de la cel care a produs-o. Deci, răspunderea materială a persoanei care nu a luat în termen măsuri de recuperare, fiind condiţionată de existenţa culpei celui care a produs paguba prin fapta sa directă, dar împotriva căruia nu se mai pot lua măsuri de recuperare, poate fi stabilită numai dacă se constată că paguba suferită de unitate s-a datorat persoanei împotriva căreia nu s-au luat acele măsuri şi nu altei cauze ce nu-i era imputabilă. (Tribunalul Suprem, S. Civ., Decizia nr. 2062 din 14 noiembrie 1979).

VII. DESPRE LOCURILE DE CASĂ.

ORGANE COMPETENTE A LE ATRIBUI

LOC DE CASĂ ATRIBUIT DE CĂTRE CONSILIUL POPULAR

Legea nr. 58, privind sistematizarea teritoriului şi localităţilor urbane şi rurale, publicată în Buletinul Oficial nr. 135 din 1 noiembrie 1974.

Locurile necesare pentru construirea de locuinţe şi anexe gospodăreşti, în localităţile rurale sînt prevăzute a fi în suprafaţă de 200—250 mp, avînd, de regulă, un front la stradă de maximum 12 metri.

Comitetele executive ale consiliilor populare comunale pot atribui din terenurile proprietate de stat, aflate în administrarea comunelor, loturi de teren în suprafaţă de 200—250 mp, cetăţenilor locuitori ai comunelor, specialiştilor şi celorlalte persoane încadrate în unităţile socialiste, pentru construirea de locuinţe şi anexe gospodăreşti.

Dreptul de folosinţă a terenurilor atribuite se acordă, pe durata existenţei construcţiei, cu plata taxei de folosinţă stabilită pentru terenurile destinate construcţiei de locuinţe, potrivit Legii nr. 4/1973.

LOC DE CASĂ ATRIBUIT DOBÎNDITORULUI CONSTRUCŢIEI

Legea nr. 58.

În caz de înstrăinare a construcţiilor de locuit proprietate personală, prin vînzare, donaţie sau testament, terenul aferent acestor construcţii trece în proprietatea statului, cu plata unei despăgubiri legale. Fac excepţie moştenitorii legali, care pot primi prin testament şi terenul aferent construcţiei dobîndite pe această cale.

Statul atribuie dobînditorului construcţiei, în folosinţă, terenul necesar, în limitele prevăzute de lege, care, în mediul rural, nu poate depăşi 200—250 mp. Atribuirea se face pe durata existenţei construcţiei, cu plata unei taxe anuale prevăzute de lege.

LOC DE CASĂ ATRIBUIT DE COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCŢIE

Statutul cooperativei agricole de producţie, aprobat prin Decretul nr. 346/1977.

Adunarea generală a membrilor cooperativei agricole de producţie poate da în proprietate personală, cu plată, locuri de casă, în suprafaţă de cel mult 250 mp, din terenuri proprietatea cooperativei agricole de producţie, situată în perimetrul delimitat de planul de sistematizare al localităţilor respective, membrilor cooperativei şi persoanelor încadrate de aceasta cu contract de muncă pe durată nedeterminată, care doresc să-şi construiască o locuinţă şi care nu au loc de casă în proprietate personală. În aceleaşi condiţii, se pot atribui locuri de casă specialiştilor şi mecanizatorilor care lucrează în cooperativă şi doresc să se stabilească în localitatea respectivă.

Grupaj de
AUREL ŞTIRBU
Consilier juridic principal la
Uniunea Naţională a Cooperativelor
Agricole de Producţie

ÎN LOC DE PETROL, MONOXID DE CARBON ŞI GAZ CARBONIC

Priviţi cu atenţie un arbore sau numai o simplă frunză. Veţi spune, desigur, că aţi făcut acest lucru de atîtea ori încît nu mai observaţi nimic deosebit. Totuşi, de această dată, încercaţi să pătrundeţi cu privirea dincolo de aspectul cunoscut de la suprafaţa plantelor, să „vedeţi" ce se petrece în interiorul lor, fiindcă — atenţie ! vă aflaţi în faţa celei mai extraordinare uzine chimice din lume ! Fiecare frunză realizează una din cele mai silenţioase, dar deosebit de importante reacţii chimice : fotosinteza. Ea transformă molecule simple, apa şi gazul carbonic (bioxidul de carbon — CO_2) din aer, în substanţe mai elaborate — hidraţii de carbon, ai căror reprezentanţi principali sînt glucoza şi celuloza. În fiecare an, această formidabilă uzină chimică a naturii — plantele — recuperează o sută de miliarde de tone de carbon la suprafaţa pămîntului, purificînd totodată şi aerul pe care-l respirăm, menţinîndu-l în limitele parametrilor prielnici vieţii pe Terra, şi aceasta în pofida înmulţirii necontenite şi fără precedent a surselor poluante, ca urmare a activităţilor industriale, a extinderii circulaţiei vehiculelor echipate cu motoare care ard hidrocarburi etc. Practic, întreaga cantitate de carbon conţinut în materia vie, animală şi vegetală, vine, direct sau indirect, din această reacţie. Uzina chimică a naturii foloseşte materii prime ieftine şi abundente : aerul şi apa, iar întreaga energie necesară este furnizată de razele solare. Singurul „deşeu" al reacţiei este oxigenul pe care-l respirăm. Iată o lecţie magistrală pe care omul începe s-o înţeleagă şi încearcă s-o aplice ! Pentru că în viitor, în loc să întrebuinţeze o imensă industrie destinată să transforme materii carbonate naturale în benzină şi materiale plastice, cum este „fărîmiţarea" petrolului în „bucăţi mici", omul va trebui să aleagă calea naturii, cea mai firească, care constă din a însuma molecule simple, abundente, spre a fabrica molecule complexe.

Cercetări întreprinse în ultimii ani au dovedit că este pe deplin posibil să se creeze o nouă industrie care să folosească, pentru a transforma în bunuri de consum, materii prime cum sînt oxidul de carbon şi bioxidul de carbon, capabile să înlocuiască petrolul. Ele pot fi obţinute din belşug din aer sau prin descompunerea rocilor calcaroase, ori din arderea deşeurilor, inclusiv a munţilor de gunoaie care se colectează zilnic din oraşe. După recente aprecieri, rezervele de carbon conţinute în aer şi în rocile calcaroase sînt de cel puţin trei ori mai abundente decît cele constituite de cărbunele fosil, petrolul şi gazele naturale. Apoi trebuie avut în vedere şi marele avantaj că ciclul oxizilor de carbon este deosebit de scurt ; ei se refac automat în condiţiile arderii oricărei materii carbonice, ceea ce face ca rezervele să fie practic inepuizabile.

Întrebarea este : în viitorul apropiat, va fi posibil să se dezvolte o industrie organică bazată pe oxizi de carbon ? Răspunsul este, fără îndoială, pozitiv. Se prevăd două etape. Mai întîi va fi folosit oxidul de carbon, iar — pe un termen ceva mai lung — ştafeta va fi preluată de gazul carbonic, care ar putea să devină principalul sau, poate, singurul agent de sinteză organică.

Oxidul de carbon, CO, este un gaz incolor, inodor, insipid, puţin solubil în apă, solubil în alcool, eter şi benzen, foarte toxic, aproape tot atît de greu ca aerul, care arde în aer (formînd bioxid de carbon). Amestecul de monoxid de carbon-aer este exploziv (detonant) cînd monoxidul de carbon se află între limitele concentraţiei de 16—75% în volume. (Aceasta înseamnă că ar putea fi folosit eventual direct drept combustibil în anumite tipuri de motoare cu explozie).

Bioxidul de carbon, CO_2, se găseşte în aer, rezultat din respiraţia organismelor vii, din procese de fermentaţie, din procese metalurgice etc. Este un gaz incolor, cu gust acid, o dată şi jumătate mai greu decît aerul, nu arde şi nu întreţine arderea combustibililor obişnuiţi (a carbonului şi a combinaţiilor lui). În concentraţii mici nu e toxic. Cu apa dă acid carbonic (aşa cum îl ştim, de pildă, sub formă de sifon).

Acţionînd asupra apei sau a hidrogenului, aceste două gaze ar permite să se obţină produse de bază ale industriei organice : carburanţi, materiale plastice şi chiar proteine. Îmbucurător este faptul că s-au şi obţinut realizări cu aplicaţii industriale. De exemplu, hidroformizarea olefinelor care utilizează un amestec de carbon şi hidrogen produce anual milioane de tone de plastifianţi şi detergenţi biodegradabili. Apoi, pornindu-se de la oxid de carbon şi apă, s-a ajuns la fabricarea de cauciucuri sintetice. Aceste promiţătoare rezultate se bazează deocamdată pe oxidul de carbon, care nu se găseşte în natură, dar poate fi obţinut destul de uşor. Bioxidul de carbon este folosit deja cu succes ca îngrăşămînt agricol propriu-zis. Cercetările au dovedit că plantele asimilează CO_2 şi prin rădăcini. Bioxidul de carbon aflat în atmosfera de deasupra solului stimulează vegetaţia (s-au făcut experimentări concludente pe cartofi, sfeclă de zahăr, tomate). Mare eficacitate are atmosfera de CO_2 în sere, asupra cantităţii şi a calităţii legumelor.

Astfel se constată că este în curs de a se naşte o nouă chimie care, inspirîndu-se din procesele naturii, va evita risipirea resurselor planetei noastre şi va contribui la reducerea accentuată a poluării aerului şi a pămîntului. Estimînd în mod realist, fără un optimism exagerat, putem conchide că pe la începutul secolului al XXI-lea, aerul şi apa vor înlocui petrolul, folosind procedee chimice noi, revoluţionare, recomandate de natură.

C. VODĂ

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

CEL MAI...

ORIZONTAL : 1) Regiune în vestul Oceanului Pacific (în sudul arhipelagului cu același nume), considerată ca avînd cea mai mare adîncime oceanică de pe glob (11 033 m) — Mount...., oraș în nord-estul Australiei, cu cea mai mare suprafață din lume (40 978 km p). 2) Vulcan situat în centrul insulei japoneze Honshu, care deține recordul în ce privește desimea erupțiilor în epoca contemporană : peste 2 000 între anii 1900—1958 — Podiș în partea central-sudică a Asiei, considerat cei mai înalt din lume. 3) Cel mai mare tunel-canal, făcînd parte din marele drum de apă care leagă Ronul de portul Marsilia — Cascada cu cea mai mare cădere de apă din lume (979 m), aflată în sud-estul Venezuelei, pe Rio Carrao. 4) Într-un mesaj ! — Literă grecească — Fript... la mijloc ! 5) Stație de cale ferată în partea centrală a statului Peru (cu ecartament normal), aflată la cea mai mare altitudine de pe glob — Capitala Perului, de unde pleacă renumita cale ferată El Ferrocaril Central, situată la cea mai mare altitudine de pe Terra. 6) În centru la Iena ! — Ionică... cel mic ! 7) Oraș în nordul statului Chile, la 2 264 metri altitudine, situat în vecinătatea deșertului Atacama, unde nu s-a semnalat în timpurile istorice nici o ploaie ! — La intrarea... în Madrid ! 8) Cel mai lung lanț muntos (7 600 km), înșirîndu-se spre sud, în continentul sud-american, paralel cu coasta Pacificului, pînă la Țara de Foc — Primul canal-tunel construit pe Terra, realizat în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea, între anii 1666—1667. 9) Pronume — A avea repulsie pentru ceva (reg.) — Luați-le din căruță ! 10) Localitate în Siberia unde a fost înscrisă cea mai ridicată presiune atmosferică de pe pămînt (812,8 mm), în ziua de 31 decembrie 1968 — Bucată muzicală pentru opt instrumente. 11) Capitală vest-europeană devenită cunoscută și în urma celui mai puternic cutremur din epoca modernă (1 noiembrie 1755). Lîngă el !

CEA MAI...

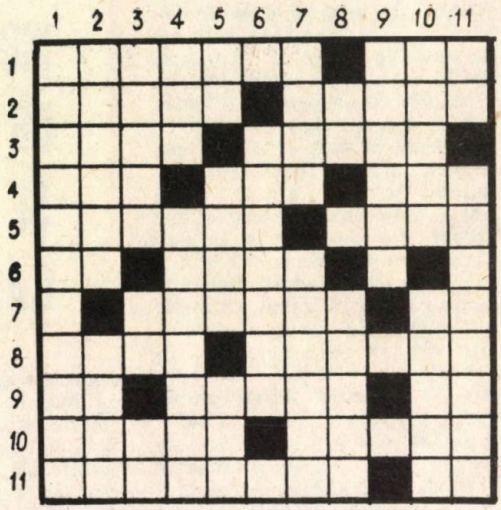

VERTICAL : 1) Numele celei mai mari căi de navigație și irigații din toate timpurile, construită de mîna omului. Este situată în estul R.P. Chineze și avea la început 2 700 km lungime (2 cuv.). 2) Vulcan cu cel mai mare crater, aflat în partea centrală a insulei japoneze Kyusu (2 cuv.) — Excrescență pe piele (pl.). 3) Vin obținut din must — Coca Zamfir — Campion. 4) Tîrg în Etiopia — A avansa. 5) Asia ! — Prenumele savantului Racoviță — Lampă de radio. 6) Regiune în America de Sud unde a fost înregistrată cea mai lungă perioadă de secetă, prima ploaie, după 400 de ani, căzînd în anul 1971. 7) Vulcan activ situat în Sicilia, cu cea mai lungă perioadă de activitate : peste 6 000 de ani ! — Fluviul cu cel mai mare debit, bazin hidrografic, număr de afluenți, cel mai lung afluent și cel mai lung curs navigabil, cu cea mai mare bară (valuri provocate de flux) și care izvorăște de la cea mai mare altitudine (5 250 m). 8) Ion Gheorghe — Pestriță, bălțată (reg.). 9) Una din marile peninsule ale Europei. 10) Nume otoman — Mișcare dus-întors a apelor mărilor și oceanelor către țărm. 11) Armăsar dobrogean — „Umbrelă" sportivă.

Dicționar : NEAZA, IME, EAB, ALACA.

Un experiment pe deplin reuşit

TEATRUL CELOR MICI

Prichindeii care se îmbulzeau, tixind sala, la cele dintîi spectacole ale **Teatrului pentru copii din Brăila,** sînt acum părinţi. Tocmai în această calitate, cu odraslele de mînă, mulţi dintre ei sînt azi martori frecvenţi ai întîmplărilor ce se desfăşoară în dreptunghiul magic al scenei liliputane. De trei decenii, personajele cărţilor de poveşti, luînd chip aevea, încîntă pe cei mai mici locuitori ai meleagurilor Brăilei, datorită dăruirii neostenite cu care un pîlc de meşteri artişti izbutesc să insufle duh lemnului, cîrpei vopsite şi cîlţilor, sub ochii avizi de miracole ai publicului celui mai sensibil, mai sincer şi mai generos. Cei 30 de ani de activitate a teatrului au însemnat, pentru pasionatul său colectiv, o sută de premiere, peste 2 milioane de spectatori, cîteva turnee, de succes, peste hotare şi mai multe premii în confruntări internaţionale. Şi, înainte de orice un dialog neîntrerupt cu copiii oraşelor şi satelor, deveniţi ades colaboratori ai teatrului, în sensul cel mai exact al cuvîntului.

De 20 de ani, în fruntea acestui colectiv artistic entuziast, se află tovarăşa **Maria Bianu,** care ne-a relevat multiple şi interesante faţete ale activităţii teatrului, dincolo de sediul său. Este vorba despre cele aproximativ 100 de spectacole pe care, anual, trupa le prezintă în satele din zonă, atît în judeţul Brăila, cît şi în cele vecine : Vrancea, Tulcea, Ialomiţa.

— Cu ani în urmă, copiii cunoşteau bine autocamionul carosat, al teatrului nostru, cu care străbăteam cătunele, tot aşa cum cunosc astăzi autobuzul confortabil şi elegant, cu care ne efectuăm desele deplasări. Încîntarea copiilor, urmărind imaginile de pe scenă, ne prilejuieşte nouă să urmărim extraordinarul spectacol din sală, reacţiile nereţinute ale copiilor. Dealtfel, ei ne aşteaptă cu mult înainte, ne ajută la instalarea scenei şi transportul recuzitei, rămîn, ades, după căderea cortinei şi dezbatem împreună tîlcul pieselor jucate cu păpuşi.

Am aflat, astfel, că unele spectacole au avut scenografia asigurată chiar de copii, că, altele, au fost realizate de copii împreună cu artiştii teatrului. În comuna Bărăganu, cu sprijinul colectivului brăilean, s-a înfiinţat un teatru cu păpuşi pentru amatori care a prezentat piese realizate după scrierile lui Ion Creangă şi chiar programe ale brigăzii de agitaţie, cu păpuşi. O formaţie de păpuşari amatori activează, cu sprijinul teatrului, şi în comuna Carcaliu, din judeţul Tulcea, iar formaţia alcătuită de către educatoarele grădiniţelor din Brăila este laureată a Festivalului Naţional „Cîntarea României".

Relaţia teatru-public se lărgeşte continuu, cuprinzînd în aria sa o bună parte din activitatea culturală desfăşurată de şcolari, în orele libere. Teatrul organizează concursuri artistice, expoziţii de desen şi pictură, copiii sînt ajutaţi să monteze spectacole cu păpuşi în cadrul clubului „Ore de vacanţă" care funcţionează la sediul teatrului. Şi tot aici s-a născut ideea de a organiza un festival naţional de teatru patriotic, cu participarea tuturor teatrelor de păpuşi din ţară, stimulînd şi pe această cale creaţia artistică, izvorîtă din realităţile ţării noastre. Căci în conştiinţa inimosului colectiv artistic brăilean este mereu viu îndemnul tovarăşului Nicolae Ceauşescu : **„Avem nevoie de opere de artă de toate genurile şi pentru toate vîrstele, copiii vor să cunoască şi pe Făt-Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască şi pe Făt-Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptate socială şi naţională"...**

A. PLOIEŞTEANU

În ultimul deceniu, parcul auto al țării a crescut cu 114 la sută. Este o adevărată explozie, drumurile publice fiind luate cu asalt. Practic, fiecare al optulea cetățean, în vîrstă de peste 18 ani, este deținător al permisului de conducere. În anii viitori, ritmul traficului rutier se va intensifica.

În aceste condiții, un accent deosebit se pune pe activitatea de educare, atît a conducătorilor auto, cît și a pietonilor, pentru cunoașterea și respectarea regulilor de circulație. Anul 1979 face dovada eficienței eforturilor întreprinse în acest sens : față de anul precedent, numărul accidentelor a scăzut cu 9,4 la sută.

ÎN FOLOSUL AUTOMOBILIȘTILOR ȘI NU NUMAI AL LOR

Ce gîndește șoferul și ce pietonul

Examinînd cauzele și dinamica accidentelor de circulație, specialiștii au ajuns la concluzia că, în cel puțin 90 la sută din cazuri, vinovat de producerea accidentelor este omul, respectiv comportamentul său negativ. Iată, de ce, se consideră necesară trecerea rapidă, în urma unui proces educațional multilateral, la adaptarea conduitei preventive — etapă superioară de înțelegere a responsabilității, de către toți participanții la trafic, de însușire și manifestare a unei comportări de natură să întărească securitatea deplasării conducătorilor de vehicule și pietonilor. Cu alte cuvinte, atitudinea preventivă nu se limitează doar la respectarea regulilor de circulație, ci promovează ideea că prevenirea accidentelor depinde de felul în care fiecare șofer și pieton acționează pentru evitarea accidentelor din cauza altui participant la trafic ; se realizează, astfel, ridicarea răspunderii față de siguranța rutieră, de pe treapta individuală pe treapta socială. Este limpede că, de cele mai multe ori, nu este vorba de reavoință (în mod normal, nimeni nu comite cu intenție accidentul), ci de subaprecierea sau, mai des, de neprevederea pericolelor ce decurg din nerespectarea regulilor de circulație.

Statisticile arată că cei care provoacă accidentul sînt, în principal : șoferii — 56,3 la sută și pietonii — 39 la sută. O mențiune, însă : în ultimii zece ani, ponderea accidentelor cauzate de pietoni a crescut cu 31 la sută, unele dintre ele fiind grave, sau chiar mortale. Este o situație îngrijorătoare, prin efectele negative pe care le declanșează pe plan social, atît la nivelul celulei familiale, cît și al colectivelor de muncă.

În principal, pietonii provoacă accidente prin : neasigurare la traversare ; traversarea prin locuri nepermise ; lipsa de supraveghere a copiilor.

Sînt frecvente cazurile de traversare a străzii prin fața sau prin spatele autovehiculelor oprite și ivirea instantanee a pietonilor (de regulă, pasageri care au coborît din mijloacele de transport în comun), înaintea mașinilor aflate în depășire, sau care vin din sens opus ; întreruperea bruscă a traversării, în special de către bătrîni și revenirea la punctul de plecare ; chemarea copiilor, aflați pe partea opusă a drumului, de către părinți, rude etc., fără o prealabilă asigurare.

Urmarea : din rîndul pietonilor provin peste 53 la sută din numărul total al morților și peste 53 la sută al răniților.

Probleme deosebite ridică, mai ales în mediul rural, bătrînii și copiii. Primii — prin lipsa lor de receptivitate la schimbarea condițiilor de circulație, fie datorită mentalității lor („nu mă învățați voi pe mine cum trebuie să merg"), fie datorită neputinței fizice (împuținarea forțelor, reducerea văzului, a auzului, a reflexelor etc.), cei în vîrstă de peste 55 de ani reprezentînd 26 la sută din numărul total al celor care și-au pierdut viața în accidente rutiere ; copiii — datorită unei educații insuficiente, deficitare (vina purtînd-o, în egală măsură, atît școala, cît și familia).

Toți participanții la traficul rutier au răspunderi egale față de desfășurarea normală a acestuia. Faptul că pietonii nu au „permis de circulație" nu justifică actele lor de indisciplină, abordarea atitudinii „lasă, că mă ferește șoferul de accident". După cum, nu este înțeleaptă nici premisa de la care pornesc unii șoferi : „Pietonul trebuie să mă evite".

Uneori, acest lucru este posibil ; alteori, „lecția" primită este tragică și nu lasă în urmă decît durere.

Col. GH. ENE,
din Inspectoratul General al Miliției,
Direcția Circulație

O infracțiune fără drept de apel : fuga de la locul faptei

Prin natura și implicațiile sale deosebit de grave, fuga de la locul accidentului de circulație, în urma căruia a fost vătămată o persoană, este o infracțiune de sine stătătoa-

re, sancționată sever de legislația în vigoare. Împrejurările în care se petrece acest act de lașitate sînt, în esență, tipice și cazurile pe care vi le vom relata le exemplifică.

În seara zilei de 3 martie 1980, pe D.N. 7 Arad — Pecica, Gavrilă Sirca, de la I.S.C.I.P. Ceala, tatăl a 6 copii minori, în timp ce circula pe partea stîngă a șoselei, pe lîngă bicicletă, a fost izbit în plin de un autovehicul. G.S. a căzut. Mașina n-a oprit.

A fost o noapte grea pentru organele de miliție, care nu dispuneau decît de indicii mărunte : pe ghidonul bicicletei se depistaseră urme de vopsea albastră, iar în apropierea locului impactului s-a găsit mînerul ușii autoturismului. Deci, o „Dacia 1300". La spital, cercetarea amănunțită a corpului și hainelor victimei a scos la iveală alte urme de vopsea, de culoare albastru-deschis. Pînă la ora 5 dimineața s-au extras din evidență toți posesorii de autoturisme „Dacia 1300" de o asemenea culoare. A urmat apoi, investigarea în teren, mai ales la atelierele de reparații particulare autorizate. Autorul a fost identificat : Ioan Lungu din Arad, (30 de ani, tatăl a 3 copii minori) care ascunsese mașina în curtea unui prieten.

Al doilea accident evidențiază un plan mai bine elaborat de inducere în eroare a organelor de anchetă, dar cu același final.

Ion Vrînceanu își remedia un defect la motoretă, pe acostamentul D.N. Crasna — Bîrlad, la km 83 + 500. Este surprins și accidentat grav de o autospecială. Se rostogolește în șanț. Mașina dispare.

În seara aceleași zile, miliția din Bîrlad este sesizată de șoferul de pe autospeciala 31-DJ-7186 că a intrat în coliziune cu un autotren, înmatriculat în străinătate, dar neidentificat din cauza întunericului.

Două accidente, aparent fără legătură între ele. Ce au dovedit cercetările ?

Șoferul Florea Pasalega plecase dimineața de la întreprinderea de industrializare a cărnii — Craiova către comuna Bogdănești — Vaslui. După confirmarea efectuării cursei, a doua zi, face un mic ciubuc : îl transportă pe un gestionar acasă, în localitatea Rînzești. Este „cinstit". Consumă 1,5 l de vin. Mai primește pentru serviciul său, încă 2 l, din care consumă 1,2 l chiar în cabină, în drum spre Craiova. Starea de ebrietate se instalează. Nu-l observă la timp pe cel cu motoreta, deși șoseaua era liberă. Îl accidentează și fuge, convins că nu l-a văzut nimeni. Ajuns la Tecuci, întoarce, cu gîndul să întreprindă ceva pentru a încurca urmele. Avea, totuși, farul mașinii spart. La ora 21, la ieșirea din localitatea Bădeana, surprinde o căruță, care era semnalizată regulamentar, o distruge, omoară și calul, apoi își continuă cursa disperată. Se oprește la postul de miliție, unde declară că a fost lovit de un autotren din străinătate etc.

Dar, la locul primului accident s-au găsit cioburile farului drept ; în căruță, cele ale farului stîng... În fața probelor, șoferul Florea Pasalega și-a recunoscut vinovăția.

Cîteva concluzii : nici F.P. nu a dat primul ajutor victimei, aceea ce l-ar fi făcut vinovat numai de producerea accidentului, dar nu și de plecarea de acolo, fără încuviințarea organului de miliție ; de regulă, sînt lăsate în părăsire victime-pietoni ; de multe ori, transportarea rapidă a celor vătămați la primul post de ajutor sanitar s-a soldat cu salvarea vieții acestora. Atît șoferul din Arad, cît și cel din Craiova, nu i-au ajutat pe cei cărora le-au provocat suferințe, lipsindu-i de eventuala și unica șansă de a fi salvați.

Încercările lor de a scăpa basma curată au fost dejucate. Ceea ce se întîmplă, de regulă, cu toți cei ca ei. Ca să nu mai vorbim de răspunderea morală : cum poți trăi, ascunzîndu-te toată viața, cînd știi că ai suprimat viața unor oameni nevinovați ?

P. STOENESCU

SFATURI TEHNICE PENTRU ECONOMISIREA CARBURANȚILOR

Întreținerea corectă a autoturismelor, efectuarea unor reglaje strict după indicațiile constructorilor au influență nu numai asupra durabilității diferitelor ansamble, dar conduc la realizarea unor importante economii de carburanți și lubrifianți. Este deci utilă cunoașterea de către fiecare automobilist a principiilor de reglare, ca și influența pe care o au operațiile efectuate neglijent, incorect, asupra „longevității" automobilului și nivelului consumului de benzină.

Presiunile corecte din pneuri — condiție a economici

Greșit se crede că abaterea presiunii reale din pneuri față de cea prescrisă, cu valori de ordinul zecimilor de atmosferă, nu aduce prejudicii anvelopelor și nu influențează substanțial consumul de carburant. Trebuie știut că testele au demonstrat ridicarea tempera-

turii interne a pneurilor, de la 85°C la 135°C şi creşterea consumului de benzină cu circa 1 litru/100 km, în condiţiile în care se rulează cu pneuri avînd presiunea cu 0,5 atm. mai mică decît cea recomandată. Pentru umflarea corectă a camerelor pledează şi un alt argument : o anvelopă cu dimensiunile de 155/13 (Dacia 1300) este supusă, la viteza de 90 km/h, unui număr de circa 900 flexiuni ale benzii de rulare şi carcasei ; cu cît presiunea din pneuri va fi mai mică, cu atît amplitudinea flexiunilor creşte, fapt ce distruge rapid aşa-numita centură, element de rezistenţă al fiecărei anvelope. În fine, tot testele au relevat reducerea durabilităţii pneurilor, cu circa 30%, dacă temperatura mediului ambiant creşte de la 10°C la + 30°C. Concluziile ce se impun se referă la verificarea, cel puţin o dată pe săptămînă, a presiunii din pneuri, ştiut fiind că majorarea celei prescrise cu 0,1—0,2 atm nu aduce prejudicii maşinii, în timp ce exploatarea pneurilor sub presiunea prescrisă determină creşterea consumului de benzină şi degradarea rapidă a benzilor de rulare şi carcaselor. Totodată, trebuie reţinut faptul că vara uzura pneurilor este mai rapidă, fapt ce impune abordarea cu viteze moderate a curbelor, ca şi evitarea acceleraţiilor sau a frînărilor bruşce. Pneurile au „limbajul" lor, care poate fi interpretat astfel : dacă se constată uzura părţii mediane a benzii de rulare, rezultă că pneul a fost exploatat în condiţii de presiune mare ; dacă pneul s-a uzat exagerat către flancuri, rezultă că pneul a fost utilizat în condiţii de presiune scăzută. În cazul cînd, pe banda de rulare, apar inegalităţi ale înălţimii profilului, porţiunile mai înalte alternînd cu porţiuni mai uzate, acestea pot fi semnele „obosirii" amortizoarelor. Apare, deci, total dezavantajoasă utilizarea unui amortizor defect ; el poate deteriora un pneu care costă aproape dublu.

Verificarea sistemului de aprindere

Randamentul termodinamic convenabil al motorului implică un consum minim de carburant pentru obţinerea unei anumite puteri, ceea ce trebuie să admitem, constituie obiectivul oricărui automobilist. Dar dacă sistemul de aprindere are componentele defecte sau dereglate, pe lîngă deteriorarea rapidă a ambreiajului, se instalează consumul exagerat de carburant.

O bujie exploatată mai mult de 15 000—20 000 km poate fi defectă, fără ca posesorul autoturismului să sesizeze acest fapt. Dacă bujia, avînd rezistenţa ceramică slăbită sau electrozii deterioraţi, asigură, totuşi, producerea a 70—80% din descărcările electrice, această diminuare a regimului ei de lucru nu este sesizată, întrucît nu determină o scădere substanţială a puterii motorului ; dar, consumul de carburant creşte proporţional cu cilindreea motorului, întrucît la 100 de cicluri dintr-un cilindru, 20 sau 30 au drept consecinţă evacuarea în atmosferă a amestecului carburant nears. Aceasta poate însemna creşteri ale consumului, variabil şi în funcţie de cilindreea motorului, a cărui limită inferioară este situată între 300 ml şi 1 000 ml/100 km, pentru autoturismele mai des întîlnite la noi în ţară. Curăţarea unei bujii cu peria nu înseamnă recondiţionarea ei, aşa încît, după circa 15 000 km de exploatare, orice bujie trebuie să-şi înceteze „serviciul", deoarece risipa pe care o determină costă mai mult decît un set de bujii noi : la 2 000—3 000 km, bujiile uzate risipesc o cantitate de benzină cel puţin egală cu preţul lor.

O altă recomandare privind bujiile, se referă la reglarea distanţei dintre electrozi, după circa 5 000 km parcurşi. Această distanţă se măreşte fără vreo intervenţie din afară, astfel încît, la un moment dat, tensiunea disponibilă a sistemului nu poate asigura apariţia scînteii între electrozi. Aşadar, chiar o bujie încă bună poate prilejui consum exagerat de benzină, dacă distanţa dintre electrozi nu este reglată periodic.

Controlul şi curăţarea contactelor ruptorului sînt operaţii a căror periodicitate este de aproximativ 10 000 km rulaţi de autoturism. Perlarea platinilor — sau oxidarea lor, cum se spune de obicei — măreşte rezistenţa electrică a acestor contacte, fapt ce se traduce prin scăderea tensiunii în înfăşurarea primară a bobinei de inducţie ; odată cu aceasta, raportul de transformare al bobinei de inducţie fiind o constantă, se reduce şi valoarea tensiunii din secundarul bobinei, după care apariţia scînteii între electrozii bujiilor are loc după criterii întîmplătoare.

Oxidarea contactelor ruptorului avînd ca urmare dispersia ciclurilor motorului sau, cum se mai spune, „ratarea scînteilor", determină creşterea consumului de carburant, acoperirea pistoanelor şi pereţilor camerei de ardere cu un strat gros de calamină, în ultimă instanţă, deci, creşterea necontrolată a raportului de compresie, fenomen ce poate perturba grav procesul arderii amestecului carburant.

Curăţarea contactelor ruptorului trebuie făcută cu o pilă fină şi nu cu hîrtie sau piatră abrazivă de polizor. Raţiunea pentru care sînt contraindicate ultimele două materiale abrazive este că din ele se desprind particule fine, dure, care se incastrează în materialul platinilor, apărînd pe ele suprafeţe electrorezistente.

Reglarea sistemului de aprindere

După circa 10 000—15 000 km rulaţi de autoturism, distanţa dintre contactele ruptorului se diminuează, fapt ce are două consecinţe : se măreşte unghiul (măsurat în grade/rotaţie a axului cu came al distribuitorului) numit dwell şi se reduce avansul aprinderii. Mărirea unghiului dwell, deci a unghiului de închidere a platinilor, determină oxidarea

rapidă a contactelor ruptorului. Diminuarea avansului aprinderii are drept urmare producerea tardivă a scînteii între electrozii bujiilor, fapt ce conduce la dispersia ciclurilor, supraîncălzirea motorului, în ultimă instanță, la consum exagerat de carburant. Un exemplu : la autoturismul Dacia 1300, prin modificarea avansului cu —3°, consumul de carburant crește cu aproximativ 500 ml/100 km.

Așadar, stabilirea unei distanțe corecte între „platini", de regulă cota prescrisă este de 0,35 mm — 0,45 mm, în funcție de tipul mașinii, și reglarea avansului inițial conform prescripțiilor fabricantului, operație ce trebuie făcută cu lampa stroboscopică, sînt condiții de prim ordin ale reducerii consumului de benzină. Cu atît mai mult în cazul autoturismelor uzate, reglarea avansului inițial trebuie făcută cu lampa stroboscopică, astfel încît să se reducă influența jocului axului cu came al distribuitorului.

Reglajele carburatorului

Ceea ce face, de regulă, automobilistul amator, adică acționarea șurubului de dozaj și a celui de la clapeta de accelerație, pentru funcționarea motorului în regim de turație uniformă, la ralanti, reprezintă doar o parte din reglaje. Unul din reglajele importante pentru consumul de carburant și obținerea condițiilor de dozaj a amestecului carburant, astfel încît arderea lui să fie eficientă, este stabilirea cotei prescrise dintre plutitor și capacul camerei de nivel constant. Dacă nivelul benzinei în camera de nivel constant este „prea sus", dozajul va fi bogat, iar consumul de benzină exagerat de mare. De obicei, însă, automobiliștii amatori și nu numai ei, după ce reglează distanța minimă dintre plutitor și capacul camerei de nivel corstant, omit un alt reglaj important : cursa plutitorului, menționată cu precizie de fiecare constructor. Dacă plutitorul poate efectua o cursă foarte mare, el cade la fundul camerei de nivel constant și se înțepenește acolo, consumul de benzină crescînd spectaculos.

Un alt reglaj se referă la perechea de jicloare aer-benzină. Practica a dovedit, ca indicație de principiu, că dimensiunea acestor jicloare se supune unei reguli ușor de reținut : ultimele două cifre ale dimensiunii jiclorului de aer trebuie să fie dublul ultimelor două cifre ale jiclorului de benzină. De pildă, o pereche corect aleasă este : aer — 170, benzină — 135. Cu timpul, însă, jicloarele se decalibrează, așa încît după cîțiva ani nu se poate concepe reglarea carburatorului fără înlocuirea întregului set de jicloare. Nu recomandăm improvizații — ca de pildă reducerea diametrului unor jicloare cu liță — întrucît astfel de procedee modifică necontrolat dozajul, fapt ce conduce la risipa de carburant sau, în situația opusă, la deteriorarea motorului prin supraîncălzire (amestec sărac).

Grupaj de
Al. SOLOMONESCU

AGRICULTURĂ CU... RADIAȚII

interviu cu tovarășul
Iulian Drăgănescu,
coordonator și executant
al programului de aplicare
a radiațiilor în agricultură,
Institutul de fizică
și tehnologia aparatelor
cu radiații

— Aplicarea radiostimulării constituie una din metodele de ultimă oră, cu largi aplicații și în agricultură. Ce fel de radiații pot fi folosite în scopul creșterii producției agricole ?

— Radiațiile sînt fascicole de particule în mișcare, emise de izotopii radioactivi ai unor elemente chimice. Este vorba de radiațiile alfa, beta, gama, neutroni etc. În scopul creșterii producției agricole se folosesc radiațiile gama penetrante, de natură electromagnetică, care au marele avantaj de a nu induce reacții nu-

La soiul Triticale—5, radiostimularea semințelor de grîu este mai puternică la dozele de 500—1 500 rad

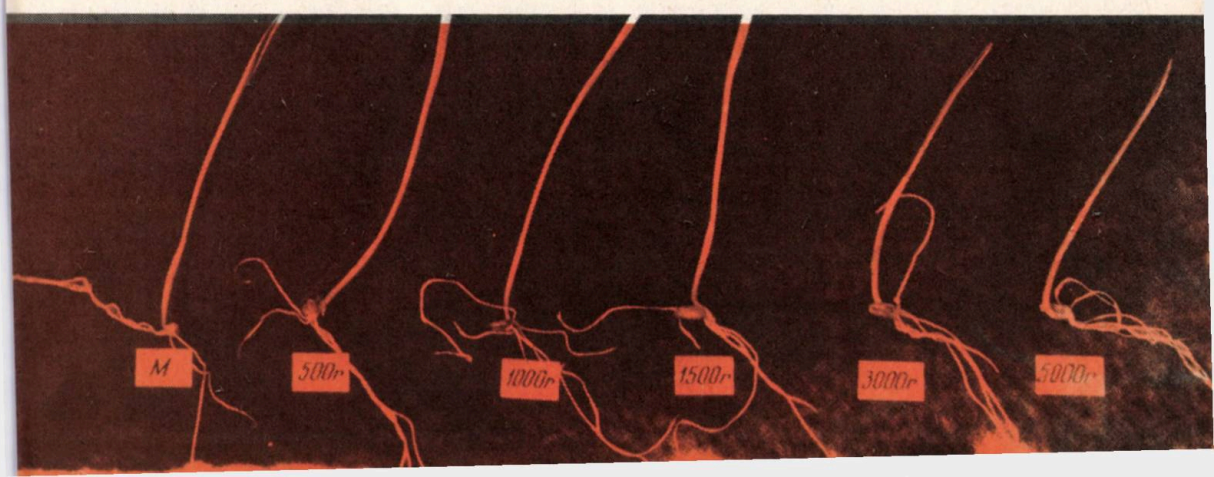

cleare în materialul biologic. Iradierea cu radiații gama obținută de la o sursă de Cobalt-60 nu provoacă radioactivitate în materialul iradiat, el putînd fi manipulat fără nici un fel de riscuri. Radiațiile au fost aplicate pînă acum la semințe, bulbi, tuberculi, butași, rizomi etc., de la 23 de culturi, respectiv la 136 de soiuri ale acestor culturi. Radiațiile gama în doze stimulative de iradiere (de la 10—5 000 rad. *) determină importante efecte : stimularea proceselor enzimatice, hormonale, a fotosintezei. În urma transformărilor biochimice care au loc în plantă se realizează o creștere a conținutului de proteine (aminoacizi esențiali) de zaharuri, vitamina C, de ulei, de substanță uscată.

— În ce constă programul de aplicare a radiațiilor în agricultură ?

— În colaborare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și cu Academia de Științe Agricole și Silvice, s-a stabilit un program de cercetare și aplicare în producție a metodei radiostimulării, în scopul creșterii cantitative și calitative a producției agricole. Lucrările au început în 1975 și vor continua pînă în 1985. Colaborăm cu cinci facultăți de agronomie din țară, 23 centre și institute de cercetare agricolă și cu 83 unități agricole de producție — întreprinderi agricole de stat, de sere și cooperative agricole. Materialul biologic este iradiat la Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații, care are în dotare sursa de Cobalt-60, adecvată programului de radiații în agricultură. Practic, urmărim să definitivăm dozele optime stimulatoare de iradiere, în funcție de cultură, soi, zonă, agrofond, climă, efecte sinergice (fertilizant + iradiere). Paralel cu programul de radiostimulare, se realizează cercetări privind radiomutageneza și radioconservarea produselor agroalimentare.

*) Radul este unitatea de măsură a dozei absorbite de materialul biologic.

— Ce rezultate s-au obținut pînă acum, și care este eficiența economică a radiostimulării ?

— În primul rînd se obține **un spor cert de producție.** La porumb, bunăoară, în unitatea agricolă Sibioara, din județul Constanța, s-a cultivat HS-400. La cultura cu sămînță iradiată, producția a fost de 8 900 kg/ha față de 7 900 kg/ha pe lotul martor ; tot aici, la HS-415, sporul a fost de 900 kg/ha. La fasole verde, pe 48 hectare aparținînd C.L.F.-Băilești, județul Dolj, producția de păstăi a fost de 3 450 kg/ha, față de 2 730 kg/ha la lotul martor, sporul fiind de 26 la sută.

La grîu, cultura din semințe iradiate, din soiul „Ceres", a produs, la Stațiunea de cercetări agricole și zootehnice Oradea, 4 310 kg/ha, față de 3 770 kg/ha, pe lotul martor, plusul fiind de 14,3 la sută.

În legumicultură s-au obținut rezultate deosebit de valoroase, prin radiostimulare, atît la culturile de cîmp, cît și la cele din sere. La Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, Stațiunea de cercetări legumicole Bacău și Facultatea de agronomie Timișoara, plusul de recoltă a fost de 10—12 la sută la tomate, 10—15 la sută la ardei, 12—16 la sută la castraveți și 15 la sută la ceapă. La Întreprinderea de sere Vitan-București, sporul obținut la hectar a fost de : 10 tone la soiul de tomate „Sonato", 7 tone la soiul „Nemarex", 5 tone la „Nemavit", 7 tone la „Vemone", 10 tone la soiul „Angela".

Alt efect cu importantă semnificație economică este **timpurietatea** produselor, legumicole în special. Recoltarea culturilor se poate face cu 6—20 zile mai devreme, ceea ce permite obținerea unor prețuri mai bune, respectiv creșterea beneficiilor cu 10 000—12 000 lei pe hectar.

O semnificație deosebită are, totodată, **creșterea valorii nutritive** a produselor. La porumb, de pildă, conținutul de proteină poate spori cu 3—7 la sută, la grîu cu 5—10 la sută. La soia, conținutul de ulei crește cu peste 30 la sută. La legume, conținutul de vitamina C se mărește cu 5—10 la sută la tomate și cu 10—33 la sută la ardei, în funcție de soi. Se îmbunătățește, în același timp, **valoarea comercială** a fructelor, producția de calitatea I sporind cu 10—20 la sută.

Nu mai puțin demn de menționat este faptul că radiostimularea determină o deosebită **vigurozitate** culturilor, ceea ce conduce la mărirea rezistenței lor față de diferite boli. La tomate, de exemplu, culturile rezistă mai bine la Fusarium, Verticillium și Corynebacterium michiganense ; ele dau fructe apreciate la export, aportul valutar crescînd, la sere, cu 7—10 la sută.

— Ce perspective sînt de valorificare în marea producție a acestei moderne tehnologii ?

— Există un program etapizat în legătură cu valorificarea metodei de radiostimulare, pe baza asigurării, pentru diferitele zone de interes agricol, a unor surse de iradiere gama. Proiectarea acestor stații de iradiere va fi realizată de către I.F.T.A.R. Menționăm că la aceste stații se vor asigura atît radiostimularea cît și radioconservarea produselor agroalimentare. Investiția, după calculele noastre, poate fi amortizată, datorită eficienței economice ridicate ce se obține, într-un timp foarte scurt. Noi am dori ca, cel puțin în patru zone — în Bărăgan, Cîmpia vestică, Cîmpia Olteniei și Moldova — să se creeze, mai repede decît s-a prevăzut, asemenea stații. Rezultatele obținute pînă în prezent sînt de natură să determine la factorii de decizie o și mai mare receptivitate, mai multă promptitudine în crearea tuturor condițiilor materiale, inclusiv de pregătire din timp a cadrelor, pentru generalizarea acestei metode care nu concurează nici o altă metodă practicată în agricultură, ci adaugă un spor de producție, de calitate, de eficiență economică.

V. STANCU

UN „VALET“ NUMIT COMPUTER

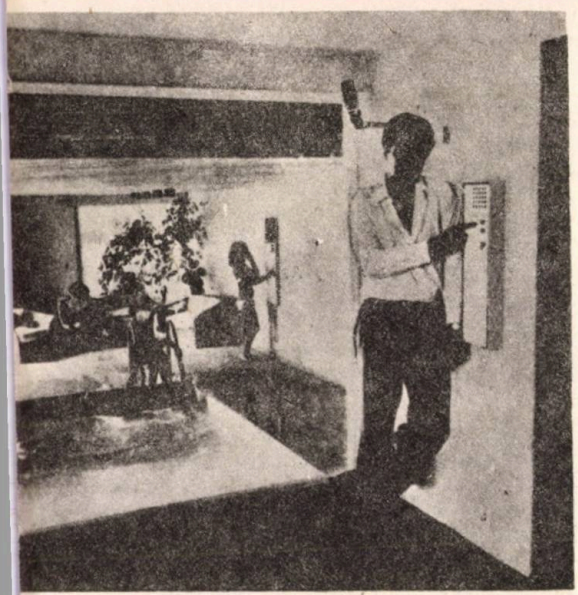

Locuința computerizată a lui Pierre Sarda

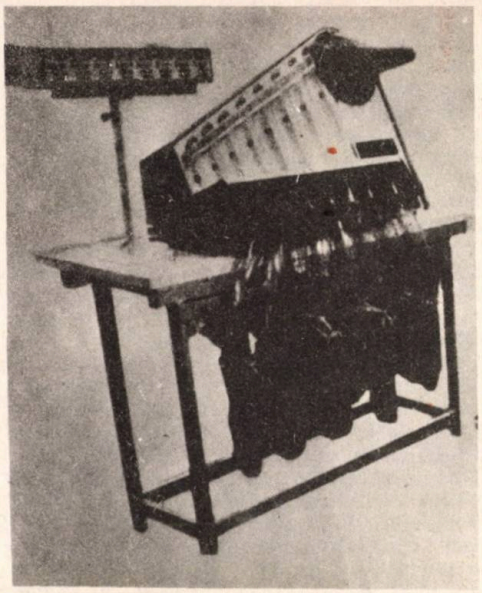

Minicomputerul-casier, care triază monezi și bancnote

Cine trece prin fața casei lui Pierre Sarda, aflată în Rhode-Saint-Genèse din Bruxelles, nu observă nimic deosebit : o vilă, ca multe altele. Nici faptul că, sunînd la intrare, o voce l-ar întreba cine e și ce dorește, iar dacă proprietarul consideră necesar, ușa s-ar deschide automat nu reprezintă ceva nemaivăzut. Abia cînd ar intra în casă, vizitatorul și-ar da seama că apartamentul acesta nu-i ca oricare altul. Dacă Pierre Sarda s-ar afla tocmai atunci, să zicem, în baie, știind cine a venit (căci l-a văzut, încă de cînd a sunat, pe unul din ecranele TV cu circuit închis), oaspetele ar fi invitat să ia loc, iar un ibric electric ar porni să fiarbă cafeaua și apoi să i-o servească, în timp ce gazda ar discuta cu el de la distanță. Și aceasta, pentru că, de oriunde s-ar afla, Sarda sau soția lui, pot acționa asupra a tot ce se întîmplă în casă. Sună telefonul ? Nu trebuie să se deranjeze să ridice receptorul : apasă pe un buton și din oricare colț al apartamentului poate discuta cu cel ce l-a chemat. A plecat de acasă și i se pare că a lăsat un robinet deschis ? E de-ajuns să facă un număr de telefon și să ceară să se verifice robinetele, iar dacă vreunul a fost uitat, să dea ordin să fie imediat închis. Vrea să știe dacă i-a sosit vreo scrisoare, în timp ce nu e acasă ? O întrebare prin telefon și răspunsul i se dă pe loc. E nevoie ca iarba din curte să fie tunsă ? La o apăsare de buton (sau la un ordin dat telefonic din orice oraș al lumii) mașina de tăiat iarbă pornește și nu lasă nici un fir netăiat.

Cine face toate acestea ? „Valetul“ creat chiar de proprietarul casei (inginer electronist de profesie), valet ce stă nemișcat într-o mică încăpere aflată sub scară. Căci acest „servitor“ omniprezent și neobosit nu-i altceva decît un computer.

Pierre Sarda nu are copii și de aceea „valetul“ electronic îl servește doar pe el și soția lui. Dacă ar fi avut, desigur ar fi procedat ca un cercetător englez, care devenind din nou tată (avînd, deci, oarecare experiență în acest sens) a creat o „doică electronică“, menită să supravegheze copilul în timpul nopții. În momentul cînd fiica lui — care are cîteva săptămîni — scîncește, „doica“ o leagănă și îi șoptește, cu vocea mamei sau a tatălui, cuvinte liniștitoare. Și cum fetița va crește, specialistul britanic a început să proiecteze un robot care adoarme copiii spunîndu-le povești.

Desigur, asemenea instalații — unicate — sînt încă foarte scumpe (cea a casei din Bruxelles costă cam 1 milion de franci), dar au apărut și prototipurile unor computere „domestice“ al căror preț s-ar putea să ajungă, nu peste multă vreme, destul de accesibil. Astfel, în Franța, a fost creat un „creier electronic“ (destinat producției de serie) care „contabilizează“ bugetul gospodăriei, are o memorie plină de meniuri și rețete culinare,

calculează impozitele, împiedică risipa de energie prin intermediul unor microprocesoare instalate la mașinile de spălat, de gătit și la alte aparate casnice, cînd stăpînii sînt plecați păzește casa (și anunță poliția dacă cineva încearcă să forțeze ușa), iar la nevoie face și pe meditatorul pentru copii, căci memorează orice fel de lecții, de la cele de matematică la cele de istorie. În Japonia a și fost pus în vînzare un microcomputer care se atașează televizorului și facilitează dialogul dintre om și acesta. „Fă sunetul puțin mai tare", „Treci pe canalul trei", „Întrerupe contactul" spune omul, iar aparatul îi răspunde cu o voce feminină plăcută : „Am înțeles" (și execută manevra cerută) sau : „Repetați, vă rog, nu am înțeles". Creatorii aparatului au declarat că acest aparat este doar o primă etapă spre realizarea unei mașini de scris computerizată, care va dactilografia direct după dictare.

Iată, așadar, cum, în zilele noastre, în condițiile revoluției științifico-tehnice, creațiile de vîrf, cu deosebire ale electronicii, informaticii, ciberneticii își fac drum nu numai în uzine și laboratoare, ci și spre casele noastre. De la cazurile izolate, de la unicatele amintite mai sus, treptat se trece la utilizarea din ce în ce mai amplă a computerelor și în activități extraproductive. Desigur, nu este încă vorba de folosirea computerului în masă, căci pînă la generalizarea unor asemenea echipamente mai trebuie depășite multe obstacole (inclusiv, cel al prețului destul de ridicat), dar s-au și făcut pași spre aceasta. Astfel, într-o localitate de lîngă Paris, la Vélizy, 2 500 de locuințe au fost cuprinse în sistemul TELETEL, cu ajutorul căruia, fără a se deranja de acasă, beneficiarii lui pot reține bilete pentru orice cursă de avion, pot afla ce telefon are medicul cel mai apropiat, cum se prepară o anumită mîncare sau pot comanda mărfuri de la orice magazin etc. Totul se face prin intermediul unui televizor — care, aici, are rol de terminal al calculatorului electronic — conectat nu la antenă, ci la rețeaua telefonică. Întrebarea (cererea) se face printr-o claviatură, iar răspunsul apare fie pe ecranul T.V., fie sub forma unor fișe. Eficiența TELETEL-ului este de pe acum apreciabilă. Între altele, s-a calculat că, în Franța, prin generalizarea acestui sistem s-ar renunța la tipărirea periodică a diferitelor anuare, cărți de telefon etc, ceea ce ar economisi, în fiecare an, sute de mii de tone de hîrtie. Un sistem asemănător, denumit PRESTEL, este testat și în Anglia. Cu ajutorul unei tastaturi foarte simple, cei 1 500 de abonați solicită — și primesc — texte din presă, informații enciclopedice și multe alte date. Dacă cuiva i se defectează, să zicem, automobilul poate solicita consultații tehnice referitoare la modul de îndepărtare a defecțiunii.

În același timp s-au creat felurite echipamente de calcul cu o arie mai restrînsă de utilizare, dar care preiau tot mai multe din preocupările cotidiene ale omului. De pildă, există acum minicomputere-dactilografe (care reține în memorie textele și apoi le reproduc rapid și în numeroase copii, cu ajutorul unei mașini electrice de scris), computere-casier (ce numără și triază automat monedele sau bancnotele, făcînd fișicuri sau pachete și descoperind falsurile), computere-coafor (ce memorează toate datele referitoare la părul și figura clientei, recomandîndu-i pieptănătura cea mai potrivită), computere-chelner (care pregătesc 200 de meniuri, le servesc și indică prețul consumației), computere-barman (avînd la dispoziție 120 de sticle cu diverse băuturi, servește oricare dintre ele sau face cele mai sofisticate cocteiluri, neuitînd nici nota de plată), computere care țin evidența... bagajelor pierdute pe aeroporturi (indicînd, la cerere, locul unde se află), computere-coregraf (ce proiectează, pe un ecran, dansul unei balerine, executat cu fidelitate și — la nevoie — descompus în detalii, pentru a fi mai ușor învățat), computere cu ajutorul cărora se pot rezerva locuri la teatre (la „Comedia franceză" din Paris funcționează un asemenea „creier electronic") sau se pot supraveghea umiditatea, temperatura, concentrația gazelor nocive, luminozitatea în sălile de expoziție și pune în mișcare aparatele de condiționare (ca cel de la „National Gallery" din Londra).

Desigur, posibilitățile computerelor ca ajutoare ale omului în viața de zi cu zi sînt mult mai vaste. Specialiștii afirmă că nu vor trece prea mulți ani și ele vor fi la fel de răspîndite în casele oamenilor cum sînt astăzi „banalele" — dar, pînă acum două-trei decenii foarte rarele — televizoare.

DAN LĂZĂRESCU

DUPĂ PRIMA LECTURĂ

1. Citiți cu atenție următoarele nouă cuvinte : ac, ață, brad, baros, cabană, calapod, desfunda, dicționar, imaginativ. Puteți spune după ce criteriu au fost așezate în această ordine ?

2. Stabiliți după ce criteriu au fost alese numele localităților românești, care urmează, și ce localitate face excepție, deci nu-și are rostul în această listă : Arad, Bacău, Cluj-Napoca, Iași, Piatra Neamț, Buzău, Ploiești, Roman, Brașov, Reșița.

3. Care este elementul comun al obiectelor din lista următoare : nasture, roată, monedă, rolă de magnetofon, capac de oală, piuneză ? După 5 minute, verificați-vă răspunsurile la pag. 207.

AVEM ÎN VEDERE CA, ÎN PERSPECTIVĂ, ÎN JUDEȚELE CU UN INALT NIVEL DE DEZVOLTARE, INCLUSIV ÎN CAPITALĂ, SĂ NU MAI AMPLASĂM NOI UNITĂȚI INDUSTRIALE. MAI MULT CHIAR, UNELE UNITĂȚI DE MAI MICĂ TEHNICITATE VOR FI MUTATE, TREPTAT, ÎN LOCALITĂȚILE DIN JURUL ORAȘELOR.

NICOLAE CEAUȘESCU

ÎȘI SPUNE CUVÎNTUL CONLUCRAREA UZINEI CU SATUL

Ce poate face un fiu al satului, cînd nu uită de satul său, și legea îl ajută să facă? Multe, cînd satul însuși îl ajută !... Dovezi ? Iată una în însemnările care urmează.

Încă de acum cîțiva ani, proaspăt numit în funcția de inginer șef al Întreprinderii de sîrmă și produse de sîrmă-Buzău, **Eugen Sandu** — fecior ridicat din comuna buzoiană Pîrscov — s-a gîndit la consătenii săi care, lucrînd în noile unități industriale ale municipiului, erau nevoiți să se scoale cu noaptea în cap și să irosească timp bun, făcînd navetă. „De ce nu ne-am duce noi la dînșii cu unele activități industriale, așa cum recomandă conducerea de partid și de stat ?". Și, ca un bun cunoscător al comunei, știind la Pîrscov o construcție nefolosită, care ușor se putea transforma în hală de producție, a făcut demersuri pentru a se amplasa acolo o secție satelit de sîrmă și bare trase. Ideea tînărului inginer șef, bine argumentată, a fost transpusă în viață și astfel, puterea economică a comunei a crescut, ca peste noapte, cu o producție industrială de 40 de milioane lei pe an, ceea ce nu reprezintă puțin, mai cu seamă cînd întreg personalul muncitor se ridică la numai 15 oameni.

Pornind de la această realizare, inginerul **Eugen Sandu** — între timp devenit director al uzinei — s-a gîndit că la Pîrscov, comună ce a pășit pe calea urbanizării, s-ar putea organiza și alte activități industriale eficiente, care să reducă numărul navetiștilor și, mai ales, să contureze acel nucleu economic puternic, prin care comuna să cunoască o reală și rapidă transformare în oraș agroindustrial. În acest sens, o idee cu totul deosebită i-a fost sugerată chiar de consăteni, în primăvara lui 1980, cu prilejul alegerilor de la 9 martie, cînd oamenii l-au desemnat să-i reprezinte ca deputat în consiliul popular județean. „Întîlnindu-mă cu alegătorii — își amintește directorul uzinei de sîrmă — am înțeles că satele aveau mare nevoie de caiele, numai în județul Buzău fiind necesare cîteva milioane pe an".

Pornind de la această discuție, receptiv cum îi este felul, fiul satului Pîrscov a început să se ocupe de rezolvarea unei probleme de mare interes pentru sate : asimilarea în fabricație a producției de caiele!

Trecem peste anevoioasele etape ale producerii de utilaje, ale introducerii în fabricație a sîrmei cu un profil special și a tehnicii de obținere a produsului finit. Esențial rămîne faptul că atît de mult solicitatele „cuie" pentru potcovitul animalelor au început să se producă, în scurt timp, la Buzău, după care transferul utilajelor ca și al celor cîțiva lucrători anume specializați (toți din Pîrscov) lîngă secția de sîrmă și bare trase nu a fost decît o treabă pur organizatorică. Astfel, primind tot sprijinul din partea organelor județene, deputatul Eugen Sandu, inginerul plecat dintre fiii satului de munte Pîrscov, nu numai că a contribuit la ridicarea potențialului economic al localității natale, dar încurajînd industria în sat, pentru sat, cu forțele satului — a realizat un important cîștig pentru uzină și chiar pentru țară. „Practic — precizează inginerul Sandu — nu numai că sîrma prelucrată își sporește valoarea de circa 10 ori, cu eforturi materiale destul de reduse, însă, asimilînd în producție caielele, am reușit să răspundem unei necesități de mare interes, mai cu seamă acuma, cînd se acordă atîta atenție folosirii animalelor de muncă...".

De unde se vede că, spre lauda unor fii ai satelor și a consătenilor, multe se pot face acolo unde există inițiativă, hotărîre și dragoste de muncă.

AUREL IVAN

„În cincinalul 1981—1985 se va acorda o deosebită atenție dezvoltării industriei mici și artizanale, pe baza folosirii unor resurse locale de materii prime, cum sînt: piatra de carieră și de rîu, argilele, deșeurile de marmură, tufurile vulcanice, răchita, papura, paiele, sorgul, foile de porumb și alte produse secundare din agricultură..."

(Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985)

Din experiența C.A.P. Suraia, județul Vrancea

VENITURI MARI DIN... MICA INDUSTRIE

Străbună vatră românească, renumită cîndva doar prin podgoriile sale, Țara Vrancei se afirmă în ultima vreme tot mai mult pe tărîmul industriei.

Iată, aici, la Suraia, comună din zona de șes, grîul, orzul, porumbul, sfecla de zahăr, floarea — soarelui, plantele de nutreț, cultivate anual pe mai bine de 4 000 hectare, au prins a face casă bună cu mica industrie.

— Începutul, își amintește **Tudor Bădilă,** inginerul șef al cooperativei agricole, l-am făcut cu zece ani în urmă, punînd bazele unei secții de împletituri din răchită. Am pornit-o modest, cu numai trei oameni. Astăzi, în atelierul de aici și în cel de curînd înființat în satul Băilești, lucrează aproape 170 de cooperatori, în marea lor majoritate tineri.

— N-a fost greu să-i atragem, e de părere **Victor Dogaru,** șeful secției. Surăianul de cînd se știe învață de mic copil să împletească nuiele. Meșteșugul rudimentar a fost însă ridicat la rang de industrie.

E o plăcere să-i vezi pe împletitori la lucru. **Vasilică Ioan, Nicolae Repede, Mariana Lene** (numele contrastează flagrant cu iuțeala mîinilor), **Vasilica Mardaru, Petruța Petrea,** trec cu o uimitoare dexteritate răchita — fiartă, decojită și jeluită de alți colegi de-ai lor — prin urzeala de nuiele.

Sortimentul produselor este deosebit de variat. Ca utilitate, dar și ca formă. Se fac minunate coșuri pentru piață, pentru fructe, pentru flori, pentru pîine și produse de cofetărie, pentru sticle, pentru... cîini și pisici, butoaie pentru rufe, pătuțuri pentru copii, port-bébé și, tot pentru cei mici, cărucioare de păpuși. De altfel, după cum ne asigură meșterii-împletitori, ei sînt în stare să execute din răchită orice fel de obiect (pînă și mape-diplomat). E suficient să li să indice modelul și să primească, bineînțeles... comanda.

— O meserie, într-adevăr, frumoasă, remarcăm.

— Dar și bănoasă, completează contabilul șef al cooperativei. Din vînzarea produselor din răchită obținem anual zece milioane de lei.

— Parteneri comerciali ?

— Se găsesc. În țară, dar mai ales în străinătate. Exportăm produse în Italia, Franța, Olanda, Republica Federală Germania, Austria.

— Cîștigul cooperatorilor ?

— Bun. Și cu tendințe de creștere. Se lucrează în acord global. S-a ajuns la o medie lunară de 1 600 de lei. În plus, cooperatorii care efectuează minimum 300 de zile pe an, primesc concediu plătit.

În aceeași incintă gospodărească a cooperativei, poposim și la secția-soră a celei de împletituri, cea de tîmplărie. Denumire improprie, de altfel. Pentru că, din cîte ne dăm seama, caracterul său este mult mai complex. Cei 90 de cooperatori care lucrează aici produc box-paleți, ambalaje și grătare pentru uscat fructe, panouri pentru baze volante de depozitare a cerealelor, cozi de unelte, mobilă pentru populație și unități școlare. Atelierul de prestări servicii, afiliat secției, execută însă și suduri metalice, sobe, lucrări de zidărie etc. Ponderea micii industrii în producția globală a unității a ajuns deja în 1980 la aproape 40 la sută. În viitorul cincinal va fi de cel puțin 50 la sută.

Așadar, milioane, zeci de milioane lei din nuiele, pietriș, lemn inferior, dar superior valorificat și, mai presus de toate, din inițiativă și spirit gospodăresc. Cooperatorii din Suraia merită, deci, toată lauda, pentru modul cum înțeleg să participe la aplicarea Programului-directivă, aprobat de cel de-al XII-lea Congres al partidului, cu privire la dezvoltarea industriei mici și artizanale.

P. VĂRĂȘTEANU

La Cezieni, județul Olt
ACOLO UNDE RENASC STRĂVECHI TRADIȚII

- **Concurs anual de cusături**
- **Expoziția „Lada cu zestre"**
- **O variată gamă de împletituri din răchită**

Cezieni. Cuprinsă așezare oltenească din cîmpia Caracalului. Comună de oameni gospodari a căror faimă începe să dea ocol țării. Ba să-i și depășească hotarele. Căci, pe lîngă lăudabila lor pricepere în a lucra pămîntul, materializată în recolte situate an de an la cote dintre cele mai înalte, cooperatorii din Cezieni, mai bine zis cooperatoarele, pentru că ele sînt preponderente în ansamblul forței de muncă locale, s-au dovedit în anii din urmă a fi de neîntrecut și în arta de a înnobila răchita și de a „picta" cu acul pe pînza topită. Două îndeletniciri ale căror începuturi se pierd în vremuri, dar care aici, la Cezieni, ca în multe alte locuri din țară, erau pe cale de a fi date uitării.

— Cînd cu vreo șapte-opt ani în urmă m-am încumetat să ies la plimbare în costum național, cusut de mine, mărturisea cooperatoarea Antonina Ghican, fetele și femeile din sat, gătite care mai de care în straie orășenești, m-au privit cu mirare. Dar eu nu m-am arătat rușinată. Am ținut capul sus și am purtat cu mîndrie iia noastră oltenească. Acum...

Am citat-o pe Antonina Ghican pentru că, într-un anume fel, de numele ei se leagă reînvierea pe aceste meleaguri a străvechii arte a cusăturilor. De al ei și, în egală măsură, de al inginerului Tudor Dănacu, președintele cooperativei agricole, agronom în stare să-și onoreze deplin profesia, dar și suflet de o rară sensibilitate pentru tot ceea ce înseamnă frumos, pentru tot ceea ce se cheamă creație umană.

— Sîntem datori, zicea el, să lăsăm în urma noastră măcar o dîră. Să dăm urmașilor un semn c-am trăit cîndva pe-aici. O facem clădind, dar și păstrînd nealterată această oglindă a sufletului românesc care-o constituie portul nostru strămoșesc. A fost greu pînă am reușit să le reobișnuim pe cîteva dintre cooperatoare cu acul și arniciul. Am inițiat un concurs, apoi un curs de calificare, cu durată de doi ani, figurînd ca filială a Școlii de artă populară de la Slatina. Instructor este chiar Antonina noastră care, la ediția trecută a Festivalului național „Cîntarea României" a cucerit locul doi pe țară, pentru măiestria cu care știe să-și așternă gîndurile pe pînză, cu acul.

Aflăm că, pînă în prezent, mai bine de 60 de cooperatoare au și primit certificatul de absolvire a cursului amintit. Printre proaspetele „cusătoare" cu atestat : Constantina Enache, Anicuța Riza, Marilena Militaru, Clara Drăghici, Constantina Petcan, Elena Ghican și Maria Mitrana. La ediția din 1980 a concursului, a șaptea de la inițierea acestuia, desfășurat în chiar ziua în care locuitorii comunei au aniversat 30 de ani de la constituirea cooperativei agricole, au participat zeci și zeci de cooperatoare. Concursul propriu zis a fost întregit prin organizarea unei expoziții, intitulată sugestiv „Lada cu zestre". Pe lîngă splendide ii și fote, remarcabile prin paleta coloristică și finețea stilizărilor, au fost expuse numeroase covoare, macate și carpete oltenești. Cele mai reușite au fost premiate, pe baza aprecierilor formulate de un juriu competent, alcătuit din specialiști de la județ.

Așa cum spuneam, cooperatorii din Cezieni sînt renumiți însă și prin iscusința cu care împletesc răchita. Cooperativa agricolă și-a organizat o secție specializată în împletituri, care produce mobilă pentru holuri și terase, coșuri pentru rufe și pentru piață și multe alte obiecte de uz gospodăresc. Produsele ieșite din mîinile celor peste 90 de cooperatori care își desfășoară activitatea în cadrul secției (în 1980 există contracte în valoare de peste două milioane de lei), sînt deosebit de apreciate, atît în țară cît și în străinătate, în țări ca Danemarca, Anglia, Franța, Italia etc. După cum ne spunea președintele cooperativei, în cincinalul viitor activitatea secției va fi dezvoltată simțitor, urmînd să ajungă la un volum de circa 5 milioane lei. Și, încă un amănunt demn de luat în seamă : se preconizează crearea și a unei secții de cusături, al cărei efect se va resimți, firește, atît pe plan economic, cît și social. Vor spori veniturile cooperativei și ale membrilor săi, va fi utilizată într-o măsură tot mai mare forța de muncă a unității, îndeosebi cea feminină.

P. VOICULESCU

Pe planșetele proiectanților

AMENAJĂRILE HIDROAMELIORATIVE ALE CINCINALULUI 1981—1985

Directivele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. prevăd extinderea în continuare a amenajărilor de irigații, desecări, drenaje și de combatere a eroziunii solului în cincinalul 1981—1985, etapă hotărîtoare pe calea înfăptuirii programului național de dezvoltare în perspectivă a lucrărilor de îmbunătățiri funciare elaborat din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Devansînd, firesc, activitatea constructorilor de pe șantierele hidroameliorative, colectivul de muncă al Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — I.S.P.I.F. București a elaborat încă din anul 1980 proiectele ce vor fi transpuse în operă în anul de debut al noului cincinal. Pe planșetele de proiectare se prefigurează acum construcțiile și amenajările hidroameliorative ale celorlalți ani ai cincinalului.

O vizită prin compartimentele specializate în proiectarea diferitelor categorii de lucrări destinate sporirii fertilității solurilor ne prilejuiește cunoașterea celor mai importante amenajări hidroameliorative ca și noile soluții constructive și tehnico-funcționale promovate de specialiștii institutului în scopul reducerii consumurilor specifice de energie și materiale, atît în execuția cît și în exploatarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare.

MATERIALIZAREA UNOR EFORTURI DE LUNGĂ DURATĂ

Incursiunea noastră începe cu secția de proiectare a irigațiilor, preponderente în activitatea institutului.

— Marile sisteme de irigații ale cincinalului 1981—1985, pe care noi l-am început încă din 1979, sînt lucrări în continuare, spune ing. **Mircea Roșca**, șeful secției. Sînt lucrări de amploare deosebită, aflate din anii anteriori în faza de șantier și a căror finalizare este eșalonată, prin graficele de execuție, pînă în perioada cincinalului viitor.

Lista de „lucrări în continuare" — cum numesc specialiștii platformele care fac legătura între două cincinale, asigurînd ritmicitatea posibilă și necesară pentru materializarea unor eforturi constructive de durată — cuprinde sisteme de irigații comparabile, prin dimensiuni și nivel tehnic, cu cele mai impunătoare amenajări de acest fel cunoscute în lume.

Între obiectivele de primă mărime se disting cele de la Viișoara (care va asigura irigarea a 102 000 ha, în județul Teleorman)

Rasova-Vederoasa (66 400 ha, în județul Constanța), Ialomița-Călmățui (140 000 ha, în județele Brăila, Ialomița, Buzău și Prahova), Terasa Covurlui (189 000 ha, în județele Galați și Vaslui).

Pe lîngă datele furnizate de semnatarii proiectelor — inginerii Constantin Bîra, Victor Istrătoiu, Gheorghe Moraru și Nicolae Mucica — reținem precizarea că acestea nu vizează exclusiv combaterea secetei prin introducerea irigațiilor; potrivit orientărilor conturate pe plan mondial și concluziilor rezultate din propria experiență, ele își propun să rezolve, concomitent cu asigurarea apei — în funcție de condițiile pedoclimatice specifice fiecărei zone și microzone agricole — eliminarea sau prevenirea excesului de umiditate, combaterea eroziunii solurilor, ameliorarea terenurilor sărăturate etc.

„Lucrărilor în continuare" li se adaugă și etapele noi ale acelor amenajări eșalonate prin programe de lungă durată. Este cazul amenajării hidroameliorative complexe Mostiștea II, cuprinzînd — asemeni etapei Mostiștea I, dată în exploatare — mai multe sisteme de irigație, ca și desecare, drenaj, amenajări piscicole etc.

La sfîrșitul cincinalului, cînd se întrevede încheierea celei de a doua etape a amenajării, Mostiștea va însuma o suprafață irigată de peste 240 000 ha, situîndu-se pe primul loc în ierarhia marilor perimetre agricole irigate în țara noastră.

Categoria **lucrări noi** include și o serie de sisteme de irigații proiectate în strînsă corelare cu investițiile hidroenergetice și de gospodărire a apelor, aflate, la rîndul lor, în curs de realizare pe rîurile Olt, Siret, Buzău și altele.

PLUSUL ȘI MINUSUL DE APĂ ÎN REZOLVĂRI OPTIM EȘALONATE

Desecările și drenajele se înscriu în rîndul obiectivelor prioritare ale programului național de îmbunătățiri funciare. În cincinalul 1981—1985 se vor executa asemenea lucrări pe mai mult de un milion de hectare.

În lumina orientărilor și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei efectuate pe terenurile agricole din zona de nord a Capitalei, proiectanții de la I.S.P.I.F. — în colaborare cu specialiști din cadrul Academiei de Științe Agricole și Silvice, cercetători de la Institutul central de inginerie Băneasa, județul Ilfov, cadre didactice de la Institutul agronomic Nicolae Bălcescu din București — au conturat ansamblul de măsuri hidroameliorative în măsură să asigure prioritar eliminarea excesului de umiditate, în vederea valorificării potențialului productiv al terenurilor din zonă.

După cum ne informează dr. ing. **Julian Mihnea**, șeful secției de specialitate a I.S.P.I.F., proiectul noii amenajări vizează un perimetru de 135 000 ha din bazinele hidrografice Dîmbovița și Ialomița, din care 118 000 ha au exces de umiditate periodic. În crovuri și depresiuni de cîmpie joasă — care reprezintă circa 12 la sută din suprafața agricolă respectivă — apele băltesc în anii cu

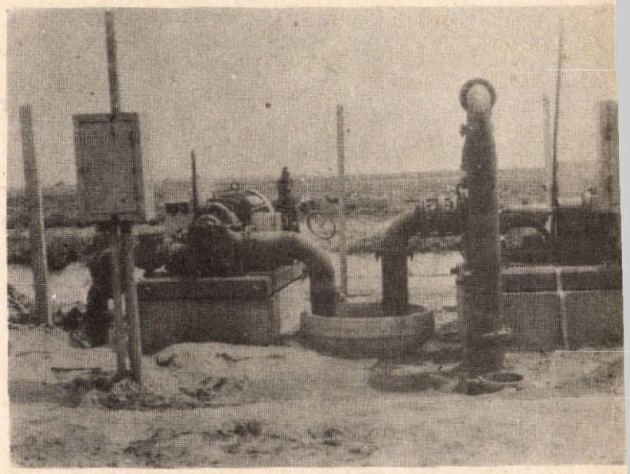

precipitații mai abundente. Totodată, în perioadele de vegetație a plantelor apar frecvent deficite de apă, evaluate la 1 000 mc/ha în anii cu precipitații medii și 1 500 mc/ha în anii secetoși.

Pentru rezolvarea în strînsă înlănțuire a problemelor excesului și deficitului de umiditate se preconizează — pe lîngă regularizarea și îndiguirea cursurilor de apă, reprofilarea firelor de văi naturale, amenajarea de acumulări — desecarea unei suprafețe de 118 000 ha și drenarea crovurilor; pe terenurile cu deficit de umiditate se va introduce irigarea; acumulările de apă necesare alimentării sistemelor de irigații vor servi și pentru producția intensivă a peștelui.

Lucrări de desecare și drenaj, îmbinate cu extinderea în perspectivă a irigațiilor, sînt proiectate și în Cîmpia de Vest, în Moldova și chiar în Delta Dunării.

Abordarea complexă și rezolvarea unitară a problemelor legate de menținerea și sporirea potențialului productiv al terenurilor agricole caracterizează și proiectele de stăvilire și prevenire a eroziunii solurilor.

Ing. Gheorghe Mihai, șeful secției de proiectare a amenajărilor antierozionale, ne relevă amploarea acestor lucrări, care se vor desfășura, în cincinalul 1981—1985, pe un milion de hectare.

Dintre obiectivele a căror proiectare constituie rodul unor ani de investigații de teren și laborator, reporterul nu poate reda, în limitele paginilor de față, decît o dimensiune spațială — suprafața : în bazinul hidroenergetic Tutova — 69 200 ha ale unităților agricole din județele Bacău și Vaslui; în bazinul hidrografic al rîului Crasna — 14 400 ha ale unităților agricole din județul Sălaj... Reperele definitorii ale lucrărilor privesc stăvilirea proceselor de degradare a solurilor prin eroziune și alunecări de teren, eliminarea excesului de umiditate.

Studii, proiecte, detalii tehnice de concepție și execuție, volume de investiții și construcții-montaj, producții preconizate pe seama noilor investiții — iată lapidar, am zice foarte lapidar, obiectul activității desfășurate de specialiștii de la I.S.P.I.F. Dimensiunea de cuprindere a muncii lor — suprafața agricolă a întregii țări, din Dobrogea și Cîmpia Română pînă în zonele colinare ale Carpaților. Rezultatele acestei laborioase activități sînt încorporate în înseși rezultatele obținute pe calea transpunerii în viață a vastului program național de îmbunătățiri funciare. Faptul că în ultimii șapte ani I.S.P.I.F. s-a situat constant în rîndul unităților de proiectare fruntașe pe țară în întrecerea socialistă confirmă remarcabilele eforturi și împliniri ale colectivului său.

SOLUȚII CONSTRUCTIVE NOI, EFICIENTE

Elaborarea proiectelor de amenajări hidroameliorative ale noului cincinal a fost precedată de o aprofundată analiză a exigențelor de ordin calitativ izvorîte din documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului, din orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru pe șantierele hidroameliorative și al întîlnirilor cu cadrele de conducere și specialiștii din domeniile proiectării și execuției construcțiilor. Pe baza acestor orientări și indicații — ne informează ing. **Virgil Dobrea,** directorul I.S.P.I.F. — conducerea institutului a inițiat importante acțiuni în vederea promovării unor noi soluții constructive și tehnico — funcționale în proiectarea și execuția amenajărilor hidroameliorative, în măsură să îmbunătățească indicii calitativi, concomitent cu reducerea consumurilor de materiale și energie.

Rod al gîndirii creatoare a specialiștilor din compartimentele de studii și proiectare, al conlucrării cu unitățile de cercetare și producție, al preocupării pentru asimilarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, noile proiecte includ, pentru fiecare categorie de lucrări, soluții constructive mai simple și mai eficiente.

Pe seama tipizării construcțiilor și a promovării de noi soluții constructive — precizează directorul institutului — consumurile de materiale și energie înglobate în construcțiile hidrotehnice și amenajările hidroameliorative ale cincinalului 1981—1985 se vor reduce cu cel puțin 25 la sută.

O altă acțiune de mare însemnătate vizează reducerea consumurilor de energie în exploatarea sistemelor de irigații. Studiul întreprins în această privință de I.S.P.I.F. se referă atît la sistemele existente, cît și la cele ce vor fi realizate, în total 5 milioane de hectare, reprezentînd aproape întreaga suprafață înscrisă în programul de perspectivă. Soluțiile preconizate (reducerea înălțimilor și distanțelor de pompare a apelor prin realizarea unor acumulări, selectarea pentru amenajare prioritară a unor perimetre în care alimentarea cu apă se poate face gravitațional, extinderea irigațiilor prin brazde, optimizarea exploatărilor etc.) vor permite reducerea cu circa 24 la sută a consumului de energie electrică, în sistemele de irigații proiectate pentru intervalul 1981—1985. Importante economii se întrevăd, de asemenea, prin acțiunea declanșată în anul 1980 pentru modernizarea perimetrelor de irigații amenajate înainte de 1970 și pentru înlocuirea — în raport cu condițiile de favorabilitate — a udărilor prin aspersiune cu udarea prin brazde.

Ion CERNEA

Sistemul de irigaţii Olt-Călmăţui
DIN PRIMUL AN, LA NIVELUL PARAMETRILOR PROIECTAŢI

În cazul sistemului de irigaţii Olt — Călmăţui, situat în sudul judeţului Teleorman, între rîurile care i-au dat numele, **parametrii tehnico-funcţionali proiectaţi au fost atinşi chiar din primul an de la darea în exploatare a celor 47 760 hectare amenajate pentru irigaţii în perimetrul său.** Această realizare deosebită a fost obţinută în anul de debut al cincinalului 1976—1980. În anii următori ai cincinalului, prin rezultatele dobîndite, sistemul Olt-Călmăţui s-a situat în mod constant pe locul întîi între unităţile cu profil similar din cadrul întreprinderii judeţene de exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare — I.E.L.I.F. Teleorman.

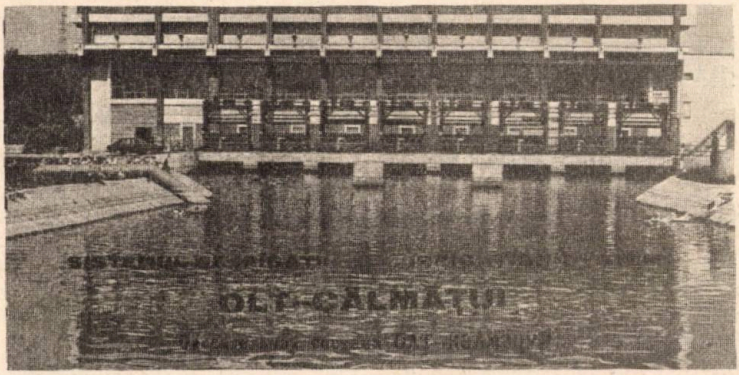

Vorbindu-ne despre factorii care au concurat la realizarea parametrilor prevăzuţi în studiul tehnico-economic al investiţiei, ing. **Gheorghe Constantin,** şeful acestui sistem de irigaţii, ţine să menţioneze nivelul tehnic ridicat al amenajării. Începînd cu instalaţiile de captare a apei şi de pompare a ei pe diferitele trepte de nivel ale terasei Dunării, pînă la ultima staţie de punere sub presiune, funcţionarea tuturor instalaţiilor este automatizată, fiind condusă de la panoul de comandă şi supraveghere centralizate. Orice defecţiune ivită în oricare dintre punctele vastei reţele de irigaţii este semnalată automat prin aparatura de teledetecţie. Atunci cînd prin simpla manevrare a butoanelor de la pupitrul de comandă şi supraveghere nu se poate remedia defecţiunea semnalată, intră în acţiune echipele de intervenţie şi reparaţii.

Noul cadru organizatoric al activităţii de exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare statuat în 1980, odată cu înfiinţarea sectoarelor unice hidroameliorative în consiliile unice agroindustriale de stat şi cooperatiste, a marcat un progres atît în privinţa întreţinerii instalaţiilor de irigaţii, cît şi în aplicarea unitară a programelor de udări. O acţiune de însemnătate deosebită întreprinsă începînd cu 1980, constă în repararea în cadrul atelierelor specializate ale sistemului nu numai a instalaţiilor aflate în propria gestiune, ci şi a echipamentelor de irigaţii aparţinînd unităţilor agricole : agregate mobile sau semimobile de pompare, aripi de udare şi aspersoare, care condiţionează calitatea udărilor şi, implicit, efectele scontate asupra dezvoltării plantelor cultivate în sistem irigat.

În ce priveşte obţinerea sporurilor de producţie pe seama introducerii irigaţiilor — indicatorul primordial al eficienţei investiţiei — ing. Gheorghe Constantin evidenţiază preocuparea statornică a cadrelor de conducere, a specialiştilor şi formaţiilor de udători din unităţile agricole pentru exploatarea cu randament maxim a suprafeţelor irigate.

— Dacă noi ne mîndrim cu funcţionarea ireproşabilă a reţelei de irigaţii în ansamblul său — spune interlocutorul — majoritatea unităţilor agricole de stat şi cooperatiste beneficiare se pot mîndri la rîndul lor că prin aplicarea întregului complex de factori ai producţiei — îndeosebi mecanizare, chimizare şi irigaţii — au depăşit an de an nivelele de producţie scontate la aprobarea investiţiei.

Cîteva date ale evoluţiei producţiei în unităţile agricole din consiliul unic agroindustrial Putineiu sînt concludente în acest an. După cum ne informează Gheorghe Bădoiu, şeful sectorului unic hidroameliorativ din cadrul consiliului Putineiu, încă din primul an de exploatare a sistemului de irigaţii, aici s-au obţinut recolte medii de porumb care au depăşit, în medie la hectar, cu 950 kg prevederile planului şi cu 450 kg pe cele înscrise în studiul tehnico-economic al investiţiei. În anii următori recoltele au înregistrat o curbă crescătoare, ridicîndu-se în 1979 la peste 8 500 kg/ha.

Pe primii patru ani ai cincinalului, unităţile agricole din consiliul unic agroindustrial Putineiu au recoltat, peste nivelele maxime avute în vedere la introducerea irigaţiilor în această zonă, 4 000 de tone porumb şi însemnate cantităţi de alte produse.

Sînt argumente puternice care justifică întrutotul acţiunile întreprinse de I.E.L.I.F. Teleorman pentru cunoaşterea şi generalizarea experienţei asimilate în sistemul de irigaţii Olt-Călmăţui pe linia atingerii, în cît mai scurt timp, a parametrilor tehnici şi economici proiectaţi.

C. IONAŞCU

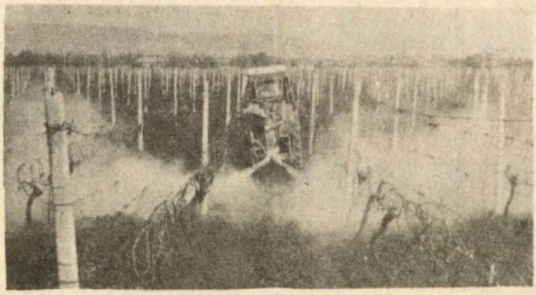

TÎMBOIEȘTI — un nume care se afirmă puternic în viticultura românească

Podgoreni au existat la Tîmboiești dintotdeauna. Strădaniile lor au rămas însă decenii de-a rîndul în umbra unor podgorii vecine consacrate, cum sînt cele ale Cotești-lor, Odobeștiului, Jariștei sau Panciului. Dar iată că de la o vreme, atunci cînd vine vorba despre viticultura vrînceană, ca și despre a țării în general, numele de Tîmboiești este rostit tot mai des și mai apăsat. Și pe bună dreptate. În ultimii ani s-a creat aici o adevărată școală a viței de vie. La propriu și la figurat.

Ce dă azi strălucire Tîmboieștiului ? În primul rînd producțiile mari de struguri : zece vagoane la hectar, în medie, pe ultimii zece ani. Apoi calitatea licorii rezultată din prelucrarea lor. Și, în sfîrșit, lucru deosebit de important, cantitatea și calitatea materialului săditor produs aici.

— În 1962, la completa cooperativizare a agriculturii comunei, ne spunea ing. **Ion Davidoiu,** președintele cooperativei agricole, unitatea deținea 600 de hectare cu viță de vie. Jumătate din patrimoniu îl reprezentau însă viile hibride. Restul — amestecuri de soiuri nobile și hibrizi, ponderea deținînd-o tot aceștia din urmă. Se înțelege că primul gînd al cooperatorilor a fost refacerea viilor. Iar prima măsură — asigurarea pe plan local a materialului săditor. Lipsea însă tradiția, lipseau altoitorii. Pentru început s-a apelat la... import. Nu din străinătate, ci din zonele învecinate, îndeosebi de prin părțile Buzăului. Paralel cu crearea și consolidarea școlii de viță, ne-am format și o adevărată școală de altoitori. Avem astăzi aproape o sută. Din importatori, am devenit exportatori. De data asta însă în înțelesul strict al cuvîntului. Mai bine de 20 de altoitori de-ai noștri, de elită aș spune, se află de cîțiva ani în Libia. Despre priceperea lor auzim doar vorbe de laudă.

Ce minunat ni se înfățișează podgoria Tîmboieștiului la ceasurile de vară, cînd în ciorchini au prins să se adune arome și lumină. („Vița de vie, zicea președintele Davidoiu, este foarte mare iubitoare de lumină. Ea nu-și suportă aproape nici propria umbră"). Plantațiile cooperativei se întind pe 770 hectare. Cu alte 200 de hectare (o fermă), unitatea a intrat în cadrul Asociației economice intercooperatiste viticole Tîmboiești, nu de mult creată. Din vechile vii au mai rămas doar 49 de hectare, care vor fi și ele replantate în anul viitor. Modernizată, trecută în întregime pe port înalt, via se bucură din plin de binefacerile mecanizării, ale chimizării.

Ceea ce se cuvine încă o dată subliniat este faptul că refacerea patrimoniului viticol al unității, și nu numai al ei, s-a făcut cu material săditor trecut prin mîinile iscusite ale unui **Vasile Panțuru,** brigadier la școala de viță (25 de hectare + 30 hectare de port-altoi), ale lui **Dumitru Ionescu** și **Alexandru Popovici** (aflați în prezent în Libia) ale **Elvirei Stoinoiu, Lenuței Chiriac** și **Ioanei Filimon,** toți altoitori de mare clasă. După cum aflăm, de la înființarea sectorului de producere a materialului săditor și pînă acum, în cooperativă au fost produse peste 22 milioane de vițe. Cu ele au fost plantate, în județ peste 6 000 de hectare. Au fost produse vițe din soiuri valoroase, specifice zonei, ponderea avînd-o Fetească regală. Rod al unui contact permanent și nemijlocit cu unitățile de cercetare, metodele noi, avansate găsesc la Tîmboiești un fertil cîmp de aplicare. La școala de vițe, de exemplu, se aplică cu rezultate dintre cele mai bune sistemul biloanelor duble, care permite plantarea a 200 000 de vițe la hectar, față de 110 000 cît se realizează prin procedeul clasic. Se încearcă, de asemenea, utilizarea unor port-altoi mai mari, de un metru, cu punctul de altoire la 60 de centimetri de la sol. Principalele avantaje ale procedeului : se înlătură pericolul vătămării de către erbicide a sistemului radicular, iar modernizarea plantației se consideră începută din primul an după înființare.

Așadar, Tîmboiești — mare producătoare de vițe altoite. Tîmboiești — o localitate ce-și înscrie tot mai apăsat numele pe harta viticolă a țării. Spre lauda podgorenilor ei care, așa cum s-au angajat, vor ca în viitorul cincinal să transforme „vîrfurile" de producție ale ultimului deceniu în medii obișnuite. Este vorba, îndeosebi, de cei 14 000 kg de struguri obținuți în 1973, producție pentru care cooperativa a primit **Ordinul Muncii** clasa I. Angajament ambițios, dar pe deplin realizabil, consideră ei, din moment ce în 1981 acțiunea de refacere a viilor va fi încheiată.

V. POMPILIU

PODGORIILE GĂLĂȚENE ÎȘI SPORESC RODUL

Desfășurîndu-și activitatea într-un județ în care viticultura, prin tradiție, s-a împletit armonios cu alte activități din agricultură, **Întreprinderea viei și vinului — Galați** se numără printre unitățile reprezentative de acest profil din țara noastră.

Cîteva argumente în legătură cu cele afirmate :

● **Întreprinderea dispune de posibilități pentru vinificarea și depozitarea a 4 500 tone zilnic și pentru depozitarea pe durată mai mare a 8 000 vagoane de produse ● Anual, I.V.V. Galați preia pentru vinificare circa 115—120 mii tone de struguri ● Preluarea și industrializarea producției viticole se realizează de către întreprindere prin 32 de unități de vinificație plasate pe teritoriul județului, o secție de condiționare și îmbuteliere pentru consumul intern și export, cu capacitatea de 1 200 de vagoane, o secție de distilat — la Tecuci — pentru peste 1 000 vagoane de vin și două fabrici de oțet — la Iacomi și Bujoru — care produc anual circa 5 000 hl de oțet.**

Despre împliniri și năzuințe, dar mai ales despre modalitățile în care se acționează pentru înfăptuirea obiectivelor propuse, l-am rugat să ne vorbească pe inginerul **Dragomir Simion**, directorul întreprinderii :

— Mai întîi aș vrea să arăt că pe lîngă îndeplinirea sarcinilor specifice de unitate specializată, I.V.V. Galați constituie o prezență activă în viticultura județului, în cadrul efortului general de dezvoltare și modernizare a acestui sector aducător de mari venituri. Cele circa 26 000 ha plantații de vii, adică aproape 10 la sută din suprafața agricolă a județului, ne obligă să luăm toate măsurile pentru sporirea producției de struguri la hectar și pentru îmbunătățirea calității acestora, astfel încît materia primă destinată prelucrării să asigure randamente maxime. De altfel, rezervele sînt destul de mari în această privință. Din totalul plantațiilor de vii, peste 9 000 ha sînt amplasate pe terase, valorificîndu-se astfel superior multe terenuri degradate, erodate, care în anii din urmă erau acoperite cu pajiști slab productive, uscate de soare în cea mai mare parte a anului. Este necesar să mai precizez că din aceste 9 000 de hectare, jumătate sînt plasate pe terase înguste de 2—3 sau 3—5 rînduri, care nu sînt mecanizabile. Din cauza neefectuării la timp a lucrărilor de întreținere, a degradării terenurilor și, mai ales, datorită golurilor existente, pe aceste suprafețe producțiile medii din ultimii ani — 2 000—3 000 kg la hectar — sînt sub limita economică și mult sub producțiile de vîrf obținute în județ — peste 10 000 kg struguri la hectar la Stațiunea de cercetări viticole și I.A.S. Dealul Bujorului, sau față de producțiile medii la hectar realizate pe județ în anul 1979 — 6 200 kg în C.A.P. și 8 620 în I.A.S.

Tocmai de aceea, din inițiativa biroului comitetului județean de partid, se află în plină desfășurare **un program concret menit să asigure redresarea potențialului de producție și revitalizarea viilor degradate, precum și extinderea plantațiilor prin amenajarea corespunzătoare a terenurilor erodate.** La realizarea în timpul cel mai scurt posibil a acestui program, alături de D.G.A.I.A., U.J.C.A.P., Trustul I.A.S. și Trustul S.M.A., o contribuție însemnată și-o aduce Întreprinderea viei și vinului, prin lucrătorii săi.

— V-am ruga, tovarășe director, să vă referiți la cîteva dintre măsurile luate pînă în prezent și la cele pe care le preconizați pentru creșterea continuă a potențialului economic și productiv al podgoriilor gălățene.

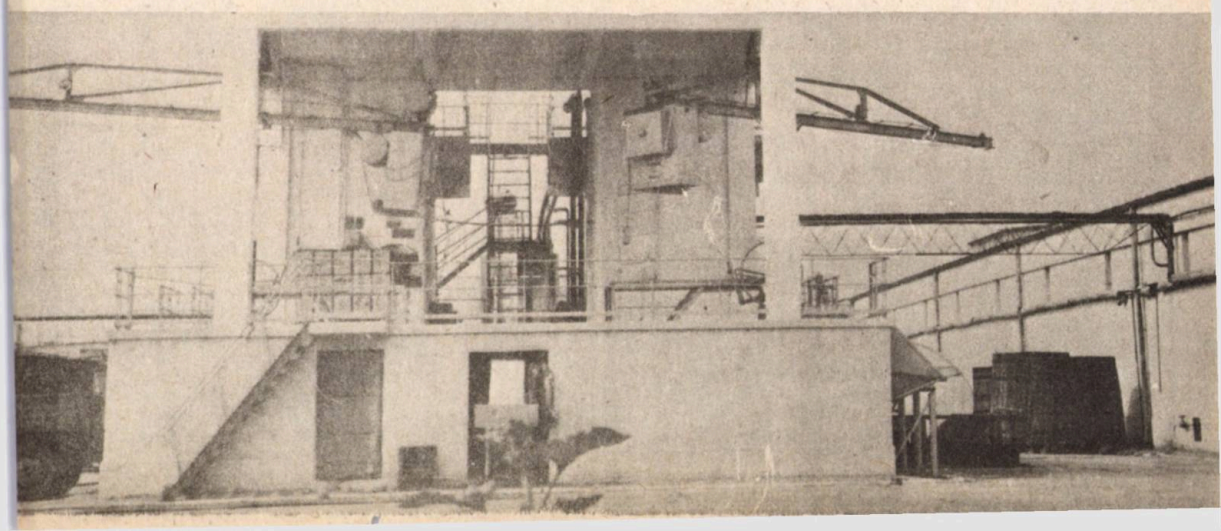

La Tecuci — un modern centru de vinificație

Butaşi de viţă de vie obţinuţi în solarii

— Începutul l-a constituit elaborarea programului de care aminteam, pe baza cunoaşterii amănunţite a realităţilor specifice diferitelor zone, unităţi sau chiar parcele, în aşa fel încît să fie asigurată eficienţa măsurilor preconizate. Pentru cunoaşterea, în detaliu a acestor măsuri, la Staţiunea de cercetări viticole, precum şi la unităţile fruntaşe, au fost organizate instruiri şi demonstraţii practice, cu participarea preşedinţilor, inginerilor şefi, şefilor de ferme, mecanizatorilor şi cooperatorilor din unităţile interesate, s-au tipărit şi difuzat broşuri care cuprind în detaliu tehnologiile specifice. Ca să putem urmări şi îndruma nemijlocit aplicarea măsurilor preconizate, întreprinderea noastră a repartizat tuturor consiliilor unice agroindustriale deţinătoare de plantaţii viticole cîte un cadru tehnic care participă efectiv, alături de şefii de ferme, la transpunerea în viaţă a programului, solicitînd sprijinul întreprinderii pentru a interveni operativ acolo unde situaţia o cere. Odată cu revitalizarea plantaţiilor în declin, pentru reîntregirea patrimoniului viticol în zonele delimitate, se fac noi plantări — peste 600 ha anual — astfel încît în perioada 1981—1985 se vor planta 4 500 ha. Mai precizez că, atît lucrările de revitalizare, cît şi plantaţiile noi se realizează după proiecte ştiinţific fundamentate.

Tratamente în viile de pe terase

Pentru producerea materialului săditor de calitate, care să asigure necesarul unităţilor noastre şi disponibilităţi pentru alte judeţe extindem cooperarea în producţie cu asociaţiile viticole cum ar fi, bunăoară, cu cele din Drăgăneşti şi Independenţa unde se realizează anual lucrări de altoit şi forţat pe 1,5 milioane de butaşi. Extindem, de asemenea, plantările în solarii pe terenuri ameliorate; pe 6 ha de solarii producem anual 3 milioane de butaşi. Pentru intensificarea acţiunii de completare a golurilor producem anual 800 000—1 000 000 de viţe la ghivece.

Sînt multe argumente convingătoare care demonstrează că I.V.V. Galaţi este puternic racordată la realităţile viticulturii judeţului.

Este o activitate meritorie pusă în slujba îndeplinirii unui angajament ferm: acela ca pînă în anul 1985 podgoriile gălăţene să realizeze o recoltă de peste 8 500 kg struguri, în medie la hectar.

Lucian ROŞCA

SORTIMENTE ÎMBUTELIATE DE I.V.V. GALAŢI

● Vinuri de masă superioare de regiune şi superioare de regiune, provenite din patru podgorii consacrate **(Dealul-Bujorului, Ivești, Nicoreşti şi Oancea)**, precum şi soiuri pure ca : **Riesling, Fetească albă şi neagră, Merlot, Băbească, Muscat-Ottonel** etc., realizate în aceleaşi podgorii.

● **Aperitivul Danubius** — un nou sortiment.

● Între rachiurile naturale se numără : **ţuica selecţionată, ţuica bătrînă şi şliboviţa, rachiurile de drojdie şi de tescovină, spuma de drojdie şi rachiul din vin.**

● Alte şapte sortimente sînt constituite din rachiu alb şi superior, trei varinte de vodcă, în funcţie de gradaţie, rom şi alcool rafinat.

OMOLOGAT 1980

Tuturor ne plac fructele. Le dorim pe masa noastră cît mai frumoase, cît mai aromate, tot timpul anului. Dar cîți știm că pentru a obține un nou soi, o nouă varietate, de pomi sau de viță de vie, amelioratorii muncesc — neapărat cu pasiune — zece, douăzeci de ani sau chiar mai mult ? Și totuși ei își prezintă roadele muncii, an de an, la exigentul examen al omologării. Sursa : bogatul material ameliorativ creat în timp, care le dă posibilitatea să ofere cultivatorilor și consumatorilor soiuri din ce în ce mai productive, superioare calitativ, corespunzătoare cerințelor horticulturii moderne, intensive. Vă prezentăm noile creații, care au trecut cu succes pragul către marea producție în 1980.

SOIURI DE STRUGURI

Afuz Ali clon 93. Autori : dr. ing. Milu Oșlobeanu și ing. Adolf Ionescu. Acest clon este descendența cea mai productivă și de cea mai bună calitate a unei selecții pozitive a soiului Afuz Ali, începută în 1968. Dar iată însușirile acestui nou Afuz-Ali : strugurii sînt mari, cu boabe așezate rar, pulpa este cărnoasă și gustul dulce. Important : se pot consuma cel puțin o săptămînă după maturitatea deplină, păstrîndu-se bine pe butuc ; sînt și foarte rezistenți la transport. Producțiile, superioare soiului de proveniență, sînt mari, constante de la an la an. Dovadă : la Stațiunea de cercetare și producție viticolă Murfatlar, unde a fost selecționat, în anii 5—8 de la plantare, producția medie a fost de peste 20 400 kg/ha.

Superioritatea față de soiul de proveniență se manifestă și în alte direcții ; este mai rezistent la mană și la făinare, iar în culturi neprotejate rezistă destul de bine la temperaturi scăzute.

Muscat Hamburg clon 4. Strugure de masă cu locul de origină Stațiunea de cercetare și producție viticolă Pietroasele. Selecția a făcut-o, în 1960, ing. Elena Popa iar înmulțirea și observațiile — ing. Otilia Toma. Procesul de ameliorare s-a soldat cu rezultate certe. Clonul are o însușire caracteristică : este mai rezistent la mărgeluire, boabele sînt mai uniforme, au greutate mai mare (3,9 g față de 2,8 g la martor), ciorchinele este mai aspectuos și uniform, producția-marfă este superioară. Strugurii se coc între 1 și 10 septembrie.

În atenția cultivatorilor : autoarele recomandă portaltoiul Kobbel 5 BB și tăieri mixte cu 5 verigi de rod cu coarde cu 8—10 ochi.

Aromat de Iași. O nouă creație născută la Stațiunea de la Copou, dintr-o Tămîioasă românească. Hibridarea (în 1958) a realizat-o dr. ing. Gorun Sandu-Ville, prima înmulțire — dr. ing. Gh. Popescu, iar selecția și înmulțirea în producție — ing. D. Dănulescu.

Este un soi destinat producerii de vinuri superioare, seci, demiseci și demidulci care au calitate mai bună decît cele provenite din soiul martor Aligoté. Față de acesta prezintă și alte importante avantaje : o mare precocitate — ajunge la maturitate cu trei săptămîni mai devreme — producții mari (15—18 t/ha),

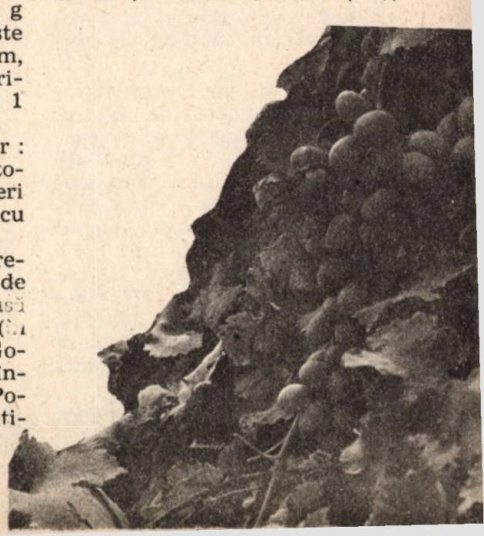

rezistă bine la gerurile iernii. Este recomandat pentru zona din nord-estul Moldovei.

Silvania. Este un soi cu însuşiri mixte — de masă şi de vin — creat la Staţiunea de cercetare şi producţie viticolă Miniş. Autori: dr. ing. Gh. Calistru, tehn. Cristina Simion, ing. Maria Oană.

Ca strugure de masă completează covorul varietal între Chasselas doré şi Muscat de Hamburg. Ca strugure de vin este destinat vinurilor albe de consum curent. De reţinut: acumulează mai mult zahăr decît soiurile din care a provenit — Bicane şi Chasselas doré. Însuşirea de bază: producţii mari şi constante, de 15—20 tone/ha.

Mioriţa. Are la origină Coarna albă. Elita — aleasă în 1951 la Staţiunea de cercetare şi producţie viticolă Odobeşti de dr. ing. Gh. Popescu — a fost înmulţită de ing. Margareta Bădiţescu, apoi şi la Iaşi şi Valea Călugărească. Au colaborat la această activitate dr. ing. Nicolae Varga, ing. D-tru Dănulescu, ing. Anton Popa şi ing. Victoria Zaharia.

Soiul este recomandat în podgoriile Odobeşti şi Cotești pentru vinuri albe de consum curent sau ca materie primă pentru distilare şi sucuri. Este un soi de mare producţie. Strugurii se coc la sfîrşitul lui septembrie ceea ce asigură o bună acumulare de zahăr în boabe.

Avantaje pentru cultivatori: rezistă bine la ger, secetă, la atacul de mucegai, nu meiază şi nu mărgeluieşte.

Pinot gris clon 13. Autori: dr. ing. Milu Oşlobeanu şi ing. Adolf Ionescu. Loc de origină — podgoria Murfatlar unde a fost încercat şi pentru care se recomandă. Este destinat vinurilor dulci şi licoroase. Dar, de ce „clon 13" şi nu soiul originar? Pentru că — afirmă actele de omologare — el completează sau poate înlocui soiul Pinot gris din sortimentul existent, datorită producţiilor mai mari, mai constante şi de calitate mai bună. La Murfatlar, în anii 5—8 de la plantare a asigurat 11 970 kg/ha.

SOIURI DE POMI FRUCTIFERI

MĂR

Ardelean. Autorul — dr. ing Ştefan Oprea — a început munca pentru obţinerea acestui soi la Staţiunea de cercetare şi producţie pomicolă Cluj-Napoca, în 1960. Este un soi de toamnă — se coace în septembrie, cu cîteva zile înaintea soiurilor Parmen şi Frumos de Voineşti — dar poate fi consumat pînă în noiembrie. Fructele sînt aspectuoase şi conţin 6 la sută zahăr. Producţiile sînt mari şi constante: a depăşit martorul, în medie pe trei ani, cu peste 20 la sută.

CAIS

Neptun. Autor: dr. docent V. Cociu. L-a creat, în 1955, la Staţiunea de cercetări Mărculeşti — Ialomiţa. A fost verificat şi în condiţii de producţie.

Este un soi cu fructe mijlocii spre mari, colorate plăcut. Important de reţinut: se coace la 1—20 iulie — cu 8—10 zile înaintea soiului **Cea mai bună de Ungaria** — deci timpuriu. Intră pe rod în anul 4—5, iar producţiile sînt bune şi în anii nefavorabili. Dovada: media anilor 1977—1979 care a fost de 18,5 tone/ha, deci cu 6,5 tone/ha mai mare decît a soiului **Cea mai bună de Ungaria.**

Sulina. Acelaşi autor, acelaşi loc de origină. Şi acest soi a fost încercat cu succes, în unităţi de producţie. Deoarece fructele se coc între 18 şi 31 iulie, soiul permite o bună eşalonare a consumului. Producţiile sînt mari: 20 tone/ha. Fructele se pretează bine şi la prelucrare industrială. Este recomandat pentru Dobrogea, Ialomiţa şi zonele Bucureşti, Greaca, Corabia.

CIREŞ

Rubin. Autor: ing. I. Ivan. A fost creat la Staţiunea de cercetare şi producţie pomicolă Bistriţa unde s-au mai născut şi alte valoroase soiuri de cireş. Acesta se impune atenţiei prin cîteva calităţi deosebite: timpurietate în rodire (mai ales dacă este altoit pe vişin) productivitate mare, depăşind cu 18 la sută soiul Germersdorfer, fructele sînt rezistente la transport pretîndu-se şi la industrializare şi, însuşire remarcabilă, au sîmburele neaderent.

Cîteva recomandări pentru cultivatori: se altoieşte pe cireş sau vişin, cere soluri aerisite, drenate, are nevoie de tăieri pentru o mai bună garnisire în buchete. Fiind un hibrid autosteril are nevoie de polenizatori — Germersdorfer, Uriaş de Bistriţa, Hedelfinger.

ALUN

Vîlcea 22. Selecţionat în plantaţia de alun de la Staţiunea de cercetare şi producţie pomicolă Vîlcea. Comparat cu soiul Furfulak, el s-a dovedit net superior, în primul rînd prin producţiile de miez, care au fost cu 48 la sută mai mari, dar şi prin calitatea fructelor.

Este un soi destinat zonei subcarpatice a Olteniei unde sînt precipitaţii peste 700 mm şi foarte rar temperaturi sub — 20°C, pe soluri mai uşoare.

PORTALTOI

Oteşani 8. Obţinut în 1972, dintr-o populaţie autohtonă de prun. de dr. ing. Ion Botu, prof. dr. Marius Popescu, lector. dr. Ion Godeanu. Acest portaltoi pentru prun şi pentru cais răspunde cerinţelor pomiculturii moderne, avînd o vigoare mică. Prezintă de asemenea multe avantaje pentru pepinieriști: se înmulţeşte uşor pe cale generativă, se pretează la înmulţire în ghivece în solarii, are un procent de răsărire superior.

Prinderea la altoire este de peste 90 la sută. Imprimă soiurilor altoite o rezistenţă ridicată la temperaturi scăzute în timpul iernii şi grăbeşte momentul intrării pe rod. Pe baza tuturor acestor însuşiri, comisia de omologare recomandă răspîndirea lui în zona subcarpatică a Olteniei şi Munteniei — pentru prun şi în sudul ţării — pentru cais.

O relație firească

LAPTELE ȘI CALITATEA VIEȚII

În cartea sa „Priveliști și sentimente", **Geo Bogza** consacră un capitol amplu „fabricii" Rarăul, de la Cimpulung Moldovenesc, unitate care a relansat, se spune, o îndeletnicire străveche a românilor — prepararea laptelui. Cu arta lui de a hiperboliza, marele scriitor ne convinge că aici în nord s-a edificat un mare și modern combinat cu o funcție extrem de necesară societății. Așa și este fără doar și poate, dar Rarăul este departe de a fi unică și, ca să fim drepți, nu este nici cea mai mare întreprindere din ramura sa. Întîietatea și-o revendică, cu argumente probatorii, **Întreprinderea de industrializare a laptelui din Capitală.** Să relevăm mai întîi cîteva date care ar ține de istorie. Fondată în 1961, ca o fabrică cu o capacitate redusă, întreprinderea s-a constituit ca atare în 1971 și, beneficiind de un mare volum de investiții, și-a amplificat, an de an, activitatea. Astăzi încorporează trei fabrici de produse lactate — Militari, Vitan și Fundeni — precum și o secție specială de preparare a înghețatei, atingînd o capacitate totală de prelucrare de 690 000 l de lapte pe zi. Baza de aprovizionare a unității cuprinde nu mai puțin de 14 județe. Un adevărat fluviu alb, alimentat de fermele din partea de sud a României și care are o unică direcție : Bucureștiul.

Este locul să spunem cîteva cuvinte despre rolul pe care-l are acest aliment — laptele — într-o nutriție rațională și echilibrată. S-a spus și pe bună dreptate că este alimentul cel mai complet, indispensabil nu numai pentru vîrstele tinere. În amplul efort pe care statul îl desfășoară pentru a asigura întregii populații o calitate superioară a vieții, dezvoltarea capacităților industriale menite să ne aprovizioneze cu acest produs, de fapt cu întreaga gamă de produse din lapte, are o însemnătate deosebită.

Ceea ce face onoare întreprinderii este că ea depune o excepțională străduință pentru a răspunde obligațiilor cu care este investită. Directoarea unității, ing. Eufrosina Păun, ne-a precizat că munca pe care o desfășoară cei peste 2 000 de lucrători ai întreprinderii, specialiștii de aici, vizează două direcții la fel de însemnate. Pe de o parte, se urmărește să se asigure un înalt grad de prelucrare a materiei prime. Că acest obiectiv este atins o demonstrează următoarele cifre : în 1979, indicele de valorificare a materiei prime a fost de 342,8 lei per hectolitru, față de 294,8 lei planificat. Înseamnă că nu rămîne nimic, sau aproape nimic nefolosit, că într-un domeniu prin excelență al perisabilităților, se evită, cu inteligență și spirit economic, risipa. Meritorie în sine, această preocupare se încarcă de semnificații și mai mari dacă ținem seama de faptul că se urmărește constant obținerea unor produse de cea mai înaltă calitate, într-o gamă sortimentală diversificată. Deosebit de important este că această gamă nu rămîne neschimbată ci se mărește de la an la an. Reproducem alăturat sortimentele noi introduse în fabricație în 1980.

Ce anume ghidează aceste eforturi, aceste preocupări ?

Așa cum ne spunea directoarea și cum am putut noi înșine constata, determinante sînt exigențele consumatorului. Întreprinderea aprovizionează peste 1 000 de puncte de desfacere din Capitală, aparținînd comerțului și ea însăși dispune de alte circa 300 de puncte proprii. Odată cu vînzările curente, aici au loc și testări ale gustului public. Directorul comercial, Radu Mangolea, a adăugat că, deosebit de aceasta se întreprind sondaje speciale pentru a se vedea ce-i interesează pe oameni, încotro merg preferințele lor.

Iată, așadar, că I.I.L. București, replică de proporții uriașe a fabricii de la Rarău și a celorlalte unități similare din țară, își slujește menirea de a contribui la creșterea calității vieții noastre. O mărturie revelatoare : pentru realizările obținute în 1979, întreprinderii i s-a decernat odată cu Steagul roșu și cu Diploma de merit pentru ocuparea locului III pe industria republicană și **Ordinul Muncii** clasa III-a. Este un însemn și o recunoaștere.

Maria BOGDAN

PRODUSE NOI INTRODUSE ÎN FABRICAȚIE

1980

— Înghețată „Mona" (cu iaurt)
— Înghețată „Marga" (cu margarină)
— Înghețată „Maltin" (cu biomalț)
— Praf pentru budincă de vanilie
— Praf pentru budincă cu cacao
— Praf pentru cremă „Eugenia"
— Praf pentru chec
— Praf pentru griș cu lapte
— Lapte cu cacao (bogat în proteină)

FAPTELE — ARGUMENTELE CERCETĂRII

Investită de epoca noastră cu calitatea unei reale forțe de producție, știința pătrunde efectiv în toate domeniile, în toate sectoarele, obligînd la reconsiderarea tehnologiilor, la modernizarea dotării, la înnoirea generală a muncii. Știința este principalul factor care trebuie să asigure și revoluționarea producției agricole, sarcină trasată de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru viitorul cincinal. Iată de ce este cu atît mai instructiv și mai necesar să cunoaștem realizările acelor unități științifice de vîrf care se înscriu de pe acum în acțiunea de dezvoltare a industriei, a agriculturii, cu un aport important.

Integrăm printre aceste verigi situate în prima linie a cercetării, **Laboratorul de virusuri tumorale aviare.** O unitate care s-a născut dintr-o necesitate a producției și a fost chemată să contribuie la dezvoltarea creșterii păsărilor în sistem industrial, prin combaterea bolilor care pot apărea aici. Acestui deziderat formulat de către centrala de profil (director general, ing. Stan Țîrlea) i-au răspuns cu competență și entuziasm cîțiva cercetători tineri — dr. Toma Coman, dr. Petre Știube, dr. Dinu Mihăilescu și, înainte de toate, dr. Ion Pătrașcu, care a devenit și directorul laboratorului.

Datorită dotărilor din bugetul statului, datorită eforturilor depuse de colectiv, cele 16 pavilioane ce adăpostesc unitatea au fost construite în timp scurt, iar dotările s-au realizat la un înalt nivel tehnic. Impresionează aici, atît concentrarea serviciilor, integrarea lor în circuitul productiv, posibilitățile create pentru promovarea unor tehnologii de excepție. Atrage, de asemenea, atenția acuratețea muncii de creare a așa-numitului S.P.F. — spațiul în care se cresc păsări în condiții de izolare și se obțin ouă libere de germeni patogeni.

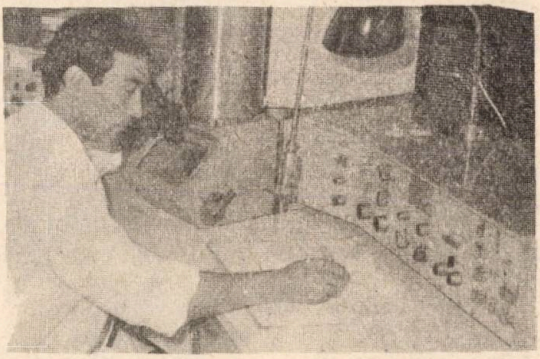

Prima temă care s-a fixat în planul de cercetări și pe care acești dotați oameni de știință au abordat-o a fost combaterea bolii lui Marek, cumplit flagel care secera anual milioane de păsări. Prin muncă stăruitoare, prin laborioase cercetări a fost identificat virusul care provoacă boala amintită și, pe această bază, a fost creat un vaccin de excepțională valoare — **Romvac.**

Fără a intra în prea multe detalii, consemnăm că Romvacul a și înregistrat o carieră bogată, fiind considerat unul dintre produsele de cea mai mare tehnicitate și eficacitate pe plan mondial.

Demn de subliniat la această unitate, la colaboratorii ei, animați de un lăudabil spirit de performanță, este că, paralel cu perfecționarea acestui produs, și-au extins cercetările și în alte domenii care, inițial, nu intrau în profilul stabilit. Ca o mare izbîndă a muncii de cercetare desfășurate în ultimii doi ani se înscrie vaccinul pus la punct și înregistrat la sfîrșitul anului trecut ca o invenție, vaccin menit să combată leucoza la bovine. Experimentat în cadrul Laboratorului de control științific al medicamentelor și produselor de uz veterinar, precum și în faza pilot, acest nou vaccin s-a dovedit un produs de înaltă clasă, cu efecte excepționale.

În spiritul celor mai bune tradiții ale științei românești, cercetătorii de aici nu se mulțumesc doar cu îndeplinirea obligațiilor ce le revin, ci își amplifică aria investigațiilor, pătrunzînd în domenii conexe. Unul dintre cele mai spectaculoase rezultate obținut în ultima vreme îl reprezintă identificarea unui nou virus, a cărui izolare și metodologie de combatere ar însemna un mare pas înainte în oncologia umană.

Dar laboratorul este și rămîne consecvent în îndeplinirea funcției cu care a fost investit, aceea de a pune la dispoziția producției avicole mijloace capabile să-i asigure progresul neîntrerupt. Argumentele pe care le aduce el, argumentele științei, demonstrează resursele uriașe de care dispunem pentru a face ca producția agricolă să fie efectiv revoluționată, pentru ca aportul ei la belșugul țării să fie tot mai mare.

MARIA BOGDAN

ZILE DE VEGHE, ZILE DE MUNCĂ

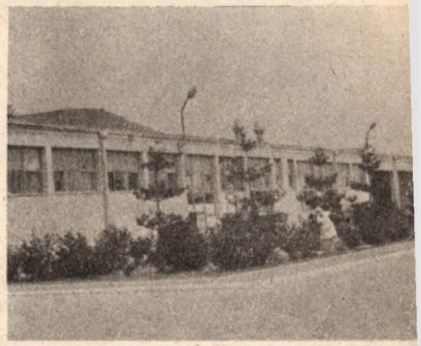

Din difuzorul interfonului a țîșnit un glas gîtuit de emoție :

— Crește apa !

După ploile care nu au contenit săptămîni în șir, și Orăștia, și Streiul, și Cerna au adus Mureșului din ce în ce mai multă apă care, pînă la urmă, a atins cota de atenție. În sufletele tuturor s-a strecurat neliniștea, căci lucrătorii **Întreprinderii avicole de stat Deva** au o dramatică experiență a luptei cu revărsările. De două ori — cu cinci și cu zece ani în urmă — au avut de înfruntat capriciile Mureșului. Le-au învins și întîia oară și a doua oară. De atunci, veghea la acest vad pe care doina îl vrea de „apă lină" a devenit un reflex. Reflexul firesc al creatorilor de bunuri care își apără creația.

— Crește apa !

Din clipa aceea, apărarea întreprinderii a devenit cauza tuturor, pentru că fiecare a știut ce poate să însemne năvala apei. Nu ceea ce s-ar crede, adică inundarea incintei. Nu. Creșterea apei poate duce, înainte de toate, la o lipsă acută tocmai de apă. Explicația e simplă. Prima măsură care trebuie luată într-un asemenea caz e scoaterea din funcție a pompelor care alimentează cu apă întreprinderea. Dacă necazul e mai mare, pompele de suprafață se cer demontate grabnic, în 2—3 ore. Și urmarea e gravă : păsările rămîn fără apă, producția de ouă, de carne stagnează, scade, apoi încep pierderile.

Toți lucrătorii întreprinderii cunosc această dramatică înlănțuire de fapte care s-ar fi putut petrece. Și, cu atît mai adîncă neliniștea, cu atît mai mari atenția și promptitudinea în acțiune.

În primul rînd, a fost redus consumul de apă, astfel încît să fie echilibrat cu rezerva oricum existentă în unitate. Iar șeful sectorului mecanic, Valentin Dăian, și oamenii lui, Ioan Albu, Ioan Pîrvu, Ioan Bozan, Gheorghe Florea, nu s-au mai mișcat trei zile și trei nopți de pe malul Mureșului. Alți lucrători, care locuiesc în blocul întreprinderii sau în preajmă, se pregătiseră să intervină în orice clipă, dacă ar fi fost nevoie.

Greu, chinuitor, ceasurile, zilele, nopțile de cumpănă s-au scurs. Pînă la urmă pericolul s-a îndepărtat.

...Momentul pe care l-am evocat mai sus și care s-a petrecut la începutul lunii aprilie 1980 a fost un moment excepțional. Atunci, simțămîntul datoriei s-a manifestat cu maximă tensiune. Dar același simțămînt, la cota firească pentru un colectiv de oameni responsabili, trăiește în fiecare zi de muncă la Avicola-Deva. Așa se explică faptul că, de pildă, în primele șase luni ale anului 1980, principalii indicatori ai producției pe care o are în răspundere acest colectiv au fost depășiți. Producția netă a înregistrat 102,3 la sută, producția industrială globală — 104 la sută, cheltuielile la 1 000 de lei producție-marfă au scăzut cu trei lei, iar beneficiile au marcat 104 la sută față de plan.

Cine sînt „autorii" acestor performanțe ?

La această întrebare, Gheorghe Diaconescu, directorul întreprinderii, Emil Băilă, directorul adjunct, nu au putut răspunde fără să ezite. I-au numit pe Elena Lascu, Maria Lang, Alexandrina Vlad, Ioan Hisler, Victoria Husaru, Floarea Rusu, Lucreția Pintea, Romanița Costea, Elena Turc, dar ar fi vrut să lungească încă mult această înșiruire. Pentru că, de fapt toate meritele revin întregului colectiv — un mănunchi strîns unit de oameni harnici și pricepuți care se simt răspunzători, clipă de clipă, pentru mersul lucrurilor, cu aceeași însuflețire în clipele de cumpănă, ca și în zilele obișnuite de muncă.

A COSTA

INSTITUTUL DE CERCETĂRI VETERINARE ŞI BIOPREPARATE „PASTEUR"

RECOMANDĂ :

În ansamblul măsurilor de apărare a sănătății animalelor I.C.V.B. „Pasteur" îi revine un rol prioritar, atît pentru soluționarea științifică a diferitelor probleme ridicate de practică, cît și pentru asigurarea produselor biologice și medicamentoase de uz veterinar necesare diagnosticării, prevenirii și combaterii principalelor boli la animale, paralel cu asigurarea asistenței tehnice necesare.

Cele peste o sută de produse biologice și medicamentoase realizate de institut în ultimii ani, cu calități imunologice și terapeutice superioare, atestate de practică, pe lîngă reducerea importurilor costisitoare, au contribuit nemijlocit la lichidarea unor focare de boli care determinau pierderi însemnate, precum și la reducerea considerabilă a incidenței altora.

În funcție de necesitățile terenului, institutul a reușit să onoreze, an de an, solicitările rețelei sanitare-veterinare, îmbunătățindu-și permanent întreaga gamă de sortimente, realizate în condiții de eficiență mereu sporită.

Din gama largă a produselor realizate în prezent, I.C.V.B. „Pasteur" recomandă cîteva formule medicamentoase, orientate către combaterea tulburărilor entero-pulmonare ale vițeilor, mieilor și purceilor, a tulburărilor de reproducție, inclusiv celor ale glandei mamare.

● **REHIDRASOL — REHIDRAVIT — ENERGOSOL :** destinate terapiei parenterale și orale, complexe și diferențiate a tulburărilor enterice la viței.

● **SELESOL — SELENIU RETARD :** recomandate, primul pentru combaterea miodistrofiei mieilor și, al doilea, pentru prevenirea hiposelenozei la animalele tinere.

● **PROVITENERG :** include în formulă proteine, aminoacizi liberi, substanțe energetice și vitamine și este destinat combaterii dereglărilor metabolice la viței.

● **COLATROF :** se folosește ca adaos trofic în hrana purceilor normali și tarați, în vederea reducerii mortalității și creșterii sporului în greutate.

● **R—2 și R—4 :** produse pe bază de antibiotice, chimioterapice, pulberi antiacide și un parasimpaticolitic ; se recomandă, primul în prevenirea și, al doilea, în combaterea enteropatiilor la viței.

Din grupul premixurilor terapeutice menționăm :

● **DISPEPSIN :** produs enzimatic pentru prevenirea și combaterea tulburărilor digestive la viței și purcei.

● **ENTEROSIN :** realizat pe bază de antibiotice și chimioterapice, se folosește în tratamentul enteritei bacteriene la viței și purcei.

● **VAMEX :** produs pe bază de polivitamine și aminoacizi, destinat creșterii rezistenței generale a organismului la purcei.

● **HIPOTREPSIN :** pe bază de enzime, polivitamine și aminoacizi, pentru combaterea hipotrepsiei purceilor.

● **PNEUMOSIN :** destinat tratamentului pneumopatiilor acute la viței și realizat pe bază de antibiotice, chimioterapice și vitamine.

Dintre produsele destinate animalelor gestante, tulburărilor de reproducție și ale glandei mamare, recomandăm :

● **STIMULOGEST :** produs pe bază de vitamine, ca stimulent al gestației.

● **LAVACOL :** pentru tratamentul endometritelor la vaci și scroafe, avînd la bază hidrolizatul de colagen.

● **VEHIBIOL :** vehiculant biologic activ, compatibil cu orice amestec antibio-chimioterapic, conține substanțe ocitocice, trofice și mucolitice, se folosește în tratamentul endometritelor la vaci.

● **RETENT :** se aplică în profilaxia retențiilor placentare la vaci și este realizat dintr-o combinație de polidispersie de peptide, cu macro și microelemente.

● **R—MASTITEST :** folosit în diagnosticul mamitelor subclinice.

Sînt în curs de testare o serie de produse fitoterapice **(ROVITEN** și **ENTEROFIT),** alte produse pentru prevenirea și combaterea anemiei **(ANEMIN)** și dizenteriei **(DIZENTERIN)** purceilor, precum și o serie de medicamente antiparazitare pentru combaterea coccidiozelor, ectoparazitozelor și helmintozelor.

Aflate în faza de fabricație curentă, de experimentare în stații pilot sau în cercetare finală, produsele recomandate vizează cu precădere prevenirea și combaterea unor boli tipice în unitățile zootehnice de tip industrial, dar care pot evolua și în condițiile sistemului de creștere tradițional.

R. LUCIAN

La A.E.I.C.I.P. Vînători — Vrancea
OAMENI CARE COMPRIMĂ TIMPUL

La începutul lunii iunie 1980, lucrătorii **Asociației economice intercooperatiste pentru creșterea și îngrășarea porcilor Vînători,** județul Vrancea trăiau din plin sentimentul de cîștigători ai timpului. Atunci, unitatea lor încheia, cu șapte luni mai devreme, socotelile cu actualul cincinal. Livrarea celor 17 440 tone de carne de porc prevăzute pentru perioada 1976 — 1980 fusese onorată, ba se predase și ceva în plus. Evenimentul se petrecea la puțină vreme după ce asociației îi fusese conferit Ordinul **„Meritul agricol"** clasa a II-a, pentru cîștigarea locului doi pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1979 și numai la cîteva zile după ce, întoarsă de la o festivitate de premiere desfășurată la București, șefa fermei de îngrășare, medicul veterinar **Nela Giurgea,** aducea acasă două prestigioase diplome — una atribuită ei și cealaltă fermei pe care o conduce, pentru ocuparea locului trei în cadrul concursurilor „Cel mai bun șef de fermă" și „Fermă fruntașă pe țară", ediția 1979.

— O frumoasă carte de vizită pentru asociație și oamenii ei — remarcăm noi.

— Într-adevăr, zice medicul veterinar **Nicolae Dan Lăzărescu,** directorul unității, distincțiile primite în 1980, ca și în anii trecuți, ne onorează. Rezultatele pentru care ne-au fost acordate dovedesc însă că putem mai mult, că avem încă resurse suficiente pentru a spori producția și a-i mări eficiența economică. Este convingerea cu care pornim în viitorul cincinal.

Vizităm complexul, stăm de vorbă cu oamenii, ne interesăm despre modul în care muncesc și trăiesc, despre rezultatele obținute. Din noianul de date ce ne sînt prezentate reținem cîteva, de o mare sinteză. Față de capacitatea proiectată, de 3 170 tone de carne livrabilă anual, asociația a produs și livrat în actualul cincinal 3 555 tone în 1976, 3 621 tone în 1977, 3 921 tone în 1978 și 4 300 tone în 1979, iar pe primul semestru din 1980 — 2 265 tone. Cheltuielile pe tona de carne, în condițiile unei stricte încadrări în consumurile specifice planificate, au fost în fiecare an cu 40—317 lei mai mici decît cele programate. Ca un efect direct, beneficiile au sporit de la 2 153 000 lei în 1976 (plan — 630 000 lei) la 3 124 000 lei în 1979 (plan — 1 800 000 lei). Productivitatea muncii pe lucrător a crescut și ea de la 260 000 lei în 1976 (planificat — 212 000 lei) la 287 100 lei în 1979 (planificat — 223 000 lei). Iar cîștigurile medii lunare ale îngrijitorilor — cooperatori din unitățile asociate — se situează în prezent la 2 600 de lei, față de 940 lei cît erau în anii de început (1972—1973) ai asociației.

Prin ele însele, cifrele spun, firește, mult. Tot atît de mult vorbesc însă despre oamenii de aici curățenia și ordinea din adăposturi, rigurozitatea cu care se respectă tehnologia de creștere și îngrășare a porcilor în flux industrial : hrănire la ore fixe, cu rații științific stabilite, microclimat corespunzător, densitate optimă de animale pe compartiment etc.

În asemenea condiții, animalele se dezvoltă uniform, fiind „ca trase la stanță", cum spunea cineva. Aceasta înseamnă, pentru unitate, posibilitatea de a aplica principiul „totul plin — totul gol", adică de a popula și depopula odată întregul compartiment sau adăpost. De bună seamă, premisele pentru folosirea unui asemenea procedeu sînt create de ferma de reproducție, care pune la dispoziția îngrășătoriei purcei unul și unul. Cei necorespunzători, minus variantele cum le zic specialiștii, sînt crescuți separat, în sistem gospodăresc, în două adăposturi tip Rușețu, la cooperativele agricole asociate din Vulturu și Suraia. Hrăniți cu zer și lucernă, bine îngrijiți, aceștia ajung și ei la greutatea de livrare cam în același timp cu frații lor mai bine dotați fizic „din start".

Remarcabilă este aici, la Vînători, grija pentru permanentizarea oamenilor. Peste 80 la sută dintre îngrijitori lucrează în complex de la înființarea acestuia. Ei au fost școlarizați, iar acum cunosc atît de bine tehnica creșterii și îngrășării porcilor încît unii, precum **Grigore Toader, Nicolae Răducanu, Marin Paraschiv, Mihalache Dragomir, Ilie Zaharia, Petrică Ichim, Stan Vintilă, Petrea Țoca, Mihai Dobre** și mulți, mulți alții, pot fi foarte bine dascăli pentru confrații întru meserie. De altfel, după cum am aflat, este vorba ca A.E.I.C.I.P. Vînători să devină și unitate de perfecționare a cadrelor.

P. VOICULESCU

I.M.A.I.A. Timișoara oferă soluții pentru extinderea mulsului mecanic în unitățile agricole socialiste și în gospodăriile personale ale populației

Întreprinderea mecanică pentru agricultură și industria alimentară — cu sediul în Timișoara, str. Mangaliei nr. 61 (tel. 144-35 ; 36 ; 38) și-a început activitatea cu mulți ani în urmă, ca unitate specializată în reparații pentru mașini agricole, îndeosebi tractoare, precum și pentru piese de schimb. Sîrguința întregului colectiv de muncitori și specialiști, sprijinul primit din partea organelor centrale și locale de partid și de stat, au făcut ca activitatea întreprinderii să se amplifice de la un an la altul și, odată cu aceasta, să-i crească și prestigiul ca unitate specializată pentru producerea în serie a unor mașini și utilaje destinate agriculturii și industriei alimentare, cu precădere zootehniei. Acest din urmă profil s-a conturat din anii 1969—1970, de cînd întreprinderea produce instalații de muls în 6 variante, apreciate în producție pentru calitățile lor, instalații pentru alăptarea viteilor, garduri electrice pentru pășunatul rațional, agregate electrice pentru tunsul oilor, instalații și utilaje pentru abatoarele de păsări, autospeciale pentru transportul viteilor și produselor agricole, mașini pentru recoltat mazăre și cînepă etc. Unul dintre reperele fabricate, pentru care unitatea este mult solicitată, îl reprezintă standul pentru încercarea și verificarea pompelor de injecție la toate tipurile de motoare Diesel din țară.

O realizare de ultimă oră a întreprinderii o constituie *grupul individual pentru mulsul mecanic al vacilor — G.I.M.—2*, care completează „familia" instalațiilor de muls produse pînă în prezent.

Aşa cum se poate vedea în fotografia din pag. 162, grupul de muls G.I.M.—2 este format dintr-un cadru fixat pe două roţi, cadru la care sînt ataşate bidonul şi aparatul de muls, o pompă de vid de mărime adecvată grupului, prevăzută cu vacuummetru şi un motoraş electric de 0,75 kw, cu 3 000 de turaţii pe minut, care se alimentează de la o reţea de curent monofazat de 220 v. Acest grup a fost conceput şi realizat — şi considerăm că s-a reuşit — pentru uşurarea efortului fizic în procesul de muls la animalele în gospodăriile personale ale populaţiei şi chiar în maternităţile marilor unităţi.

Cu un asemenea utilaj se pot mulge 8—10 vaci pe oră, asigurîndu-se un muls complet şi în condiţii de igienă desăvîrşită.

Grupul G.I.M.—2 cîntăreşte 54 kg şi este echilibrat constructiv în vederea manevrării lui uşoare de către o singură persoană.

Iată şi cîteva caracteristici tehnice :

● *capacitatea bidonului este de 20 litri* ● *pompa de vacuum realizează un vid la nivel de 0,55 atmosfere* ● *pulsatorul, piesă principală a agregatului, este de acelaşi tip ca la toate instalaţiile de muls mecanic.*

Evaluat la un preţ de vînzare de circa 7 500 lei, grupul de muls G.I.M.—2, livrat de I.M.A.I.A. — Timişoara este însoţit de cartea tehnică în care sînt precizate toate caracteristicile tehnico-funcţionale, precum şi detalii în legătură cu modul de întrebuinţare şi exploatare.

Din aceeaşi familie cu G.I.M.—2, I.M.A.I.A. — Timişoara pune la dispoziţia unităţilor agricole socialiste :

● *Instalaţii de muls la bidon I.M.B.—2, adecvate pentru grajdurile de 100—120 de vaci, întreţinute în sistem legat.*

● *Instalaţii de muls, cu transportul laptelui pe conductă de sticlă — I.C.M.—2, adecvate aceloraşi tipuri de grajduri şi sisteme de întreţinere, cu diferenţa că, de la aparatul de muls şi pînă la rezervorul de colectare şi răcire, laptele este transportat pe conducte de sticlă.*

● *Instalaţii de muls la platformă, de tip tandem I.M.T.—2, destinate fermelor specializate cu efective mari de vaci, întreţinute în sistem dezlegat.*

● *Instalaţii de muls la păşune, I.M.M.P.-2, concepute şi realizate pentru efectuarea mulsului direct pe păşune. În acest scop, instalaţia dispune de un motor termic care acţionează o pompă de vacuum şi un generator de curent de 24 v. pentru iluminare în cazul în care mulsul se execută pe întuneric. Colectarea laptelui se face la bidon.*

Din discuţiile purtate cu ing. *Emil Moldovan*, directorul întreprinderii şi cu ing. *Costache Nicola*, şeful atelierului de proiectare, a reieşit că, dacă pentru unităţile agricole socialiste problema desfacerii instalaţiilor este rezolvată prin modalităţile curente de comenzi ferme, achitate prin virament, în privinţa grupului individual G.I.M.—2, pentru mulsul mecanic al vacilor, destinat cu precădere gospodăriilor personale ale populaţiei, se mai înregistrează încă unele dificultăţi.

Considerăm că realizarea G.I.M.—2 de către întreprinderea timişoreană dă un răspuns prompt şi eficient unor necesităţi reale legate de introducerea micii mecanizări în gospodăriile populaţiei, în scopul reducerii efortului fizic şi al creşterii randamentelor. Or, în aceste condiţii, comerţul nostru socialist, sprijinit de organele agricole, îşi poate aduce o contribuţie reală la pătrunderea acestui aparat în diferitele localităţi ale ţării, atît prin colectarea cererilor de la producătorii individuali, cît şi prin lansarea comenzilor în funcţie de aceste cereri, către întreprinderea producătoare. La fel de eficient ar putea contribui reţeaua de magazine ale cooperaţiei de consum, care în contact direct cu gospodarii satelor le-ar putea satisface fără întîrziere cererile, oferindu-le, eventual, şi posibilitatea procurării în rate a acestui grup de muls, de mare utilitate.

L. ROŞCA

Este posibil să se obțină 50 de tone de păstrăv la hectar în lacurile de acumulare? Un reușit experiment confirmă această posibilitate

ACVACULTURA ÎN LACUL BICAZ

Pe riurile țării, în zona montană, salbele lacurilor de acumulare sporesc continuu. Zăgăzuite prin baraje, apele cumulate de energie potențială — volume enorme — pun în mișcare turbine și generatoare de electricitate. E un cîștig imens pentru economia națională, pentru oameni.

Miile de hectare de luciu de apă, cu adîncimi diferite, n-au intrat însă, pînă acum, în circuitul valorificării complexe, îndeosebi piscicole. Rar s-a putut obține, în asemenea ape, 2—3 kg de păstrăv la unitatea de suprafață. De ce? Fiindcă această specie atît de apreciată pentru calitățile sale nu s-a împăcat cu noile condiții ecologice. Ea era obișnuită cu riurile cristaline, cu nivel relativ constant al apei, cu maluri și pietriș în care să-și depună, către suprafață, icrele. În lacurile de acumulare adînci, dar mai ales cu nivel variabil, habitatul era altul, iar reproducția avea de suferit. Încercări peste încercări n-au dus, un timp, la rezultatele scontate, înmulțirea păstrăvului decurgînd nesatisfăcător. Practic nu se putea vorbi de o producție piscicolă în spatele barajelor de acumulare ale hidrocentralelor.

La Bicaz, în județul Neamț, mai exact, la Potoci, pe malul acestui imens lac — are circa 3 000 de hectare — a fost creată o bază de cercetare aparținînd stațiunii de la „Stejarul" — Pîngărați. De peste 10 ani, un colectiv de oameni pasionați — Ionel Miron, șeful colectivului de ecologie acvatică, Constantin Misăilă, cercetător principal, Klauss Bates și mulți alții — studiază particularitățile lacului și biologia păstrăvului. De peste 10 ani, cu răbdare, cu modestie, cu adîncă înțelegere a naturii, dar și cu spirit inventiv, creator, cercetătorii de aici au pus la punct acvacultura păstrăvului în lacurile de acumulare. La capătul acestui deceniu de muncă asiduă, de experiențe, s-au obținut rezultate deosebite: circa 50 de tone de păstrăv la hectarul de luciu de apă, adică de peste 25 de ori mai mult decît în regim natural.

Care este „secretul" dezvoltării păstrăvului în asemenea lacuri de acumulare? Este piscicultura dirijată, în viviere. Într-un fel de plase mari, din relon cu fir termo și foto stabilizat, păstrăvii cresc la densități incomparabile cu cele din sistemul clasic. Incubarea icrelor se face sub un permanent control, în amenajări speciale. Reproducătorii, puietul ca și păstrăvii destinați consumului sînt îngrijiți exemplar. Hrănirea lor se realizează pe baza unor rețete noi, originale, de furajare (care, de altfel, au și fost brevetate), rețete pregătite într-o instalație adecvată.

Noua tehnologie scurtează perioada de creștere în greutate a păstrăvului cu aproximativ un an, față de tehnologia din sistemul clasic. Remarcabil este și faptul că în condițiile creșterii dirijate a păstrăvilor s-a asigurat o conversie a hranei foarte bună, revenind 1,5—2 kg de furaj granulat pentru kilogramul de creștere în greutate. Aici, la „Stejarul"-Pîngărați, nu se mai vorbește de import de furaje speciale pentru păstrăvi; ele se produc pe plan local, cu toate ingredientele necesare, la costuri avantajoase.

Baza de la Potoci a demonstrat posibilitatea creșterii dirijate a păstrăvului curcubeu, a salmonidelor în apele lacurilor de acumulare. Cercetătorii au deschis astfel o cale nouă de valorificare intensivă a unor mari suprafețe de bunuri piscicole create în urma înființării de hidrocentrale. Actualmente, din păstrăvăriile clasice se recoltează, în total, cîteva sute de tone de păstrăv. Prin extinderea acvaculturii dirijate, pe baza tehnologiei de la „Stejarul"-Pîngărați, s-ar putea obține, în lacurile de acumulare, într-o primă etapă, zeci de mii de tone de păstrăv.

Cît de rentabilă este noua tehnologie?

Cîștigul net este mare. La densitatea de 50 tone de păstrăv la hectar, beneficiul antecalculat ajunge la 500 000 lei, toate cheltuielile ce se fac pentru realizarea instalațiilor necesare (investiția) amortizîndu-se în numai 6 ani de activitate productivă.

Experiența acumulată de această stațiune este deosebit de prețioasă. Baza de la Potoci a devenit, de fapt, prin activitatea sa de pionierat, inițiatoarea acvaculturii efi-

ciente în lacurile de acumulare ale hidrocentralelor. Tehnologia, în mare parte de concepție proprie, urmează să fie aplicată în etapa imediată, într-o stație pilot dotată cu tot instrumentarul necesar, după care, pe baza unui program special de asigurare a bazei materiale și de pregătire a cadrelor, se va trece la generalizarea ei. Astfel, în scurtă vreme, lacurile hidrocentralelor vor da nu numai energie ci și proteină de cea mai bună calitate pentru consumatori.

Circa 50 de tone de păstrăv la hectar este, la prima vedere, chiar și pentru unii piscicultori, o recoltă incredibilă. Bază de la Potoci, experiența sa arată că acest nivel nu este o ficțiune, ci o realitate. Mai mult, se apreciază că, prin noi cercetări, prin noi soluții s-ar putea ajunge la densități și mai mari de păstrăvi pe unitatea de suprafață. Cercetătorii de la „Stejarul"-Pingărați se află angajați pe acest drum pentru obținerea unor performanțe și mai bune care le înnobilează munca și care pe drept merită o apreciere unanimă.

ST. VASILE

I SE MAI SPUNE CARNE ALBĂ

Unică prin formă, prin savoare și gust, prin colorit și prin prolificitate (se spune : „Se înmulțesc ca ciupercile) — ciuperca este o reușită a naturii. În ceea ce se numește materie primă pentru bucătăria modernă ea s-a impus, poate, în cea mai largă gamă de preparate ajungînd azi să cunoască prezentări dintre cele mai rafinate și fanteziste. Prin conținutul de substanțe proteice se apropie cel mai mult de carne. La acestea se adaugă glucidele asimilabile, fierul, magneziul, celuloza ș.a. Dar nu un studiu ne propunem să facem — fiindcă studii și tratate în materie există — ci doar să amintim niște lucruri care se mai uită. Fiindcă oricînd vederea unei ciuperci îl face pe om să se aplece s-o culeagă — (și nu de puține ori la treaba asta sînt puși chiar copiii) — ne vom referi în primul rînd la criteriul deosebirii dintre ciupercile comestibile și necomestibile sau otrăvitoare, cărora pe alocuri țăranii le zic „nebune". Nevoia de a le deosebi se impune și din cauza asemănărilor derutante dintre unele specii, dar mai înainte de orice pentru prevenirea intoxicațiilor care — acolo unde îngrijirile nu apar la timp — pot avea urmări grave.

Elementele distinctive pentru ciupercile necomestibile sînt (deși nu de regulă) — faptul că în locul în care sînt rupte, ele își schimbă culoarea, sau existența unui manșon la baza piciorului, sau mirosul adesea respingător, cu, în aparență, cel plăcut, al ciupercilor comestibile (de făină, castane, alune etc).

Stabilirea fără greș a deosebirilor dintre cele două categorii rămîne însă o chestiune de instruire personală, științifică și nu empirică fiindcă după cum s-a văzut cei care au învățat deosebirile după ureche, greșesc pe pielea lor.

Vom aminti totuși că printre cele mai periculoase sînt ciupercile din specia amanitelor, sau popular : buretele viperei, al dracului, cel pestriț sau muscariță, cel de lămîie etc.

Fapt este că interesul pentru consumul ciupercilor a crescut considerabil în ultimii ani. Sînt unități agricole de stat sau cooperatiste care dezvoltă cultura la scară mare dar, întorcîndu-ne la spiritul practic putem spune că sînt oameni care fără mare bătaie de cap le cultivă în propria pivniță sau cămară. La Ozun — Covasna — primarul comunei și mulți săteni se întrebau cum ar putea cultiva ciuperci în unele pivnițe și magazii goale. Unii caută, alții au trecut la fapte și au devenit furnizori ai pieței. Dar cultura e departe de a ocupa atîtea spații goale. Vom sta în această privință la dispoziția oricui dorește să întreprindă ceva, cu îndrumări utile, date prin gazetă.

Acum ceva despre aspectul culinar al problemei. Varietatea ciupercilor și ceea ce le este comun — gustul nemaiîntîlnit — le face apte pentru o gamă nesfîșită de combinații, stimulînd creativitatea bucătarului. Ele sînt prezente în garnituri, în salate asociate cu legume sau carne, în amestec cu sosuri albe, a la grec, tartar, ș.a., în omlete, marinate, tocănițe, supe și ciorbe, creme, umpluturi, în patiserie, în budinci sau pur și simplu fripte pe jăratic sau plită, cum le face românul.

Faptul că nu se găsesc tot timpul anului îndeamnă la conservare. Se face fie prin uscare, cînd își păstrează cel mai bine substanțele nutritive — fie prin saramurare sau murare. În cazul din urmă ciupercile bine spălate se pun în borcane cu oțet și apă (în proporții cuvenite), condimente (după gust), un vîrf de linguriță de zahăr sau miere, după care borcanul se leagă la gură, ermetic, cu celofan gros, umezit înainte. Urmează fierberea în vase mari, la foc potolit și apoi răcirea lentă, operație care se repetă de încă două ori, pentru inactivarea microorganismelor și o păstrare cît mai îndelungată.

Apoi tîrziu iarna desfaceți dumneavoastră un borcănaș cu hribi sau mînătărci, sau păstrăvi de fag, din cei murați... și-atunci om mai sta de vorbă.

V. T.

O îndeletnicire plăcută,

RECOLTAREA PLANTELOR MEDICINALE DIN FLORA SPONTANĂ

Flora României este deosebit de bogată în plante medicinale ; le întîlnim pretutindeni la șes, la deal și la munte, constituind adevărate izvoare de sănătate. În firicelele de iarbă, în rădăcinile sau în florile plantelor se ascund energii tămăduitoare nebănuite care, transformate în medicamente pot alina multe suferințe omenești. Nu trebuie să lăsăm, deci, să se irosească o asemenea bogăție naturală. De altfel, statul nostru încurajează din ce în ce mai mult recoltarea plantelor medicinale; o îndeletnicire ușoară și plăcută pe care pot s-o practice în primul rînd pionierii, elevii, toți tinerii, cei cărora le sînt atît de dragi florile și natura. Și nu fără folos, căci unitățile achizitoare oferă prețuri foarte bune. Un calcul arată că dacă fiecare elev de școală generală ar valorifica numai un kg de plante medicinale, prin aceasta s-ar realiza peste 4 milioane lei.

Iată ce plante medicinale mai importante putem recolta în lunile :

MARTIE

Brusture (rădăcini) ; cerențel (rădăcini) ; crușîn (coajă); nalbă mare (rădăcini) podbal (flori); stejar (coajă).

MURUL
(Rubus fruticosus)

PĂPĂDIA
(Taraxacum officinale)

APRILIE

Ciuboțica cucului (flori) ; crușîn (coajă) ; iarbă mare (rădăcini) ; păducel (flori și frunze) ; pălădie (frunze, iarbă cu rădăcini) ; porumbar (flori) ; salcie (coajă) ; tătăneasă (rădăcini) ; urzică (rădăcini).

SUNĂTOAREA
(Hypericum perforatum)

CIUBOȚICA CUCULUI
(Primula officinalis)

MAI

Mușețel (flori) ; cimbrișor de cîmp (iarbă) ; coada racului (iarbă) ; dud (frunze) ; ferigă (rizomi) ; ipcărigă (rădăcini) ; mac roșu (petale) ; mătrăgună (rădăcini) ; mesteacăn (frunze) ; nuc (frunze) ; podbal (frunze) ; rostopască (iarbă) ; soc (flori) ; știrigoaie (rădăcini); trei frați pătați (iarbă) ; urzică moartă albă (flori și iarbă) ; vinariță (iarbă) ; volbură (iarbă).

IUNIE

Tei (flori) ; arnică (flori) ; cireș-vișin (codițe) ; coada șoricelului (flori) ; frag sau căpșun (frunze) ; muguri de pin ; mătrăgună (frunze) ; mușețel (flori) ; nalbă mare (frunze) ; nalbă mică (frunze) ; nemțișor de cîmp (flori) ; rușcuță (iarbă) ; salcîm (flori) ; sulfină (flori) ; sunătoare (flori, iarbă); talpa gîștii (iarbă) ; turiță mare (iarbă) ; trifoiște de baltă (frunze) ; unguraș (iarbă) ; zmeur (frunze).

IULIE

Brîndușă de toamnă (semințe) ; cicoare (iarbă) ; luminărică (flori) ; mur (frunze) ; pir (rizomi) ; pelin (iarbă); plămînărică (iarbă); salcîm japonez (boboci florali) ; scai vînăt (iarbă) ; șovîrv (iarbă) ; tei (flori) ; țintaură (iarbă).

AUGUST

Afin (frunze, fructe) ; albăstrele (flori); cătină (fructe) ; chințură (rizomi cu rădăcini) ; hamei (conuri) ; măceș (fructe) ; măselariță (frunze) ; pătlagină (frun-

uşoară şi bănoasă:

ze) ; porumb (mătase) ; sulfină (iarbă) ; ţintaură (iarbă).

SEPTEMBRIE

Castan (seminţe) ; teci de fasole ; ghinţură albastră (rădăcini) ; hamei (conuri) ; măceş (fructe) ; merişor (frunze) ; păducel (fructe) ; porumbar (fructe) ; soc (fructe) ; porumb (mătase) ; stînjenel (rizomi).

OCTOMBRIE

Brustur (rădăcini) ; castan (seminţe) ; cicoare (rădăcini) ; ienupăr (fructe) ; măcieş (fructe) ; merişor (frunze) ; păducel (fructe) ; porumbar (fructe) ; soc (fructe).

NOIEMBRIE

Ienupăr (fructe) ; păducel (fructe) ; porumbar (fructe).

DECEMBRIE

Ienupăr (fructe).

ÎN TOT TIMPUL ANULUI : lichenii de conifere, de piatră şi de stejar ; saschiu (iarbă) ; vîsc (frunze cu rămurele).

NOI PREŢURI STIMULATIVE

Potrivit noilor preţuri de achiziţii, culegătorii de plante medicinale pot obţine cîştiguri sporite. Cîteva exemple : 1 kg de flori de urzică albă moartă — valorificat sub formă uscată — este plătit cu 250 lei ; florile de nemţişor, cu 60 lei/kg ; cele de păducel, cu 42 lei/kg ; florile de ciuboţica cucului, cu 25 lei/kg ; cele de păpădie, cu 20 lei/kg ; rădăcinile de mătrăgună, cu 18 lei/kg ; frunzele de frag, cu 10 lei/kg etc.

Preţurile depind, în mare măsură, şi de modul de valorificare. În acest scop se recomandă să se livreze cantităţi sporite de plante medicinale sub formă uscată, operaţiunea respectivă executîndu-se cît mai mult pe cale naturală. În felul acesta se obţin, concomitent cu importante economii de combustibili, produse de calitate superioară, cu aspect frumos. Prin uscare, culegătorii realizează venituri suplimentare, preţul unui kilogram de produs uscat fiind mai mare decît al celui proaspăt. Bunăoară, un kilogram de muşeţel proaspăt este achiziţionat la preţul de 4 lei, iar un kilogram de muşeţel uscat, cu 24 lei. Consumul specific de uscare este de maximum 5 la 1, adică din 5 kg de muşeţel proaspăt rezultă unul uscat.

CIMBRIŞORUL DE CÎMP
(Thymus serpyllum)

URZICA MOARTĂ ALBĂ
(Lamium album)

MĂCEŞUL
(Rosa canina)

COADA ŞORICELULUI
(Achillea millefolium)

NEMŢIŞORUL DE CÎMP
(Delphinium consolida; Delphinium orientalis)

ROSTOPASCA
(Chelidonium majus)

TINERI ŞI VÎRSTNICI ! NU TRECEŢI NEPĂSĂTORI PE LÎNGĂ PLANTELE MEDICINALE ! VALORIFICAŢI-LE ÎN MOD SUPERIOR PRIN UNITĂŢILE TRUSTULUI „PLAFAR", AL M.A.I.A., CARE VĂ OFERĂ PREŢURI AVANTAJOASE.

N. FLORIAN

La întreprinderea de amidon și glucoză Tg. Secuiesc

OAMENII GÎNDESC LA TIMPUL VIITOR

Tîrgu Secuiesc, județul Covasna. Una din acele așezări cunoscute, în trecut, ca „locuri unde nu se întîmplă nimic". Dar destinul acestui vechi oraș de meșteșugari era altul : să devină un centru reprezentativ al industriei noastre socialiste. Moment semnificativ : vizita pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, aici, în 1967. Una din componentele platformei industriale al cărei act de naștere a fost semnat atunci este și **Întreprinderea de amidon și glucoză.** A intrat în funcțiune la 30 decembrie 1970. Este o unitate modernă în care, pe baza unui proces tehnologic aproape total mecanizat și automatizat, un colectiv restrîns, de numai 320 de persoane, acoperă aproape jumătate din nevoile de amidon ale țării. O unitate care, prin existența ei, a contribuit la înnoitoare prefaceri în viața locuitorilor orașului și ai comunelor din zonă.

Acum, după un deceniu, oamenii întreprinderii de amidon și glucoză se prezintă la bilanțul aniversării cu fapte care le dau dreptul să se mîndrească : planurile anuale îndeplinite, întotdeauna, cu depășiri, cincinalul actual încheiat încă în luna august, unitatea mai dezvoltată și mai modern utilată, ei înșiși mai stăpîni pe secretele meseriei. Toate acestea sînt o trainică temelie pentru a păși în cincinalul viitor cu încrederea că vor putea da țării noi dovezi de pricepere și hărnicie, materializate în produse de calitate și cu un grad superior de industrializare.

De fapt, aici, la „amidon și glucoză", activitatea din etapa următorilor cinci ani este, de mult și bine, conturată. Căci, a gîndi la timpul viitor și a acționa potrivit acestei gîndiri este, la această întreprindere, un mod obișnuit de manifestare.

S-a gîndit la timpul viitor chiar de la începutul activității : de ce să se obțină doar amidon-pudră și sirop de glucoză, produse rezultînd din „înnobilarea" prin prelucrare a porumbului și cartofilor, dar, la rîndul lor, tot materii prime pentru alte sectoare industriale ? Chiar aici, la Tg. Secuiesc amidonul putea căpăta noi valențe. Conducerea, de atunci, a unității, toți specialiștii s-au străduit să convingă. Studiul prevăzînd prelungirea procesului tehnologic a fost prezentat tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu cu prilejul celei de-a doua vizite efectuate în localitate, în septembrie 1974. Ideea a primit prețuirea cuvenită : în 1976, la Tg. Secuiesc intra în funcțiune, **pentru prima oară în țară, o secție de dextroză**, produs valorificat superior în industria de medicamente care, pînă atunci, îl procura, exclusiv, din import.

S-a gîndit la timpul viitor și mai tîrziu — în 1978, de pildă, — cînd s-a inițiat și realizat trecerea la fabricarea tabletelor de dextroză cu gust de lămîie, portocală și mentă, solicitate pentru calitățile lor energetice, mai cu seamă de sportivi. Și tot în acel an, lucrătorii întreprinderii au cerut înființarea unui atelier de contructii de utilaje. L-au obținut și, astăzi, modernizarea celei mai vechi fabrici de amidon din țară, cea de la Sînsimion, din județul Harghita, se realizează cu utilaje produse la Tg. Secuiesc.

Se gîndește la timpul viitor și în prezent, cînd se depun eforturi pentru realizarea de amidon modificat potrivit cerințelor unor anumiți beneficiari. Iată cîteva asemenea produse noi, elaborate de laboratorul-centru de cercetare al întreprinderii, transformat în veritabilă stație pilot : TABAMID — amidon pentru lipit țigarete, folosit la fabrica din Sf. Gheorghe ; METGEL — util metalurgiștilor ; FOREX — un reducător de filtre destinat forajelor în industria petrolieră ; AMIDOCART — pentru lipit hîrtie și mucava ; INSTANTGEL PZ — care va ușura munca gospodinelor în prepararea sufleurilor.

Preocuparea pentru produse de bază nu o exclude pe aceea pentru valorificarea superioară a unor subprodușe. Hidrolul, rezultat din fabricarea dextrozei, supus unui proces de concentrare, va fi transformat în tablete de glucoză. O transformare care dublează valoarea produsului finit, investiția necesară, realizabilă prin autoutilare, recuperîndu-se în doi ani.

Ce îi preocupă pe lucrătorii întreprinderii de amidon și glucoză din Tg. Secuiesc acum, la începutul noului cincinal ? Ne-a dezvăluit directorul ei, tovarășul Francisc Nyáguly : „Pentru că în acest sector industrial, viitorul — nu prea îndepărtat — va însemna „amidon fără porumb", ne preocupăm intens de posibilitatea trecerii întregii producții pe utilizarea unei singure materii prime : cartoful. Prin integrarea cu întreprinderea noastră a stațiunii de cercetare pentru producerea și industrializarea cartofului, recent înființată la Tg. Secuiesc, problemele pe care le ridică noul mod de obținere a amidonului își vor găsi o soluționare optimă. Ne preocupăm, desigur, să ridicăm continuu gradul de prelucrare industrială a amidonului, diversificînd, la maximum, produsele, potrivit cerințelor economiei. Ne permite dotarea, pe care o modernizăm, în continuare, cu forțe proprii, ne permite capacitatea profesională a întregului nostru colectiv".

Gînduri lansate în noul cincinal de pe o ramură care, la Întreprinderea de amidon și glucoză Tg. Secuiesc, înseamnă competență, pasiune pentru nou, hotărîrea de a transforma în fapte comandamentele înscrise în documentele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R.

S. DIRADURIAN

AMBIȚIA DE A REUȘI

Am poposit de numeroase ori la Zorleni, comună aflată în imediata apropiere a orașului Bîrlad și am avut prilejul să cunoaștem bine activtatea întreprinderii agricole de stat din localitate. O unitate în care, pe mai bine de 11 000 ha, se cultivă grîu și porumb, plante tehnice și legume, se întind plantații moderne și pășuni de mare productivitate, bază temeinică pentru dezvoltarea zootehniei.

Sectorul cel mai des aflat în discuțiile cu specialiștii de aici a fost cel al creșterii oilor. Lucru firesc, dat fiind că la numele bine cunoscut al întreprinderii din Zorleni, acest sector a adăugat, în anii din urmă, un renume, unitatea devenind nu numai o mare producătoare de lînă, carne și lapte de oaie, dar și furnizoare de animale de rasă, de înaltă productivitate.

Desigur, există în țara noastră multe alte unități în care creșterea oilor, care constituie una dintre cele mai străvechi ocupații, a fost ridicată la condiția unei activități moderne, de mare randament.

În mai puțin de 7 ani, timp relativ scurt pentru o activitate care implică nu numai tehnică, dar și complicate procese biologice, producția medie de lînă pe ovină tunsă, obținută de la un efectiv ce numără aproape 20 000 de animale din care peste 11 000 de oi și mioare, s-a dublat apropiindu-se astăzi de 7 kg.

Nu exagerăm precizînd că această realizare se leagă de numele inginerului Dumitru Saviuc, care în prezent îndeplinește funcția de director tehnic al întreprinderii. Un specialist de clasă care, la vasta sa experiență practică, adaugă pasiunea, entuziasmul, dragostea de animale, fără de care atingerea unor înalte performanțe în zootehnie este de neconceput. Originar de pe meleagurile sucevene și venind la întreprinderea din Zorleni în 1971, a avut ambiția de a demonstra că acest sector, care aici se menținea la un nivel nesatisfăcător de producție și eficiență, poate evolua rapid, poate atinge un randament superior. El a avut capacitatea de a mobiliza întregul colectiv de crescători de ovine într-o amplă activitate de redresare.

Ceea ce s-a înțeles de la început a fost faptul că aceasta nu este posibil fără **îmbunătățirea fondului genetic al turmelor**. S-a recurs inițial la așa numitul „import de gene", adică la procurarea unor animale de prăsilă — Merinos transilvănean, de la I.A.S. Tășnad și Merinos de Palas, din Constanța — care au constituit nucleu în ameliorarea întregului efectiv. O muncă stăruitoare s-a depus și se depune pentru organizarea și desfășurarea unei **riguroase selecții**. Una dintre cele 5 ferme — cea de la Suseni — a fost consacrată acestui scop.

Selecția se desfășoară după criterii judicioase, urmărindu-se creșterea densității lînei, a extinderii sale, a lungimii șuviței, a randamentului la spălare, dar și mărirea greutății corporale a animalelor. Din ferma de la Suseni, în care producția medie a depășit 11 kg de lînă pe ovină tunsă, se „recoltează" prăsila care înlocuiește sistematic animalele reformate, de productivitate mai scăzută, din turmă. Tot aici se produce tineret mascul de reproducție care se livrează atît Oficiului județean pentru reproducția și selecția animalelor Vaslui cît și altor întreprinderi agricole din județ. O atenție aparte este acordată însămînțărilor artificiale, cu material biologic de înaltă valoare. Acestea se desfășoară eșalonat, se practică și monta timpurie încît la o mare parte din turmă se realizează trei fătări în 2 ani. S-a mai înțeles, la Zorleni, că în acțiunea de ameliorare a turmei, un rol decisiv îl are **creșterea tineretului de prăsilă**. Această sarcină a fost încredințată fermei de la Epureni.

În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, pentru **asigurarea furajelor** necesare întregului sector zootehnic, s-a organizat o amplă acțiune de **ameliorare radicală a pajiștilor**. Pe mai bine de 1 100 ha de pajiști s-au executat lucrări care au avut ca urmare creșterea producției de iarbă la 30—40 tone la ha, iar pe unele suprafețe pînă la 50—60 tone.

S-au înregistrat, pînă acum, realizări remarcabile. În 1980, spre exemplu, s-au livrat 95 tone de lînă, cu 26 tone peste plan, 54% din producție fiind de calitatea I. Există o bază serioasă pentru noi și importante progrese în viitor.

Iată așadar că acești oameni vrednici, din renumita unitate vasluiană au reușit. Performanțele atinse de ei demonstrează convingător că și creșterea ovinelor are toate condițiile de a atinge acele rezultate la care se referea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru cu cadrele din zootehnie.

Maria BOGDAN

ÎN CINCINALUL VIITOR TREBUIE SĂ DUBLĂM PRODUCȚIA MICII INDUSTRII... DE ASEMENEA, VA TREBUI SĂ REALIZĂM MAI MULT DECÎT O DUBLARE A SERVICIILOR, SPRE A PUTEA REZOLVA PROBLEMA SATISFACERII CERINȚELOR POPULAȚIEI ÎN ACEST DOMENIU IMPORTANT AL CALITĂȚII VIEȚII, AL NIVELULUI DE TRAI AL POPORULUI.

NICOLAE CEAUȘESCU

MICA INDUSTRIE ȘI SERVICIILE CĂTRE POPULAȚIE — „PRIM PLAN" AL ACTIVITĂȚII NOASTRE

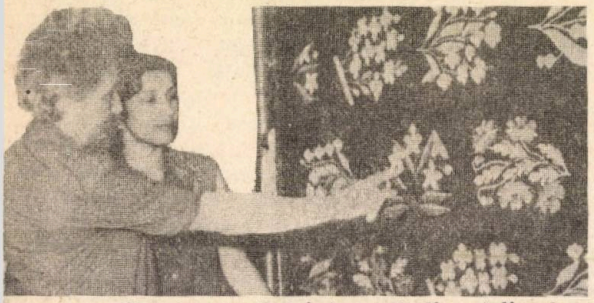

Lecție practică într-unul din atelierele de țesut covoare — cel din Pitești

— interviu cu tovarășul EUGENIU LAZĂR, vicepreședintele U.J.C.C.-Argeș

— Activitatea de producție-prestări servicii se desfășoară, la noi în județ, numai la nivelul cooperației de consum, prin 857 de ateliere, cu peste 90 de profile, în care sînt cuprinși aproape 2 150 de lucrători. Cifrele, prin ele însele, poate că nu sînt chiar atît de expresive. Tocmai de aceea aș vrea să arăt că, în prezent, avem cu 123 de ateliere mai multe decît în 1978, majoritatea unităților noi fiind profilate pe depanări radio-TV, reparații obiecte de uz casnic și gospodăresc, autoservice, construcții etc. De altfel, în ultimii doi ani ai cincinalului 1976—1980, U.J.C.C.-Argeș a acționat intens, dînd viață unui mare număr de propuneri făcute de cetățeni, pentru ca în fiecare comună a județului să existe profilele de bază, necesare prestărilor de servicii la nivelul actualelor nevoi și exigențe ale populației din mediul sătesc. În acest scop, pentru desfășurarea activității în condiții cît mai bune, în numeroase localități — Rucăr, Bascov, Poiana Lacului, Stoenești, Stîlpeni, Priboieni, Leordeni, Lerești, Hîrzești, Hîrtiești, Teiu, Mușetești și altele — au fost construite complexe de prestări de servicii moderne, care însumează peste 6 500 mp.

— Dar în privința activității direct productive ce ne puteți spune ?

— Firește, cooperația de consum argeșeană a acordat, în ultima vreme, multă atenție și producției mici. Astfel, pentru a complini fondul de mărfuri necesare atît pieței cît și propriului sector comercial, U.J.C.C.C.-ul a înființat numeroase ateliere de mică serie, care valorifică mai cu seamă materiale din resurse locale : numărul croitoriilor a crescut de la 13 în 1975 la 30 în 1980 ; în aceeași perioadă, numărul cismăriilor a sporit de cîteva ori, în vreme ce atelierele de mobilă s-au dublat și ca număr și ca volum de activitate ; la rîndul său, a fost dezvoltată producția de artizanat, ceramică și artă populară, care era aproape inexistentă în 1975.

— Cooperați și cu industria republicană ?

— Deocamdată, destul de timid. Avem numai cîteva secții care produc felurite retorte din cauciuc și mase plastice. Însă, așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Consfătuirea de lucru cu cadrele de bază din cooperația de consum, meșteșugărească și agricolă și de la consiliile populare, pe problemele micii industrii și ale prestărilor de servicii, va trebui să facem mult mai mult în sensul acesta. Practic, pentru a contribui și noi, argeșenii, la atingerea acelui procent de 18—20 la sută, cît va trebui să reprezinte mica industrie în totalul industriei republicane, sîntem în curs de perfectare a unor noi cooperări cu mari uzine și întreprinderi care ne pot transfera fabricarea anumitor produse și repere de serie mică. De asemenea, în același scop — al creșterii volumului de producție — cît și pentru a elimina unele cheltuieli neeconomicoase, ocazionate de transportul apei minerale, am dezvoltat industria de băuturi răcoritoare și am luat măsuri pentru a se îmbutelia apă carbo-gazoasă, atît pentru unitățile de alimentație publică, cît și pentru populație, în toate cele 30 de unități specializate, pe care le avem în județ. Aș vrea să mai arăt că, în urma calificării a 50 de țesătoare, am putut extinde considerabil producția de covoare, astfel încît numai în 1980 s-a creat posibilitatea expedierii unor mari cantități (1 200 mp covoare tip „Tismana") numai pe piața americană.

— Apropo de calificare. Care este nivelul general al acesteia, în cazul lucrătorilor din sectorul producție-prestări servicii al cooperației de consum argeșene ?

— Una din preocupările de bază ale conducerii uniunii județene a fost și continuă să fie asigurarea întregii rețele cu lucrători calificați corespunzător. Astfel, numai în ultimul an li s-au împrospătat și îmbogățit cunoștințele profesionale, prin diferite forme de instructaj, la aproape 1 300 de muncitori, alți 250 fiind calificați la locul de muncă. De asemenea, în ultimii ani am școlarizat, prin rețeaua unităților didactice ale cooperației, încă 173 de tineri, care au devenit depanatori de radio-TV, mecanici de întreținere auto, constructori etc.

Aurel IVAN

Înființată în urmă cu șase ani, **Întreprinderea de producere și industrializare a cartofului** — Făgăraș a fost pusă de la început în fața unei sarcini deloc ușoare : să convingă, prin produsele ei, că practicile culinare, chiar cele mai tradiționale pot fi supuse modernizării, că o mîncare poate fi hrănitoare și gustoasă și atunci cînd pregătirea durează doar cîteva minute. Materia primă : cartoful. Produsul finit : preparate și semipreparate cu calități nutritive și gustative superioare.

Primul sortiment realizat la Făgăraș — fulgii de cartof — a rămas și cel de bază. Dar oamenii întreprinderii — cu sprijinul cercetării — nu s-au mulțumit cu atît. Au elaborat și încercat noi rețete, noi procedee, au diversificat produsele. Le prezentăm, cu însușirile specifice, subliniind însă o însușire generală: CALITATEA.

CLIP — Fulgi de cartofi. Se obțin în instalații moderne, în condiții de igienă absolută, printr-un proces tehnologic mecanizat care include diverse operații : sortare, spălare, decojire, fierbere, uscare. Se folosesc la piureuri și la alte preparate culinare. Se pot păstra 30 de luni. Spațiul de depozitare este foarte redus, 500 g fulgi echivalînd cu 4—5 kg de cartofi proaspeți.

CLIP — Fulgi de fasole. Procedeul tehnologic este o invenție românească (Autori : ing. O. Burtea — I.C.V.L.F. București și ing. L. Blaga — directorul I.P.I.C. Făgăraș). Acest produs se folosește la prepararea fasolei bătute. Și el se poate păstra 30 de luni.

Cartofi CIPS simpli. Obținuți prin prăjirea în ulei a feliilor de cartof, cu o umiditate de 2% și un conținut de ulei de 30—38%, sînt crocanți și gustoși. Se consumă ca atare.

Cartofi CIPS aromatizați. Înainte de ambalare, cartofii CIPS se aromatizează cu un amestec de făină de ceapă, boia de ardei, piper și sare. Se consumă ca aperitiv.

Pufuleți de Făgăraș. Se deosebesc de „pufuleții" de altă proveniență prin rețetă, care conține în plus, 10% fulgi de cartof. Rezultă un plus de frăgezime.

Rondele crocante. Aperitiv pe bază de fulgi de cartofi. Se vor livra începînd din 1981, simpli sau aromatizați cu pastă de tomate, deshidratați, pentru prăjire la domiciliu sau gata prăjiți.

Pentru a veni în sprijinul gospodinelor, specialiștii de la I.P.I.C. Făgăraș oferă cîteva rețete avînd la bază produsele CLIP.

1. **Piure de cartofi** (4 porții) : circa 120 g fulgi de cartofi, 4 pahare cu apă (circa 700 ml), 1 pahar cu lapte (circa 170 ml), 1/2 linguriță sare ; cine dorește adaugă 50 g unt. Se fierbe apa cu sarea și untul. Se ia de pe foc și se toarnă laptele rece adăugîndu-se fulgii. Se lasă 1 minut pînă se umezesc. Se amestecă apoi ușor cu furculița. **Timp de preparare : 3—4 minute.**

2. **Sărățele :** 150 g unt, 150 g făină, 25 g fulgi de cartofi rehidratați cu 125 g apă, un vîrf de cuțit de sare, un ou pentru uns, puțin mac sau susan. Se fierbe apa, se lasă să se răcească apoi se adaugă fulgii de cartofi astfel încît să nu facă cocoloașe, untul, făina și sarea. Aluatul obținut se întinde, se taie în formă de bețișoare, se unge cu ou și se presară cu mac sau susan.

3. **„Bombe" :** 1/2 kg rahat, 200 g unt, 150 g fulgi de cartofi, 100 g zahăr, 50 g cacao, 100 g nuci, rom, vișine. Se pune la foc rahatul cu 500 g apă pînă la dizolvarea completă. Se ia de pe foc, se adaugă fulgii, se amestecă cu nucile, romul, cacaoa și untul pînă rezultă o pastă omogenă și consistentă. Cu linguriță se formează „bombe" în care se introduce cîte o vișină (din vișinată). Se dau prin cacao.

4. **Fasole bătută.** (4 porții) : 200 g fulgi de fasole, trei pahare cu apă (circa 500 ml), două linguri ulei, o linguriță sare. Se pune sarea în apa clocotită, se ia vasul de pe foc, se toarnă uleiul, fulgii de fasole și se bate totul pînă la obținerea unei paste omogene. **Timp de preparare : 4—5 minute.**

5. **Tort din fulgi de fasole :** 125 g fulgi de fasole rehidratați cu 325 g apă, 2 ouă, 60 g unt, 200 g zahăr, 1 lingură de pesmet, 10 ml rom, o linguriță esență de cafea. Se prepară piureul de fulgi de fasole după rețeta de mai sus, se freacă cu gălbenușurile și untul frecat spumă pînă se formează o cremă compactă. Se adaugă o linguriță de esență de cafea, pesmetul, romul și albușurile bătute spumă cu puțină sare. Se coace într-o tavă unsă bine și presărată cu pesmet, la început la foc moale apoi, după ce a crescut, la foc iute. După ce se răcește se glazurează cu șerbet de cafea înmuiat în apă călduță.

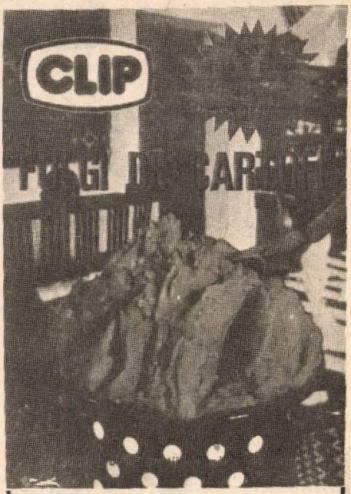

HRĂNITOARE, GUSTOASE, ECONOMICE — PRODUSELE DE LA I.P.I.C. FĂGĂRAȘ SE RECOMANDĂ PRIN CALITATE

Cooperația de consum — nu numai achizitor de produse agricole, ci și organizator al producției în gospodăriile populației

DE ORICINE ȘI ORIUNDE SE POT CREȘTE IEPURI DE CASĂ

Numeroase și convingătoare sînt argumentele care pledează pentru dezvoltarea acestei activități — creșterea iepurilor de casă fiind considerată, pe bună dreptate, îndeletnicire plăcută și deosebit de rentabilă. Nu puțini sînt gospodarii care afirmă că *„numai cine nu vrea nu poate crește iepuri de casă!"*. Așa și este. Oamenii știu că îngrijirea iepurilor nu solicită nici eforturi deosebite și nici investiții mari. Sînt suficiente exemple care demonstrează că oricine din gospodărie, copii sau vîrstnici, se pot ocupa cu succes de creșterea iepurilor. În curți se află o serie de adăposturi (șoproane, șuri, grajduri etc.) cărora li se poate da o astfel de destinație folositoare.

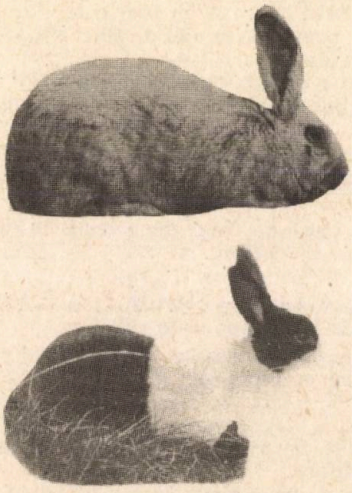

Prin produsele valoroase care se obțin : CARNEA (deosebit de apreciată în arta culinară) ; BLĂNIȚELE (într-o gamă largă de culori) ; PĂRUL ; PIELICELELE (folosite în marochinărie și artizanat), cuniculicultura este o îndeletnicire aducătoare de importante venituri. Un calcul economic evidențiază faptul că prin creșterea, într-o gospodărie, a zece femele și doi masculi, se realizează un venit anual de circa 10 000 lei.

Cooperația de consum prin modul ei de organizare, prin natura funcției ei economice, prezentă în toate localitățile rurale și într-o serie de orașe și centre muncitorești, dispune de condiții optime pentru a-și spori contribuția la dezvoltarea și extinderea acestor activități, atît în propriile unități, cît și în gospodăriile populației. Și trebuie să spunem că în ultimii ani s-a produs o cotitură în modul de organizare și de sprijinire a producătorilor în creșterea iepurilor de casă. Condiții pentru dezvoltarea, pentru extinderea cuniculiculturii sînt pretutindeni. Într-un număr însemnat de județe s-au și înființat o serie de microcrescătorii pe lîngă cooperativele de consum, precum și în gospodăriile lucrătorilor acestor organizații și ale foarte multor producători din comune și sate. S-au constituit nuclee pentru producerea materialului de înmulțire, se realizează și se pun la dispoziția solicitatorilor efective matcă din rase selecționate, se fac schimburi de produși între crescători. Această grijă pentru procurarea iepurilor buni pentru reproducție constituie de fapt premisa dezvoltării oricărei crescătorii.

Meritoriu este și faptul că se acționează cu hotărîre pentru ca cele trei căi principale pentru dezvoltarea cuniculiculturii să se transforme în realitate. Este vorba de : ● *creșterea unui număr cît mai mare de iepuri în gospodăriile populației ;* ● *atragerea în această acțiune a școlilor din mediul rural ;* ● *organizarea și consolidarea crescătoriilor de pe lîngă cooperativele de consum ca și cooperarea în această acțiune cu alte unități din sectorul socialist — nuclee menite să asigure, în principal, matca selecționată pentru aprovizionarea producătorilor din zonă cu material de reproducție.*

Există material de propagandă dar se cere editat în cantități și mai mari pentru a putea fi la îndemîna fiecărui crescător. Mulți cetățeni au cerut reeditarea cărții *„Iepurele de casă — creștere și valorificare"*. Sînt promisiuni pentru satisfacerea grabnică a acestei cerințe. Este necesar, de asemenea, să se acorde un sprijin mai substanțial școlilor din mediul rural în vederea organizării de crescătorii, știut fiind că elevii pot fi buni propagandiști în a-i convinge pe părinți, bunici, ca și la ei acasă să facă același lucru.

Indiferent de numărul de iepuri disponibili, valorificarea lor nu este și nu va fi o problemă pentru crescători. Cooperativele de consum contractează și achiziționează orice cantitate oferită.

A. LAUR

MEDALII PENTRU CRESCĂTORII DE IEPURI

Din experienţa cooperativelor de consum şi a cetăţenilor, în dezvoltarea cuniculiculturii

BOTOŞANI : Uniunea judeţeană a cooperativelor de consum Botoşani a acţionat şi continuă să acţioneze, pentru dezvoltarea activităţii de creştere a iepurilor de casă în toate localităţile. Astăzi există nuclee pe lîngă fiecare cooperativă de unde se asigură material de reproducţie pentru producătorii contractanţi. Aşa se explică sporirea numărului de crescători şi, bineînţeles, a numărului de iepuri-matcă. O situaţie statistică indica, la mijlocul anului 1980, cel puţin 300 de gospodării în care se cresc peste 1 200 de reproducători, faţă de circa 100 de crescători şi 250—300 de iepuri, cu un an în urmă.

Una din comunele în care sporeşte continuu numărul crescătorilor şi al iepurilor este Călăraşi. Cooperativa de consum de aici a deschis, prin exemplul său, drumul acestei activităţi. În propria-i crescătorie are 20 de iepuri-matcă. Şi la şcoala generală din Călăraşi s-a organizat o minicrescătorie, iar o seamă de elevi şi-au procurat iepuri de reproducţie pentru a-i creşte acasă.

(Grădiştea, Frînceşti, Măciuca Costeşti).

Iată şi îndemnul, convingător, al U.J.C.C. către crescători : „Creşterea iepurilor de casă oferă posibilităţi de sporire a veniturilor... Cooperativele de consum achiziţionează orice cantitate de carne de iepure, în viu, la preţul de 13—15 lei kg şi acordă, contra cost, două kg de porumb-boabe, ovăz sau orz pentru fiecare kg de carne predat. Matca se asigură prin unităţile cooperaţiei de consum, contravaloarea acesteia putînd fi achitată din avansul primit de producător la încheierea contractului".

VÎLCEA : Cooperaţia de consum vîlceană a pornit operaţiunea de revitalizare a cuniculiculturii prin îndemnul „În fiecare localitate — cel puţin 5 crescători de iepuri de casă!". Numărul pasionaţilor este acum mult mai mare, ceea ce a făcut ca U.J.C.C. Vîlcea să se afle pe primul loc pe ţară în această importantă activitate, prevederile programului pentru 1980 fiind întrecute cu mult.

La Vîlcea sistemul de creştere este cel pe care experienţa l-a recomandat ca fiind mai rentabil : la fiecare cooperativă, o minicrescătorie cu cel puţin 5 iepuri-matcă ; în zone cu tradiţie, nucleele create au pînă la 50 de reproducători

IAŞI : În judeţul Iaşi s-au organizat, în primăvara anului 1980, două schimburi de experienţă, deosebit de utile, între crescătorii de iepuri din municipiu şi din comunele învecinate. La una din expoziţii l-am întîlnit pe „culegătorul de trofee" — cum obişnuiau să-i spună colegii participanţi — pensionarul Paul Mossang. Primise medalia „Iepurele de aur" pentru cel mai frumos exemplar.

Ne-a invitat să-i vizităm gospodăria, pe strada Păpăuţi nr. 1 A. Are o căsuţă modestă, dar cochetă şi 350 m.p. teren în jur, acoperit cu vie, pomi, cu straturi de legume şi flori. Bădia Paul, fostul învăţător de la Spulberi (Ţara Vrancei) este cunoscut şi stimat de toţi vecinii. Oamenii aceştia, Paul şi Maria Mossang, au o mare pasiune, foarte avantajoasă pentru ei şi societate. Cresc iepuri, cresc păsări (cu pui obţinuţi într-un miniincubator aflat în bucătărie, alături de plita-aragaz), cultivă legume, flori, îngrijesc şi culeg roadele viei şi pomilor. O sumedenie de preocupări, dar cea mai mare atracţie din gospodărie o constituie iepurii de casă. Pensionarul din strada Păpăuţi nr. 1 A este de 20 de ani crescător de iepuri şi de 15 ani contractant al cooperativei de consum, organizaţie care, aşa cum ne spune chiar el, l-a sprijinit ori de cîte ori i s-a adresat. Vinde anual, pe această cale, circa 600 kg iepuri. Are o serie de exemplare de o rară frumuseţe : „Uriaşul belgian", „Albastru vienez", „Fluture".

Recent, Paul Mossang a încheiat o tranzacţie cu U.J.C.C. Iaşi. În vederea organizării unei crescătorii model va primi de la cooperaţie cuşti sistematizate, realizate din metal şi sticlă şi va produce reproducători care vor fi oferiţi crescătorilor din judeţ.

Iată un exemplu pe care l-am dori multiplicat la scara întregii ţări.

A. MĂRGĂRINT

Nobila ambiție a vîlcenilor: să cucerească DEFINITIV drapelul

Vilcea cunoaște, ca întreaga Românie de altfel, o geografie în mișcare, pe măsura hărniciei oamenilor săi. Asemenea tuturor județelor, și acesta își aduce o neprețuită contribuție la chipul viitorului românesc. Fabricile și uzinele se înmulțesc, investițiile se concretizează în noi imagini industriale, bunurile de consum create aici sporesc cantitativ și calitativ în ritmuri susținute.

Am avut prilejul să fim oaspeți ai acestor meleaguri și în 1980 (cînd se înmînau drapelele hărniciei), să ne oprim în sate, să admirăm înnoirile gospodărești întîlnite pretutindeni. Radical s-a schimbat și rețeaua comercială. Au fost ridicate în ultimii ani zeci de blocuri noi care adăpostesc magazine universale, încărcate cu mărfuri în mii de sortimente. Aceste construcții sînt mîndria membrilor cooperatori. La ridicarea lor și-au dat și ei din plin contribuția. Numai anul trecut s-au construit 15 obiective noi, cu linie modernă, cu unul și două nivele.

Aflăm de la Gheorghe VLANGĂR, vicepreședinte al U.J.C.C. că rețeaua „COOP" din județul Vîlcea numără aproape o mie de unități comerciale și de alimentație publică, iar suprafața utilă a crescut la circa 80 000 m.p. A sporit considerabil și volumul desfacerilor : de la 889 milioane lei în 1975, la 1,275 miliarde lei în 1980. Alimentația publică și turismul, rețea din care se remarcă hanurile **„Topologu"**, **„Horezu"** și **„Lotrișor"**, hotelul **„Rusidava"**, cabana **„Rîul Vadului"**, popasul **„Stejarii"**, și-au mărit volumul activității la 215 milioane de lei anual, iar producția culinară a crescut de trei ori în cincinalul 1976—1980. În 36 de comune funcționează cofetării, iar alte 16 astfel de unități se inaugurează în 1980.

Se lucrează intens pentru darea în folosință înainte de termen a complexului de la **Milcoi**, a magazinelor de la **Olari, Călinești** și **Bălcești** ca și a noilor spații de la parterul blocurilor de locuit din **Roșiile, Bălcești** etc. La **Stănișoara** se fac finisări pentru intrarea în funcțiune a unui mare complex pentru prestări servicii.

Specializarea rețelei comerciale, modernizările efectuate au determinat o creștere a desfacerilor pe m.p. suprafață utilă, de la 8 000 lei în 1975, la 15 500 lei în 1980.

Multe satisfacții a adus și sectorul de contractări și achiziții. Sarcinile atribuite se depășesc ritmic. Numai în 1979 plusul se ridică la mai mult de 10 milioane lei. Cooperația vîlceană a organizat centre pentru prelucrarea și valorificarea superioară a fructelor. Se produc sucuri din fructe naturale și se îmbuteliază milioane de sticle anual.

Întreaga activitate a U.J.C.C. Vîlcea, a tuturor cooperativelor din județ este rentabilă. Aici, eficiența economică este criteriul de apreciere a muncii. În 1978 — 12 milioane lei beneficii, în 1979 — 24,3 milioane lei. S-au redus cheltuielile de circulație (cu 6,2 milioane lei în 1979), producția netă s-a depășit cu 15%.

— Pentru rezultatele obținute — ne spunea Nicolae Albu — președintele uniunii județene, U.J.C.C. Vîlcea a primit, doi ani la rînd — în 1978—1979 — „Steagul roșu" și „Diploma de întreprindere fruntașă pe țară în întrecerea socialistă". Ne-am propus să muncim mai bine și am reușit. Ne-a detașat calitatea întregii noastre activități. Așa vom proceda și în 1980. Avem un colectiv de oameni harnici, inimoși, hotărîți să muncească și mai bine. Vrem și TREBUIE să cucerim și în ultimul an al cincinalului locul I pe țară și să păstrăm definitiv drapelul. Dacă în 1979 am înscris plusuri de 10 milioane de lei la desfacere, de 19 milioane lei la producție și prestări servicii, am depășit planul la contracătri și achiziții cu 28%, cel de export cu 25%, investițiile cu 31%, pentru 1980 avem angajamente care se vor materializa în depășirea vînzărilor cu 10 milioane, a producției și prestărilor cu 12 milioane, a achizițiilor cu 3 milioane lei, a producției nete cu 5 milioane lei, a exportului cu 500 mii lei valută...

Nobila ambiție a vîlcenilor își are un prim suport în bilanțul primelor nouă luni ale anului 1980, cînd toți indicatorii economici au fost substanțial depășiți.

A. ALBU

Invitație pe meleaguri vîlcene

Uniunea Județeană a Cooperativelor de Consum Vîlcea a creat în toate zonele de mare atracție turistică (și sînt multe în această parte a țării) locuri de popas și de recreere pentru localnici cît și pentru amatorii de drumeții și de frumos — din țară și de peste hotare. Ne-am propus — la sugestia tovarășului NICOLAE ALBU, președintele U.J.C.C. (deținătoare doi ani consecutiv a Drapelului Roșu de fruntaș pe țară în întrecerea socialistă) să vă prezentăm doar două dintre acestea :

Hanul turistic „TOPOLOG"

Cine vine dinspre București — Pitești urcă Dealul Negru și ajunge la „TOPOLOG".
Cine vine dinspre Sibiu — Rm. Vîlcea urcă Dealul Negru și ajunge la „TOPOLOG".
Cine vine dinspre Tg. Jiu — Horezu — Rm. Vîlcea urcă Dealul Negru și ajunge la „TOPOLOG".

Aici, pe înălțimile Dealului Negru, la numai 18 km de Rm. Vîlcea, pe șoseaua E 15 A, într-o frumoasă pădure de arini, pe malul rîului Topolog, cooperația de consum vîlceană a înălțat un han ce și-a făcut un renume deosebit. Poate tocmai de aceea, începînd de anul trecut, aici s-a amenajat și un **„sat de vacanță"** cu zeci de căsuțe din lemn împrăștiate prin toată pădurea.

Deservirea, și la han și la „satul de vacanță", o asigură același colectiv de lucrători harnici și pricepuți, condus cu multă competență și cu simț comercial deosebit de **Gheorghe Dumitru,** vechi hangiu, șef de unitate aici de la darea în funcțiune a hanului.

O gamă largă de servicii : spălat, călcat lenjerie, terenuri de sport — cu închirieri de material sportiv — plajă, stație de benzină la 100 m, parcare betonată de 3 000 mp. Orice palmă de pămînt din jurul unității a fost lucrată : grădini de zarzavat, ardei, roșii, vinete, varză (unitatea are și seră); o gospodărie anexă cu porci, păsări și porumbei. Fiecare încăpere a construcției e folosită din plin : 2 săli de consumație — salonul galben și salonul albastru — un mic salon pentru recepții, o braserie, o bucătărie bine utilată, carmangerie, micro-abator, sifonărie, ghețărie. Tot ce-i trebuie pentru a asigura o servire de cea mai bună calitate.

NU UITAȚI ! După ce urcați Dealul Negru — din oricare parte — opriți motorul mașinii pentru a-l proteja și controla înainte de coborîre, în parcarea de la Hanul turistic „TOPOLOG".

NU UITAȚI ! După ce urcați Dealul Negru opriți-vă, ospătați-vă și recreați-vă la Hanul turistic „TOPOLOG".

Hanul turistic „HOREZU"

În localitatea cu profundă rezonanță prin vestita sa ceramică, prin vestitul „Cocoș de Horezu", motiv popular ce a dat numele unei tot atît de vestite reuniuni naționale anuale a olarilor și făurarilor de artizanat din întreaga țară, cooperația de consum asigură masă, cazare și numeroase servicii, tuturor turiștilor, prin Hanul turistic „HOREZU".

Unitatea se află amplasată chiar la intrarea în orașul Horezu, la 42 km de Rm. Vîlcea, pe D.N. 67. Un restaurant cu 210 locuri la mese, o

terasă acoperită, cu alte 100 de locuri, braserie, cofetărie, curte mare pentru parcarea mașinilor, 27 de camere cu două paturi, cu dușuri cu apă caldă în tot timpul anului, cu încălzire centrală iarna — vă stau la dispoziție.

Fiind așezat într-o zonă turistică de mare afluență, hanul este deosebit de căutat. **Vă dăm un sfat : rețineți-vă locuri din timp la Hanul turistic „HOREZU", prin telefon 948/6 02 20.**

Mulți turiști își stabilesc „tabăra" la acest han al cooperației de consum vîlcene pornind zilnic în drumeții spre minunate atracții : **peștera Polovraci — 18 km; culele de la Măldărăști — 3 km; Mînăstirea Bistrița — 8 km; Mînăstirea Arnota — 12 km; Mînăstirea Horezu — 4 km; popasul turistic „Stejarul" — 1 km.**

Hanul turistic „HOREZU" oferă casă și masă cu meniuri pensiune sau la alegere din bogata listă de mîncăruri specifice acestor locuri, cu plăcinte cu brînză sau iaurt din lapte de oaie de la stînele din apropiere.

Buna servire, politețea personalului, bucatele, răcoritoarele, bogatul sortiment de ceramică de Horezu ce poate fi procurată chiar de la recepția hotelului, atracțiile împrejurimilor — totul face din Hanul turistic „HOREZU" un punct ce nu trebuie să lipsească de pe lista nici unui amator de frumos, de inedit.

Gheorghe ANGELESCU

Pe harta turistică a județului Alba
un nou punct de atracție

COMPLEXUL COMERCIAL, DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ ȘI HOTELIER „TULNIC"

În drumeție prin județul Alba, zonă de farmec din Apuseni, ne-am bucurat de bună primire și cinstită ospeție la unitățile cooperației de consum, amplasate parcă anume în cele mai frumoase locuri de pe toate arterele de circulație. Mai mult de 400 de locuri de cazare, odihnitoare, confortabile și aproape 2 000 de locuri la mese, bucătării îmbelșugate cu meniuri care de care mai atrăgătoare, ne întîmpină la hanul **„Șurianul"** — Șipot (DN 7 km 347), la cabana **„Intregalde"** (E 15 A, în Munții Apuseni, lîngă localitatea Galda de Sus), la popasurile turistice **„Căprioara"** (E 15 A, km 375), **„Dintre sălcii"** — Oarda (E 15 A, km 339), **„Izvor Lancrăm"** (E. 15 A, km 336), **„Cilnic"**, (E 15 A, km 320), **„Brazi"** — Roșia Montană (DN 74 A — în Munții Apuseni), **„Terasa viilor"** din apropierea cartierului Platoul Romanilor din Alba Iulia, **„Gîrda"** (DN 75, la 32 km de Cîmpeni), **„Mirăslău"** (la 10 km de Aiud, spre Turda — E 15 A) — toate bine punctate pe hărțile turistice. Dar cum hărțile nu se pot schimba în fiecare an, ne trezim de multe ori că am trecut pe lîngă puncte turistice care nu figurează în programul nostru de drumeție, pentru că sînt noutăți. De aceea, vă sugerăm să completați harta turistică a județului Alba cu noul punct de mare atracție din Apuseni — **Complexul comercial, de alimentație publică și hotelier „TULNIC"**.

Așadar cu prima ocazie prin Apuseni, un popas la „TULNIC". Este și ușor de găsit. Complexul se află amplasat în Cîmpeni, oraș care s-a dezvoltat vertiginos.

Opriți aici și veți găsi o rețea comercială a cooperației de consum care rivalizează cu cea din marile orașe. Populația orașului Cîmpeni a cumpărat mărfuri în 1979 în valoare de peste 120 milioane de lei față de nici 50 milioane în 1970. Pentru un rulaj atît de ridicat era nevoie de magazine noi, moderne, bine utilate, de modernizarea tuturor unităților din această localitate montană. Se simțea lipsa unui supermagazin, unei construcții spațioase care să înglobeze tot ce-i mai bun în materie de comerț, alimentație publică și cazare. Și la sfîrșitul anului 1979, orașul Cîmpeni s-a înnoit cu un complex comercial desfășurat pe 4 etaje și pe 1 500 m.p. suprafață utilă. Jumătate din spațiu a fost destinat alimentației publice (restaurant cu terasă, cofetărie, cafe-bar). Ceea ce este demn de reținut, complexul „TULNIC" dispune de un hotel care poate găzdui 135 de oaspeți pe noapte, în 63 de camere cochet mobilate, cu dușuri cu apă caldă. La mese sînt 260 de locuri în restaurant și 110 la cofetărie și cafe-bar.

Turiștii care zăbovesc aici au la dispoziție și un magazin alimentar cu autoservire, precum și raioane de galanterie, parfumerie, cosmetice, confecții, încălțăminte — toate funcționînd pe principiul autoservirii, expunerii deschise și alegerii libere a mărfurilor.

„TULNIC" este una din cele mai reușite și mai primitoare unități ale cooperației de consum, atît din punct de vedere al construcției, cît și sub aspectul organizării și dotării.

În numele gazdelor, vă invităm să vizitați complexul „TULNIC". Veți reveni cu siguranță.

A. AURAȘ

Vă prezentăm UN COMBINAT DE VINIFICAȚIE REPREZENTATIV

Podgoria Dealul Mare. Podgorie cu tradiție străveche, cu vinuri care s-au bucurat întotdeauna de o mare faimă în țară și peste hotare. Ea se întinde pe toată zona subcarpatică cuprinsă între Ploiești și Buzău. În centrul acesteia se află una dintre întreprinderile reprezentative ale viticulturii românești, care îi poartă și numele : **I.A.S. — Dealul Mare — Urlați.**

Vizitarea acestei unități îți solicită timp și efort, pentru că plantațiile sale — însumînd o suprafață de peste 1 500 ha — sînt cățărate pînă sus, pe coamele dealurilor. Bineînțeles că aici vița de vie nu este plantată oricum ; terenurile în pantă au fost amenajate în terase cu platforme late, mecanizabile. De la aceste noi plantații au fost obținute recolte de circa 6 000 kg de struguri la ha.

Discutînd despre preocupările actuale și de perspectivă pentru înfăptuirea programului de dezvoltare a viticulturii, inginerul **Nicolae Bahrim,** directorul întreprinderii, ne spunea că, paralel cu încheierea acțiunii de modernizare a plantațiilor existente, vor mai fi plantate aproape 250 ha ; în acest fel, suprafața viticolă a întreprinderii va ajunge la 1 750 ha. Programul prevede aplicarea diferențiată a noilor tehnologii, în funcție de potențialul butucilor. Ca urmare, producția totală de struguri va crește de la 9 230 tone în 1980 la 15 153 tone în 1985, din care 2 000 tone struguri de masă. De menționat că din cele peste 13 000 tone de struguri pentru vin, 60 la sută vor fi soiuri de vin roșu : Cabernet, Merlot și Fetească neagră. De aici și nota de inedit a activității acestei întreprinderi prahovene.

Dar cum viticultura și vinificația sînt două noțiuni ce se condiționează reciproc prin însuși procesul tehnologic, mai ales prin cerințele față de calitate, fără de care nu putem vorbi, în final, de un vin bun, cu însușiri alese, directorul întreprinderii ne-a prezentat noul combinat vinicol, care a intrat de curînd în funcțiune.

Urmărind fluxul tehnologic, combinatul dispune de patru linii de prelucrare, putînd primi 50 vagoane de struguri pe zi. Pentru soiurile de vin alb există patru instalații de separare a mustului — tip Blachere, iar pentru soiurile de vin roșu 24 instalații de macerat strugurii la cald — tip Roto. În continuare, mustul trece la limpezire, apoi la stocaj în 60 de cisterne a șase vagoane fiecare, pentru fermentare completă. Vinul se trage în butoaie pentru maturare, după care trece în secția de condiționare. În sfîrșit, stația de îmbuteliere, cu o normă de 600 vagoane de vin pe an. Capacitatea actuală de depozitare este de 500 vagoane, dar ea se va dubla prin extinderea combinatului în anii următori, acoperind astfel întreaga producție a întreprinderii.

Inginerul **Corneliu Vodarici,** șeful stației de vinificație, ne-a informat că majoritatea instalațiilor și utilajelor din cadrul combinatului au fost executate de muncitorii sectorului de fabricație, unii dintre aceștia rămînînd să lucreze aici. De altfel, mulți lucrători din combinat au fost pregătiți odată cu ridicarea construcției și instalarea utilajelor, asigurîndu-se astfel o instruire practică, iar alții se califică la locul de muncă.

În 1979, datorită în principal obținerii unor vinuri de calitate, activitatea stației de vinificație s-a încheiat cu un beneficiu de peste 13 milioane lei, cu o depășire a planului de peste 5 milioane lei. „În 1980 și în viitorul cincinal — apreciază șeful stației — vom obține rezultate financiare superioare, pe măsura noilor condiții create pentru a realiza vinuri și mai bune, care să întărească prestigiul întreprinderii noastre".

V. COSTACHE

O ADUNARE DE POMINĂ

Toți cei care la serviciu nu au bune reputații :
Cei servili sau îngîmfații, leneșii și birocrații,
Au decis să se-ntîlnească undeva, ca-ntre bărbați,
Și-mpreună să discute soarta lor de criticați...

BIROCRATUL : Scumpii mei colegi de critici, care-n muncă, zi de zi,
Aveți parte, ca și mine, de atîtea calomnii,
Ne-adunarăm astă seară, și vom protesta în cor
Că sîntem în permanență subiecte de umor.
Dar 'nainte de a-ncepe, vă anunț aici deschis :
Cine ține să vorbească, face cerere în scris !

O VOCE : Asta e birocrație !

BIROCRATUL : Ia te rog ! Fără abateri !...
Cine vrea să ia cuvîntul ?

LENEȘUL : M-aș înscrie la dezbateri,
Să desfid pe toți aceia care, plini de fantezie,
Spun de mine că, de-o vreme, mă complac în lenevie...

BIROCRATUL : Atunci vino-ncoace, dragă...
De-i așa, nici o scofală !

LENEȘUL : Cum să vin pînă acolo ? Vrei să pic de oboseală ?

BIROCRATUL : Deci renunți să iei cuvîntul ?... Se aprobă ! Foarte bine !...
Care vine să vorbească ?

ÎNGÎMFATUL : Păi înscrie-mă pe mine,
Că doresc s-arăt cum unul, într-un mod neobrăzat,
Mi-a făcut o epigramă, pe motiv că-s îngîmfat.
Faptu-acesta, după mine, e ceva intolerabil,
Întrucît cel ce a scris-o este un umil contabil
Și-a avut curaj s-o pună la gazeta de perete,
Toată lumea de la mine s-o citească pe-ndelete !

O VOCE : Cu gazeta de perete mă împac și n-o regret,
Pentru că, de astă vară, stă la mine-n cabinet !

BIROCRATUL : Spune bine îngîmfatul ! Dar acum, alt vorbitor...

SERVILUL : Cum de îndrăznești, în public, să-ntrerupi pe orator ?

BIROCRATUL : Pentru ce-i iei apărarea ?

SERVILUL : Uite-așa am astăzi chef !
Și ți-aș lua și dumitale, dacă-ai fi, ca dînsul, șef !

BIROCRATUL : Văd că batem apa-n piuă. Deci, îmi iau îngăduința...

UN NOU VENIT : Mai așteaptă cinci minute și nu ridica ședința.

BIROCRATUL : Iartă-mă, dar nu se poate...

O VOCE : Cine-i dînsul ? Ce dorește ?

ÎNTÎRZIATUL : Cine sînt ? Aud că lumea-Întîrziatul mă numește
Și doream să spun aicea că nu e adevărat,
Dar, cînd colo, uite, drace, că iar... am întîrziat !

V. D. POPA

Fără cuvinte

„Dacă în fiecare zi am primi în dar o floare..."

„...am fi mult mai buni, se pare, și mai fericiți am fi". Așa spune cîntecul. Pentru ca îndemnul să poată fi urmat, pentru ca fiecăruia dintre noi să-i fie asigurată „porția de bucurie" zilnică, avem nevoie de flori : în casă sau în balcoane, dar și în jurul nostru, pe străzi și în parcuri. Cît mai multe și cît mai felurite flori, tot timpul anului. Pentru asta se străduiesc floricultorii. Dăruită tuturor, munca lor nu este deloc oarecare. Este o muncă serioasă, inclusă într-un program cu obiective bine definite, coordonată de o comisie națională, și, foarte important, este sprijinită pe cercetarea științifică.

Cu pasiune, cu migală și răbdare, cercetătorii floricultori pornesc de la natura înconjurătoare, se sprijină pe ea și apoi o îmbogățesc și o înfrumusețează cu noi forme și culori. Să le cunoaștem și să le prețuim eforturile.

PENTRU TOATE ANOTIMPURILE

Crizanteme, în casele noastre, tot timpul anului ! Iată una din bucuriile pe care le datorăm micului, dar experimentatului colectiv de specialiști floricultori de la Băneasa, din cadrul **Laboratorului de cercetare al Trustului economic de producție pentru legume de sere.**

— Este rezultatul unei munci destul de îndelungate, ne spune ing. Canarache Viorica, începută odată cu formarea și studierea unei bogate colecții ce însumează acum peste 80 de soiuri de crizanteme. Pentru a înflori, fiecare are nevoie de anumite cerințe față de perioadele de lumină și întuneric. Abia după cunoașterea lor s-a putut preciza o tehnologie care să permită cultura dirijată în sere, pentru obținerea de flori tot timpul anului. Tehnologia o aplică acum serele Codlea, Dumbrăveni, Popești și Berceni, la soiuri cu flori mari, cu flori de tip păianjen etc.

Acesta nu este singurul rezultat al floricultorilor de la Băneasa. Preocupările lor îmbracă diverse aspecte privind floricultura în sere

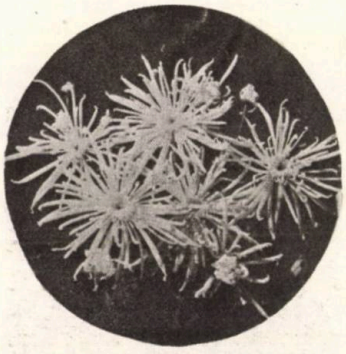

cultura plantelor pentru flori tăiate, a plantelor cu flori, la ghivece, a plantelor decorative prin frunze. Scopul : să se îmbogățească sortimentul, să se realizeze materialul elită necesar unităților de producție. Gîndindu-ne că în 1981 se vor cultiva cu flori, în sere, 210 ha, (un spor de 60 ha față de 1980), că florile românești ajung pe îndepărtate meridiane ale lumii, rolul acestor cercetări este mai mult decît evident. Pentru rezultatele obținute, colectivul laboratorului s-a situat mereu pe primul loc la expozițiile devenite tradiționale de la Pitești, Cluj-Napoca sau Oradea. Cîteva din preocupările și realizările de ultimă oră, în cele ce urmează.

Forme noi de Strelitzia și Anthurium. Sînt flori cu aspect exotic. (Pe cînd denumiri corespunzătoare, **românești** ?) Prima este asemuită cu un papagal. Cea de a doua impresionează prin unica sa „petală" (de fapt-spată) roșie. La Băneasa s-au obținut noi hibrizi : forme de Strelitzia cu 24 de flori la o plantă, deci, tot atîtea la metrul pătrat, și hibrizi de Anthurium cu 24—26 flori pe tufă, albe, roz, corai, pentru valorificare ca flori tăiate sau la ghivece.

Packistackis și Spathiphillum. Strămutate în țara noastră și înmulțite la Băneasa, au acum cale liberă spre florării. Prima se remarcă prin prezența unor flori galbene în formă de mici candelabre, cu durată mare de înflorire, cea de a doua prin delicatețea florilor, asemănătoare cu cele de Anthurium, dar albe.

Trandafiri în solarii. Tehnologia, în curs de definitivare

permite obținerea de flori în asemenea adăposturi încă de la 1 mai. Cultura durează 10 ani.

Mixandre și gura leului — la temperaturi scăzute. Tehnologiile precizate pentru sere în aceste condiții permit realizarea culturilor cu economii de energie.

Colecții valoroase. Sînt mereu dezvoltate, alcătuind o serioasă bază de pornire pentru lucrări de ameliorare : 215 specii și soiuri de plante de apartament (9 soiuri de Ficus), 7 specii de orhidee, 415 soiuri și varietăți de trandafir.

„DE CÎMP", DAR NU FĂRĂ GRĂDINARI

O colecție interesantă de flori de cîmp, ce poate oferi nenumărate sugestii unităților care produc și mai ales care valorifică flori se află la I.C.L.F. Vidra. Deocamdată, pot fi studiate aici — și admirate — 240 de specii și soiuri de plante anuale, bienale și perene, toate cultivabile în cîmp deschis, deci cu investiții reduse. Multe din reprezentantele colecției constituiau — pînă nu de mult — curiozități ale Grădinii Botanice din Capitală. Depistate de cercetătoarea Alexandra Hățiș și împămîntenite la Vidra, ele au fost introduse în lista de soiuri și înmulțite, stabilindu-se și tehnologia de cultură.

Alcătuită cu pasiune într-un timp relativ scurt — cinci ani — această colecție, împreună cu celelalte culturi din compartimentul de floricultură, nu are numai un rol demonstrativ. Pe o suprafață destul de mică — 1,5 ha — se realizează semințe pentru 14 specii floricole anuale, unele în exclusivitate : Cosmos (mărăriță) de diferite culori, Tithonia speciosa, Callistephus chinensis etc. Cantitatea totală poate nu este impresionantă — 65 kg. Să nu uităm însă că la garoafă (Dianthus Chabaut) de la o plantă se obține doar 1 gram de semințe ! Pentru cele 10 kg de semințe necesare se cultivă cel puțin 10 000 plante la care se fac tot atîtea polenizări și care trebuie menținute perfect sănătoase, prin minuțioase îngrijiri ! Tot I.C.L.F. Vidra poate furniza material de înmulțire pentru 100 specii floricole perene, în colecție existînd o mare varietate de soiuri : 35 de soiuri de Iris (Stînjenel), 20 de soiuri de Aster (Steluța) etc.

— Dar, ne mărturisește ing. Alexandra Hățiș — există încă prea puțin interes din partea unităților de producție pentru a lua în cultură și a-și îmbogăți sortimentul de flori de cîmp. Multe din speciile introduse în cultură și aflate în înmulțire nu se cunosc, deși sînt frumoase, cu tehnologii simple și rentabile, ca valorificare. Dorim deci să fim mai mult solicitați și pentru a furniza material de înmulțire și pentru orice fel de îndrumare tehnică.

Pentru a înlesni și lărgi dialogul cercetării cu producția, prezentăm cîteva dintre florile de cîmp mai puțin cunoscute

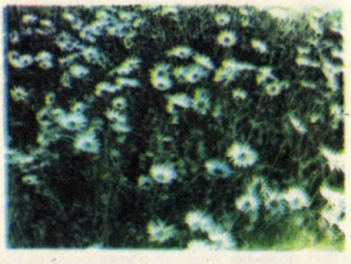

și care pot fi furnizate, ca sămînță, material de înmulțire sau tehnologie, de I.C.L.F. Vidra.

Arctotis grandis. Este o plantă anuală, din familia Compositae, cu frunze argintii. Florile albe, cu diametrul de 5—5,5 cm au ligulele albe, sidefii, discul albastru violet și un parfum delicat; înflorește continuu din ultima decadă a lunii iunie pînă toamna tîrziu, rezistînd la primele brume ușoare. Florile tăiate durează 5—7 zile putînd fi folosite în buchete simple sau combinate. Se poate cultiva în parcuri.

Tithonia speciosa (familia Compositae). Plantă anuală, înaltă de 1—10 m, decorativă prin port, frunze și flori care au diametrul de 7,5—8 cm și tija lungă de 25—30 cm. Sînt de culoare corai, cu discul galben. Înflorește la 85 de zile de la semănat pînă toamna. Ca floare tăiată durează 4—6 zile. În buchete se poate combina cu exemplare de Escholtzia și Veronica longifolia. În parcuri — sub formă de benzi — se asociază cu plante cu talie mai joasă.

Veronica longifolia. Plantă perenă. Florile mici, albastre, sînt dispuse în raceme. Înflorește din ultima decadă a lunii iunie pînă toamna. Florile tăiate sînt de mare efect în combinație cu alte flori de cîmp. În parcuri asigură petele necesare de culoare albastră.

Varza decorativă. Plantă bienală, decorativă prin port și frunze care sînt creț și divers colorate de la verde pal către alb și de la verde către ciclamen. Este destinată aranjamentelor în vase ca și parcurilor.

S. DIRADURIAN

PANCIU — ORAȘUL DINTRE VII

Iubitorii de drumeție, și nu numai ei, știu foarte bine că drumul spre Soveja trece prin Panciu, localitate pe care, cu decenii în urmă, scriitoarea ieșeană Otilia Cazimir a numit-o **Orășelul dintre vii.** În răstimp, orașul, oamenii și odată cu aceștia podgoria de renume și-au mai adăugat alte carate, ca semn al unor strădanii continuie. Viile s-au reînnoit, plaiurile viticole Ursoi, Chicerea, Diocheți, Movilița, Clipicești, pe unde se află și viile I.A.S. Panciu, au acum o cu totul altă înfățișare.

Cele peste 1 800 hectare, pe cît se întind plantațiile unității, vorbesc de la sine de linia nouă, modernă care există astăzi în viticultură. Iar producțiile — despre capacitatea oamenilor de a le mări continuu. În acest **cincinal,** față de o medie anuală de 9 000 kg, s-au obținut recolte de struguri de peste un vagon la **hectar. Beneficiile** anuale se cifrează la mai bine de 20 de milioane lei, cu tendințe de creștere, prin sporirea producției și valorificarea superioară a acesteia, în anii ce vin.

Aici, în mijlocul acelora care urmăresc butucii de vie 12 luni din cîte are anul, pentru ca apoi să ia lucrul de la capăt, trăiește și muncește și inginerul **Vasile Popa,** fiu al acestor meleaguri. De un sfert de veac este prezent numai în viile întreprinderii. Îi citești din priviri dragostea pentru viticultură. Este bucuros de felul cum arată astăzi viile, dar, mai ales, că odată cu plantațiile au crescut și oamenii. Tehnicienii de ieri: **Ion Chiriță, Ion Vlad, Constantin Dobroiu, Sobică Andronic, Nicolae Sava** sînt oameni de bază, specialiști cu care se mîndrește întreprinderea.

Prezente la diferite concursuri interne și internaționale, vinurile purtînd emblema I.A.S. Panciu s-au întors acasă înnobilate de medalii. Pentru a ajunge aici, trebuie să te ocupi de vii. În acest an, s-au altoit un milion de butași. Este doar un început...

Totul se face cu răspundere, cu pasiune. Dacă pînă nu de mult hărnicia și pricepe-rea oamenilor se regăseau în calitatea și buchetul unor vinuri ca: Fetească albă, Fetească regală, Riesling italian, Aligoté, Băbească neagră, Cabernet sauvignon, oamenii au gîndit cum să pună mai bine în valoare aceste produse. Și au reușit.

...Era în pragul anului 1969 cînd inginerul Ion Pușcă, care s-a ocupat de valorificarea superioară a vinurilor, a oferit tovarășilor de muncă să ciocnească o cupă de șampanie de Panciu. Au urmat momente de deplină satisfacție. În cupa de șampanie se găseau armonizate razele soarelui, dulceața strugurilor, aroma și buchetul vinului, perlarea continuă. Această metamorfoză s-a petrecut în hrubele lui Ștefan cel Mare, aflate la 14 m sub pămînt, o adevărată **uzină, unde tot** timpul anului există o temperatură constantă.

Tot aici, și tot inginerul Ion Pușcă, care și-a luat între timp doctoratul în oenologie, a pus la punct, pentru prima dată în țară, procesul tehnologic de fabricare a șampaniei rozé cu **„buchet fin, cu o spumare abundentă și perlare persistentă, în bule mici, pornind de la fundul paharului".**

Șampania a devenit astăzi un nou mesager al podgoriei Panciu, căci se consumă nu numai în țară, ci și dincolo de granițele ei.

Dacă acum se produc și se livrează anual 600 000 de sticle de șampanie albă și rozé, de diferite sortimente, pentru viitor se prevede triplarea producției. După calculele făcute, noua investiție se va amortiza în mai puțin de doi ani.

La zile festive, cînd veți ridica o cupă cu șampanie purtînd emblema I.A.S. Panciu, gîndiți-vă și la acești minunați oameni care au știut să ne ofere clipe de desfătare.

N. ST. POPOVICI

660 de sate într-o lucrare fundamentală:

ATLASUL ETNOGRAFIC AL ROMÂNIEI

O lucrare fundamentală, de ample proporții, Atlasul Etnografic al României, prima de acest fel la noi în țară, se află în lucru la Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice din București. Un colectiv alcătuit din cunoscuți etnografi și etnologi lucrează de mai mulți ani la acest atlas, făcînd cercetări directe de teren, intabulări, hărți cartografice, verificări și investigații asupra fenomenului cercetat, după o riguroasă metodă științifică îndreptată asupra etniei. Am putea aduce multe informații despre această lucrare. Să ne oprim însă la cîteva care ni se par esențiale.

Atlasul Etnografic al României cuprinde un număr de 660 de sate, de pe întreg cuprinsul țării, respectiv din cele 39 de județe. Domeniile asupra cărora se extinde cercetarea sînt variate, de la așezări-gospodărie, ocupații, meșteșuguri și instalații populare, la artă populară, port popular și obiceiuri. O gamă diversă de probleme, cu un inedit al lor, cuprins în paginile chestionarelor de teren, adevărate instrumente ale redactării preliminare a lucrării.

660 de sate într-o singură lucrare, această cuprindere impune o cunoaștere temeinică a numeroaselor creații ce definesc specificul de viață al unui neam. Poate că e bine să știm ce semnificație are astăzi pentru capitolul de istoria culturii românești ritualul de trecere — nunta — de la cererea în căsătorie și stabilirea zestrei de către părinții tinerilor însurăței, pînă la însemnul colectiv de nuntă și la cinstirea tinerilor ce pășesc în viață de către întreaga obște. E un însemn al solidarității umane în fața vieții altora și al continuității de gînd și simțire pentru tot ce e tradiție în lumea satului. Și cîte sate ne „luminează" același colț de lume al tradiției, prezent la Bîtcari, în Vrancea, sau la Jeud, în Maramureș! Să însemnăm și obiceiurile de muncă de peste an, legate de anotimpuri în care pulsează dorința de creație, restaurînd dreptul la viață al unor forme mai vechi și indeletniciri specifice în lucrul pămîntului.

Cele 660 de sate ne introduc într-o decantare continuă de activități sătești, cu rezonanță actuală, dacă avem în vedere că creația tradițională se află la impactul ei funcțional cu cea modernă. Nimic depășit, nimic anacronic. Totul trebuie recuperat, într-o ordine cerută de lumea actuală — iată ce se desprinde din cercetarea îndreptată asupra celor 660 de sate din Atlasul Etnografic al României.

Comentariile mai largi vor fi ale viitorului, după apariția lucrării. Pînă atunci să ne gîndim la faptul că materialul cules, imens prin bogăția de informații, reprezintă un prim argument al unei reușite cercetări, de un interes general în cunoașterea fenomenului etnic, în devenirea lui.

V. MOCANU

— De ce plîngi, puișor?
— Mama i-a spus tatii că este elefant, iar el a făcut-o gîscă.
— Și?
— Atunci eu ce sînt?

Soția: Vreau să mergem la cinema.
Soțul: Doar am fost!
Soția: Ultimul film a fost mut, acum putem viziona unul sonor și în culori.

UMOR

— Scumpa mea, ți-am adus de ziua ta acest colier. Are atîtea pietre cîte primăveri ai tu.
— Am făcut o mare prostie că nu ți-am spus vîrsta adevărată.

— Mitică, arăți într-un hal de parcă ai veni de la război!
— Am coborît acum din autobuz.

Studentul: Vă asigur că n-o să culegeți nici două mere din pomul ăsta.
Horticultorul: Ai perfectă dreptate. E păr.

— De ce duminica nu chemi niciodată soacra la masă?
— Nu știi că e repaus duminical?

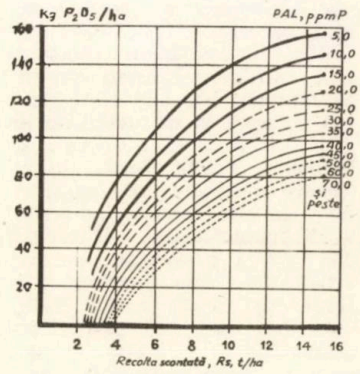

UN LEU ÎNGRĂȘĂMINTE — CEL PUȚIN DOI LEI BENEFICII!

Calculul s-a făcut de specialiști cu înaltă autoritate : **pentru fiecare leu cheltuit cu procurarea și aplicarea îngrășămintelor, la culturile de cîmp, se poate realiza un venit net de peste doi lei !** Cîte unități agricole se mîndresc cu o asemenea relație ? Puține. Se apreciază că, pe țară, în medie, acest raport este de numai 1 : 0,8—0,9. Iată cuprinsă aici o mare resursă de sporire a eficienței economice, într-o activitate fără de care recoltele pe care ni le-am propus, potrivit documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R., nu ar fi posibile : **fertilizarea culturilor.**

Putem, deci — și trebuie — să folosim îngrășămintele cu mai mult cîștig de pe urma lor dacă dozele, stabilite experimental, sînt gîndite și economic.

Pe această cale s-a lucrat, în ultima vreme, intens, de colective largi de cercetători, din institute și stațiuni cu profile diferite. Concluzia generală : **dozele optime economic — DOE — constituie cheia fertilizării științifice, eficiente. Aceasta înseamnă recolte mai mari la fiecare hectar, cu consumuri minime de îngrășăminte substanță activă, pe tona de produs agricol.**

Poate specialistul agricol din fermă — în ultimă instanță — să contureze, cu precizia necesară, asemenea doze economice, la fiecare cultură și pe fiecare tarla ? Cercetătorii oferă, în acest scop, din ce în ce mai perfecționate instrumente de lucru.

A apărut, nu de mult, „Ghidul de alcătuire a planurilor de fertilizare" (autori : Cr. Hera, Z. Borlan), cu formule și tabele ajutătoare care permit un sistem de calcul al nevoilor de îngrășăminte, diferențiat pe sole, în dependență de producția urmărită, umiditate, elementele nutritive utilizabile din sol etc.

Au mai fost create „Sistfert" — sistem de fertilizare elaborat de I.C.C.P.T. Fundulea și Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, COF-1 (cartof-optim-fertilizare) rod al activității specialiștilor de la Institutul de cercetări și producție pentru cartof, Brașov. În ambele, elementele luate în considerație au fost încredințate calculatorului electronic. De aici un plus de precizie și o creștere a posibilității de diversificare a recomandărilor.

Și iată efectul unui alt salt calitativ în acest domeniu : **noul sistem de fertilizare,** pus la punct cu o largă colaborare, la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, sistem „fasonat" în două variante.

Prima variantă — precizează dr. **ing. Z. Borlan** — este destinată utilizării directe în unități de producție. Urmărind una din nomogramele care alcătuiesc sistemul, specialistul din fermă deduce direct cantitatea de îngrășăminte, **asigurată economic,** pe care trebuie să o aplice la anumită cultură, pe o anumită solă. Cu o condiție : să cunoască producția scontată, pe care să o fi diferențiat corect în raport cu bonitarea solului, precum și datele cartării agrochimice. Dintr-o nomogramă cum este cea prezentată alăturat se poate deduce, de pildă, că pe un sol în care conținutul în fosfați mobili este de 35 ppm, producția scontată — 8 tone/ha porumb — se realizează **economic** cu 69 kg P_2O_5/ha.

Cu nomogramele cuprinse în lucrare — care apare în curînd — sînt „acoperite" aproape 100 de culturi și toată varietatea de situații oferite de cartarea agrochimică.

A doua variantă a sistemului pe care îl prezentăm utilizează un mai mare număr de formule pentru a „îmbrăca" multiple situații posibile. Revine calculatorului să ofere informația cerută. O face într-o formă directă — atîtea kilograme de îngrășăminte la hectar, **doză optimă economic,** cu **o precizare inedită : ierarhizarea culturilor în procesul de fertilizare.** Urmînd calea inversă, interpretarea datelor conduce și la **excluderea oricărui subiectivism în repartizarea îngrășămintelor pe județe, consilii unice și unități.**

Cu această nouă metodologie sînt înarmate oficiile județene pentru studii pedologice și agrochimice care în 1981 vor fi în stare să răspundă la solicitările privind stabilirea dozelor de îngrășăminte optime economic dacă li se furnizează, de către beneficiari, informații corecte referitoare la structura culturilor premergătoare, produsele aplicate anterior, stocul de îngrășăminte al unității etc.

Generalizînd aceste noi instrumente de lucru se va atinge mai repede deziderat esențial al fertilizării chimice : **sporirea continuă a recoltelor** cu asigurarea **unui beneficiu maxim de la fiecare leu investit în acțiunea de fertilizare.**

S. DIRADURIAN

Zootehnia buzoiană — ca și din întreaga țară — se află în plin proces de modernizare și specializare. În afara fermelor existente în unitățile agricole de stat și cooperatiste, în ultimii ani s-au organizat sau sînt în curs de organizare 20 de asociații economice intercooperatiste profilate pe creșterea taurinelor, porcinelor, ovinelor și păsărilor. În aceste unități de tip industrial, mecanizarea proceselor de producție și introducerea celor mai înaintate tehnologii de reproducție, creștere, furajare și îngrășare a animalelor au devenit practici curente, de zi cu zi.

Iată de ce, mai ales acum, după Consfătuirea de lucru cu cadrele din zootehnie, de la tribuna căreia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** *a trasat acestui important sector al agriculturii românești un program de dezvoltare accelerată, și pe această bază, de recuperare a rămînerilor în urmă, prezentăm în aceste două pagini, precum și în pag. 188, 189 experiența înaintată a unor ferme și complexe zootehnice buzoiene și măsurile luate în vederea folosirii cu randament sporit a pajiștilor și fînețelor naturale — una din cele mai bogate și ieftine surse de furaje.*

DULBANU —
o fermă de elită și destoinicul ei șef

Despre ferma de vaci cu lapte **„Dulbanu"**, a **I.A.S. Stîlpu, județul Buzău** am mai avut prilejul să scriem. Ceea ce ne determină însă să revenim este modul cu totul exemplar de organizare și conducere, deși condițiile de care dispune nu sînt deosebite. Adăposturile au fost reamenajate și modernizate, cu posibilități și forțe proprii, mulsul este complet mecanizat, iar eliminarea dejecțiilor se face, parțial, tot mecanizat.

Cu totul deosebite sînt însă curățenia, microclimatul și luminozitatea din adăposturi, furajarea diferențiată a animalelor în raport de categorie, vîrstă și stare fiziologică, supravegherea lor atentă și permanentă. Altfel, nici nu s-ar putea concepe ca de la un efectiv de peste 800 de taurine din rasa Holstein, din care 460 vaci și juninci, să se obțină rezultate care situează ferma printre cele mai bune din țară.

Producția medie de lapte pe vacă furajată a fost în ultimii ani între 5 000 și 5 400 de litri. Acest succes a permis colectivului de muncă de aici să livreze la fondul de stat în 1979 peste 17 300 hl de lapte, iar în primul semestru al anului 1980 — 8 000 hl și să reducă costurile de producție cu circa 20 lei la fiecare hectolitru. Sporește an de an și numărul vacilor recordiste. Renumita vacă **Dărăbanca**, de exemplu, posesoarea recordului național în 1977 (13 045 l lapte cu 4,32% grăsime) a dat în cele șase lactații de pînă acum, peste 73 000 litri de lapte. **Dana**, o altă recordistă, a produs în 1979 peste 12 000 litri de lapte, **Domaschina** peste 11 000 litri, **Dativa** aproape 10 000 litri, iar **Acetona**, fiică a Dulbanei, deci vacă din prăsilă proprie, a dat în a treia lactație peste 10 000 litri de lapte.

Din acest nucleu valoros de adevărate „fîntîni cu lapte" au fost luate în evidența Oficiului județean de reproducție și selecție a animalelor peste 160 candidate, mame de tauri de la care se selecționează anual 50—60 de masculi pentru reproducție. Tot anual, ferma de la Dulbanu mai vinde în județ peste 200 de vaci în lactație sau juninci. Pentru toate acestea, ferma a fost declarată, de cîțiva ani, „de elită".

Cui de fapt se datoresc toate aceste realizări ? Și la Trustul I.A.S. — Buzău și la I.A.S. Stîlpu am primit același răspuns : harnicilor lucrători ai fermei în frunte cu **Andrei Gabură**, destoinicul ei șef care muncește aici de peste patru decenii, om ce a obținut anul trecut titlul de **„Cel mai bun șef de fermă pe țară"** și a fost distins cu **Ordinul Muncii clasa a III-a.**

Discutăm cu acest neîntrecut tehnician și aflăm că principalul „secret" al rezultatelor îl constituie furajele. Într-adevăr, la Dulbanu, am văzut cum trebuie organizat și ce trebuie să existe într-un depozit de furaje pentru ca hrana ani-

malelor să fie abundentă și variată. Tot la Dulbanu am văzut cum trebuie cosit, preparat și apoi conservat, sub șoproane, fînul vitaminos, cum se face silozul și semisilozul, pe platforme betonate sau între pereți din baloți de paie, cum se pregătesc amestecurile la bucătăria furajeră din prima și pînă în ultima zi a anului.

Tehnicianul Spiru Lambă are sarcini precise în privința administrării parcului cu nutreturi : el cîntărește, el urmărește compoziția amestecurilor, el repartizează rațiile pe grajduri. În fermă, mulgătorii Gheorghe și Stan Gabură, Radu Andrei, Constantin Furtună, Păun Cruțeanu și alții obțin curent producții anuale de 7 000—8 000 de litri de lapte pe vacă furajată și cîte 22 de viței de la tot atîtea vaci cîte numără un lot. Datorită lui Dan Nicolae și altora ca el, din 1975 și pînă în prezent, natalitatea în ferma de vaci este de sută la sută, iar pierderile au fost reduse complet.

Dragostea de animale, răspunderea în muncă, competența profesională a șefului de fermă și a oamenilor pe care-i conduce, ordinea și disciplina sînt tot atîtea elemente care asigură fermei de elită de la Dulbanu calitatea de autentic model de organizare, de unitate zootehnică cu rezultate deosebite.

ȘT. ALEXANDRU

LA PADINA HĂRNICIA ȘI-A DAT MÎNA CU ȘTIINȚA

Înainte de a pleca la Padina, **ing. Gheorghe Maftei, directorul general al D.G.A.I.A. — Buzău,** ne spunea : „Acolo aveți ce vedea și mai ales, ce scrie. La Padina, de fapt, hărnicia oamenilor și-a dat mîna cu știința agricolă, cu tehnologiile avansate în marea producție vegetală și cu deosebire, în cea zootehnică".

Cu o astfel de „carte de vizită", iată-ne la **C.A.P. Padina,** unitate fruntașă, cu aproape 7 300 ha de pămînt și cu un sector zootehnic puternic : 8 500 tăurași la îngrășat, 550 vaci cu lapte, 2 000 porci, peste 5 000 ovine și 40 000 de pui de carne.

— Cum se conduce o unitate de o asemenea mărime ?, îl întrebăm pe **medicul veterinar Ștefan Mazilu,** președinte al acestei cooperative agricole de aproape trei ani.

— Muncind cu toții laolaltă, după un program chibzuit, din zori și pînă în noapte, ca în agricultură. Avem la dispoziție mașini și tractoare puternice, ne sînt repartizate cantitățile necesare de îngrășăminte chimice și erbicide, semințe și animale de rasă, dispunem de tot ce trebuie pentru a practica o agricultură modernă, de mare randament. La noi muncesc cinci specialiști cu studii superioare și trei cu pregătire medie. Apoi, să nu uităm că pe aceste pămînturi mănoase, întinse ca-n palmă, trăiesc și muncesc oameni care în decursul anilor au învățat temeinic agrotehnica modernă, devenind, unii dintre ei, adevărați organizatori ai marii producții.

— Vorbiți-ne despre această producție.

— Neavînd nici un metru pătrat de teren irigat, ne situăm printre unitățile agricole din județ cu cele mai bune producții : la grîu și orz, culturi ce depășesc anual 1 400 ha — realizăm circa 4 000 kg boabe la ha; la porumb, care ocupă anual 1 700 ha, producția medie la ha a fost în 1979 de 5 355 kg și sperăm să depășim 6 000 kg la ha în 1980; la soia realizăm constant 3 000 kg, la floarea-soarelui în jur de 2 500 kg, iar la sfecla de zahăr între 30 și 35 tone la ha. Producem struguri de masă și pentru vin pe 108 ha, pe alte sute de ha cultivăm fasole, tutun, furaje (55 000 tone anual), cartofi, semințe de cereale și plante tehnice, pepeni și altele.

— Sectorul zootehnic ne-a impresionat. Ce mai aveți de adăugat ?

— Vacile noastre, din rasa locală, dau cîte 2 800 litri de lapte, în medie, pe an. Am pornit de la 1 300 l și sperăm ca în 1981 să trecem de 3 000 l. În 1979, datorită depășirii producției planificate, numai premii am dat 760 000 lei. Dar, după cîte ați constatat, la noi, punctul forte al zootehniei este complexul de îngrășare a tăurașilor. Proiectat inițial pentru 7 000 de capete anual, prin îndesire și mai ales, prin creșterea liberă, sub șopron (din martie pînă în octombrie) a încă o mie de animale, am ajuns să valorificăm anual 8 500 de tăurași, din care o mare parte la export. Ferma de ovine este în curs de ameliorare. În acest scop, am cumpărat 1 500 oi de rasă Polwhorst care dau cîte 10 kg lînă la o tunsoare și doi miei pe an. Prin metisare, urmărim să ridicăm producția de lînă cu cel puțin 2—3 kg pe fiecare oaie autohtonă. Porcii și puii de carne completează preocupările noastre pentru dezvoltarea zootehniei, a cărei pondere în totalul producției globale a ajuns la aproape 40 la sută.

— La cît a ajuns valoarea producției globale ?

— La peste 68 milioane lei, din care zootehnia, la aproape 25 milioane lei. În 1980, producția netă a cooperativei noastre se va cifra la 30 milioane lei.

— De cînd munciți la Padina ?

— De cînd am terminat facultatea, în 1964. Am fost repartizat medic al circumscripției sanitar-

(continuare în pag. 188)

AGROMETEOROLOGIA ŞI RECOLTELE

Cum se vor dezvolta culturile agricole? Cînd se vor coace? Va ploua sau nu la vremea culesului? Există primejdia apariţiei, în perioada de vegetaţie a plantelor, a unor fenomene naturale care să dijmuiască recoltele? Iată întrebări care i-au frămîntat pe oameni din cele mai vechi timpuri şi cărora prognozele agrometeorologice le dau astăzi răspunsuri din ce în ce mai exacte.

A PREVEDEA ÎNSEAMNĂ A PREVENI

De fapt ce sînt aceste prognoze? Spre deosebire de cele meteorologice — aşa cum ne-au informat specialiştii Institutului de meteorologie şi hidrologie — vizează un cîmp mult mai larg de activitate; este vorba nu numai de fenomenele naturale ci, mai ales, de influenţa lor asupra plantelor de cultură, de interdependenţa dintre factorii climatici şi producţia agricolă. Agrometeorologii lucrează foarte mult cu elemente de biologia culturilor. Astăzi ei au putinţa, cu mijloacele de care dispun, să prognozeze pe o perioadă mai scurtă sau mai îndelungată ritmurile de creştere a plantelor, bunăoară, sau acumulările cantitative ale masei vegetative. Prin corelarea datelor elaborate se aduce o contribuţie importantă la combaterea bolilor şi dăunătorilor culturilor. În cele din urmă, toate aceste prevederi sînt menite să sprijine aplicarea celor mai potrivite măsuri organizatorice şi tehnologice pentru prevenirea pierderilor de recoltă.

Să luăm, de pildă, culturile de cîmp. Agrometeorologii sînt în măsură să prevadă data şi condiţiile climatice în care are loc înflorirea plantelor. Este faza cea mai critică din viaţa acestora, organismul vegetal fiind foarte sensibil la factorii naturali externi. Atunci cerinţele plantelor faţă de apă sînt maxime. Se înţelege că dacă în perioada respectivă există în sol un deficit important de umiditate, trebuie să intervenim numaidecît pentru a nu lăsa culturile să sufere. Ştiţi cîtă apă consumă porumbul, în perioada legatului? Între 70—110 m.c., zilnic, la hectar, în zona sudică a ţării, faţă de numai 15—25 m.c./ha, cînd plantele au 5 frunze. Este normal, deoarece suprafaţa foliară a plantelor depăşeşte, în perioada înfloritului, 30 000—50 000 m.p. la hectar.

Prognozînd din timp momentul maxim de consum de apă al plantelor, precum şi rezervele de umiditate din sol la data aceea, ne putem pregăti din vreme şi interveni operativ, prin irigaţii raţional aplicate.

Pentru păioasele de toamnă, ca să rămînem tot în sectorul culturilor de cîmp, prognozările privind diferenţierea paiului concură, practic, la aplicarea erbicidării, la momentul cel mai potrivit; de asemenea, precizarea unor elemente de primă importanţă privind fenomenele naturale: ploaie, vînt, grindină în timpul culesului, data coacerii culturilor şi mărimea masei vegetative permite lucrătorilor de pe ogoare să-şi organizeze din timp munca, să aleagă şi să regleze în mod corespunzător setul de maşini cu care vor lucra.

În pomicultură, de mare ajutor pentru practică este elaborarea prognozelor privind data înfloririi pomilor roditori şi conjunctura climatică. Sînt doar cîteva exemple de eficienţă a prognozelor agrometeorologice la momentul respectiv.

NOUL CÎŞTIGĂ TOT MAI MULT TEREN

Cu ce mijloace acţionează agrometeorologii? În momentul de faţă se lucrează cu staţii meteo clasice în număr de peste 80, amplasate în toate zonele ţării. Datele privind evoluţia factorilor climatici, starea de vegetaţie a culturilor etc. sînt centralizate în 14 laboratoare teritoriale şi apoi trimise la institutul despre care am amintit la început. Aici, se întocmesc hărţi sinoptice, buletine şi alte documente care sînt puse la dispoziţia beneficiarilor. În ultima vreme, institutul a trecut, sub îndrumarea C.N.Ş.T. şi cu participarea A.S.A.S., la o metodă modernă: elaborarea unei metodologii care să permită interpretarea imaginilor primite de la sateliţi în scopul elaborării prognozelor agrometeo. Instalaţiile respective vor fi dotate cu televizoare speciale, pe ecranele cărora vor apărea, în detaliu, gradul de umiditate a solului şi temperatura acestuia, densitatea culturilor şi alte elemente transmise de satelit chiar în momentul trecerii sale pe deasupra punctului de recepţie. Vă imaginaţi, credem, cu cîtă operativitate şi precizie se vor putea alcătui în viitor hărţile de prognoză — noul cîştigînd astfel tot mai mult teren şi în activitatea agrometeorologilor.

N. FLOREA

VORBE CU TÎLC DE LA S.M.A. OBÎRŞIA DE CÎMP, JUDEŢUL MEHEDINŢI

— Preţul neglijenţei este enorm; nu încercaţi să ajungeţi a-l plăti!

— Somnul acasă e o necesitate; în timpul lucrului poate fi fatal.

— Răspunderea nu are vacanţă.

— Prudenţa e mama înţelepciunii; imprudenţa e mama prostiei.

Aventurile științei

PROIECTANT: NATURA

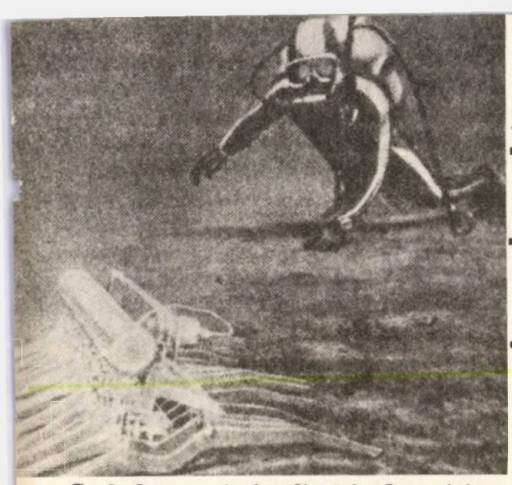

Crabul mecanic (realizat în Japonia) — un ajutor pentru cuceritorii adîncurilor oceanice

Acum o sută de ani marele savant francez J. H. Fabre — pe care poetul V. Hugo l-a numit „Homer al insectelor" — în vasta sa lucrare **„Amintiri entomologice"** prevedea apariția unei „științe inspirate de animale" și-i sfătuia pe oameni să purceadă cît mai repede la crearea ei. Numai că, pe atunci, cercetarea științifică nu era încă pregătită pentru a întreprinde un asemenea pas. Îndemnul lui a prins însă viață în septembrie 1960, cînd, la Wright Field (S.U.A.), s-a deschis primul simpozion american despre prototipurile vii ale sistemelor artificiale, adică despre aparatele pe care omul le-ar putea crea, inspirîndu-se de la natură. Tot atunci a fost inventat și numele acestei noi științe **bionica** (de la cuvintele **biologie și tehnică**), a fost concepută emblema ei (un scalpel și un letcon, legate prin semnul matematic al integralei) și a fost enunțată deviza ce-i definește țelurile : „Prototipurile vii — cheia noii tehnici". Cu alte cuvinte, obiectivul urmărit de bionică rezidă în studierea și preluarea „invențiilor" naturii — a acelor extraordinare sisteme și dispozitive pe care ea, timp de milioane de ani, le-a conceput, le-a verificat și le-a perfecționat în nemărginitul laborator care este biosfera.

Ce ne atrage astăzi cel mai mult la ceea ce a proiectat natura ? Printre altele, fiabilitatea sistemelor ei (gîndiți-vă, cît de rezistentă este fiecare componentă a unui organism viu), gradul înalt de miniaturizare și automatizare (microscopicele celule sînt adevărate uzine cibernetizate), consumul redus de energie (de pildă, în lungul zbor efectuat în timpul migrației, o pasăre de mărime medie consumă doar 0,5 g de grăsime la 100 km). Și chiar dacă omul nu poate prelua, ca atare, toate dispozitivele create de natură, are ce învăța de la principiile care stau la baza lor, le poate adapta și utiliza în diverse domenii ale tehnicii.

Cercetările efectuate asupra sistemelor vii au dus de pe acum la unele rezultate interesante în multe domenii. Iată, de pildă, a fost creată o „ureche artificială" capabilă să avertizeze asupra apariției furtunilor maritime cu 15 ore înainte de producere. Modelul l-au oferit meduzele, unii pești și larvele acvatice ale amfibienilor, care sesizează vibrații între 1 și 25 Hz. Interesante sînt și organele plasate în labele păianjenului. Acestea sesizează vibrații ce reprezintă deplasări de 3 milionimi de mm și ar putea constitui o soluție pentru senzorii viitorilor roboți. După cum ar fi util să se realizeze emițătoare în banda cuprinsă între 200 și 150 Hz, așa cum au delfinii. „Radarul" cu care liliacul emite ultrasunete este cunoscut de mult (poate mai puțin se știe cît e de precis : el măsoară distanțele cu o eroare de 15 cm la 30 m). Relativ recent s-a aflat însă că un fluture de noapte — pe care „șoarecele zburător" îl vînează cu predilecție — și-a confecționat, ca urmare a luptei pentru existență, un aparat ce emite și el unde care anihilează, „asurzesc" radarul liliacului

Și ochiul unor viețuitoare oferă sugestii tehnice interesante. Astfel, ochiul compul al unei coleoptere a constituit punctul de plecare pentru un indicator de viteză utilizat în aviație, iar cel al albinei (care percepe planuri de polarizare a luminii) a fost modelul unei „busole celeste" ce permite determinarea poziției Soarelui chiar cînd cerul este acoperit de nori denși.

Zborul păsărilor și al insectelor înaripate, care a sugerat multe idei constructorilor de aeroplane încă de la începuturile aviației, reprezintă și acum o sursă de soluții ingenioase. S-a observat, de pildă, că, la pornire și aterizare, păsările își desfac penele de la vîrful aripilor. De aici a pornit ideea plasării pe aripile avioanelor a unor aripioare mici, care elimină vîrtejurile și îmbunătățesc dinamica zborului. La rîndul ei, cucuveaua (deținătoarea recordului de silențiozitate a zborului în lumea păsărilor), mai precis — aranjamentul penelor pe aripile ei a sugerat un valoros sistem de reducere a zgomotului produs de avioanele cu reacție. După toate calculele specialiștilor, cărăbușul de mai n-ar trebui, n-ar putea să zboare. Totuși el zboară. Descifrarea mecanismului acestui neconformist „aparat de zbor" va oferi noi soluții constructorilor de avioane.

Printre cei ce se inspiră din patentele naturii sînt și arhitecții (acoperișul stadionului olimpic de la München are forma unei imense pînze de păianjen), constructorii de aparate cu radiații (unii șerpi au un organ termosensibil ce simte o miime de grad C la 30 cm), petroliștii (există bacterii care prelucrează foarte eficient țițeiul), energeticienii (alte bacterii disociază apa în oxigen și hidrogen cu ajutorul energiei solare, iar licuricii transformă energia chimică în lumină cu un randament de 60 la sută), constructorii de roboți (pe care-i interesează picioarele unor insecte) și cei de nave (stratul mucilaginos al solzilor micșorează rezistența la înaintare a peștilor cu 20—30 la sută), specialiștii în industria alimentară (în Anglia s-a construit o instalație-pilot care — aidoma vacii — transformă iarba în lapte ; e drept laptele acesta este verde, are gust de spanac dar e foarte hrănitor) etc.

Soluțiile oferite de natură prin intermediul bionicii sînt așadar foarte atrăgătoare.

L. DANIELESCU

(urmare din pag. 185)

veterinare, iar de trei ani sînt președinte al acestei unități. Cunosc toți oamenii din acest sat și ce-i mai important e că mă cunosc ei pe mine, știu ce pot și cîtă putere de muncă am. Faptul că 900 de oameni participă permanent la muncă în cooperativă, iar alte sute de oameni ne ajută în vîrfuri de campanii, explică cel mai bine puterea economică a unității noastre, unitate în care valoarea unei norme de categoria întîi a ajuns la 43 lei, cu depășiri de 7—10 lei la normă în fermele zootehnice.

Al. ȘTEFANESCU

COMPLEXUL DE STAT ȘI COOPERATIST — VERGULEASA: PRIN COOPERARE, PRODUCȚII MARI, EFICIENȚĂ SPORITĂ

Spre deosebire de celelalte 20 de asociații intercooperatiste existente în **județul Buzău**, în **consiliul unic agroindustrial Gălbinași funcționează o asociație economică de stat și cooperatistă, profilată pe creșterea și îngrășarea porcilor.**

Din discuția avută cu **medicul veterinar FLORIAN NEDELCU, directorul modernului complex zootehnic de la Verguleasa,** am desprins că, prin organizarea acestei asociații, se urmărește o mai bună concentrare și specializare în producția de carne, pe baza celor mai înaintate tehnologii de reproducție, creștere și îngrășare a animalelor, cît și o eficiență economică sporită, în condiții avantajoase pentru toate unitățile asociate.

Inițial, complexul a fost proiectat pentru producerea a 6 000 tone de carne, anual. Dar, prin modernizările efectuate pe parcurs, cît și prin cooperarea în producție cu alte două cooperative agricole din județ, s-a ajuns ca, în ultimul an al cincinalului 1976—1980, **complexul să livreze la fondul de stat 7 400 tone de carne.**

Prima cale aleasă pentru depășirea indicatorilor prevăzuți în S.T.E. a constituit-o modernizarea complexului. Îmbunătățirea sistemelor și mecanismelor de furajare și adăpare a animalelor, recompartimentarea halelor și redimensionarea boxelor, revizuirea instalațiilor de ventilație și de evacuare a dejecțiilor, înlocuirea hrănitoarelor din metal cu altele din beton, mai durabile și mai puțin costisitoare au fost tot atitea căutări pentru a se obține peste capacitatea proiectată un plus de 400 tone carne anual, cu un consum rațional de nutrețuri concentrate și cu un efort uman minim.

Realizarea altor 1 000 tone de carne, în fermele anexe ale C.A.P. Găvănești și Robeasca, este cea de a doua cale.

Datorită acestor eforturi, în prima jumătate a anului 1980, complexul a livrat 3 150 tone carne, cu 510 tone mai mult decît în aceeași perioadă a anului precedent și a înregistrat o producție netă de 6,8 milioane lei. Un succes deosebit s-a repurtat și în privința creșterii productivității muncii pe om — 430 000 lei — cu 126 000 lei mai mare decît în primul semestru al anului 1979.

Directorul complexului ne-a prezentat și factorii care au stat la temelia acestor realizări. Pe primul loc s-au situat : asigurarea unui material biologic de bună calitate și folosirea rațională a acestuia ; selecția riguroasă a scrofițelor de prăsilă și creșterea acestora sub o atentă supraveghere ; organizarea temeinică a reproducției ; furajarea corespunzătoare a întregului efectiv și, în mod deosebit, a mătcii.

Rezultatele acestor străduințe, corelate cu o igienă exemplară a halelor și boxelor, cu ordinea și disciplina oamenilor, cu preocuparea constantă de policalificare a întregului personal au dus la sporirea prolificității medii a scroafelor (19 purcei la două fătări pe an) și la o reducere a pierderilor, în 1980, prin sacrificări de necesitate și mortalități cu 3 și, respectiv, 7 procente.

În încheiere, l-am întrebat pe **dr. Florian Nedelcu** spre ce obiective imediate și de perspectivă își îndreaptă atenția conducerea complexului și întregul său colectiv de muncă. Iată succint, răspunsul primit : „Întîi, să reducem substanțial timpul de rulare a animalelor pentru ca pe aceeași suprafață construită să producem cît mai multă carne, la un preț de cost cît mai scăzut. Apoi, cu aceleași consumuri specifice de furaje să realizăm sporuri ridicate de creștere în greutate, în așa fel încît, din a doua jumătate a anului 1980, greutatea medie a fiecărui animal trimis la sacrificare să nu fie mai mică de 110—115 kg".

Al. VRĂNCEANU

Pe pajiștile buzoiene – obiectiv central: CÎT MAI MULTĂ IARBĂ

Dotat de la natură cu cele trei forme de relief, **județul Buzău** dispune și de 100 000 ha cu pășuni și fînețe naturale — una din cele mai bogate și mai ieftine surse de furaje pentru animalele unităților agricole socialiste și ale populației. Iar pentru ca acest dar al naturii să producă cît mai multă iarbă, de calitate cît mai bună și la un preț cît mai scăzut, se impune executarea sistematică a unor lucrări de întreținere și regenerare a covorului erbaceu, de ameliorare a unor suprafețe acide sau sărături ce trebuie aduse în circuitul productiv.

Discutăm pe această temă cu **tov. Vasile Anghel, inginer șef al Întreprinderii de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor — Buzău**, de la care aflăm că și în această privință statul depune eforturi susținute. Ca exemplu, interlocutorul a arătat că numai în anii 1979—1980, volumul investițiilor alocate în scopul ridicării potențialului productiv al pajiștilor buzoiene se apropie de 24 milioane lei.

Se justifică cheltuirea acestor bani ? După opinia specialiștilor, cîștigul este de partea zootehniei județului — sector în plină dezvoltare — care beneficiază de pășuni și fînețe pe o perioadă de timp mult mai mare acum, decît cu cîțiva ani în urmă. În plus, încărcătura medie pe pajiștile ameliorate a crescut de la 1,5—2 U.V.M. la 4—5 U.V.M., creîndu-se și disponibilități pentru recoltarea a 3 000—4 000 kg fîn la ha, față de 1 000—1 500 kg cît se realiza înainte.

Ce s-a întreprins pentru a se ajunge la aceste rezultate ?

După programe stabilite pe ferme de producție și ani, întreprinderea a trecut la efectuarea lucrărilor de primă necesitate, în fruntea cărora s-au situat fertilizările, regenerările și întreținerile. Dacă în 1979 au fost fertilizate cu îngrășăminte chimice și organice 50 000 ha, în 1980 aceste lucrări s-au extins pe 65 000 ha. Același progres s-a înregistrat și în privința regenerării pajiștilor prin reînsămînțări și suprainsămînțări, suprafețele crescînd de la 4 500 ha la 6 000 ha, iar lucrările de curățire, nivelare și grăpare, de defrișare a arboretului spontan etc. au constituit acțiuni de masă în fiecare primăvară.

Ca urmare a acestor lucrări în complex și a altor acțiuni de desecare și antierozionale, producția de masă verde și de fîn s-a dublat și triplat. Pe pajiștile de la Poiana, Nehoiu-Mlăjet, Cotu Ciorii, Bălteni, Bisoca, Vintilă Vodă, Vipereşti—Valea Largă și altele, prin reînsămînțări și suprainsămînțări s-a ajuns să se recolteze 18 000—28 000 kg masă verde la ha, și chiar mai mult, față de 5 000—8 000 kg cît se producea înainte.

Datorită unor oameni pricepuți, cu dăruire în muncă, în județul Buzău sînt ferme pastorale ca cea de la **Vintilă Vodă** — unde a muncit peste 35 de ani **tehnicianul Constantin Moisoiu** — adevărate opere de artă. Dintr-o pășune fără valoare, el a făcut o pajiște cu un covor erbaceu foarte bogat, a construit o stînă model și gabioane pe 320 m, iar după planurile concepute de acest iscusit tehnician, la Vintilă Vodă și la Mușa s-au ridicat clădirile a două frumoase cantoane pastorale. Și în alte părți ale județului sînt realizări notabile. În zona Lipia-Costești, de exemplu, unde pînă acum cîțiva ani nu se producea nimic din cauza pămîntului sărăturos, s-a amenajat o pajiște irigată pe 173 ha, care dă o producție de masă verde de 40 000 kg la ha. Multe consilii populare comunale și cooperative agricole au înțeles ce bogăție constituie pășunile și prin tarlalizarea, fertilizarea și regenerarea acestora obțin producții sporite de iarbă, an de an.

L-am întrebat pe **ing. Vasile Anghel** ce măsuri se vor lua pentru ca întreaga suprafață de pășuni și fînețe să fie cît mai bine pusă în valoare. „La Consfătuirea de lucru cu cadrele din zootehnie — sublinia interlocutorul — secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a trasat o sarcină de lungă durată. Va trebui să trecem cu toate forțele la lucru și cel puțin o dată la 3—4 ani să însămînțăm pășunile și fînețele, după planuri de cultură bine chibzuite și respectate întocmai. Avem tot ce ne trebuie. Producem sămînță de graminee, leguminoase și alte plante de nutreț pe 1 000 ha, dispunem de tehnologii înaintate și de mecanizarea necesară diverselor lucrări, iar rezultatele de pînă acum sînt tot atîtea argumente că ceea ce ni se cere se poate realiza cu succes. Am înțeles că însămînțarea pășunilor trebuie să devină o practică curentă a activității noastre pentru ca pajiștile buzoiene să aibă an de an, iarbă multă, cît mai multă iarbă !“.

Al. RĂMNICEANU

RITMURILE BIOLOGICE, ZILELE BUNE ŞI... ZILELE RELE

- **„Ceasornicele" biologice şi orientarea în timp**
- **Ritmicitate, ciclicitate, periodicitate**
- **Concluzii practice pentru activitatea umană**

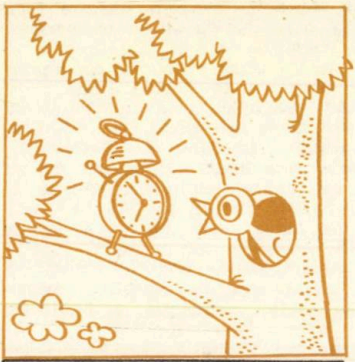

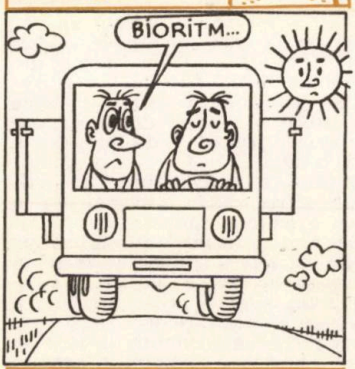

În natură, pretutindeni întîlnim fenomene care se produc cu regularitate. Uneori, intervalele în care acestea se desfăşoară prezintă sensibile diferenţe, dar în alte cazuri precizia este impresionantă. Fără a fi naturalişti de profesie, cu toţii sesizăm, anual, lunar sau zilnic, mişcări ritmice, ciclice, periodice. Repetarea lor are loc uneori atît de exact încît s-ar putea spune că organismele au un fel de ceasornice vii, cu ajutorul cărora „măsoară" timpul, timpul prielnic regenerării, înfloririi, reproducerii şi timpul nefavorabil, cînd metabolismele se reduc. Cine n-a observat cum toamnă de toamnă, pădurea îşi leapădă masa foliară ? Cine n-a fost încîntat, primăvară de primăvară, de explozia floral ? Tuturor ne produce o undă de melancolie plecarea păsărilor călătoare, dar reîntoarcerea lor din ţările calde ne dă convingerea că din acel moment natura intră într-o etapă sigură de renaştere, împlinire şi dezvoltare.

„Orologiile" biologice s-au format în lunga filogenie a organismelor, în anumite condiţii de mediu ; ele nu sînt accesorii întîmplătoare ci mecanisme înnăscute, transmise ereditar, care permit plantelor şi animalelor să se adapteze la modificările periodice ale mediului în care trăiesc. Anual, păsările pleacă şi se reîntorc. Periodic, prin alternanţa zi-noapte, are loc fenomenul de fotosinteză. Inima bate potrivit unui ciclu al ei. Toate sînt bioritmuri, adică fenomene care, cantitativ şi calitativ, se repetă în perioade relativ egale. Unele au o frecvenţă mai mare — ritmul respirator, ritmul cardiac — altele au loc la intervale mai lungi — circadiene (zilnice), lunare sau anuale. Practic este vorba de sisteme excitabile, care reacţionează la anumiţi stimuli, de polarizări treptate şi descărcări electrice bruşte, de declanşări şi inhibări de procese sub acţiunea luminii, temperaturii, a unor substanţe chimice, de influenţe hormonale, cosmice etc., toate derulîndu-se în aşa-numitul timp biologic.

Bioritmurile sînt constatabile la toate nivelele de organizare a materiei vii. La plante întîlnim „somnul", respectiv mişcările regulate ale florilor şi frunzelor. Trifoiul, bunăoară, „adoarme" spre seară, cînd îşi lasă frunzele în jos. Regina nopţii însă aruncă, la vremea crepusculului, suavul său parfum. Macul, măceşul şi cicoarea îşi deschid petalele între 4 şi 5 dimineaţa, în timp ce salata se „deşteaptă" în jurul orei 7. Floarea-soarelui urmăreşte ritmic astrul zilei, pentru ca a doua zi s-o ia de la început. Ritmic se desfăşoară şi procesele de fotosinteză. Bioritmurile sînt strîns legate de fotoperiodism şi termoperiodism.

În lumea animală viaţa îşi are, de asemenea, bioritmurile ei. Zooplanctonul, de pildă, realizează zilnic deplasări pe verticala locului. Salmonidele, peşti migratori, îşi petrec cea mai mare parte a perioadei de creştere şi maturare sexuală în apele sărate, iar pentru depunerea icrelor străbat sute de kilometri în apele rîurilor. Păsările migratoare — barza, rîndunicile — ascultînd bătăile „orologiilor biologice", fac cu regularitate drumul dintre zona temperată şi sudul african. Exactitatea fenomenelor migratorii arată că fiinţele în cauză măsoară timpul cu un „ceas" interior, fixat genetic şi transmis ereditar, care funcţionează în strînsă legătură cu variaţiile mediului.

În hibernare, în reproducerea animalelor se pot de asemenea identifica bioritmuri. Toată metamorfoza specifică fluturilor se caracterizează printr-o periodicitate sezonieră, stadiile de nimfă, pupă şi

crisalidă decurgînd potrivit unui program precis, aflat în strînsă interacțiune cu condițiile externe.

„Ceasornice" de acest gen întîlnim și la om. Bioritmicitatea este caracteristică multor procese fiziologice. Hemoglobina din sînge, spre exemplu, are nivelul cel mai înalt între orele 11 și 13 și minimul între orele 16 și 18. Sîngele are un conținut acid între orele 3 și 15 și alcalin între 15 și 3. La fel stau lucrurile pe plan hormonal. Adrenalina din sînge are maximul în jurul orei 9, iar minimul către orele 18. Temperatura normală și pulsul sînt, de asemenea, fenomene ritmate circadian. Alternanța veghe-somn este bioritmică, strîns legată de calendarul astronomic, somnul asigurînd o refacere energetică etc.

Bioritmologia studiază toate aceste fenomene, concluziile ei servind practicii umane. Ele pot fi utile, în primul rînd, pentru asigurarea unei mai bune desfășurări a proceselor de muncă. Ritmicitatea fiziologică este influențată de intensitatea muncii, dar mai ales de încordarea nervoasă. De acest lucru trebuie să țină seama elevul sau studentul care se pregătește de examene, toți cei care fac multe nopți albe și șoferul de pe autostradă etc.

Răsturnarea bioritmurilor aduce în avanscenă patologia. Tahicardia (accelerarea bătăilor inimii) ca și bradicardia (încetinirea bătăilor inimii) sînt abateri de la bioritmul normal. Anormalitatea ritmului circadian al hormonilor 17 — hidroxicorticosteroizi din sînge pune în evidență o insuficiență renală. Dereglarea bioritmului privind eliminările urinare de diverși electroliți denotă, de asemenea, tulburări renale. Pe scurt, cercetarea bioritmurilor are o mare valoare în diagnosticul unor boli, în terapeutică. Bioritmologia arată că administrarea medicamentelor nu trebuie să se facă oricînd. Tratamentul se cere ritmat, iar medicamentul trebuie luat în momentele cînd eficiența lui pentru organism este cea mai mare. Bioritmologia a făcut posibilă apariția crono-biologiei, crono-fiziologiei, crono-farmacologiei, crono-terapiei etc.

Aplicațiile bioritmologice sînt tot mai numeroase. Mediul, după cum se cunoaște, influențează bioritmul. El acționează de la sine, dar omul, cunoscîndu-l, poate să-l modifice în scop util intereselor sale. Ținîndu-se seama de fotoperiodism, prin experiențe s-a demonstrat că asigurarea unui regim de zi luminoasă scurtă (9—10 ore) la cultura porumbului, în primele 10 zile după încolțirea boabelor, conduce la creșterea cu pînă la 50 la sută a numărului de organe florale și cu 14 la sută a conținutului de zaharuri. Pe această cale și a ingineriei genetice va fi posibilă obținerea de hibrizi cu numeroși știuleți, cu boabe bogate în zaharuri. În creșterea păsărilor, prelungirea perioadei luminoase (12—14 ore) în cursul iernii, determină creșterea producției de ouă cu pînă la 40 la sută la găini și cu pînă la 300 la sută la curci, gîște și rațe. Ținerea oilor în spații întunecate, 2—3 ore pe zi, timp de 2—3 săptămîni, în timpul verii, modifică perioada de reproducere, putîndu-se astfel obține trei miei în doi ani, creșterea în greutate a animalelor și sporirea producției de lînă.

Cunoașterea bioritmurilor prezintă o mare importanță în activitatea umană. Bioritmologia oferă argumente pentru o mai bună și mai eficientă organizare și desfășurare a muncii. Cu ajutorul ei pot fi mărite performanțele sportivilor, pot fi preîntîmpinate așa-numitele căderi inexplicabile, pot fi evitate unele accidente etc. S-a stabilit că frecvența accidentelor rutiere se corelează cu starea biopsihică a șoferilor.

Atenția, receptivitatea, reactivitatea diferă în cursul anului, lunii, zilei. Cunoașterea acestei situații, urmărirea propriei stări biopsihice ne poate scăpa de multe „zile rele" sau „zile negre". Bioritmologia permite determinarea fazelor de maximă și minimă vitalitate, fazele de ascendență și descendență, limitele capacităților noastre biopsihice în timp.

Bioritmologia, acum implicată și în zborurile cosmice, aduce omului un spor în cunoașterea de sine. Cine vrea să nu aibă parte de „vita brevis" (viață scurtă) ci de „vita longa" (viață lungă) trebuie să o cunoască și să țină seama de adevărurile ei.

S. VASILIU

MAXIME ȘI CUGETĂRI

Izbînzile sînt strîns legate de chinuri și osteneli.

G. CĂLINESCU

Sînt trei feluri de ignoranță: a nu ști ceea ce ar trebui să știi, a ști rău ce știi, a ști ceea ce n-ar trebui să știi.

FR. DE LA ROCHEFOUCAULD

Modestia acoperă întotdeauna meritul, fără însă a-l ascunde.

B. FRANKLIN

Ai grijă de nume, că acesta-ți va rămîne mai mult decît o mie de comori.

BEN SIRAH

Adevărata politețe constă în a arăta bunăvoință oamenilor.

J. J. ROUSSEAU

Cel ce caută satisfacție prin răzbunare, își golește sufletul de orice demnitate, arătîndu-și micimea lui.

V. CONTA

Nu ajuta și nu apăra pe nimeni într-o faptă urîtă, căci vei arăta că și tu ești în stare să faci la fel cu acel pe care îl sprijini.

SOCRATE

Fiule, nu te arăta viteaz în băutură și nici nu te lăuda cu ea, căci pe mulți i-a prăpădit băutura și multe rele a pricinuit.

NEAGOE BASARAB

„Gloria C-12" — utilajul ce a stat la baza creării noii familii de combine românești

LA „SEMĂNĂTOAREA" — BUCUREȘTI

„GLORIA" A FOST

Prețioasele indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, cu prilejul vizitelor efectuate la Întreprinderea de mașini agricole „Semănătoarea" din Capitală au avut darul să stimuleze energia creatoare a colectivului de oameni ai muncii de la această prestigioasă unitate industrială pentru modernizarea continuă a producției, în vederea satisfacerii integrale a cerințelor agriculturii noastre socialiste, precum și a cererilor din ce în ce mai diverse și mai pretențioase la export.

Plecînd de la binecunoscuta combină autopropulsată „Gloria C-12" — capabilă să recolteze, cu ajutorul diverselor dispozitive speciale ce se montează pe ea, semințele a 36 de culturi — specialiștii în inginerie tehnologică și desing ai întreprinderii au creat o nouă familie de combine, caracterizată printr-o linie nouă și un înalt grad de confort, în același timp cu asigurarea unui ridicat grad de securitate a muncii, potrivit normelor codului european unificat. În acest sens, urmărindu-se mărirea gradului de ergonomicitate, pentru export combinele sînt dotate cu platforme de conducere complexe și anume : cu volan rabatabil sub două unghiuri (atît coloana-direcție, cît și volanul) ; cu scaun reglabil în plan orizontal și vertical ; cu suspensie hidraulică ; cu comenzi hidraulice centralizate ; cu cabină presurizată și aer condiționat ; cu aparat de radio sau radiocasetofon ; cu stație de emisie-recepție ; cu frigider ; cu scară de acces (la platformă) rabatabilă.

Mașina este complet carosată, avînd o formă aerodinamică, asemănătoare autovehiculelor moderne.

Apărătorile de protecție rabatabile oferă un acces rapid la orice organ de lucru al combinei.

Importante îmbunătățiri s-au făcut și la sistemul de curățire, în sensul măririi puterii de separare a boabelor de impurități.

La sistemul de scuturare s-a mărit numărul de scuturători de la patru la cinci, pentru reducerea pierderilor.

La sistemul de batere s-a introdus grătar reversibil, ceea ce conferă posibilitatea folosirii lui de două ori (pe ambele capete).

S-a mărit, totodată, capacitatea buncărului, iar comanda descărcării s-a hidroficat — ambele elemente contribuind la reducerea stagnărilor în timpul recoltării.

Noua familie de combine cuprinde :

„C-12 M OPTIMA". De aceeași mărime cu combina „C-12 Gloria", datorită îmbunătățirilor făcute la sistemul de batere și curățire, noua combină are o productivitate mai mare cu circa 1 kg de masă vegetală pe secundă, realizînd, la grîu, o productivitate de 7,5 tone de boabe pe oră. Alte caracteristici principale : lățimea de lucru este variabilă, de 3,1—3,6 și 4,2 m ; înălțimea de tăiere este cuprinsă între — 250 și + 1 030 mm ; capacitatea maximă a buncărului este de 3 500 litri.

„C-14 SUPER" este o combină de cereale de mare capacitate, caracterizată prin : lățimea de lucru de 5 metri ; înălțimea de tăiere de — 250 + 1 030 mm ; lățimea de batere de 1 350 mm ; numărul ventilatoarelor — 2 ; numărul scuturătorilor — 5 ; productivitatea, de 9,4 tone pe oră, este mai mare cu 25% decît cea a combinei „Gloria C-12" ; capacitatea maximă a buncărului — 4 000 de litri.

„Super C-14" — combina de cereale de mare capacitate

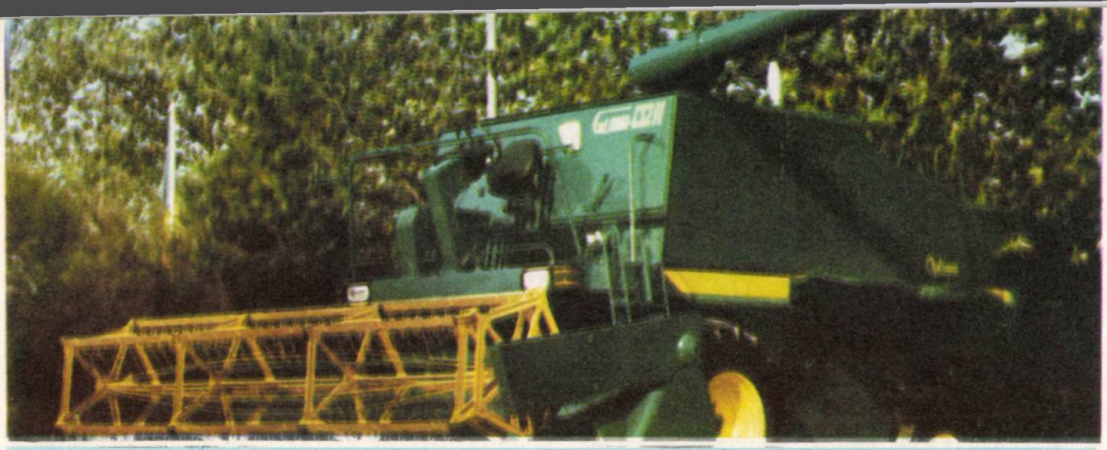

„Optima C-12 M" — variantă îmbunătățită a combinei „Gloria C-12"

ÎNTRECUTĂ DE FIICELE SALE

Această combină modernă este cerută din ce în ce mai mult la export, fiind vîndută în cantități apreciabile în Italia, Franța, Grecia, Argentina și Spania.

„4 CP-12" este simbolul combinei de recoltat cereale pe pante de pînă la 24°, avînd orizontalizarea în două planuri : longitudinal și transversal. Ea poate recolta atît pe curba de nivel, cît și din deal în vale sau din vale în deal. Acționarea este hidrostatică.

„CP-12 COLINA", așa cum o arată și numele, este o combină destinată recoltării culturilor de cereale de pe pante ; avînd orizontalizarea în plan transversal, această combină poate lucra numai pe curba de nivel, pe terenuri cu înclinație de pînă la 22°.

Alte caracteristici : lățimea de lucru 4,2—4,6 metri ; înălțimea de tăiere 40—850 mm ; productivitatea la recoltarea grîului — 2,4—2,8 tone pe oră ; capacitatea buncărului — 2 500 litri.

„CARP-4" este denumirea combinei de recoltat porumb știuleți depănușați, pe patru rînduri. Ea înlocuiește varianta „C-12 R" echipată cu culegătorul de știuleți CS 4 M-70 și echipamentul de depănușare ED. Este creată în exclusivitate pentru recoltarea porumbului în știuleți depănușați și a apărut ca necesară din două considerente :

1. pentru eliminarea timpilor neproductivi, deoarece transformarea combinei „C-12 R" și echiparea sa cu CS 4 M-70 și ED este greoaie, solicitînd multă forță de muncă și mult timp ;
2. din necesitatea sporirii productivității muncii și realizării unor performanțe mai mari, prin micșorarea pierderilor și creșterea gradului de depănușare.

Demn de reținut este faptul că la „CARP-4" productivitatea muncii sporește, față de combina „C-12 R", cu 20% iar gradul de depănușare se ridică la 95—97%.

O dovadă concludentă a aprecierii deosebite de care se bucură pe plan extern combinele românești o constituie înaltele distincții primite de ele la diverse manifestări economice internaționale. În anul 1978, de exemplu, combina „CP-12 Colina" a primit două medalii de aur : una la Tîrgul internațional de toamnă de la Zagreb — R.S.F. Iugoslavia și alta la Tîrgul internațional de construcții mecanice de la Brno — R.S. Cehoslovacă.

În 1980, la Salonul internațional de mașini agricole de la Paris-Franța și la Expoziția de mașini agricole de la Verona — Italia, combinele „C-12 Optima" și „C-14 Super" s-au bucurat de o largă apreciere.

Harnicii constructori de mașini agricole au materializat indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu de a se concepe și executa o combină de recoltat porumb știuleți pe șase rînduri, „CARP-6", precum și aceea de a se trece la fabricația de serie a combinei de mare capacitate „C-16", cu culegător pe opt rînduri. Specialiștii au analizat, totodată, posibilitățile pentru construirea unei combine-agregat multifuncționale, care să realizeze, concomitent cu culegerea și depănușarea știuleților și tăierea, ridicarea și balotarea tulpinilor, astfel încît după combină terenul să rămînă complet degajat.

Dr. ing. Emilian ALBULESCU

„Colina CP-12 M" — combina de pante — medaliată cu aur la tîrgurile internaționale de la Brno — Cehoslovacia și Zagreb — Iugoslavia

MANA, RAPĂNUL ȘI O INVENȚIE NUMITĂ „MILDIOGRAF"

Viticultorii, pomicultorii, legumicultorii, în general horticultorii știu bine că obținerea unor recolte mari, sigure, de cea mai bună calitate, mult apreciate de consumatorii interni și la export, depinde, într-o măsură considerabilă, de succesul acțiunilor de prevenire și combatere a bolilor. Fitoprotecția este, în fond, o bătălie cu niște dușmani, de multe ori invizibili, care proliferează rapid cuprinzînd livezi sau podgorii întregi. Mana în vie, dacă nu se intervine la timp, face ravagii. Rapănul la măr provoacă, de asemenea, pagube imense, oriunde depistarea și combaterea lui nu se realizează la momentul oportun.

Pentru stăvilirea atacului de boli există, după cum se cunoaște, o rețea de stații de avertizare a cultivatorilor. Ele pun la îndemîna producătorilor informații privind iminența unor atacuri. Fapt este că, uneori, prognozele lor nu au, cel puțin pentru anumite arii, precizia necesară. Apoi sistemul „clasic" de avertizare obligă la efectuarea de tratamente pe toate suprafețele, deși unele zone nu sînt afectate, din care cauză cheltuielile pentru combaterea bolilor sînt mai mari decît ar fi necesar.

Un pasionat cercetător, dr. docent **Constantin Rafailă**, de la Institutul de cercetări pentru protecția plantelor, a găsit o soluție ingenioasă pentru rezolvarea acestor probleme. Cercetările sale s-au concretizat într-un aparat numit **„Mildiograf"** cu ajutorul căruia se captează informații privind temperatura, umiditatea aerului și alți parametri privind factorii care favorizează proliferarea unor boli în vii sau livezi. Invenția, premiată de Academia Republicii Socialiste România, a continuat să fie perfecționată. Doctorul Rafailă împreună cu colaboratorii săi — tehnicianul Paulian Nicoară și Napoleon Neamțu — au realizat o instalație modernă electronizată, de supraveghere a unor arii foarte mari, practic la nivelul unui întreg județ. Este vorba de o stație care primește informații pe calea undelor electromagnetice de la zeci de puncte instalate în teritoriu. Datele culese din teren în 24 sau 48 de ore sînt recepționate și păstrate în memorii electronice, ele putînd fi prezentate sub forma unor figuri geometrice pe un ecran de televizor. Aceste figuri indică punctele de informații și respectiv timpul în care pericolul atacului de mană este cert.

Verificat la Stațiunea de cercetări și producție pomicolă Prahova, comuna Măgurele, „Mildiograful" a dat rezultate excelente. Care sînt, de fapt, avantajele sale ?

După cum se cunoaște, stropirea unui hectar de meri pentru combaterea rapănului costă destul de mult. Dacă se face cu avionul utilitar, o oră de zbor costă circa 3 000 de lei, timp în care se aplică tratamentul pe 22 hectare, revenind 136 lei pe hectar. Stropitul la sol, cu utilajul cunoscut, este cu circa 10—15 lei mai ieftin pe hectar, dar durează mult. Și într-un caz și în altul stropirea se face, pe baza avertizării, pe întreaga suprafață. Uneori se aplică pînă la 12 asemenea stropiri pe an. Evident, cheltuielile sînt mari. Cu „Mildiograful", cu precizia și informația lui instantanee, o serie de tratamente pot fi înlăturate. Producțiile cresc, iar economiile obținute sînt substanțiale. Practic, anul trecut la Stațiunea de cercetări de la Măgurele s-au economisit, la întreaga plantație, circa 750 000 lei. „Mildiograful" doctorului Rafailă costă în jur de 200 000 lei. O amortizare mai rapidă a cheltuielilor pentru procurarea și instalarea unor asemenea stații nici că se poate !

Eficiența ridicată impune ca organele de resort din M.A.I.A. să accelereze producerea în serie a „Mildiografului" și instalarea lui grabnică în toate județele, în toate marile unități viticole sau pomicole, astfel ca pe piața internă și la export să se livreze cantități sporite de fructe și struguri, apreciate unanim pentru calitatea lor excelentă.

V. STĂNCULESCU

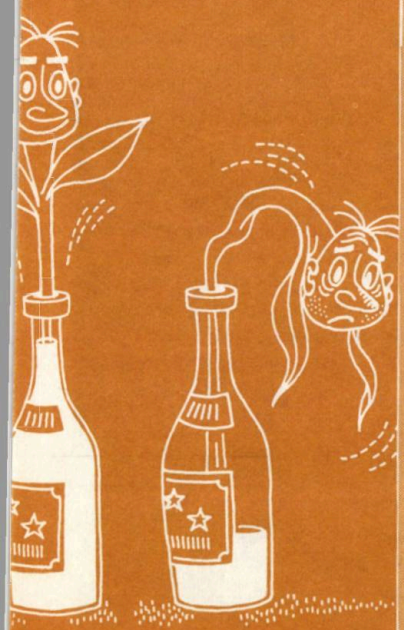

Fără cuvinte

Autorul caricaturilor din volum : Nic. NICOLAESCU

I.P.I.L.F. Tecuci
O UNITATE DE PRESTIGIU ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ ROMÂNEASCĂ

Plasată la intrarea în municipiul Tecuci, pe șoseaua care vine dinspre Galați, **Întreprinderea pentru producerea și industrializarea legumelor și fructelor** și-a făcut cunoscută prezența încă cu mulți ani în urmă, atît în țară, cît și peste hotare prin calitatea și diversitatea produselor sale, unanim apreciate de consumatori. Dar, cînd localizăm această adresă, ne referim numai la sediul administrativ și la spațiile destinate industrializării produselor — aflate în continuă dezvoltare și modernizare. În fond, întreprinderea își desfășoară activitatea pe aproape 2 300 ha, prin cele 17 ferme producătoare de legume și fructe, care asigură peste 48 la sută din necesarul propriu de materie primă destinată prelucrării. Am început cu acest detaliu, pentru că nu este lipsit de importanță să subliniem că integrarea, o latură hotărîtoare pentru creșterea eficienței economice a întregii activități, este abordată și rezolvată cu toată răspunderea de colectivul de muncă de aici, în frunte cu conducerea sa. Reținem în acest sens, una dintre afirmațiile ing. **Gheorghe Lazăr**, directorul întreprinderii, atunci cînd se referea la perspective: „Dacă în viitorii ani vom extinde suprafața cu încă 500 ha, vom reuși ca din fermele proprii să ne asigurăm necesarul de materie primă în proporție de 80 la sută, adică aproape de optim".

Revenind la prezent, trebuie spus că prin structura culturilor din fermele legumicole și pomicole proprii se asigură întreaga gamă de materie primă la sortimentele mai pretențioase, întreprinderea apelînd la alți furnizori numai pentru completarea necesarului de mazăre, tomate și fasole.

În toate fermele de producție se lucrează la nivelul tehnicii actuale, sistemul de irigații practicat fiind în brazde lungi de 180—200 m. Nu sînt neglijate, însă, preocupările pentru experimentarea și generalizarea unor tehnologii moderne, de mare randament. Așa, bunăoară, se experimentează, în colaborare cu un

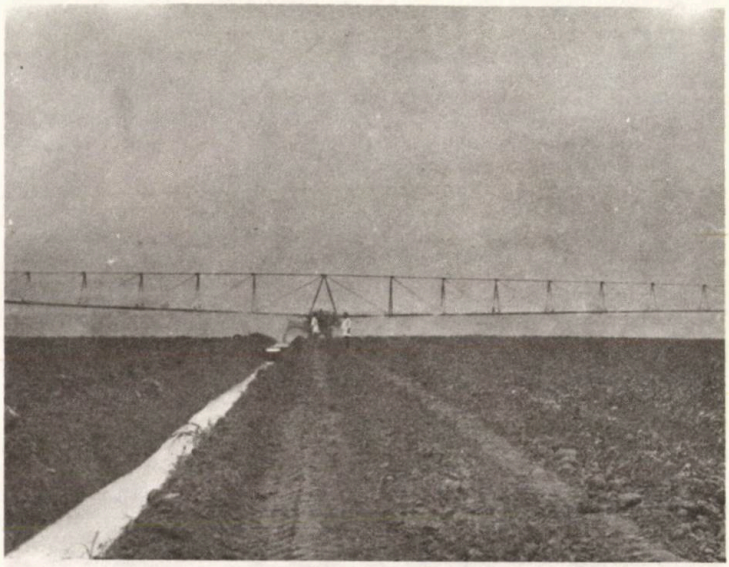

institut de cercetări de profil, recoltarea mecanizată a tomatelor, sistem care va conduce la creşterea producţiei pînă la 60—80 tone la hectar, prin folosirea de soiuri cu coacere simultană, pretabilă la recoltatul mecanic. O altă noutate o constituie practicarea sistemului de irigaţii sub formă de ploaie cu ajutorul unui agregat tip D.A.-100, compus dintr-un tractor D.T.-75 pe şenile şi o aripă de ploaie cu lungimea de 100 m ; agregatul asigură irigarea zilnică a 8 ha, cu un volum de 400 m.c. la hectar, fiind condus de un singur om, iar sistemul de udare evită formarea crustei.

La ferma 8, şeful fermei, dr. ing. **Mircea Constantin** şi mecanicul **Petru Oriţă** au conceput şi realizat un tăvălug original, cu mare eficienţă în lucrările de tasare pe suprafeţele însămînţate cu rădăcinoase.

În sectorul de fabricaţie s-a experimentat cu rezultate deosebit de bune o nouă maşină pentru desciorchinarea şi desprăfuirea păstăilor de fasole, recoltate în întregime mecanizat. Tot în domeniul noutăţilor intră şi maşina de pachetizat diferite produse ambalate în cutii metalice sau borcane, prin folosirea foliilor de polietilenă recuperată de la solarii.

În sectorul de industrializare, ing. **Veronica Cîrcotă**, director adjunct, ne-a informat că preocupările actuale ale conducerii întreprinderii sînt orientate în trei direcţii prioritare şi anume : **perfecţionarea organizării muncii şi a producţiei, diversificarea producţiei şi ridicarea calităţii produselor, îmbunătăţirea continuă a tehnologiilor de fabricaţie.**

În cadrul aceloraşi preocupări intră şi acţiunile întreprinse pentru creşterea continuă a gradului de mecanizare.

Cele 114 sortimente de preparate din fructe, legume şi carne, puse la dispoziţia consumatorilor de către marea întreprindere tecuceană se realizează în două mari ateliere specializate în :

● **Conserve de fructe, pastă de tomate, suc de roşii şi diverse alte produse**

● **Conserve de legume, de legume şi carne, băuturi răcoritoare.**

Aceste două ateliere sînt servite şi sprijinite în permanenţă de atelierul mecano-energetic, cu deosebire în acţiunile de modernizare şi de autoutilare.

În producţia realizată de întreprindere — peste 33 000 de tone anual — **ponderea este deţinută de conservele de legume, după care urmează pasta de tomate, conservele de fructe, conservele cu carne, sucul de roşii, băuturile răcoritoare din sucuri de fructe, muştar şi diverse alte sortimente.** Cele mai căutate, însă, cele care poartă pregnant „marca fabricii" sînt **pasta de tomate, conservele de legume în ulei şi compotul de piersici.**

Iată şi cîteva dintre preocupările de perspectivă, aşa cum ne-au fost înfăţişate de gazde :

● **Adîncirea procesului de integrare ● Asigurarea prin forţe proprii a necesarului de bioxid de carbon în vederea dezvoltării sectorului de băuturi răcoritoare ● Extinderea capacităţii de fabricare a pastei de tomate, care va crea posibilitatea prelucrării întregii producţii de roşii realizabilă în zona de aprovizionare.**

Iată şi unul dintre obiectivele mai îndrăzneţe : optimizarea transportului legumelor şi în special al roşiilor din fermele proprii la punctele de industrializare prin intermediul unor linii aeriene, suspendate sau al unor conducte a căror bandă transportoare să o constituie apa. Ar fi, într-adevăr, soluţii de mare viitor în contextul economiilor de carburanţi.

Răsplata muncii pline de abnegaţie a colectivului întreprinderii, a eforturilor sistematice pentru ca an de an să se obţină mai mult şi mai bine s-a împlinit în faptul că, pentru activitatea desfăşurată în 1979, I.P.I.L.F.-Tecuci a fost distinsă cu **Ordinul Muncii** clasa a III-a, ocupînd primul loc pe ramură — conserve — în cadrul întrecerii socialiste desfăşurate între unităţile de industrie alimentară.

L. ROŞCA

DE LA UN SIMPLU ATELIER — LA O MARE UZINĂ

La Tecuci, ca și în alte localități ale țării, lua ființă, în 1952, Centrul mecanic profilat cu precădere pe repararea tractoarelor I.A.R., existente atunci în dotare. Așa cum își amintesc cei mai vîrstnici și așa cum atestă și arhivele, primul colectiv de muncă, format din 45 de oameni, avea sarcina să realizeze anual 238 de reparații la tractoare. Ca să continuăm istoricul unității — scurt dar bogat în realizări — profilul preocupărilor a rămas același pînă în 1960, activitatea de reparații extinzîndu-se ca volum și ca diversitate. Din acel an și pînă în 1973 în sarcinile de producție a intrat și fabricarea unei largi game de piese de schimb necesare atît reparațiilor efectuate în atelierele proprii, cît și pentru alte unități de același profil. Pe această bază, volumul activității a crescut considerabil, ajungîndu-se la reparații lunare de aproape 300 de motoare de tractoare din diferite tipuri.

Prima mare transformare în profilul întreprinderii a intervenit în 1973, cînd activitatea de reparații a fost transferată centrelor specializate de pe lîngă stațiunile pentru mecanizarea agriculturii urmînd ca, prin dotări corespunzătoare, tînăra unitate tecuceană să devină o uzină constructoare de mașini. Școlarizarea și recalificarea oamenilor în noi meserii, asigurarea altor tipuri de mașini, utilaje și instalații, organizarea de noi fluxuri tehnologice, în condițiile îndeplinirii anuale a indicatorilor de plan în continuă creștere — iată cîteva dintre izbînzile colectivului de muncă de aici, izbînzi care i-au definit de altfel, entuziasmul și tenacitatea, vigoarea și priceperea.

Un scurt bilanț al marilor împliniri din acești ani ni l-a făcut tînărul inginer *Vasile Mihalache*, directorul întreprinderii, care a crescut și s-a format politic și profesional, odată cu colectivul de muncă pe care îl conduce.

— Dacă, așa cum ați aflat, ne spunea el cu modestia ti-

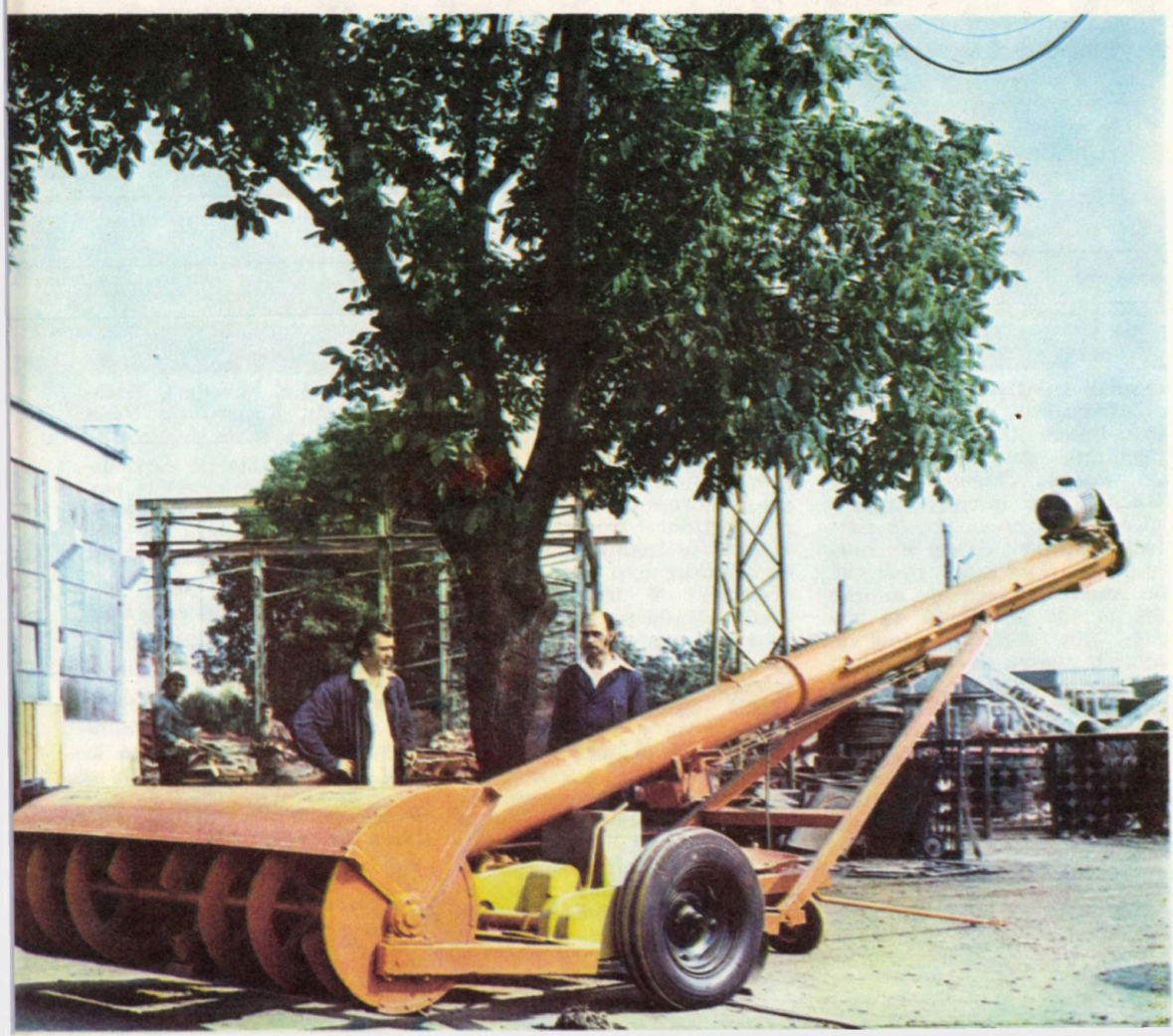

pică oamenilor pricepuți și harnici, în 1953 unitatea lucra cu un colectiv de 45 de oameni, care realizau o producție globală de 2,5 milioane lei, cu o productivitate de 23 300 lei pe om al muncii, în acest an, cu un colectiv de aproape 800 de oameni, realizăm o producție de circa 230 milioane lei și, respectiv, o productivitate de peste 314 000 lei. În aceeași perioadă, valoarea fondurilor fixe a crescut de la 4,6 la peste 67 milioane lei și, ca urmare a dotării cu utilaje de mare complexitate, precizie și randament, în prezent, asigurăm beneficiarilor — unităților agricole socialiste și de industrie alimentară — mașini și utilaje la nivelul

dele, cele mai reprezentative repere sînt :

● Organele active pentru cultivatoarele C.P.U. — 4,2, C.P.P.T.-4, și C.P.G.C. ● roți dințate pentru diferite mașini agricole ; ● piese pentru modificarea combinelor de recoltat porumb în vederea cuprinderii mai multor rînduri (9 repere în sute de mii de exemplare — sarcină prioritară rezolvată cu succes ; ● echipament lame buldozer pentru mai multe tipuri de tractoare; ● mașini de adunat furaje M.A.-1,2 cu randament de pînă la 35 tone/h ; ● pluguri de scos puieți ; ● mașina de tratat semințe M.T.S.-00 cu randament de 3,6 t/h ● încărcător de cereale I.C.-50.0, cu ran-

agricultură și industrie alimentară — Tecuci mai fac parte : mașinile pentru sfărîmat îngrășăminte chimice M.S.I.C.-400, transportoarele cu melc orizontale și înclinate, cu dimensiuni variate ale diametrului spirei și lungimii, instalațiile pentru spălarea bidoanelor pentru lapte, recipienți din inox etc.

Un important volum din producția întreprinderii îl reprezintă confecționarea ramelor de cărucior pentru tractoare S-400, S-650, S-1 300, S-1 500 și S-1 800 și alte piese care fac obiectul cooperării în producție cu uzinele de tractoare din Brașov și Miercurea Ciuc, precum și alte repere pentru întreprinderile

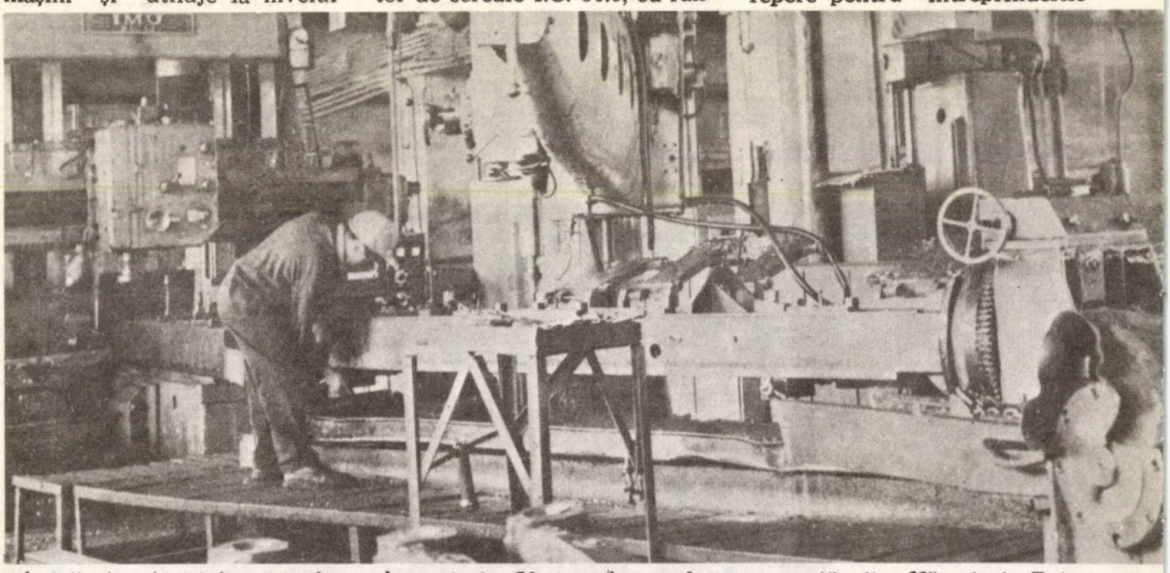

tehnicii și exigențelor actuale.

Într-adevăr, o scurtă vizită prin halele și atelierele întreprinderii, detaliile furnizate de *Roland Chiculiță* și *Tit Gîlea*, ne-au întregit impresiile culese, ne-au pus în contact nemijlocit cu cei din mîinile cărora ies astăzi peste 230 de repere de piese de schimb (de la 500 la 250 000 de bucăți din fiecare) ; piese de schimb pentru tractoare, în 40 de repere și pentru diferite mașini agricole fabricate în țară și din import — în 190 de repere ; 19 tipuri de mașini și utilaje pentru agricultură și 25 — pentru industria alimentară ; 33 de repere în cadrul cooperării cu alte uzine din țară etc.

Așa cum ne-au arătat gaz-

dament de 50 tone/h, produs de ultimă oră, mult solicitat de unitățile agricole socialiste pentru calitățile sale (autopropulsat, adună cerealele de pe platforme cu ajutorul unui șnec orizontal frontal și le refulează la înălțimea de 6 m. cu ajutorul unui șnec înclinat, reglabil) ; ● transportor cu melc T.M.-09 pentru cereale, cu randament de 28 tone/h la grîu ; ● răcitor continuu autotractat pentru abatoarele de păsări, executat în 3 variante (1 000, 2 000 și 3 000 de păsări pe oră) ; ● instalație pentru vinificație ROTO (cisternă rotativă pentru fermentarea vinurilor, cu capacitatea de 18 m.c. în 24 ore).

Din ampla gamă de mașini și utilaje fabricate de Întreprinderea mecanică pentru

„surori" din Năvodari, Botoșani, Balș, Roșiorii de Vede, Cluj-Napoca, Sibiu și altele.

Iată și o veste pe care directorul întreprinderii, ing. Vasile Mihalache, a rezervat-o pentru discuția de despărțire și pe care noi o folosim în loc de concluzie :

„La 7 aprilie 1980 colectivul de oameni ai muncii de la I.M.A.I.A. Tecuci și-a îndeplinit planul producției globale industriale pe cincinalul 1976—1980, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să realizeze o producție suplimentară în valoare de peste 163 milioane lei".

E. ROȘCA

Jocurile olimpice de vară 1980

RECORDURI ȘI SURPRIZE

Olimpiada '80 trece, încet-încet, în statistici, isprăvile marilor campioni încep să capete aură de legendă, contabilizarea recordurilor se încheie, stabilindu-se că a XXII-a ediție a J.O. moderne a avut o valoare deosebită, fiind doborîte 36 de recorduri mondiale, 73 olimpice și 39 europene, sute de recorduri naționale (numai la natație au căzut peste 200 de astfel de performanțe). În majoritatea cazurilor, marii favoriți s-au impus, dar au existat și surprize de proporții, într-un cuvînt, Olimpiada Moscova '80 a avut totul din ceea ce, de-a lungul anilor, a făcut din Jocurile Olimpice cel mai mare spectacol al lumii moderne, un spectacol fascinant, urmărit de cinci milioane de spectatori și de sute de milioane de telespectatori din lumea întreagă, uniți, alături de cei 6 000 de sportivi din 81 de țări, timp de 16 zile, sub semnul nobilelor idealuri olimpice.

„PENTRU GLORIA SPORTULUI ȘI ONOAREA ECHIPELOR NOASTRE"

Sub aceste cuvinte, cu care se încheie jurămîntul olimpic al sportivilor, să vedem cine au fost vedetele care au marcat cu personalitatea lor, cu isprăvile lor extraordinare, galvanizați de atmosfera de întrecere a jocurilor, această ediție. Atletismul și gimnastica, sporturile spre care s-au îndreptat, ca întotdeauna, cele mai multe priviri, au avut eroii cei mai strălucitori. La gimnastică, **Nadia Comăneci**, „o altă Nadia", cum spunea un gazetar francez subliniind transformarea, firească, de ordin fizic, a marii campioane române, în fapt aceeași gimnastă inegalabilă în puritatea gestului și eleganța artistică a exercițiilor, a fost. din nou, ca și la Montreal, steaua strălucitoare a concursului, obținînd, în condițiile unei întreceri de o tensiune și un nivel tehnic nemaiîntîlnite, două medalii de aur — la bîrnă și sol, una de argint, la individual compus, și alta, tot de argint, în competiția pe echipe, devenind cea mai mare gimnastă din istoria acestui sport, cu cele 9 medalii la două Olimpiade.

Atletismul și-a avut, de asemenea, vedetele sale, de exemplu Miruts Yfter, fondistul etiopian cu finiș extraordinar, tată a cinci copii, învingător la 5 000 m și 10 000 m, despre care s-au făcut o mulțime de speculații în privința vîrstei, spunîndu-se că are ba 35, ba 37, și chiar 41 de ani ; cert este că... nu se știe sigur calendarul etiopian are 13 luni, se schimbă la 20 de ani, iar data nașterii, în foarte multe cazuri, nu-i sigură, fiind legată de un eveniment („cînd a fost seceta aceea", de pildă) ; sau bucătarul Gerd Wessig, din R. D. Germană, un necunoscut, selecționat în ultima clipă în echipa țării sale, care a doborît recordul mondial la săritura în înălțime, ori compatriotul său Lutz Dombrowski, cîștigător la lungime cu un rezultat, 8,54 m, ce apropie recordul de acum 12 ani, acel fantastic salt al anului 2000, al lui Bob Beamon, făcîndu-l să pară mai puțin supraomenesc.

La „Olimpiski", în eleganta piscină olimpică, au căzut 11 recorduri mondiale, cel mai spectaculos fiind cel al sovieticului Vladimir Salnikov, primul înotător care coboară sub 15 minute în proba de fond a natației — 1 500 m.

Surprizele, condimentul atît de necesar într-o întrecere olimpică, n-au lipsit : victoria luptătorului grec Stilianos Migiakis, care a adus Greciei prima medalie olimpică după 20 de ani și primul titlu la lupte greco-romane după... mai bine de 2 000 de ani, de la jocurile antice ; succesul cubanezei Maria Colon, la suliță, în timp ce multipla recordmenă mondială Ruth Fuchs a ocupat doar locul 8.

(continuare în pag. 202)

Foto : Aurel NEAGU

OLIMPICII NOȘTRI DE AUR

NADIA COMĂNECI

SANDA TOMA

TOMA SIMIONOV IVAN PATZAICHIN

ȘTEFAN RUSU

CORNELIU ION

Centrul republican și oficiile județene de reproducție și selecție

PROMOVEAZĂ MARILE VALORI GENETICE

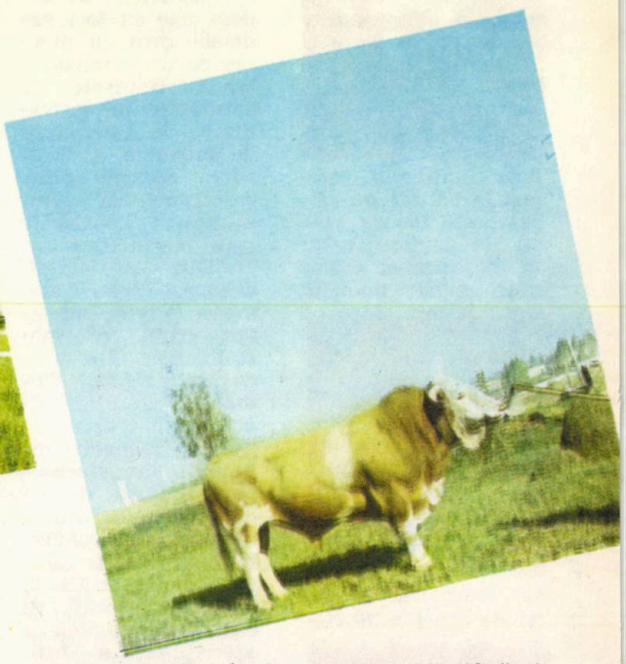

Unul dintre obiectivele principale ale Programului național de dezvoltare a zootehniei îl constituie ameliorarea șeptelului, în scopul realizării de producții superioare pe baza ridicării permanente a potențialului genetic al efectivelor de animale. În ansamblul preocupărilor pentru ameliorarea animalelor, Centrul republican de reproducție și selecție a animalelor și oficiile județene de reproducție și selecție sînt investite cu atribuții și sarcini de mare răspundere.

În legătură cu exercitarea acestei atribuții, l-am rugat pe ing. *Aurelian Alexoiu,* directorul tehnic al Centrului republican, să ne prezinte cîteva dintre preocupările de bază.

— Aș vrea să subliniez, mai întîi, că importanța și amploarea acestei activități de interes național ne obligă la o strînsă conlucrare cu institutele de cercetare științifică și de învățămînt superior de profil, cu Întreprinderea pentru testarea reproducătorilor și producerea de material seminal congelat „SEMTEST", precum și cu unitățile zootehnice angajate în acțiune — ferme de elită, complexe de creștere și îngrășare etc — și forurile tutelare ale acestora, sub conducerea și cu sprijinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Elementul central asupra căruia ne concentrăm atenția în accelerarea procesului de ameliorare, prin realizarea unui progres genetic maxim, îl reprezintă reproducătorii masculi care, prin extinderea însămînțărilor artificiale, îndeosebi cu material seminal congelat, pot transmite, la nivelul întregii populații de animale, însușirile valoroase urmărite.

Din multitudinea mijloacelor prin care se acționează în acest scop, în spiritul Programului de ameliorare, mă voi opri la cele care se referă cu precădere la taurine, specie cu mare pondere în producția zootehnică a țării.

O primă verigă din lanțul acestor mijloace este controlul oficial al producției la un număr cît posibil mai mare de vaci din cadrul

populațiilor existente, în vederea identificării celor mai valoroase și reprezentative exemplare pentru producerea dirijată a viitoarelor generații de tăurași. Din rîndul acestor exemplare, plus variante, crescute în marea lor majoritate în ferme de elită și înscrise în Registrul genealogic de stat, anual se aleg vacile-mame de tauri, care se însămînțează artificial (împerecheri nominalizate) cu material seminal provenit de la cei mai valoroși tauri din lume.

Tăurașii obținuți din asemenea împerecheri, după o strictă atestare a paternității prin controlul grupelor sangvine, sînt preluați de „SEMTEST" și supuși selecției individuale în etape succesive, aplicîndu-se o intensitate de selecție de „unul din zece". Testarea după descendenți — atît pentru carne (TDC), cît și pentru lapte (TDL) se efectuează după metoda comparării cu contemporanii, folosind informațiile furnizate de rețeaua oficială de controlul producției — prelucrate în totalitate cu operativitate și precizie în sistem automat, cu ajutorul tehnicii moderne, în cadrul oficiului nostru de calcul. Este foarte important de remarcat că TDC se bucură de meritul aplicării la o scară largă — puțin întîlnită pe plan mondial în condițiile de producție ale complexelor de creștere și îngrășare a tineretului taurin, adică acolo unde se produce efectiv carnea de taurine.

Rezultatele TDC se cunosc, de regulă, pînă la vîrsta de 40 de luni a taurilor și, pe baza acestei verificări, se elimină numai reproducătorii care înregistrează valori negative mari (adică înrăutățesc, la descendenți, însușirile urmărite), restul rămînînd în așteptarea rezultatelor TDL.

În mod asemănător se procedează și cu descendența femelă a taurilor supuși testării, cu mențiunea că acestea se afluesc, de regulă, în crescătorii specializate de viței, de unde apoi, ca juninci (gestante) sînt introduse în ferme specializate de testare, controlîndu-li-se producția de lapte la prima lactație. În prezent, TDL se execută și în varianta așa-numită „în cîmp", adică pe fiicele crescute în unitățile supuse controlului oficial al producției.

TDL are în vedere o serie de însușiri de mare însemnătate pentru crescători, cum sînt: cantitatea de lapte, procentul și cantitatea de grăsime pe lactație normală, conținutul laptelui în proteine, aptitudinile la mulsul mecanic (viteza de muls și simetria ugerului), vîrsta medie la prima fătare, dezvoltarea și conformația corporală etc. Cînd se încheie și acest test, taurii au de regulă cel puțin vîrsta de 5 1/2 — 6 ani și abia acum se stabilește valoarea de ameliorare definitivă, pe baza însușirilor la ambele producții — de carne și de lapte — în funcție de care se va lua decizia de selecție.

Taurii testați ca amelioratori se folosesc intens la însămînțări artificiale cu material seminal congelat — metodă care nu cunoaște limită de timp și spațiu — iar pentru descendenții rezultați din asemenea tauri se acordă sporuri considerabile de preț, atunci cînd se livrează pentru reproducție.

L. ROȘCA

FERME DE ELITA FRUNTAȘE

VACI CAMPIOANE ȘI RECORDISTE DIN RASELE ZONATE

SPECIFICARE	RASA	ANUL	PROD.LAPTE PE LACT.NORMALĂ 6(260-305ZILE)				
			Nr.lact	Durata lact. zile	Lapte kg	Grăsime %	Grăsime kg
CAP Petrești-Satu Mare	Bălțată Românească Simmental	1979	444	299	5335	4,01	214,31
AEI Mărtineni-Covasna		1979	271	300	5009	3,99	200,39
Vaca TISMANA matr69009o SCZ Bonțida-Cluj		1979	lact VII	305	12153	4,07	495,64
Vaca ZANA matr 52000l SCZ Bonțida-Cluj		1962	lact VI	305	13212	4,09	540,00
AEI Bradu-Argeș	Brună Schwiz	1979	383	299	4712	4,00	188,90
AEI Bălțătești-Neamț		1979	296	299	4804	3,81	183,35
Vaca AIDA matr 750083 AEI Ulmeni-Buzău		1979	lact II	291	8604	3,87	333,14
Vaca PASTORA matr 67o048 SCZ Sighet-Maramureș		1974	lactIII	305	9781	3,85	377,00
CAP SALONTA-Bihor	Holstein Friză	1979	220	302	5778	3,95	228,49
AEI Huțani-Botoșani		1979	481	302	5692	3,78	215,59
Vaca KEES matr 720311 IAS Zorleni-Laza-Vaslui		1979	lact IV	305	12301	3,95	487,00
Vaca DĂRĂBANA matr 710311 Tas Stîlpu-Dulbanu-Buzău		1974	lact IV	305	13044	4,32	564,00

BILANȚ BUN AL OLIMPICILOR ROMÂNI

(urmare din pag. 199)

În acest context, reprezentanții României au avut o comportare meritorie, **obținînd 25 de medalii, dintre care 6 de aur, 6 de argint și 13 de bronz, și 207 puncte. Numărul titlurilor și cel al punctelor reprezintă cele mai bune performanțe din istoria participărilor românești la Jocurile Olimpice, cele 6 medalii de aur depășind recordul românesc în această privință, stabilit în 1956, la Melbourne.** De remarcat, de asemenea, că într-un clasament al locurilor 4 (distanța de aici pînă la medalie fiind adesea de cîteva sutimi de secundă) România a ocupat, detașat, primul loc.

Rezultatul de ansamblu al olimpicilor noștri trebuie privit și din alt punct de vedere. La sporturile în care am avut comportarea cea mai bună — gimnastică feminină, tir, lupte greco-romane, caiac-canoe și canotaj academic — au fost prezente toate valorile disciplinelor respective, în timp ce la alte sporturi, în care au obținut medalii țări care ne-au depășit în clasamentele pe medalii, cum sînt Italia, Franța, Cuba, Ungaria, pe care la alte olimpiade le devansasem noi, s-au înregistrat absențe notabile. Echipa Franței, care realizează cea mai bună performanță a sa la J.O. din ultimele decenii, a cîștigat titlurile la numai două sporturi, iar Cuba a obținut 6 medalii de aur într-o singură competiție — box. În acest cadru, de remarcat aria largă a olimpicilor români, care au cucerit cele 6 titluri în 5 discipline.

Trecînd la analiza pe sporturi, începutul trebuie făcut, evident, cu gimnastica feminină, dar nu înainte de a aminti aforismul foarte des citat al unui antrenor de baschet australian, L. Gaze, care spunea : „În viață, trebuie să privești cu resemnare trei lucruri : o ploaie persistentă, moartea și deciziile arbitrilor...“.

Gimnastica feminină a cîștigat 7 medalii — 2 de aur, 3 de argint și 2 de bronz. Nadia, cum spuneam, a fost din nou cea mai admirată sportivă a concursului de la Palatul sporturilor din complexul Lujniki, bine secondată de **Emilia Eberle** — medalie de argint la paralele, **Melita Ruhn** — două medalii de bronz, la sărituri și paralele, și de celelalte coechipiere, toate debutante la J.O. — **Rodica Dunca, Cristina Elena Grigoraș și Dumitrița Turner.** A urmat — într-un clasament sui-generis al medaliaților noștri olimpici, canoiștii și caiaciștii, în frunte cu acest extraordinar sportiv care este **Ivan Patzaichin,** care a obținut pe pista de apă de la Krîlatskoe al treilea titlu olimpic din cariera sa, alături de **Toma Simionov,** în canoea de dublu pe 1 000 m, și o medalie de argint, tot la dublu, cu **Petre Capusta,** la 500 m. Pe lîngă cele 17 medalii obținute la campionatele mondiale și europene, aceste cinci medalii olimpice — 3 de aur și 2 de argint, fac din Ivan Patzaichin unul dintre cei mai mari sportivi români ai tuturor timpurilor. Din cele 5 medalii obținute la caiac-canoe, caiacul de 4 a cucerit argintul, iar **Vasile Diba,** pe 500 m, și **Ion Bîrlădeanu,** la 1 000 m — bronz.

Luptătorii de greco-romane și-au făcut din nou datoria. **Ștefan Rusu** a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, iar **Constantin Alexandru** (cu argint, la categoria 48 kg), **Petre Dicu** și **Vasile Andrei** — fiecare medaliat cu bronz, au continuat strălucit o mare tradiție românească în acest sport.

Surpriza — deși nu chiar surpriză, dacă ne gîndim la valoarea performerului — a venit de la tir și are pentru cel ce scrie aceste rînduri o valoare sentimentală sporită, pentru că o așteptam cu încredere. **Corneliu Ion,** pistolarul nostru cu nervi de oțel, a cîștigat cel mai dramatic concurs al competiției de tir și poate cel mai dificil din întreaga olimpiadă, pistolul viteză, participînd la nu mai puțin de 3 baraje, după 5 ore de concurs disputat într-o tensiune extraordinară. Al șaselea titlu al delegației noastre a fost, probabil, și cel mai sigur, alături de medaliile de aur ale Nadiei Comăneci. **Sanda Toma,** lidera de necontestat a schifistelor lumii, a obținut la Krîlatskoe o victorie „cu panaș“, nelăsînd nici o speranță celorlate competitoare. Și asta după numai 3 ani și jumătate de la vederea primei bărci de competiție...

O comportare bună au avut voleibaliștii, cîștigători ai primei medalii olimpice românești în acest sport. Sextetul de bază — **Corneliu Oros, Laurențiu Dumănoiu, Nicu Stoian, Gunther Enescu, Nicu Pop și Dan Gîrleanu** — ar fi putut pretinde o medalie de argint sau chiar..., dar și așa performanța lor este meritorie. Handbaliștii s-au întors cu bronz, după o înfrîngere la Iugoslavia și o răbufnire de orgoliu în fața echipei U.R.S.S., pe care au învins-o într-un final dramatic.

La prima participare la un concurs olimpic după 20 de ani de absență, călăreții se întorc cu medalia de bronz, cîștigată în proba de dresaj pe echipe. Boxul, deși a adus două medalii de bronz, prin **Dumitru Cipere** și **Valentin Silaghi,** și are, în plus, scuza unor arbitraje ciudate, a rămas dator.

Să adăugăm și ceilalți medaliați olimpici români — echipajele de canotaj feminin de 2 fără cîrmaci **(Olga Homeghi — Valeria Roșca-Răcilă)** și cel de 8 plus 1, cîștigătoare ale medaliilor de bronz.

În concluzie, o comportare, cum spuneam, bună, care ne situează în diversele clasamente — pe medalii, cu prioritatea celor de aur, pe total de medalii și pe puncte (acesta fiind, după părerea noastră cel mai semnificativ, în care ne-am situat pe locul 6, ca și la Montreal) — pe un loc onorabil.

LUCIAN OPREA

Concursurile naționale sătești dotate cu „Cupa U.N.C.A.P."

SĂRBĂTORI ALE SPORTULUI DE MASĂ

Izvorîtă din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, competiția sportivă de masă „Daciada" constituie un minunat prilej de materializare a concepției secretarului general al partidului cu privire la integrarea tot mai deplină a activității de educație fizică în viața noastră socială, asigurînd îmbinarea muncii cu sportul, ridicarea pe un plan superior a valoroasei tradiții a mișcării sportive din România.

Start în proba de 1 500 m plat bărbați

De la prima ediție, „Daciada" a stimulat participarea tineretului, a unor mase tot mai largi de oameni ai muncii de la orașe și sate, la practicarea organizată a educației fizice, sportului și turismului, a constituit un cadru favorabil descoperirii de noi talente pentru activitatea de performanță. În calendarul acestei generoase competiții sînt înscrise și cele patru concursuri naționale sătești dotate cu „Cupa UNCAP" (atletism, lupte greco-romane, oină și popice).

ATLETISM

În luna iunie 1980, orașul Titu, din județul Dîmbovița a găzduit finala celei de a II-a ediții a concursului național sătesc de atletism dotat cu „Cupa UNCAP". Și această ediție a făcut o bună propagandă atletismului. Dovada : tribunele arhipline ale stadionului pe tot timpul desfășurării concursului. S-a demonstrat încă o dată că satul este o foarte bună pepinieră pentru atletismul de performanță. **Violeta Mareș** — Hunedoara, **Elena Păuna** — Teleorman, **Constantin Pușcași** — Botoșani sînt nume despre care vom mai auzi. Să nu mai vorbim de **Ion Pătărniuc** — Suceava care a ocupat primul loc la săritura în lungime și 100 m. plat. În primul rînd datorită lui, „Cupa UNCAP" poposește acum la **Suceava. Teleormanul** a ocupat locul doi, iar **Satu Mare** locul trei.

LUPTE

Acest sport al voinicilor, al celor puternici, s-a practicat din cele mai vechi timpuri în țara noastră. Trînta sau lupta dreaptă nu are nevoie, pentru a fi practicată de echipa-

(continuare în pag. 206)

I.P.I.L.F. Rîmnicu Sărat

UN LABORATOR CULINAR PENTRU MII DE FAMILII

— Tovarășe inginer Grigore Gavrileț, de ce vă place să denumiți fabrica a cărei conducere ați preluat-o în iarna trecută „un laborator culinar pentru mii de familii ?"

— Să vă fac o demonstrație. Vedeți cutia aceasta cu carne de porc cu fasole boabe ? Să citim modul ei de întrebuințare : „se încălzește în apă fierbinte 10—15 minute, se deschide și se răstoarnă conținutul într-o farfurie încălzită". Să facem și noi ce scrie pe etichetă. Bun ! Dintr-o cutie de 400 g, au ieșit două porții de fasole albă cu carne de porc. Desfacem și un borcan de gogoșari roșii, tăiați, în oțet, de 500 g și ne așezăm la masă. Avem și pîine și, poftă bună ! Spuneți-mi, ceea ce am făcut noi, nu pot face și doi tineri cînd vin de la muncă acasă ?, sau doi colegi de șantier ?, sau doi oameni în toată firea, ca noi cînd sînt în excursie ? Sau alt exemplu : să luăm o cutie cu carne de vită sau de porc în suc propriu condimentat. Să o deschidem și să desfacem și o cutie cu mazăre sau un borcan 1/1 și după ce încălzim amestecul, obținem patru porții de carne cu mazăre fină. Nu-i bun, curat, rapid și ieftin pe deasupra ? Să mai facem o socoteală : într-o tonă de conserve mixte (carne cu fasole, costiță cu fasole, cîrnăciori cu fasole sau carne în suc propriu) sînt 2 500 cutii, iar în altă tonă cu conserve de legume (gogoșari în oțet, castraveciori, salate diferite etc., etc.) 2 000 de borcane a 500 g. Iar noi fabricăm mii de tone de astfel de conserve pentru mii de consumatori. Nu am dreptate cînd spun că fabrica noastră este un laborator culinar ?

— M-ați convins ! Dar, de fapt, ce și cît produceți ?

— Mai întîi o precizare. Fiind o unitate integrată de producere, industrializare și valorificare a legumelor și fructelor, munca noastră începe în grădină. Avem 620 ha de pămînt pentru producerea de legume în ogor propriu sau în culturi duble și succesive, suprafață organizată în patru ferme proprii. În același timp, coordonăm activitatea de producere a legumelor în cadrul consiliilor unice agroindustriale Puiești, Balta Albă și Ziduri și asigurăm fondul de stat la fructe și struguri de masă de pe raza celor trei consilii și a consiliului unic Rm. Sărat. Deci, producem și totodată, ne îngrijim să producă și unitățile agricole din zonă de la care preluăm întregul fond de marfă. O parte din această producție de legume și fructe ia calea industrializării, alta o valorificăm prin cele 12 magazine proprii de prezentare și desfacere sau prin unitățile comerțului, în stare proaspătă sau conservată, alta la export.

— Totuși, nu mi-ați răspuns complet la întrebare...

— Aveți puțină răbdare !... Producem 3 600 tone conserve de legume, în 27 sortimente, de la pireu de urzici și spanac, la bame, ghiveciuri și ardei marinați capia și, din toamnă, dovleac turcesc pentru plăcintă. Pastă de tomate 1 100 tone ; conserve de fructe, 1 100 tone și conserve mixte (legume cu carne), 600 tone. În privința conservelor de fructe aș vrea să precizez gama sortimentală variată : nouă feluri de compoturi, șase de gemuri, două de jeleuri, nouă de dulcețuri, printre care și de nuci verzi, iar din toamnă al zecelea : dulceață de gogonele verzi ; felurite siropuri, inclusiv din citrice, în total 6 400 tone de conserve. O noutate ! Din toamnă producem 1 100 tone de suc concentrat de mere, atît pentru piața internă cît și pentru export.

— Ce mai aveți în vedere pentru sporirea capacității de producție ?

— Să dăm în funcțiune pînă la noua recoltă de mere, linia de suc de mere ; să începem din 1981, construirea complexului de depozitare, cu un rulaj anual de 22 000 tone și de îndată ce încheiem campania de toamnă să trecem prin autodotare, la modernizarea tuturor liniilor tehnologice, care să asigure în continuare o producție sporită, de calitate ireproșabilă.

Al. DUMBRĂVEANU

PE MĂSURA FRUMUSEȚII JUDEȚULUI

Argeșul turistic ; unice sînt frumusețile acestui județ : unice prin complexa lui alcătuire geografică — de la cîmpiile roditoare, cu holde aurii, pînă la dealurile bogat îmbrăcate în vii și livezi și, mai sus, pînă la munții semeți, cu creste avîntate spre cer ; unice prin tezaurul de relicve istorice, care atestă existența milenară a unor strămoși viteji ; în sfîrșit — unice sînt frumusețile argeșene prin amprenta hărniciei omului de azi, reflectată în numeroase obiective industriale de prim rang pentru economia țării, în eleganța edificiilor social-culturale, în armonia arhitectonică a orașelor și satelor întinerite, în numeroasele monumente și muzee care stîrnesc un viu și netăgăduit interes pentru oricare iubitor de drumeție. În ce condiții se poate ajunge la ele ? Drumurile sînt bune, iar uniunea județeană a cooperativelor de consum — îndeplinindu-și cu succes sarcina de a contribui la dezvoltarea și modernizarea bazei materiale a turismului în județ — a creat o puternică rețea de hanuri, cabane și popasuri care își așteaptă oaspeții, în orice anotimp, cu ușile larg deschise. Iată cîteva dintre ele :

Popasul „Nejlovel". Unitatea oferă automobiliștilor un plăcut și necesar loc de odihnă la km. 80, pe autostrada București-Pitești. În afara restaurantului care dispune de 170 locuri la mese (în sală și pe terasa acoperită) aici sînt amenajate și cîteva căsuțe, care însumează 28 de locuri.

Ajuns în Pitești, drumețul poate rămîne la unul din elegantele hoteluri ale municipiului, însă — dacă, într-adevăr, este mare iubitor de natură — nu va pregeta, ci va parcurge încă 12 km., pe șoseaua națională București-Rîmnicu Vîlcea. Aici, la marginea unei frumoase păduri de foioase, îl va întîmpina vestitul **han „Valea Ursului"**, care oferă găzduire completă, dispunînd de 53 locuri în camere cu încălzire centrală, precum și de 8 locuri în căsuțe de tip argeșean. Firește, în restaurantul elegant, care cuprinde 200 de locuri la mese, amfitrionii servesc, la cerere, alese preparate culinare, între specialitățile casei numărîndu-se „tochitură bascoveană" și „puiul la ceaun, cu mujdei".

Încîntat de frumusețile municipiului Pitești și ale împrejurimilor sale, vizitatorul județului Argeș simte chemarea înălțimilor puternic ozonate și, grabnic, pornește spre munte. În acest scop, cel mai indicat traseu este firul șoselei ce urcă la Brașov, prin Cîmpulung, oraș vecin cu Lerești — comună știută ca veritabil muzeu de etnografie și folclor, arhitectura caselor stîrnind admirația tuturor vizitatorilor — din țară și de peste hotare. Și aici, la Lerești, prin grija U.J.C.C. — Argeș, s-au creat condiții excelente pentru oaspeți la restaurantul și grădina de vară din cadrul unui impunător și modern complex comercial.

Revenind la Cîmpulung, șoseaua Brașovului ne duce în cocheta stațiune climaterică Rucăr. Prezența COOP se face puternic simțită și aici printr-una din cele mai reprezentative unități ale sale : **hanul „Rucăr".** Atît pentru liniște și confort, cît și pentru a putea face excursii în împrejurimi (la Cheile și Peșterea Dîmbovicioarei, la Iezer și Cheile Brusturetului etc.) aici se poate rămîne chiar și în sezonul rece, gazdele dispunînd atît de un primitor restaurant, cît și de camere cu două și trei paturi, cu încălzire centrală.

În decorul montan al Cheilor Dîmbovicioarei, cooperația argeșeană a amplasat o altă unitate turistică renumită — **Complexul Brusturet.** Cabana de aici, aflată la 990 m altitudine, dispune de 75 locuri pentru cazare, din care 10 în căsuțe din lemn, precum și de 135 locuri la mese. În sfîrșit, la marginea de nord a județului, maiestuos și prin dimensiuni și prin arhitectură, se află hanul **„Piatra Craiului"**, o altă unitate unde li se oferă turiștilor bune condiții de recreere și odihnă în climatul tonifiant al pajiștilor alpine. Hanul dispune de camere cu 94 locuri și de un elegant restaurant, unde — ca și în celelalte unități ale cooperației argeșene, din zona montană — se pot servi preparate specifice bucătăriei locale. Aici, la „Piatra Craiului", capul de afiș îl deține „bulzul ciobănesc" și „tocănița măcelărească".

Așadar, Argeșul turistic, ca și îndatoritorii amfitrioni care se ostenesc pentru a organiza drumețiile o primire cît mai plăcută, vă așteaptă. Bucuroși de oaspeți, lucrătorii „COOP" urează, oricui, un călduros „Bun venit !"

Aurel IVAN

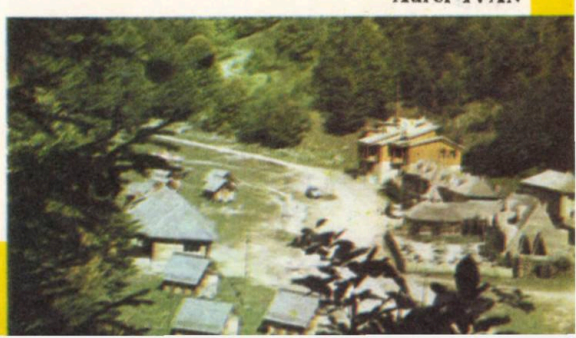

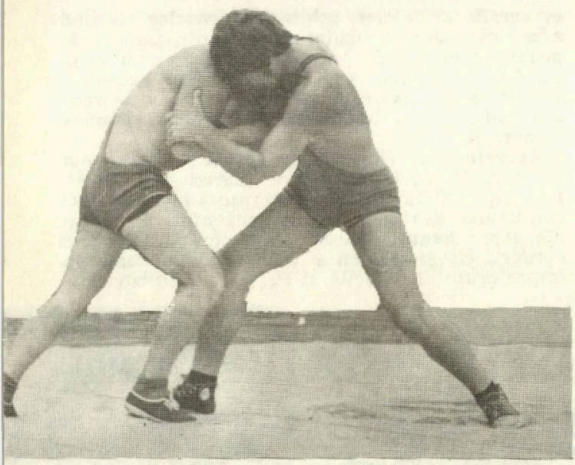

Doi din finaliștii concursului național sătesc de lupte greco-romane

(urmare din pag. 203)

ment și material sportiv. Copiii, tinerii satelor și chiar oamenii în vîrstă practică acest sport. Multiplul campion Nicolae Martinescu — și el de la sat — îmi spunea, la una din edițiile concursului național de lupte greco-romane dotat cu „Cupa UNCAP", că marea majoritate a luptătorilor care au adus țării multe medalii de aur, argint și bronz au început drumul spre măestria sportivă pe izlazul comunal cînd mergeau cu oile sau cu vacile la păscut.

Finala concursului național sătesc de lupte greco-romane, ediția a IV-a, s-a desfășurat în comuna Livada, județul Satu-Mare. 100 de luptători, cei mai puternici tineri ai satelor, au venit la Livada să demonstreze frumusețea acestui sport.

Specialiștii federației au reținut multe nume de cooperatori, mecanizatori, lucrători ai I.A.S., elevi cu reale calitățile pentru acest sport.

„Cupa UNCAP" a revenit județului **Satu Mare.** Pe locurile următoare s-au clasat județele **Dolj** și **Prahova.**

La individual pe primele locuri s-au clasat în ordinea categoriilor următorii sportivi : 48 kg : **Ion Berbecel** — Prahova ; 52 kg : **Dumitru Iuhas** — Satu Mare ; 57 kg : **Năstase Rogea** — Galați ; 62 kg : **Ioan Roatiș** — Satu Mare ; 68 kg : **Gheorghe Costin** — Satu Mare; 74 kg : **Niculae Pintea** — Satu Mare ; 82 kg : **Gheorghe Ariciu** — Brăila ; 90 kg : **Ion Pantea** — Sălaj ; 100 kg : **Simion Ruticov** — Tulcea ; + 100 kg : **Francisc Szilagy** — Bihor.

OINĂ

Sportul nostru național, oina, care nu cu mulți ani în urmă se practica doar în cîteva zone ale țării, practicat acum în mai toate județele. E un sport dinamic, spectaculos. Ediția a VI-a a concursului național sătesc de oină s-a desfășurat în organizarea cooperativei agricole de producție din Turnișor — Sibiu.

Concurenții, 180 la număr — români, maghiari, germani și de alte naționalități — prin întreceri dîrze, spectaculoase au făcut o frumoasă propagandă acestui sport.

Iată cîteva noutăți ale ediției : la fazele premergătoare finalei au luat parte 355 echipe, multe din ele nou înființate. La etapa de zonă, formația **„Cerna"** Copăceni — Vîlcea a eliminat formația **„Avîntul"** Curcani — Ilfov, fostă campioană națională.

Pînă la această ediție, în județul Suceava era cunoscută doar o singură echipă de oină: **„Avîntul"** Frasin. Acum sînt în județ 21 de echipe.

Cel mai tînăr jucător participant la finală a fost **Grigore Gheorghe** (14 ani), din comuna Rîmnicelu — Buzău, elev la școala generală.

Locul I a fost ocupat de echipa **„Biruința"** din comuna Gherăești, județul Neamț, urmată de **„Recolta"** Apoldul de Sus — Sibiu și **A.E.I. Urlați** — Prahova.

Oină — festivitatea de deschidere

POPICE

La ediția din 1980, a concursului de popice au fost prezenți 117 concurenți din toată țara. Marea popicărie din stațiunea Neptun a găzduit finala concursului dotat cu „Cupa UNCAP". Revelația concursului a fost **echipa județului Dolj,** care a intrat în posesia trofeului.

Pe locurile următoare s-au clasat, în ordine, județele **Dîmbovița** și **Prahova.**

La individual au cîștigat **Maria Bănică** — Buzău și **Ion Radu** — Caraș-Severin.

GH. NEAGU

Imagine de concurs la popicăria din Neptun

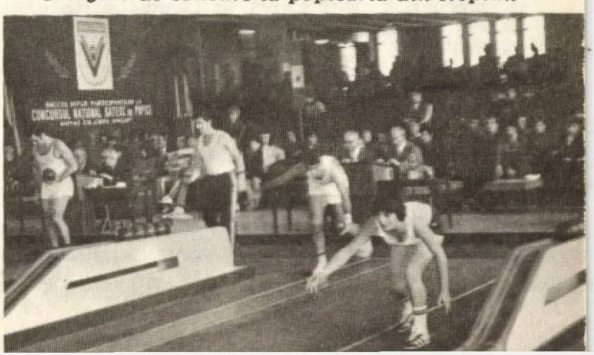

CLASICI PRINTRE POCALE...

Vinurile românești de Murfatlar nu se pot uita. Ele îți cîntă mereu în cerul gurii.

RAFAEL ALBERTI

Numai cine știe să savureze vinul prin prisma intelectualității și esteticii lui creatoare găsește în el picături de geniu și sclipiri de umor.

CHARLES BAUDELAIRE

Puțin vin bun ascute mintea. Mai mult o tocește.

MIHAI EMINESCU

A ști să savurezi un vin bun cu toate simțurile (inclusiv al șaselea — bunul simț) e cea mai desăvîrșită înțelepciune, artă și știință. Cu gura o știu toți. Dar asta înseamnă băutură și nu cultură.

J. W. GOETHE

Trăiască acei ce știu să cultive bine via și să prepare vinul bun, căci ei știu cum se poate introduce în sufletele oamenilor lumina și căldura binefăcătoare, puterea de muncă și voioșia creatoare.

MAXIM GORKI

Vinul băubil și de chef trebuie să fie acid și slab alcoolic. Acesta e vinul cu verticală infinită / De petrecere fără limită.

OCTAVIAN GOGA

Vinul este unul din lucrurile cele mai civilizate ale naturii, perfecțiunea ei supremă, șlefuită de om.

ERNEST HEMINGWAY

Culese de prof. dr. ing.
A. D. TUDOSIE

RĂSPUNSURI

ALEGEȚI 12 DIN 36

1 — b; 2 — c; 3 — b; 4 — a; 5 — c; 6 — a; 7 — a; 8 — c; 9 — b; 10 — b; 11 — a; 12 — c.

TRIUNGHI

C O Ș B U C
O B L O N
S L A B
B O B
U N
C

ORIZONTAL ȘI VERTICAL LA FEL

M A R E
A Z O R
R O Z A
E R A M

50 și 75

1	12	13	24 . . .	50
23	14	11	2 . . .	50
3	10	15	22 . . .	50
21	16	9	4 . . .	50
8	5	20	17 . . .	50
19	18	7	6 . . .	50
75	75	75	75	

DE LA 1 LA 5

2	3	5	4	1
5	4	1	2	3
1	2	3	5	4
3	5	4	1	2
4	1	2	3	5

PRIMUL CÎȘTIGĂ ÎNTOTDEAUNA? Cel care începe jocul va trebui să ridice prima oară un singur obiect. Partenerului îi vor rămîne 29, din care el va putea lua maximum trei, și va trebui să lase minimum 26. Primul jucător va lua apoi atîtea obiecte încît să mai lase pe masă exact 25. La cea de a treia mișcare, vor trebui să rămînă 21, apoi 17, după aceea 13, 9, 5 și, în sfîrșit, 1 — pe care va fi nevoit să-l ridice cel de al doilea jucător și, astfel, să piardă jocul.

DUPĂ PRIMA LECTURĂ

1. Cuvintele sînt scrise în ordinea crescătoare a numărului de litere din care sînt formate.

2. Toate localitățile sînt reședințe de județ, cu excepția municipiului Roman (jud. Neamț).

3. Toate au formă circulară.

Centrala berei, spirtului, amidonului și apelor minerale vă oferă:

BERE DE 6,5% — SLAB ALCOOLICĂ

Ca și în celelalte sectoare ale industriei alimentare, în Centrala berei, spirtului, amidonului și apelor minerale se acordă o atenție sporită diversificării gamei de produse, spre a se răspunde astfel, în cît mai mare măsură, exigențelor beneficiarilor. Printre creațiile colectivului Centralei se numără și berea blondă, de 6,5% — cu un conținut redus de alcool — de maximum 1,5%. Este o băutură :

PLĂCUTĂ — cu o aromă deosebită ;

RĂCORITOARE — fiind bine saturată prin fermentație cu bioxid de carbon ;

RECONFORTANTĂ — prin vitaminele și hidrații de carbon pe care îi conține.

Berea de 6,5% se produce cu precădere în lunile de vară și o puteți găsi în toate localurile de alimentație publică.

Iată acum denumirile sub care se desface această bere și fabricile care o produc :

STADION	Craiova
PESCĂRUȘ	Constanța
CAMPING	Brașov
VEDEA	Roșiorii de Vede
STEJARUL	Buzău
ANCORA	Galați
OZANA	P. Neamț
BISTRIȚA	Bacău
REPEDEA	Iași
BRADUL	Harghita
MIORIȚA	Reghin
ȘTRAND	Sibiu
SPORT	Oradea
BELVEDERE	Cluj-Napoca
BUCUR	Hațeg

ATENȚIE ! Datorită bunei sale stabilități, berea de 6,5% poate fi păstrată, în timpul sezonului cald, timp de pînă la 9 zile și la o temperatură între 4 și 10 grade Celsius.

Biblioteca ASTRA SIBIU

AUTOMOBIL CLUBUL ROMÂN

ACASĂ LA DUMNEAVOASTRĂ

Pentru automobilele şi motocicletele membrilor A.C.R. din mediul rural, tehnicienii staţiilor noastre de asistenţă tehnică se deplasează în mod special pentru efectuarea verificării tehnice anuale care constă în următoarele operaţii:

- verificarea şasiului
- a sistemului de frînare
- a roţilor
- a sistemului de direcţie
- a conţinutului de oxid de carbon
- a reglării farurilor
- verificarea accesoriilor (ştergătoare parbriz, oglinzi retrovizoare, instalaţia de spălare, de climatizare, claxonare etc.)

Staţiile de asistenţă tehnică ale A.C.R. stau la dispoziţia membrilor săi

TELEFON UNIC
1.23.45
PENTRU TOATĂ ŢARA

UN CARNET DE MEMBRU AL A.C.R., O ELEMENTARĂ COTIZAŢIE ANUALĂ ŞI UN CERC AUTOMOBILISTIC ACTIV — iată condiţiile simple ale unei întrajutorări complexe!

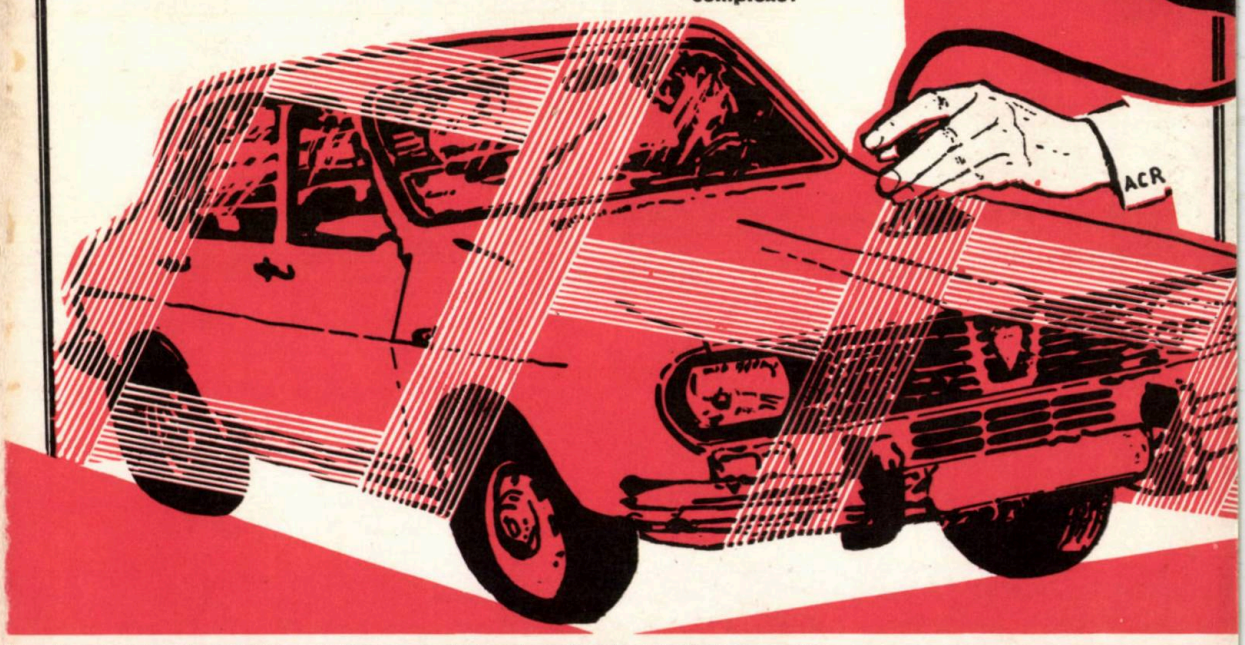

ALMANAHUL SATELOR — 1961
Editat de gazeta AGRICULTURA SOCIALISTĂ
Redactor şef: Nicolae SIMIONESCU

Redactorul almanahului: Teoharie OPREA
Prezentarea grafică: Ion IVAŞCU
Corectura: Elena VASILESCU, Cornelia MANCIUR

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Bucureşti — România

SPOREȘTE ZESTREA TURISTICĂ A COOPERAȚIEI DE CONSUM

În Agnita, un popas agreabil la noul complex de alimentație publică și cazare „DACIA" !

Cooperația de consum din județul Sibiu contribuie substanțial la valorificarea potențialului turistic al zonei. În ultimii ani s-a dezvoltat considerabil baza materială, s-au construit cabane, hoteluri, restaurante, hanuri. Din șirագul „perlelor" turistice – se detașează cabana **„Fîntîniţa haiducului"**, amplasată într-o poiană însorită din pădurea Bradului, în apropierea comunei Avrig, pe D.N. 1, km 296, cabana **„Miercurea Deal"** (D.N. 1, km 339) aflată la 34 km de Sibiu, hotelul **„Cîrţişoara"**, pe drumul național Brașov–Sibiu, la 12 km de comuna Arpașul de jos și **noul complex de alimentație publică și cazare „DACIA", din orașul Agnita.**

Complexul „Dacia" este o construcție modernă, dotată după ultimul „jurnal". Gazdele oferă 56 de locuri de cazare, în camere de hotel confortabile, cu încălzire centrală, dușuri cu apă caldă și pun la dispoziția publicului, în restaurant, 220 de locuri la mese. Bucătăria, cea tradițională, la care se adaugă mîncărurile cu specific local.

Unitatea este de categoria I și funcționează tot timpul anului.

Deci, o invitație, pentru un popas plăcut la complexul „DACIA" din orașul Agnita *(pe șoseaua Sibiu—Agnita—Sighișoara).*

Lei 13